

Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2015. szeptember 09-én a Városháza Dísztermében megtartott soron kívüli nyílt ülésének:

- a.) tárgysorozata,
- b.) jegyzőkönyve,
- c.) határozata: 82-86-ig
- d.) rendelete: 25.

Tárgysorozat

Napirenden kívül:

1. Előterjesztés Nyírbátor város helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosítás jóváhagyására.
2. Előterjesztés Nyírbátor Város településrendezési eszközeinek módosítására.
3. Előterjesztés Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának intézményvezető megbízására.
4. Előterjesztés "Egy Jobb Életért" Közhasznú Egyesülethez való csatlakozásra.
5. Előterjesztés az Integrált Településfejlesztési Stratégia elfogadására.

Nyírbátor, 2015. szeptember 9.

Máté Antal
polgármester

Jegyzőkönyv

Készült: Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2015. szeptember 09-én a Városháza Dísztermében megtartott soron kívüli nyílt ülésén.

Jelen vannak: Máté Antal polgármester, Németh Attila alpolgármester, Baracsi Lajos Lászlóné, Bíró Ferenc, Deméné Nagy Mónika, Dr. Gaál Mihály, Kerezsi István, Levendáné dr. Lengyel Valéria, Márton József, Polyák László, dr. Veres János képviselők.

Bejelentéssel távol: Balla Jánosné képviselő.

Tanácskozási joggal megjelent:

- Pappné Dr. Fülöp Enikő irodavezető, jegyző
- Dr. Bora Bernadett irodavezető, aljegyző
- csoportvezetők

Meghívottak:	Megjelenés ténye:
Bodóné Erős Rózsa pályázó	megjelent
Jedenákné Rácz Bernadett pályázó	megjelent
Dávidné Szabó Aranka pályázó	megjelent

Máté Antal polgármester: Köszönti a képviselő-testületi tagokat, valamint a megjelent vendégeket, a tv nézőket és a hivatal dolgozóit is. Az ülést 14 óra 15 perckor megnyitja. Megállapítja, hogy az ülés határozatképes, a megválasztott 12 fő képviselőből 11 fő jelen van. Tájékoztatásul jelzi, hogy kiosztásra került két határozat-tervezet, a szociális intézményvezető megbízására vonatkozó és a zárt ülésen tárgyalandó napirend anyaga.

Kérdés, vélemény: Nincs

A Képviselő-testület a napirendi pontokat 11 igen, 0 nem és 0 tartózkodó szavazattal – egyhangúlag – elfogadja.

Tárgy (1. tsp)

Nyírbátor város helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosítás jóváhagyására.

Máté Antal polgármester: Az első napirendi pont Nyírbátor város helyi építési szabályzatának módosításáról szól. A rendezési terv módosítását most tárgyalja utoljára a testület, ugyanis a döntést követően 30 napon belül hatályba lép. A megyei főépítés

jóváhagyó nyilatkozata megérkezett, így két dologban kell szavazni. Egyfelől van egy határozat-tervezet, amely két pontból áll és jóváhagyja a módosításokat. Másfelől van egy rendelet, hiszen a rendezési tervet rendeletben kell szabályozni.

Kérdés, vélemény: Nincs

Máté Antal polgármester: Szavazásra bocsájtja a határozat-tervezetet.

A képviselő-testület a rendezési tervvel kapcsolatos határozat-tervezetet 11 igen, 0 nem és 0 tartózkodó szavazattal – egyhangúlag – elfogadja és az alábbi határozatot hozza:

**Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
82/2015. (IX.09.)
önkormányzati határozata**

Nyírbátor város településszerkezeti terv és leírása módosításának jóváhagyásáról

A Képviselő-testület

1. a város közigazgatási területére készített módosított településszerkezeti tervet és a településszerkezeti tervleírást az előterjesztés szerinti tartalommal megtárgyalta.
2. az Art Vital Kft. által T-05/2015. munkaszámon készített T-1 rajzszámú módosított településszerkezeti tervet és a szerkezeti terv leírását az 1. melléklet szerinti tartalommal elfogadja.

Máté Antal polgármester: Elfogadásra javasolj a rendelet módosítást is.

A Képviselő-testület a 8/2004. (VII.15.) számú önkormányzati rendelet módosítását 11 igen, 0 nem és 0 tartózkodó szavazattal – egyhangúlag – elfogadja és az alábbi rendeletet alkotja:

**Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
25/2015.(IX.09.)
önkormányzati rendelete**

**Nyírbátor város helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről szóló
8/2004. (VII. 15.) önkormányzati rendelet módosításáról**

Nyírbátor Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 13. § (1) bekezdésében, (6) bekezdésében, 62.§. 6. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6.§. (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva – a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. évi Korm. rendelet 35. § (2) bekezdésében biztosított véleményezési jogkörében, valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.). Korm. rendelet 9. mellékletében meghatározott településrendezési feladatkörében eljáró illetékes

Állami főépítési hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A2. pontjában

Környezetvédelmi és természetvédelmi hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A3. pontjában

Nemzeti Park Igazgatóságnak a 9. melléklet táblázatának A4. pontjában

Területi vízvédelmi hatóságnak a 9. melléklet táblázatának A5. pontjában

Területi vízügyi hatóságnak (illetékes katasztrófavédelmi igazgatóság) a 9. melléklet táblázatának A6. pontjában

Területi Vízügyi Főigazgatóságnak a 9. melléklet táblázatának A6a. pontjában

Magyar Katasztrófavédelmi Igazgatóságnak a 9. melléklet táblázatának A7. pontjában

Népegészségügyi hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A8. pontjában

Nemzeti Közlekedési Hatóság Útügyi, Vasúti és Hajózási Hivatalának a 9. melléklet táblázatának A9. pontjában

Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatalának a 9. melléklet táblázatának A10. pontjában

Közlekedési hatósági hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A11. pontjában

Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központjának a 9. melléklet táblázatának A12. pontjában

Megyei kormányhivatal örökségvédelmi hatáskörében eljáró járási hivatalnak a 9. melléklet táblázatának A13. pontjában

Ingtalanügyi hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A14. pontjában

Erdészeti hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A15. pontjában

Honvédelmi Minisztérium Hatósági Hivatal vezetőjének a 9. melléklet táblázatának A17. pontjában

Megyei rendőr-főkapitányságnak a 9. melléklet táblázatának A18. pontjában

Bányafelügyeleti hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A19. pontjában

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatalának a 9. melléklet táblázatának A20. pontjában

Országos Atomenergia Hivatalnak a 9. melléklet táblázatának A21. pontjában

Országos Tisztifőorvosi Hivatalnak a 9. melléklet táblázatának A22. pontjában biztosított jogkörben

hivatkozva, valamint a szomszédos települések önkormányzatainak (Nyíresászári, Nyírgyulaj, Máriapócs, Nyírbogát, Piricse, Nyírpilis, Nyírvasvári, Nyírkáta), valamint a 343/2006 (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése biztosított jogkörében eljáró Nyírbátor Város Polgármesteri Hivatalának Jegyzője, véleményének kikérésével az érvényben lévő Nyírbátor Város helyi építési szabályzatról és szabályozási tervéről szóló 8/2004. (VII. 15.) önkormányzati rendelet alábbiak szerinti módosításával rendeli el annak alkalmazását:

1.§

A Nyírbátor Város helyi építési szabályzatról és szabályozási tervéről szóló 8/2004.(VII. 15.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: R.) 1/A. §. helyébe a következő rendelkezés lép:

1/A. §.

Terv érvényességi határ

"A 8/2004. (VII. 15.) számú rendelethez tartozó szabályozási tervek, a T-05/2015 törzsszámú, S-1 és S-2 jelű szabályozási tervlapok tervezési területének megfelelően, módosul és egészül ki."

2. §.

A R. 11.§ (5) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A falusias lakóterületeken – Lf 1... funkcionális alövezetben - belül az alábbi kiegészítő szabályok is betartandók, a lakótelkek funkcionális zónákra tagozódására vonatkozóan:

- a) Lakó és gazdasági udvar zónája:
 aa) Az utcai telekhatártól számított 15 méteren belül melléképület nem helyezhető el.
 ab) Az utcai telekhatártól számított 20 méteren belül a melléképület csak főépülettel egybeépítve létesíthető.
 ac) Az állattartó melléképületek esetében az állattartó épületre vonatkozó védőtávolságok betartandók
 b) Gazdasági és kert zónája:
 ba) Az utcai telekhatártól számított 20 métertől 50 méterig terjedő zóna.
 bb) A melléképületek a kötelező oldalkerti méretek betartása mellett szabadon elhelyezhetők. Oldalhatárra melléképület csak a főépülettel megegyező telekhatárra épülhet.
 bc) Az utcai telekhatártól számított 50 méteren túl a telekrész nem beépíthető.
 bd) Lakófunkció a zónában önállóan nem helyezhető el, csak a lakó és gazdasági udvar zónájához kapcsolódva, onnan átnyúlva. A falusias lakóterületek építési övezeteinek telekre vonatkozó összefoglaló szabályozása
 be) A ba) és bc) bekezdésekben rögzített 50 méteres zónahatárt a József Attila utca keleti oldalán lévő Lf 1.2 alövezetben nem kell alkalmazni.”

3. §.

A R. 14.§ (2) bekezdés n) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

n) K-14 Mezőgazdasági üzemi terület: az övezetbe a meglévő és újonnan létesülő mezőgazdasági üzemek (majorok) tartoznak, ahol a mezőgazdasági termékek feldolgozása, tárolása, a mezőgazdasági gépek és szállítóeszközök javítása folyik, nagyüzemi állattartás vagy mezőgazdasági illetve mezőgazdasági termeléshez szorosan kapcsolódó ipari tevékenység befogadására alkalmas. Az övezetben elhelyezhető ipari, energiaszolgáltatási és a településgazdálkodási tevékenység céljára szolgáló építmény. Az övezetben kivételesen elhelyezhető a gazdasági tevékenységi célú épületen belül a tulajdonos, a használó és a személyzet számára szolgáló lakások, ha az adott létesítmény védelmi övezete előírásaira nem kerül sor. Az épületek lábazati és homlokzati falai falazott vagy szerelt kivitelben, a 4. sz. mellékelt táblázatában szereplő színhasználattal, továbbá zöld, és ennek árnyalataiban készíthetők. Az épületek tetőfedésének anyaga cserép, betoncserép, pala illetve fémlemez fedés lehet, fehér, szürke, piros, zöld színben vagy ezek árnyalataiban. A K-14.2 alövezet telkein belül, a telekhatár mentén – ahol a szabályozási terv a telek kötelezően zöldfelületi célra használandó területet nem jelöl - legalább kétszintes növényállomány telepítése szükséges, kétsoros fasor telepítésével.”

4. §.

A R. a következő 32/A. §.-sal egészül ki:

”32/A. §.

Gyógyhely területei és védő területei

(1) Nyírbátor város gyógyhely által érintett ingatlanok helyrajzi számai a következők szerint: 0383/5, 0395/2, 0395/3, 0385/2, 0392/2, 0392/4, 0395/1

(2) Nyírbátor város gyógyhely védőterülete által érintett ingatlanok helyrajzi számai a következők szerint: 0383/15, 0386/5, 0383/14, 0384, 0386/1, 0386/4, 0386/7, 0383/2, 0383/3, 0383/3, 0383/10, 0383/12, 0383/13 „,

5. §

Záró rendelkezések

Ez a rendelet a 2015. október hó 09.-én lép hatályba, s a hatálybalépést követő napon hatályát veszti.

Tárgy (2. tsp)

Előterjesztés Nyírbátor város településszerkezeti tervének és leírásának, valamint helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosítása tárgyában.

Máté Antal polgármester: A második napirendi pont is a településrendezési tervvel kapcsolatos. A rendezési terv változtatása kapcsán felmerültek újabb igények, melyeket szintén a testületnek kell jóváhagynia. Azért rendkívüli ülésen kell ezt tárgyalni, mert ez év végére le kell zárni minden rendezési terv módosítási javaslatot, hiszen az erre vonatkozó jogszabály jövő évre megváltozik, és egy sokkal hosszabb, költségesebb és nagyobb szakmai előkészítést igénylő eljárásrendben lehet csak a rendezési tervet majd módosítani. Ezért kérte a hivatal érintett dolgozóit, hogy szedjék egybe azokat az igényeket, amelyek a jövőben úgyszólván megjelennének és még keresztülvihetőek ebben az évben. A kiküldött anyagban látható, hogy 10 pontban kerülne módosításra a rendezési terv, pl. Fáy-Munkácsy sétány körbezárt területe, dohánygyár környéke, bankudvar – ahol szórakoztató központot szeretnének kialakítani Uniós forrásból – stb.

Kérdés, vélemény:

Dr. Gaál Mihály képviselő, a Szociális és Egészségügyi Bizottság elnöke: A bankudvar feltárásánál a 2511-es hrsz mi?

Máté Antal polgármester: A bankudvar egyrészt a Szabadság tér felé van feltárva, és a rendezési terv azt javasolja, hogy a régi mentőállomás területén menne ki az Édesanyák útjára. Ezzel az a baj, hogy a mentőállomást olyan mértékben kellene átalakítani, ami romboláshoz vezetne. A szakma javaslata az volt, hogy a megoldás ez a 2511 hrsz.-ú ingatlan, ahonnan ki lehetne csatlakozni anélkül, hogy jelentős érték rombolódna. Nem egy keresztutca lesz, a tömbbelsőből a Báthory utcára lehetne kijutni.

Dr. Gaál Mihály képviselő, a Szociális és Egészségügyi Bizottság elnöke: Ez melyik ingatlan?

Máté Antal polgármester: Nem tudja a hrsz.-on kívül megmondani, hogy melyik házszám ez és pontosan melyik ház, annyit tud, hogy ez egy rosszabb állapotú.

A képviselő-testület Nyírbátor Város településszerkezeti tervének és leírásának, valamint helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosításáról szóló határozat-tervezetet 11 igen, 0 nem és 0 tartózkodó szavazattal – egyhangúlag – elfogadja és az alábbi határozatot hozza:

Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
83/2015. (IX.09.)
önkormányzati határozata

Nyírbátor város településszerkezeti tervének és leírásának, valamint helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosítása tárgyában

A Képviselő-testület

1. Nyírbátor Város Képviselő-testülete a 44/2004. (VII.08.) számú Képviselő-testületi Határozat és a 8/2004. (VII.15.) Önkormányzati Rendelet módosítását az alábbi településfejlesztési döntések útján határozza el:

Kezdeményezi

- 1) Ady Endre – Édesanyák útja – Madách – Dózsa György utcák által határolt tömbben, a felszámolt iparvágány területének beolvasztása a szomszédos tömbökbe, valamint az övezeti besorolás felülvizsgálata.
  - 2) Fáy András utca – Munkácsy sétány által határolt tömbben utca nyitása az óvoda előtt.
  - 3) Szentvér utca – Szentvér köz – Fáy András utca – Szabadság tér által határolt tömbben, utca nyitás a Szentvér köz irányából a társasházak mögött, a tömb belsejébe.
  - 4) Szentvér utca – Szabadság tér – Kossuth – Váradi – Egyház - Édesanyák útja által határolt tömbben, utca nyitása a 2511-es hrsz-ú ingatlan felhasználásával a Báthori István utca irányába, parkoló kialakítása a katolikus gimnázium déli oldalánál.
  - 5) Damjanich – Jókai Mór – Dezső – Kossuth Lajos utcák által határolt tömbben, a tervezett Damjanich utca átvezetés és kikötése a Kossuth Lajos utcára a 1856 hrsz-ú ingatlan felhasználásával.
  - 6) Ipari Park területén, a felszámolt iparvágány területének beolvasztása a szomszédos tömbökbe, a fővonal északi oldalán
  - 7) Gyulaji – Tánicsics – Névtelen utcák által határolt tömbben, az övezet megváltoztatása K1.1-ről K3.4A-ra differenciált szabályozással, az övezeti paraméterek felülvizsgálatával.
  - 8) Derzsi - Széchenyi – József Attila – Névtelen utca által határolt tömbben, a vegyes övezet területének növelése a szomszédos kereskedelmi gazdasági terület rovására.
  - 9) Gyulaji út – tervezett kelet nyugati út – települési térséghatár által határolt tömbben (Szénaréti tó, Sárkányfürdő körüli tömbök) turisztikai/idegenforgalmi fejlesztéseket támogató tervezetek (tó bővítése, kemping bővítése, egyebek) beépítése a településrendezési eszközökbe.
  - 10) Nyírbátor Ipari Park területének bővítése, valamint a közigazgatási területen belül a már meglévő gazdasági célú, de fel nem használt (kedvezőtlen pozíció, infrastruktúra hiány stb.) területek visszaminősítése a tényleges terület használatnak megfelelő övezetbe.
2. Felhatalmazza a polgármestert, hogy a további intézkedéseket tegye meg.
  3. A településszerkezeti terv és leírása, valamint helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosításához a szükséges pénzügyi fedezetet a 2015. évi költségvetésben biztosítja.

Felelős: Máté Antal polgármester

Tárgy (3. tsp)

Előterjesztés Nyírbátor Város Szociális Szolgáltatásának intézményvezető megbízására.

Máté Antal polgármester: A következő napirend Nyírbátor Város Szociális Szolgáltatásának intézményvezetői megbízásával kapcsolatos. A pályázat benyújtásának határideje szeptember 02. volt, mely időpontig 3 pályázat érkezett. A bizottság szeptember 7-én tárgyalta ezt a napirendet, mely ülés jegyzőkönyve kiküldésre került a testületi tagok részére. Bízunk abban, hogy a mai döntést követően a későbbi feladatok átvétele során akár arra is lehetőség lesz, hogy valamennyi pályázóval együtt működjenek a jövőben.

Kérdés, vélemény:

Dr. Gaál Mihály képviselő, a Szociális és Egészségügyi Bizottság elnöke: A pályázókat a pályázati eljárás előtt soha nem látta és nem ismerte őket. Minden pályázatot kétszer elolvasott és a bizottsági ülésen szakmai szempontból Dávidné Szabó Arankát javasolta intézményvezetőnek. Azért is őt tartja legalkalmasabbnak, mert itt egy új intézményt kell felépíteni és az ő elképzeléseit tartotta a legjobbnak. Jedenákné Rác Bernadett pályázatát is alkalmasnak találta, de főként pszichiátriai beteggel való foglalkozásra tartja megfelelőnek, szociális téren nem túl tapasztalt. Bodóné Erős Rózsa pályázatával kapcsolatban elmondta az ad hoc bizottsági ülésen is az aggályát. Többször átolvasta pályázatát és nagyon sok helyesírási hibát és tartalmilag értelmetlen mondatot talált a pályázatában. Megkérdezte tőle, hogy elolvasta-e a saját pályázatát, azt válaszolta a pályázó, hogy igen. Ez azért szomorú, mert értelmetlen mondatokkal nem adna pályázatot testület elé. Ezen kívül olyan érzése van, hogy aki ilyen pályázatot nyújt be, az arra gondol, hogy mindegy mit ír bele, úgyszólván őt fogják kinevezni. A határozati javaslattal nem ért egyet. Dávidné Szabó Arankát javasolja intézményvezetőnek.

Dr. Veres János képviselő: Egy ponttal javasolja kiegészíteni a határozat-tervezetet, melyben megköszöni a másik két pályázónak a pályázatban való részvételét.

Németh Attila alpolgármester: Valóban köszönet illeti mindhárom pályázatot, egyetért dr. Veres János képviselő kiegészítésével. 3 értékes személy pályázott és mind a hárman más-más területen tapasztaltak. Ennek a munkának az előkészítése már január óta folyik. Több személyt az önkormányzat is megkeresett a pályázat ügyében. Az augusztusi pályázat visszavonásakor egyetlen egy pályázat volt bent az önkormányzatnál, Bodóné Erős Rózsáé. Azért, hogy a szociális intézményt szeptember 01-gyel be lehessen jegyezni, Bodóné Erős Rózsát bízta meg a testület ideiglenes intézményvezetőnek. Biztos vannak a pályázatban helyesírási és fogalmazásbeli hibák, de ő a tartalmi oldalát nézi és a legkomplexebbnek az övét gondolja. Érdekesnek találja, hogy helyből nem volt egy pályázó sem, ami valószínűleg a bizonytalanság miatt van. Mindhárom pályázatot alkalmasnak találja vezetőnek, de támogatja a határozat-tervezetet.

Máté Antal polgármester: Gaál képviselő úr javaslatát módosító indítványként kezeli, dr. Veres János képviselő kiegészítését pedig beemeli saját módosításra. Szavazásra bocsátja dr. Gaál Mihály képviselő javaslatát.

A képviselő-testület dr. Gaál Mihály módosító indítványát 5 igen, 6 nem és 0 tartózkodó szavazattal elutasítja.

A képviselő-testület Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának intézményvezetői megbízásáról szóló határozat-tervezetet – a kiegészítéssel együtt - 8 igen, 1 nem és 2 tartózkodó szavazattal elfogadja és az alábbi határozatot hozza:

**Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
84/2015. (IX.09.)
önkormányzati határozata**

Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának intézményvezető megbízására

A Képviselő-testület

- Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának intézményvezetői (magasabb vezetői) feladatainak ellátására kiírt pályázati eljárást *eredményesnek* nyilvánítja,
- Bodóné Erős Rózsa Klára (4400 Nyíregyháza, Május 1. tér 3. I/8.) pályázót - a határozatlan időre szóló közalkalmazotti kinevezés mellett – *megbízta* öt év határozott időtartamra, 2015. szeptember 10. napjától 2020. szeptember 09. napjáig Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának *intézményvezetői feladatainak ellátásával*
- az intézményvezetői megbízással egy időben Bodóné Erős Rózsa Klára illetményét 2015. szeptember 10. napjától – a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény rendelkezéseinek figyelembe vételével – bruttó 400.000 Ft összegben határozza meg.
- felkéri a polgármestert, hogy a vezetői megbízáshoz kapcsolódó feladatok ellátásáról gondoskodjon.
- köszönetét fejezi ki Jedenákné Rácz Bernadett és Dávidné Szabó Aranka pályázók felé.

Határidő: 2015. szeptember 10.

Felelős: Máté Antal polgármester

Tárgy (4. tsp)

**Előterjesztés „Egy Jobb életért”
Közhasznú Egyesülethez való
csatlakozásra.**

Máté Antal polgármester: Az Európai Unió források felhasználása kapcsán van egy olyan operatív program, amit úgy hívnak, hogy vidékfejlesztési program. Tavaly egy esetben megpróbált ebben pályázni az önkormányzat, a kemping bővítés vonatkozásában, de nem nyert. Voltak azonban olyan városok, amelyek egyedi külterületeik miatt pályázhattak. Kapott akkor olyan ígéretet az önkormányzat a FIDESZ-től, hogy megpróbálják ezt támogatni, de nem sikerült pályázni. Nyírbátor külterületére vonatkozóan a jelenlegi jogszabályoknak köszönhetően nyújthat be pályázatot, de ehhez szükséges, hogy az önkormányzat csatlakozzon ahhoz a közhasznú egyesülethez, amelyik ezeket a forrásokat kezeli. Látszik, hogy ez nem egy központi rendszerből eldőlő pályázati forrás, hanem ezeknek a forrásoknak az odaítéléséről a közhasznú egyesület és annak vezetője dönt. Nem tudja milyen potenciállal fut ennek neki a nyírbátori önkormányzat, de úgy gondolja a lehetőséget meg kell teremteni. Érkezett egy megkeresés az önkormányzathoz, hogy csatlakozhat ehhez a közhasznú egyesülethez, ezt tárgyalja most a testület. Az egyesület Nyírbogát, Rákóczi u. 3 sz. alatt van bejegyezve. A megküldött anyagból az egyesület vezetőjére és székhelyére nem tudott rákeresni. Mivel ez egy szóbeli előterjesztés, felolvassa a határozati javaslatát:

„A Képviselő-testület

- a város fejlesztése és fejlődése érdekében az Egy Jobb Életért Közhasznú Egyesülethez csatlakozni kíván.
- megbízza Máté Antal polgármestert, hogy a továbbiak során Nyírbátor Város Önkormányzatát teljes jogkörrel képviselje az Egyesületben. „

Kérdés, vélemény:

Dr. Veres János képviselő: Megkérdezi, hogy megnézte e valaki, hogy ki lakik ezen házszám alatt? Ha nem, ő megmondja. Ebben a kérdésben nem kíván szavazni ezen az ülésen, mert elfogadhatatlannak tartja azt, ami abban az egyesületben működik, viszont nem akarja rontani Nyírbátor esélyeit.

Dr. Veres János képviselő kijelentkezik.

Máté Antal polgármester: Szavazásra bocsájtja a határozat-tervezetet.

A Képviselő-testület az Egy Jobb Életért Közhasznú Egyesülethez való csatlakozásra szóló határozat-tervezetet 8 igen, 0 nem és 2 tartózkodó szavazattal – egyhangúlag – elfogadja és az alábbi határozatot hozza:

**Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
85/2015. (IX.09.)
önkormányzati határozata**

„Egy Jobb Életért Közhasznú Egyesülethez” való csatlakozásra

A Képviselő-testület

- a város fejlesztése és fejlődése érdekében az Egy Jobb Életért Közhasznú Egyesülethez csatlakozni kíván.
- megbízza Máté Antal polgármestert, hogy a továbbiak során Nyírbátor Város Önkormányzatát teljes jogkörrel képviselje az Egyesületben.

Dr. Veres János képviselő bejelentkezik.

Tárgy (5. tsp)

**Előterjesztés az Integrált
Településfejlesztési
elfogadására. Stratégia**

Máté Antal polgármester: Az utolsó napirendi pont a nyílt ülésen az ITS elfogadásával kapcsolatos. Ezt a testület nagyon jól ismeri, ezért nem részletezi a stratégiát, az anyag kiküldésre került.

Kérdés, vélemény:

Dr. Gaál Mihály képviselő, a Szociális és Egészségügyi Bizottság elnöke: Volt ennek régebben egy olyan pontja, ami azt tartalmazza, hogy a városban bizonyos épületeket körberácsoznának. Ez benne van-e még?

Máté Antal polgármester: Amiről képviselő úr beszél, az IVS, Integrált Városfejlesztési Stratégia, de most az ITS-ről van szó, ami Integrált Településfejlesztési Stratégia. Ez az egész országban jellemző, hogy rendelkeznek a városok IVS-sel és most fognak ITS-sel is. Amit képviselő úr kérdezt, azt nem tartalmazza az ITS.

A képviselő-testület az Integrált Településfejlesztési Stratégiát 11 igen, 0 nem és 0 tartózkodó szavazattal – egyhangúlag – elfogadja és az alábbi határozatot hozza:

**Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
86/2015. (IX.09.)
önkormányzati határozata**

Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának jóváhagyására

A Képviselő-testület

- megismerte és jóváhagyja az 1. számú melléklet szerint Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját, valamint a 2. számú melléklet szerint az azt megalapozó tanulmányt.

NYÍRBATOR VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Projekt azonosító: ÉAOP-6.2.1/K-13-2014-0002

NYÍRBÁTOR VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2015. augusztus

Készült: Belügyminisztérium megbízásából

Projekt azonosító: ÉAOP - 6.2.1/K-13-2014-0002

Készítette: ITS Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft
(konzorcium tagja)

TRENECON COWI

MEGAKOM

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZAG

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Róka László
Megyei koordinátor	Kézy Béla
Felelős tervező	Komádi Mónika
Településtervező	Gibáné Guthy Judit, TT 15-0043
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Krajnyák Nóra, TK 01-5241
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Perjés Tamás, 13-3215, 13-64972
Társadalompolitikai szakértő	Molnár Zoltán Nyírcsák János
Gazdaságfejlesztési szakértő	Vásárhelyi Réka
Antiszegregációs szakértő	Adorján Emese
Partnerségi szakértő	Komádi Mónika
Energiaközmű-tervező	Dima András, 01-2130
Környezetvédelmi szakértő	Dima András
Műemlékvédelmi szakértő	Nagy Tibor, É 15-0085

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Nyírbátor Város Önkormányzata

Máté Antal, Pappné Dr. Fülöp Enikő, Batai Árpád, Sipos
Gábor, Papp Mária

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés.....	565
2	Helyzetelemzés összefoglalása	566
2.1	A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása.....	566
2.2	A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása	571
3	Középtávú célok és azok összefüggései.....	577
3.1	Jövőkép	578
3.1.1	Társadalom	578
3.1.2	Gazdaság.....	579
3.1.3	Táji, természeti és épített környezet.....	579
3.1.4	Térségi szerepkör.....	580
3.2	A stratégiai fejlesztési célok meghatározása.....	581
3.2.1	Átfogó célok.....	581
3.2.2	Városi szintű középtávú tematikus célok	582
3.2.3	Városrészi szintű területi célok.....	589
3.3	A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása....	593
4	A megvalósítást szolgáló beavatkozások	598
4.1	Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása	598
4.2	Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása	600
4.2.1	Városközpont AT.....	600
4.2.2	Szociális városrehabilitációs AT	601
4.2.3	Turisztikai AT	602
4.2.4	Ipari Park AT	602
4.3	Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések	602
4.3.1	Kulcsprojektek	603
4.3.2	Hálózatos projektek.....	606
4.3.3	Egyéb projektek	607
4.4	A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz	610
4.5	A fejlesztések ütemezése	613

4.5.1	Az ütemezés indoklása	613
4.5.2	A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése	613
4.6	A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve.....	615
5	Antiszegregációs program	621
5.1	A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása	621
5.2	Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások.....	625
5.3	Antiszegregációs intézkedési terv	627
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	627
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések.....	628
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	629
6	A stratégia külső és belső összefüggései.....	631
6.1	Külső összefüggések	631
6.1.1	Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire.....	631
6.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz	632
6.1.3	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat...	638
6.2	Belső összefüggések	646
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	646
6.2.2	A célok logikai összefüggései.....	649
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	650
6.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	650
7	A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	653
8	A megvalósítás eszközei és nyomon követése.....	658
8.1	A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek.....	658
8.1.1	Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet	658
8.1.2	Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás.....	658
8.1.3	Tervalku	659

8.1.4	Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése	659
8.1.5	Turisztikai klaszter és a város turisztikai stratégiájának létrehozása	661
8.1.6	Foglalkoztatáspolitikai eszközök.....	661
8.1.7	A magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés...	661
8.2	Az ITS megvalósításának szervezeti keretei.....	662
8.3	A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok	666
8.4	A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során.....	668
8.5	Monitoring rendszer kialakítása.....	671
8.5.1	Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása	671
8.5.2	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	689
	Rövidítésjegyzék	692

Táblázatjegyzék

1. táblázat Nyírbátor SWOT-elemzése	567
2. táblázat Városrészek funkciói	576
3. táblázat A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok közötti összefüggés	589
4. táblázat A középtávú városi célok és a projektípusok kapcsolata.....	611
5. táblázat A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése 2015-2023.....	613
6. táblázat Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció	616
7. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve	618
8. táblázat A 2. szegregátum adatainak változása (2001, 2011)	622
9. táblázat A város szegregációs jellemzőinek változása	625
10. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseire.....	631
11. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz.....	632
12. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az OFTK specifikus céljaihoz.....	633
13. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz	637
14. táblázat A rendezési terv módosítását igénylő konkrét beavatkozások, tevékenységek	638
15. táblázat Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja.....	639
16. táblázat A gazdasági program és az ITS összhangja	641
17. táblázat Az ITS kapcsolódása a Környezetvédelmi Programhoz.....	644
18. táblázat A célok és a helyzetértékelésben azonosított problémák, adottságok kapcsolata ..	646
19. táblázat A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	653
20. táblázat A célok érintettsége a kockázatok által	655
21. táblázat A városfejlesztés szervezeti rendszere	664
22. táblázat Munkamegosztás a Nyírbátor és a vonzáskörzetébe tartozó települések között ..	666
23. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai	673
24. táblázat Területi (városrészi célok) eredményindikátorai	675
25. táblázat Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai.....	678
26. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai	683

Ábrajegyzék

1. ábra Nyírbátor városrészeinek főbb munkaerő-piaci mutatói.....	573
2. ábra Nyírbátor jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések.....	581
3. ábra Nyírbátor jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések.....	587
4. ábra Nyírbátor városfejlesztési célrendszere	594
5. ábra A tematikus és a területi célok közötti összefüggések	596
6. ábra Nyírbátor antiszegregációs célrendszere.....	626
7. ábra A vélemények kezelésének alapvető lépései	669
8. ábra A monitoring folyamatának összefoglalása.....	689

Térképjegyzék

1. térkép Nyírbátor városrészei	573
2. térkép Nyírbátor tervezett akcióterületei	599
3. térkép Nyírbátor szegregátumai a 2011. évi népszámlálási adatok alapján	622

1 Bevezetés

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek. Ennek érdekében a Belügyminisztérium nyílt közbeszerzési eljárást hirdetett a járasszékhelyek

- integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS),
- (ahol szükséges) településfejlesztési koncepciójának,
- valamint az ezek kiindulási alapjaként szolgáló ún. megalapozó vizsgálatnak a kidolgozására.

A folyamat részeként Nyírbátorváros vonatkozásában is elkészülnek a fenti dokumentumok. A stratégiai tervezés tétje jelentős: egyrészt a most kijelölendő irányok (milyen városban szeretnénk élni) hosszú távra meghatározzák a település fejlődését, jövőjét; másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a 2014-2020-as EU-s tervezési időszakban rendelkezésre álló forrásokból milyen mértékben tud részesülni a város, illetve azokat mely területeken és mennyire hatékonyan tudja felhasználni.

Jelen dokumentum **Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája**, amely a 2011-ben készült és 2013-ban aktualizált Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) átdolgozása. Az ITS **kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit** – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához.

Az ITS az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.),
- Városfejlesztési Kézikönyv (Második, javított kiadás, NFGM, 2009. január 28.).

Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítését egy részletes **megalapozó vizsgálat** (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg, amely – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint

gyengeségeit, problémáit. Ezekre reagálnak az ITS keretében megfogalmazott célkitűzések és azonosított beavatkozások.

Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi **egyeztetése és elfogadása** a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Nyírbátor Város Önkormányzata Partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történt.

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Nyírbátor Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik gazdasági decentruma, ahol a kiváló üzleti infrastruktúrának (Ipari Park, Inkubátorház), valamint az önkormányzat hatékony befektetés-ösztönzési és vállalkozásfejlesztési tevékenységének köszönhetően számos hazai és nemzetközi jelentőségű ipari vállalkozás működik (2013-ban 715). A jelentkező további telephelyigényeket az önkormányzat egyre kevésbé tudja kielégíteni a jelenlegi ipari területeken, ami mérsékelheti az egyik fő bevételnek számító, 2014-ben csaknem 1 milliárd forintnyi iparűzési adó növekedési ütemét.

A vállalkozói szféra – beleértve a helyi mikro- és kisvállalkozásokat is – foglalkoztatási kapacitása nagy, aminek köszönhetően Nyírbátor meghatározó ingázási célpont: nemcsak a közeli településekről, hanem például Nyíregyházáról és Debrecenből is érkeznek munkavállalók. Mindezt elősegíti a város rugalmas és kiszámítható megközelíthetősége: egyfelől jók a közösségi közlekedési kapcsolatai, másfelől Nyírbátor az M3 autópályától 10 km-re, a jelentős forgalmat bonyolító 471. számú főútvonal mentén fekszik (a Debrecen – Nyíregyháza – Mátészalka által határolt háromszög közepén). A kedvező közlekedési adottságok mellett azonban több hiányosság is kirajzolódik:

- nincs megfelelő intermodális közlekedési csomópont,
- az Ipari Parkban a közösségi közlekedés feltételei hiányosak,
- az M3 autópályára vezető út minősége rossz,
- a hiányzó elkerülő út miatt a 471. út jelentős tranzitforgalma nagymértékben megterheli a belterületi úthálózatot – növelve a balesetveszély és a környezetszennyezés kockázatát,
- a kerékpárút-hálózat egyes szakaszai hiányoznak.

A feltárt közlekedési problémák ellenére Nyírbátor egyértelműen be tudja tölteni központi funkcióját a gazdaság, a kereskedelem, a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügy, az oktatás és a szociális ellátás területén egyaránt. Ehhez az elmúlt évek beruházásai nyomán többnyire adottak az infrastrukturális feltételek, csak néhány

intézmény esetében van szükség általános felújításra. Az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet saját tulajdonú létesítményeinek energiahatékonyági szempontú korszerűsítésére – beleértve a gépészeti, hőszigetelési rekonstrukciót és a megújuló energiaforrások (földhő, termálvíz, nap) használatát is, amihez kiváló a természeti adottságokkal rendelkezik.

Nyírbátor adottságai azonban nemcsak az energiagazdálkodás terén jók, hanem az idegenforgalom szempontjából is: a történelmi és vallási értékekre épülő kulturális és örökségturizmus mellett a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő felépítése óta egyre fontosabb a gyógy- és termálturizmus, aminek köszönhetően elsősorban a külföldi vendégforgalmi mutatók javultak (a vendégek mintegy fele a határon túlról érkezik). A turizmusban rejlő potenciálok kihasználtságát csökkenti a helyben elérhető kiegészítő szolgáltatások részleges hiánya – elsősorban a szállás- és vendéglátóhelyek tekintetében. Csökkenti a város vonzerejét, hogy az egyébként városias, esztétikus településkép összhatását rontják a roncsolt, alulhasznosított belvárosi területek.

Annak ellenére, hogy a 12 494 fős lakónépességgel rendelkező Nyírbátor a hasonló nagyságrendű és elhelyezkedésű városokhoz képest számos előnyt tud biztosítani lakosai számára, mégis folyamatos elvándorlás tapasztalható (2001 és 2013 között a lakónépesség száma mintegy 10%-kal csökkent), ami elsősorban a fiatal, magasabb iskolai végzettséggel rendelkező fiatalokat érinti – csökkentve ezáltal a város munkaerő-kínálatának mennyiségét és minőségét. A szelektív migráció sok esetben már a középiskola kiválasztásánál elkezdődik, ezért fontos a munkaadók igényeihez és elvárásaihoz illeszkedő képzési rendszer kialakítása, amiben az önkormányzat ösztönző és koordinátori szerepet tud ellátni.

A város népességmegtartó ereje a helyi identitás és kohézió erősítésével is javítható, aminek egyik kulcseleme a lakosság jelentős részét kitevő hátrányos helyzetű felzárkóztatása. A kedvezőtlen társadalmi és szociális mutatókkal jellemezhető lakosok elsősorban a város északi részén található szegregátumban élnek, de a negatív folyamatok nemcsak őket érintik. Ezek közül a munkanélküliség jelenségét kell kiemelni (2015 januárjában 1 065 fő álláskeresőt tartottak nyilván), ami Nyírbátor bemutatott gazdasági ereje és az eredményesen megvalósított (köz)foglalkoztatási programok ellenére is a város egyik legnagyobb problémája. Ezt Nyírbátor és az itt működő vállalkozások versenyképességének további növelésével lehet leginkább ellensúlyozni, amiben nagy szerepet játszhat a határmenti fekvésből származó előnyök intenzívebb kihasználása.

1. táblázat Nyírbátor SWOT-elemzése

	Erősségek	Gyengeségek
Gazdaság	<ul style="list-style-type: none"> ■ Azt elmúlt években javult a város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya) ■ Az önkormányzat, illetve részben az 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A város az ország keleti, viszonylag periférikus részén fekszik ■ Elaprózott vállalkozási szerkezet, mikro- és kisvállalkozások

	Erősségek	Gyengeségek
Társadalom	<p>itt működő vállalkozások és civil szervezetek is intenzív határmenti partnerségeket tartanak fenn</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat az önkormányzat ■ A város Ipari Parkkal és Inkubátorházzal rendelkezik, amelyek kihasználtsága magas ■ Jelentősek a mezőgazdasági hagyományok ■ Dinamikusan bővül a szekunder szektor ■ A vállalkozók széleskörű tevékenységeket folytatnak ■ A nemzetközi és országos jelentőségű ipari vállalkozások foglalkoztatási kapacitása kiemelkedő ■ Folyamatosan bővül az üzleti szolgáltatások kínálata ■ A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet ■ A terciér szektorban működő vállalkozások száma emelkedik ■ A folyamatosan bővülő, színvonalas turisztikai attrakciók fontos vonzerőt jelentenek ■ Kiegészítő jellegű turisztikai ágazatok vannak jelen a térségben (pl. vallási és falusi turizmus) 	<p>dominanciája jellemző</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Viszonylag alacsony a vállalkozássűrűség – a működő vállalkozások csökkenő száma mellett ■ Az Ipari Parkban és az Inkubátorházban rendelkezésre álló szabad kapacitások területe korlátozott ■ A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségű ■ A termőterületekre elaprózott birtokszerkezet jellemző ■ Kifejezetten K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban ■ A turisztikai szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói nem felelnek meg maradéktalanul az elvárásoknak ■ Hiányoznak a kiegészítő térségi szintű attrakciókkal való kapcsolódási pontok, a közös turisztikai desztinációmenedzsment
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az elveszületések száma meghaladja a halálózásokét, így természetes szaporodásjellemző a városban ■ A lakosság iskolai végzettsége a megyei átlaghoz közelít és folyamatosan javul ■ Az elmúlt években a munkaerő-piaci mutatók javuló tendenciát mutatnak ■ A város kiemelkedő ingázási célpont ■ Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat ■ A civil szervezetek több területen is aktívak ■ Intenzív az együttműködés a civil szervezetek és az önkormányzat között 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Növekszik a szelektív elvándorlás mértéke ■ Folyamatos a társadalom elöregedése ■ Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya ■ Magas a munkanélküliségi ráta, alacsony a foglalkoztatottság ■ Egyes önkormányzati segélyek igénybevétele növekvő tendenciát mutatott az elmúlt években ■ Magas a hátrányos helyzetű roma lakosság aránya

	Erősségek	Gyengeségek
Környezet és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> ■ A termál- és gyógyvíz turisztikailag jól hasznosítható ■ Kedvezőek az adottságok a megújuló energiaforrások hasznosítására ■ Magas az erdősültség ■ Gazdag a flóra- és faunavilág ■ A város környezeti állapota megfelelő (pl. víz- és levegőminőség) ■ Esztétikus és városias a településkép ■ A város országos jelentőségű műemlékekkel rendelkezik ■ A lakásállomány 2000 óta jelentősen megújult ■ A közműellátottság aránya a víz, a szennyvíz, a villany és a gáz tekintetében egyaránt magas ■ A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya magas ■ A belterületi utak többsége szilárd burkolattal ellátott ■ Jól szervezett a közösségi közlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzati tulajdonú és fenntartású intézmények energiahatékonysági mutatói többnyire kedvezőtlenek ■ Nagy a város külső energiatülszármaradása mind a lakosság, mind a vállalkozások, mind a közsféra tekintetében ■ A megújuló energiaforrások részaránya jelenleg még alacsony ■ A településkép nem teljesen egységes ■ Alulhasznosított területek találhatóak a városközpontban ■ A város egyes részein viszonylag alacsony a zöldfelületek aránya ■ A közparkok egy része felújításra szorulnak ■ Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya viszonylag magas ■ A településen áthaladó forgalom részben megterheli a város belterületi úthálózatát ■ A belterületi utak egy része nem megfelelő minőségű ■ A külterületi utak többsége burkolat nélküli ■ A település kerékpáros úthálózata hiányos
Közszolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> ■ A legtöbb szolgáltatás esetében a szükséges infrastruktúra megfelelő ■ Széles körű és magas színvonalú oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások állnak a lakosság rendelkezésére ■ A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, illetve egyes szolgáltatások esetében a térség lakosai számára is ■ Aktív kulturális, közösségi és sportélet jellemző a városban ■ A közszolgáltatási intézmények belső és külső együttműködése intenzív 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Egyes közintézmények (pl. óvoda) infrastrukturális állapota nem megfelelő ■ A településen nem található felsőoktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata ■ Az önkormányzat befolyása egyes közszolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt korlátozott (pl. köznevelés)

	Lehetőségek	Veszélyek
Gazdaság	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az M3 autópálya, a fel- és lehajtó csomópont közelsége növeli a térbeli helyzetből adódó előnyöket, javítja a város tőkevonzó képességét ■ Újabb jelentős befektetők jelennek meg a városban ■ Az önkormányzati és a vállalkozó szféra közötti együttműködés erősödik ■ Intenzívebbé válnak a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok ■ Erősödik a város logisztikai szerepköre ■ K+F tevékenységek jelennek meg a primer, szekunder szektorokban ■ Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek ■ A bio mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedése prognosztizálható hazai és európai szinten egyaránt ■ A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik ■ A nem kiemelt termőhelyi adottságú területek által érintett településként a mezőgazdaság speciális támogatása várható ■ Nő a belföldi és a külföldi turisztikai kereslet ■ A vendégforgalomban előtérbe kerül a kulturális és örökségturizmus, valamint a gyógy-, wellness- és termálturizmus ■ Csökken az idegenforgalom szezonálisitása ■ A város vonzerő- és szálláshelykínálata nő az intenzív befektetői érdeklődés miatt ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A kiskereskedelmi tevékenység keresleti és kínálati viszonyai kedvezőtlenül változhatnak a multinacionális kereskedelmi láncok és a jogszabályi változások miatt ■ A gazdasági válság továbbgyűrűző hatásai miatt csökkenhet a befektetői érdeklődés Magyarország és Kelet-Közép-Európa iránt ■ Erősödnek a város hazai és nemzetközi versenytársai a gazdaság minden területén ■ A vállalkozási feltételek kedvezőtlenebbé válnak ■ A turisztikai tendenciák negatívan alakulnak ■ Tovább növekednek a különbségek a járási központ és a többi település között ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Társadalom	<ul style="list-style-type: none"> ■ A kvalifikált fiatalabb nemzedék helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet ■ Betelepülő fiatal családok érdeklődése nő a város iránt ■ A népesség átlagos iskolázottsági szintje emelkedik ■ A civil szervezetek megerősödnek és 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Magas iskolai végzettséget igénylő munkahelyek hiányában a szelektív elvándorlás csökkenti a város potenciális munkaerő bázisát ■ Folytatódik a népesség előregedése és az inaktív arányának emelkedése ■ A hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik

	Lehetőségek	Veszélyek
	<ul style="list-style-type: none"> a város fejlődésének aktív résztvevőivé válnak ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztásával szociális válság alakulhat ki ■ Kieleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül ■ A közeli megyeszékhely és régióközpont elszívó hatása erősödik ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Környezet és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> ■ Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítás iránti igény ■ A város arculatához illeszkedő beépítések történnek ■ Nő a magáneros építkezések és felújítások száma ■ Az elkerülő út megépítésének köszönhetően javul a közlekedésbiztonság és környezeti állapot ■ A környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az energiafüggőség fokozódik ■ A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában ■ Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a városba ■ A további közlekedési fejlesztések elhúzódása miatt a település elérési mutatói nem javulnak ■ Növekszik teher- és személygépkocsi-forgalom a betelepülő ipari vállalkozások hatására ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Köszolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> ■ A járásközpontok jogköre bővízhet, fejlesztési forrásai növekedhetnek ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzatok feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat ■ Az önkormányzatok állami forrásai/ támogatásai csökkennek ■ Az önkormányzat állami költségvetéséből történő finanszírozásának csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani ■ A város nem tudja teljes mértékben kiaknázni a járási központi szerepköréből adódó lehetőségeket ■ Részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járási központ és a járás többi települése között ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Nyírbátorban 8 városrész került kijelölésre, amelyek elhelyezkedésük, gazdasági szerepük, társadalmi rétegződésük és egyéb jellemzőik alapján eltérő funkciókat töltenek be a város és a környező települések életében:

1. Városközpont

2. Víztorony, Csűröskert, Rózsakert

3. Ipari Park
4. Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület
5. Északi lakóterület
6. Széna réti turisztikai övezet
7. Délnyugati lakóterület
8. Déli iparterület

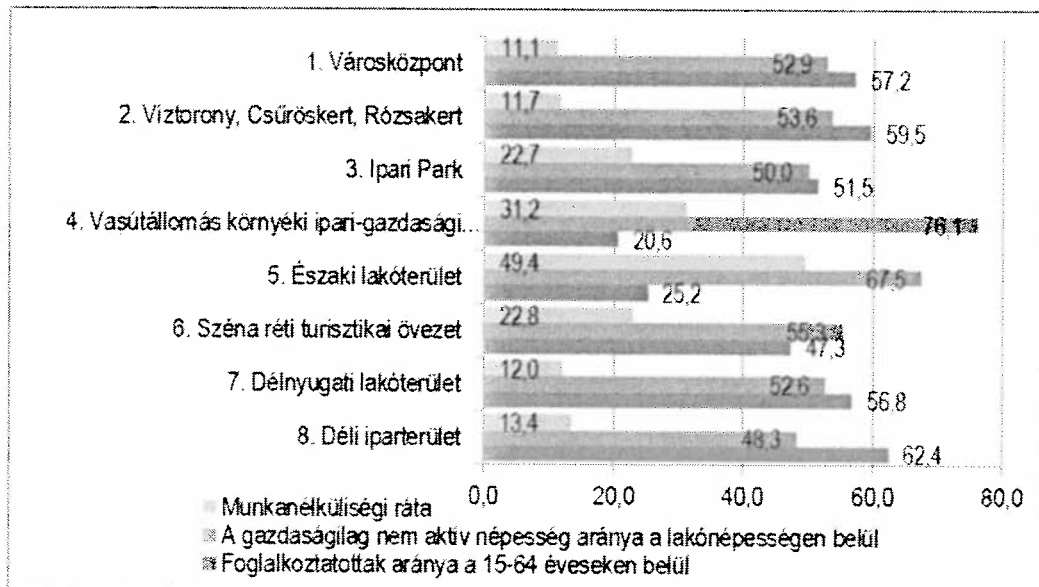
1. térkép Nyírbátor városrészei

Forrás: Nyírbátor Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2013

Az eltérések főleg a munkaerő-piaci, foglalkoztatási adatok esetében jelentősek: a munkanélküliség ráta esetében a különbségek akár négyszeresek is lehetnek.

1. ábra Nyírbátor városrészeinek főbb munkaerő-piaci mutatói

Forrás: KSH

A központi városmagot is magában foglaló Városközpont tömöríti a város népességének 20%-át, valamint itt koncentrálnak a különböző közfunkciót betöltő, továbbá egyéb kereskedelmi és szolgáltató intézmények, szervezetek. Az utóbbi években megindult a lakásállomány megújulása is – a viszonylag magas telekárak miatt elsősorban társasházak formájában.

A város erőteljes **ipari-gazdasági funkciója** nyilvánul meg abban, hogy három gazdasági funkciójú városrészt is le lehetett határolni:

- az **Ipari Parkot**, amely a város elsődleges befektetői célterületének számít,
- a **Vasútállomás környéki ipari-gazdasági övezet**, amely jelentős barnamezős revitalizációra lehetőséget nyújtó területekkel rendelkezik,
- és a **Déli iparterületet**, ahol a legjelentősebb foglalkoztatók, a rendszerváltás előtt is működő üzemek alakultak át.

Nyírbátor egyik dinamikusan fejlődő ágazata az **idegenforgalom**, amely területileg és tematikusan is fókuszált: a **Széna réti turisztikai övezetben** a termál-, gyógy- és egészségturisztikai, a Városcsúcsban a kulturális és örökségturisztikai vonzerők koncentrálnak.

A zömmel **kertvárosias és a falusias jellegű lakóterületeken** él a lakosság 2/3-a, de ezek arculata eltérő:

- a **Víztorony, Csűrőskert, Rózsakert** városrész még viszonylag jelentős beépítési tartalékokkal rendelkezik, így új közösségi terek létrehozása is lehetséges az életminőség emelése érdekében,
- az **Északi lakóterület** a város szegregátuma, ahol a hátrányos helyzetű lakosok viszonylag rossz életkörülmények között élnek, a közösségi terek száma elmarad a kívánatostól,
- a legnépesebb **Délnyugati lakóterület** bővítésére kis mértékben van lehetőség, itt az intenzívebb területhasználat, illetve a közösségi terek kínálatának bővítése szükséges.

A városrészek funkcióiról összességében elmondható, hogy

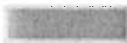

- a Városcsúcs Nyírbátor egyértelmű köz- és humán szolgáltatási centruma,
- a városrészek többsége funkcionális szempontból homogén (egyértelmű kivételt Városcsúcs a vasút környéki területek jelentenek),
- a Városcsúcson kívül lényegében minden városrészben hiányoznak a megfelelő közösségi terek,
- hiányos és térbelileg kiegyenlítetlen a város zöldterületi rendszere, egyes városrészekben teljesen hiányoznak a közfunkciójú parkok, kertek,
- gyakoriak a közlekedési jellegű problémák, elsősorban az elérhetőséggel és a környezetszennyezéssel kapcsolatosan,
- hiányzik egy markáns „városkapu” funkciót betöltő intermodális közlekedési csomópont,
- egyes gazdasági-kereskedelmi-szolgáltató területek a fő közlekedési útvonalak mentén kezdenek kialakulni,

- a turisztikai és rekreációs funkció az egyes városrészek adottságainak megfelelően koncentrált, de a város szinte teljes területére jellemzők a vendégfogadási feltételek hiányosságai.

2. táblázat Városrészek funkciói

Városrészek	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Funkciók								
Ipari, logisztikai								
Kereskedelmi								
Zöldfelületi, környezeti								
Turisztikai, rekreációs								
Közlekedési, távközlési								
Közösségi								
Közigazgatási								
Humán szolgáltatási								
Lakó								
Város(rész)- központi								

 domináns funkció
 kiegészítő funkció

2.3

3 Középtávú célok és azok összefüggései

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia elérendő céljait nagymértékben meghatározzák

- egyrészt az Európa 2020 stratégiából levezethető fejlesztési irányok: a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai;
- másrészt a nemzeti szintű fejlesztéspolitikai és ágazati stratégiák, programok,
- harmadrészt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Koncepciója, Stratégiai Programja és Operatív Programja.

Mivel várhatóan az európai uniós támogatások továbbra is kiemelt szerepet játszanak majd Nyírbátor fejlődésében, ezért az ITS kidolgozásának fontos eleme a városi célrendszer illeszkedése a magasabb rendű célkitűzésekhez.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia célhierarchiája maximálisan épít a város meglévő stratégiai dokumentumaira és ágazati programjaira, amelyek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- Nyírbátor Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2014-2019 (2015),
- Nyírbátor Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2013),
- Nyírbátor Településfejlesztési Koncepciója (2003).

Míndez jelzi, hogy **a város jelenleg is egy kiforrott, szakmailag megalapozott és társadalmilag elfogadott célrendszerrel rendelkezik**, ezért az ITS-nek nem célja egy teljesen új stratégialétrehozása, hanem sokkal inkább **egyfajta szintézis**, amely során a jelenlegi állapotnak és a jövőben várható folyamatoknak megfelelően formáljuk, pontosítjuk a korábbi célkitűzéseket. A célrendszer kialakításakor az alábbi fő tényezőket vettük figyelembe:

- a megalapozó vizsgálatban feltárt kihívások, problémák, adottságok és lehetőségek,
- a város által betöltött és betölteni kívánt funkciók,
- a lakosság, a vállalkozások és a turisták általános és speciális szükségletei, elvárásai a településsel, a közszolgáltatásokkal és a városi funkciókkal szemben
- a város és vonzáskörzete közötti jelenlegi és lehetséges együttműködési területek,
- a városok közötti élesedő hazai és nemzetközi versenyhelyzet.

3.1 Jövőkép

A város belső adottságait és a külső környezet által befolyásolt lehetőségeit figyelembe vevő hosszú távú jövőkép világosan kijelöli, hogy Nyírbátor milyen várossá szeretne válni 2030-ra. Ennek eléréséhez tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító fejlesztések megvalósítására van szükség.

Jövőkép – Nyírbátor 2030-ban

Nyírbátor biztos gazdasági alapokon álló, hagyományait őrző, kulturális kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik jelentős decentruma. Megfelelő feltételeket kínál a betelepülni kívánó és a helyben működő vállalkozások számára, így hosszú távon biztosítani képes a helyi és környékbeli lakosság foglalkoztatását. A fenntarthatóság alapelvét szem előtt tartva a természeti és épített környezet minőségi javításával, valamint a nyújtott szolgáltatások fejlesztésével megfelel a lakosság és az ide látogató vendégek elvárásainak. Növekszik a lakosság életszínvonala, aminek köszönhetően biztosítottak a nyugodt, vidéki életre jellemző életkörülmények.

Nyírbátor Magyarország és az Európai Unió egyik stabil fejlődési pályán lévő városa, ahol

- a kulturális hagyományokra építve
- a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés
- a lakosság életminőségének folyamatos javulásával párosul,
- figyelembe véve a fenntarthatóság szempontjait.

3.1.1 Társadalom

Lassuló elvándorlás

A lakosság száma (12-13 ezer fő) stagnálást, esetleg enyhe csökkenést mutat, ugyanis a lassuló mértékű elvándorlást a születések stagnáló száma csak korlátozott mértékben képes ellensúlyozni. A negatív vándorlási mérleg háttérében az áll, hogy ugyan Nyírbátor vonzereje a járás települései között növekszik, de a közeli megyeszékhely és régióközpont, illetve a távolabbi városok elszívó ereje erőteljesebben érvényesül. A lakosság korcsoportos megoszlását a munkaképes korúak stabil (63-65%) és a 65 éven felüliek növekvő aránya (18-20%) jellemzi.

Javuló foglalkoztatás

A szükséglet-orientált, magas színvonalú szakképzésnek köszönhetően a város munkaerő-potenciálja jól képzett és rugalmas, megfelelő bázist jelent a turisztikai szolgáltatók és a korszerű technológiát alkalmazó ipari cégek megtelepedéséhez, amelyek stabil munkaerő-piaci helyzetet teremtenek.

Színvonalas humán szolgáltatások	A városban élők életminőségének fontos alapfeltételét jelentő humán szolgáltatások infrastruktúrája kiépült, fejlett. A szolgáltatások színvonala magas, korszerű egészségügyi ellátás, magas minőségű oktatási-nevelési szolgáltatások, szükségletekre reagáló szociális ellátás és ügyfélbarát közigazgatás jellemzi a várost, amely nemcsak saját lakosait, hanem a környező települések, illetve – például az egészségügy esetében – a határon túli területek lakosságát is kiszolgálja.
Széleskörű kulturális és rekreációs kínálat	A város mind a helyi lakosság, mind az idelátogatók számára egyre szélesebb körű és színvonalasabb kulturális, rekreációs és szabadidős kínálatot tud nyújtani. A nagyobb, hagyománnyá váló rendezvények nemzetközi és hazai hírneve erősödik, ami hozzájárul a pozitív arculat és a helyi identitás megerősödéséhez. Az önkormányzat támogatja a civil önszerveződéseket, valamint az aktív pihenés és a sportolás különböző formáit.
Társadalmi integráció és kohézió	A gazdasági fejlődés hatására a társadalmi polarizáltság, a jövedelmek közötti különbségek mérséklődnek. A hátrányos helyzetű csoportok létszáma csökken, életminőségük javul, felzárkzási esélyeik és életük önálló irányításának lehetősége növekednek – elsősorban az önkormányzat, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a civil szervezetek hatékony együttműködésének köszönhetően. Mivel a hátrányos csoportok társadalmi reintegrációja a helyi közösség szintjén és a lakosság aktív részvételével megy végbe, így a város lakosainak toleranciaszintje emelkedik, a társadalmi kohézió erősödik.

3.1.2 Gazdaság

A gazdaság két pillére az ipari termelés és az idegenforgalom	A város gazdasági életének két meghatározó eleme a korszerű, magas hozzáadott-értékű ipari termelés és a turizmus. Ez a két ágazat kiszámítható és stabil munkalehetőségeket nyújt a város és a vonzáskörzet munkavállalói körű népességének, így a foglalkoztatási ráta növekedésével együtt a munkanélküliségi ráta csökken. A barnamezős területek revitalizációjával új funkciók telepednek meg az ipari területeken. A megerősödött helyi kis- és középvállalkozói szektor egyfelől beszállító kapcsolatokat épít ki a jelenlévő nagyobb cégekkel, másfelől megfelelő színvonalon képes kiszolgálni a lakosság és a vendégek változatos igényeit. A város gazdálkodása a saját bevételek magas arányának köszönhetően kiegyensúlyozott.
---	--

3.1.3 Táji, természeti és épített környezet

Fenntarthatóság	A főbb környezetvédelmi mutatók illeszkednek az EU normákhoz. A környezetvédelmi koncepciónak megfelelően a levegőminőség javítása, a vízbázis védelme, a zöldterületek növelése, hasznosítása folytatódik. A várost elkerülő utak megépítésének hatására a zaj- és levegőszennyezés a lakott területeken csökkenő tendenciájú. A szelektív hulladékgyűjtés a város egész területén szervezeten működik, az újrafeldolgozással hasznosított hulladék mennyisége emelkedik (10%<). A szennyvíz biológiai tisztítására is alkalmas telepednek köszönhetően a talaj és a felszín alatti vizek minősége javul. Az épített környezet fejlesztésekor elsődleges szempont a meglévő
-----------------	--

örökségek fenntartható megőrzése, az energiahatékonyság növelése (energiahatékony épületállomány), a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (alternatív energiaforrások használata).

Környezettudatosság A környezetvédelmi tudatformálás folyamatos, állandó eleme a város politikájának. Ez ésszerűbb fogyasztásra és környezetkímélő termelésre ösztönöz, aminek köszönhetően a lakosság és az üzemek környezetterhelése csökkenő tendenciát mutat.

Kiterjedő zöldfelületek A város közigazgatási határán belül megáll a természeti területek fogyása, az aktív védelemnek köszönhetően a város külterületének ökológiai stabilitása növekszik, ami kedvezően hat a lakosság egészségi állapotára, a helyi mező-, erdő- és vadgazdálkodásra, valamint az öko- és falusi turizmusra. Egységes ökológiai hálózat jön létre, amely a belterületekre is kiterjed a növekvő arányú zöldterületek és a rehabilitált állóvizek mentén. A város külterületén a parlag területek többsége felszámolásra kerül extenzív mezőgazdasági hasznosítással és erdősítéssel.

Klímaváltozás mérséklése Az épített környezet fejlesztése és a természeti környezet javítása során a város átgondoltan alkalmazza a klímaváltozás mértékének és negatív hatásainak mérséklésére lokálisan bevethető eszközöket, intézkedéseket (pl. fenntartható településszerkezet kialakítása, környezetkímélő és energiahatékony technológiai megoldások alkalmazása, klímatudatos szemléletmód terjesztése, utazási szokások megváltoztatása).

Jól működő közlekedési rendszer Közlekedés szempontjából az elkerülő út kiépítése csökkenti az átmenő forgalmat és az ezzel járó környezetszennyezés mértékét. A belső úthálózat jó minőségű, a közösségi közlekedés feltételei kedvezőek helyi, helyközi és távolsági szinten egyaránt (intermodális közlekedési csomópont). A buszjáratok racionalizált és magas színvonalú rendszere összhangban van a lakosság szükségleteivel. A közlekedési eszközök többsége környezetbarát üzemeltetésű. A kerékpárút-hálózat teljes körű kiépítése a lakosságot a kerékpár környezetkímélő használatára ösztönzi. Az autópályához vezető út minősége kifogástalan.

3.1.4 Térségi szerepkör

Nyírbátor gazdasági-társadalmi vonzáskörzete kiterjed egyrészt a városi funkciók erősödése és koncentrációja, másrészt a kedvező elérhetőségi viszonyok miatt. Az együttműködés a környező településekkel kiegyensúlyozott térségi fejlődést eredményez. Nyírbátor megyei szerepköre megerősödik, hatékony és kölcsönös előnyökkel járó kooperáció jön létre a környező városokkal. Nemzetközi szinten a város jelentősége egyfelől a turisztikai szolgáltatásoknak, másfelől az intenzívebbé váló határon átnyúló együttműködéseknek köszönhetően megnő. Ebben szerepet játszik az M3 autópálya és egyéb nemzetközi közlekedési útvonalak közelsége is. Mindezzel párhuzamosan megőrződik Nyírbátor sajátos polgárvárosi arculata, identitása.

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

3.2.1 Átfogó célok

A jövőkép megvalósulása érdekében négy átfogó cél jelölhető ki:

- **Stabil helyi gazdaság megteremtése:** a gazdasági versenyképesség növelése, kiegyensúlyozott munkaerő-piaci helyzet kialakulása és az értékteremtő foglalkoztatás bővítése.
- **Kulturális értékek és hagyományok átörökítése:** a meglévő kulturális örökség és hagyományok megőrzése és fenntartható hasznosítása a város kedvező arculatának és a lakosság helyi identitásának megerősítése céljából.
- **Magas életminőség biztosítása:** a lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások biztosításával és a társadalmi kohézió erősítésével.
- **Fenntartható város megteremtése:** környezettudatos és energiahatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából.

2. ábra Nyírbátor jövőképének elérését szolgáló átfogó célkitűzések

A négy átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait. A stabil gazdaság átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő-piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. A hagyomány és kultúra átfogó cél kijelöli a meglévő értékek megőrzésének és tudatos hasznosításának kereteit. A magas életminőség átfogó cél a város társadalmi, szociális problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat. A fenntartható város megteremtése átfogó cél azt a fejlesztési irányt jelöli

ki, amely a gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek javítása közben is kiemelt figyelmet fordít a környezeti állapot megóvására és a klímaváltozás hatásaira.

3.2.2 Városi szintű középtávú tematikus célok

Az átfogó cél megvalósulásához az alábbi középtávú célok járulnak hozzá, amelyek ágazati bontásban kerülnek meghatározásra:

- T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
- T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése
- T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
- T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
- T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
- T6. A nemzetközi szerepkör erősítése

3.2.2.1 T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása

Gazdaságfejlesztés a foglalkoztatás-bővítés szolgálatában

Nyírbátor gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása, a jövedelemtermelő képesség javítása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövid távon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. Ez biztosítja a foglalkoztatási szint növelését, a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, valamint a megfelelő és komfortos életminőség kialakítását. A város gazdasági potenciáljának növelése a járás és a megye szempontjából is kiemelkedően fontos. Ennek érdekében tovább kell javítani az új betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit, korszerűsíteni és bővíteni kell az Ipari Park, valamint az Inkubátorház és Szolgáltató Központ szolgáltatásait, továbbá új területek bevonásával és feltárással, elő-kozművesítésével, barnamezős fejlesztésekkel biztosítani kell a beruházásokhoz szükséges ipari területeket. Mindezeket intenzív önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni.

A helyi kkv-szektor működésének támogatása

Nyírbátor gazdaságában a helyi kis- és középvállalkozók is jelentős szerepet játszanak, amelyek jelentős része a Városközpontban tömörül. Az önkormányzatnak – korlátozott lehetőségei mellett – biztosítani kell számukra a megfelelő vállalkozói környezetet többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.

A munkaerő-piaci kereslet és kínálat összehangolása

A gazdasági potenciál szoros összefüggésben áll a helyi munkaerőpiac összehangolt keresletével és kínálatával. A helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kis- és középvállalkozói szektor megerősítése az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztése nélkül nem érhető el. Nyírbátor gazdasági stabilizálása és diverzifikációja, a külső gazdasági körülmények, a növekvő technológiai színvonal megfelelő képzettségeket és képességeket, valamint infrastrukturális

fejlesztéseket követelnek. Ez csak az önkormányzat, az illetékes intézmények és munkaerő-piac szereplőinek szoros együttműködésével valósítható meg. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett és minőségi munkaerő-piaci potenciál jön létre, amely elősegíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését a szakpolitikai irányvonalaknak megfelelően.

3.2.2.2 T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése

A belső erőforrásokra és adottságokra épülő idegenforgalom nagymértékben hozzájárul Nyírbátor növekvő ismertségéhez, vonzerejéhez. Kedvező hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik. A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges

- a város idegenforgalmi vonzerejének növelése,
- a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése,
- a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása,
- valamint a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújítása, idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozása.

Az idegenforgalom két pillére az egészségturizmus és a kulturális turizmus

A város idegenforgalmának két pillére a gyógy-, wellness- és egészségturizmus, valamint a kulturális turizmus. Az elmúlt időszakban mindkét területen jelentős fejlesztéseket hajtottak végre, amelyek folytatása a jövőben is szükséges. A turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése nélkül azonban egy bizonyos szintet nem tud túllépni a város turizmusa: ahhoz, hogy a vendégek és a vendégéjszakák száma exponenciálisan emelkedjen elsősorban megfelelő minőségű és kapacitású szállás- és vendéglátóhelyekre van szükség.

A kulturális és szabadidős kínálat bővítése

A kulturális és szabadidős kínálat minőségi és mennyiségi fejlesztése szintén olyan terület, ahol célszerű továbbfolytatni a már megkezdett tevékenységeket, infrastrukturális és tartalmi fejlesztéseket:

- helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása,
- országos és helyi védettségű műemlékek védelme,
- hagyományőrzés és ápolás,
- nemzetközi és helyi érdeklődésre egyaránt számot rendezvények szervezése,
- civil közösségek kulturális kezdeményezéseinek támogatása,
- sportolási és egyéb szabadidős szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása és a kínálat bővítése.

Önmagában a fenti tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen

a város szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése a célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

A kultúra, a közművelődés és a rekreációs lehetőségek fejlesztése Nyírbátorban nemcsak cél, hanem eszköz is ahhoz, hogy kínálatot teremtsenek a turisták számára, meghosszabbítva ezáltal az itt-tartózkodás idejét, valamint erősítsék a helyi közösség társadalmi kohézióját és identitástudatát.

Komplex turisztikai csomagok és TDM

Ahhoz, hogy a turisztikai attrakciók multiplikátor hatása a város egész területén és a környező településeken is megnyilvánuljon, elengedhetetlen komplex turisztikai csomagok összeállítása a vendégek számára – figyelembe véve az egyes célcsoportok eltérő szükségleteit. Ehhez mind időben, mind térben össze kell hangolni a települések és a szolgáltatók kínálatát a vendéglátás, a rendezvényszervezés (pl. esti kulturális programok) és az alternatív kikapcsolódási lehetőségek (pl. lovas, kerékpáros, falusi és ökoturizmus, szórakozóhelyek, sport) terén egyaránt. Az új, egymást támogató turisztikai elemek kialakításával párhuzamosan erősíteni kell a turisztikai marketing differenciált és célcsoport-orientált jellegét. Mindennek eszköze lehet a turisztikai desztináció menedzsment megteremtése, amely a desztináció idegenforgalmi termékeit és szolgáltatásait integráltan kezelő partnerek (önkormányzatok, vállalkozások, szakmai és civil szervezetek stb.) hosszú távú, intézményesült együttműködésén alapul annak érdekében, hogy a vendég élményét, illetve a turizmusból származó hatásokat optimalizálják a fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével.

A komplex fejlesztések révén Nyírbátor egyfelől országosan és nemzetközileg is ismert és keresett turisztikai desztinációvá válhat, másfelől gazdasági bázisát a diverzifikáció, azaz a „több lábon állás” stratégiája tovább erősítheti.

3.2.2.3 T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

Az egységes és esztétikus településkép kialakítása, valamint az életminőség környezeti feltételeinek javítása nagymértékben hozzájárul Nyírbátor népességmegtartó erejének növekedéséhez.

Kiegyensúlyozott településszerkezet

A város szerkezetével és épületállományával kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja a nyugodt városi életforma hosszú távú felértékelődése. Ennek előfeltétele az épített környezet olyan fejlesztése, amely összhangba hozza a város gazdasági-társadalmi-környezeti hatékonyságának növelését, az életminőség javítását és a város karakterének megtartását. E cél megvalósítása magában foglalja a helyi identitás erősítését a város karakterének feltárásával és fejlesztésével, a közterületek – mint a városi élet fő helyszíneinek – humanizálásával. A kiegyensúlyozott településszerkezet érdekében a város minden része fejlesztéseket igényel, amellyel megőrizhető a város

hagyományos mezővárosi, polgárvárosi karaktere – a megfelelő életminőség biztosításával párhuzamosan.

A város kiegyensúlyozott területi fejlődése érdekében fontos, hogy az egymást zavaró funkciók (pl. iparterület és lakóövezet) térben elkülönüljenek egymástól. Ennek érdekében a nagyvárosias karakterelemként azonosítható városszéli iparterületek további fejlesztéseit elsősorban a meglévő gazdasági sűrűsödésekhez kapcsolódóan célszerű megvalósítani, a lakóterületek esetében pedig az intenzívebb, de túlszűfolttságot nem eredményező hasznosításra kell hangsúlyt fektetni biztosítva ezáltal a fejlesztések és a (köz)szolgáltatások hatékonyságát, a negatív közlekedési hatások minimalizálását, valamint a zöldfelületek visszaszorulásának megállítását. A belváros szolgáltatásainak igénybevételét rugalmasabbá tehetné a funkciók térbeli elhelyezkedésének javítása.

A szolgáltatások ellátásához szükséges infrastruktúra rendelkezésre állása

További cél az épületállomány megújítása, amely esetében kiemelt szerepet játszik az alulhasznosított és/vagy nem megfelelő műszaki állapotban lévő gazdasági és közfunkciókat betöltő épületállomány. Ezen a területen a város hatásköre elsődlegesen a saját tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójára terjed ki. A cél az, hogy a fizikai jellegű felújítások hozzájáruljanak az adott épület funkcióinak megerősítéséhez, bővítéséhez, költséghatékony üzemeltetéséhez – megfelelő infrastrukturális alapot biztosítva a köz- és humánszolgáltatások magas színvonalú ellátásához.

Megújuló közösségi terek

A nyírbátori imázs és identitás újabb karakteres városképi elemek létrehozásával erősíthető. A városszerkezetben a közterek és a zöldterületek ilyen elemnek tekinthetők. A közterületek revitalizálása a közterek tudatos bővítését, minőségének emelését és „élettel telítését” jelenti, aminek eredményeként valódi közösségi térként funkcionálhatnak.

Környezeti állapot javítása

A lakosság életminőségét nagymértékben befolyásolja a települési környezet minősége. Ezen belül figyelmet kell fordítani többek között a kommunális infrastruktúra megfelelő kiépítettségére és karbantartására, a vízbázis védelmére, a levegőszennyezettség és zajterhelés mértékének csökkentésére, valamint a zöldfelületek mennyiségi és minőségi mutatóinak javítására, jobb hasznosítására. Mindezek lehetővé teszik, hogy a város jobban tudjon alkalmazkodni a klímaváltozás hatásaihoz.

A külső elérhetőség javítása

Nyírbátornak a külső közlekedési kapcsolatok alakítására nincs direkt hatása, ettől függetlenül a közlekedés kiemelt középtávú célja az északi elkerülő út kiépítése, amelyet egyfelől a fő megközelítési irány változása tesz szükségessé (az M3 autópálya miatt nyugatról északra tevődik át), másfelől javítja az Ipari Park külső megközelíthetőségét is. Ezzel az úthálózati elemmel együtt tulajdonképpen egy város körüli útgűrű kiépítése valósulhat meg, amely mentesítené a várost az átmenő forgalomtól. A külső gyűrű megvalósítása annál is inkább indokolt, mert Nyírbátor közlekedési gócpont, ahol hat országos közút fut össze sugárirányban. A település

külső elérhetőségét ezenkívül nagymértékben javítaná az M3 autópályára felvezető 4105. j. út teljes rekonstrukciója.

A belső közlekedési rendszer fejlesztése

A belső városi közlekedés fejlesztése az útminőség javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elősegítésére irányul. A gyűjtőutak fejlesztése multiplikátor hatásként elősegíti a környező területek feltárását és gazdasági-társadalmi felértékelődését is – figyelembe véve az érintett városrészek elsődleges lakó- vagy gazdasági funkcióját. A közlekedés környezeti ártalmainak felszámolásához járul hozzá a közösségi közlekedés rendszerének korszerűsítése, amely egyfelől a járatok optimalizálást, másfelől környezetbarát közlekedési eszközök alkalmazását jelenti a belvárosban. Szintén a környezetterhelés csökkentése miatt fontos a belterületi kerékpárút-hálózat bővítése és folyamatos karbantartása.

3.2.2.4 T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

Az energiatartósság mérséklése

Nyírbátor számára az elkövetkező évek egyik legfontosabb kihívása, hogy miként tudja mérsékelni a fosszilis energiahordozóktól való külső függőségét. Ennek elsődleges eszközei az energiahatékonyság növelése, valamint a megújuló energiaforrások széleskörű használata. A város célja tehát a fenntartható fejlődés jegyében az épített környezet energiahatékonysági szempontú fejlesztése, továbbá az alternatív energiaforrások felhasználása az energiagazdálkodás szerkezetváltásának elősegítése érdekében mind a közintézmények, mind a lakófunkciójú épületek esetében. Mindezek mellett kiemelt cél a szemléletformálás a fenntartható, a környezetet nem károsító fogyasztási minták elterjesztése érdekében.

A város az alternatív energiák hasznosítása szempontjából kedvező adottságokkal rendelkezik (termálvíz, napenergia, földhő). Ezek tudatos és bővülő használatával Nyírbátor a megújuló energia hazai és nemzetközi mintavárosává válhat, ami a növekvő hírnév mellett az önkormányzati, lakossági és vállalkozói kiadások csökkentését is eredményezheti.

3.2.2.5 T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

Nyírbátor dinamikus felzárkózását és fejlődését nagymértékben meghatározza a hátrányos helyzetű, főként roma lakosság viszonylag nagy aránya. Ahhoz, hogy a város hosszú távon növekedési pályára álljon, elengedhetetlen a hátrányos helyzetű lakosság problémáinak átfogó kezelése és társadalmi integrációja. A komplex felzárkóztatásnak több eleme van:

- lakhatási feltételek javítása,
- magas minőségű és a szükségletekhez igazodó oktatás biztosítása,
- egészségügyi állapot javítása és prevenció,

- a célcsoportra szabott szociális szolgáltatások biztosítása,
- a foglalkoztathatóság javítása.

A hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítását és életminőségének emelését célozza meg az Antiszegregációs Program (5. fejezet), ami jóllehet elsősorban az érintett szegregátumra vonatkozik, de természetesen ezek az intézkedések kiterjeszthetők és kiterjesztendőek a város más részein élő hátrányos helyzetű lakosokra is.

3.2.2.6 T6. A nemzetközi szerepkör erősítése

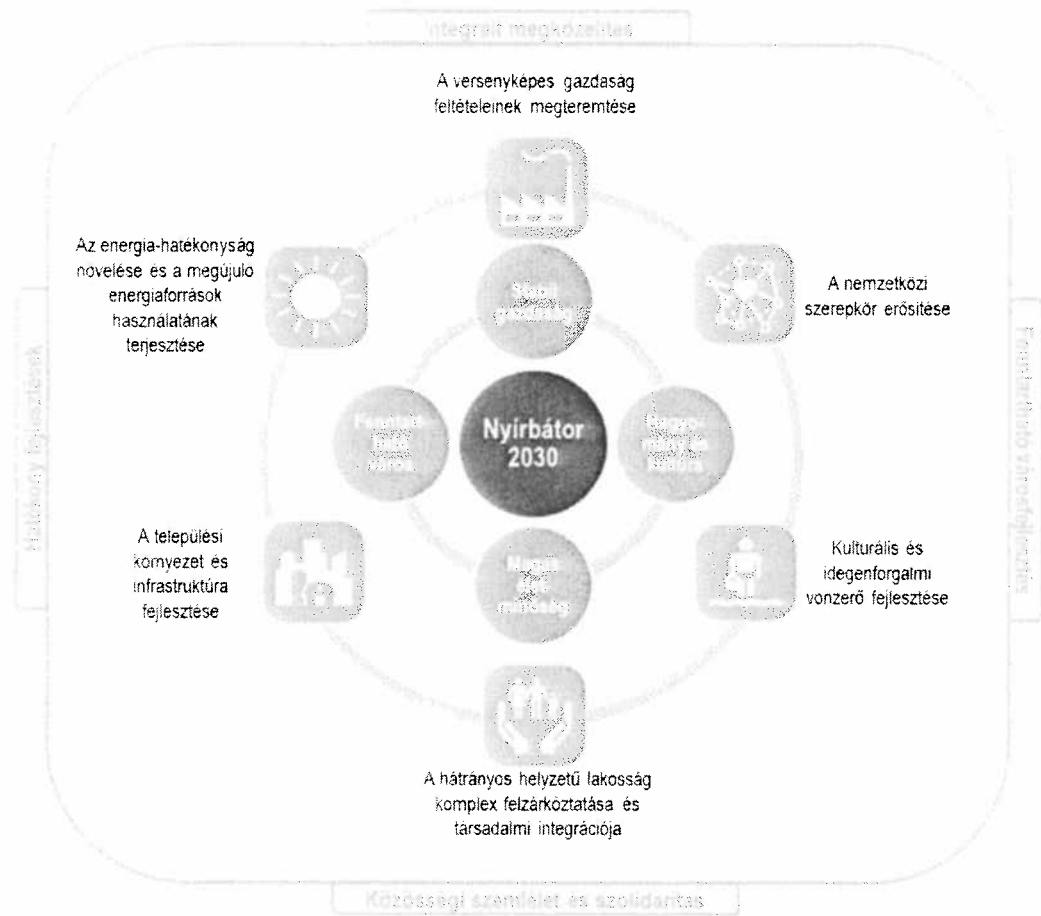
Nyírbátor földrajzi elhelyezkedése ellentmondásos: a határmentiség egyben jelent periférikus helyzetet és potenciális lehetőségeket. A cél az, hogy a város erőteljesebben ki tudja használni az előnyöket, azaz

- ösztönözze a határ menti gazdasági kapcsolatok bővítését,
- erősítse meg határon átnyúló intézményesült együttműködések,
- pozitív arculat alakítson ki a potenciális nemzetközi célcsoportok körében (pl. befektetők, vállalkozások, turisták),

Mindehhez pénzügyi alapot nyújthatnak az Európai Unió által biztosított források az „Európai Területi Együttműködés” célkitűzés keretében (pl. Magyarország-Románia, illetve Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna határon átnyúló programok).

Ezenkívül célszerű a város intézményeinek bekapcsolódnia különböző nemzetközi hálózatokba (pl. URBACT), amelyek révén nemcsak Nyírbátor ismertsége nő, de a résztvevők olyan tapasztalatokra is szert tehetnek, amelyeket beépíthetnek mindennapi működésükbe – emelve ezáltal az általuk nyújtott szolgáltatások minőségét.

3. ábra Nyírbátor jövőképének elérését szolgáló átfogó célkitűzések

A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok kapcsolatát a következő táblázat mutatja be.

3. táblázat A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok közötti összefüggés

	Stabil helyi gazdaság megteremtése	Kulturális értékek és hagyományok átörökítése	Magas életminőség biztosítása	Fenntartható város megteremtése
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása				
T2. Kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése				
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése				
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése				
T5. Hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja				
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése				

	erős koherencia
	közepes koherencia

3.2.3 Városrészi szintű területi célok

A 2-3 éves – helyenként hosszabb – időtartamra szóló városrészi szintű célok meghatározása az egyes városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetfeltárása, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg. A városrész-specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez is. Ennek megfelelően olyan kérdésekre is választ adnak, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai. A folyamat során kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében további

fejlesztésekre, esetlegesen visszafejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

A városrészi célok a következők:

- V1. A Városcsokpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése
- V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése
- V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából
- V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba
- V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében
- V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

3.2.3.1 V1. A Városcsokpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése

A városrész Nyírbátor központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A belvárosi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan Városcsokpont megteremtése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- lehetővé teszi a modern kisvárosi életformát – biztosítva az egyes szolgáltatások gyors és egyszerű elérhetőségét,
- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

Mindennek eredményeként nő a város népességmegtartó képessége, turisztikai vonzereje és gazdasági potenciálja.

3.2.3.2 V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

A Víztorony, Csűröskert, Rózsakert városrész a jövőben is elsődleges lakóövezeti szerepkört fog betölteni. A cél a városrész által nyújtott életminőség folyamatos emelése egyfelől a települési infrastruktúra fejlesztésével, másfelől a helyi lakosok

számára nyújtott szolgáltatások körének bővítésével (pl. közparkok, játszóterek kialakítása), minőségének emelésével, illetve a szolgáltatások elérhetőségének biztosításával (elsősorban a kereskedelmi funkciók erősödése prognosztizálható). Mindennek köszönhetően javul a települési környezet állapota, továbbá a lakosság elégedettségének emelkedésével stabilizálódhat a városrész népességének száma.

3.2.3.3 V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése

Az Ipari Park Nyírbátor és az egész vonzáskörzet gazdaságának egyik pillére, amely jelentős mértékben hozzájárul a térségi munkaerőpiac stabilizálásához. A beavatkozások ebben a városrészben a befektetés-ösztönzésre, az Ipari Park infrastrukturális fejlesztésére, a kiegyensúlyozott és versenyképes területhasználat biztosítására, valamint az elérhető üzleti szolgáltatások bővítésére és minőségének emelésére irányulnak. Mindezt intenzív befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni.

Az ipari, gazdasági szerep erősítése nem történhet meg megfelelően képzett munkaerő hiányában, tehát közvetetten a képzés területe is jelentős hatást gyakorol (nemcsak) az Ipari Park fejlődési potenciáljának alakulására. Ehhez hasonlóan a foglalkoztatási programok (pl. paktum) sem csak az Ipari Park városrészhez kapcsolódnak, de ugyanúgy hozzájárulhatnak az itt működő vállalkozások versenyképességéhez és új vállalkozások betelepüléséhez.

3.2.3.4 V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából

A Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület jelentős mértékű, de jelenleg alulhasznosított potenciállal rendelkezik. A városrész hosszútávon kiemelkedő szerepet fog betölteni a városi és térségi közösségi és közlekedési funkciók szempontjából. Ezek a funkciók egyúttal azonban egy kedvezőtlen szociális jelenséggel is párosulnak, az Északi lakóterület szegregációs folyamatai ugyanis kezdenek kiterjedni erre a városrészre is. A vasútállomás környéki területek közösségi és közlekedési funkcióinak megerősítéséhez és a szociális problémák megoldásához egy komplex barnamezős revitalizáció keretében történhet meg.

3.2.3.5 V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba

A városrész Nyírbátor szegregátuma, amely hosszú távon is lakóövezeti funkciót fog betölteni. A városrész leszakadásának megakadályozása az egész város szempontjából kiemelt jelentőségű, mivel közvetlen kapcsolata van a Városközponttal, a Szénaréti turisztikai övezettel és az Ipari Parkkal. A fejlesztések iránya ebben a városrészben tehát kettős:

- egyrészt szükséges a lakófunkciók megtartása és további fejlesztése oly módon, hogy a kedvező feltételek elősegítsék az életminőség emelkedését;
- másrészt a hátrányos helyzetű lakosság további leszakadását megakadályozó, társadalmi felzárkózásukat elősegítő intézkedések is elengedhetetlenek.

Szükséges tehát a lakáskörülmények javításának elősegítése, a kiskereskedelmi szolgáltatások helyi igényeknek megfelelő fejlődésének ösztönzése, a zöldfelületek és közösségi terek arányának növelése, karbantartása, valamint a közösségi és szociális szolgáltatások körének bővítése. A megfelelő közlekedési feltételek kialakítása terén kiemelt feladat az út-, kerékpárút- és járdahálózat teljes kiépítése, valamint a városrész és a többi településrész közlekedési kapcsolatának javítása.

A fizikai infrastruktúra javítása azonban önmagában nem elegendő a lakosság társadalmi integrációjának javításához. Szükséges a hátrányos helyzetűek – különösen a gyerekek – egyenlő esélyeinek megteremtése. Ez főként a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval, szociális szolgáltatások és közérdekű információk hozzáférhetőségének javításával, valamint az általános közigazgatási, közszolgáltatási rendszerek integrált feladatellátásának fenntartásával segíthető elő. Mindezen fejlesztések megvalósításának hatékony formája lehet egyfajta szociális városrehabilitációs program végrehajtása.

3.2.3.6 V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése, valamint vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében

A Széna réti turisztikai övezet esetében elsődleges cél a városrész átfogó – elsősorban magánforrások bevonásával megvalósuló – fejlesztése, aminek köszönhetően a városrész jobban kapcsolódhat a helyi lakosság hétköznapi életébe annak érdekében, hogy a városrész intenzív használata ne korlátozódjon az idegenforgalmi időszakra. Mindehhez a fürdő környéki területek turisztikai, rekreációs és zöldfelületi funkciójának megerősítése szükséges az idegenforgalmi attrakciók és fogadási feltételek átfogó mennyiségi és minőségi javításával. A turisztikai kínálat bővítésével és az idegenforgalmi szolgáltatások folyamatos fejlesztésével, valamint a városon belüli és kívüli intenzívebb együttműködéssel elérhető, hogy a minél nagyobb számban érkező vendégek hosszabb időt töltsenek Nyírbátorban. A lehetséges fejlesztések célcsoportját elsősorban a város lakossága, a potenciális turisták és a városrészben befektetni szándékozó vállalkozások alkotják. Ehhez kapcsolódóan az önkormányzat elindította a település gyógyhellyé minősítését. Amennyiben Nyírbátor is bekerül a minősített gyógyhelyek közé, akkor nemcsak ismertsége és vonzereje növekszik, hanem fejlesztési lehetőségei is nagymértékben kibővülnek.

Az M3 autópálya átadása óta a városrész jelentősége a lakófunkció szempontjából is felértékelődött. Az ún. Kisbóni szőlőben lakóövezeti funkciójú, közművesített, beépítetlen területeket jelöltek ki családi házak, valamint piaci alapú bérlakások

építésére, aminek elsődleges célja a letelepedés megkönnyítése, támogatása – közvetetten pedig az elvándorlás mértékének csökkentése.

3.2.3.7 V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

Az Délnyugati városrész Nyírbátor legnagyobb kiterjedésű lakófunkciójú területe. Ennek megfelelően a fejlesztések iránya főként a lakófunkciók megtartása és további erősítése oly módon, hogy a kedvező feltételek hozzájáruljanak a városi és városrészi népesség növekedéséhez. A cél a városrész által nyújtott életminőség folyamatos emelése egyfelől a települési infrastruktúra fejlesztésével, másfelől a helyi lakosok számára nyújtott szolgáltatások körének bővítésével, minőségének emelésével, illetve a szolgáltatások elérhetőségének biztosításával, a közösségi funkciók erősítésével.

3.2.3.8 V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

A Déli iparterület továbbra is meghatározó a város gazdasági és foglalkoztatási potenciálja szempontjából. Mivel aktuálisan a biogáz-üzem és a szennyvíztisztító telep által okozott valós és potenciális környezetterhelések jelentik a legnagyobb problémát, ezért a városrészben a környezetvédelmi és a munkahelymegőrző beavatkozások képviselik a fejlesztés fő irányait (pl. szagterhelés mérsékléséhez szükséges beavatkozások, telephelyfejlesztések).

Az üzleti szolgáltatások átfogó fejlesztése, valamint a különböző munkaerő-piaci programok (pl. foglalkoztatás ösztönzése, foglalkoztatási paktum) közvetetten szintén hozzájárulnak a Déli iparterület további fejlődéséhez, de ezek nem köthetők kizárólag egy városrészhez, hanem Nyírbátor teljes területére kiterjednek.

3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A megvalósítandó városrészi célkitűzések hozzájárulnak a város középtávú tematikus céljainak teljesüléséhez. A területi és tematikus célok együttesen segítik elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő ábrák összefoglalóan mutatják be a tematikus és területi célok közötti összefüggéseket.

4. ábra Nyírbátor városfejlesztési célrendszer

Jövőkép	Nyírbátor biztos gazdasági alapokon álló, hagyományait őrző, kulturális kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik jelentős decentruma. Megfelelő feltételeket kínál a betelepülni kívánó és a helyben működő vállalkozások számára, így hosszú távon biztosítani képes a helyi és környékbeli lakosság foglalkoztatását. A fenntarthatóság alapelvét szem előtt tartva a természeti és épített környezet minőségi javításával, valamint a nyújtott szolgáltatások fejlesztésével megfelel a lakosság és az ide látogató vendégek elvárásainak. Növekszik a lakosság életszínvonala, aminek köszönhetően biztosítottak a nyugodt, vidéki életre jellemző életkörülmények.			Fenntartható város megteremtése: környezettudatos és energiahatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából.
Átfogó cél	Stabil helyi gazdaság megteremtése: a gazdasági versenyképesség növelése, kiegyensúlyozott munkaerő-piaci helyzet kialakulása és az értéktéremtő foglalkoztatás bővítése.	Kulturális értékek és hagyományok átöröklítése: a meglévő kulturális örökség és hagyományok megőrzése és fenntartható hasznosítása a város kedvező arculatának és a lakosság helyi identitásának megerősítése céljából.	Magas életminőség biztosítása: a lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások biztosításával és a társadalmi kohézió erősítésével	
Tematikus célok	<p>T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása</p> <p>T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése</p> <p>T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>T4. Az energiahatékony növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése</p> <p>T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja</p> <p>T6. A nemzetközi szerepkör erősítése</p>			
Városrészi célok	<p>V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében</p> <p>V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tökevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése</p> <p>V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából</p> <p>V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a idegenforgalmi kínálatának</p> <p>V6. A turisztikai övezet megerősítése</p> <p>V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének megerősítése</p> <p>V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának megerősítése</p>			

lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba	bővítése és vonzerejének erősítése a vendégek és a lakosság körében	javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése
---	---	---	--

5. ábra A tematikus és a területi célok közötti összefüggések

	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	T2. Kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	T4. Az energia-hatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	T5. Hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése						
V2. A Viztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében						
V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a törekvő képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése						
V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából						
V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba						
V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében						
V7. A Délnyugati lakóterület települési						

környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében										
V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése										

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Nyírbátor Város Önkormányzata városfejlesztési tevékenységei során arra törekszik, hogy az EU által finanszírozott városrehabilitációs programokon kívül is az elérhető legtöbb támogatási forrást mozgósítani tudja a város kiegyensúlyozott fejlődése érdekében. Az önkormányzat a városi és városrészi célok teljesítéséhez kapcsolódó projektek maradéktalan végrehajtására törekszik, ami által csökkenthetők a városon belüli területi különbségek.

Azon beavatkozásokat, amelyek egy földrajzilag jól körülhatárolható területen helyezkednek el, célszerű területileg integráltan végrehajtani a valódi hatásosság érdekében. Az így kijelölt akcióterületek (AT) **a városfejlesztés funkcionális magjaiként** szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen **az önkormányzat egyéb projektjei, valamint a magánszféra beruházásai a jövőben is érinteni fogják Nyírbátor teljes területét.**

A fejlesztési akcióterületek lehatárolása során az alábbi **alapelvek** voltak irányadók:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánberuházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- a szociális és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítsék azokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

A fenti alapelveknek megfelelően Nyírbátorban 4 olyan terület határolható le indikatív jelleggel, ahol komplex beavatkozások megvalósítását tervezi az önkormányzat (a pontos lehatárolásra a projektfejlesztés szakaszában fog sor kerülni):

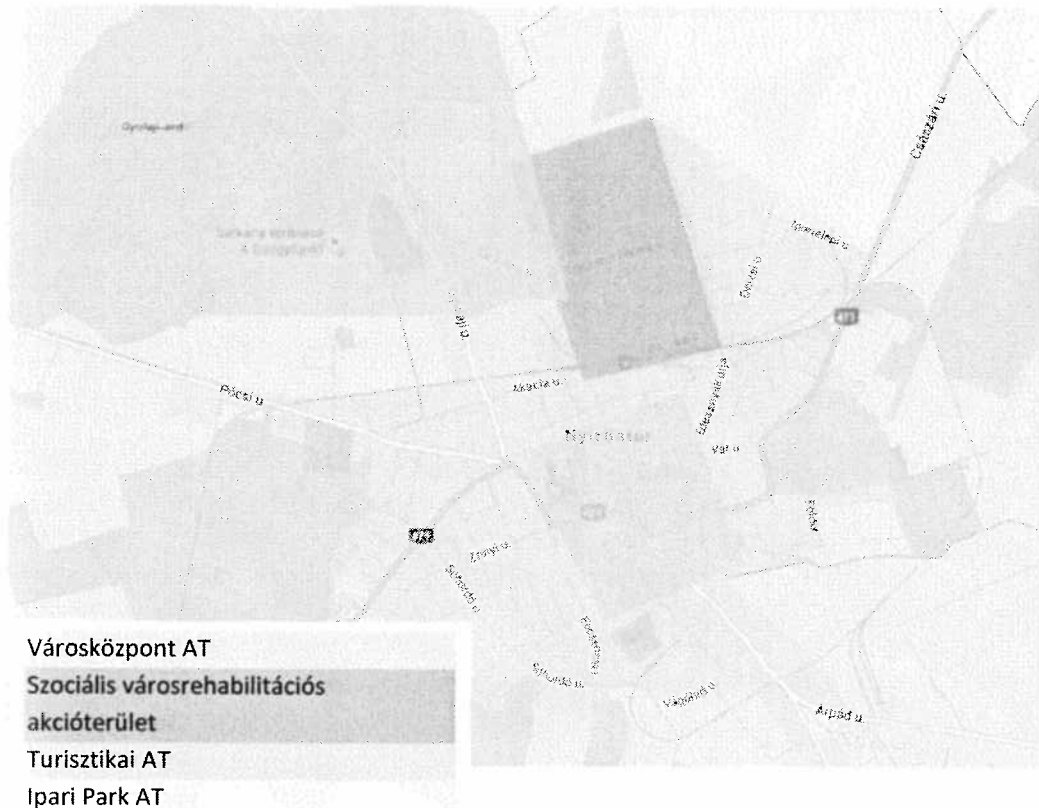
1. A **Városcsopont akcióterületen** – a TOP érintett prioritásához illeszkedve – a népességmegtartás és a gazdaságélénkítés tekinthető átfogó célnak. Az akcióterület lehatárolás indoka kettős: egyrészt ez a városrész koncentrálna Nyírbátor (köz)szolgáltatási funkcióit, így a belvárosi területek komplex fejlesztése

az egész település gazdasági-társadalmi fejlődését elősegíti, másrészt számos olyan fejlesztési elképzelés azonosítható a városrészben, amelyeket – a pozitív hatások elérése érdekében – integráltan célszerű megvalósítani.

2. A **szociális városrehabilitációs akcióterület**ként azonosítható Északi lakóterület a város hátrányos helyzetű lakosait tömöríti, amely megmutatkozik az akcióterület kedvezőtlen képzettségi, munkaerő-piaci és lakhatási mutatóiban. A koncentráltan megjelenő problémák kezelése nemcsak a – KSH által nagy kiterjedésű szegregátumként is azonosított – városrész érdeke, hanem az egész település felzárkózását és gazdasági versenyképességét is befolyásolja.
3. **Turisztikai akcióterület:** a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő és környékén az elmúlt időszakban jelentős beruházások történtek, amelyeknek köszönhetően Nyírbátor idegenforgalmi vonzereje nagymértékben megnövekedett, ami a vendégforgalmi adatok kedvező irányú változásaiban is megmutatkozott. A pozitív tendenciákra és a város növekvő ismertségére alapozva további beavatkozások szükségesek annak érdekében, hogy a turisztikai ágazat – az idegenforgalmi kínálat bővítésének köszönhetően – a város gazdaságának egyik fő pillérévé váljon. A fejlesztéseket az is indokolja, hogy a környező területek (pl. Gyulaji erdő, Szénaréti-tó, Kisbóni szőlő) még részben alulhasznosítottak, illetve a fürdő kapacitás-kihasználtsága nagy időbeli ingadozásokat mutat.
4. **Ipari Park akcióterület:** jóllehet az Ipari Park területén és környezetében tervezett fejlesztések többnyire egyedi projektekként valósíthatók meg, mégis indokolt ebben a városrészben is egy külön akcióterület lehatárolása, mivel ez jelenti a város ipari-gazdasági centrumát, ahol mintegy 2000 személy foglalkoztatását biztosítják. Az Ipari Park és az Inkubátorház kihasználtsága magas, újabb jelentősebb betelepülők, beruházók abban az esetben várhatók, ha az Ipari Park infrastruktúrája és az ott elérhető szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói javulnak. Ezt csak integrált szemléletben lehet megvalósítani: együttesen kell kezelni az elérhetőségi, a kapacitásbeli, az üzemeltetési és a fenntarthatósági problémákat, kihívásokat.

2. térkép Nyírbátor tervezett akcióterületei

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek az egyes akcióterületeken tervezett fejlesztések, amelyek ütemezését a 4.5, összehangolt vázlatos pénzügyi tervét pedig a 4.6 fejezet tartalmazza. Az akcióterületi beavatkozások egyes elemei egyben kulcsprojektek vagy egyéb projektek, az átfedések erősítik a tervezett fejlesztések közötti kapcsolódást, szinergiát.

4.2.1 Városközpont AT

Nyírbátor belvárosában az elmúlt időszakban már számos fejlesztés történt, de ezek nem kezelték minden problémát a funkcionalitás, az épített környezet, a közlekedés és a zöldfelületek szempontjából. Az akcióterület Nyírbátor központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók erősítése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A belvárosi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan Városközpont megteremtése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- biztosítja a modern kisvárosi életformát,

- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

A fentieknek megfelelően a gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztést a Városközpontban az alábbi fő tevékenységek szolgálják:

- a funkciók térbeli elhelyezésének és használhatóságának javítása a szakrendelő – városháza – piac tengely mentén,
- a bankudvar rehabilitációja,
- a Várostitörténeti sétány összekötése a Szabadság térrel,
- a Várostitörténeti sétányon kiskereskedelmi szolgáltató egységek kialakítása,
- a könyvtár számára megfelelő helyszín kialakítása,
- Szabadság tér forgalomcsökkentése forgalomszervezési, közlekedési fejlesztések,
- tömbfeltárás a Kossuth utcáról az Ifjúság utca és a Báthori utca irányába,
- egységes homlokzati arculat kialakítása (Szabadság tér, Kossuth utca, Báthori utca);
- zöldfelületek növelése,
- térfigyelő rendszer kiépítése.

4.2.2 Szociális városrehabilitációs AT

Nyírbátor kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészében olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban Antiszegregációs programmal:

- szolgáltató központ („Settlement”-ház) kialakítása a volt piac területén (József Attila utca): az épület a családsegítés és szociális szolgáltatások helyben történő biztosításán túl napköziként, kulturális és szabadidő központként, tanácsadó helyként és hatósági ügyintézés helyszínéül is működik majd; a tervezett létesítmény főzési és tisztálkodási lehetőséget biztosít a rászorulóknak és életvezetési tanácsadásokkal is segíti a szegregátumban élőket;
- a Petőfi-tér rekonstrukciója, játszótér kialakítása;
- útépités, közmű-rekonstrukció: Bethlen Gábor, Béke, Csokonai, Deák Ferenc, Gyöngyvirág Lőtér, Pipacs, Ságvári, Szegfű, Széchenyi, Tulipán, Vásártér utcák;
- kültéri információs táblarendszer elhelyezése;
- hátrányos helyzetű lakosok társadalmi integrációját segítő soft beavatkozások (pl. munkaerő-piaci képzések; tartós munkanélküliek foglalkoztatása; civil társadalom fejlesztése).

4.2.3 Turisztikai AT

A turisztikai akcióterülethez kapcsolódó célkitűzés a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulaji erdő, Szénaréti tó területének gyógyhellyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása. A legfontosabb beavatkozások

- a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése (pl. törökfürdő építése, élményelemek bővítése),
- a Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése (pl. különböző színvonalú szálláshelyek létrehozása, kemping bővítése, kalandpark, kondipark, erdei iskola és túraútvonalak kialakítása, Szénaréti tó fejlesztése),
- valamint a lovarda bővítése (pl. nemzetközi lovas maraton pálya kialakítása, szabadtéri létesítmények kialakítása),
- kiegészítésként pedig lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben,

de más turisztikai projektek is érintik a területet (pl. a zarándokút kialakítása). Az infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódóan soft jellegű beavatkozások is szükségesek (pl. turisztikai programcsomagok kialakítása, városmarketing program). Ezek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vagy a programcsomagok esetében akár a térségre is vonatkozhatnak, de az integrált fejlesztések keretében megvalósíthatók. A turisztikai projektek részletesebb bemutatására a 4.3 fejezetben kerül sor.

4.2.4 Ipari Park AT

Az Ipari Park komplex fejlesztése lényegében több különálló projekt megvalósítását foglalja magában, amelyek bemutatása a 4.3 fejezetben történik:

- A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése,
- A nyírbátori Inkubátorház bővítése,
- Geotermikus fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén,
- Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések.

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmazza a célok eléréséhez szükséges legfontosabb beavatkozásokat. Az ITS operatív jellege ugyanakkor nem jelenti azt, hogy részletesen kidolgozva tartalmaznia kell a megvalósítandó projekteket, elegendő, ha a stratégia a tervezett fejlesztések vázlatos bemutatására szorítkozik.¹

¹Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.)

Az ITS keretében azonosított projekttypusok (az akcióterületi fejlesztéseken kívül) az alábbiak:

- *Kulcsprojektek:* A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- *Hálózatos projektek:* A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.
- *Egyéb projektek:* a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

Az integráltság elvének érvényesítése érdekében mindazon fizikai jellegű projektekhez, ahol ez szakmailag indokolt, illetve a pályázati kiírás által megengedett lesz, olyan társadalmi-közösségi célú, soft projektelemek is kapcsolódni fognak, amelyek egyértelműen felerősítik az infrastrukturális beruházások pozitív hatásait. A tervezett beavatkozások jelenleg ismert részleteit (pl. lehetséges tevékenységek, becsült költségvetés, indikatív ütemezés) a következő fejezetek tartalmazzák azzal az előfelvetéssel, hogy ezek a projektkidolgozás későbbi fázisaiban kerülnek pontosításra, véglegesítésre.

4.3.1 Kulcsprojektek

- **A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése:** 2005-ben alakította ki a város közműekkel ellátott Ipari Parkját, amelyből az elmúlt 10 évben 22 hektár került értékesítésre és beépítésre. Jelenleg kisebb beruházások megvalósítására alkalmas területek állnak rendelkezésre, jelentősebb fejlesztés, munkahelyteremtés az Ipari Parkban közművesített telek hiányában nem valószínűsíthető meg. Figyelembe véve a város gazdaságának fejlődését várható, hogy az elkövetkező években is jelennek meg olyan fejlesztési igények, amelyekhez közművesített telek biztosítása szükséges. Ennek érdekében zöldmezős beruházásként közel 20 hektáros új gazdasági hasznosítású terület kerül kialakításra a szükséges közművek (burkolt út, víz, szennyvíz, csapadékvíz, gáz, villamos hálózat) teljes körű kiépítésével.

A projekt másik eleme a meglévő léghábeles közepfeszültségű elektromos ellátás helyett egy új földkábeles körvezeték kiépítése az Ipari Park területén, amely nemcsak a meglévő kapacitást biztosítja, hanem egy többlet teljesítményt is a bővítés érdekében. Az alapvetően könnyűipari technológiát alkalmazó termelés egyik legfontosabb feltétele ugyanis a stabil, megfelelő kapacitású, letörésmentes áramellátás. A kiépítés jelentős időszükséglete és pénzügyi forrás szükséglete miatt indokolt ezeket a feltételeket előzetesen biztosítani a befektetők számára.

- **A nyírbátori Inkubátorház bővítése:** a 2011-től működő Inkubátorház összes műhelyében különböző vállalkozások végzik tevékenységüket. A műhelyek kihasználtsága 100%-os, az üzemeltetőnek már több igényt vissza kellett utasítania kapacitáshiány miatt. Az irodák kihasználtsága is közel 100%-os: jellemzően 1-2 üres irodával működik a létesítmény, de az eddigi tendenciák előrevetítik az irodakínálat bővítésének szükségességét is. A duális képzés beindítása érdekében az Ipari Parkban működő foglalkoztatók oldaláról jelent meg az igény egy központi tanműhely kialakítására és felszerelésére, amelynek biztosítására az Inkubátorházban megfelelő lehetőség nyílik. A beruházás keretében a jelenlegi elképzelések szerint

- 6 új csarnok (500 m²),
- 4 új iroda (80 m²)
- a duális képzéshez kapcsolódóan pedig egy eszközökkel felszerelt tanműhely kerül kialakításra.

- **Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén:** az Ipari Park területén meglévő üzemek fűtése jelenleg földgáz alapon valósul meg. A város geotermikus adottságait figyelembe véve a föld hőjének hasznosításával ez az energia lényegesen olcsóbban biztosítható, és így várhatóan a város versenyképesebb adottságokkal tudja értékesíteni területeit az Ipari Parkban, ezáltal pedig hosszú távon biztosítható a város gazdasági fejlődése – az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkenésével párhuzamosan.

Ezt a célt szolgálja az Ipari Park területén, az Inkubátorház telkén kialakítandó geotermikus kút, amely a talajból nyert termásvíz hőjét hasznosítaná fűtési célra. A lehűlő termásvíz a projekt keretében kiépülő elosztóvezeték-hálózaton át az Ipari Park északi sarkában kialakításra kerülő visszasajtoló kúton keresztül jut vissza a talajba. A rendszer létrehozásával évi 2000 GJ fűtési energia előállítását oldható meg.

- **Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése:** a munkaerő-piaci folyamatok esetében Nyírbátor elsődleges kihívása nem az új munkahelyek létrehozása, hanem az, hogy a városban működő és dinamikusan fejlődő cégek humánerőforrás igényét kielégítse. A munkaerő-piaci kereslet és kínálat egyensúlyának fontosságát valamennyi érintett szereplő érzékeli, ezért az együttműködés az elmúlt időszakban fejlesztési források nélkül is elkezdődött.

A projekt Nyírbátor Város Önkormányzatának kezdeményezésével egy olyan 11 szereplőből álló együttműködő munkacsoport létrehozására irányul, amelynek célja a térség foglalkoztatottságának javítása az alábbi feladatokat elvégzésével:

- foglalkoztatási stratégia kidolgozása és megvalósítása,
- HR klub működtetése,
- közös honlap létrehozása,
- szolgáltatás fejlesztés kkv-k számára a foglalkoztatás ösztönző fejlesztések érdekében,

- városban működő munkahelyek ismertségének javítása a különböző iskolaoktatási szinteken,
- az ehhez szükséges marketing eszközök alkalmazása, elkészítése, terjesztése (nyomtatott elektronikus média, kiállítások, workshopok).

A paktum szereplői: a város 7 nagyfoglalkoztató vállalata, az önkormányzat, a két középfokú oktatási intézmény és a Járási Hivatal Munkaügyi Osztálya.

- **A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése:** A 2010-ben felújított Sárkány Wellness és Gyógyfürdő éves szinten 120-140 ezer látogatót fogad. A vendégforgalom jelentős része a nyári hónapokra koncentrálódik, így ebben az időszakban feszített a fürdő kapacitása, míg az év többi részében a kihasználtság egyenletesebb. A fejlesztendő elemek növelik a fürdő kapacitását oly módon, hogy a tervezett plusz szolgáltatások jellemzően nem a csúc szezonra korlátozódnak.

A gyógyfürdő területén egy – a térségben teljesen újszerű – szolgáltatás kialakítása valósul meg: a törökfürdő részleg megépítésével a három szomszédos ország határmenti közelségét kihasználva egy új vonzerő hozható létre. A törökfürdő komplexum úgy épül meg, hogy szervesen kapcsolódik a meglévő szolgáltatásokhoz, de önállóan, eltérő nyitva tartással is működtethető – csökkentve ezáltal a vendégforgalom szezonálisát.

A projektben ezenkívül épül egy gyerekmedence, átalakításra kerül a legrégebbi termálmedence, és kibővítésre kerül a fürdő étterme is, kezelve a kapacitásproblémákat.

- **A Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése:** az elmúlt években az önkormányzat tulajdonában lévő Gyulaji úti erdőben számos önálló fejlesztés valósult meg (kemping felújítása, gyógyfürdő kiépítése, horgászto rendbetétele, fedett lovarda kialakítása, látogatóközpont építése) – mindezek megalapozták egy idegenforgalmi városrész létrejöttét. A létesítmények hatékonyabb kihasználása és teljesebb kínálata érdekében egy hazai és nemzetközi szinten is egyedülálló turisztikai szolgáltató központ, városliget hozható létre, amely széleskörű szolgáltatásokat és változatos élményeket nyújt az egyes célcsoportoknak. A kapcsolódó kulturális és vallási turizmussal együttműködve jelentősen növelheti nemcsak a megye, de az egész régió idegenforgalmi vonzerejét.

A jelenlegi elképzelések szerint a fejlesztés keretében

- új kereskedelmi szálláshelyek létrehozása tervezett (4 csillagos szálloda, ifjúsági szálló),
- 48 férőhellyel bővül a város tulajdonában lévő kemping kapacitása,
- tudásátadás és -bővítés céljából egy Technoparkot és egy erdei iskolát hoznak létre,
- emellett az aktív turizmushoz kapcsolódó létesítmények kerülnek kialakításra (kalandpark és erdei tornapálya, túra- és tanösvények),
- valamint a Szénaréti-tó környezetének rendezésével egy pihenő és csónakázó kerül kiépítésre.

- **Lovarda bővítése:** a 2014-ben átadott lovarda új típusú attrakciót jelent a városban. Az ebben rejlő potenciálok maximális kihasználása érdekében szükséges a lovarda bővítése nemzetközi versenyek lebonyolítására alkalmas díjhajtó és maraton pályák kialakításával. A tervezett fejlesztésekkel új turisztikai szegmens szólítható meg, így jelentősen növelhető a vendégek és a vendégéjszakák száma.
- **Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben:** a korábbi és a tervezett turisztikai fejlesztéseknek, valamint az M3 autópályára felvezető 4105. j. út közelségének köszönhetően a város északnyugati részén elhelyezkedő Kisbóni szőlő területe kiválóan alkalmas új lakóövezet létrehozására. A tervezett lakóparkban magántulajdonú családi házak, valamint piaci alapon bérbe adandó önkormányzati lakások építésére kerül sor a népességmegtartás és a betelepedés elősegítése céljából. Ebbe a városban működő multinacionális cégek is bevonhatók partnerként, amelyek a bérleti költségek részleges átvállalásával tudnák támogatni a megfelelő szaktudással rendelkező munkavállalók letelepedését.
- **Intermodális közlekedési csomópont kialakítása:** a nyírbátori vasúti állomás és buszpályaudvar jelenleg is egy helyen található, azonban központi épülettel és megfelelő infrastruktúrával nem rendelkezik. A projektben – a közlekedési vállalatokkal és szolgáltatókkal együttműködve – egy intermodális központ kerül kiépítésre, amely kiszolgálja mind a vonattal, mind a busszal érkezőket és beköti a csomópontot a kerékpáros közlekedési rendszerbe is. Ezt kiegészítve egy nagy kapacitású kerékpártároló és -kölcsonzó központ kerül kialakításra mind a városba érkező turisták (több mint 100 ezer fő), mind a városba napi szinten ingázó lakosság (a 2011. évi népszámlálás alapján mintegy 4500 fő) részére. Mindez hozzájárul a környezetbarát közlekedési formák nagyarányú terjedéséhez és az időszakosan jelentkező közúti zsúfoltság mérséklődéséhez.
- **Az M3 autópályához vezető 4105. j. út felújítása:** jóllehet Nyírbátor 10 km-re fekszik az M3 autópályától, az összekötő 4105. j. út állapota azonban nem felel meg sem a személy-, sem a teherforgalom számára – nagymértékben rontva a város elérhetőségét. Az útszakasz állami kezelésben van, így felújítása nem az önkormányzat hatásköre.
- **471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése:** a 471. sz. másodrendű főútvonal jelentős tranzitforgalmat bonyolít, amely jelenleg a város belterületét terheli. Az elkerülő útszakasz kiépítésével mérséklődne a városközpontot terhelő zsúfoltság és balesetveszély, valamint csökkenne a közlekedési eredetű szennyezettségi szint. A fejlesztés előkészítése és megvalósítása – a 4105. j. út felújításához hasonlóan – állami hatáskörbe tartozik.

4.3.2 Hálózatos projektek

- **Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések:** jelenleg a nyírbátori vállalatok, nagyfoglalkoztatók mintegy 2000 három műszakban dolgozó munkavállalónak biztosítanak megélhetést. Ehhez képest az Ipari Parkban 2 db, közel 40 fő befogadására alkalmas, fedett buszváró üzemel, ami nem elégséges a térségben élő vagy távolabbi településekről bejáró munkavállalók számára. Az elmúlt években a kistérség összefogásával valamennyi környező településen kialakításra kerültek a buszöblök és a fedett buszvárók. A fejlesztések következő

üteme az Ipari Parkban, önkormányzati területen egy központi buszmegálló kialakítása 10 fedett buszváró peronnal, központi fűthető buszváró épülettel. Emellett az Ipari Parkon kívül két fedett buszváró és megálló kerül kialakításra. A beavatkozás célja a Nyírbátorban dolgozó városi és térségi lakosság biztonságos és kényelmes munkába járásának biztosítása.

- **Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása:** egyes lakófunkciójú területeken a telekstruktúra lehetővé teszi a tömbfeltárások végrehajtását, amivel hatékonyabbá tehető a városi belterület hasznosítása és a kiszolgáló infrastruktúrák működtetése. Az új telkek kialakításával növekedhet a város vonzereje, ami által megfordíthatóak a kedvezőtlen demográfiai tendenciák. Ezzel párhuzamosan elengedhetetlen a lakóterületeken új közösségi terek létrehozása, amelyek a környék lakosainak életminőségét nagymértékben elősegítik, így közvetett módon növeli a város népességmegtartó erejének növekedéséhez.
- **Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása:** az önkormányzati tulajdonú ingatlanok pénzügyileg és környezetileg is fenntartható működtetése érdekében szükséges energiahatékonysági fejlesztések megvalósítása. A fosszilis energiák kiváltásával a működési költségek jelentős mértékben csökkenthetők, és a létesítmények szén-dioxid kibocsátása is mérséklődik. A beavatkozások a tervek szerint valamennyi önkormányzati tulajdonú vagy fenntartású épületben megvalósítandók.
- **Közvilágítás korszerűsítése:** a közvilágítás korszerűsítésének első üteme 2002-ben megvalósult, azonban egyfelől nem érintette a város teljes területét, másfelől azóta korszerűbb technológiák érhetőek el. A fejlesztés megvalósításával mérsékelhetőek a városüzemeltetési kiadások, valamint közvetett módon csökkenthető a károsanyag-kibocsátás is.

4.3.3 Egyéb projektek

- **Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között:** Nyírbátor Város Önkormányzata – együttműködve a három történelmi egyházzal – egy valódi zarándok útvonalat kíván kialakítani a Máriapócsi kegytemplom, a nyírbátori görög katolikus, római katolikus és református templom között, érintve a nyírbátori gyógyfürdőt és a környező turisztikai szolgáltatásokat. A projekt célja, hogy a térségbe érkező több százezer zarándok Nyírbátorba érkezve és megszállva megtekinthesse a város szakrális helyeit, majd egy valódi zarándok túra keretében látogassa meg a Máriapócsra megrendezésre kerülő búcsú egyikét. A projektben kiépítésre kerül a Várostörténeti sétány kimaradó szakasza a görög katolikus templom mellett, egy köves zarándokút a gyógyfürdőig, majd onnan Máriapócsra mezőgazdasági utak helyreállításával és stabilizálásával, útjelző táblák kihelyezésével kerül kiépítésre a zarándokút teljes szakasza. A beavatkozással akkor érhető el maradéktalanul a kitűzött cél, ha turisztikai célú kerékpárút is kiépítésre kerül.
- **Az Édesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása:** az idegenforgalomhoz kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások és azok infrastruktúrája egyelőre hiányosnak értékelhető, többek között a szállásférőhelyek száma (2013-ban 628 db), a kínált szolgáltatások palettája és

minősége jelenleg nem illeszkedik teljes mértékben a vendégek által támasztott igényekhez. Az ifjúsági szálló létrehozásával újabb célcsoport érhető el – kapcsolódva a zarándokút kialakításához is.

- **Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban:** a várkastélyra épülve bővítendő a turisztikai szolgáltatások és attrakciók kínálata (pl. lovagi torna szervezése, helyi jellegzetességeket kínáló várétterem, korhű ruhákba beöltözési lehetőség, lovas kocsis túra, almavirágzásokkor fesztivál szervezése, lovas színház, vár falán kivetítés a Báthory család történetét felölelve). Mindezzel növelhető a város vonzereje, ami a vendégforgalom további bővülését, a szezonális mérséklését, valamint az itt-tartózkodási idő és a költési hajlandóság növekedését eredményezheti. A korabeli komplexum bizonyos elemeinek részbeni visszaépítése is megtörténhet a projekt keretében.
- **A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása:** a korábbi Dohánygyár nem önkormányzati tulajdonú épülete jelenleg kihasználatlan, de ipari emlék épületei számos funkcióra átalakíthatók. Az érintett városrész felzárkóztatását és a város turisztikai vonzerejét növelhetik olyan interaktív múzeumok és egyéb látványosságok létrehozása, amely illeszkedik a térség és az adott terület jellegzetességeihez (pl. almamúzeum, gyármúzeum).
- **Turisztikai programcsomagok kialakítása:** jóllehet Nyírbátor területén sokszínű idegenforgalmi kínálat érhető el, elsősorban a kulturális és örökségturizmusra, valamint a gyógy- és egészségturizmusra épülve. A komplex turisztikai élmény megteremtése érdekében célszerű ezeket programcsomagok formájában is elérhetővé tenni – tematikus és térségi alapon egyaránt.
- **Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok:** az elmúlt években megerősödni látszó népmozgalmi folyamat eredményeképpen a felső- vagy középfokú végzettséggel rendelkező fiatalok más, fejlettebb térségekben telepednek le, ezzel párhuzamosan pedig a hátrányos helyzetű és a szegregátumban élő családokon belül újratermelődik az iskolázatlan, megfelelő szakképzettséggel nem rendelkező fiatalok száma. A két probléma együttesen már középtávon is negatív folyamatokat indít el a lakosság társadalmi összetételében, ez jelentős akadálya a térség gazdasági fejlesztésének. Ezért szükséges támogatási és ösztöndíjprogramok rendszerszerű beindítása (a szükséges intézményrendszer felállításával együtt), amellyel mindkét érintett célcsoport elérhető a számára megfelelő eszközökkel.
- **A duális szakképzés feltételeinek megteremtése:** a városban működő nagyfoglalkoztatók folyamatos fejlődésének köszönhetően évről-évre jelentős munkaerőigény jelenik meg a piacon. A gyakorlatban azonban a rendelkezésre álló potenciális munkaerő végzettsége, képzettsége és szakmai gyakorlata nincs összhangban a munkaadók szükségleteivel. A helyi szakképző intézettel közösen szükséges új szakok beindítása, amelyek igazodnak a helyi vállalkozások elvárásaihoz és versenyképes, használható szakképesítést nyújt. A projektben ezen túlmenően kialakításra kerülhet a duális képzés megvalósításához szükséges működtetett gyakorlati képzőhely (kapcsolódva az Inkubátorház bővítését célzó projektelképzeléshez), amelyet az önkormányzat, a képzőintézet és a helyi vállalkozások közösen működtetnek.

- **KKV-k piacra jutásának segítése:** a térség vállalkozásainak növekedése érdekében szükséges a piacra jutás feltételeinek támogatása. A beavatkozás fókuszál a piaci érvényesüléshez szükséges tevékenységek (marketing, márkaépítés, piaci betörés, üzleti kapcsolatfelvétel) és a piacra jutáshoz szükséges tevékenységek (kiállításon való részvétel, cégprezentáció, önálló árubemutató, sajtófogadás, üzletember találkozó szervezése) támogatására.
- **Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése:** a város gazdasági potenciáljának növelése érdekében fontos, hogy a nagyvállalatok minél nagyobb mértékben vegyék igénybe a helyi kis- és középvállalkozások szolgáltatásait – versenyképes minőségben és áron. Ennek koordinálása és megvalósítása hosszú távon jelentkező, a térség gazdasági szereplőinek bevonásával zajló feladat.
- **Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése:** a helyi agrárszektor értékesítési lehetőségeinek növelése érdekében indokolt a helyi termelői piac létrehozása, megújítása. Ezáltal javul a helyi mezőgazdasági termelők működési környezete, ami középtávon hozzájárul a munkahelyek megőrzéséhez és újak létrehozásához, valamint erősíti a város-vidék együttműködést.
- **József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása:** a szegregátumban működő óvodában megépítése óta nem történt felújítás, így műszaki és higiéniai szempontból is rendkívül rossz állapotú. A fejlesztés keretében a csoportszobák és a vizesblokkok komplex felújítására kerül sor.
- **Iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése:** az óvodába járási kötelezettség új szabályai miatt várhatóan növekedni fog az intézmény kihasználtsága, továbbá az önkormányzat – a fejlesztéseknek köszönhetően – a kedvezőtlen demográfiai folyamatok megfordulásával számol, emiatt indokolt az óvoda bővítése.
- **Családi napközi, bölcsőde kialakítása:** a városban és a környező településeken élő kisgyermekes szülők munkába állását segíti a 3 év alatti gyermekek nappali elhelyezését biztosító új intézmények létrehozása. A fejlesztés az önkormányzati bölcsőde bővítésével valósítható meg a Zrínyi utcai épületben.
- **A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra:** Nyírbátorban a KSH 2013-as adatai alapján 118 lakás és több intézmény csatlakozik a városi távhőellátó rendszerre. A fosszilis energiahordozókon alapuló fűtési mód pénzügyi és környezeti hatékonysága egyre inkább megkérdőjelezhető, így szükséges a távhőtermelő rendszer átállítása geotermikus alapokra.
- **Napelem park kialakítása:** a napsütéses órák éves száma és megoszlása alkalmassá teszi a várost a napenergia nagyobb mértékű kiaknázására. Ennek hatékony eszköze egy napelem park létrehozása, amely segítségével kielégíthető például a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő és a közvilágítás villamosenergia igénye.
- **Városmarketing program:** a város humán erőforrás- és tökevonzó képességének javítása, a turisztikai vonzerő javítása és a helyi identitás erősítése érdekében közös városmarketing program megvalósítása javasolt az önkormányzat, a vállalkozói szektor és a civil szervezetek összefogásában. A kialakított jó gyakorlatok folytatásaként újabb rendezvények szervezése, közös elektronikus és nyomtatott anyagok elkészítése és terjesztése szükséges országos és nemzetközi

rendezvényeken, kiállításokon, állásbörzéken. A városmarketingről mint nem beruházási jellegű tevékenységről a 8.1.4 fejezet közöl további részleteket.

- **A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése:** a város népességmegtartó erejét növeli, ha a lakosság erős települési identitással rendelkezik – ehhez a különböző helyi közösségfejlesztési, szemléletformáló, hagyományalapú programok nagymértékben hozzájárulhatnak.

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

Nyírbátor tervezett fejlesztései kapcsolódnak egymáshoz, erősítve egymásra gyakorolt pozitív hatásukat. A projekt típusok közötti átfedés (pl. egy meghatározott akcióterületen megvalósuló kulcsprojekt, vagy egy hálózatos projekt akcióterületen megvalósuló elemei) kifejezetten pozitív szinergiákat eredményezhet.

Az egyes fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú városi célok kapcsolatát az alábbi táblázat foglalja össze. (Amennyiben egy fejlesztés több célhoz is kapcsolódik, abban az esetben minden érintett célnál megjelenítésre került a projekt.)

4. táblázat A középtávú városi célok és a projektípusok kapcsolata

Középtávú tematikus célok	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése A nyírbátori Inkubátorház bővítése Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	Az Ipari Park komplex fejlesztése	A nyírbátori Inkubátorház bővítése 2. ütem Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok A duális szakképzés feltételeinek megteremtése KKV-k piacra jutásának segítése Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése Városmarketing program
T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése A Gyulai úti erdő komplex turisztikai fejlesztése Lovarda bővítése		A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulai erdő, Szénaréti tó területének gyógyhellyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása	Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között Az Édesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása Turisztikai programcsomagok kialakítása Városmarketing program
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	Intermodális közlekedési csomópont kialakítása Az M3 autópályához vezető 4105. j. út felújítása* 471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése* Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása	AVárosközpont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja	Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása Iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése Családi napközi, bölcsőde kialakítása
T4. Az energiatartó-konyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	Geotermikus fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemez és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása Közvilágítás korszerűsítése	A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra Napelem park kialakítása	
T5. A hátrányos helyzetű			Az Északi lakóterület szociális	Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok

Központtávk tematikus célok	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja			Nyírbátorban városrehabilitációja	Nyírbátorban József Attila u. 7. szám alatti óvoda belső felújítása A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése A Gyulajai úti erdő komplex turisztikai fejlesztése Lovarda bővítése			A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése Turisztikai programcsomagok kialakítása Városmarketing program

* nem önkormányzati hatáskörbe tartozó projekt

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Turisztikai programcsomagok kialakítása									
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok									
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése									
KKV-k piacra jutásának segítése									
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése									
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése									
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása									
Iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése									
Családi napközi, bölcsőde kialakítása									
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra									
Napelem park kialakítása									
Városmarketing program									
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése									

4.6 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2014-2020 közötti európai uniós támogatások jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán. Nyírbátor Város Önkormányzata kiegyensúlyozott költségvetési helyzetének köszönhetően biztosítani tudja a tervezett fejlesztésekhez szükséges önerőt – erre elsősorban az iparüzési adó magas összege nyújt lehetőséget. A beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzése érdekében:

- egyfelől fontos, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését,
- másfelől számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A városok, ezen belül különösen a járasszékhelyek számára kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az ún. Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a megyék

területén megvalósítani tervezett intézkedéseket (a megyei jogú városok kivételével). A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében rendelkezésre álló keret 89,28milliárd forint (Nyíregyháza nélkül)². Ezen túlmenően a megye szereplői részére allokált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

6. táblázat Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció

Prioritás	Tervezett intézkedések	Tervezett allokáció
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	12,783
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	7,973
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	5,715
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	6,891
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	16,52
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	8,415
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	14,052
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	3,44
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,91
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,554
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	7,408
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,964
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	1,654
7. Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések (CLLD)	7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése	CLLD
	7.2. A városi lakosság közösségi aktivitásának növelése a helyi közösségszervezés és kulturális kínálatbővítés segítségével	CLLD

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 (tervezet, 2015.05.11.)

A TOP forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

- Az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transzeurópai

²1702/2014. (XII. 3.) Kormányhatározat

közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.

- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)** fő célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.
- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)** célkitűzése, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)** egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.
- A közigazgatás, és a közszolgáltatási szféra kiemelt fejlesztései a **Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (KÓFOP)** terhére lesznek végrehajtva.
- A **Vidékfejlesztési Program (VP)** elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.
- A **Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)** a halászati ágazat támogatási lehetőségeit tartalmazza.
- A **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)** alapvető célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő étkezéshez és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.

Mindezek mellett a városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhatnak fejlesztéseik megvalósításába:

- Határon átnyúló együttműködési programok (Románia-Magyarország, Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna)
- Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Horizon 2020, URBACT)
- Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap)

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a következő táblázat mutatja be. A Nyírbátor által felhasználható források milliárdos nagyságrendűek: az

alábbi táblázat adatai alapján mintegy 15 milliárd forintnyi forrásra számít az önkormányzat, amiből azonban az elkerülő út több mint 5 milliárdot is kitehet. A fennmaradó összeg rendelkezésre állása alapvetően a megpályázható források nagyságától, a tényleges pályázók (azaz versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól függ. A tervezett fejlesztések teljes körű megvalósítására – éppen a pénzügyi korlátok és az élénk verseny miatt – nem feltétlenül lesz lehetőség, vagyis a tényleges források reálisan ennél alacsonyabbak lesznek. Ezért szükséges azon fő irányelveknek a meghatározása, amelyek alapján azonosíthatók a legfontosabb beavatkozások:

- a fejlesztés által érintett célcsoport nagysága és helyzete,
- a fejlesztés várható gazdasági, társadalmi és környezeti hatásainak mértéke,
- jogszabályi előírások, kötelezettségek,
- a helyi lakosság és vállalkozások elvárásai, szükségletei.

7. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek		
A Városközpont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából	237	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulaji erdő, Szénaréti tó területének gyógyhelyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása	1120	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja	156,5	TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja TOP 5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
Az Ipari Park komplex fejlesztése	2360	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés KEHOP 5.3. Távhő és hőellátó rendszerek energetikai fejlesztése, illetve megújuló alapra helyezése
Kulcsprojektek		
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	750	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
A nyírbátori Inkubátorház bővítése	550	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer	480	KEHOP 5.3. Távhő és hőellátó rendszerek

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
kiépítése az Ipari Park területén		energetikai fejlesztése, illetve megújuló alapra helyezése
Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	400	TOP 5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	680	GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
A Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése	440	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Lovarda bővítése	165	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	820	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Intermodális közlekedési csomópont kialakítása	210	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
Az M3 autópályához vezető 4105. j. út felújítása	250	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés IKOP 4. A TEN-T hálózat közúti elérhetőségének javítása prioritási tengely
471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése	5230	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés IKOP 4. A TEN-T hálózat közúti elérhetőségének javítása prioritási tengely
Hálózatos projektek		
Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	180	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása	433	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása	250	TOP 3.2. A települési önkormányzatok energiahatékonyágának javítása és a megújuló energiaforrások részarányának növelése KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonyági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
Közvilágítás korszerűsítése	200	TOP 3.2. A települési önkormányzatok energiahatékonyágának javítása és a megújuló energiaforrások részarányának növelése
Egyéb projektek		
Zarándokút és kerékpárút kialakítása	110	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Nyírbátor és Máriapócs között		szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Az Édesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása	250	saját forrás
Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban	400	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása	230	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Turisztikai programcsomagok kialakítása	68	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok	490	TOP 5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok) TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése	450	GINOP 6.5. Oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása
KKV-k piacra jutásának segítése	38	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése GINOP 1.3. Vállalkozások hálózatosodásának és piacra jutásának elősegítése
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése	32	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése GINOP 1.3. Vállalkozások hálózatosodásának és piacra jutásának elősegítése
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése	88	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása	33	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
Iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése	70	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
Családi napközi, bölcsőde kialakítása	70	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra	800	KEHOP 5.3. Távhő és hőellátó rendszerek energetikai fejlesztése, illetve megújuló alapra helyezése
Napelem park kialakítása	450	KEHOP 5.1 Hálózatra termelő, nem épülethez

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
		kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáram-termelés elősegítése
Városmarketing program	35	TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése	45	TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása

5 Antiszegregációs program

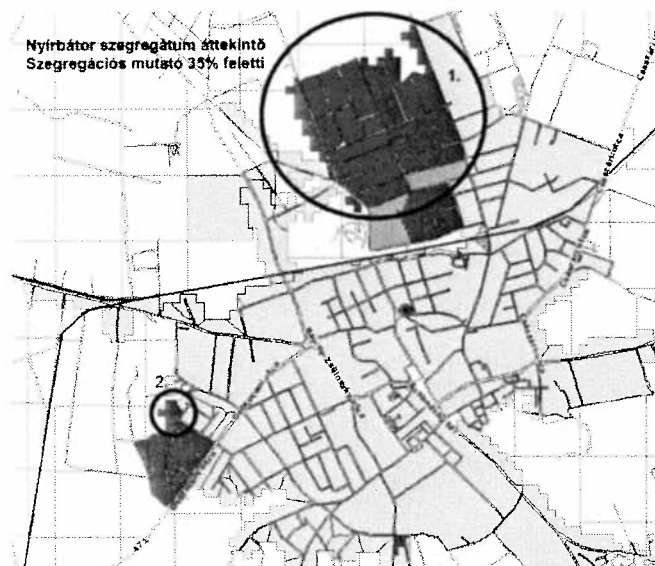
5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Nyírbátor város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. Járasszékhely esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik.

3. térkép Nyírbátor szegregátumai a 2011. évi népszámlálási adatok alapján

Forrás: KSH

A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg a világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik.

A segélyezési adatok vizsgálata, a helyszíni terepbejárás és az önkormányzat szakembereinek tapasztalata, valamint a korábbi antiszegregációs tervet is jóváhagyó antiszegregációs szakértő álláspontja azt a korábban is érvényes megállapítást támasztja alá, hogy csak az 1. jelölésű terület tekinthető valódi szegregátumnak.³

A 2. szegregátum lakosainak száma épp csak meghaladja a határértéket (51 fő), lakókörnyezete megfelelő, az adatok a szegregátum területén kifejezetten kedvező irányba változtak.

8. táblázat A 2. szegregátum adatainak változása (2001, 2011)

	2001	2011
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	78,8	61,1
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	0,0	7,4
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	100,0	66,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességben belül	82,0	54,9
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	77,8	34,8

³ A 2. szegregátum lakosainak száma épp csak meghaladja a határértéket (51 fő), lakókörnyezete megfelelő, az adatok a szegregátum területén kifejezetten kedvező irányba változtak.

Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	66,7	13
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	45,5	8,3
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	36,4	0

Forrás: KSH

Az alábbiakban részletesen bemutatásra kerül az 1. szegregátum komplex társadalmi, fizikai helyzete.

Elhelyezkedés

Az Északi lakóterület szegregációs folyamatainak háttérében részben történelmi, a XIX. század éveire visszanyúló városszerkezeti okok állnak. Ugyanakkor az ipari fejlődés a város e területéhez kapcsolódott. Az így érvényesülő kettős hatás, valamint a vasútvonal erősítette a városközponttól történő elkülönülést, jóllehet a terület Nyírbátor szerves része. A szegregált terület a belvárostól és a turisztikai övezettől nem messze helyezkedik el, családi házas övezettel, az Ipari Parkkal, illetve a Városközponttal határolt.

Demográfia

2001-hez képest a szegregátum területe kismértékben kiterjedt déli irányba, ezzel együtt azonban az érintett lakosság száma nem növekedett, hanem csökkent (2498 főről 2163 főre). A lakosság korcsoportos összetétele kedvezőbb a városi átlagnál, ami azonban együtt jár a magasabb eltartottsági rátával is – részben ez is oka a nagyarányú szegénységnek. A szegregátumban élők nagy része roma származású, pontos számadatok a jogszabályi megkötöttségek miatt nem állnak rendelkezésre.

Szociális és munkaerő-piaci helyzet

Az itt élők 71,4%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, ami rontja a munkavállalás esélyeit. A magasabb végzettséggel rendelkező lakosok mintát és motivációt jelenthetnek a társadalmi integráció folyamatában, arányuk azonban mindössze 0,5%. Az adatok visszaigazolódnak a megszerzhető állások jellegében is: a foglalkoztatottak ¾-e alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozik. A munkaerő-piaci mutatók kedvezőtlen helyzetet tükröznek: jóllehet a tendenciák pozitív irányúak, a lemaradás továbbra sem csökken a városi értékekhez képest. Példaképpen a munkanélküliségi ráta egész Nyírbátor területén 18,8%, míg a szegregátumban 59%; ezen belül a tartós munkanélküliek aránya 10%, illetve 26,5%.

A szociális és megélhetési problémák oka részben a rendszeres jövedelemszerzéshez történő hozzáférés hiányában és a munkaszocializáció alacsony mértékében keresendő – ezt valamelyest ellensúlyozza az elmúlt évek közfoglalkoztatási gyakorlata. A háztartásokban élők döntő többsége a segélyekből származó jövedelmét alkalmi munkával egészíti ki, sokan élnek külföldről behozott használt tárgyak eladásából és „vasazásból”.

Szolgáltatások
elérhetősége

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított. Az óvodáskorúakat tekintve az önkormányzat minden igényt ki tud elégíteni, a tanulók jelentős része integrált általános iskolai oktatásban részesül, de az önkormányzatnak működtetőként nincs hatása sem a körzethatárok kijelölésére, sem az intézményekben zajló szakmai tevékenységre. A gyermekek 20%-a hátrányos helyzetű, jelentős részük roma származású. Többen a Nyírbátori Éltes Mátyás Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Gyermekotthon és Kollégium elnevezésű intézménybe járnak.

A szegregátumban a gyermekjóléti és a családsegítő szolgálat szakemberei napi rendszerességgel fordulnak meg, és biztosított az egészségügyi szolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférése is. A városrészen élők számára rendszeres természetbeni támogatásokat (élelmiszer, ruhaneműk) nyújt a Családsegítő Szolgálat, a Gyerekjóléti Szolgálat, valamint a Máltai Szeretetszolgálat.

A terület kereskedelmi és vendéglátó-ipari funkcióellátottsága lakosságárányosan alacsony. Az üzlethelyiségek részben üresen állnak, részben más funkciót kaptak.

Épített környezet,
közút, közlekedés

Az utak kiépítettsége a területen alacsonyabb, mint a városi átlag. A részben kiépítetlen úthálózat problémát jelent az idősek és a rászorultak esetében, mivel csapadékos időben a mentő vagy egyéb gépjármű nem tudja megközelíteni az egyes utcákat. A terület megközelítését nehezíti a vasúti kereszteződések alacsony száma, a két átkelő a felmerülő szükségleteket nem elégíti ki.

A területen a közművel való ellátottság összességében megfelelő, azonban a gerinchálózatra történő bekötés sok lakásban nem megoldott, a felhalmozott tartozások miatt esetenként szüneteltetik a szolgáltatásokat, a villanyórát is több helyen leszerelte a szolgáltató.

A házak előtti területek kezelése más városrészekhez képest elhanyagolt. A vízelvezető árok eltűntek, a csapadékvíz elvezetése és szikkasztása nem megoldott. Az utcai közkifolyóként működő kutak a vonatkozó közegészségügyi szabályoknak megfelelő darabszámban állnak a lakosság rendelkezésére, azonban a szükségletek alapján indokolt újak létesítése.

A szegregált terület nagy részén azonban az önkormányzat – figyelembe véve az itt élők nehéz anyagi helyzetét – csoportos és térítésmentes konténeres szemétszállítást biztosít. Az ennek ellenére felhalmozódott illegális hulladékot az önkormányzat saját költségén számolja fel. Az elhelyezett konténerek számát és az ürítések gyakoriságát igény szerint felül kell vizsgálni.

Lakhatási feltételek

A lakóterületen található házak többsége az ötvenes években épült szoba-konyhás, éléskamrával ellátott épület. A lakások 33,8%-a alacsony komfortfokozatú, csupán 50%-ában építették ki a mellékhelyiséget. Az egyszobás lakások aránya a városi átlaghoz (6,1%) képest magas (16,6%).

Az ingatlanok többsége magántulajdonú, emiatt a lakóterület felszámolása nem lehetséges, a magántulajdonban lévő lakások értéke olyan alacsony, hogy a kapott összegből az itt élők nem tudnának másikat vásárolni, cserelakással pedig nem rendelkezik az önkormányzat.

A szociális bérlakások problematikája

Az önkormányzat a területen lévő szociális bérlakások bérleti díját alacsonyan tartja: a komfortfokozattól függően 26-224 Ft/m²/hó között változik. Az elvándorlás nem jellemző, a lakók tartós bérletre rendezkedtek be. A lakhatási körülményeket rontja, hogy a viszonylag kis alapterületű lakásokba a bentlakók nagyszámú rokonságukat fogadják be. Az önkormányzat nem tud hatékonyan fellépni a jogtalan lakásfoglalókkal szemben. Az illegálisan értékesített lakásbérleti jogok következményeként és az állami lakásépítési támogatások kapcsán kialakult helyzet miatt a kilakoltatás veszélye is fennáll. Az önkormányzat csak ebben a városrészben lehetőséget biztosított kedvezményes lakásvásárlásra is, de a hátralékok és a tisztázatlan bérleti jogviszonyok miatt kevés lakás került értékesítésre.

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Nyírbátor Város Önkormányzata 2008-ban fogadta el az IVS részeként elkészült Antiszegregációs Tervét, amelyben meghatározta a legfontosabb célokat és beavatkozásokat, ezeket a fejezeteket az IVS 2011. és 2013. évi átdolgozása érdemben nem érintette, az abban foglaltak azóta is hatályosak.

Az Antiszegregációs Terv az IST tervezéséhez kapcsolódóan felülvizsgálatra kerül, amelynek részleteit az 5.3 fejezet tartalmazza. **A település szegregációs jellemzőinek javítása érdekében számos – részben kistérségi szinten megvalósított – konkrét intézkedés, beavatkozás történt** az elmúlt időszakban, amelyek eredményesen kezelték ugyan a fennálló problémákat és követendő megoldást jelentettek, azonban **eredményességük, hatásuk többnyire korlátozottnak tekinthető.** Ennek oka egyfelől az érintett célcsoport nagysága, másfelől az alkalmazott eszközök integráltságának részbeni hiánya.

Annak ellenére, hogy a konkrét beavatkozások hatóköre nem tekinthető szélesnek, egyéb az önkormányzat által befolyásolt, illetve külső folyamatoknak köszönhetően a **település szegregációs mutatója egyértelműen javult,** azonban az érintett népesség száma alig változott.

9. táblázat A város szegregációs jellemzőinek változása

	2001	2011
Szegregációs mutató	23,5	11,1
Szegregált területen vagy szegregációval veszélyeztetett területen élő népesség	2548	2506

Forrás: KSH

Nyírbátor Város Önkormányzata több konkrét intézkedést tett a szegregációs folyamatok lassítása, megakadályozása érdekében.

- A Regionális Operatív Program keretében az Északi városrész rehabilitációja címmel jelentős fejlesztést hajtott végre 2006 és 2007 folyamán. A program keretében a területen útépitésre és felújításra, park, tér kialakítására, az iskola kerítésének átépítésére és közösségi ház építésére került sor.
- Az LHH-program keretében megtörtént a Görögtemető utca kiépítése és gyűjtőúttá alakítása.
- A régi iskola épületét átalakították óvodává.
- TÁMOP projektek keretében számos oktatási, egészségügyi, szociális és közösségi jellegű programot valósítottak meg (részben kistérségi összefogással), amelyek során figyelmet fordítottak a hátrányos helyzetű lakosok bevonására is.

A fentiek közvetett vagy közvetlen módon hozzájárultak a korábbi IVS antiszegregációs célrendszerében foglaltak eléréséhez, ami jelenleg is aktuálisnak tekinthető.

6. ábra Nyírbátor antiszegregációs célrendszere

Átfogó cél	A telepen élők jelenlegi és jövőbeli életminőségének javítása, a Lakóterület vonzerejének növelése az újonnan betelepülő lakók számára		
Tematikus célok	Kitörési lehetőségek biztosítása	A szociális és jövedelmi helyzet javítása	A városrész élhetőségének fejlesztése, vonzó környezet kialakítása az újonnan betelepülők részére
Részcélok	<ul style="list-style-type: none"> ■ A minőségi oktatáshoz való hozzáférés esélyegyenlősége ■ A tanulás fizikai és pénzügyi feltételeinek biztosítása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A foglalkoztathatóság javítása ■ Munkaerő-piaci reintegráció ■ Lakhatási feltételek javítása ■ Egészségi mutatók javítása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Közösségi terek létrehozása és szolgáltató funkciók fejlesztése, kialakítása ■ Szeméttlerakó helyek bővítése, az illegális szeméttlerakók felszámolása ■ Az alap infrastruktúrák, utak, járdák, kerékpárutak aszfaltozása, buszmegállóhelyek kialakítása

Forrás: Nyírbátor Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2013)

Nyírbátor korábbi Antiszegregációs Programjának intézkedéseit az eltelt időszakban bekövetkező kisebb változások, illetve a módosított jogszabályi előírások miatt célszerű átdolgozni, ami nem elsősorban tartalmi, hanem inkább szerkezeti változtatásokat jelent.

5.3 Antiszegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

A társadalmi és térbeli szegregáció mérséklése és megszüntetése sokrétű és kizárólag hosszú távon megvalósítható folyamat, amely során a következő – fizikai és nem fizikai jellegű – eszközök alkalmazandók és alkalmazhatók:

- **Oktatási integráció és felzárkóztatás:** a közoktatás rendszerében nyújtott teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekbe való bejutás lehetőségét, ezáltal a várható munkaerő-piaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához tehát nagyrészt az oktatáson keresztül vezet az út, erre azonban az önkormányzat befolyása az érintett köznevelési intézmények fenntartói viszonyainak megváltozása óta korlátozott.
- **A szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása:** a szociális szolgáltatások esetében hangsúlyosan figyelmet kell fordítani egyfajta egyensúlyra: egyfelől nem célszerű minden szolgáltatást a szegregátumba telepíteni, mert az közvetett módon tovább erősíti a szegregált állapotot, másfelől fontos a szolgáltatók aktív jelenléte is, mert csak ezáltal biztosítható, hogy minden érintett egyenlő eséllyel hozzáférhessen a jogszabályilag járó ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz.
- **A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatóságához szükséges készségek és képességek kialakítása:** a közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett elő kell segíteni az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is, amelynek hatékony eszközei a személyes mentoráláson alapuló munkaerő-piaci programok. Ezek jellemzően egyéni tanácsadást, képzési lehetőséget és átmeneti időtartamra munkalehetőséget is biztosítanak.
- **Az egészségügyi állapot javítása elsősorban prevenciós szolgáltatásokkal, továbbá az egészségügyi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférhetőséggel:** a hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiénés feltételek és a szűréseken való alacsony részvétel miatt jellemzően elmarad a városi átlagtól. A prevenció és a célzott felvilágosítás mellett azonban azt is biztosítani kell, hogy az érintett lakosság könnyen és gyorsan megkaphassa a szükséges egészségügyi ellátásokat.
- **Intenzív közösségfejlesztés:** a szegregátum relatív helyzetének megítélése és az ott élők életminősége nagymértékben függ a rendelkezésre álló közösségi terek számától, minőségétől, használhatóságától. Nyírbátor Város Önkormányzata a helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együtt vizsgálja egy közösségi, illetve szolgáltató egység kialakításának lehetőségét. Az önkormányzat már rendelkezik a területen egy beruházásra alkalmas ingatlannal, amelyen új épület kialakításával nappali ellátást (étkezést, tisztálkodási lehetőséget stb.) biztosító szolgáltatást kíván létrehozni, ahol a szociális szolgáltatások bizonyos formáit vehetik igénybe. Ugyanitt roma fiatalok segítenének felvilágosító, tájékoztató munkával ügyintézési és egyéb kérdésekben. A közösségfejlesztési programok tervezésébe, megvalósításába, a felmerülő problémák megoldásába célszerű bevonni

- egyrészt a szegregátum lakosait, mivel így növelhető a programok elfogadottsága és hatásossága,
  - másrészt civil szervezeteket, mert ezek többnyire a közsféra szereplőinél rugalmasabban tudják kezelni a felmerülő konfliktusokat, és hatékonyabban tudnak közvetíteni a szereplők között.
- **Az adott lakóterület rugalmas és gyors elérhetőségének biztosítása:** jóllehet a szegregátum Nyírbátor szerves része, a vasútvonal elvágó hatása valamelyes érvényesül – főként az átkelőhelyek viszonylag alacsony száma miatt. Ezen elsősorban településtervezési eszközökkel és közlekedési fejlesztésekkel lehet javítani (pl. új vasúti átkelőhely létesítése, utak szilárd burkolattal való ellátása, kerékpárút kiépítése stb.).
- **A lakhatási feltételek átfogó javítása:** az életminőséget alapvetően befolyásolja a lakóingatlanok mérete, komfortfokozata és állapota – mindezen mennyiségi és minőségi mutatók a szegregátumok esetében jellemzően kedvezőtlenek. A rossz minőségű lakásállomány felszámolása történhet részleges vagy teljes felújítással, kisméretű lakások összevonásával, esetleg bővítéssel, indokolt esetben akár szanálással is. Az önkormányzat mozgásterét korlátozza, hogy a lakóingatlanok többsége magántulajdonú. Az egyes lakóingatlanokat érintő fejlesztések mellett elengedhetetlen a helyi infrastrukturális ellátottság hiányainak pótlása (pl. közkifolyók számának és elhelyezkedésének optimalizálása). Legalább ennyire fontos a lakókörnyezet esztétikai megújítása – akár új zöldfelületek kialakításával is –, amibe ideális esetben az érintett lakosság bevonható.
- **A szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása:** a szegregátum lakosságának folyamatos mentorálásával azonosíthatók azok a potenciális családok, amelyek már rövid távon alkalmasak integrált környezetbe (jellemzően a város más részén lévő [szociális] bérlakásba) való elhelyezésre – a fokozatosság elvének maximális figyelembevételével. Nagyon fontos, hogy nemcsak az elköltözőket kell megfelelően felkészíteni, hanem a befogadó közeget is. A folyamatot közvetett módon támogathatja a helyi bérlakásrendelet szükség szerinti felülvizsgálata is.
- **A társadalmi kohézió erősítése szemléletformáló és közösségépítő akciókkal:** a szegregátumokban élők integrációja csak akkor valósulhat meg maradéktalanul, ha mind a közvetlenül érintettek, mind a város teljes lakossága körében egyértelművé válnak a szegregált állapot megszüntetésének egyéni és össztársadalmi szintű előnyei. A társadalmi befogadás elősegítését kisebb léptékű, interperszonális jellegű szemléletformálással és közösségi rendezvényekkel lehet elérni, amelybe lehetőség szerint minden korosztályt és társadalmi csoportot bevonnak.

Az intézkedéseket város- és szegregátum-szinten is meg kell valósítani, utóbbira részben lehetőséget nyújt a tervezett szociális városrehabilitáció is (4.2.2 fejezet).

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a

szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
  - egyfelől önálló antiszegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként,
  - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az antiszegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett városrész felértékelődése spontán népességcseréhez vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása);
- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok esetében célszerű különbséget tenni az alapján, hogy belső, azaz a város által ténylegesen befolyásolható vagy külső folyamatról van szó.

Belső folyamatok:

- Egyes városrészek épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg.
- Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városrészek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.
- A városrészek közötti migráció szintén zömmel természetes, piacvezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:
  - a fejlesztések térbeli mintázatának pontos megtervezése úgy, hogy a szegregált állapotot mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
  - önkormányzati bérlakások esetében lehetőség van egyfajta átgondolt lakás-kiutalási rendszer kialakítására, amely nagyobb hangsúllyal veszi figyelembe az anti-szegregációs szempontok érvényesítését;
  - azon telepek vagy telepszerű képződmények esetében, ahol a magántulajdonú lakóingatlanok száma magas, a szükséges források rendelkezésre állása esetén elképzelhető a lakások felvásárlása (majd bontása és értékesítése és/vagy bérlakásként való felújítása) az önkormányzat által.

Külső folyamatok:

- Az elhúzódó gazdasági válság különösen hátrányosan érinti a szegregátumokban többségben lévő alacsony iskolai végzettségűeket, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások (pl. közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása, komplex képzési és munkaerő-piaci integrációs programok).
- Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása).

5.3.4

6 A stratégia külső és belső összefüggései

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseihez

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében európai uniós szinten meghatároztak 11 tematikus célkitűzést a kohéziós politika 2014-2020 közötti végrehajtására vonatkozóan.⁴ Ezek eléréséhez az ITS keretében tervezett fejlesztések egyértelműen hozzájárulnak. Az ITS célrendszerének illeszkedését az EU tematikus célkitűzéseihez a következő táblázat mutatja be, amelyből látható, hogy az ITS megvalósítása egyértelműen hozzájárul az európai uniós szintű célok eléréséhez.

10. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseihez

EU tematikus célkitűzések	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
(2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása	-
(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
(5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

⁴ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1303/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről – <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1303&from=EN>

EU tematikus célkitűzések	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
(11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése

6.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz

Partnerségi
Megállapodáshoz
illeszkedés

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapdokumentuma, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitűzi fő fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra. A 2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Bizottság által aláírt Partnerségi Megállapodás 5 nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

11. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő

	fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
3. Energia- és erőforráshatékonyság növelése	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

OFTK-hoz
illeszkedés

A 2014 januárjában elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)⁵ négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg, amelyekhez az ITS tematikus célkitűzései szorosan illeszkednek.

12. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az OFTK specifikus céljaihoz

	OFTK specifikus céljai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
Szakpolitikai célok	1. Versenyképes, innovatív gazdaság	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
	3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő

⁵Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

	OFTK specifikus céljai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
		fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	4. Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
	5. Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
	6. Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Területi célok	1. Az ország makroregionális szerepének erősítése	T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	2. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
	3. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	-
	4. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	-
	5. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	6. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

Nemzeti
Fenntartható
Fejlődés
Keretstratégiához
való illeszkedés

A Kormány által 2013 márciusában elfogadott dokumentum a 2012-2024-es időszakra vonatkozik és a fenntarthatóság felé való átmenet céljait és teendőit foglalja össze. A dokumentum – többek között – kimondja, hogy a benne foglalt „a magyar nemzet hosszú távú sikeres fennmaradását célzó alapelveket és stratégiai célkitűzéseket” a jogalkotásban – többek között a költségvetés elfogadásakor – és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Mindezek alapján szükséges az ország számára rendelkezésre álló hazai, vagy uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésekor a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájának (a továbbiakban: NFFK) elveit érvényesíteni.

A NFFK célja mindemellett, hogy „hözjáruljon egy nemzeti egyetértés kialakulásához a fenntarthatóságról. A fenntarthatóság ugyanis nem csak politikai és kormányzási kérdés; hanem az egyes személyeknek, családoknak, üzleti vállalkozásoknak, civil szerveződéseknek is olyan célokat, értékeket kell követniük, oly módon kell meghozni mindennapos döntéseiket és olyan kezdeményezésekbe kell belevágniuk, amelyek biztosíthatják a fenntartható társadalom elérését.”

Az NFFK átfogó célja a folytonosan változó társadalmi – humán – gazdasági – természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.

NFFK stratégiai fejlesztendő területei

- Emberi erőforrás: demográfia, egészség, tudás, társadalmi kohézió
- Társadalmi erőforrások: bizalom, munka, család, a múlt öröksége
- Természeti erőforrások: biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások, az embert érő környezeti terhelések csökkentése, nem megújuló természeti erőforrások
- Gazdasági (fizikai) erőforrások: a vállalkozói tőke és az innováció erősítése, a foglalkoztatás bővítése, költségvetési politika, életpálya-finanszírozás

Stratégiai szinten az ITS minden célja tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

Nemzeti
Vidékstratégiához
való illeszkedés

A stratégia átfogó célkitűzése: „Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása.” A Nemzeti Vidékstratégia az alábbi alapelveket rögzíti:

- Az állam közösségi és környezeti érdekeket érvényesítő szerepvállalása, átláthatóság
- Közösségi hasznosulás, méltányos elosztás
- Rendszerszemléletű megközelítés
- A helyi gazdaságra és a hálózati jellegű együttműködésekre építkezés
- Helyi közösségi részvétel, együttműködés

Vidékfejlesztési stratégia stratégiai célkitűzései

- a. Tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése
- b. Sokszínű és életképes agrártermelés
- c. Élelmezési és élelmiszerbiztonság
- d. A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése
- e. A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása

Stratégiai szinten jelen ITS minden célja tartalmaz a Vidékfejlesztési Stratégiához kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

Nemzeti Energiastratégia

A globális klímavédelmi kihívások, illetve a hosszú távon világviszonylatban csökkenő fosszilis energiatartalékok, és az értük folyó verseny tükrében a hosszú távú magyar Energiastratégia alapvető céljai pillérekbe foglalva – összhangban az európai uniós elvekkel – az alábbiak:

- Energia ellátásbiztonság: hazánk földrajzi adottságaiból és a hagyományos energiahordozók versenyképesen kitermelhető készleteinek hiányából fakadóan az ellátásbiztonság hosszú távú fenntartása elsőbbséget élvező cél.
- Versenyképesség növelése a hazai gazdaság hosszú távú versenyképességét az energia szektor a következőkkel tudja elősegíteni:
  - az EU egységes belső energiapiacába történő integrálódás;
  - a hangsúlyossá váló új ágazatok, különös tekintettel a megújuló energiaforrások hasznosítására, illetve az energiahatékonyság javítására és az azokhoz kapcsolódó a kutatás-fejlesztési tevékenységek;
  - a hazai készletek és erőforrások megfelelő kezelése.
- Fenntarthatóság: a környezet és fejlődés ügyének összekapcsolásával biztosítható a folytonos szociális jólét, a jövő generációk igényeinek kielégítése, valamint természeti, társadalmi és kulturális értékeink megőrzése. Ennek értelmében a fenntartható energiagazdálkodásnak meg kell teremtenie környezeti (erőforrás hatékony, klíma semleges), társadalmi (biztonságos, elérhető, egészségre nem ártalmas) és gazdasági (költséghatékony) dimenziók közötti összhangot.

A stratégia a célok megvalósításához öt kiemelt eszközt rendel – Nyírbátor az ITS-ben foglaltak alapján a dőlttel jelölt eszközökhöz tud kapcsolódni:

1. *Energiahatékonyság és energiatakarékosság*
2. *Megújuló energiaforrások*
3. Atomenergia
4. *Regionális infrastruktúra platform – a szomszédos országokkal való együttműködés*
5. Új kormányzati energetikai intézmény- és eszközrendszer

Megyei területfejlesztési koncepcióhoz / programhoz illeszkedés

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2014-ben elfogadott területfejlesztési koncepciója három átfogó és 4 tematikus, illetve 3 területi stratégiai célt jelölt ki. Az operatív program keretében ezekhez 10 prioritást rendeltek. A prioritások és az ITS tematikus céljai között a koherencia egyértelmű és szoros.

13. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Program prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
2. Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzeró fejlesztése
4. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
5. A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése	-
6. A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzeró fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
7. A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
8. Élhető vidéki térségek megteremtése	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzeró fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
9. A külső perifériák felzárkóztatása	T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
10. A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkóztatása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Program prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
	fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

A város aktuális településrendezési tervét 2008-ban készítették el: a hatályos szerkezeti tervet 61/2008.(X.30). sz. határozatával, a helyi építési szabályzatot és szabályozási tervet 17/2008. (X.31). sz. rendeletével fogadta el a város képviselőtestülete. A településrendezési eszközök rendszeresen felülvizsgálatra, indokolt esetben módosításra kerülnek. A tervezett fejlesztési elképzelése többsége összhangban van az érintett területek jelenlegi funkciójával. Az alábbiakban azokat a konkrét beavatkozásokat, tevékenységeket soroljuk fel, amelyek csak a rendezést terv módosítását követően lehet végrehajtani.

14. táblázat A rendezési terv módosítását igénylő konkrét beavatkozások, tevékenységek

Tervezett fejlesztés	Módosítás indoka/tartalma
Bankudvar kialakítása (Szabadság tér – Szentvér utca – Édesanyák útja, Báthory utca által határolt tömb-belső feltárása, a tömbbelső beépítése)	A területet részben régészeti terület érinti. A konkrét fejlesztéshez igazodó érzékenyebb szabályozás szükséges. Forgalmilag a tömbbelső valószínűleg ki kell kötni a Szentvér utcára is. Javasolható a teljes tömbre vonatkozó beépítési terv készítése, akár tervpályázat keretében is, és ennek tanulságai alapján a részletesebb szabályozás elkészítése.
Vár utca – Édesanyák útja – Szentvér utca – Császári utca által határolt tömb feltárása	A korábbi IVS-ben javasolt nyomvonal kis mértékben eltér a szabályozási tervtől, elsősorban a Vár utcai csomópont környezetében. Akkor kell rendezési tervet módosítani, ha az eltéréseket érvényesíteni kívánják. A belvárosi körút része. A délkeleti tömb tovább osztható.
Vácsi Mihály utca – Eduard utca – Radnóti utca által határolt terület rendezése	A szabályozási terv a megvalósult állapottal sem egyezik, és nincsenek a közterületek, közlekedési területek konzekvensen kiszabályozva.
Központi helyközi megálló kialakítása	Nincsenek a közterületek és közlekedési területek kiszabályozva.
A MÁV területén intermodális csomópont kialakítása, raktár bontása, új központi épület építése, térfelügyelő rendszer.	A rendezési terv a vasút előtt országos mellékutat, egyben települési főutat vezet át és ezért az Ady Endre út szélességét a vasút területe rovására 27 m-ben állapítja meg. Az új központi épület a vasúti vállalkozói övezetben megépíthető, de az autóbussz megálló és tároló helyek nem. A közúttal együtt lehet megoldani. Nem használja a javaslat a hrsz: 1655/4 és 1655/5 telkek K/11.1 övezetbe sorolt közlekedési

Tervezett fejlesztés	Módosítás indoka/tartalma
	célú területét.
Gyalogos vasúti átjáró	Jelölni kell a szabályozási terven.
Erdei iskola építése	Gazdasági erdő területébe esik.
Szénaréti tó környezetének rendezése	Továbbtervezésre szánt terület, új funkciók megjelenése, tó kotrása, felületének megnövelése
Szénaréti tó kotrása, bővítése	A hatályos rendezési terv szerint kiszolgáló intézményi zóna alövezete és továbbtervezésre szánt terület. Vízgazdálkodási övezetbe kell sorolni.
Zarándokút kijelölése Máriapócsra	Nyomvonalát és szabályozási szélességét a terven meg kell adni.

Az ITS megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

Az országos és megyei településrendezési tervek Nyírbátorra vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat részletesen tartalmazza.

6.1.3.2 Illeszkedés a településfejlesztési koncepcióhoz

Nyírbátor jövőképe és stratégiai célrendszerének megalkotása során teljes mértékben figyelembevételre kerültek a 2003-ban kidolgozott településfejlesztési koncepció célkitűzései. Az összhangot az alábbi táblázat szemlélteti.

15. táblázat Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja

Az ITS célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	<ul style="list-style-type: none"> ■ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása ■ mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése ■ infrastruktúra fejlesztése ■ új típusú kereskedelmi és szolgáltató övezetek kijelölése – térségi szerepkörrel
T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása ■ az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése ■ rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával ■ kulturális beruházások ■ kulturális programok erősítése
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ kötelező önkormányzati feladatok ellátása – térségi szerepkörrel ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ települési értékvédelem

Az ITS célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
	<ul style="list-style-type: none"> ■ leromlott településrészek rehabilitációja ■ vízrendezés, vízminőség javítása ■ zaj- és levegőtisztaság. védelmi megoldások érvényesítése ■ infrastruktúra fejlesztése
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése ■ zaj- és levegőtisztaság. védelmi megoldások érvényesítése
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	<ul style="list-style-type: none"> ■ szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása ■ leromlott településrészek rehabilitációja
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása
V1. A Városcsúcs központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerójének növelése	<ul style="list-style-type: none"> ■ új típusú kereskedelmi és szolgáltató övezetek kijelölése – térségi szerepkörrel ■ kötelező önkormányzati feladatok ellátása – térségi szerepkörrel ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása ■ az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése ■ rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával ■ kulturális beruházások ■ kulturális programok erősítése ■ infrastruktúra fejlesztése
V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	<ul style="list-style-type: none"> ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ infrastruktúra fejlesztése
V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása ■ mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése ■ infrastruktúra fejlesztése
V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából	<ul style="list-style-type: none"> ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása ■ infrastruktúra fejlesztése

Az ITS célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba	<ul style="list-style-type: none"> ■ leromlott településrészek rehabilitációja ■ szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása ■ infrastruktúra fejlesztése
V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének erősítése a vendégek és a lakosság körében	<ul style="list-style-type: none"> ■ idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása ■ az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése ■ rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával ■ infrastruktúra fejlesztése
V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	<ul style="list-style-type: none"> ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ infrastruktúra fejlesztése
V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása ■ mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése ■ infrastruktúra fejlesztése
Mivel az ITS alapvetően Nyírbátor belterületét érinti, ezért ilyen típusú célokat nem fogalmazott meg.	<ul style="list-style-type: none"> ■ természet és értékvédelem: a tájkarakter a települési és táji értékek megőrzése, ■ ökológiai folyosók megtartása és bővítése- a település erdőszűrségének növelése ■ tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése, ■ termőföld és talajvédelem ■ állattartó telepek környezetterhelő hatásainak csökkentése

6.1.3.3 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Nyírbátor Város Önkormányzata 2015. április 20-án fogadta el a 2014 és 2019 közötti időszakra szóló gazdasági programját. Mivel a gazdasági program és az ITS kidolgozása párhuzamosan zajlott, így az összhang megteremtése maximálisan biztosított volt.

16. táblázat A gazdasági program és az ITS összhangja

	Gazdasági program	ITS
lövőkép	Nyírbátor biztos gazdasági alapokon álló, hagyományait őrző, kulturális kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik jelentős decentruma. Megfelelő feltételeket kínál a betelepülni kívánó és a helyben működő vállalkozások számára, így hosszú távon biztosítani képes a helyi és környékbeli lakosság foglalkoztatását. A fenntarthatóság alapelvét szem előtt tartva a természeti és épített környezet minőségi javításával, valamint a nyújtott szolgáltatások fejlesztésével megfelel a lakosság és az ide látogató	

	Gazdasági program	ITS
	vendégek elvárásainak. Növekszik a lakosság életszínvonala, aminek köszönhetően biztosítottak a nyugodt, vidéki életre jellemző életkörülmények.	
Átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> ■ Stabil helyi gazdaság megteremtése ■ Kulturális értékek és hagyományok átörökítése ■ Magas életminőség biztosítása ■ Fenntartható város megteremtése 	
Tematikus/városrészi célok	<p>Nyírbátor gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása, a jövedelemtermelő képesség javítása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje megerősödjön, versenyképessége javuljon. Ez biztosítja a foglalkoztatási szint növelését, a gazdasági aktivitás emelését, valamint a megfelelő életminőség kialakítását. Ennek érdekében javítani kell az új vállalkozások fogadásának feltételeit – intenzív önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenységgel kiegészítve.</p> <p>Az önkormányzatnak – szűk lehetőségei mellett – biztosítani kell a kkv-k számára a megfelelő vállalkozói környezetet többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.</p> <p>A helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kkv-szektor megerősítése az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztése nélkül nem érhető el. Ez csak illetékes szereplők szoros együttműködésével valósítható meg. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett munkaerő-piaci potenciál jön létre, amely segíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését a szakpolitikai irányvonalaknak megfelelően.</p>	<p>T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása</p> <p>T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése</p> <p>T6. A nemzetközi szerepkör erősítése</p> <p>V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése</p> <p>V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése</p> <p>V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából</p> <p>V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében</p> <p>V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése</p>
	<p>Nyírbátor célja az idegenforgalom területén a turisztikai és rekreációs piaci jelenlét erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ az idegenforgalmi vonzerő 	<p>T1. A gazdasági aktivitás élénkítése</p> <p>T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése</p> <p>T6. A nemzetközi szerepkör erősítése</p>

Gazdasági program	ITS
<p>növelésével,</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ a kiszolgáló infrastruktúra, szolgáltatások (szállás-, vendéglátóhelyek) fejlesztésével ■ a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósításával, ■ a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújításával, ■ idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozásával. 	<p>V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése</p> <p>V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében</p>
<p>A város célja az általa nyújtott köz- és közüzemi szolgáltatások hatékony szervezése, a szolgáltatások színvonalának és elérhetőségének javítása a szükséges infrastruktúra és humán erőforrás biztosításával, reálisan meghatározott hatósági árak mellett.</p>	<p>T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése</p> <p>T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja</p> <p>V1-V8. városrészi célok</p>
<p>Nyírbátor célja kiegyensúlyozott település-szerkezet és vonzó városi élettér kialakítása az épített környezet fejlesztése révén, valamint hatékony és jövedelemtermelő önkormányzati ingatlangazdálkodás kialakítása, ezzel párhuzamosan fejlesztési források megteremtése és gyarapítása.</p>	<p>T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>V1-V8. városrészi célok</p>
<p>A város hosszú távú célja a városi közszolgáltatások és infrastruktúra hatékony fenntartása a költségvetés egyensúlyának biztosításával és az önkormányzati vagyon fenntartható hasznosításával párhuzamosan.</p>	<p>T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>V1-V8. városrészi célok</p>
<p>A város célja a helyi identitás tudat, lokálpatrióta szemlélet elterjesztése, ezáltal a civil szerveződések erősítése, ill. nagyobb fokú társadalmi integráció a kiegyensúlyozott fejlődés jegyében.</p>	<p>T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése</p> <p>T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja</p>
<p>A város célja a fenntartható fejlődés jegyében az épített környezet energiahatékonysági szempontú fejlesztése, továbbá az alternatív energiaforrások felhasználása az energiagazdálkodás szerkezetváltásának</p>	<p>T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése</p> <p>V1-V8. városrészi célok</p>

Gazdasági program	ITS
elősegítése érdekében a közintézmények és a lakófunkciójú épületek esetében. Mindezek mellett kiemelt cél a zöldfelületi rendszer átfogó megújítása, továbbá a szemléletformálás a fenntartható, a környezetet nem károsító fogyasztási minták elterjesztése érdekében.	

6.1.3.4 A települési környezetvédelmi programmal való összhang

Nyírbátor Város Önkormányzata 2005-ben készítette el Környezetvédelmi Programját. A Program jelentős része a természeti-környezeti állapot elemzését foglalja magában, egyértelmű célrendszere nincs – inkább konkrét feladatokat fogalmaz meg a város vezetése számára, így nehezen vethető össze az ITS stratégiai jellegű céljaival. Az azonban megvizsgálható, hogy az ITS céljai ellentmondásban állnak-e a Környezetvédelmi Programban foglalt feladatokkal.

17. táblázat Az ITS kapcsolódása a Környezetvédelmi Programhoz

Környezetvédelmi Programban foglalt feladatok	ITS céljai	
	kapcsolódás (közvetett/közvetlen/nincs)	ellentmondás (van/nincs)
Felszíni és felszín alatti vízminőség védelem	nincs	nincs
Ivóvíz minőségének védelme	közvetett	nincs
Föld- és talajvédelem	közvetett	nincs
Őshonos haszonnövények termesztése	nincs	nincs
Emberi egészség védelme	közvetlen	nincs
Levegő állapotvédelem és -javítás	közvetett	nincs
Porterhelés megakadályozása	közvetett	nincs
Zajvédelem	közvetett	nincs
Turisztikai vonzerő növelése, idegenforgalom fellendítése	közvetlen	nincs
Fenntartható fejlődés	közvetlen	nincs
Ökológiai folyosó biztosítása	közvetett	nincs
Természetvédelem	közvetett	nincs
Talaj- és vízszennyezés megszüntetése	közvetett	nincs
Közterületek védelme, szilárd és folyékony hulladékok gyűjtése	közvetlen	nincs
A hulladék lerakó telep tájba illesztése	közvetlen	nincs
Szelektív gyűjtés teljes körű bevezetése, ill. települési szilárd hulladékgyűjtés fejlesztése	közvetlen	nincs
Lakosság tájékoztatása	közvetett	nincs
A táj- és természetvédő programok elősegítése	nincs	nincs

Környezetvédelmi Programban foglalt feladatok	ITS céljai	
	kapcsolódás (közvetett/közvetlen/nincs)	ellentmondás (van/nincs)
A helyi környezetállapot javításának jogi megalapozása	nincs	nincs
Kármentesítés	közvetett	nincs
A közlekedés megkönnyítése	közvetlen	nincs

Az összevetés eredményeként kijelenthető, hogy az ITS célrendszere nincs ellentmondásban a Környezetvédelmi Programban foglaltakkal, és több esetben közvetlenül vagy közvetetten hozzájárul az abban foglaltak eléréséhez, teljesítéséhez.

6.1.3.5 Illeszkedés a helyi esélyegyenlőségi programhoz

Nyírbátor Város Önkormányzata 2013-ban fogadta el Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP). A HEP elsődleges célja

- az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség, a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség biztosítása;
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvének érvényesítése;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a feltárt problémák komplex kezelése.

Ezen célok eléréséhez – az Antiszegregációs programban foglaltak mellett – az ITS alábbi célkitűzései járulnak hozzá:

- T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
- T2. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
- T3. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
- V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése
- V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V3. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából
- V4. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba
- V5. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében
- V6. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok mely városi és városrészi problémákra és adottságokra reagálnak – elősegítve azok mérséklődését, illetve kiaknázását. Az alábbi táblázat igazolja, hogy az Integrált Településfejlesztési Stratégiában kitűzött célok a Megalapozó vizsgálat helyzetértékelésében azonosított problémák megoldására, a gyengeségek megszüntetésére, illetve az adottságok és lehetőségek kihasználására, az erősségek továbbfejlesztésére irányulnak.

18. táblázat A célok és a helyzetértékelésben azonosított problémák, adottságok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaprózott vállalkozási szerkezet, mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző ■ Viszonylag alacsony a vállalkozássűrűség – a működő vállalkozások csökkenő száma mellett ■ Az Ipari Parkban és az Inkubátorházban rendelkezésre álló szabad kapacitások területe korlátozott ■ A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségű ■ A termőterületekre elaprózott birtokszerkezet jellemző ■ Kifejezetten K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban ■ A pénzügyi-gazdasági válság hatására egyes nemzetközi vállalkozások leállították termelésüket 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat az önkormányzat ■ A város Ipari Parkkal és Inkubátorházzal rendelkezik, amelyek kihasználtsága magas ■ Jelentősek a mezőgazdasági hagyományok ■ Dinamikusan bővül a szekunder szektor ■ A vállalkozók széleskörű tevékenységeket folytatnak ■ A nemzetközi és országos jelentőségű ipari vállalkozások foglalkoztatási kapacitása kiemelkedő ■ Folyamatosan bővül az üzleti szolgáltatások kínálata ■ A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet ■ A tercier szektorban működő vállalkozások száma emelkedik
T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ A turisztikai szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói nem felelnek meg maradéktalanul az elvárásoknak (szálláshelyek, vendéglátóhelyek és egyéb kiegészítő szolgáltatások kínálata, palettája, minősége) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A termál- és gyógyvíz turisztikailag jól használható ■ A város országos jelentőségű műemlékekkel rendelkezik ■ A folyamatosan bővülő, színvonalas turisztikai attrakciók fontos vonzerőt jelentenek

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ Hiányoznak a kiegészítő térségi szintű attrakciókkal való kapcsolódási pontok, a közös turisztikai desztinációmenedzsment ■ Egyes közintézmények (pl. óvoda) infrastrukturális állapota nem megfelelő ■ A településkép nem teljesen egységes ■ Alulhasznosított területek találhatóak a városközpontban ■ A város belterületén alacsony a zöldfelületek aránya ■ A közparkok felújításra szorulnak ■ Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya viszonylag magas ■ A településen áthaladó forgalom megterheli a város belterületi úthálózatát ■ A belterületi utak egy része nem megfelelő minőségű ■ A külterületi utak többsége burkolat nélküli ■ A település kerékpáros úthálózata hiányos 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kiegészítő jellegű turisztikai ágazatok vannak jelen a térségben (pl. vallási és falusi turizmus) ■ A legtöbb szolgáltatás esetében a szükséges infrastruktúra megfelelő ■ Esztétikus és városias a településkép ■ A város országos jelentőségű műemlékekkel rendelkezik ■ A lakásállomány 2000 óta jelentősen megújult ■ A közműellátottság aránya a víz, a szennyvíz, a villany és a gáz tekintetében egyaránt magas ■ A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya magas ■ A belterületi utak többsége szilárd burkolattal ellátott ■ Jól szervezett a közösségi közlekedés
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzati tulajdonú és fenntartású intézmények energiahatékonysági mutatói többnyire kedvezőtlenek ■ Nagy a város külső energiafüggősége mind a lakosság, mind a vállalkozások, mind a közszféra tekintetében ■ A megújuló energiaforrások részaránya jelenleg még alacsony 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kedvezőek az adottságok a megújuló energiaforrások hasznosítására (geotermikus, termális és napenergia – részletes adatok a megalapozó vizsgálatban)
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	<ul style="list-style-type: none"> ■ Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya ■ Magas a munkanélküliségi ráta, alacsony a foglalkoztatottság ■ Az önkormányzati segélyek igénybevétele növekvő tendenciát mutat ■ Magas a hátrányos helyzetű roma lakosság aránya 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A lakosság iskolai végzettsége a megyei átlaghoz közelít és folyamatosan javul ■ Az elmúlt években a munkaerő-piaci mutatók javuló tendenciát mutatnak ■ Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ A város az ország keleti, viszonylag periférikus részén fekszik 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A határátkelők viszonylag közel helyezkednek el mind Románia, mind Ukrajna irányában ■ Azt elmúlt években javult a város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya) ■ Az önkormányzat, illetve részben az itt működő vállalkozások és civil szervezetek is intenzív határmenti partnerségeket tartanak fenn ■ Megtörténtek az első kapcsolatfelvételek annak érdekében, hogy a város bekapcsolódjon transznacionális hálózatokba

6.2.2 A célok logikai összefüggései

A tematikus és a területi célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá a stratégia célrendszerének megvalósításához és a jövőkép eléréséhez. A célrendszer térbeli hatásmechanizmusának feltárásával lehetővé válik a kedvező folyamatok felerősítése, illetve az esetleges negatív hatások megelőzése is (további részleteket a 3.3 fejezet tartalmaz).

- A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása (T1.) célkitűzéshez kapcsolódó beavatkozásokat fizikailag elsősorban az ipari-gazdasági funkciójú területeken kell megvalósítani (V3., V4., V8.), ami egyfelől hozzájárulhat újabb vállalkozások betelepüléséhez – javítva a település egészének munkaerő-piaci mutatóit, másfelől jelentős belső mobilitást, járulékosan pedig környezetszennyezést generál a fogalmasabb utak mentén más városrészekben is. A gazdasági területek fejlesztése esetében figyelmet kell fordítani arra, hogy minimalizálni lehessen más funkciókat – elkerülendő az esetleges konfliktusokat.
- A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése (T2.) mindenekelőtt a turisztikai városrészre (V6.) és a belvárosra (V1.) koncentrálódik, itt várható a vendégfogadás feltételeit javító a szállás- és vendéglátóhelyek magántőkéből megvalósuló fejlesztése is.
- A települési környezet és infrastruktúra fejlesztésének (T3.) hatása – különböző módon és eltérő mértékben – a város teljes területére kiterjed: jelenthet komplex városrehabilitációs beavatkozásokat vagy csak pontszerű/vonalas fejlesztéseket is.
- Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése (T4.) szintén érintheti az egész várost, hiszen magában foglalja középületek és lakások energetikai szempontú átalakítását, erőművek létrehozását, valamint az ipari övezetek alternatív energiaforrásokkal való ellátását is.
- A szociális jellegű tematikus cél (T5.) elsősorban a szegregátumhoz kapcsolódik (V4.; V5.), illetve közvetett módon érinthet más városrészeket is, ha ott a hátrányos helyzetű lakosság által is igénybevett szolgáltatásfejlesztés történik. A szegregátumban tervezett komplex program végrehajtásával a környező területek is felértékelődnek.
- A nemzetközi szerepkör erősítése (T6.) térben nem értelmezhető hatásokat vált ki.
- A belvárosban (V1.) végrehajtott beavatkozások közvetlen és közvetett módon minden városrész esetében kedvező gazdasági-társadalmi folyamatokat indíthatnak el. A fejlesztéseket úgy kell végrehajtani, hogy hosszú távon egy egységes, nagy kiterjedésű városközponti terület jöjjön létre.
- A lakóövezeti fejlesztések – a közmű- és közszolgáltatási beavatkozások kivételével – többnyire természetes ingatlanpiaci folyamatok eredményeként fognak végbemenni (V2., V4., V7.).

Mivel a fejlesztések hosszú távon a város teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő sem hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő szegregátumok kialakulását, sem zárványok közbeékelődését.

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja vagy jelentős befolyása van rá, míg számos tényező az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen feltétellel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, amelyeket részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezet mutat be. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők az alábbiak:

- **Partnerségi viszonyok:** a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig a járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentráló, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesebbé válik. A partnerség részleteit a 8.4 fejezet fejti ki.
- **Felelős vezetés:** a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, valamint jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések időben és az elvárt tartalommal megszülessenek, majd a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 fejezet tárgyalja.
- **Nyomonkövetés, rugalmas tervezés:** a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő rugalmas alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi a stratégia megvalósításának folyamatos nyomonkövetését, illetve felülvizsgálatát. A monitoring és kontrolling rendszer működtetése lehetővé teszi a végrehajtás ellenőrzését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 fejezet tartalmazza.
- **Pénzügyi tervezés, pénzügyi források:** a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a korlátozott belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 és a 4.6 fejezetek tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Az ITS-ben azonosított beavatkozások köre úgy lett meghatározva, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (6.2.1 fejezet),
- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (megyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez (6.1 fejezet),

- integrált szemléletűek legyenek és kölcsönhatásuk pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.⁶

Az Ipari Park területén és környezetében – egyedi projektekként vagy integráltan – végrehajtott gazdasági célú infrastrukturális fejlesztések lehetőséget teremtenek a munkahelyteremtésre és a munkahelyek jobb elérhetőségére. Ezek kedvező foglalkoztatási hatását egyértelműen felerősítik a közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó gazdasági projektek (pl. Foglalkoztatási Paktum, foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, kkv-k támogatása, városmarketing). A foglalkoztathatóságot nagymértékben javítják a 0-3 éves korú gyermekek nappali elhelyezését biztosító intézmények tervezett létrehozása. Amennyiben a város dinamikus gazdasági fejlődése tovább folytatódik, az a hátrányos helyzetű lakosság nagyobb mértékű foglalkoztatását is előidézheti – így indirekt kapcsolat mutatható ki a szociális városrehabilitáció felzárkóztatásra irányuló tevékenységeivel is.

A turisztikai jellegű projektek (legyen szó akár attrakció-, akár szálláshelyfejlesztésről) egyértelműen kiegészítik egymást, mivel az idegenforgalmi vonzerő hosszú távon és nemzetközileg csak akkor erősíthető, ha széleskörű turisztikai kínálat és szolgáltatások állnak a vendégek rendelkezésére. Ezek a helyi lakosság számára is elérhetőek, ami közvetetten hozzájárul a helyi identitástudat erősödéséhez is.

A tervezett közlekedési fejlesztések a legtöbb projekt esetében hozzájárulnak a hatásosság növeléséhez – például:

- az elkerülő út kialakítása csökkenti a városközponton átmenő forgalmat, növelve belváros vonzerejét;
- az autópályához vezető út felújítása javítja a város külső megközelíthetőségét, így eredményesebbé teheti a munkahelyteremtésre irányuló beavatkozásokat;
- az intermodális közlekedési csomópont létrehozásával egyrészt felértékelődnek a környező területek (így a szociális városrehabilitációval érintett Északi lakóterület is), másrészt a város által nyújtott szolgáltatások – köztük a létrehozni vagy megújítani kívánt funkciók – elérhetősége javul, harmadrészt a közösségi közlekedés nagyobb arányú igénybevételével csökken a közúthálózat forgalomterhelése, ami élhetőbbé teszi a várost és azon belül a városközpontot.

Az energetikai fejlesztések közül elsősorban az Ipari Park területén megvalósuló projektnek van kedvező hatása – főként a többi munkahely-teremtési és befektetés-ösztönzési tevékenységre.

A helyi identitás erősítésére irányuló beavatkozások közvetett módon szinte az összes többi projektre hatással vannak, hiszen a népességmegtartó erő növelésével egyaránt

---

⁶ Az ITS keretében nem szükséges minden egyes projekt esetében a konkrét hatások részletes bemutatása, sokkal inkább az egyes beavatkozás-típusok közötti hatásmechanizmusok feltárása. A tervezett fejlesztések nagy száma miatt többnyire tematikusan csoportosítva kerül bemutatásra a projektek kölcsönhatása, egymásra épülése.

biztosítható a város által nyújtott szolgáltatások iránti kereslet és a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat, de ugyanígy kedvező tendenciák indulhatnak el a társadalmi kohézió szempontjából is, ami a szociális városrehabilitáció esetében is fontos célkitűzés.

A fentiek értelmében **a tervezett beavatkozások közötti szinergikus hatásmechanizmus egyértelműen igazolható**, negatív hatások vagy gátló kapcsolatok nem prognosztizálhatók.

6.2.5

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint minden egyes kockázat esetében meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok;
- a stratégiaalkotás és -megvalósítás fázisait tekintve három típusú kockázat különböztethető meg:
  - **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
  - **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetők;
  - **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;
- a kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

19. táblázat A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
Kedvezőtlen makrogazdasági folyamatok	közepes	jelentős	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
			Intenzív befektetés-ösztönzés
Versenytársak nagymértékű megerősödése	alacsony	közepes	Potenciális versenytársak tervezett fejlesztéseinek nyomonkövetése Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében Hatékony lobbitevékenység A város komparatív versenyelőnyeinek azonosítása és kiaknázása Egyedi arculat kialakítása
Állami hatáskörbe tartozó fejlesztések elmaradása, jelentős csúszása	közepes	magas	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében Hatékony lobbitevékenység
Növekvő különbségek és részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járásközpont és a járás többi települése között	alacsony	közepes	Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében (részletesen a 8.3 fejezetben)
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányú változása	magas	jelentős	A jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez
Közbeszerzési eljárások elhúzódnása, sikertelensége	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása Közbeszerzési szakértő alkalmazása
Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során
Saját forrás előteremtésének nehézségei	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása
Hazai és európai uniós fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés Folyamatos egyeztetés a forrást biztosító szervezetekkel
A fejlesztések megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projektervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása
A megvalósításhoz szükséges	alacsony	közepes	Megfelelő szakmai háttér biztosítása

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
szakemberek hiánya			
Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére
Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során
Kivitelezés csúszása	közepes	közepes	Reális ütemterv összeállítása Kötbér alkalmazása
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása a tervezés, a megvalósítás és a fenntartás során egyaránt Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése
Az érintett létesítmények fenntartási költségei emelkedése	közepes	közepes	Korszerű, hatékony technológiák alkalmazása Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	A városi klímát jól tűrő, honos növényfajok megfelelő időben történő betelepítése Fenntartási költségek biztosítása

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy a kockázat bekövetkezése esetén az egyes célok milyen módon érintettek.

20. táblázat A célok érintettsége a kockázatok által

Kockázat megnevezése	T1 (gazdaság)	T2 (turizmus)	T3 (infrastruktúra)	T4 (energia)	T5 (felzárkóztatás)	T6 (nemzetközi)
Kedvezőtlen makrogazdasági folyamatok						
Versenytársak nagymértékű megerősödése						

Kockázat megnevezése	T1 (gazdaság)	T2 (turizmus)	T3 (infrastruktúra)	T4 (energia)	T5 (felzárkóztatás)	T6 (nemzetközi)
Állami hatáskörbe tartozó fejlesztések elmaradása, jelentős csúszása						
Növekvő különbségek és részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járásközpont és a járás többi települése között						
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányú változása						
Közbeszerzési eljárások elhúzódása, sikertelensége						
Hatósági dokumentumok hiánya, késése						
Saját forrás előteremtésének nehézségei						
Hazai és európai uniós fejlesztési források elmaradása						
A fejlesztések megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket						
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya						
Előre nem látható műszaki problémák						

Kockázat megnevezése	T1 (gazdaság)	T2 (turizmus)	T3 (infrastruktúra)	T4 (energia)	T5 (felzárkóztatás)	T6 (nemzetközi)
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés						
Többletmunka felmerülése						
Kivitelezés csúszása						
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges						
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya						
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény						
Az érintett létesítmények fenntartási költségei emelkedése						
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja						

	Erős érintettség
	Közepes érintettség
	Gyenge érintettség

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

8.1.1 Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet

A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosán felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, megghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

Ezért a stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása, legyen szó akár milliárdos befektetésekről, akár a szociális segély igénybevételéről. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása **csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.**

Különösen fontos továbbá az **építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása** úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett. A befektetői folyamatot szükség esetén **adó- és illetékkedvezményekkel** is ösztönözni, gyorsítani lehet.

8.1.2 Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására(pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének

időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából **funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása**. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhető mások számára érték, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel a jólét pusztá javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve – de nem visszaélve – **bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják** (pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen). Kölcsönös előnyök esetén lehetséges átgondolt PPP konstrukciók alkalmazása, ami biztosítja a magánbefektetések hatékonyságát, az önkormányzati likviditás megőrzését és az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát.

8.1.3 Tervalku

A tervalku intézményét, bár nem ilyen elnevezéssel, de hasonló tartalommal már alkalmazta az önkormányzat ingatlangazdálkodási, ingatlanfejlesztési tárgyalások esetén. A város céljaihoz hozzájáruló magánberuházások esetében a felek érdekeit figyelembe véve jönnek létre az ingatlanhasznosításra vonatkozó megállapodások.

A jövőben a tervalku eszközét elsősorban az ipari parki cégtelepítések, a Városmarketing központot érintő tömbrehabilitációs beavatkozások, a turisztikai jellegű magánberuházások és az Északi lakóterület fejlesztései esetében indokolt alkalmazni.

8.1.4 Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése

Jóllehet nehezen számszerűsíthető, a Nyírbátorról kialakult, kialakított arculat, illetve a városhoz kapcsolódó emocionális tényezők hatással vannak a befektetői döntéseiket meghozó üzletemberekre, a városba látogató turistákra, de magára a város lakóira is. A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység ezért nagyban támogathatja a városfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását többek között az egyes projektek végrehajtásának elősegítésén, de akár az egész stratégia városi lakosság körében való elfogadottságának növelésén keresztül is.

A városfejlesztési stratégia céljainak kijelölésével párhuzamosan be kell **azonosítani a fejlesztések potenciális érintettjeit**, megkülönböztetve a haszonélvezőket és potenciális kárvallottakat. Az érintettek közül az alábbi célcsoportokra kell intenzív városmarketing-akciókat irányozni:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek (befektetés-ösztönzés),
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek (intenzív partnerség),
- turistaként a városba látogatók (turisztikai PR és marketing),
- a város és a környező települések lakossága (identitásképző és -erősítő akciók).

A város, illetve a városban zajló bizonyos tevékenységek, környezeti és/vagy társadalmi értékek, gazdasági folyamatok szélesebb körben való megismertetése biztosíthatja Nyírbátor(el)ismertségét, vagyis ezen információkat minél szélesebb társadalmi és szakmai kör számára kommunikálni kell.

Tudatos és jól felépített **marketing-kommunikációs stratégia** mentén, megfelelő szervezeti háttér kialakításával kell a város speciális értékeit, adottságait és lehetőségeit szakmai fórumokon, befektetői körökben bevezetni és elterjeszteni. A gazdasági jellegű célokhoz elsődlegesen speciális ismertetőket érdemes készíteni, egységes adatbázist létrehozni, amelyből bármilyen időpontban előállítható aktuális adatszolgáltatás a befektetők, betelepülők felé, míg a városi életminőséghez kötődő programok esetén a civil szervezeteken és a városi médián keresztül történő népszerűsítés a célszerű.

A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

Nyírbátor pozitív arculatának kialakítása és megerősítése, továbbá a városmarketing eszközeinek a különböző városi célcsoportok felé történő alkalmazása elősegítheti a **város iránti lojalitás** kialakulását – ez a helyi gazdaság és társadalom szereplői esetében a város problémáinak megoldásában való aktívabb közreműködést (pl. adományokkal vagy természetbeni segítségnyújtással) és üzleti partnerei körében a város image-ének továbbadását, a városmarketingbe való bekapcsolódását jelentheti.

A marketing alapvető feladat a turizmus területén is. Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális odalátogatók körében. A rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet az arculat további fejlesztésének és kommunikálásának – e rendezvényeket tudatosan használni is kell a városmarketing céljaihoz. Az idegenforgalom fejlődése a vendéglátásból származó bevételeken felül azért is fontos a városnak, mert a turisztikai attrakciók és a kiegészítő szolgáltatások és kulturális események a város lakóinak életminőségét is javítja.

Nyírbátor kommunikációs értékkel bíró tulajdonságainak összegyűjtése, célzott és rendszeres kommunikálása javítja a település lakóinak identitását, hozzájárul városi büszkeségük fejlesztéséhez – egyúttal a város környezetének, értékeinek megtartása,

fejlesztése mellé is állíthatja őket. Rendszeres közvélemény kutatásokon keresztül érdemes időszakonként mérni a stratégia fogadtatását és az abból megvalósult elemek hatását.

Az ITS-hez kötődő **marketing akciók jellemzője** a stratégia filozófiájának megfelelően az **ágazat- és terület specifikus szemléletmód** párhuzamos alkalmazása, valamint a **rendszer szemlélet** és a **mérhetőség**. Mindennek eléréséhez fontos egy, a város képéhez és fejlődési elképzeléseihöz illő szlogen és jelkép-rendszer kialakítása, továbbá az egységes arculat alkalmazása.

8.1.5 Turisztikai klaszter és a város turisztikai stratégiájának létrehozása

A városban a turizmus fejlesztése a gazdaság élénkítésének egyik fontos alappillére. A sikeres városok turisztikai iparágai több lábon állnak és több szereplősek. Egy-két kiemelkedő szolgáltatás, attrakció szükséges, de nem elegendő az idegenforgalom fejlesztéséhez. Átfogó és összehangolt együttgondolkodásra, cselekvésre van szükség az önkormányzat és az érintett magánszektor szereplői között. Ezt a közös munkát segítheti egy turisztikai klaszter létrehozása, ahol szabályozott keretek között, széleskörű partnerségben, több területen folyhatna a helyi, térségi turizmus fejlesztése. A klaszter megfelelő szervezeti keretet nyújthat többek között térségi szintű turisztikai programcsomagok kialakítására is (lásd 4.3 fejezet)

8.1.6 Foglalkoztatáspolitikai eszközök

Az önkormányzat több olyan projekt megvalósítását is tervezi, amelyek átfogó célja a helyi munkaerő-piaci stabilitás biztosítása. Ilyenek például a foglalkoztatási paktum kialakítása vagy a foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, amelyek alapvetően nem tekinthetők beruházási jellegű tevékenységeknek, így szerepeltetésük itt is indokolt. Az érintett projektek részleteit a 4.3 fejezet tartalmazza.

8.1.7 A magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés

A város által meghatározott célok elérése nem csak az önkormányzat és a közsféra érdeke, hanem a Nyírbátorban lakóké, az ott működő vállalkozásoké is. Kiemelkedő fontossággal bír a források koncentrált felhasználásában a magánsféra fejlesztésekbe való bevonása. Az önkormányzat törekszik a magán befektetőkkel és helyi piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, amelynek formalizált keretet is biztosít. Ezért képviselőiket bevonta az ITS előkészítésébe is annak érdekében, hogy szükségleteik és lehetséges fejlesztési elképzeléseik felszínre kerülhessenek, javaslataik beépülhessenek az ITS célrendszerébe.

A tervezett magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. Az egyes ágazatokat különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli mind az állami, mind a

magánberuházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez vagy pályázati forráshoz jutás feltételei is romlottak.

A város mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek (pl. marketing stratégia elkészítése, marketingkommunikáció), a magánbefektetők bevonása, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítása érdekében, valamint hogy a létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.

A fentiek érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozót folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel a szoros együttműködések kialakítása érdekében. Az eddigi egyeztetések alapján az alábbi lehetséges önkormányzati tevékenységek és együttműködési területek körvonalazódtak:

- helyi vállalkozók tájékoztatása a lehetséges pályázati forrásokról,
- közös projektek megvalósítása, helyi vállalkozások bevonása az önkormányzat által tervezett projektekbe,
- vállalkozói együttműködések létrejöttének segítése,
- intenzív befektetés-ösztönzés a magánszféra fejlesztőinek elérése és megszólítása érdekében.

Az önkormányzat tehát törekszik a magán befektetőkkel és piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, amelynek egyik eleme a hosszú távon megvalósítandó és fenntartandó Foglalkoztatási Paktum. Emellett projektalapon tervezi végrehajtani a város a kkv-k, illetve a mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítségét, valamint a térségi szintű beszállítói hálózatok kiépítését. A tervezett nem beruházási jellegű beavatkozások a 4.3 fejezetben kerülnek bemutatásra.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

A városfejlesztés jelenleg is hatékonyan és szakmailag jól működő szervezeti rendszere a jövőben is alkalmas a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására. A szervezeti struktúra hármas tagolású:

- A **stratégiai menedzsmentet** a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.

- Az **operatív menedzsmentet** a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei (leginkább Városfejlesztési Iroda), valamint az érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.
- A **fenntartásban közreműködők** a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik/amelyek valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez.

Nyírbátor tekintetében mindhárom szinten elegendő számú, megfelelő tudással, tapasztalattal és konstruktív, a fejlesztések iránt elkötelezett személyek találhatóak. Az önkormányzati feladatellátás területén lezajló szervezetfejlesztés eredményeként a feladatvégzés és a működés hatékonysága tovább javult.

Nyírbátor Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a **képviselőtestület** feladata. A bizottságokat **véleményezési, kezdeményezési, javaslattevési, közreműködő és döntési jogosítványokkal** ruházták fel, amelyek révén

- saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében,
- figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását,
- felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését,
- valamint ezen általános hatáskörök mellett speciális feladatokat is ellátnak a városfejlesztéshez kapcsolódóan, amelyek jelentősége az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása és megvalósítása szempontjából is kiemelkedő (pl. önkormányzati intézmények felújításának menetrendje, ingatlanhasznosítás, vállalkozási feltételek stb.).

A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is fontos szerepet játszik, hiszen jogszabályi felhatalmazás alapján koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.

A városfejlesztési programok **operatív megvalósítása** a Polgármesteri Hivatal feladata, amelynek irányítását a jegyző végzi. Ezen belül a **Városfejlesztési csoport** hatáskörébe tartozik számos olyan feladat, amelyek közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-hez, ezek közül csak azokat emeljük ki, amelyek egyértelműen és szorosan hozzájárulnak a fejlesztések megvalósításához:

- önkormányzati fejlesztési elképzelések kidolgozása,
- javaslattevési pályázati célok meghatározására, koncepciók kidolgozására,
- a pályázati lehetőségek felkutatásának, a pályázatok előkészítésének, benyújtásának, nyilvántartásának, megvalósításának és elszámolásának szervezése, koordinálása,
- önkormányzati intézmények felújítási tervei elkészíttetése,

- részvétel a közbeszerzési eljárások kiírásában és lebonyolításában,
- önkormányzati közreműködéssel és forrás felhasználásával megvalósuló beruházások kooperációján a megrendelő képviselője, a műszaki ellenőrrrel a kapcsolat tartása, részvétel a beruházások lebonyolítási feladatainak ellátásában,
- kapcsolattartás a térségi, megyei, regionális szervezetekkel a pályázatok és fejlesztési feladatok szervezése, lebonyolítása érdekében
- koordinálja a rendezési tervek készítését, felülvizsgálatát és módosítását,
- a magánbefektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködési lehetőségek feltárása.

A Városfejlesztési csoport mellett a többi önkormányzati részleg is közreműködik valamilyen formában a városfejlesztési tevékenységek megalapozásában vagy végrehajtásában, azaz közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-ben foglaltak megvalósításához:

- a Költségvetési csoport az önkormányzati gazdálkodás meghatározó erejeként ellátja az önkormányzati költségvetéssel kapcsolatos valamennyi feladatot, elkészíti a város költségvetésének, költségvetési koncepciójának tervezetét figyelemmel a képviselő-testület fejlesztési elképzeléseire,
- a Kabinet számos feladata mellett nagymértékben hozzájárul az integrált településfejlesztésben kiemelt szerepet játszó partnerség megszervezéséhez.
- a Vagyongazdálkodási csoport látja el a vagyongazdálkodás feladatait.

Nyírbátor tulajdonában **több** olyan szervezet van, amelyek tevékenysége valamilyen módon **kapcsolódik a városfejlesztéshez**:

- a Nyírbátori Városfejlesztő és Működtető Kft. jelenleg a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, valamint a Nyírbátori Inkubátorház és Szolgáltató Központ működtetéséért felelős, ingatlankezelés, hulladékgazdálkodás, távhő üzemeltetés, piac működtetés;
- a Nyírbátori Városüzemeltetési Kft. végzi a vagyon- és ingatlankezelési feladatokat, a közterületek tisztántartását és fenntartását, a szilárd hulladék kezelését, a közhasznú és közcélú foglalkoztatást, valamint egyéb városüzemeltetési feladatokat;
- a városmarketing eszköze a Bátor Újság és a Bátor TV, a városi honlap és facebook felület, amelyek nyomtatott és elektronikus sajtótermékein keresztül folyamatos tájékoztatást nyújt a helyi társadalomnak.

21. táblázat A városfejlesztés szervezeti rendszere

Menedzsment típusa	Városfejlesztésben résztvevő szervezetek	Feladatkörök, kompetenciák
Stratégiai menedzsment	Képviselőtestület	a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása, befektetés-ösztönzés, szervezett és vállalkozások szervezése, B, CIVIL

		strukturált együttműködés a nagyobb magán befektetőkkel
	Bizottságok	véleményezési, kezdeményezési, javaslattevési, közreműködési és/vagy felügyeleti jogkör saját szakterületükön
Operatív menedzsment	Városfejlesztési csoport	<p>döntés-előkészítés, városfejlesztési programok operatív megvalósítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ pályázati és befektetői források feltárása ■ projekt-generálás ■ projektmenedzsment ■ a fejlesztések pénzügyi egyensúlyának biztosítása (akcióterületi ingatlangazdálkodással) ■ tájékoztatás, nyilvánosság ■ városmarketing ■ monitoring tevékenység operatív feladatainak ellátása

A megvalósításban résztvevők közötti **koordinációs mechanizmust** a Polgármesteri Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzata határozza meg. Eszerint az önkormányzati és államigazgatási feladatok ellátásával kapcsolatos, szokásos munkafolyamatokban közvetlenül működnek együtt, más jellegű munkakapcsolatok esetén az egyeztetést az adott szervezeti egység vezetője, illetve a jegyző végzi.

A szükséges **humánerőforrás** tekintetében elsődleges szempont, hogy a városfejlesztés projektmenedzsment-szervezetét olyan tapasztalt szakemberek alkossák, akik széleskörű projektmenedzsment ismerettel és gyakorlattal rendelkeznek. A projektek megvalósításához legalább 1-1 fő pénzügyi, műszaki, településfejlesztési jogi szakemberre van szükség, akik esetében a megfelelő végzettség mellett a releváns szakmai tapasztalat is alapvető elvárás. Az ezen kritériumoknak megfelelő szakemberek jelenleg is az önkormányzat alkalmazásában állnak, illetve adott esetben a szükséges szaktudással rendelkező munkavállalókkal kiegészíthető a projektmenedzsment csapat.

Az alkalmasszerűen szükséges szaktudást megbízási szerződések keretében lehet becsatornázni a városfejlesztési tevékenységek megvalósításába. A pontos szakmai elvárások, kompetenciák és az ahhoz kapcsolható személyek meghatározására a részletes projektfejlesztések szakaszában kerül sor.

A településfejlesztési beavatkozások megvalósítása során a projektmenedzsment-szervezet az önkormányzat bizottságaival és a képviselőtestülettel, a Polgármesteri Hivatal minden érintett csoportjával, a projektpartnerekkel, valamint a fenntartásban érdekelt szervezetekkel együtt részletesen meghatározza azokat a garanciális elemeket

és szerződéses feltételeket, amelyek lehetővé teszik a városfejlesztési akciók pénzügyi egyensúlyának, megvalósíthatóságának és fenntarthatóságának folyamatos ellenőrzését.

Ebben a szervezeti struktúrában 2007 óta Nyírbátor Város Önkormányzata és intézményei 28 európai uniós pályázatra nyertek összesen 5,79 milliárd forint támogatást. A projektek eredményes megvalósítása bizonyítja a jelenlegi szervezeti felépítés és működési mechanizmus hatékonyságát.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Megyei szintű koordináció

Megyei szinten a településközi koordinációban Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezése és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a megye számára rendelkezésre álló forráskeretet hatékonyan, ésszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a megyei önkormányzat és a települések között.

Járásszékhelyek konkurenciája

A térség településeinek tervezett fejlesztései esetében célszerű különbséget tenni a szűken értelmezett járás és a tágabb térség – főként városi jogállású – települései között. A közeli járásszékhelyek (pl. Mátészalka, Nagykálló, Baktalórántháza) saját vonzáskörzetük kibővítésére és megerősítésére törekednek. Ennek eléréséhez több olyan projekt megvalósítása is várható, amelyek jellegükben hasonlóak a tervezett nyírbátori beavatkozásokhoz. A közeli községekben, kisvárosokban kisebb léptékű, részben pontszerű fejlesztések valósulhatnak meg, amelyek kifejezetten a helyi lakosság életminőségének javítására irányulnak.

Településközi koordináció járási-kistérségi szinten

A településközi koordináció elsődleges terepe a járási-kistérségi szint. A térségi centrum funkcióból adódó feladatokat Nyírbátor képes magas színvonalon ellátni, kérdéses azonban, hogy milyen mértékben képes gazdasági-társadalmi fejlődést generálni a környező – nemcsak a Nyírbátori járásba tartozó – településeken. Egyértelműen leszögezhető, hogy a városnak nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés, hiszen ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a központ és környéke között, az negatívan befolyásolhatja a város egészének gazdasági-társadalmi fejlődését.

22. táblázat Munkamegosztás a Nyírbátor és a vonzáskörzetébe tartozó települések között⁷

Nyírbátor mint járási központ által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
<ul style="list-style-type: none"> ■ Munkahely ■ Közigazgatás 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Munkaerő ■ Rekreációs tevékenység

⁷ A város funkcionális vonzáskörzetének lehatárolását és bemutatását a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

<ul style="list-style-type: none"> ■ Egészségügy, szakellátás ■ Középfokú oktatás ■ Kiskereskedelmi szolgáltatások ■ Üzleti és pénzügyi szolgáltatások ■ Kommunális szolgáltatások ■ Gyógy- és termáلتurizmus ■ Kulturális lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lakóterület ■ Mezőgazdasági termékek ■ Alternatív ipari területek
---	---

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrautaltságot, amelynek alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

A Nyírbátori járás, illetve vonzáskörzet egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képes legyen problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazni, majd ezeket integrált programokká, komplex projektekké alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak Nyírbátor, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Lehetséges együttműködési területek:

- térségi turisztikai kínálat kialakítása,
- közös befektetés-ösztönzési tevékenység,
- rövid élelmiszer-ellátási lánc biztosítása, térségi termékek számára helyi értékesítési lehetőségek biztosítása,
- térségi kerékpárút-hálózat létrehozása,
- közfeladatok, közszolgáltatások közös ellátása.

Mind a kistérségben, mind az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek azonosítása,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

A 314/2012. Korm. rendelet 31. §-a értelmében a környező települések önkormányzatai megismerhetik és véleményezhetik a stratégia tervezetét, a partnerségi egyeztetésre 2015. május-június folyamán került sor.

Összességében megállapítható, hogy Nyírbátor tervezett fejlesztései és az azt megalapozó Integrált Településfejlesztési Stratégiaterületi szintű kölcsönhatása a környező települések több milliárd forintnyi nagyságrendű fejlesztési elképzeléseivel pozitív mérleget mutat: a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelvének, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Nyírbátor Város Önkormányzata 2015 januárjában elkészítette a város fenntartható városfejlesztési programjának társadalmasításához kapcsolódó Partnerségi Tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabályzattal.

A Partnerségi Terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.),
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.).

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az ITS társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

Megvalósult
egyeztetések

- a 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
  - államigazgatási szervek,
  - önkormányzatok,
- szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek,
- lakossági szint.

Megvalósult egyeztetések:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: a dokumentumok tervezete 2015. május 27-én került kiküldésre a jogszabályilag előírt szervezetek számára.
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek: a szakmai egyeztetések a gazdaságfejlesztési, infrastruktúrafejlesztési, illetve a humán fejlesztési munkacsoport tagjainak részvételével megszervezett workshopok keretében zajlottak le.
  - 2015. március 30-án a helyzetelemzés főbb megállapításainak egyeztetése, a SWOT elemzés véglegesítése, valamint a településfejlesztés fő irányainak kijelölése történt meg.
  - 2015. május 20-án az ITS fő elemeinek egyeztetésére, a fejlesztési célok, prioritások, beavatkozások lehetséges területeinek megvitatására került sor.

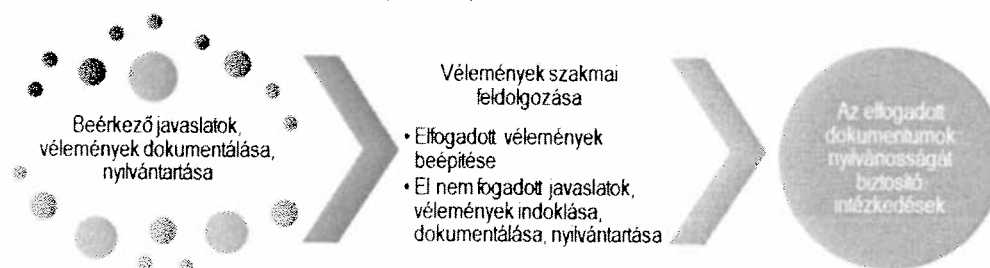
Az egyeztetéseken részt vettek a város nagyobb foglalkoztatói is, amelyekkel az önkormányzat együttműködése folyamatos és stabil alapokon nyugszik. Így összhangba hozhatók a piaci szereplők, illetve az önkormányzat által megvalósítandó fejlesztési elképzelések, amelyek szinergikus hatásai hozzájárulnak a város fejlődéséhez. (További részleteket a magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködésről a 8.1.7 fejezet tartalmaz.)

- Lakossági szint: a lakossági konzultáció 2015. május 28. és június 18. között zajlott.

Vélemények
kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jeleneti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető az önkormányzatnál, a városi koordinátornál.

7. ábra A vélemények kezelésének alapvető lépései

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása,

nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.nyirbator.hu – elérhetőek.

A partnerek bevonása a stratégia megvalósításába

A településfejlesztés egy járásközpont esetében összetett folyamat, amelynek során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni. A stratégia megvalósítása során is törekedni kell a partnerség szempontjainak fenntartására, amely a tervezési folyamatot is jellemezte, és amely az ITS elfogadottságának, a magántőke részvételének és a civil szféra érdekeinek képviselése szempontjából egyaránt fontos szerepet játszik. Ennek alapján a legfontosabb partnerségi csoportok a következők:

- szakmai felügyelet gyakorlója,
- működtető, megvalósítók,
- partnerek a működtetésben,
- felhasználók,
- önkormányzat érintett szervezeti egységei,
- érdekképviselői szervek,
- a várostérség érintett szereplői,
- érintett államigazgatási szervek,
- területi (megyei) önkormányzat érintett képviselője.

Ahogy a fentiekben bemutatásra került, a város mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek, a magánbefektetők bevonása.

A stratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozókat folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap. Ahogy a tervezés során, úgy a megvalósítás során is törekszik arra az önkormányzat, hogy a lakosok véleményét maximálisan figyelembe vevő fejlesztéseket valósítson meg. Ezen túlmenően arról is gondoskodik, hogy az ITS megvalósítása kapcsán tájékoztassa az érintett partnereket, célcsoportokat a stratégia előrehaladásáról, ennek érdekében a monitoring tevékenységhez kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni. A stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség is.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

8.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

Mivel a 2014–2020 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok pontos és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz a folyamatok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni. A beavatkozások fő pénzügyi forrását a TOP jelenti, így meg kell vizsgálni, hogy a város tervezett fejlesztései megvalósításuk esetén leginkább mely TOP-indikátorokhoz járulhatnak hozzá:

- Eredményindikátorok:
  - A KMR és a kevésbé fejlett régiók közszféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége, %
  - Külföldi és belföldi turisták költése, milliárd Ft
  - A 25-40 éves női népességen belül a foglalkoztatásban lévő nők aránya, %
  - Elégedettség a települési környezet minőségével, pontérték (0-10)
  - Vállalkozási aktivitás a kevésbé fejlett régiókban db/lakosság
  - Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
  - Primer energia felhasználás, PJ
  - A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül, PJ/év
  - Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma, fő
  - A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma, fő
  - A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma, fő
  - A jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek száma az akcióterületen, fő
  - Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma, fő
- Kimeneti mutatók:
  - A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe, ha
  - Fenntartható idegenforgalom: A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése, látogatás/év
  - Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma, db

- ▣ Fejlesztett vagy újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma, db
- ▣ Városfejlesztés
  - ▣ Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek, m²
  - ▣ Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága, személyek
  - ▣ Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek, m²
  - ▣ Helyreállított lakóegységek városi területeken, lakóegység
  - ▣ Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma, fő
  - ▣ Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága, m²
- ▣ Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma, db
- ▣ Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza, km
- ▣ Energiahatékonyság:
  - ▣ A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése, kwh/év
  - ▣ Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés, PJ/év
- ▣ Megújuló energiaforrások:
  - ▣ A megújulóenergia-termelés további kapacitása, MW
  - ▣ A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség, PJ/év
- ▣ A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma, fő
- ▣ Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma, fő
- ▣ A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma, fő

Az ITS céljaihoz kapcsolódó indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembe vételével történt. A célértékek a lehető legjobb jelenlegi tudás szerinti nagyságrendi becslést jelölnek. A város által felhasználható források nagyságrendi becslését a 4.6 fejezet tartalmazza.

23. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredményindikátor	Definíciója	Mértékegység	Bázisév	Bázisérték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	A város gazdasági teljesítőképessége	A városban működő vállalkozások által fizetett éves iparüzési adó	1000 Ft	2014	943 807	1 200 000	Önkormányzat	évente
T2. Kulturális és idegenforgalmi vonzeró fejlesztése	Vendégéjszákak száma	A vendég által a szálláshelyen eltöltött éjszaka	éj	2013	21604	28 000	KSH	évente
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	Elégedettség a települési környezet minőségével	A lakosság elégedettsége a település épített és természeti környezetével	pontérték	2015	később kerül meg-határozásra	később kerül meg-határozásra	Önkormányzati felmérés	5 évente
T4. Az energia-hatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	Energiahatékony épületek száma	Energetikailag korszerűsített és/vagy alternatív energiával ellátott önkormányzati tulajdonú épületek száma	db	2015	7	9	Önkormányzat	2 évente
T5. Hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi	Szegregátumban élők száma	A szegregátumok lakónépességének száma	fő	2011	2214	2150	KSH	10 évente

integrációja									
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	Nemzetközi kapcsolatok száma	Testvérvárosi és egyéb nemzetközi kapcsolatok száma	db	2015	5	7	Önkormányzat	5 évente	

A városrészi célokhoz kapcsolódó indikátorok esetében elsősorban a KSH népszámlálási adataira lehet építeni. Amellett, hogy minden városrész esetében meg lett határozva egy területi célkitűzés és egy-egy kapcsolódó eredményindikátor, települési szinten a legfontosabb a városrészek közötti disparitás csökkentése: vagyis nem elegendő az, hogy az egyes városrészekben javulás mutatkozzon meg az indikátorok értékében, ezzel egy időben a városban beüli különbségeknek is csökkennie kell.

24. táblázat Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Területi (városrészi) cél	Eredmény-indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Bázisév	Bázis-érték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerőjének növelése	Funkciók száma	Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma	db	2015	24	25	Önkormányzat	5 évente
V2. A Viztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma	fő	2011	1138	1150	KSH	10 évente
V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tökevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése	Ipari Park kihasználtsága	Az Ipari Parkban működő vállalkozások által használt terület az Ipari Park teljes területének arányában	%	2015	81,6	85	Önkormányzat	5 évente
V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók	Szegregációs mutató	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres	%	2011	58,1	45,0	KSH	10 évente

Területi (városrészi) cél	Eredmény-indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Bázisév	Bázis-érték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
megerősítése céljából		munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül						
V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba	Szegregációs mutató	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül a városrészben	%	2011	50,6	40,0	KSH	10 évente
V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében	Turisztikai attrakciók száma	A turisztikai vonzerővel rendelkező létesítmények száma a városrészben	db	2015	3	5	Önkormányzat	5 évente
V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma	fő	2011	4753	4700	KSH	10 évente
V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése	Ipartelepek száma	Gazdasági-ipari funkciójú területek száma	db	2013	4	5	Önkormányzat	5 évente

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a tervezett beavatkozásokhoz kapcsolódó outputindikátorok. A pontos célértékek meghatározása a tervezés jelenlegi szakaszában reálisan nem valósítható meg, erre az egyes fejlesztésekhez kapcsolódó projekt-előkészítési szakaszban fog sor kerülni.

25. táblázat Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
VÁROSKÖZPONT AT: A városközpont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából					
Közlekedési fejlesztések:	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
<ul style="list-style-type: none"> * Várostitörténeti sétány összekötése a Szabadság térrrel * Szabadság tér forgalomcsökkentése * Egyéb forgalomszervezési, közlekedési fejlesztések 	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetnek számít azon fejlesztési / beruházási elemek eredménye, amelyek megvalósítását követően a forgalomcsillapításon átesett közlekedési felületen az áthaladó gépjármű- forgalom mértéke és sebessége jelentősen csökken	db	projektjelentés	évente
Tömbfeltárások:	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
<ul style="list-style-type: none"> * A bankudvar rehabilitációja * A funkciók térbeli elhelyezésének és használhatóságának javítása a szakrendelő – városháza – piac tengely mentén * Tömbfeltárás a Kossuth utcáról az Ifjúság utca és a Bathori utca irányába 	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
Zöldfelületek növelése	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
A Városthéneti sétányon kiserkedelmi szolgáltató egységek kialakítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
A könyvtár számára megfelelő helyszín kialakítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Egységes homlokzati arculat kialakítása (Szabadság tér, Kossuth utca, Báthori utca)	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Térfigyelő rendszer kiépítése	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	Integrált városfejlesztésbe bevont terület nagysága	m ²	projektjelentés	évente
SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓS AT: Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja					
Szolgáltató központ kialakítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
A Petőfi-tér rekonstrukciója, játszótér kialakítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott	A felújított/újonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
A voít vásártér funkcióváltása, kereskedelmi épület építése	terek területe Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Útépítés, közmű-rekonstrukció: Bethlen Gábor, Béke, Csokonai, Deák Ferenc, Gyöngyvirág Lóter, Pipacs, Ságvári, Szegfű, Széchenyi, Tulipán, Vásártér utcák	A vonalas infrastruktúra fejlesztésével érintett utcák száma	Azon utcák száma, amelyek esetében a közlekedési és/vagy a közüzemi infrastruktúra felújításra kerül	db	projektjelentés	évente
	Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	Az akcióterületként kijelölt városrész lakossága szociális célú városrehabilitáció esetén	fő	projektjelentés	évente
Hátrányos helyzetű lakosok társadalmi integrációját segítő soft beavatkozások	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	Szociális városrehabilitációs programmal elért azon hátrányos helyzetű személyek száma, akik a szociális városrehabilitációs program által lehatárolt akcióterületen laktak, ezáltal direkt és indirekt módon részesülnek a program által biztosított szolgáltatásokból, fejlesztések eredményeiből	fő	projektjelentés	évente
TURISZTIKAI AT: A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulaji erdő, Szénaréti tó területének gyógyhelyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása					
Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek,	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Gyulajai úti erdő komplex turisztikai fejlesztése	illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma				
Lovarda bővítése					
Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	A projekt keretében kijelölt és közművesített lakópark területe	m ²	projektjelentés	évente
IPARI PARK AT: Az Ipari Park komplex fejlesztése					
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projektjelentés	évente
A nyírbátori Inkubátorház bővítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	m ²	projektjelentés	évente
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	TJ	projektjelentés	évente
Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	A fejlesztett vagy újonnan létesített közösségi közlekedési létesítmények száma	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített buszállomások, buszvárók, buszmegállók és egyéb közösségi létesítmények száma	db	projektjelentés	évente

26. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Kulcsprojektek					
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projektjelentés	évente
A nyírbátori inkubátorház bővítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	m ²	projektjelentés	évente
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma	A foglalkoztatási paktum fejlesztését célzó projekt keretében megvalósult, az álláskereső munkába állását segítő munkaerő-piaci programokban résztvevők száma. A munkaerő-piaci program alatt értendő: - képzési és foglalkoztatást elősegítő támogatás és szolgáltatás; - bértámogatás és/vagy járuléktámogatás; keresetpótló támogatás; - egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások: hr-klub, mentálhigiénés tanácsadás, pályaaorientációs tanács- adás, motivációs tréning, egyéb	fő	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	tanácsadás, szolgáltatás. A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
A Gyulajai úti erdő komplex turisztikai fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Lovarda bővítése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	A projekt keretében kijelölt és közművesített lakópark területe	m ²	projektjelentés	évente
intermodális közlekedési csomópont kialakítása	Intermodális közlekedési csomópontok száma	A személyszállítási intermodalitás javítása érdekében létrehozott csomópontok száma	db	projektjelentés	évente
Az M3 autópályához vezető 4105. j.	A fejlesztéssel érintett utak	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített	km	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
út felújítása	hossza	közutak teljes hossza			
471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése	A fejlesztéssel érintett utak hossza	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített közutak teljes hossza	km	projektjelentés	évente
Hálózatos projektek					
Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	A fejlesztett vagy újonnan létesített közösségi közlekedési létesítmények száma	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített buszállomások, buszvárók, buszmegállóok és egyéb közösségi létesítmények száma	db	projektjelentés	évente
Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe Mégújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Közvilágítás korszerűsítése	A középületek elsődleges energia-fogyasztása	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett épületekben	GJ	projektjelentés	évente
	Közvilágítás elsődleges energiafogyasztása	Energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége Energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége	GJ	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Egyéb projektek					
Zarandokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Az Édesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza Létrehozott szállásférőhelyek száma	Megépített vagy kijelölt új kerékpárforgalmi létesítmények hossza Újonnan létrehozott kereskedelmi szállásférőhelyek száma	km db	projektjelentés projektjelentés	évente évente
Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Turisztikai programcsomagok kialakítása	Létrehozott turisztikai programcsomagok száma	Települési és térségi szinten kialakított turisztikai programcsomagok száma	db	projektjelentés	évente
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok	Foglalkoztatást segítő kiegészítő programokban résztvevők száma	Foglalkoztatást segítő támogatási és ösztöndíj-programokban résztvevők száma	fő	projektjelentés	évente
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése	Duális képzésbe bekapcsolódó szervezetek száma	A duális képzés keretében szakmai gyakorlati helyet biztosító szervezetek száma	db	projektjelentés	évente
KKV-k piacra jutásának segítése	A programmal elért kkv-k száma	A piacra jutás segítése céljából indított tevékenységek által érintett kkv-k száma	db	projektjelentés	évente
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése	A programmal elért kkv-k száma	A beszállítói hálózatok, klaszterek kiépítése céljából indított tevékenységek által érintett vállalkozások száma	db	projektjelentés	évente
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése	A programmal elért kkv-k száma	Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése céljából indított tevékenységek által érintett termelők száma	db	projektjelentés	évente
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény fejlesztéssel érintett férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
Iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése	Újnonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény újnonnan létrehozott férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
Csajádi napközi, bölcsőde kialakítása	Újnonnan létrehozott, 0-3	0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító	db	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	intézmény (beleértve a családi napköziket) újonnan létrehozott férőhelyszámainak összege			
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Napelem park kialakítása	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Városmarketing program	Városmarketing akciók száma	Városmarketing céljából megvalósított tevékenységek száma	db	projektjelentés	évente
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	A megvalósításra kerülő programokon [közösségfejlesztő rendezvény(sorozat)jellegű programok, partnertalálkozók, szakmai és közösségi fórumok] résztvevő hátrányos helyzetű személyek száma	fő	projektjelentés	évente

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

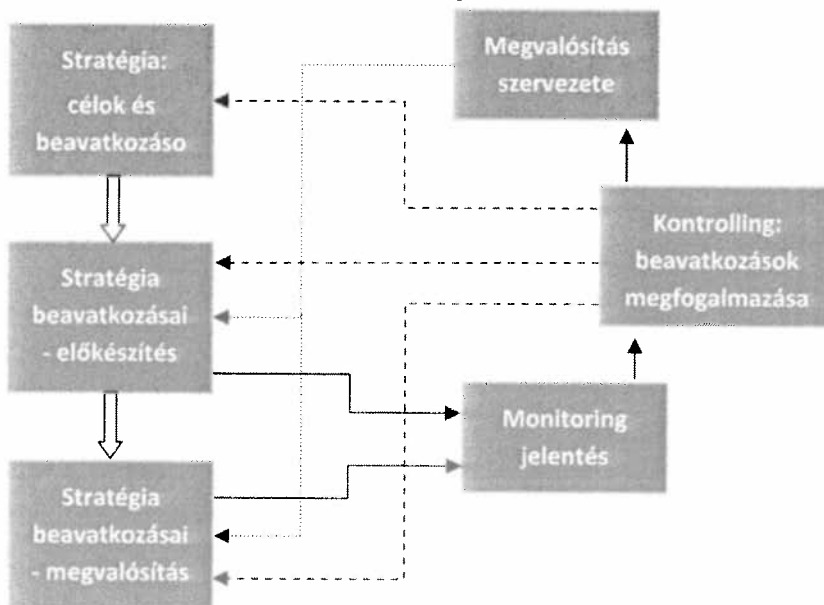
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel, és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba vagy magába a stratégiába avatkozik be.

A jól működő monitoring rendszer alapja a világos beavatkozási logika összeállítása, a célrendszer megvalósítását szolgáló beavatkozások és projektek azonosítása, valamint a specifikus, mérhető, elérhető, reális és aktuális indikátorok pontos és egyértelmű meghatározása. A működtetési mechanizmus hatékonyságának biztosításához ki kell jelölni a monitoring

- felelősét,
- kivitelezőjét,
- gyakoriságát,
- formai elvárásait,
- a visszacsatolás módját.

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi.

8. ábra A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: a képviselőtestület javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.
- Szakmai Bizottságok: javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra.
- Monitoring Bizottság: éves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a Monitoring Bizottság tagjai:
  - polgármester,
  - a testületi bizottsági elnökök,
  - stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet képviselője,
  - civil szervezetek képviselője,
  - jegyző.
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy – az egyes beavatkozások megvalósítóival történő rendszeres kapcsolattartás alapján – éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a Monitoring Bizottság vezetője felé továbbítja. Az operatív szervezet feladata az előrehaladás méréséhez szükséges adatok rendszeres gyűjtése, az ehhez kapcsolódó koordinációs feladatkört a monitoring felelős látja el. Az operatív menedzsment gondoskodik arról, hogy a monitoring tevékenység során keletkezett aktuális információkhoz a partnerek hozzáférjenek. Ennek érdekében az előrehaladáshoz kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni.
- Stratégiai partnerek bevonása: a stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Éves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
  - a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok (a gyűjtendő adatok forrását a 8.5.1 fejezet táblázatai tartalmazzák),
  - a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek előrehaladása,
  - a megvalósítással kapcsolatos problémák azonosítása,
  - a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében végrehajtott intézkedések leírása,
  - a megvalósításra fordított pénzügyi források,
  - a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,

- a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.
- Adatbázis: az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomonkövethetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelést. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

Rövidítésjegyzék

AT	akcióterület
CLLD	közösség által irányított helyi fejlesztések
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GJ	gigajoule
HÉSZ	Helyi Építési Szabályzat
HR	humán erőforrás
hrsz.	helyrajzi szám
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
ITP	Integrált Területi Program
ITS	integrált településfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
IVS	integrált városfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
kkv	kis- és középvállalkozás
KÖFOP	Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
LHH-program	leghátrányosabb helyzetű kistérségek felzárkóztatására indított komplex program
MAHOP	Magyar Halászati Operatív Program
MW	megawatt
NFGM	Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció
PR	célcsoportokkal való kapcsolat (public relation)
RSZTOP	Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program
SWOT	erőségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek (strengths, weaknesses, opportunities, threats)
TÁMOP	Társadalmi Megújulás Operatív Program
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VP	Vidékfejlesztési Program

NYÍRBATOR VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Projekt azonosító: ÉAOP-6.2.1/K-13-2014-0002

NYÍRBÁTOR VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2015. augusztus

Készült: Belügyminisztérium megbízásából
Projekt azonosító: ÉAOP - 6.2.1/K-13-2014-0002

Készítette: ITS Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft
(konzorcium tagja)

TRENECON COWI

MEGAKOM

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JAVÓBA

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Róka László
Megyei koordinátor	Kézy Béla
Felelős tervező	Komádi Mónika
Településtervező	Gibáné Guthy Judit, TT 15-0043
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Krajnyák Nóra, TK 01-5241
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Perjés Tamás, 13-3215, 13-64972
Társadalompolitikai szakértő	Molnár Zoltán Nyírcsák János
Gazdaságfejlesztési szakértő	Vásárhelyi Réka
Antiszegregációs szakértő	Adorján Emese
Partnerségi szakértő	Komádi Mónika
Energiaközmű-tervező	Dima András, 01-2130
Környezetvédelmi szakértő	Dima András
Műemlékvédelmi szakértő	Nagy Tibor, É 15-0085

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Nyírbátor Város Önkormányzata

Máté Antal, Pappné Dr. Fülöp Enikő, Batai Árpád, Sipos
Gábor, Papp Mária

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés.....	565
2	Helyzetelemzés összefoglalása	566
2.1	A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása	566
2.2	A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása	571
3	Középtávú célok és azok összefüggései.....	577
3.1	Jövőkép	578
3.1.1	Társadalom	578
3.1.2	Gazdaság.....	579
3.1.3	Táji, természeti és épített környezet.....	579
3.1.4	Térségi szerepkör.....	580
3.2	A stratégiai fejlesztési célok meghatározása.....	581
3.2.1	Átfogó célok.....	581
3.2.2	Városi szintű középtávú tematikus célok	582
3.2.3	Városrészi szintű területi célok.....	589
3.3	A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása....	593
4	A megvalósítást szolgáló beavatkozások	598
4.1	Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása	598
4.2	Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása	600
4.2.1	Városközpont AT.....	600
4.2.2	Szociális városrehabilitációs AT	601
4.2.3	Turisztikai AT	602
4.2.4	Ipari Park AT	602
4.3	Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések.....	602
4.3.1	Kulcsprojektek	603
4.3.2	Hálózatos projektek.....	606
4.3.3	Egyéb projektek.....	607
4.4	A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz	610
4.5	A fejlesztések ütemezése	613

4.5.1	Az ütemezés indoklása	613
4.5.2	A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése	613
4.6	A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve.....	615
5	Antiszegregációs program	621
5.1	A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása	621
5.2	Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások.....	625
5.3	Antiszegregációs intézkedési terv	627
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	627
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések.....	628
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	629
6	A stratégia külső és belső összefüggései.....	631
6.1	Külső összefüggések	631
6.1.1	Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire.....	631
6.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz	632
6.1.3	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat...	638
6.2	Belső összefüggések	646
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	646
6.2.2	A célok logikai összefüggései.....	649
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	650
6.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	650
7	A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	653
8	A megvalósítás eszközei és nyomon követése.....	658
8.1	A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek.....	658
8.1.1	Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet	658
8.1.2	Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás.....	658
8.1.3	Tervalku	659

8.1.4	Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése	659
8.1.5	Turisztikai klaszter és a város turisztikai stratégiájának létrehozása	661
8.1.6	Foglalkoztatáspolitikai eszközök.....	661
8.1.7	A magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés...	661
8.2	Az ITS megvalósításának szervezeti keretei.....	662
8.3	A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok	666
8.4	A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során.....	668
8.5	Monitoring rendszer kialakítása.....	671
8.5.1	Az ITS intézkedéseihez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása	671
8.5.2	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	689
	Rövidítésjegyzék	692

Táblázatjegyzék

1. táblázat Nyírbátor SWOT-elemzése	567
2. táblázat Városrészek funkciói	576
3. táblázat A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok közötti összefüggés	589
4. táblázat A középtávú városi célok és a projektípusok kapcsolata.....	611
5. táblázat A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése 2015-2023.....	613
6. táblázat Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció	616
7. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve	618
8. táblázat A 2. szegregátum adatainak változása (2001, 2011)	622
9. táblázat A város szegregációs jellemzőinek változása	625
10. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseire.....	631
11. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz	632
12. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az OFTK specifikus céljaihoz.....	633
13. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz	637
14. táblázat A rendezési terv módosítását igénylő konkrét beavatkozások, tevékenységek	638
15. táblázat Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja.....	639
16. táblázat A gazdasági program és az ITS összhangja	641
17. táblázat Az ITS kapcsolódása a Környezetvédelmi Programhoz.....	644
18. táblázat A célok és a helyzetértékelésben azonosított problémák, adottságok kapcsolata .	646
19. táblázat A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	653
20. táblázat A célok érintettsége a kockázatok által	655
21. táblázat A városfejlesztés szervezeti rendszere	664
22. táblázat Munkamegosztás a Nyírbátor és a vonzáskörzetébe tartozó települések között ...	666
23. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai	673
24. táblázat Területi (városrészi célok) eredményindikátorai	675
25. táblázat Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai	678
26. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai	683

Ábrajegyzék

1. ábra Nyírbátor városrészeinek főbb munkaerő-piaci mutatói.....	573
2. ábra Nyírbátor jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések.....	581
3. ábra Nyírbátor jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések.....	587
4. ábra Nyírbátor városfejlesztési célrendszere	594
5. ábra A tematikus és a területi célok közötti összefüggések	596
6. ábra Nyírbátor antiszegregációs célrendszere.....	626
7. ábra A vélemények kezelésének alapvető lépései	669
8. ábra A monitoring folyamatának összefoglalása.....	689

Térképjegyzék

1. térkép Nyírbátor városrészei	573
2. térkép Nyírbátor tervezett akcióterületei	599
3. térkép Nyírbátor szegregátumai a 2011. évi népszámlálási adatok alapján	622

9 Bevezetés

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek. Ennek érdekében a Belügyminisztérium nyílt közbeszerzési eljárást hirdetett a járasszékhelyek

- integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS),
- (ahol szükséges) településfejlesztési koncepciójának,
- valamint az ezek kiindulási alapjaként szolgáló ún. megalapozó vizsgálatnak a kidolgozására.

A folyamat részeként Nyírbátorváros vonatkozásában is elkészülnek a fenti dokumentumok. A stratégiai tervezés tétje jelentős: egyrészt a most kijelölendő irányok (milyen városban szeretnénk élni) hosszú távra meghatározzák a település fejlődését, jövőjét; másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a 2014-2020-as EU-s tervezési időszakban rendelkezésre álló forrásokból milyen mértékben tud részesülni a város, illetve azokat mely területeken és mennyire hatékonyan tudja felhasználni.

Jelen dokumentum **Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája**, amely a 2011-ben készült és 2013-ban aktualizált Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) átdolgozása. Az ITS **kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit**– elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához.

Az ITS az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.),
- Városfejlesztési Kézikönyv (Második, javított kiadás, NFGM, 2009. január 28.).

Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítését egy részletes **megalapozó vizsgálat** (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg, amely – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint

gyengeségeit, problémáit. Ezekre reagálnak az ITS keretében megfogalmazott célkitűzések és azonosított beavatkozások.

Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi **egyeztetése és elfogadása** a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Nyírbátor Város Önkormányzata Partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történt.

10 Helyzetelemzés összefoglalása

10.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Nyírbátor Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik gazdasági decentruma, ahol a kiváló üzleti infrastruktúrájának (Ipari Park, Inkubátorház), valamint az önkormányzat hatékony befektetés-ösztönzési és vállalkozásfejlesztési tevékenységének köszönhetően számos hazai és nemzetközi jelentőségű ipari vállalkozás működik (2013-ban 715). A jelentkező további telephelyigényeket az önkormányzat egyre kevésbé tudja kielégíteni a jelenlegi ipari területeken, ami mérsékelheti az egyik fő bevételnek számító, 2014-ben csaknem 1 milliárd forintnyi iparűzési adó növekedési ütemét.

A vállalkozói szféra – beleértve a helyi mikro- és kisvállalkozásokat is – foglalkoztatási kapacitása nagy, aminek köszönhetően Nyírbátor meghatározó ingázási célpont: nemcsak a közeli településekről, hanem például Nyíregyházáról és Debrecenből is érkeznek munkavállalók. Mindezt elősegíti a város rugalmas és kiszámítható megközelíthetősége: egyfelől jók a közösségi közlekedési kapcsolatai, másfelől Nyírbátor az M3 autópályától 10 km-re, a jelentős forgalmat bonyolító 471. számú főút mentén fekszik (a Debrecen – Nyíregyháza – Mátészalka által határolt háromszög közepén). A kedvező közlekedési adottságok mellett azonban több hiányosság is kirajzolódik:

- nincs megfelelő intermodális közlekedési csomópont,
- az Ipari Parkban a közösségi közlekedés feltételei hiányosak,
- az M3 autópályára vezető út minősége rossz,
- a hiányzó elkerülő út miatt a 471. út jelentős tranzitforgalma nagymértékben megterheli a belterületi úthálózatot – növelve a balesetveszély és a környezetszennyezés kockázatát,
- a kerékpárút-hálózat egyes szakaszai hiányoznak.

A feltárt közlekedési problémák ellenére Nyírbátor egyértelműen be tudja tölteni központi funkcióját a gazdaság, a kereskedelem, a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügy, az oktatás és a szociális ellátás területén egyaránt. Ehhez az elmúlt évek beruházásai nyomán többnyire adottak az infrastrukturális feltételek, csak néhány

intézmény esetében van szükség általános felújításra. Az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet saját tulajdonú létesítményeinek energiahatékonyági szempontú korszerűsítésére – beleértve a gépészeti, hőszigetelési rekonstrukciót és a megújuló energiaforrások (földhő, termálvíz, nap) használatát is, amihez kiváló a természeti adottságokkal rendelkezik.

Nyírbátor adottságai azonban nemcsak az energiagazdálkodás terén jók, hanem az idegenforgalom szempontjából is: a történelmi és vallási értékekre épülő kulturális és örökségturizmus mellett a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő felépítése óta egyre fontosabb a gyógy- és termálturizmus, aminek köszönhetően elsősorban a külföldi vendégforgalmi mutatók javultak (a vendégek mintegy fele a határon túlról érkezik). A turizmusban rejlő potenciálok kihasználhatóságát csökkenti a helyben elérhető kiegészítő szolgáltatások részleges hiánya – elsősorban a szállás- és vendéglátóhelyek tekintetében. Csökkenti a város vonzerejét, hogy az egyébként városias, esztétikus településkép összhatását rontják a roncsolt, alulhasznosított belvárosi területek.

Annak ellenére, hogy a 12 494 fős lakónépességgel rendelkező Nyírbátor a hasonló nagyságrendű és elhelyezkedésű városokhoz képest számos előnyt tud biztosítani lakosai számára, mégis folyamatos elvándorlás tapasztalható (2001 és 2013 között a lakónépesség száma mintegy 10%-kal csökkent), ami elsősorban a fiatal, magasabb iskolai végzettséggel rendelkező fiatalokat érinti – csökkentve ezáltal a város munkaerő-kínálatának mennyiségét és minőségét. A szelektív migráció sok esetben már a középiskola kiválasztásánál elkezdődik, ezért fontos a munkaadók igényeihez és elvárásaihoz illeszkedő képzési rendszer kialakítása, amiben az önkormányzat ösztönző és koordinátori szerepet tud ellátni.

A város népességmegtartó ereje a helyi identitás és kohézió erősítésével is javítható, aminek egyik kulcseleme a lakosság jelentős részét kitevő hátrányos helyzetű felzárkóztatása. A kedvezőtlen társadalmi és szociális mutatókkal jellemezhető lakosok elsősorban a város északi részén található szegregátumban élnek, de a negatív folyamatok nemcsak őket érintik. Ezek közül a munkanélküliség jelenségét kell kiemelni (2015 januárjában 1 065 fő álláskeresőt tartottak nyilván), ami Nyírbátor bemutatott gazdasági ereje és az eredményesen megvalósított (köz)foglalkoztatási programok ellenére is a város egyik legnagyobb problémája. Ezt Nyírbátor és az itt működő vállalkozások versenyképességének további növelésével lehet leginkább ellensúlyozni, amiben nagy szerepet játszhat a határmenti fekvésből származó előnyök intenzívebb kihasználása.

27. táblázat Nyírbátor SWOT-elemzése

	Erősségek	Gyengeségek
Gazdaság	<ul style="list-style-type: none"> ■ Azt elmúlt években javult a város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya) ■ Az önkormányzat, illetve részben az 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A város az ország keleti, viszonylag periférikus részén fekszik ■ Elaprózott vállalkozási szerkezet, mikro- és kisvállalkozások

	Erősségek	Gyengeségek
	<p>itt működő vállalkozások és civil szervezetek is intenzív határmenti partnerségeket tartanak fenn</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat az önkormányzat ■ A város Ipari Parkkal és Inkubátorházzal rendelkezik, amelyek kihasználtsága magas ■ Jelentősek a mezőgazdasági hagyományok ■ Dinamikusan bővül a szekunder szektor ■ A vállalkozók széleskörű tevékenységeket folytatnak ■ A nemzetközi és országos jelentőségű ipari vállalkozások foglalkoztatási kapacitása kiemelkedő ■ Folyamatosan bővül az üzleti szolgáltatások kínálata ■ A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet ■ A terciér szektorban működő vállalkozások száma emelkedik ■ A folyamatosan bővülő, színvonalas turisztikai attrakciók fontos vonzerőt jelentenek ■ Kiegészítő jellegű turisztikai ágazatok vannak jelen a térségben (pl. vallási és falusi turizmus) 	<p>dominanciája jellemző</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Viszonylag alacsony a vállalkozássűrűség – a működő vállalkozások csökkenő száma mellett ■ Az Ipari Parkban és az Inkubátorházban rendelkezésre álló szabad kapacitások területe korlátozott ■ A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségű ■ A termőterületekre elaprózott birtokszerkezet jellemző ■ Kifejezetten K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban ■ A turisztikai szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói nem felelnek meg maradéktalanul az elvárásoknak ■ Hiányoznak a kiegészítő térségi szintű attrakciókkal való kapcsolódási pontok, a közös turisztikai desztinációmenedzsment
Társadalom	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az elveszületések száma meghaladja a halálzásokét, így természetes szaporodásjellemző a városban ■ A lakosság iskolai végzettsége a megyei átlaghoz közelít és folyamatosan javul ■ Az elmúlt években a munkaerő-piaci mutatók javuló tendenciát mutatnak ■ A város kiemelkedő ingázási célpont ■ Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat ■ A civil szervezetek több területen is aktívak ■ Intenzív az együttműködés a civil szervezetek és az önkormányzat között 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Növekszik a szelektív elvándorlás mértéke ■ Folyamatos a társadalom előregedése ■ Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya ■ Magas a munkanélküliségi ráta, alacsony a foglalkoztatottság ■ Egyes önkormányzati segélyek igénybevétele növekvő tendenciát mutatott az elmúlt években ■ Magas a hátrányos helyzetű roma lakosság aránya

	Erősségek	Gyengeségek
Környezet és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> ■ A termál- és gyógyvíz turisztikailag jól hasznosítható ■ Kedvezőek az adottságok a megújuló energiaforrások hasznosítására ■ Magas az erdősültség ■ Gazdag a flóra- és faunavilág ■ A város környezeti állapota megfelelő (pl. víz- és levegőminőség) ■ Esztétikus és városias a településkép ■ A város országos jelentőségű műemlékekkel rendelkezik ■ A lakásállomány 2000 óta jelentősen megújult ■ A közműellátottság aránya a víz, a szennyvíz, a villany és a gáz tekintetében egyaránt magas ■ A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya magas ■ A belterületi utak többsége szilárd burkolattal ellátott ■ Jól szervezett a közösségi közlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzati tulajdonú és fenntartású intézmények energiahatékonysági mutatói többnyire kedvezőtlenek ■ Nagy a város külső energiafüggősége mind a lakosság, mind a vállalkozások, mind a közsféra tekintetében ■ A megújuló energiaforrások részaránya jelenleg még alacsony ■ A településkép nem teljesen egységes ■ Alulhasznosított területek találhatóak a városközpontban ■ A város egyes részein viszonylag alacsony a zöldfelületek aránya ■ A közparkok egy része felújításra szorulnak ■ Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya viszonylag magas ■ A településen áthaladó forgalom részben megterheli a város belterületi úthálózatát ■ A belterületi utak egy része nem megfelelő minőségű ■ A külterületi utak többsége burkolat nélküli ■ A település kerékpáros úthálózata hiányos
Közfelügyelet	<ul style="list-style-type: none"> ■ A legtöbb szolgáltatás esetében a szükséges infrastruktúra megfelelő ■ Széles körű és magas színvonalú oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások állnak a lakosság rendelkezésére ■ A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, illetve egyes szolgáltatások esetében a térség lakosai számára is ■ Aktív kulturális, közösségi és sportélet jellemző a városban ■ A közfelügyeleti intézmények belső és külső együttműködése intenzív 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Egyes közintézmények (pl. óvoda) infrastrukturális állapota nem megfelelő ■ A településen nem található felsőoktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata ■ Az önkormányzat befolyása egyes közfelügyeleti szolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt korlátozott (pl. köznevelés)

	Lehetőségek	Veszélyek
Gazdaság	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az M3 autópálya, a fel- és lehajtó csomópont közelsége növeli a térbeli helyzetből adódó előnyöket, javítja a város tőkevonzó képességét ■ Újabb jelentős befektetők jelennek meg a városban ■ Az önkormányzati és a vállalkozó szféra közötti együttműködés erősödik ■ Intenzívebbé válnak a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok ■ Erősödik a város logisztikai szerepköre ■ K+F tevékenységek jelennek meg a primer, szekunder szektorokban ■ Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek ■ A bio mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedése prognosztizálható hazai és európai szinten egyaránt ■ A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik ■ A nem kiemelt termőhelyi adottságú területek által érintett településként a mezőgazdaság speciális támogatása várható ■ Nő a belföldi és a külföldi turisztikai kereslet ■ A vendégforgalomban előtérbe kerül a kulturális és örökségturizmus, valamint a gyógy-, wellness- és termálturizmus ■ Csökken az idegenforgalom szezonálisága ■ A város vonzerő- és szálláshelykínálata nő az intenzív befektetői érdeklődés miatt ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A kiskereskedelmi tevékenység keresleti és kínálati viszonyai kedvezőtlenül változhatnak a multinacionális kereskedelmi láncok és a jogszabályi változások miatt ■ A gazdasági válság továbbgyűrűző hatásai miatt csökkenhet a befektetői érdeklődés Magyarország és Kelet-Közép-Európa iránt ■ Erősödnek a város hazai és nemzetközi versenytársai a gazdaság minden területén ■ A vállalkozási feltételek kedvezőtlenebbé válnak ■ A turisztikai tendenciák negatívan alakulnak ■ Tovább növekednek a különbségek a járási központ és a többi település között ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Társadalom	<ul style="list-style-type: none"> ■ A kvalifikált fiatalabb nemzedék helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet ■ Betelepülő fiatal családok érdeklődése nő a város iránt ■ A népesség átlagos iskolázottsági szintje emelkedik ■ A civil szervezetek megerősödnek és 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Magas iskolai végzettséget igénylő munkahelyek hiányában a szelektív elvándorlás csökkenti a város potenciális munkaerő bázisát ■ Folytatódik a népesség elöregedése és az inaktív arányának emelkedése ■ A hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik

	Lehetőségek	Veszélyek
	<p>a város fejlődésének aktív résztvevőivé válnak</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztásával szociális válság alakulhat ki ■ Kieleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül ■ A közeli megyeszékhely és régióközpont elszívó hatása erősödik ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Környezet és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> ■ Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítására iránti igény ■ A város arculatához illeszkedő beépítések történnek ■ Nő a magán-erős építkezések és felújítások száma ■ Az elkerülő út megépítésének köszönhetően javul a közlekedésbiztonság és környezeti állapot ■ A környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az energiatartalom fokozódik ■ A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában ■ Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a városba ■ A további közlekedési fejlesztések elhúzódnása miatt a település elérési mutatói nem javulnak ■ Növekszik teher- és személygépkocsi-forgalom a betelepülő ipari vállalkozások hatására ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Köszolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> ■ A járásközpontok jogköre bővíthet, fejlesztési forrásai növekedhetnek ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzatok feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat ■ Az önkormányzatok állami forrásai/ támogatásai csökkennek ■ Az önkormányzat állami költségvetésből történő finanszírozásának csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani ■ A város nem tudja teljes mértékben kiaknázni a járási központi szerepköréből adódó lehetőségeket ■ Részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járási központ és a járás többi települése között ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható

10.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Nyírbátorban 8 városrész került kijelölésre, amelyek elhelyezkedésük, gazdasági szerepük, társadalmi rétegződésük és egyéb jellemzőik alapján eltérő funkciókat töltenek be a város és a környező települések életében:

9. Városmag

10. Víztorony, Csűröskert, Rózsakert

11. Ipari Park

12. Vasútállomás környéki ipari-
gazdasági terület

13. Északi lakóterület

14. Széna réti turisztikai övezet

15. Délnyugati lakóterület

16. Déli iparterület

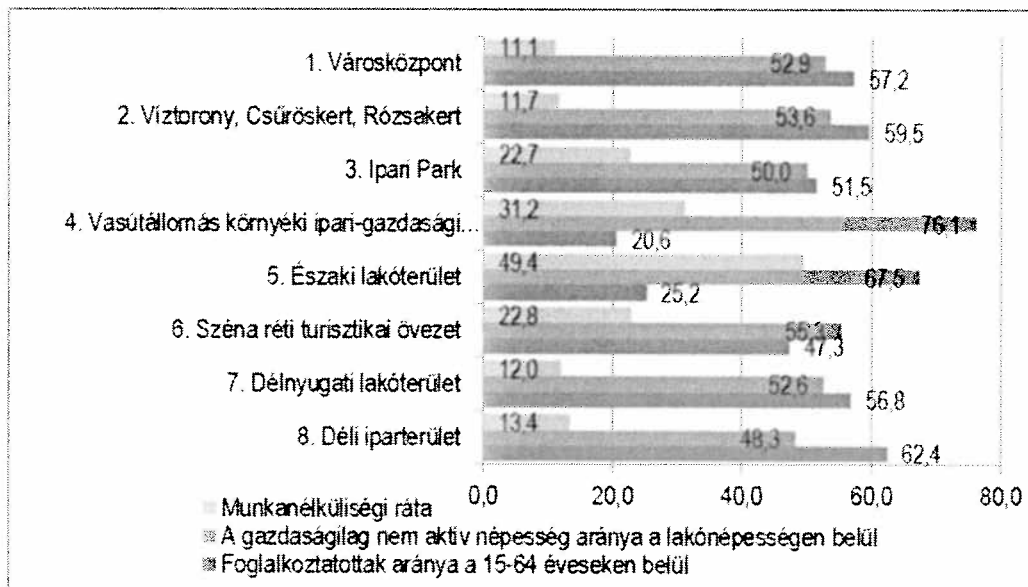
4. térkép Nyírbátor városrészei

Forrás: Nyírbátor Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2013

Az eltérések főleg a munkaerő-piaci, foglalkoztatási adatok esetében jelentősek: a munkanélküliség ráta esetében a különbségek akár négyszeresek is lehetnek.

9. ábra Nyírbátor városrészeinek főbb munkaerő-piaci mutatói

Forrás: KSH

A központi városmagot is magában foglaló Városközpont tömöríti a város népességének 20%-át, valamint itt koncentrálódnak a különböző közfunkciót betöltő, továbbá egyéb kereskedelmi és szolgáltató intézmények, szervezetek. Az utóbbi években megindult a lakásállomány megújulása is – a viszonylag magas telekárak miatt elsősorban társasházak formájában.

A város erőteljes **ipari-gazdasági funkciója** nyilvánul meg abban, hogy három gazdasági funkciójú városrészt is le lehetett határolni:

- az **Ipari Parkot**, amely a város elsődleges befektetői célterületének számít,
- a **Vasútállomás környéki ipari-gazdasági övezetet**, amely jelentős barnamezős revitalizációra lehetőséget nyújtó területekkel rendelkezik,
- és a **Déli iparterületet**, ahol a legjelentősebb foglalkoztatók, a rendszerváltás előtt is működő üzemek alakultak át.

Nyírbátor egyik dinamikusan fejlődő ágazata az **idegenforgalom**, amely területileg és tematikusan is fókuszált: a **Széna réti turisztikai övezetben** a termál-, gyógy- és egészségturisztikai, a Városcsúcsban a kulturális és örökségturisztikai vonzerők koncentrálnak.

A zömmel **kertvárosias és a falusias jellegű lakóterületeken** él a lakosság 2/3-a, de ezek arculata eltérő:

- a **Víztorony, Csűrőskert, Rózsakert** városrész még viszonylag jelentős beépítési tartalékokkal rendelkezik, így új közösségi terek létrehozása is lehetséges az életminőség emelése érdekében,
- az **Északi lakóterület** a város szegregátuma, ahol a hátrányos helyzetű lakosok viszonylag rossz életkörülmények között élnek, a közösségi terek száma elmarad a kívánatostól,
- a legnépesebb **Délnyugati lakóterület** bővítésére kis mértékben van lehetőség, itt az intenzívebb területhasználat, illetve a közösségi terek kínálatának bővítése szükséges.

A városrészek funkcióiról összességében elmondható, hogy

- a Városcsúcs Nyírbátor egyértelmű köz- és humán szolgáltatási centruma,
- a városrészek többsége funkcionális szempontból homogén (egyértelmű kivételt Városcsúcs a vasút környéki területek jelentenek),
- a Városcsúcson kívül lényegében minden városrészben hiányoznak a megfelelő közösségi terek,
- hiányos és térbelileg kiegyenlítetlen a város zöldterületi rendszere, egyes városrészekben teljesen hiányoznak a közfunkciójú parkok, kertek,
- gyakoriak a közlekedési jellegű problémák, elsősorban az elérhetőséggel és a környezetszennyezéssel kapcsolatosan,
- hiányzik egy markáns „városkapu” funkciót betöltő intermodális közlekedési csomópont,
- egyes gazdasági-kereskedelmi-szolgáltató területek a fő közlekedési útvonalak mentén kezdenek kialakulni,

- a turisztikai és rekreációs funkció az egyes városrészek adottságainak megfelelően koncentrált, de a város szinte teljes területére jellemzők a vendégfogadási feltételek hiányosságai.

28. táblázat Városrészek funkciói

Városrészek	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Funkciók								
Ipari, logisztikai								
Kereskedelmi								
Zöldfelületi, környezeti								
Turisztikai, rekreációs								
Közlekedési, távközlési								
Közösségi								
Közigazgatási								
Humán szolgáltatási								
Lakó								
Város(rész)- központi								

 domináns funkció
 kiegészítő funkció

10.3

11 Középtávú célok és azok összefüggései

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia elérendő céljait nagymértékben meghatározzák

- egyrészt az Európa 2020 stratégiából levezethető fejlesztési irányok: a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai;
- másrészt a nemzeti szintű fejlesztéspolitikai és ágazati stratégiák, programok,
- harmadrészt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Koncepciója, Stratégiai Programja és Operatív Programja.

Mivel várhatóan az európai uniós támogatások továbbra is kiemelt szerepet játszanak majd Nyírbátor fejlődésében, ezért az ITS kidolgozásának fontos eleme a városi célrendszer illeszkedése a magasabb rendű célkitűzésekhez.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia célhierarchiája maximálisan épít a város meglévő stratégiai dokumentumaira és ágazati programjaira, amelyek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- Nyírbátor Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2014-2019 (2015),
- Nyírbátor Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2013),
- Nyírbátor Településfejlesztési Koncepciója (2003).

Mindez jelzi, hogy **a város jelenleg is egy kiforrott, szakmailag megalapozott és társadalmilag elfogadott célrendszerrel rendelkezik**, ezért az ITS-nek nem célja egy teljesen új stratégialétrehozása, hanem sokkal inkább **egyfajta szintézis**, amely során a jelenlegi állapotnak és a jövőben várható folyamatoknak megfelelően formáljuk, pontosítjuk a korábbi célkitűzéseket. A célrendszer kialakításakor az alábbi fő tényezőket vettük figyelembe:

- a megalapozó vizsgálatban feltárt kihívások, problémák, adottságok és lehetőségek,
- a város által betöltött és betölteni kívánt funkciók,
- a lakosság, a vállalkozások és a turisták általános és speciális szükségletei, elvárásai a településsel, a közszolgáltatásokkal és a városi funkciókkal szemben
- a város és vonzáskörzete közötti jelenlegi és lehetséges együttműködési területek,
- a városok közötti élesedő hazai és nemzetközi versenyhelyzet.

11.1 Jövőkép

A város belső adottságait és a külső környezet által befolyásolt lehetőségeit figyelembe vevő hosszú távú jövőkép világosan kijelöli, hogy Nyírbátor milyen várossá szeretne válni 2030-ra. Ennek eléréséhez tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító fejlesztések megvalósítására van szükség.

Jövőkép – Nyírbátor 2030-ban

Nyírbátor biztos gazdasági alapokon álló, hagyományait őrző, kulturális kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik jelentős decentruma. Megfelelő feltételeket kínál a betelepülni kívánó és a helyben működő vállalkozások számára, így hosszú távon biztosítani képes a helyi és környékbeli lakosság foglalkoztatását. A fenntarthatóság alapelvét szem előtt tartva a természeti és épített környezet minőségi javításával, valamint a nyújtott szolgáltatások fejlesztésével megfelel a lakosság és az ide látogató vendégek elvárásainak. Növekszik a lakosság életszínvonala, aminek köszönhetően biztosítottak a nyugodt, vidéki életre jellemző életkörülmények.

Nyírbátor Magyarország és az Európai Unió egyik stabil fejlődési pályán lévő városa, ahol

- a kulturális hagyományokra építve
- a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés
- a lakosság életminőségének folyamatos javulásával párosul,
- figyelembe véve a fenntarthatóság szempontjait.

11.1.1 Társadalom

Lassuló elvándorlás

A lakosság száma (12-13 ezer fő) stagnálást, esetleg enyhe csökkenést mutat, ugyanis a lassuló mértékű elvándorlást a születések stagnáló száma csak korlátozott mértékben képes ellensúlyozni. A negatív vándorlási mérleg háttérében az áll, hogy ugyan Nyírbátor vonzereje a járás települései között növekszik, de a közeli megyeszékhely és régióközpont, illetve a távolabbi városok elszívó ereje erőteljesebben érvényesül. A lakosság korcsoportos megoszlását a munkaképes korúak stabil (63-65%) és a 65 éven felüliek növekvő aránya (18-20%) jellemzi.

Javuló foglalkoztatás

A szükséglet-orientált, magas színvonalú szakképzésnek köszönhetően a város munkaerő-potenciálja jól képzett és rugalmas, megfelelő bázist jelent a turisztikai szolgáltatók és a korszerű technológiát alkalmazó ipari cégek megtelepedéséhez, amelyek stabil munkaerő-piaci helyzetet teremtenek.

Színvonalas humán szolgáltatások	A városban élők életminőségének fontos alapfeltételét jelentő humán szolgáltatások infrastruktúrája kiépült, fejlett. A szolgáltatások színvonala magas, korszerű egészségügyi ellátás, magas minőségű oktatási-nevelési szolgáltatások, szükségletekre reagáló szociális ellátás és ügyfélbarát közigazgatás jellemzi a várost, amely nemcsak saját lakosait, hanem a környező települések, illetve – például az egészségügy esetében – a határon túli területek lakosságát is kiszolgálja.
Széleskörű kulturális és rekreációs kínálat	A város mind a helyi lakosság, mind az idelátogatók számára egyre szélesebb körű és színvonalasabb kulturális, rekreációs és szabadidős kínálatot tud nyújtani. A nagyobb, hagyománnyá váló rendezvények nemzetközi és hazai hírneve erősödik, ami hozzájárul a pozitív arculat és a helyi identitás megerősödéséhez. Az önkormányzat támogatja a civil önszerveződéseket, valamint az aktív pihenés és a sportolás különböző formáit.
Társadalmi integráció és kohézió	A gazdasági fejlődés hatására a társadalmi polarizáltság, a jövedelmek közötti különbségek mérséklődnek. A hátrányos helyzetű csoportok létszáma csökken, életminőségük javul, felzárkozási esélyeik és életük önálló irányításának lehetősége növekednek – elsősorban az önkormányzat, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a civil szervezetek hatékony együttműködésének köszönhetően. Mivel a hátrányos csoportok társadalmi reintegrációja a helyi közösség szintjén és a lakosság aktív részvételével megy végbe, így a város lakosainak toleranciaszintje emelkedik, a társadalmi kohézió erősödik.

11.1.2 Gazdaság

A gazdaság két pillére az ipari termelés és az idegenforgalom	A város gazdasági életének két meghatározó eleme a korszerű, magas hozzáadott-értékű ipari termelés és a turizmus. Ez a két ágazat kiszámítható és stabil munkalehetőségeket nyújt a város és a vonzáskörzet munkavállalói korú népességének, így a foglalkoztatási ráta növekedésével együtt a munkanélküliségi ráta csökken. A barnamezős területek revitalizációjával új funkciók telepednek meg az ipari területeken. A megerősödött helyi kis- és középvállalkozói szektor egyfelől beszállító kapcsolatokat épít ki a jelenlévő nagyobb cégekkel, másfelől megfelelő színvonalon képes kiszolgálni a lakosság és a vendégek változatos igényeit. A város gazdálkodása a saját bevételek magas arányának köszönhetően kiegyensúlyozott.
---	--

11.1.3 Táj, természeti és épített környezet

Fenntarthatóság	A főbb környezetvédelmi mutatók illeszkednek az EU normákhoz. A környezetvédelmi koncepciónak megfelelően a levegőminőség javítása, a vízbázis védelme, a zöldterületek növelése, hasznosítása folytatódik. A várost elkerülő utak megépítésének hatására a zaj- és levegőszennyezés a lakott területeken csökkenő tendenciájú. A szelektív hulladékgyűjtés a város egész területén szervezeten működik, az újrafeldolgozással hasznosított hulladék mennyisége emelkedik (10%<). A szennyvíz biológiai tisztítására is alkalmas telepnek köszönhetően a talaj és a felszín alatti vizek minősége javul. Az épített környezet fejlesztésekor elsődleges szempont a meglévő
-----------------	--

örökségek fenntartható megőrzése, az energiahatékonyság növelése (energiahatékony épületállomány), a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (alternatív energiaforrások használata).

Környezettudatosság A környezetvédelmi tudatformálás folyamatos, állandó eleme a város politikájának. Ez ésszerűbb fogyasztásra és környezetkímélő termelésre ösztönöz, aminek köszönhetően a lakosság és az üzemek környezetterhelése csökkenő tendenciát mutat.

Kiterjedő zöldfelületek A város közigazgatási határán belül megáll a természeti területek fogyása, az aktív védelemnek köszönhetően a város külterületének ökológiai stabilitása növekszik, ami kedvezően hat a lakosság egészségi állapotára, a helyi mező-, erdő- és vadgazdálkodásra, valamint az öko- és falusi turizmusra. Egységes ökológiai hálózat jön létre, amely a belterületekre is kiterjed a növekvő arányú zöldterületek és a rehabilitált állóvizek mentén. A város külterületén a parlag területek többsége felszámolásra kerül extenzív mezőgazdasági hasznosítással és erdősítéssel.

Klimaváltozás mérséklése Az épített környezet fejlesztése és a természeti környezet javítása során a város átgondoltan alkalmazza a klímaváltozás mértékének és negatív hatásainak mérséklésére lokálisan bevethető eszközöket, intézkedéseket (pl. fenntartható településszerkezet kialakítása, környezetkímélő és energiahatékony technológiai megoldások alkalmazása, klímatudatos szemléletmód terjesztése, utazási szokások megváltoztatása).

Jól működő közlekedési rendszer Közlekedés szempontjából az elkerülő út kiépítése csökkenti az átmenő forgalmat és az ezzel járó környezetszennyezés mértékét. A belső úthálózat jó minőségű, a közösségi közlekedés feltételei kedvezőek helyi, helyközi és távolsági szinten egyaránt (intermodális közlekedési csomópont). A buszjáratok racionalizált és magas színvonalú rendszere összhangban van a lakosság szükségleteivel. A közlekedési eszközök többsége környezetbarát üzemeltetésű. A kerékpárút-hálózat teljes körű kiépítése a lakosságot a kerékpár környezetkímélő használatára ösztönzi. Az autópályához vezető út minősége kifogástalan.

11.1.4 Térségi szerepkör

Nyírbátor gazdasági-társadalmi vonzáskörzete kiterjed egyrészt a városi funkciók erősödése és koncentrációja, másrészt a kedvező elérhetőségi viszonyok miatt. Az együttműködés a környező településekkel kiegyensúlyozott térségi fejlődést eredményez. Nyírbátor megyei szerepköre megerősödik, hatékony és kölcsönös előnyökkel járó kooperáció jön létre a környező városokkal. Nemzetközi szinten a város jelentősége egyfelől a turisztikai szolgáltatásoknak, másfelől az intenzívebbé váló határon átnyúló együttműködéseknek köszönhetően megnő. Ebben szerepet játszik az M3 autópálya és egyéb nemzetközi közlekedési útvonalak közelsége is. Mindezzel párhuzamosan megőrződik Nyírbátor sajátos polgárvárosi arculata, identitása.

11.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

11.2.1 Átfogó célok

A jövőkép megvalósulása érdekében négy átfogó cél jelölhető ki:

- **Stabil helyi gazdaság megteremtése:** a gazdasági versenyképesség növelése, kiegyensúlyozott munkaerő-piaci helyzet kialakulása és az értékteremtő foglalkoztatás bővítése.
- **Kulturális értékek és hagyományok átörökítése:** a meglévő kulturális örökség és hagyományok megőrzése és fenntartható hasznosítása a város kedvező arculatának és a lakosság helyi identitásának megerősítése céljából.
- **Magas életminőség biztosítása:** a lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások biztosításával és a társadalmi kohézió erősítésével.
- **Fenntartható város megteremtése:** környezettudatos és energiahatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából.

10. ábra Nyírbátor jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések

A négy átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait. A stabil gazdaság átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő-piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. A hagyomány és kultúra átfogó cél kijelöli a meglévő értékek megőrzésének és tudatos hasznosításának kereteit. A magas életminőség átfogó cél a város társadalmi, szociális problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat. A fenntartható város megteremtése átfogó cél azt a fejlesztési irányt jelöli

ki, amely a gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek javítása közben is kiemelt figyelmet fordít a környezeti állapot megővésére és a klímaváltozás hatásaira.

11.2.2 Városi szintű középtávú tematikus célok

Az átfogó cél megvalósulásához az alábbi középtávú célok járulnak hozzá, amelyek ágazati bontásban kerülnek meghatározásra:

- T7. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
- T8. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése
- T9. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
- T10. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
- T11. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
- T12. A nemzetközi szerepkör erősítése

11.2.2.1 T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása

Gazdaságfejlesztés a foglalkoztatás-bővítés szolgálatában

Nyírbátor gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása, a jövedelemtermelő képesség javítása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövid távon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. Ez biztosítja a foglalkoztatási szint növelését, a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, valamint a megfelelő és komfortos életminőség kialakítását. A város gazdasági potenciáljának növelése a járás és a megye szempontjából is kiemelkedően fontos. Ennek érdekében tovább kell javítani az új betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit, korszerűsíteni és bővíteni kell az Ipari Park, valamint az Inkubátorház és Szolgáltató Központ szolgáltatásait, továbbá új területek bevonásával és feltárásával, elő-közművesítésével, barnamezős fejlesztésekkel biztosítani kell a beruházásokhoz szükséges ipari területeket. Mindezeket intenzív önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni.

A helyi kkv-szektor működésének támogatása

Nyírbátor gazdaságában a helyi kis- és középvállalkozók is jelentős szerepet játszanak, amelyek jelentős része a Városközpontban tömörül. Az önkormányzatnak – korlátozott lehetőségei mellett – biztosítani kell számukra a megfelelő vállalkozói környezetet többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.

A munkaerő-piaci kereslet és kínálat összehangolása

A gazdasági potenciál szoros összefüggésben áll a helyi munkaerőpiac összehangolt keresletével és kínálatával. A helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kis- és középvállalkozói szektor megerősítése az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztése nélkül nem érhető el. Nyírbátor gazdasági stabilizálása és diverzifikációja, a külső gazdasági körülmények, a növekvő technológiai

színvonal megfelelő képzettségeket és képességeket, valamint infrastrukturális fejlesztéseket követelnek. Ez csak az önkormányzat, az illetékes intézmények és munkaerő-piac szereplőinek szoros együttműködésével valósítható meg. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett és minőségi munkaerő-piaci potenciál jön létre, amely elősegíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését a szakpolitikai irányvonalaknak megfelelően.

11.2.2.2 T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése

A belső erőforrásokra és adottságokra épülő idegenforgalom nagymértékben hozzájárul Nyírbátor növekvő ismertségéhez, vonzerejéhez. Kedvező hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik. A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges

- a város idegenforgalmi vonzerejének növelése,
- a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése,
- a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása,
- valamint a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújítása, idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozása.

Az idegenforgalom két pillére az egészségturizmus és a kulturális turizmus

A város idegenforgalmának két pillére a gyógy-, wellness- és egészségturizmus, valamint a kulturális turizmus. Az elmúlt időszakban mindkét területen jelentős fejlesztéseket hajtottak végre, amelyek folytatása a jövőben is szükséges. A turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése nélkül azonban egy bizonyos szintet nem tud túlélni a város turizmusa: ahhoz, hogy a vendégek és a vendégéjszakák száma exponenciálisan emelkedjen elsősorban megfelelő minőségű és kapacitású szállás- és vendéglátóhelyekre van szükség.

A kulturális és szabadidős kínálat bővítése

A kulturális és szabadidős kínálat minőségi és mennyiségi fejlesztése szintén olyan terület, ahol célszerű továbbfolytatni a már megkezdett tevékenységeket, infrastrukturális és tartalmi fejlesztéseket:

- helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása,
- országos és helyi védettségű műemlékek védelme,
- hagyományőrzés és ápolás,
- nemzetközi és helyi érdeklődésre egyaránt számot rendezvények szervezése,
- civil közösségek kulturális kezdeményezéseinek támogatása,
- sportolási és egyéb szabadidős szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása és a kínálat bővítése.

Önmagában a fenti tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen a város szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése a célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

A kultúra, a közművelődés és a rekreációs lehetőségek fejlesztése Nyírbátorban nemcsak cél, hanem eszköz is ahhoz, hogy kínálatot teremtsenek a turisták számára, meghosszabbítva ezáltal az itt-tartózkodás idejét, valamint erősítsék a helyi közösség társadalmi kohézióját és identitástudatát.

Komplex turisztikai csomagok és TDM

Ahhoz, hogy a turisztikai attrakciók multiplikátor hatása a város egész területén és a környező településeken is megnyilvánuljon, elengedhetetlen komplex turisztikai csomagok összeállítása a vendégek számára – figyelembe véve az egyes célcsoportok eltérő szükségleteit. Ehhez mind időben, mind térben össze kell hangolni a települések és a szolgáltatók kínálatát a vendéglátás, a rendezvényszervezés (pl. esti kulturális programok) és az alternatív kikapcsolódási lehetőségek (pl. lovas, kerékpáros, falusi és ökoturizmus, szórakozóhelyek, sport) terén egyaránt. Az új, egymást támogató turisztikai elemek kialakításával párhuzamosan erősíteni kell a turisztikai marketing differenciált és célcsoport-orientált jellegét. Mindennek eszköze lehet a turisztikai desztináció menedzsment megteremtése, amely a desztináció idegenforgalmi termékeit és szolgáltatásait integráltan kezelő partnerek (önkormányzatok, vállalkozások, szakmai és civil szervezetek stb.) hosszú távú, intézményesült együttműködésén alapul annak érdekében, hogy a vendég élményét, illetve a turizmusból származó hatásokat optimalizálják a fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével.

A komplex fejlesztések révén Nyírbátor egyfelől országosan és nemzetközileg is ismert és keresett turisztikai desztinációvá válhat, másfelől gazdasági bázisát a diverzifikáció, azaz a „több lábbon állás” stratégiája tovább erősítheti.

11.2.2.3 T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

Az egységes és esztétikus településkép kialakítása, valamint az életminőség környezeti feltételeinek javítása nagymértékben hozzájárul Nyírbátor népességmegtartó erejének növekedéséhez.

Kiegyensúlyozott településszerkezet

A város szerkezetével és épületállományával kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja a nyugodt városi életforma hosszú távú felértékelődése. Ennek előfeltétele az épített környezet olyan fejlesztése, amely összhangba hozza a város gazdasági-társadalmi-környezeti hatékonyságának növelését, az életminőség javítását és a város karakterének megtartását. E cél megvalósítása magában foglalja a helyi identitás erősítését a város karakterének feltárásával és fejlesztésével, a közterületek – mint a városi élet fő helyszíneinek – humanizálásával. A kiegyensúlyozott településszerkezet

érdekében a város minden része fejlesztéseket igényel, amellyel megőrizhető a város hagyományos mezővárosi, polgárvárosi karaktere – a megfelelő életminőség biztosításával párhuzamosan.

A város kiegyensúlyozott területi fejlődése érdekében fontos, hogy az egymást zavaró funkciók (pl. iparterület és lakóövezet) térben elkülönüljenek egymástól. Ennek érdekében a nagyvárosias karakterelemként azonosítható városszéli iparterületek további fejlesztéseit elsősorban a meglévő gazdasági sűrűsödésekhez kapcsolódóan célszerű megvalósítani, a lakóterületek esetében pedig az intenzívebb, de túlzásfoltot nem eredményező hasznosításra kell hangsúlyt fektetni biztosítva ezáltal a fejlesztések és a (köz)szolgáltatások hatékonyságát, a negatív közlekedési hatások minimalizálását, valamint a zöldfelületek visszaszorulásának megállítását. A belváros szolgáltatásainak igénybevitelét rugalmasabbá tehetné a funkciók térbeli elhelyezkedésének javítása.

A szolgáltatások ellátásához szükséges infrastruktúra rendelkezésre állása

További cél az épületállomány megújítása, amely esetében kiemelt szerepet játszik az alulhasznosított és/vagy nem megfelelő műszaki állapotban lévő gazdasági és közfunkciókat betöltő épületállomány. Ezen a területen a város hatásköre elsődlegesen a saját tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójára terjed ki. A cél az, hogy a fizikai jellegű felújítások hozzájáruljanak az adott épület funkcióinak megerősítéséhez, bővítéséhez, költséghatékony üzemeltetéséhez – megfelelő infrastrukturális alapot biztosítva a köz- és humánszolgáltatások magas színvonalú ellátásához.

Megújuló közösségi terek

A nyírbátori imázs és identitás újabb karakteres városképi elemek létrehozásával erősíthető. A városszerkezetben a közterek és a zöldterületek ilyen elemnek tekinthetők. A közterületek revitalizálása a közterek tudatos bővítését, minőségének emelését és „élettel telítését” jelenti, aminek eredményeként valódi közösségi térként funkcionálhatnak.

Környezeti állapot javítása

A lakosság életminőségét nagymértékben befolyásolja a települési környezet minősége. Ezen belül figyelmet kell fordítani többek között a kommunális infrastruktúra megfelelő kiépítettségére és karbantartására, a vízbázis védelmére, a levegőszennyezettség és zajterhelés mértékének csökkentésére, valamint a zöldfelületek mennyiségi és minőségi mutatóinak javítására, jobb hasznosítására. Mindezek lehetővé teszik, hogy a város jobban tudjon alkalmazkodni a klímaváltozás hatásaihoz.

A külső elérhetőség javítása

Nyírbátornak a külső közlekedési kapcsolatok alakítására nincs direkt hatása, ettől függetlenül a közlekedés kiemelt középtávú célja az északi elkerülő út kiépítése, amelyet egyfelől a fő megközelítési irány változása tesz szükségessé (az M3 autópálya miatt nyugatról északra tevődik át), másfelől javítja az Ipari Park külső megközelíthetőségét is. Ezzel az úthálózati elemmel együtt tulajdonképpen egy város körüli útgűrű kiépítése valósulhat meg, amely mentesítené a várost az átmenő forgalomtól. A külső gűrű megvalósítása annál is inkább indokolt, mert Nyírbátor

közlekedési gócpont, ahol hat országos közút fut össze sugárirányban. A település külső elérhetőségét ezenkívül nagymértékben javítaná az M3 autópályára felvezető 4105. j. út teljes rekonstrukciója.

A belső közlekedési rendszer fejlesztése

A belső városi közlekedés fejlesztése az útminőség javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elősegítésére irányul. A gyűjtőutak fejlesztése multiplikátor hatásként elősegíti a környező területek feltárását és gazdasági-társadalmi felértékelődését is – figyelembe véve az érintett városrészek elsődleges lakó- vagy gazdasági funkcióját. A közlekedés környezeti ártalmainak felszámolásához járul hozzá a közösségi közlekedés rendszerének korszerűsítése, amely egyfelől a járatok optimalizálást, másfelől környezetbarát közlekedési eszközök alkalmazását jelenti a belvárosban. Szintén a környezetterhelés csökkentése miatt fontos a belterületi kerékpárút-hálózat bővítése és folyamatos karbantartása.

11.2.2.4 T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

Az energiatülszórás mérséklése

Nyírbátor számára az elkövetkező évek egyik legfontosabb kihívása, hogy miként tudja mérsékelni a fosszilis energiahordozóktól való külső függőségét. Ennek elsődleges eszközei az energiahatékonyság növelése, valamint a megújuló energiaforrások széleskörű használata. A város célja tehát a fenntartható fejlődés jegyében az épített környezet energiahatékonysági szempontú fejlesztése, továbbá az alternatív energiaforrások felhasználása az energiagazdálkodás szerkezetváltásának elősegítése érdekében mind a közintézmények, mind a lakófunkciójú épületek esetében. Mindezek mellett kiemelt cél a szemléletformálás a fenntartható, a környezetet nem károsító fogyasztási minták elterjesztése érdekében.

A város az alternatív energiák hasznosítása szempontjából kedvező adottságokkal rendelkezik (termásvíz, napenergia, földhő). Ezek tudatos és bővülő használatával Nyírbátor a megújuló energia hazai és nemzetközi mintavárosává válhat, ami a növekvő hírnév mellett az önkormányzati, lakossági és vállalkozói kiadások csökkentését is eredményezheti.

11.2.2.5 T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

Nyírbátor dinamikus felzárkózását és fejlődését nagymértékben meghatározza a hátrányos helyzetű, főként roma lakosság viszonylag nagy aránya. Ahhoz, hogy a város hosszú távon növekedési pályára álljon, elengedhetetlen a hátrányos helyzetű lakosság problémáinak átfogó kezelése és társadalmi integrációja. A komplex felzárkóztatásnak több eleme van:

- lakhatási feltételek javítása,
- magas minőségű és a szükségletekhez igazodó oktatás biztosítása,
- egészségügyi állapot javítása és prevenció,

- a célcsoportra szabott szociális szolgáltatások biztosítása,
- a foglalkoztathatóság javítása.

A hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítását és életminőségének emelését célozza meg az Antiszegregációs Program (5. fejezet), ami jóllehet elsősorban az érintett szegregátumra vonatkozik, de természetesen ezek az intézkedések kiterjeszthetők és kiterjesztendők a város más részein élő hátrányos helyzetű lakosokra is.

11.2.2.6 T6. A nemzetközi szerepkör erősítése

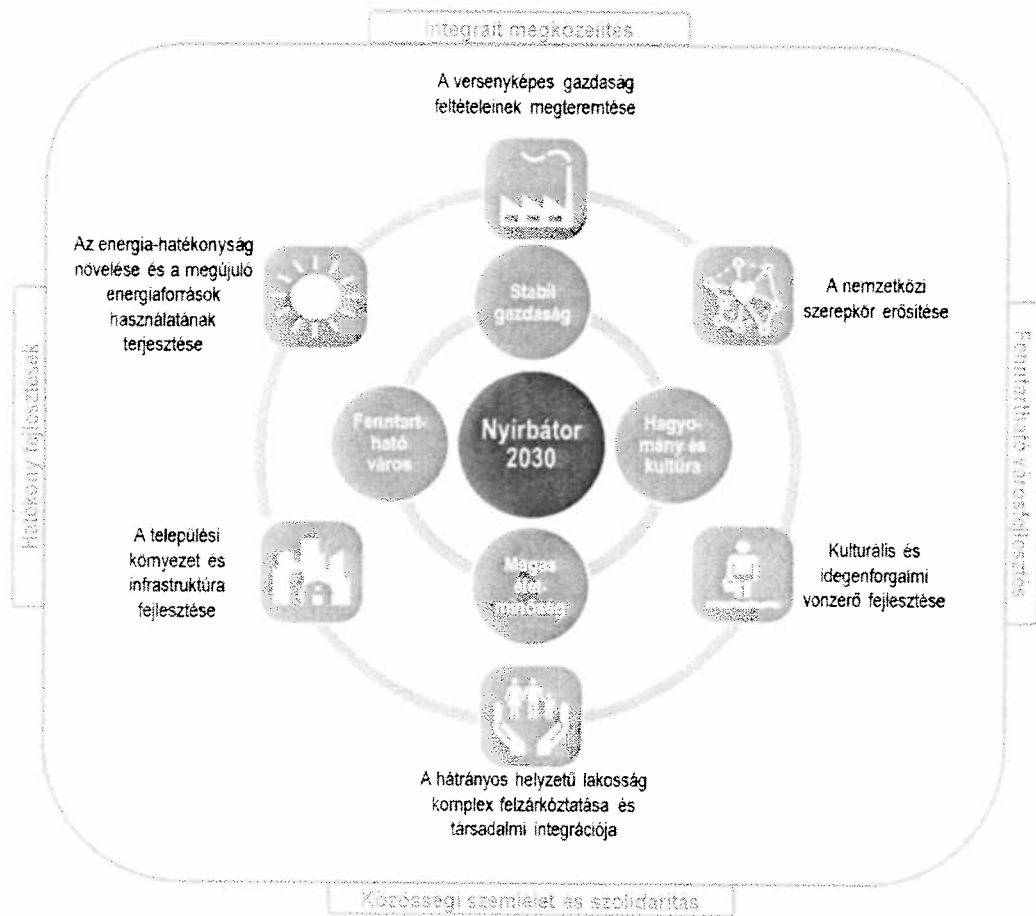
Nyírbátor földrajzi elhelyezkedése ellentmondásos: a határmentiség egyben jelent periférikus helyzetet és potenciális lehetőségeket. A cél az, hogy a város erőteljesebben ki tudja használni az előnyöket, azaz

- ösztönözze a határ menti gazdasági kapcsolatok bővítését,
- erősítse meg határon átnyúló intézményesült együttműködések,
- pozitív arculat alakítson ki a potenciális nemzetközi célcsoportok körében (pl. befektetők, vállalkozások, turisták),

Mindehhez pénzügyi alapot nyújthatnak az Európai Unió által biztosított források az „Európai Területi Együttműködés” célkitűzés keretében (pl. Magyarország-Románia, illetve Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna határon átnyúló programok).

Ezenkívül célszerű a város intézményeinek bekapcsolódnia különböző nemzetközi hálózatokba (pl. URBACT), amelyek révén nemcsak Nyírbátor ismertsége nő, de a résztvevők olyan tapasztalatokra is szert tehetnek, amelyeket beépíthetnek mindennapi működésükbe – emelve ezáltal az általuk nyújtott szolgáltatások minőségét.

11. ábra Nyírbátor jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések

A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok kapcsolatát a következő táblázat mutatja be.

29. táblázat A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok közötti összefüggés

	Stabil helyi gazdaság megteremtése	Kulturális értékek és hagyományok átörökítése	Magas életminőség biztosítása	Fenntartható város megteremtése
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia
T2. Kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia
T5. Hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia

	erős koherencia
	közepes koherencia

11.2.3 Városrészi szintű területi célok

A 2-3 éves – helyenként hosszabb – időtartamra szóló városrészi szintű célok meghatározása az egyes városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetfeltárása, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg. A városrész-specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez is. Ennek megfelelően olyan kérdésekre is választ adnak, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai. A folyamat során kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében további

fejlesztésekre, esetlegesen visszafejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

A városrészi célok a következők:

- V9. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése
- V10. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V11. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése
- V12. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából
- V13. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba
- V14. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében
- V15. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V16. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

11.2.3.1 V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése

A városrész Nyírbátor központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A belvárosi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan Városközpont megteremtése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- lehetővé teszi a modern kisvárosi életformát – biztosítva az egyes szolgáltatások gyors és egyszerű elérhetőségét,
- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

Mindennek eredményeként nő a város népességmegtartó képessége, turisztikai vonzereje és gazdasági potenciálja.

11.2.3.2 V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

A Víztorony, Csűröskert, Rózsakert városrész a jövőben is elsődleges lakóövezeti szerepkört fog betölteni. A cél a városrész által nyújtott életminőség folyamatos emelése egyfelől a települési infrastruktúra fejlesztésével, másfelől a helyi lakosok

számára nyújtott szolgáltatások körének bővítésével (pl. közparkok, játszóterek kialakítása), minőségének emelésével, illetve a szolgáltatások elérhetőségének biztosításával (elsősorban a kereskedelmi funkciók erősödése prognosztizálható). Mindennek köszönhetően javul a települési környezet állapota, továbbá a lakosság elégedettségének emelkedésével stabilizálódhat a városrész népességének száma.

11.2.3.3 V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése

Az Ipari Park Nyírbátor és az egész vonzáskörzet gazdaságának egyik pillére, amely jelentős mértékben hozzájárul a térségi munkaerőpiac stabilizálásához. A beavatkozások ebben a városrészben a befektetés-ösztönzésre, az Ipari Park infrastrukturális fejlesztésére, a kiegyensúlyozott és versenyképes területhasználat biztosítására, valamint az elérhető üzleti szolgáltatások bővítésére és minőségének emelésére irányulnak. Mindezt intenzív befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni.

Az ipari, gazdasági szerep erősítése nem történhet meg megfelelően képzett munkaerő hiányában, tehát közvetetten a képzés területe is jelentős hatást gyakorol (nemcsak) az Ipari Park fejlődési potenciáljának alakulására. Ehhez hasonlóan a foglalkoztatási programok (pl. paktum) sem csak az Ipari Park városrészhez kapcsolódnak, de ugyanúgy hozzájárulhatnak az itt működő vállalkozások versenyképességéhez és új vállalkozások betelepüléséhez.

11.2.3.4 V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából

A Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület jelentős mértékű, de jelenleg alulhasznosított potenciállal rendelkezik. A városrész hosszútávon kiemelkedő szerepet fog betölteni a városi és térségi közösségi és közlekedési funkciók szempontjából. Ezek a funkciók egyúttal azonban egy kedvezőtlen szociális jelenséggel is párosulnak, az Északi lakóterület szegregációs folyamatai ugyanis kezdenek kiterjedni erre a városrészre is. A vasútállomás környéki területek közösségi és közlekedési funkcióinak megerősítéséhez és a szociális problémák megoldásához egy komplex barnamezős revitalizáció keretében történhet meg.

11.2.3.5 V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba

A városrész Nyírbátor szegregátuma, amely hosszú távon is lakóövezeti funkciót fog betölteni. A városrész leszakadásának megakadályozása az egész város szempontjából kiemelt jelentőségű, mivel közvetlen kapcsolata van a Városközponttal, a Szénaréti turisztikai övezettel és az Ipari Parkkal. A fejlesztések iránya ebben a városrészben tehát kettős:

- egyrészt szükséges a lakófunkciók megtartása és további fejlesztése oly módon, hogy a kedvező feltételek elősegítsék az életminőség emelkedését;
- másrészt a hátrányos helyzetű lakosság további leszakadását megakadályozó, társadalmi felzárkózásukat elősegítő intézkedések is elengedhetetlenek.

Szükséges tehát a lakáskörülmények javításának elősegítése, a kiskereskedelmi szolgáltatások helyi igényeknek megfelelő fejlődésének ösztönzése, a zöldfelületek és közösségi terek arányának növelése, karbantartása, valamint a közösségi és szociális szolgáltatások körének bővítése. A megfelelő közlekedési feltételek kialakítása terén kiemelt feladat az út-, kerékpárút- és járdahálózat teljes kiépítése, valamint a városrész és a többi településrész közlekedési kapcsolatának javítása.

A fizikai infrastruktúra javítása azonban önmagában nem elegendő a lakosság társadalmi integrációjának javításához. Szükséges a hátrányos helyzetűek – különösen a gyerekek – egyenlő esélyeinek megteremtése. Ez főként a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval, szociális szolgáltatások és közérdekű információk hozzáférhetőségének javításával, valamint az általános közigazgatási, közszolgáltatási rendszerek integrált feladatellátásának fenntartásával segíthető elő. Mindezen fejlesztések megvalósításának hatékony formája lehet egyfajta szociális városrehabilitációs program végrehajtása.

11.2.3.6 V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése, valamint vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében

A Széna réti turisztikai övezet esetében elsődleges cél a városrész átfogó – elsősorban magánforrások bevonásával megvalósuló – fejlesztése, aminek köszönhetően a városrész jobban kapcsolódhat a helyi lakosság hétköznapi életébe annak érdekében, hogy a városrész intenzív használata ne korlátozódjon az idegenforgalmi időszakra. Mindehhez a fürdő környéki területek turisztikai, rekreációs és zöldfelületi funkciójának megerősítése szükséges az idegenforgalmi attrakciók és fogadási feltételek átfogó mennyiségi és minőségi javításával. A turisztikai kínálat bővítésével és az idegenforgalmi szolgáltatások folyamatos fejlesztésével, valamint a városon belüli és kívüli intenzívebb együttműködéssel elérhető, hogy a minél nagyobb számban érkező vendégek hosszabb időt töltsenek Nyírbátorban. A lehetséges fejlesztések célcsoportját elsősorban a város lakossága, a potenciális turisták és a városrészben befektetni szándékozó vállalkozások alkotják. Ehhez kapcsolódóan az önkormányzat elindította a település gyógyhellyé minősítését. Amennyiben Nyírbátor is bekerül a minősített gyógyhelyek közé, akkor nemcsak ismertsége és vonzereje növekszik, hanem fejlesztési lehetőségei is nagymértékben kibővülnek.

Az M3 autópálya átadása óta a városrész jelentősége a lakófunkció szempontjából is felértékelődött. Az ún. Kisbóni szőlőben lakóövezeti funkciójú, közművesített, beépítetlen területeket jelöltek ki családi házak, valamint piaci alapú bérlakások

építésére, aminek elsődleges célja a letelepedés megkönnyítése, támogatása – közvetetten pedig az elvándorlás mértékének csökkentése.

11.2.3.7 V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

Az Délnyugati városrész Nyírbátor legnagyobb kiterjedésű lakófunkciójú területe. Ennek megfelelően a fejlesztések iránya főként a lakófunkciók megtartása és további erősítése oly módon, hogy a kedvező feltételek hozzájáruljanak a városi és városrészi népesség növekedéséhez. A cél a városrész által nyújtott életminőség folyamatos emelése egyfelől a települési infrastruktúra fejlesztésével, másfelől a helyi lakosok számára nyújtott szolgáltatások körének bővítésével, minőségének emelésével, illetve a szolgáltatások elérhetőségének biztosításával, a közösségi funkciók erősítésével.

11.2.3.8 V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

A Déli iparterület továbbra is meghatározó a város gazdasági és foglalkoztatási potenciálja szempontjából. Mivel aktuálisan a biogáz-üzem és a szennyvíztisztító telep által okozott valós és potenciális környezetterhelések jelentik a legnagyobb problémát, ezért a városrészben a környezetvédelmi és a munkahelymegőrző beavatkozások képviselik a fejlesztés fő irányait (pl. szagterhelés mérsékléséhez szükséges beavatkozások, telephelyfejlesztések).

Az üzleti szolgáltatások átfogó fejlesztése, valamint a különböző munkaerő-piaci programok (pl. foglalkoztatás ösztönzése, foglalkoztatási paktum) közvetetten szintén hozzájárulnak a Déli iparterület további fejlődéséhez, de ezek nem köthetők kizárólag egy városrészhez, hanem Nyírbátor teljes területére kiterjednek.

11.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A megvalósítandó városrészi célkitűzések hozzájárulnak a város középtávú tematikus céljainak teljesüléséhez. A területi és tematikus célok együttesen segítik elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő ábrák összefoglalóan mutatják be a tematikus és területi célok közötti összefüggéseket.

12. ábra Nyírbátor városfejlesztési célrendszer

Jövőkép	Nyírbátor biztos gazdasági alapokon álló, hagyományait őrző, kulturális kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik jelentős decentruma. Megfelelő feltételeket kínál a betelepülni kívánó és a helyben működő vállalkozások számára, így hosszú távon biztosítani képes a helyi és környékbeli lakosság foglalkoztatását. A fenntarthatóság alapelvét szem előtt tartva a természeti és épített környezet minőségi javításával, valamint a nyújtott szolgáltatások fejlesztésével megfelel a lakosság és az ide látogató vendégek elvárásainak. Növekszik a lakosság életszínvonala, aminek köszönhetően biztosítottak a nyugodt, vidéki életre jellemző életkörülmények.			
Átfogó cél	Stabil helyi gazdaság megteremtése: a gazdasági versenyképesség növelése, kiegyensúlyozott munkaerő-piaci helyzet kialakulása és az értékteremtő foglalkoztatás bővítése.	Kulturális értékek és hagyományok átörökítése: a meglévő kulturális örökség és hagyományok megőrzése és fenntartható hasznosítása a város kedvező arculatának és a lakosság helyi identitásának megerősítése céljából.	Magas életminőség biztosítása: a lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások biztosításával és a társadalmi kohézió erősítésével	Fenntartható város megteremtése: környezettudatos és energiahatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából.
Tematikus célok	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T4. Az energiahatékony növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	
Városrészi célok	V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerőjének növelése V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a	V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának	V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tökevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének	V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának

lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba	bővítése és vonzerejének erősítése a vendégek és a lakosság körében	javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése
---	---	---	--

13. ábra A tematikus és a területi célok közötti összefüggések

	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	T2. Kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	T4. Az energia-hatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	T5. Hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése						
V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében						
V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tökevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése						
V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából						
V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba						
V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében						
V7. A Délnyugati lakóterület települési						

környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében									
V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése									

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

12 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

12.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Nyírbátor Város Önkormányzata városfejlesztési tevékenységei során arra törekszik, hogy az EU által finanszírozott városrehabilitációs programokon kívül is az elérhető legtöbb támogatási forrást mozgósítani tudja a város kiegyensúlyozott fejlődése érdekében. Az önkormányzat a városi és városrészi célok teljesítéséhez kapcsolódó projektek maradéktalan végrehajtására törekszik, ami által csökkenthetők a városon belüli területi különbségek.

Azon beavatkozásokat, amelyek egy földrajzilag jól körülhatárolható területen helyezkednek el, célszerű területileg integráltan végrehajtani a valódi hatásosság érdekében. Az így kijelölt akcióterületek (AT) **a városfejlesztés funkcionális magjaiként** szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen **az önkormányzat egyéb projektjei, valamint a magánszféra beruházásai a jövőben is érinteni fogják Nyírbátor teljes területét.**

A fejlesztési akcióterületek lehatárolása során az alábbi **alapelvek** voltak irányadók:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánberuházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- a szociális és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítsék azokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

A fenti alapelveknek megfelelően Nyírbátorban 4 olyan terület határolható le indikatív jelleggel, ahol komplex beavatkozások megvalósítását tervezi az önkormányzat (a pontos lehatárolásra a projektfejlesztés szakaszában fog sor kerülni):

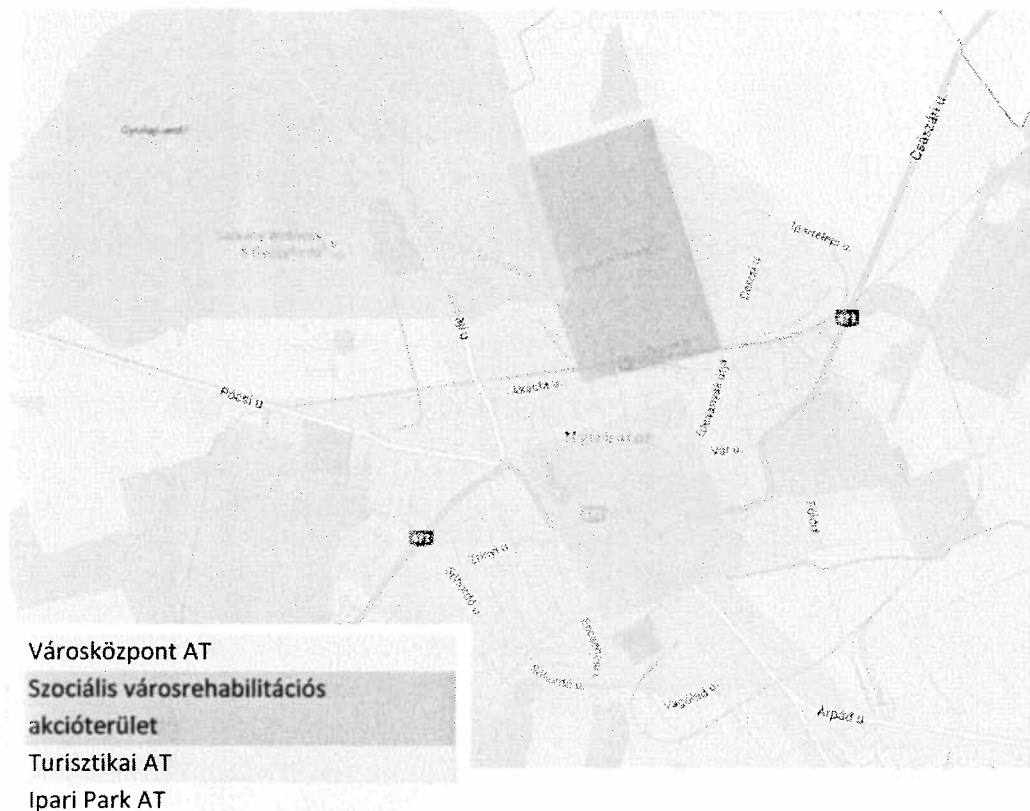
5. A **Városcsopont akcióterületen** – a TOP érintett prioritásához illeszkedve – a népességmegtartás és a gazdaságélénkítés tekinthető átfogó célnak. Az akcióterület lehatárolás indoka kettős: egyrészt ez a városrész koncentrálna Nyírbátor (köz)szolgáltatási funkcióit, így a belvárosi területek komplex fejlesztése

az egész település gazdasági-társadalmi fejlődését elősegíti, másrészt számos olyan fejlesztési elképzelés azonosítható a városrészben, amelyeket – a pozitív hatások elérése érdekében – integráltan célszerű megvalósítani.

6. A **szociális városrehabilitációs akcióterület**ként azonosítható Északi lakóterület a város hátrányos helyzetű lakosait tömöríti, amely megmutatkozik az akcióterület kedvezőtlen képzettségi, munkaerő-piaci és lakhatási mutatóiban. A koncentráltan megjelenő problémák kezelése nemcsak a – KSH által nagy kiterjedésű szegregátumként is azonosított – városrész érdeke, hanem az egész település felzárkózását és gazdasági versenyképességét is befolyásolja.
7. **Turisztikai akcióterület:** a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő és környékén az elmúlt időszakban jelentős beruházások történtek, amelyeknek köszönhetően Nyírbátor idegenforgalmi vonzereje nagymértékben megnövekedett, ami a vendégforgalmi adatok kedvező irányú változásaiban is megmutatkozott. A pozitív tendenciákra és a város növekvő ismertségére alapozva további beavatkozások szükségesek annak érdekében, hogy a turisztikai ágazat – az idegenforgalmi kínálat bővítésének köszönhetően – a város gazdaságának egyik fő pillérévé váljon. A fejlesztéseket az is indokolja, hogy a környező területek (pl. Gyulaji erdő, Szénaréti-tó, Kisbóni szőlő) még részben alulhasznosítottak, illetve a fürdő kapacitás-kihasználtsága nagy időbeli ingadozásokat mutat.
8. **Ipari Park akcióterület:** jóllehet az Ipari Park területén és környezetében tervezett fejlesztések többnyire egyedi projekteként valósíthatók meg, mégis indokolt ebben a városrészben is egy külön akcióterület lehatárolása, mivel ez jelenti a város ipari-gazdasági centrumát, ahol mintegy 2000 személy foglalkoztatását biztosítják. Az Ipari Park és az Inkubátorház kihasználtsága magas, újabb jelentősebb betelepülők, beruházók abban az esetben várhatók, ha az Ipari Park infrastruktúrája és az ott elérhető szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói javulnak. Ezt csak integrált szemléletben lehet megvalósítani: együttesen kell kezelni az elérhetőségi, a kapacitásbeli, az üzemeltetési és a fenntarthatósági problémákat, kihívásokat.

5. térkép Nyírbátor tervezett akcióterületei

12.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek az egyes akcióterületeken tervezett fejlesztések, amelyek ütemezését a 4.5, összehangolt vázlatos pénzügyi tervét pedig a 4.6 fejezet tartalmazza. Az akcióterületi beavatkozások egyes elemei egyben kulcsprojektek vagy egyéb projektek, az átfedések erősítik a tervezett fejlesztések közötti kapcsolódást, szinergiát.

12.2.1 Városközpont AT

Nyírbátor belvárosában az elmúlt időszakban már számos fejlesztés történt, de ezek nem kezeltek minden problémát a funkcionalitás, az épített környezet, a közlekedés és a zöldfelületek szempontjából. Az akcióterület Nyírbátor központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók erősítése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A belvárosi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan Városközpont megteremtése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- biztosítja a modern kisvárosi életformát,

- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

A fentieknek megfelelően a gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztést a Városközpontban az alábbi fő tevékenységek szolgálják:

- a funkciók térbeli elhelyezésének és használhatóságának javítása a szakrendelő – városháza – piac tengely mentén,
- a bankudvar rehabilitációja,
- a Várostarténeti sétány összekötése a Szabadság térrel,
- a Várostarténeti sétányon kiskereskedelmi szolgáltató egységek kialakítása,
- a könyvtár számára megfelelő helyszín kialakítása,
- Szabadság tér forgalomcsökkentése forgalomszervezési, közlekedési fejlesztések,
- tömbfeltárás a Kossuth utcáról az Ifjúság utca és a Báthori utca irányába,
- egységes homlokzati arculat kialakítása (Szabadság tér, Kossuth utca, Báthori utca);
- zöldfelületek növelése,
- térfigyelő rendszer kiépítése.

12.2.2 Szociális városrehabilitációs AT

Nyírbátor kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészében olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban Antiszegregációs programmal:

- szolgáltató központ („Settlement”-ház) kialakítása a volt piac területén (József Attila utca): az épület a családsegítés és szociális szolgáltatások helyben történő biztosításán túl napköziként, kulturális és szabadidő központként, tanácsadó helyként és hatósági ügyintézés helyszíneként is működik majd; a tervezett létesítmény főzési és tisztálkodási lehetőséget biztosít a rászorulóknak és életvezetési tanácsadásokkal is segíti a szegregátumban élőket;
- a Petőfi-tér rekonstrukciója, játszótér kialakítása;
- útépités, közmű-rekonstrukció: Bethlen Gábor, Béke, Csokonai, Deák Ferenc, Gyöngyvirág Lőtér, Pipacs, Ságvári, Szegfű, Széchenyi, Tulipán, Vásártér utcák;
- kültéri információs táblarendszer elhelyezése;
- hátrányos helyzetű lakosok társadalmi integrációját segítő soft beavatkozások (pl. munkaerő-piaci képzések; tartós munkanélküliek foglalkoztatása; civil társadalom fejlesztése).

12.2.3 Turisztikai AT

A turisztikai akcióterülethez kapcsolódó célkitűzés a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulaji erdő, Szénaréti tó területének gyógyhellyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása. A legfontosabb beavatkozások

- a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése (pl. törökfürdő építése, élményelemek bővítése),
- a Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése (pl. különböző színvonalú szálláshelyek létrehozása, kemping bővítése, kalandpark, kondipark, erdei iskola és túraútvonalak kialakítása, Szénaréti tó fejlesztése),
- valamint a lovarda bővítése (pl. nemzetközi lovas maraton pálya kialakítása, szabadtéri létesítmények kialakítása),
- kiegészítésként pedig lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben,

de más turisztikai projektek is érintik a területet (pl. a zarándokút kialakítása). Az infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódóan soft jellegű beavatkozások is szükségesek (pl. turisztikai programcsomagok kialakítása, városmarketing program). Ezek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vagy a programcsomagok esetében akár a térségre is vonatkozhatnak, de az integrált fejlesztések keretében megvalósíthatók. A turisztikai projektek részletesebb bemutatására a 4.3 fejezetben kerül sor.

12.2.4 Ipari Park AT

Az Ipari Park komplex fejlesztése lényegében több különálló projekt megvalósítását foglalja magában, amelyek bemutatása a 4.3 fejezetben történik:

- A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése,
- A nyírbátori Inkubátorház bővítése,
- Geotermikus fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén,
- Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések.

12.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmazza a célok eléréséhez szükséges legfontosabb beavatkozásokat. Az ITS operatív jellege ugyanakkor nem jelenti azt, hogy részletesen kidolgozva tartalmaznia kell a megvalósítandó projekteket, elegendő, ha a stratégia a tervezett fejlesztések vázlatos bemutatására szorítkozik.⁸

⁸Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.)

Az ITS keretében azonosított projekttypusok (az akcióterületi fejlesztéseken kívül) az alábbiak:

- *Kulcsprojektek:* A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- *Hálózatos projektek:* A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.
- *Egyéb projektek:* a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

Az integráltság elvének érvényesítése érdekében mindazon fizikai jellegű projektekhez, ahol ez szakmailag indokolt, illetve a pályázati kiírás által megengedett lesz, olyan társadalmi-közösségi célú, soft projektelemek is kapcsolódni fognak, amelyek egyértelműen felerősítik az infrastrukturális beruházások pozitív hatásait. A tervezett beavatkozások jelenleg ismert részleteit (pl. lehetséges tevékenységek, becsült költségvetés, indikatív ütemezés) a következő fejezetek tartalmazzák azzal az előfelvetéssel, hogy ezek a projektkidolgozás későbbi fázisaiban kerülnek pontosításra, véglegesítésre.

12.3.1 Kulcsprojektek

- **A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése:** 2005-ben alakította ki a város közműekkel ellátott Ipari Parkját, amelyből az elmúlt 10 évben 22 hektár került értékesítésre és beépítésre. Jelenleg kisebb beruházások megvalósítására alkalmas területek állnak rendelkezésre, jelentősebb fejlesztés, munkahelyteremtés az Ipari Parkban közművesített telek hiányában nem valósítható meg. Figyelembe véve a város gazdaságának fejlődését várható, hogy az elkövetkező években is jelennek meg olyan fejlesztési igények, amelyekhez közművesített telek biztosítása szükséges. Ennek érdekében zöldmezős beruházásként közel 20 hektáros új gazdasági hasznosítású terület kerül kialakításra a szükséges közművek (burkolt út, víz, szennyvíz, csapadékvíz, gáz, villamos hálózat) teljes körű kiépítésével.

A projekt másik eleme a meglévő léghábeles középvezettségű elektromos ellátás helyett egy új földkábeles körvezeték kiépítése az Ipari Park területén, amely nemcsak a meglévő kapacitást biztosítja, hanem egy többlet teljesítményt is a bővítés érdekében. Az alapvetően könnyűipari technológiát alkalmazó termelés egyik legfontosabb feltétele ugyanis a stabil, megfelelő kapacitású, letörésmentes áramellátás. A kiépítés jelentős időszükséglete és pénzügyi forrás szükséglete miatt indokolt ezeket a feltételeket előzetesen biztosítani a befektetők számára.

- **A nyírbátori Inkubátorház bővítése:** a 2011-től működő Inkubátorház összes műhelyében különböző vállalkozások végzik tevékenységüket. A műhelyek kihasználtsága 100%-os, az üzemeltetőnek már több igényt vissza kellett utasítania kapacitáshiány miatt. Az irodák kihasználtsága is közel 100%-os: jellemzően 1-2 üres irodával működik a létesítmény, de az eddigi tendenciák előrevetítik az irodakinálat bővítésének szükségességét is. A duális képzés beindítása érdekében az Ipari Parkban működő foglalkoztatók oldaláról jelent meg az igény egy központi tanműhely kialakítására és felszerelésére, amelynek biztosítására az Inkubátorházban megfelelő lehetőség nyílik. A beruházás keretében a jelenlegi elképzelések szerint
  - 6 új csarnok (500 m²),
  - 4 új iroda (80 m²)
  - a duális képzéshez kapcsolódóan pedig egy eszközökkel felszerelt tanműhely kerül kialakításra.

- **Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén:** az Ipari Park területén meglévő üzemek fűtése jelenleg földgáz alapon valósul meg. A város geotermikus adottságait figyelembe véve a föld hőjének hasznosításával ez az energia lényegesen olcsóbban biztosítható, és így várhatóan a város versenyképesebb adottságokkal tudja értékesíteni területeit az Ipari Parkban, ezáltal pedig hosszú távon biztosítható a város gazdasági fejlődése – az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkenésével párhuzamosan. Ezt a célt szolgálja az Ipari Park területén, az Inkubátorház telkén kialakítandó geotermikus kút, amely a talajból nyert termálvíz hőjét hasznosítaná fűtési célra. A lehűlő termálvíz a projekt keretében kiépülő elosztóvezeték-hálózaton át az Ipari Park északi sarkában kialakításra kerülő visszasajtoló kúton keresztül jut vissza a talajba. A rendszer létrehozásával évi 2000 GJ fűtési energia előállítását oldható meg.

- **Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése:** a munkaerő-piaci folyamatok esetében Nyírbátor elsődleges kihívása nem az új munkahelyek létrehozása, hanem az, hogy a városban működő és dinamikusan fejlődő cégek humán erőforrás igényét kielégítse. A munkaerő-piaci kereslet és kínálat egyensúlyának fontosságát valamennyi érintett szereplő érzékeli, ezért az együttműködés az elmúlt időszakban fejlesztési források nélkül is elkezdődött. A projekt Nyírbátor Város Önkormányzatának kezdeményezésével egy olyan 11 szereplőből álló együttműködő munkacsoport létrehozására irányul, amelynek célja a térség foglalkoztatottságának javítása az alábbi feladatokat elvégzésével:
  - foglalkoztatási stratégia kidolgozása és megvalósítása,
  - HR klub működtetése,
  - közös honlap létrehozása,
  - szolgáltatás fejlesztés kkv-k számára a foglalkoztatás ösztönző fejlesztések érdekében,

- városban működő munkahelyek ismertségének javítása a különböző iskolaoktatási szinteken,
- az ehhez szükséges marketing eszközök alkalmazása, elkészítése, terjesztése (nyomtatott elektronikus média, kiállítások, workshopok).

A paktum szereplői: a város 7 nagyfoglalkoztató vállalata, az önkormányzat, a két középfokú oktatási intézmény és a Járási Hivatal Munkaügyi Osztálya.

- **A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése:** A 2010-ben felújított Sárkány Wellness és Gyógyfürdő éves szinten 120-140 ezer látogatót fogad. A vendégforgalom jelentős része a nyári hónapokra koncentrálódik, így ebben az időszakban feszített a fürdő kapacitása, míg az év többi részében a kihasználtság egyenletesebb. A fejlesztendő elemek növelik a fürdő kapacitását oly módon, hogy a tervezett plusz szolgáltatások jellemzően nem a csúc szezonra korlátozódnak.

A gyógyfürdő területén egy – a térségben teljesen újszerű – szolgáltatás kialakítása valósul meg: a törökfürdő részleg megépítésével a három szomszédos ország határmenti közelségét kihasználva egy új vonzerő hozható létre. A törökfürdő komplexum úgy épül meg, hogy szervesen kapcsolódik a meglévő szolgáltatásokhoz, de önállóan, eltérő nyitva tartással is működtethető – csökkentve ezáltal a vendégforgalom szezonálisát.

A projektben ezenkívül épül egy gyerekmedence, átalakításra kerül a legrégebbi termálmedence, és kibővítésre kerül a fürdő étterme is, kezelve a kapacitásproblémákat.

- **A Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése:** az elmúlt években az önkormányzat tulajdonában lévő Gyulaji úti erdőben számos önálló fejlesztés valósult meg (kemping felújítása, gyógyfürdő kiépítése, horgászto rendbetétele, fedett lovarda kialakítása, látogatóközpont építése) – mindezek megalapozták egy idegenforgalmi városrész létrejöttét. A létesítmények hatékonyabb kihasználása és teljesebb kínálata érdekében egy hazai és nemzetközi szinten is egyedülálló turisztikai szolgáltató központ, városliget hozható létre, amely széleskörű szolgáltatásokat és változatos élményeket nyújt az egyes célcsoportoknak. A kapcsolódó kulturális és vallási turizmussal együttműködve jelentősen növelheti nemcsak a megye, de az egész régió idegenforgalmi vonzerejét.

A jelenlegi elképzelések szerint a fejlesztés keretében

- új kereskedelmi szálláshelyek létrehozása tervezett (4 csillagos szálloda, ifjúsági szálló),
- 48 férőhellyel bővül a város tulajdonában lévő kemping kapacitása,
- tudásátadás és -bővítés céljából egy Technoparkot és egy erdei iskolát hoznak létre,
- emellett az aktív turizmushoz kapcsolódó létesítmények kerülnek kialakításra (kalandpark és erdei tornapálya, túra- és tanösvények),
- valamint a Szénaréti-tó környezetének rendezésével egy pihenő és csónakázó kerül kiépítésre.

- **Lovarda bővítése:** a 2014-ben átadott lovarda új típusú attrakciót jelent a városban. Az ebben rejlő potenciálok maximális kihasználása érdekében szükséges a lovarda bővítése nemzetközi versenyek lebonyolítására alkalmas díjhajtó és maraton pályák kialakításával. A tervezett fejlesztésekkel új turisztikai szegmens szólítható meg, így jelentősen növelhető a vendégek és a vendégéjszakák száma.
- **Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben:** a korábbi és a tervezett turisztikai fejlesztéseknek, valamint az M3 autópályára felvezető 4105. j. út közelségének köszönhetően a város északnyugati részén elhelyezkedő Kisbóni szőlő területe kiválóan alkalmas új lakóövezet létrehozására. A tervezett lakóparkban magántulajdonú családi házak, valamint piaci alapon bérbe adandó önkormányzati lakások építésére kerül sor a népességmegtartás és a betelepedés elősegítése céljából. Ebbe a városban működő multinacionális cégek is bevonhatók partnerként, amelyek a bérleti költségek részleges átvállalásával tudnák támogatni a megfelelő szaktudással rendelkező munkavállalók letelepedését.
- **Intermodális közlekedési csomópont kialakítása:** a nyírbátori vasúti állomás és buszpályaudvar jelenleg is egy helyen található, azonban központi épülettel és megfelelő infrastruktúrával nem rendelkezik. A projektben – a közlekedési vállalatokkal és szolgáltatókkal együttműködve – egy intermodális központ kerül kiépítésre, amely kiszolgálja mind a vonattal, mind a busszal érkezőket és beköti a csomópontot a kerékpáros közlekedési rendszerbe is. Ezt kiegészítve egy nagy kapacitású kerékpártároló és -kölcsonzó központ kerül kialakításra mind a városba érkező turisták (több mint 100 ezer fő), mind a városba napi szinten ingázó lakosság (a 2011. évi népszámlálás alapján mintegy 4500 fő) részére. Mindez hozzájárul a környezetbarát közlekedési formák nagyarányú terjedéséhez és az időszakosan jelentkező közúti zsúfoltság mérséklődéséhez.
- **Az M3 autópályához vezető 4105. j. út felújítása:** jóllehet Nyírbátor 10 km-re fekszik az M3 autópályától, az összekötő 4105. j. út állapota azonban nem felel meg sem a személy-, sem a teherforgalom számára – nagymértékben rontva a város elérhetőségét. Az útszakasz állami kezelésben van, így felújítása nem az önkormányzat hatásköre.
- **471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése:** a 471. sz. másodrendű főútvonal jelentős tranzitforgalmat bonyolít, amely jelenleg a város belterületét terheli. Az elkerülő útszakasz kiépítésével mérséklődne a városközpontot terhelő zsúfoltság és balesetveszély, valamint csökkenne a közlekedési eredetű szennyezettségi szint. A fejlesztés előkészítése és megvalósítása – a 4105. j. út felújításához hasonlóan – állami hatáskörbe tartozik.

12.3.2 Hálózatos projektek

- **Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések:** jelenleg a nyírbátori vállalatok, nagyfoglalkoztatók mintegy 2000 három műszakban dolgozó munkavállalónak biztosítanak megélhetést. Ehhez képest az Ipari Parkban 2 db, közel 40 fő befogadására alkalmas, fedett buszváró üzemel, ami nem elégséges a térségben élő vagy távolabbi településekről bejáró munkavállalók számára. Az elmúlt években a kistérség összefogásával valamennyi környező településen kialakításra kerültek a buszöblök és a fedett buszvárók. A fejlesztések következő

üteme az Ipari Parkban, önkormányzati területen egy központi buszmegálló kialakítása 10 fedett buszváró peronnal, központi fűthető buszváró épülettel. Emellett az Ipari Parkon kívül két fedett buszváró és megálló kerül kialakításra. A beavatkozás célja a Nyírbátorban dolgozó városi és térségi lakosság biztonságos és kényelmes munkába járásának biztosítása.

- **Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása:** egyes lakófunkciójú területeken a telekstruktúra lehetővé teszi a tömbfeltárások végrehajtását, amivel hatékonyabbá tehető a városi belterület hasznosítása és a kiszolgált infrastruktúrák működtetése. Az új telkek kialakításával növekedhet a város vonzereje, ami által megfordíthatóak a kedvezőtlen demográfiai tendenciák. Ezzel párhuzamosan elengedhetetlen a lakóterületeken új közösségi terek létrehozása, amelyek a környék lakosainak életminőségét nagymértékben elősegítik, így közvetett módon növeli a város népességmegtartó erejének növekedéséhez.
- **Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása:** az önkormányzati tulajdonú ingatlanok pénzügyileg és környezetileg is fenntartható működtetése érdekében szükséges energiahatékonysági fejlesztések megvalósítása. A fosszilis energiák kiváltásával a működési költségek jelentős mértékben csökkenthetők, és a létesítmények szén-dioxid kibocsátása is mérséklődik. A beavatkozások a tervek szerint valamennyi önkormányzati tulajdonú vagy fenntartású épületben megvalósítandók.
- **Közvilágítás korszerűsítése:** a közvilágítás korszerűsítésének első üteme 2002-ben megvalósult, azonban egyfelől nem érintette a város teljes területét, másfelől azóta korszerűbb technológiák érhetők el. A fejlesztés megvalósításával mérsékelhetőek a városüzemeltetési kiadások, valamint közvetett módon csökkenthető a károsanyag-kibocsátás is.

12.3.3 Egyéb projektek

- **Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között:** Nyírbátor Város Önkormányzata – együttműködve a három történelmi egyházzal – egy valódi zarándok útvonalat kíván kialakítani a Máriapócsi kegytemplom, a nyírbátori görög katolikus, római katolikus és református templom között, érintve a nyírbátori gyógyfürdőt és a környező turisztikai szolgáltatásokat. A projekt célja, hogy a térségbe érkező több százezer zarándok Nyírbátorba érkezve és megszállva megtekinthesse a város szakrális helyeit, majd egy valódi zarándok túra keretében látogassa meg a Máriapócsra megrendezésre kerülő búcsú egyikét. A projektben kiépítésre kerül a Várostitörténeti sétány kimaradó szakasza a görög katolikus templom mellett, egy köves zarándokút a gyógyfürdőig, majd onnan Máriapócsra mezőgazdasági utak helyreállításával és stabilizálásával, útjelző táblák kihelyezésével kerül kiépítésre a zarándokút teljes szakasza. A beavatkozással akkor érhető el maradéktalanul a kitűzött cél, ha turisztikai célú kerékpárút is kiépítésre kerül.
- **Az Édesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása:** az idegenforgalomhoz kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások és azok infrastruktúrája egyelőre hiányosnak értékelhető, többek között a szállásférőhelyek száma (2013-ban 628 db), a kínált szolgáltatások palettája és

minősége jelenleg nem illeszkedik teljes mértékben a vendégek által támasztott igényekhez. Az ifjúsági szálló létrehozásával újabb célcsoport érhető el – kapcsolódva a zarándokút kialakításához is.

- **Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban:** a várkastélyra épülve bővítendő a turisztikai szolgáltatások és attrakciók kínálata (pl. lovagi torna szervezése, helyi jellegzetességeket kínáló várétterem, korhű ruhákba beöltözési lehetőség, lovas kocsis túra, almavirágzáskor fesztivál szervezése, lovas színház, vár falán kivetítés a Báthory család történetét felölelve). Mindezzel növelhető a város vonzereje, ami a vendégforgalom további bővülését, a szezonális mérséklését, valamint az itt-tartózkodási idő és a költési hajlandóság növekedését eredményezheti. A korabeli komplexum bizonyos elemeinek részbeni visszaépítése is megtörténhet a projekt keretében.
- **A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása:** a korábbi Dohánygyár nem önkormányzati tulajdonú épülete jelenleg kihasználatlan, de ipari emlék épületei számos funkcióra átalakíthatók. Az érintett városrész felzárkóztatását és a város turisztikai vonzerejét növelhetik olyan interaktív múzeumok és egyéb látványosságok létrehozása, amely illeszkedik a térség és az adott terület jellegzetességeihez (pl. almamúzeum, gyármúzeum).
- **Turisztikai programcsomagok kialakítása:** jóllehet Nyírbátor területén sokszínű idegenforgalmi kínálat érhető el, elsősorban a kulturális és örökségturizmusra, valamint a gyógy- és egészségturizmusra épülve. A komplex turisztikai élmény megteremtése érdekében célszerű ezeket programcsomagok formájában is elérhetővé tenni – tematikus és térségi alapon egyaránt.
- **Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok:** az elmúlt években megerősödni látszó népmozgalmi folyamat eredményeképpen a felső- vagy középfokú végzettséggel rendelkező fiatalok más, fejlettebb térségekben telepednek le, ezzel párhuzamosan pedig a hátrányos helyzetű és a szegregátumban élő családokon belül újratermelődik az iskolázatlan, megfelelő szakképzettséggel nem rendelkező fiatalok száma. A két probléma együttesen már középtávon is negatív folyamatokat indít el a lakosság társadalmi összetételében, ez jelentős akadálya a térség gazdasági fejlesztésének. Ezért szükséges támogatási és ösztöndíjprogramok rendszerszerű beindítása (a szükséges intézményrendszer felállításával együtt), amellyel mindkét érintett célcsoport elérhető a számára megfelelő eszközökkel.
- **A duális szakképzés feltételeinek megteremtése:** a városban működő nagyfoglalkoztatók folyamatos fejlődésének köszönhetően évről-évre jelentős munkaerőigény jelenik meg a piacon. A gyakorlatban azonban a rendelkezésre álló potenciális munkaerő végzettsége, képzettsége és szakmai gyakorlata nincs összhangban a munkaadók szükségleteivel. A helyi szakképző intézettel közösen szükséges új szakok beindítása, amelyek igazodnak a helyi vállalkozások elvárásaihoz és versenyképes, használható szakképesítést nyújt. A projektben ezen túlmenően kialakításra kerülhet a duális képzés megvalósításához szükséges működtetett gyakorlati képzőhely (kapcsolódva az Inkubátorház bővítését célzó projektelképzeléshez), amelyet az önkormányzat, a képzőintézet és a helyi vállalkozások közösen működtetnek.

- **KKV-k piacra jutásának segítése:** a térség vállalkozásainak növekedése érdekében szükséges a piacra jutás feltételeinek támogatása. A beavatkozás fókuszál a piaci érvényesüléshez szükséges tevékenységek (marketing, márkáépítés, piaci betörés, üzleti kapcsolatfelvétel) és a piacra jutáshoz szükséges tevékenységek (kiállításon való részvétel, cégprezentáció, önálló árubemutató, sajtófogadás, üzletember találkozó szervezése) támogatására.
- **Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése:** a város gazdasági potenciáljának növelése érdekében fontos, hogy a nagyvállalatok minél nagyobb mértékben vegyék igénybe a helyi kis- és középvállalkozások szolgáltatásait – versenyképes minőségben és áron. Ennek koordinálása és megvalósítása hosszú távon jelentkező, a térség gazdasági szereplőinek bevonásával zajló feladat.
- **Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése:** a helyi agrárszektor értékesítési lehetőségeinek növelése érdekében indokolt a helyi termelői piac létrehozása, megújítása. Ezáltal javul a helyi mezőgazdasági termelők működési környezete, ami középtávon hozzájárul a munkahelyek megőrzéséhez és újak létrehozásához, valamint erősíti a város-vidék együttműködést.
- **József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása:** a szegregátumban működő óvodában megépítése óta nem történt felújítás, így műszaki és higiéniai szempontból is rendkívül rossz állapotú. A fejlesztés keretében a csoportszobák és a vizesblokkok komplex felújítására kerül sor.
- **Iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése:** az óvodába járási kötelezettség új szabályai miatt várhatóan növekedni fog az intézmény kihasználtsága, továbbá az önkormányzat – a fejlesztéseknek köszönhetően – a kedvezőtlen demográfiai folyamatok megfordulásával számol, emiatt indokolt az óvoda bővítése.
- **Családi napközi, bölcsőde kialakítása:** a városban és a környező településeken élő kisgyermekes szülők munkába állását segíti a 3 év alatti gyermekek nappali elhelyezését biztosító új intézmények létrehozása. A fejlesztés az önkormányzati bölcsőde bővítésével valósítható meg a Zrínyi utcai épületben.
- **A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra:** Nyírbátorban a KSH 2013-as adatai alapján 118 lakás és több intézmény csatlakozik a városi távhőellátó rendszerre. A fosszilis energiahordozókon alapuló fűtési mód pénzügyi és környezeti hatékonysága egyre inkább megkérdőjelezhető, így szükséges a távhőtermelő rendszer átállítása geotermikus alapokra.
- **Napelem park kialakítása:** a napsütéses órák éves száma és megoszlása alkalmassá teszi a várost a napenergia nagyobb mértékű kiaknázására. Ennek hatékony eszköze egy napelem park létrehozása, amely segítségével kielégíthető például a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő és a közvilágítás villamosenergia igénye.
- **Városmarketing program:** a város humán erőforrás- és tőkevonzó képességének javítása, a turisztikai vonzerő javítása és a helyi identitás erősítése érdekében közös városmarketing program megvalósítása javasolt az önkormányzat, a vállalkozói szektor és a civil szervezetek összefogásában. A kialakított jó gyakorlatok folytatásaként újabb rendezvények szervezése, közös elektronikus és nyomtatott anyagok elkészítése és terjesztése szükséges országos és nemzetközi

rendezvényeken, kiállításokon, állásbörzéken. A városmarketingről mint nem beruházási jellegű tevékenységről a 8.1.4 fejezet közöl további részleteket.

- **A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése:** a város népességmegtartó erejét növeli, ha a lakosság erős települési identitással rendelkezik – ehhez a különböző helyi közösségfejlesztési, szemléletformáló, hagyományalapú programok nagymértékben hozzájárulhatnak.

12.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

Nyírbátor tervezett fejlesztései kapcsolódnak egymáshoz, erősítve egymásra gyakorolt pozitív hatásukat. A projekttypusok közötti átfedés (pl. egy meghatározott akcióterületen megvalósuló kulcsprojekt, vagy egy hálózatos projekt akcióterületen megvalósuló elemei) kifejezetten pozitív szinergiákat eredményezhet.

Az egyes fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú városi célok kapcsolatát az alábbi táblázat foglalja össze. (Amennyiben egy fejlesztés több célhoz is kapcsolódik, abban az esetben minden érintett célnál megjelenítésre került a projekt.)

30. táblázat A középtávú városi célok és a projekt típusok kapcsolata

Középtávú tematikus célok	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése A nyírbátori Inkubátorház bővítése Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	Az Ipari Park komplex fejlesztése	A nyírbátori Inkubátorház bővítése 2. ütem Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok A dualis szakképzés feltételeinek megteremtése KKV-k piacra jutásának segítése Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése Városmarketing program
T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	A Sarkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése A Gyulajai úti erdő komplex turisztikai fejlesztése Lovarda bővítése		A Sarkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulajai erdő, Szénaréti tó területének gyógyhelyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása	Zarandokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriaapócs között Az Édesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása Turisztikai programcsomagok kialakítása Városmarketing program
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	Intermodális közlekedési csomópont kialakítása Az M3 autópályához vezető 4105. j. út felújítása* 471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése* Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása	AVárosközpont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja	Zarandokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriaapócs között József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása Iskola utcai Kerekerdő óvoda ferőhely bővítése Családi napközi, bölcsőde kialakítása A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra Napelem park kialakítása
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	Geotermikus fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása Közvilágítás korszerűsítése		
T5. A hátrányos helyzetű			Az Északi lakóterület szociális	Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok

Középtávú tematikus célok	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja			városrehabilitációja	Nyírbátorban József Attila u. 7. szám alatti óvoda belső felújítása A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése A Gyulajai úti erdő komplex turisztikai fejlesztése Lovarda bővítése			A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése Turisztikai programcsomagok kialakítása Városmarketing program

* nem önkormányzati hatáskörbe tartozó projekt

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Turisztikai programcsomagok kialakítása									
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok									
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése									
KKV-k piacra jutásának segítése									
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése									
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése									
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása									
Iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése									
Családi napközi, bölcsőde kialakítása									
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra									
Napelem park kialakítása									
Városmarketing program									
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése									

12.6 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2014-2020 közötti európai uniós támogatások jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán. Nyírbátor Város Önkormányzata kiegyensúlyozott költségvetési helyzetének köszönhetően biztosítani tudja a tervezett fejlesztésekhez szükséges önerőt – erre elsősorban az iparűzési adó magas összege nyújt lehetőséget. A beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzése érdekében:

- egyfelől fontos, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését,
- másfelől számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A városok, ezen belül különösen a járasszékhelyek számára kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az ún. Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a megyék

területén megvalósítani tervezett intézkedéseket (a megyei jogú városok kivételével). A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében rendelkezésre álló keret 89,28milliárd forint (Nyíregyháza nélkül)⁹. Ezen túlmenően a megye szereplői részére allokált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

32. táblázat Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció

Prioritás	Tervezett intézkedések	Tervezett allokáció
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	12,783
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	7,973
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	5,715
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	6,891
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	16,52
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	8,415
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	14,052
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	3,44
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,91
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,554
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	7,408
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,964
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	1,654
7. Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések (CLLD)	7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése	CLLD
	7.2. A városi lakosság közösségi aktivitásának növelése a helyi közösségszervezés és kulturális kínálatbővítés segítségével	CLLD

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 (tervezet, 2015.05.11.)

A TOP forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

- Az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transeurópai

⁹1702/2014. (XII. 3.) Kormányhatározat

közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.

- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)** fő célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.
- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)** célkitűzése, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)** egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.
- A közigazgatás, és a közszolgáltatási szféra kiemelt fejlesztései a **Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)** terhére lesznek végrehajtva.
- A **Vidékfejlesztési Program (VP)** elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.
- A **Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)** a halászati ágazat támogatási lehetőségeit tartalmazza.
- A **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)** alapvető célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő étkezéshez és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.

Mindezek mellett a városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhatnak fejlesztéseik megvalósításába:

- Határon átnyúló együttműködési programok (Románia-Magyarország, Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna)
- Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Horizon 2020, URBACT)
- Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap)

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a következő táblázat mutatja be. A Nyírbátor által felhasználható források milliárdos nagyságrendűek: az

alábbi táblázat adatai alapján mintegy 15 milliárd forintnyi forrásra számít az önkormányzat, amiből azonban az elkerülő út több mint 5 milliárdot is kitehet. A fennmaradó összeg rendelkezésre állása alapvetően a megpályázható források nagyságától, a tényleges pályázók (azaz versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól függ. A tervezett fejlesztések teljes körű megvalósítására – éppen a pénzügyi korlátok és az élénk verseny miatt – nem feltétlenül lesz lehetőség, vagyis a tényleges források reálisan ennél alacsonyabbak lesznek. Ezért szükséges azon fő irányelveknek a meghatározása, amelyek alapján azonosíthatók a legfontosabb beavatkozások:

- a fejlesztés által érintett célcsoport nagysága és helyzete,
- a fejlesztés várható gazdasági, társadalmi és környezeti hatásainak mértéke,
- jogszabályi előírások, kötelezettségek,
- a helyi lakosság és vállalkozások elvárásai, szükségletei.

33. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek		
A Városközpont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából	237	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulaji erdő, Szénaréti tó területének gyógyhelyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása	1120	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja	156,5	TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja TOP 5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
Az Ipari Park komplex fejlesztése	2360	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés KEHOP 5.3. Távhő és hőellátó rendszerek energetikai fejlesztése, illetve megújuló alapra helyezése
Kulcsprojektek		
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	750	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
A nyírbátori Inkubátorház bővítése	550	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer	480	KEHOP 5.3. Távhő és hőellátó rendszerek

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
kiépítése az Ipari Park területén		energetikai fejlesztése, illetve megújuló alapra helyezése
Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	400	TOP 5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	680	GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
A Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése	440	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Lovarda bővítése	165	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	820	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Intermodális közlekedési csomópont kialakítása	210	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
Az M3 autópályához vezető 4105. j. út felújítása	250	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés IKOP 4. A TEN-T hálózat közúti elérhetőségének javítása prioritási tengely
471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése	5230	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés IKOP 4. A TEN-T hálózat közúti elérhetőségének javítása prioritási tengely
Hálózatos projektek		
Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	180	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása	433	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása	250	TOP 3.2. A települési önkormányzatok energiahatékonyságának javítása és a megújuló energiaforrások részarányának növelése KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
Közvilágítás korszerűsítése	200	TOP 3.2. A települési önkormányzatok energiahatékonyságának javítása és a megújuló energiaforrások részarányának növelése
Egyéb projektek		
Zarándokút és kerékpárút kialakítása	110	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Nyírbátor és Máriapócs között		szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Az Édesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása	250	saját forrás
Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban	400	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása	230	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Turisztikai programcsomagok kialakítása	68	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok	490	TOP 5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok) TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése	450	GINOP 6.5. Oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása
KKV-k piacra jutásának segítése	38	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése GINOP 1.3. Vállalkozások hálózatosodásának és piacra jutásának elősegítése
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése	32	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése GINOP 1.3. Vállalkozások hálózatosodásának és piacra jutásának elősegítése
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése	88	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása	33	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
Iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése	70	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
Családi napközi, bölcsőde kialakítása	70	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra	800	KEHOP 5.3. Távhő és hőellátó rendszerek energetikai fejlesztése, illetve megújuló alapra helyezése
Napelem park kialakítása	450	KEHOP 5.1 Hálózatra termelő, nem épülethez

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
		kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáram-termelés elősegítése
Városmarketing program	35	TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése	45	TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása

13 Antiszegregációs program

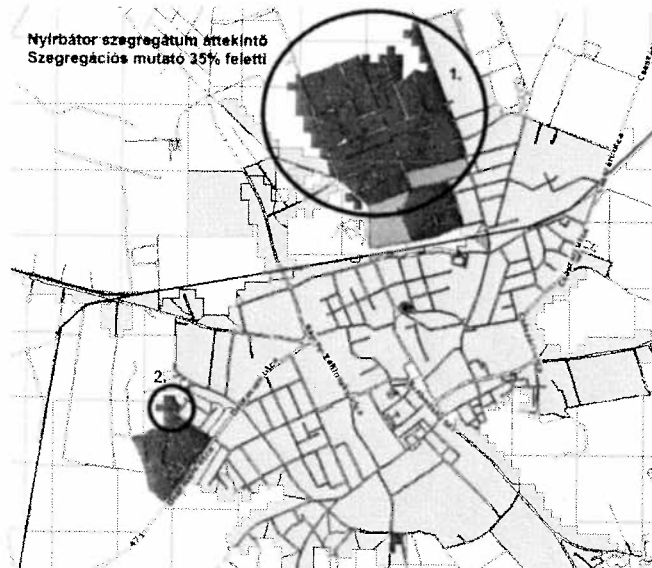
13.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Nyírbátor város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. Járásszékhely esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik.

6. térkép Nyírbátor szegregátumai a 2011. évi népszámlálási adatok alapján

Forrás: KSH

A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg a világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik.

A segélyezési adatok vizsgálata, a helyszíni terepbejárás és az önkormányzat szakembereinek tapasztalata, valamint a korábbi antiszegregációs tervet is jóváhagyó antiszegregációs szakértő álláspontja azt a korábban is érvényes megállapítást támasztja alá, hogy csak az 1. jelölésű terület tekinthető valódi szegregátumnak.¹⁰

A 2. szegregátum lakosainak száma épp csak meghaladja a határértéket (51 fő), lakókörnyezete megfelelő, az adatok a szegregátum területén kifejezetten kedvező irányba változtak.

34. táblázat A 2. szegregátum adatainak változása (2001, 2011)

	2001	2011
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	78,8	61,1
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	0,0	7,4
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	100,0	66,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	82,0	54,9
Munkanélküliek aránya az akcióterületen	77,8	34,8

¹⁰ A 2. szegregátum lakosainak száma épp csak meghaladja a határértéket (51 fő). lakókörnyezete megfelelő, az adatok a szegregátum területén kifejezetten kedvező irányba változtak.

(munkanélküliségi ráta)		
Tartós munkanélüliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélüliek száma/ munkanélüliek+foglalkoztatottak száma)	66,7	13
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	45,5	8,3
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	36,4	0

Forrás: KSH

Az alábbiakban részletesen bemutatásra kerül az 1. szegregátum komplex társadalmi, fizikai helyzete.

Elhelyezkedés

Az Északi lakóterület szegregációs folyamatainak háttérében részben történelmi, a XIX. század éveire visszanyúló városszerkezeti okok állnak. Ugyanakkor az ipari fejlődés a város e területéhez kapcsolódott. Az így érvényesülő kettős hatás, valamint a vasútvonal erősítette a városközponttól történő elkülönülést, jóllehet a terület Nyírbátor szerves része. A szegregált terület a belvárostól és a turisztikai övezettől nem messze helyezkedik el, családi házas övezettel, az Ipari Parkkal, illetve a Városközponttal határolt.

Demográfia

2001-hez képest a szegregátum területe kismértékben kiterjedt déli irányba, ezzel együtt azonban az érintett lakosság száma nem növekedett, hanem csökkent (2498 főről 2163 főre). A lakosság korcsoportos összetétele kedvezőbb a városi átlagnál, ami azonban együtt jár a magasabb eltartottsági rátával is – részben ez is oka a nagyarányú szegénységnek. A szegregátumban élők nagy része roma származású, pontos szám adatok a jogszabályi megkötöttségek miatt nem állnak rendelkezésre.

Szociális és munkaerő-piaci helyzet

Az itt élők 71,4%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, ami rontja a munkavállalás esélyeit. A magasabb végzettséggel rendelkező lakosok mintát és motivációt jelenthetnek a társadalmi integráció folyamatában, arányuk azonban mindössze 0,5%. Az adatok visszaigazolódhatnak a megszerzhető állások jellegében is: a foglalkoztatottak ¾-e alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozik. A munkaerő-piaci mutatók kedvezőtlen helyzetet tükröznek: jóllehet a tendenciák pozitív irányúak, a lemaradás továbbra sem csökken a városi értékekhez képest. Példaképpen a munkanélküliségi ráta egész Nyírbátor területén 18,8%, míg a szegregátumban 59%; ezen belül a tartós munkanélüliek aránya 10%, illetve 26,5%.

A szociális és megélhetési problémák oka részben a rendszeres jövedelemszerzéshez történő hozzáférés hiányában és a munkaszocializáció alacsony mértékében keresendő – ezt valamelyest ellensúlyozza az elmúlt évek közfoglalkoztatási gyakorlata. A háztartásokban élők döntő többsége a segélyekből származó jövedelmét alkalmi munkával egészíti ki, sokan élnek külföldről behozott használt tárgyak eladásából és „vasazásból”.

Szolgáltatások elérhetősége	<p>A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított. Az óvodáskorúakat tekintve az önkormányzat minden igényt ki tud elégíteni, a tanulók jelentős része integrált általános iskolai oktatásban részesül, de az önkormányzatnak működtetőként nincs hatása sem a köorzathatárok kijelölésére, sem az intézményekben zajló szakmai tevékenységre. A gyermekek 20%-a hátrányos helyzetű, jelentős részük roma származású. Többen a Nyírbátori Éltes Mátyás Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Gyermekotthon és Kollégium elnevezésű intézménybe járnak.</p> <p>A szegregátumban a gyermekjóléti és a családsegítő szolgálat szakemberei napi rendszerességgel fordulnak meg, és biztosított az egészségügyi szolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférése is. A városrészben élők számára rendszeres természetbeni támogatásokat (élelmiszer, ruhaneműk) nyújt a Családsegítő Szolgálat, a Gyerekjóléti Szolgálat, valamint a Máltai Szeretetszolgálat.</p> <p>A terület kereskedelmi és vendéglátó-ipari funkcióellátottsága lakosságárányosan alacsony. Az üzlethelyiségek részben üresen állnak, részben más funkciót kaptak.</p>
Épített környezet, közmű, közlekedés	<p>Az utak kiépítettsége a területen alacsonyabb, mint a városi átlag. A részben kiépítetlen úthálózat problémát jelent az idősek és a rászorultak esetében, mivel csapadékos időben a mentő vagy egyéb gépjármű nem tudja megközelíteni az egyes utcákat. A terület megközelítését nehezíti a vasúti kereszteződések alacsony száma, a két átkelő a felmerülő szükségleteket nem elégíti ki.</p> <p>A területen a közművel való ellátottság összességében megfelelő, azonban a gerinchálózatra történő bekötés sok lakásban nem megoldott, a felhalmozott tartozások miatt esetenként szüneteltetik a szolgáltatásokat, a villanyórát is több helyen leszerelte a szolgáltató.</p> <p>A házak előtti területek kezelése más városrészekhez képest elhanyagolt. A vízvezető árok eltűntek, a csapadékvíz elvezetése és szikkasztása nem megoldott. Az utcai közkifolyóként működő kutak a vonatkozó közegészségügyi szabályoknak megfelelő darabszámban állnak a lakosság rendelkezésére, azonban a szükségletek alapján indokolt újak létesítése.</p> <p>A szegregált terület nagy részén azonban az önkormányzat – figyelembe véve az itt élők nehéz anyagi helyzetét – csoportos és térítésmentes konténeres szemétszállítást biztosít. Az ennek ellenére felhalmozódott illegális hulladékot az önkormányzat saját költségén számolja fel. Az elhelyezett konténerek számát és az ürítések gyakoriságát igény szerint felül kell vizsgálni.</p>
Lakhatási feltételek	<p>A lakóterületen található házak többsége az ötvenes években épült szoba-konyhás, éléskamrával ellátott épület. A lakások 33,8%-a alacsony komfortfokozatú, csupán 50%-ában építették ki a mellékhelyiséget. Az egyszobás lakások aránya a városi átlaghoz (6,1%) képest magas (16,6%).</p>

Az ingatlanok többsége magántulajdonú, emiatt a lakóterület felszámolása nem lehetséges, a magántulajdonban lévő lakások értéke olyan alacsony, hogy a kapott összegből az itt élők nem tudnának másikat vásárolni, cserelakással pedig nem rendelkezik az önkormányzat.

A szociális bérlakások problematikája

Az önkormányzat a területen lévő szociális bérlakások bérleti díját alacsonyan tartja: a komfortfokozattól függően 26-224 Ft/m²/hó között változik. Az elvándorlás nem jellemző, a lakók tartós bérletre rendezkedtek be. A lakhatási körülményeket rontja, hogy a viszonylag kis alapterületű lakásokba a bentlakók nagyszámú rokonságukat fogadják be. Az önkormányzat nem tud hatékonyan fellépni a jogtalan lakásfoglalókkal szemben. Az illegálisan értékesített lakásbérleti jogok következményeként és az állami lakásépítési támogatások kapcsán kialakult helyzet miatt a kilakoltatás veszélye is fennáll. Az önkormányzat csak ebben a városrészben lehetőséget biztosított kedvezményes lakásvásárlásra is, de a hátralékok és a tisztázatlan bérleti jogviszonyok miatt kevés lakás került értékesítésre.

13.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Nyírbátor Város Önkormányzata 2008-ban fogadta el az IVS részeként elkészült Antiszegregációs Tervét, amelyben meghatározta a legfontosabb célokat és beavatkozásokat, ezeket a fejezeteket az IVS 2011. és 2013. évi átdolgozása érdemben nem érintette, az abban foglaltak azóta is hatályosak.

Az Antiszegregációs Terv az IST tervezéséhez kapcsolódóan felülvizsgálatra kerül, amelynek részleteit az 5.3 fejezet tartalmazza. **A település szegregációs jellemzőinek javítása érdekében számos – részben kistérségi szinten megvalósított – konkrét intézkedés, beavatkozás történt az elmúlt időszakban,** amelyek eredményesen kezelték ugyan a fennálló problémákat és követendő megoldást jelentettek, azonban **eredményességük, hatásuk többnyire korlátozottnak tekinthető.** Ennek oka egyfelől az érintett célcsoport nagysága, másfelől az alkalmazott eszközök integráltságának részbeni hiánya.

Annak ellenére, hogy a konkrét beavatkozások hatóköre nem tekinthető szélesnek, egyéb az önkormányzat által befolyásolt, illetve külső folyamatoknak köszönhetően a **település szegregációs mutatója egyértelműen javult,** azonban az érintett népesség száma alig változott.

35. táblázat A város szegregációs jellemzőinek változása

	2001	2011
Szegregációs mutató	23,5	11,1
Szegregált területen vagy szegregációval veszélyeztetett területen élő népesség	2548	2506

Forrás: KSH

Nyírbátor Város Önkormányzata több konkrét intézkedést tett a szegregációs folyamatok lassítása, megakadályozása érdekében.

- A Regionális Operatív Program keretében az Északi városrész rehabilitációja címmel jelentős fejlesztést hajtott végre 2006 és 2007 folyamán. A program keretében a területen útépitésre és felújításra, park, tér kialakítására, az iskola kerítésének átépítésére és közösségi ház építésére került sor.
- Az LHH-program keretében megtörtént a Görögtemető utca kiépítése és gyűjtőúttá alakítása.
- A régi iskola épületét átalakították óvodává.
- TÁMOP projektek keretében számos oktatási, egészségügyi, szociális és közösségi jellegű programot valósítottak meg (részben kistérségi összefogással), amelyek során figyelmet fordítottak a hátrányos helyzetű lakosok bevonására is.

A fentiek közvetett vagy közvetlen módon hozzájárultak a korábbi IVS antiszegregációs célrendszerében foglaltak eléréséhez, ami jelenleg is aktuálisnak tekinthető.

14. ábra Nyírbátor antiszegregációs célrendszere

Átfogó cél	A telepen élők jelenlegi és jövőbeli életminőségének javítása, a Lakóterület vonzerejének növelése az újonnan betelepülő lakók számára		
Tematikus célok	Kitörési lehetőségek biztosítása	A szociális és jövedelmi helyzet javítása	A városrész élhetőségének fejlesztése, vonzó környezet kialakítása az újonnan betelepülők részére
Részcélok	<ul style="list-style-type: none"> ■ A minőségi oktatáshoz való hozzáférés esélyegyenlősége ■ A tanulás fizikai és pénzügyi feltételeinek biztosítása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A foglalkoztathatóság javítása ■ Munkaerő-piaci reintegráció ■ Lakhatási feltételek javítása ■ Egészségi mutatók javítása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Közösségi terek létrehozása és szolgáltató funkciók fejlesztése, kialakítása ■ Szeméttlerakó helyek bővítése, az illegális szeméttlerakók felszámolása ■ Az alap infrastruktúrák, utak, járdák, kerékpárutak aszfaltozása, buszmegállóhelyek kialakítása

Forrás: Nyírbátor Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2013)

Nyírbátor korábbi Antiszegregációs Programjának intézkedéseit az eltelt időszakban bekövetkező kisebb változások, illetve a módosított jogszabályi előírások miatt célszerű átdolgozni, ami nem elsősorban tartalmi, hanem inkább szerkezeti változtatásokat jelent.

13.3 Antiszegregációs intézkedési terv

13.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

A társadalmi és térbeli szegregáció mérséklése és megszüntetése sokrétű és kizárólag hosszú távon megvalósítható folyamat, amely során a következő – fizikai és nem fizikai jellegű – eszközök alkalmazandók és alkalmazhatók:

- **Oktatási integráció és felzárkóztatás:** a közoktatás rendszerében nyújtott teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekbe való bejutás lehetőségét, ezáltal a várható munkaerő-piaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához tehát nagyrészt az oktatáson keresztül vezet az út, erre azonban az önkormányzat befolyása az érintett köznevelési intézmények fenntartói viszonyainak megváltozása óta korlátozott.
- **A szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása:** a szociális szolgáltatások esetében hangsúlyosan figyelmet kell fordítani egyfajta egyensúlyra: egyfelől nem célszerű minden szolgáltatást a szegregátumba telepíteni, mert az közvetett módon tovább erősíti a szegregált állapotot, másfelől fontos a szolgáltatók aktív jelenléte is, mert csak ezáltal biztosítható, hogy minden érintett egyenlő eséllyel hozzáférhessen a jogszabályilag járó ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz.
- **A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása:** a közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett elő kell segíteni az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is, amelynek hatékony eszközei a személyes mentoráláson alapuló munkaerő-piaci programok. Ezek jellemzően egyéni tanácsadást, képzési lehetőséget és átmeneti időtartamra munkalehetőséget is biztosítanak.
- **Az egészségügyi állapot javítása elsősorban prevenciós szolgáltatásokkal, továbbá az egészségügyi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférhetőséggel:** a hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiénés feltételek és a szűréseken való alacsony részvétel miatt jellemzően elmarad a városi átlagtól. A prevenció és a célzott felvilágosítás mellett azonban azt is biztosítani kell, hogy az érintett lakosság könnyen és gyorsan megkaphassa a szükséges egészségügyi ellátásokat.
- **Intenzív közösségfejlesztés:** a szegregátum relatív helyzetének megítélése és az ott élők életminősége nagymértékben függ a rendelkezésre álló közösségi terek számától, minőségétől, használhatóságától. Nyírbátor Város Önkormányzata a helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együtt vizsgálja egy közösségi, illetve szolgáltató egység kialakításának lehetőségét. Az önkormányzat már rendelkezik a területen egy beruházásra alkalmas ingatlannal, amelyen új épület kialakításával nappali ellátást (étkezést, tisztálkodási lehetőséget stb.) biztosító szolgáltatást kíván létrehozni, ahol a szociális szolgáltatások bizonyos formáit vehetik igénybe. Ugyanitt roma fiatalok segítenének felvilágosító, tájékoztató munkával ügyintézési és egyéb kérdésekben. A közösségfejlesztési programok tervezésébe, megvalósításába, a felmerülő problémák megoldásába célszerű bevonni

- egyrészt a szegregátum lakosait, mivel így növelhető a programok elfogadottsága és hatásossága,
  - másrészt civil szervezeteket, mert ezek többnyire a közsféra szereplőinél rugalmasabban tudják kezelni a felmerülő konfliktusokat, és hatékonyabban tudnak közvetíteni a szereplők között.
- **Az adott lakóterület rugalmas és gyors elérhetőségének biztosítása:** jóllehet a szegregátum Nyírbátor szerves része, a vasútvonal elvágó hatása valamelyes érvényesül – főként az átkelőhelyek viszonylag alacsony száma miatt. Ezen elsősorban településtervezési eszközökkel és közlekedési fejlesztésekkel lehet javítani (pl. új vasúti átkelőhely létesítése, utak szilárd burkolattal való ellátása, kerékpárút kiépítése stb.).
- **A lakhatási feltételek átfogó javítása:** az életminőséget alapvetően befolyásolja a lakóingatlanok mérete, komfortfokozata és állapota – mindezen mennyiségi és minőségi mutatók a szegregátumok esetében jellemzően kedvezőtlenek. A rossz minőségű lakásállomány felszámolása történhet részleges vagy teljes felújítással, kisméretű lakások összevonásával, esetleg bővítéssel, indokolt esetben akár szanalással is. Az önkormányzat mozgásterét korlátozza, hogy a lakóingatlanok többsége magántulajdonú. Az egyes lakóingatlanokat érintő fejlesztések mellett elengedhetetlen a helyi infrastrukturális ellátottság hiányainak pótlása (pl. közkifolyók számának és elhelyezkedésének optimalizálása). Legalább ennyire fontos a lakókörnyezet esztétikai megújítása – akár új zöldfelületek kialakításával is –, amibe ideális esetben az érintett lakosság bevonható.
- **A szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása:** a szegregátum lakosságának folyamatos mentorálásával azonosíthatók azok a potenciális családok, amelyek már rövid távon alkalmasak integrált környezetbe (jellemzően a város más részén lévő [szociális] bérlakásba) való elhelyezésre – a fokozatosság elvének maximális figyelembevételével. Nagyon fontos, hogy nemcsak az elköltözőket kell megfelelően felkészíteni, hanem a befogadó közeget is. A folyamatot közvetett módon támogathatja a helyi bérlakásrendelet szükség szerinti felülvizsgálata is.
- **A társadalmi kohézió erősítése szemléletformáló és közösségépítő akciókkal:** a szegregátumokban élők integrációja csak akkor valósulhat meg maradéktalanul, ha mind a közvetlenül érintettek, mind a város teljes lakossága körében egyértelművé válnak a szegregált állapot megszüntetésének egyéni és ösztársadalmi szintű előnyei. A társadalmi befogadás elősegítését kisebb léptékű, interperszonális jellegű szemléletformálással és közösségi rendezvényekkel lehet elérni, amelybe lehetőség szerint minden korosztályt és társadalmi csoportot bevonnak.

Az intézkedéseket város- és szegregátum-szinten is meg kell valósítani, utóbbira részben lehetőséget nyújt a tervezett szociális városrehabilitáció is (4.2.2 fejezet).

13.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a

szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
  - egyfelől önálló antiszegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként,
  - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az antiszegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett városrész felértékelődése spontán népességcseréhez vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása);
- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

13.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok esetében célszerű különbséget tenni az alapján, hogy belső, azaz a város által ténylegesen befolyásolható vagy külső folyamatról van szó.

Belső folyamatok:

- Egyes városrészek épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg.
- Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városrészek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.
- A városrészek közötti migráció szintén zömmel természetes, piacvezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:
  - a fejlesztések térbeli mintázatának pontos megtervezése úgy, hogy a szegregált állapotot mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
  - önkormányzati bérlakások esetében lehetőség van egyfajta átgondolt lakás-kiutalási rendszer kialakítására, amely nagyobb hangsúllyal veszi figyelembe az anti-szegregációs szempontok érvényesítését;
  - azon telepek vagy telepszerű képződmények esetében, ahol a magántulajdonú lakóingatlanok száma magas, a szükséges források rendelkezésre állása esetén elképzelhető a lakások felvásárlása (majd bontása és értékesítése és/vagy bérlakásként való felújítása) az önkormányzat által.

Külső folyamatok:

- Az elhúzódó gazdasági válság különösen hátrányosan érinti a szegregátumokban többségben lévő alacsony iskolai végzettségűeket, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások (pl. közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása, komplex képzési és munkaerő-piaci integrációs programok).
- Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása).

13.3.4

14 A stratégia külső és belső összefüggései

14.1 Külső összefüggések

14.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében európai uniós szinten meghatároztak 11 tematikus célkitűzést a kohéziós politika 2014-2020 közötti végrehajtására vonatkozóan.¹¹ Ezek eléréséhez az ITS keretében tervezett fejlesztések egyértelműen hozzájárulnak. Az ITS célrendszerének illeszkedését az EU tematikus célkitűzéseire a következő táblázat mutatja be, amelyből látható, hogy az ITS megvalósítása egyértelműen hozzájárul az európai uniós szintű célok eléréséhez.

36. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseire

EU tematikus célkitűzések	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
(12) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
(13) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása	-
(14) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
(15) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
(16) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

¹¹ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1303/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről – <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1303&from=EN>

EU tematikus célkitűzések	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
(17) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
(18) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
(19) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
(20) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
(21) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
(22) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése

14.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz

Partnerségi
Megállapodáshoz
illeszkedés

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapdokumentuma, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitűzi fő fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra. A 2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Bizottság által aláírt Partnerségi Megállapodás 5 nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

37. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő

	fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
3. Energia- és erőforráshatékonyság növelése	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

OFTK-hoz
illeszkedés

A 2014 januárjában elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)¹² négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg, amelyekhez az ITS tematikus célkitűzései szorosan illeszkednek.

38. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az OFTK specifikus céljaihoz

	OFTK specifikus céljai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
Szakpolitikai célok	8. Versenyképes, innovatív gazdaság	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	9. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
	10. Élteképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő

¹²Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

	OFTK specifikus céljai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
		fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	11. Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
	12. Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzeró fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
	13. Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	14. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Területi célok	7. Az ország makroregionális szerepének erősítése	T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	8. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
	9. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	-
	10. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	-
	11. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	12. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

Nemzeti
Fenntartható
Fejlődés
Keretstratégiához
való illeszkedés

A Kormány által 2013 márciusában elfogadott dokumentum a 2012-2024-es időszakra vonatkozik és a fenntarthatóság felé való átmenet céljait és teendőit foglalja össze. A dokumentum – többek között – kimondja, hogy a benne foglalt „a magyar nemzet hosszú távú sikeres fennmaradását célzó alapelveket és stratégiai célkitűzéseket” a jogalkotásban – többek között a költségvetés elfogadásakor – és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Mindezek alapján szükséges az ország számára rendelkezésre álló hazai, vagy uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésekor a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájának (a továbbiakban: NFFK) elveit érvényesíteni.

A NFFK célja mindemellett, hogy *„hözjáruljon egy nemzeti egyetértés kialakulásához a fenntarthatóságról. A fenntarthatóság ugyanis nem csak politikai és kormányzási kérdés; hanem az egyes személyeknek, családoknak, üzleti vállalkozásoknak, civil szerveződéseknek is olyan célokat, értékeket kell követniük, oly módon kell meghozni mindennapos döntéseiket és olyan kezdeményezésekbe kell belevágniuk, amelyek biztosíthatják a fenntartható társadalom elérését.”*

Az NFFK átfogó célja a folytonosan változó társadalmi – humán – gazdasági – természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.

NFFK stratégiai fejlesztendő területei

- Emberi erőforrás: demográfia, egészség, tudás, társadalmi kohézió
- Társadalmi erőforrások: bizalom, munka, család, a múlt öröksége
- Természeti erőforrások: biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások, az embert érő környezeti terhelések csökkentése, nem megújuló természeti erőforrások
- Gazdasági (fizikai) erőforrások: a vállalkozói tőke és az innováció erősítése, a foglalkoztatás bővítése, költségvetési politika, életpálya-finanszírozás

Stratégiai szinten az ITS minden célja tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

Nemzeti
Vidékstratégiához
való illeszkedés

A stratégia átfogó célkitűzése: *„Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása.”* A Nemzeti Vidékstratégia az alábbi alapelveket rögzíti:

- Az állam közösségi és környezeti érdekeket érvényesítő szerepvállalása, átláthatóság
- Közösségi hasznosulás, méltányos elosztás
- Rendszerszemléletű megközelítés
- A helyi gazdaságra és a hálózati jellegű együttműködésekre építkezés
- Helyi közösségi részvétel, együttműködés

Vidékfejlesztési stratégia stratégiai célkitűzései

- a. Tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése
- b. Sokszínű és életképes agrártermelés
- c. Élelmezési és élelmiszerbiztonság
- d. A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése
- e. A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása

Stratégiai szinten jelen ITS minden célja tartalmaz a Vidékfejlesztési Stratégiához kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

Nemzeti Energiastratégia

A globális klímavédelmi kihívások, illetve a hosszú távon világviszonylatban csökkenő fosszilis energiatartalékok, és az értük folyó verseny tükrében a hosszú távú magyar Energiastratégia alapvető céljai pillérekbe foglalva – összhangban az európai uniós elvekkel – az alábbiak:

- **Energia ellátásbiztonság:** hazánk földrajzi adottságaiból és a hagyományos energiahordozók versenyképesen kitermelhető készleteinek hiányából fakadóan az ellátásbiztonság hosszú távú fenntartása elsőbbséget élvező cél.
- **Versenyképesség növelése a hazai gazdaság hosszú távú versenyképességét az energia szektor a következőkkel tudja elősegíteni:**
  - az EU egységes belső energiapiacába történő integrálódás;
  - a hangsúlyossá váló új ágazatok, különös tekintettel a megújuló energiaforrások hasznosítására, illetve az energiahatékonyság javítására és az azokhoz kapcsolódó a kutatás-fejlesztési tevékenységek;
  - a hazai készletek és erőforrások megfelelő kezelése.
- **Fenntarthatóság:** a környezet és fejlődés ügyének összekapcsolásával biztosítható a folytonos szociális jólét, a jövő generációk igényeinek kielégítése, valamint természeti, társadalmi és kulturális értékeink megőrzése. Ennek értelmében a fenntartható energiagazdálkodásnak meg kell teremtenie környezeti (erőforrás hatékony, klíma semleges), társadalmi (biztonságos, elérhető, egészségre nem ártalmas) és gazdasági (költséghatékony) dimenziók közötti összhangot.

A stratégia a célok megvalósításához öt kiemelt eszközt rendel – Nyírbátor az ITS-ben foglaltak alapján a dőlttel jelölt eszközökhöz tud kapcsolódni:

1. *Energiahatékonyság és energiatakarékosság*
2. *Megújuló energiaforrások*
3. *Atomenergia*
4. *Regionális infrastruktúra platform – a szomszédos országokkal való együttműködés*
5. *Új kormányzati energetikai intézmény- és eszközrendszer*

Megyei
területfejlesztési
konceptióhoz /
programhoz
illeszkedés

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2014-ben elfogadott területfejlesztési koncepciója három átfogó és 4 tematikus, illetve 3 területi stratégiai célt jelölt ki. Az operatív program keretében ezekhez 10 prioritást rendeltek. A prioritások és az ITS tematikus céljai között a koherencia egyértelmű és szoros.

39. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Program prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
11. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
12. Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
13. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzeró fejlesztése
14. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
15. A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése	-
16. A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzeró fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
17. A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
18. Élhető vidéki térségek megteremtése	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzeró fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
19. A külső perifériák felzárkóztatása	T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
20. A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkóztatása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Program prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
	fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

14.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

14.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

A város aktuális településrendezési tervét 2008-ban készítették el: a hatályos szerkezeti tervet 61/2008.(X.30). sz. határozatával, a helyi építési szabályzatot és szabályozási tervet 17/2008. (X.31). sz. rendeletével fogadta el a város képviselőtestülete. A településrendezési eszközök rendszeresen felülvizsgálatra, indokolt esetben módosításra kerülnek. A tervezett fejlesztési elképzelése többsége összhangban van az érintett területek jelenlegi funkciójával. Az alábbiakban azokat a konkrét beavatkozásokat, tevékenységeket soroljuk fel, amelyek csak a rendezést terv módosítását követően lehet végrehajtani.

40. táblázat A rendezési terv módosítását igénylő konkrét beavatkozások, tevékenységek

Tervezett fejlesztés	Módosítás indoka/tartalma
Bankudvar kialakítása (Szabadság tér – Szentvér utca – Édesanyák útja, Báthory utca által határolt tömb-belső feltárása, a tömbbelső beépítése)	A területet részben régészeti terület érinti. A konkrét fejlesztéshez igazodó érzékenyebb szabályozás szükséges. Forgalmilag a tömbbelső valószínűleg ki kell kötni a Szentvér utcára is. Javasolható a teljes tömbre vonatkozó beépítési terv készítése, akár tervpályázat keretében is, és ennek tanulságai alapján a részletesebb szabályozás elkészítése.
Vár utca – Édesanyák útja – Szentvér utca – Császári utca által határolt tömb feltárása	A korábbi IVS-ben javasolt nyomvonal kis mértékben eltér a szabályozási tervtől, elsősorban a Vár utcai csomópont környezetében. Akkor kell rendezési tervet módosítani, ha az eltéréseket érvényesíteni kívánják. A belvárosi körút része. A délkeleti tömb tovább osztható.
Vácsi Mihály utca – Eduard utca – Radnóti utca által határolt terület rendezése	A szabályozási terv a megvalósult állapottal sem egyezik, és nincsenek a közterületek, közlekedési területek konzekvensen kiszabályozva.
Központi helyközi megállók kialakítása	Nincsenek a közterületek és közlekedési területek kiszabályozva.
A MÁV területén intermodális csomópont kialakítása, raktár bontása, új központi épület építése, térfelügyelő rendszer.	A rendezési terv a vasút előtt országos mellékutat, egyben települési főutat vezet át és ezért az Ady Endre út szélességét a vasút területe rovására 27 m-ben állapítja meg. Az új központi épület a vasúti vállalkozói övezetben megépíthető, de az autóbussz megállók és tároló helyek nem. A közúttal együtt lehet megoldani. Nem használja a javaslat a hrsz: 1655/4 és 1655/5 telkek K/11.1 övezetbe sorolt közlekedési

Tervezett fejlesztés	Módosítás indoka/tartalma
	célú területét.
Gyalogos vasúti átjáró	Jelölni kell a szabályozási terven.
Erdei iskola építése	Gazdasági erdő területébe esik.
Szénaréti tó környezetének rendezése	Továbbtervezésre szánt terület, új funkciók megjelenése, tó kotrása, felületének megnövelése
Szénaréti tó kotrása, bővítése	A hatályos rendezési terv szerint kiszolgáló intézményi zóna alövezete és továbbtervezésre szánt terület. Vízgazdálkodási övezetbe kell sorolni.
Zarándokút kijelölése Máriapócsra	Nyomvonalát és szabályozási szélességét a terven meg kell adni.

Az ITS megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

Az országos és megyei településrendezési tervek Nyírbátorra vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat részletesen tartalmazza.

14.1.3.2 Illeszkedés a településfejlesztési koncepcióhoz

Nyírbátor jövőképe és stratégiai célrendszerének megalkotása során teljes mértékben figyelembevételre kerültek a 2003-ban kidolgozott településfejlesztési koncepció célkitűzései. Az összhangot az alábbi táblázat szemlélteti.

41. táblázat Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja

Az ITS célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	<ul style="list-style-type: none"> ■ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása ■ mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése ■ infrastruktúra fejlesztése ■ új típusú kereskedelmi és szolgáltató övezetek kijelölése – térségi szerepkörrel
T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása ■ az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése ■ rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával ■ kulturális beruházások ■ kulturális programok erősítése
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ kötelező önkormányzati feladatok ellátása – térségi szerepkörrel ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ települési értékvédelem

Az ITS célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
	<ul style="list-style-type: none"> ■ leromlott településrészek rehabilitációja ■ vízrendezés, vízminőség javítása ■ zaj- és levegőtisztaság. védelmi megoldások érvényesítése ■ infrastruktúra fejlesztése
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése ■ zaj- és levegőtisztaság. védelmi megoldások érvényesítése
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	<ul style="list-style-type: none"> ■ szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása ■ leromlott településrészek rehabilitációja
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása
V1. A Városcsúcs központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése	<ul style="list-style-type: none"> ■ új típusú kereskedelmi és szolgáltató övezetek kijelölése – térségi szerepkörrel ■ kötelező önkormányzati feladatok ellátása – térségi szerepkörrel ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása ■ az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése ■ rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával ■ kulturális beruházások ■ kulturális programok erősítése ■ infrastruktúra fejlesztése
V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	<ul style="list-style-type: none"> ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ infrastruktúra fejlesztése
V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása ■ mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése ■ infrastruktúra fejlesztése
V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából	<ul style="list-style-type: none"> ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása ■ infrastruktúra fejlesztése

Az ITS célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba	<ul style="list-style-type: none"> ■ leromlott településrészek rehabilitációja ■ szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása ■ infrastruktúra fejlesztése
V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének erősítése a vendégek és a lakosság körében	<ul style="list-style-type: none"> ■ idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása ■ az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése ■ rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával ■ infrastruktúra fejlesztése
V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	<ul style="list-style-type: none"> ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ infrastruktúra fejlesztése
V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása ■ mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése ■ infrastruktúra fejlesztése
Mivel az ITS alapvetően Nyírbátor belterületét érinti, ezért ilyen típusú célokat nem fogalmazott meg.	<ul style="list-style-type: none"> ■ természet és értékvédelem: a tájkarakter a települési és táji értékek megőrzése, ■ ökológiai folyosók megtartása és bővítése- a település erdőszülségének növelése ■ tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése, ■ termőföld és talajvédelem ■ állattartó telepek környezetterhelő hatásainak csökkentése

14.1.3.3 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Nyírbátor Város Önkormányzata 2015. április 20-án fogadta el a 2014 és 2019 közötti időszakra szóló gazdasági programját. Mivel a gazdasági program és az ITS kidolgozása párhuzamosan zajlott, így az összhang megteremtése maximálisan biztosított volt.

42. táblázat A gazdasági program és az ITS összhangja

	Gazdasági program	ITS
Jövőkép	Nyírbátor biztos gazdasági alapokon álló, hagyományait őrző, kulturális kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik jelentős decentruma. Megfelelő feltételeket kínál a betelepülni kívánó és a helyben működő vállalkozások számára, így hosszú távon biztosítani képes a helyi és környékbeli lakosság foglalkoztatását. A fenntarthatóság alapelvét szem előtt tartva a természeti és épített környezet minőségi javításával, valamint a nyújtott szolgáltatások fejlesztésével megfelel a lakosság és az ide látogató	

	Gazdasági program	ITS
	vendégek elvárásainak. Növekszik a lakosság életszínvonala, aminek köszönhetően biztosítottak a nyugodt, vidéki életre jellemző életkörülmények.	
Átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stabil helyi gazdaság megteremtése ▪ Kulturális értékek és hagyományok átörökítése ▪ Magas életminőség biztosítása ▪ Fenntartható város megteremtése 	
Tematikus/városrészi célok	<p>Nyírbátor gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása, a jövedelemtermelő képesség javítása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje megerősödjön, versenyképessége javuljon. Ez biztosítja a foglalkoztatási szint növelését, a gazdasági aktivitás emelését, valamint a megfelelő életminőség kialakítását. Ennek érdekében javítani kell az új vállalkozások fogadásának feltételeit – intenzív önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenységgel kiegészítve.</p> <p>Az önkormányzatnak – szűk lehetőségei mellett – biztosítani kell a kkv-k számára a megfelelő vállalkozói környezetet többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.</p> <p>A helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kkv-szektor megerősítése az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztése nélkül nem érhető el. Ez csak illetékes szereplők szoros együttműködésével valósítható meg. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett munkaerő-piaci potenciál jön létre, amely segíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését a szakpolitikai irányvonalaknak megfelelően.</p>	<p>T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása</p> <p>T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzeró fejlesztése</p> <p>T6. A nemzetközi szerepkör erősítése</p> <p>V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése</p> <p>V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése</p> <p>V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából</p> <p>V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében</p> <p>V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése</p>
	<p>Nyírbátor célja az idegenforgalom területén a turisztikai és rekreációs piaci jelenlét erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ az idegenforgalmi vonzeró 	<p>T1. A gazdasági aktivitás élénkítése</p> <p>T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzeró fejlesztése</p> <p>T6. A nemzetközi szerepkör erősítése</p>

Gazdasági program	ITS
<p>növelésével,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ a kiszolgáló infrastruktúra, szolgáltatások (szállás-, vendéglátóhelyek) fejlesztésével ▪ a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósításával, ▪ a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújításával, ▪ idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozásával. 	<p>V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése</p> <p>V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében</p>
<p>A város célja az általa nyújtott köz- és közüzemi szolgáltatások hatékony szervezése, a szolgáltatások színvonalának és elérhetőségének javítása a szükséges infrastruktúra és humán erőforrás biztosításával, reálisan meghatározott hatósági árak mellett.</p>	<p>T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése</p> <p>T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja</p> <p>V1-V8. városrészi célok</p>
<p>Nyírbátor célja kiegyensúlyozott település-szerkezet és vonzó városi élettér kialakítása az épített környezet fejlesztése révén, valamint hatékony és jövedelemtermelő önkormányzati ingatlangazdálkodás kialakítása, ezzel párhuzamosan fejlesztési források megteremtése és gyarapítása.</p>	<p>T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>V1-V8. városrészi célok</p>
<p>A város hosszú távú célja a városi közszolgáltatások és infrastruktúra hatékony fenntartása a költségvetés egyensúlyának biztosításával és az önkormányzati vagyon fenntartható hasznosításával párhuzamosan.</p>	<p>T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>V1-V8. városrészi célok</p>
<p>A város célja a helyi identitás tudat, lokálpatriota szemlélet elterjesztése, ezáltal a civil szerveződések erősítése, ill. nagyobb fokú társadalmi integráció a kiegyensúlyozott fejlődés jegyében.</p>	<p>T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése</p> <p>T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja</p>
<p>A város célja a fenntartható fejlődés jegyében az épített környezet energiahatékonysági szempontú fejlesztése, továbbá az alternatív energiaforrások felhasználása az energiagazdálkodás szerkezetváltásának</p>	<p>T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p> <p>T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése</p> <p>V1-V8. városrészi célok</p>

	Gazdasági program	ITS
	elősegítése érdekében a közintézmények és a lakófunkciójú épületek esetében. Mindezek mellett kiemelt cél a zöldfelületi rendszer átfogó megújítása, továbbá a szemléletformálás a fenntartható, a környezetet nem károsító fogyasztási minták elterjesztése érdekében.	

14.1.3.4 A települési környezetvédelmi programmal való összhang

Nyírbátor Város Önkormányzata 2005-ben készítette el Környezetvédelmi Programját. A Program jelentős része a természeti-környezeti állapot elemzését foglalja magában, egyértelmű célrendszere nincs – inkább konkrét feladatokat fogalmaz meg a város vezetése számára, így nehezen vethető össze az ITS stratégiai jellegű céljaival. Az azonban megvizsgálható, hogy az ITS céljai ellentmondásban állnak-e a Környezetvédelmi Programban foglalt feladatokkal.

43. táblázat Az ITS kapcsolódása a Környezetvédelmi Programhoz

Környezetvédelmi Programban foglalt feladatok	ITS céljai	
	kapcsolódás (közvetett/közvetlen/nincs)	ellentmondás (van/nincs)
Felszíni és felszín alatti vízminőség védelem	nincs	nincs
Ivóvíz minőségének védelme	közvetett	nincs
Föld- és talajvédelem	közvetett	nincs
Óshonos haszonnövények termesztése	nincs	nincs
Emberi egészség védelme	közvetlen	nincs
Levegő állapotvédelem és -javítás	közvetett	nincs
Porterhelés megakadályozása	közvetett	nincs
Zajvédelem	közvetett	nincs
Turisztikai vonzerő növelése, idegenforgalom fellendítése	közvetlen	nincs
Fenntartható fejlődés	közvetlen	nincs
Ökológiai folyosó biztosítása	közvetett	nincs
Természetvédelem	közvetett	nincs
Talaj- és vízszennyezés megszüntetése	közvetett	nincs
Közterületek védelme, szilárd és folyékony hulladékok gyűjtése	közvetlen	nincs
A hulladék lerakó telep tájba illesztése	közvetlen	nincs
Szelektív gyűjtés teljes körű bevezetése, ill. települési szilárd hulladékgyűjtés fejlesztése	közvetlen	nincs
Lakosság tájékoztatása	közvetett	nincs
A táj- és természetvédő programok elősegítése	nincs	nincs

Környezetvédelmi Programban foglalt feladatok	ITS céljai	
	kapcsolódás (közvetett/közvetlen/nincs)	ellentmondás (van/nincs)
A helyi környezetállapot javításának jogi megalapozása	nincs	nincs
Kármentesítés	közvetett	nincs
A közlekedés megkönnyítése	közvetlen	nincs

Az összevetés eredményeként kijelenthető, hogy az ITS célrendszere nincs ellentmondásban a Környezetvédelmi Programban foglaltakkal, és több esetben közvetlenül vagy közvetetten hozzájárul az abban foglaltak eléréséhez, teljesítéséhez.

14.1.3.5 Illeszkedés a helyi esélyegyenlőségi programhoz

Nyírbátor Város Önkormányzata 2013-ban fogadta el Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP). A HEP elsődleges célja

- az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség, a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség biztosítása;
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvének érvényesítése;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a feltárt problémák komplex kezelése.

Ezen célok eléréséhez – az Antiszegregációs programban foglaltak mellett – az ITS alábbi célkitűzései járulnak hozzá:

- T4. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
- T5. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
- T6. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
- V7. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése
- V8. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V9. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából
- V10. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba
- V11. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében
- V12. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

14.2 Belső összefüggések

14.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok mely városi és városrészi problémákra és adottságokra reagálnak – elősegítve azok mérséklődését, illetve kiaknázását. Az alábbi táblázat igazolja, hogy az Integrált Településfejlesztési Stratégiában kitűzött célok a Megalapozó vizsgálat helyzetértékelésében azonosított problémák megoldására, a gyengeségek megszüntetésére, illetve az adottságok és lehetőségek kihasználására, az erősségek továbbfejlesztésére irányulnak.

44. táblázat A célok és a helyzetértékelésben azonosított problémák, adottságok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaprózott vállalcozási szerkezet, mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző ■ Viszonylag alacsony a vállalkozássűrűség – a működő vállalkozások csökkenő száma mellett ■ Az Ipari Parkban és az Inkubátorházban rendelkezésre álló szabad kapacitások területe korlátozott ■ A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségű ■ A termőterületekre elaprózott birtokszerkezet jellemző ■ Kifejezetten K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban ■ A pénzügyi-gazdasági válság hatására egyes nemzetközi vállalkozások leállították termelésüket 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat az önkormányzat ■ A város Ipari Parkkal és Inkubátorházzal rendelkezik, amelyek kihasználtsága magas ■ Jelentősek a mezőgazdasági hagyományok ■ Dinamikusan bővül a szekunder szektor ■ A vállalkozók széleskörű tevékenységeket folytatnak ■ A nemzetközi és országos jelentőségű ipari vállalkozások foglalkoztatási kapacitása kiemelkedő ■ Folyamatosan bővül az üzleti szolgáltatások kínálata ■ A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet ■ A tercier szektorban működő vállalkozások száma emelkedik
T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ A turisztikai szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói nem felelnek meg maradéktalanul az elvárásoknak (szálláshelyek, vendéglátóhelyek és egyéb kiegészítő szolgáltatások kínálata, palettája, minősége) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A termál- és gyógyvíz turisztikailag jól használható ■ A város országos jelentőségű műemlékekkel rendelkezik ■ A folyamatosan bővülő, színvonalas turisztikai attrakciók fontos vonzerőt jelentenek

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ Hiányoznak a kiegészítő térségi szintű attrakciókkal való kapcsolódási pontok, a közös turisztikai desztinációmenedzsment ■ Egyes közintézmények (pl. óvoda) infrastrukturális állapota nem megfelelő ■ A településkép nem teljesen egységes ■ Alulhasznosított területek találhatók a városközpontban ■ A város belterületén alacsony a zöldfelületek aránya ■ A közparkok felújításra szorúlnak ■ Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya viszonylag magas ■ A településen áthaladó forgalom megterheli a város belterületi úthálózatát ■ A belterületi utak egy része nem megfelelő minőségű ■ A külterületi utak többsége burkolat nélküli ■ A település kerékpáros úthálózata hiányos 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kiegészítő jellegű turisztikai ágazatok vannak jelen a térségben (pl. vallási és falusi turizmus) ■ A legtöbb szolgáltatás esetében a szükséges infrastruktúra megfelelő ■ Esztétikus és városias a településkép ■ A város országos jelentőségű műemlékekkel rendelkezik ■ A lakásállomány 2000 óta jelentősen megújult ■ A közműellátottság aránya a víz, a szennyvíz, a villany és a gáz tekintetében egyaránt magas ■ A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya magas ■ A belterületi utak többsége szilárd burkolattal ellátott ■ Jól szervezett a közösségi közlekedés
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzati tulajdonú és fenntartású intézmények energiahatékonysági mutatói többnyire kedvezőtlenek ■ Nagy a város külső energiafüggősége mind a lakosság, mind a vállalkozások, mind a közsféra tekintetében ■ A megújuló energiaforrások részaránya jelenleg még alacsony 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kedvezőek az adottságok a megújuló energiaforrások hasznosítására (geotermikus, termális és napenergia – részletes adatok a megalapozó vizsgálatban)
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	<ul style="list-style-type: none"> ■ Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya ■ Magas a munkanélküliségi ráta, alacsony a foglalkoztatottság ■ Az önkormányzati segélyek igénybevétele növekvő tendenciát mutat ■ Magas a hátrányos helyzetű roma lakosság aránya 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A lakosság iskolai végzettsége a megyei átlaghoz közelít és folyamatosan javul ■ Az elmúlt években a munkaerő-piaci mutatók javuló tendenciát mutatnak ■ Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ A város az ország keleti, viszonylag periférikus részén fekszik 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A határátkelők viszonylag közel helyezkednek el mind Románia, mind Ukrajna irányában ■ Azt elmúlt években javult a város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya) ■ Az önkormányzat, illetve részben az itt működő vállalkozások és civil szervezetek is intenzív határmenti partnerségeket tartanak fenn ■ Megtörténtek az első kapcsolatfelvételek annak érdekében, hogy a város bekapcsolódjon transznacionális hálózatokba

14.2.2 A célok logikai összefüggései

A tematikus és a területi célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá a stratégia célrendszerének megvalósításához és a jövőkép eléréséhez. A célrendszer térbeli hatásmechanizmusának feltárásával lehetővé válik a kedvező folyamatok felerősítése, illetve az esetleges negatív hatások megelőzése is (további részleteket a 3.3 fejezet tartalmaz).

- A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása (T1.) célkitűzéshez kapcsolódó beavatkozásokat fizikailag elsősorban az ipari-gazdasági funkciójú területeken kell megvalósítani (V3., V4., V8.), ami egyfelől hozzájárulhat újabb vállalkozások betelepüléséhez – javítva a település egészének munkaerő-piaci mutatóit, másfelől jelentős belső mobilitást, járulékosan pedig környezetszennyezést generál a fogalmasabb utak mentén más városrészekben is. A gazdasági területek fejlesztése esetében figyelmet kell fordítani arra, hogy minimalizálni lehessen más funkciókat – elkerülendő az esetleges konfliktusokat.
- A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése (T2.) mindenképp a turisztikai városrészre (V6.) és a belvárosra (V1.) koncentrálódik, itt várható a vendégfogadás feltételeit javító a szállás- és vendéglátóhelyek magántőkéből megvalósuló fejlesztése is.
- A települési környezet és infrastruktúra fejlesztésének (T3.) hatása – különböző módon és eltérő mértékben – a város teljes területére kiterjed: jelenthet komplex városrehabilitációs beavatkozásokat vagy csak pontszerű/vonalas fejlesztéseket is.
- Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése (T4.) szintén érintheti az egész várost, hiszen magában foglalja középületek és lakások energetikai szempontú átalakítását, erőművek létrehozását, valamint az ipari övezetek alternatív energiaforrásokkal való ellátását is.
- A szociális jellegű tematikus cél (T5.) elsősorban a szegregátumhoz kapcsolódik (V4.; V5.), illetve közvetett módon érinthet más városrészeket is, ha ott a hátrányos helyzetű lakosság által is igénybevett szolgáltatásfejlesztés történik. A szegregátumban tervezett komplex program végrehajtásával a környező területek is felértékelődnek.
- A nemzetközi szerepkör erősítése (T6.) térben nem értelmezhető hatásokat vált ki.
- A belvárosban (V1.) végrehajtott beavatkozások közvetlen és közvetett módon minden városrész esetében kedvező gazdasági-társadalmi folyamatokat indíthatnak el. A fejlesztéseket úgy kell végrehajtani, hogy hosszú távon egy egységes, nagy kiterjedésű városközponti terület jöjjön létre.
- A lakóövezeti fejlesztések – a közmű- és közszolgáltatási beavatkozások kivételével – többnyire természetes ingatlanpiaci folyamatok eredményeként fognak végbemenni (V2., V4., V7.).

Mivel a fejlesztések hosszú távon a város teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő sem hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő szegregátumok kialakulását, sem zárványok közbeékelődését.

14.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja vagy jelentős befolyása van rá, míg számos tényező az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen feltétellel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, amelyeket részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatait” fejezet mutat be. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők az alábbiak:

- **Partnerségi viszonyok:** a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig a járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentrálnó, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesebbé válik. A partnerség részleteit a 8.4 fejezet fejti ki.
- **Felelős vezetés:** a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, valamint jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések időben és az elvárt tartalommal megszülessenek, majd a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 fejezet tárgyalja.
- **Nyomonkövetés, rugalmas tervezés:** a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő rugalmas alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi a stratégia megvalósításának folyamatos nyomonkövetését, illetve felülvizsgálatát. A monitoring és kontrolling rendszer működtetése lehetővé teszi a végrehajtás ellenőrzését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 fejezet tartalmazza.
- **Pénzügyi tervezés, pénzügyi források:** a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a korlátozott belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 és a 4.6 fejezetek tartalmazza.

14.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Az ITS-ben azonosított beavatkozások köre úgy lett meghatározva, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (6.2.1 fejezet),
- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (megyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez (6.1 fejezet),

- integrált szemléletűek legyenek és kölcsönhatásuk pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.¹³

Az Ipari Park területén és környezetében – egyedi projektekként vagy integráltan – végrehajtott gazdasági célú infrastrukturális fejlesztések lehetőséget teremtenek a munkahelyteremtésre és a munkahelyek jobb elérhetőségére. Ezek kedvező foglalkoztatási hatását egyértelműen felerősítik a közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó gazdasági projektek (pl. Foglalkoztatási Paktum, foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, kkv-k támogatása, városmarketing). A foglalkoztathatóságot nagymértékben javítják a 0-3 éves korú gyermekek nappali elhelyezését biztosító intézmények tervezett létrehozása. Amennyiben a város dinamikus gazdasági fejlődése tovább folytatódik, az a hátrányos helyzetű lakosság nagyobb mértékű foglalkoztatását is előidézheti – így indirekt kapcsolat mutatható ki a szociális városrehabilitáció felzárkóztatásra irányuló tevékenységeivel is.

A turisztikai jellegű projektek (legyen szó akár attrakció-, akár szálláshelyfejlesztésről) egyértelműen kiegészítik egymást, mivel az idegenforgalmi vonzerő hosszú távon és nemzetközileg csak akkor erősíthető, ha széleskörű turisztikai kínálat és szolgáltatások állnak a vendégek rendelkezésére. Ezek a helyi lakosság számára is elérhetőek, ami közvetetten hozzájárul a helyi identitástudat erősödéséhez is.

A tervezett közlekedési fejlesztések a legtöbb projekt esetében hozzájárulnak a hatásosság növeléséhez – például:

- az elkerülő út kialakítása csökkenti a városközponton átmenő forgalmat, növelve belváros vonzerejét;
- az autópályához vezető út felújítása javítja a város külső megközelíthetőségét, így eredményesebbé teheti a munkahelyteremtésre irányuló beavatkozásokat;
- az intermodális közlekedési csomópont létrehozásával egyrészt felértékelődnek a környező területek (így a szociális városrehabilitációval érintett Északi lakóterület is), másrészt a város által nyújtott szolgáltatások – köztük a létrehozni vagy megújítani kívánt funkciók – elérhetősége javul, harmadrészt a közösségi közlekedés nagyobb arányú igénybevételével csökken a közúthálózat forgalomterhelése, ami élhetőbbé teszi a várost és azon belül a városközpontot.

Az energetikai fejlesztések közül elsősorban az Ipari Park területén megvalósuló projektnek van kedvező hatása – főként a többi munkahely-teremtési és befektetés-ösztönzési tevékenységre.

A helyi identitás erősítésére irányuló beavatkozások közvetett módon szinte az összes többi projektre hatással vannak, hiszen a népességmegtartó erő növelésével egyaránt

---

¹³ Az ITS keretében nem szükséges minden egyes projekt esetében a konkrét hatások részletes bemutatása, sokkal inkább az egyes beavatkozás-típusok közötti hatásmechanizmusok feltárása. A tervezett fejlesztések nagy száma miatt többnyire tematikusan csoportosítva kerül bemutatásra a projektek kölcsönhatása, egymásra épülése.

biztosítható a város által nyújtott szolgáltatások iránti kereslet és a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat, de ugyanígy kedvező tendenciák indulhatnak el a társadalmi kohézió szempontjából is, ami a szociális városrehabilitáció esetében is fontos célkitűzés.

A fentiek értelmében **a tervezett beavatkozások közötti szinergikus hatásmechanizmus egyértelműen igazolható**, negatív hatások vagy gátló kapcsolatok nem prognosztizálhatók.

14.2.5

15 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint minden egyes kockázat esetében meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok;
- a stratégiaalkotás és -megvalósítás fázisait tekintve három típusú kockázat különböztethető meg:
  - **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
  - **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetők;
  - **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;
- a kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

45. táblázat A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
Kedvezőtlen makrogazdasági folyamatok	közepes	jelentős	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
			Intenzív befektetés-ösztönzés
Versenyársak nagymértékű megerősödése	alacsony	közepes	Potenciális versenytársak tervezett fejlesztéseinek nyomonkövetése Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében Hatékony lobbitevékenység A város komparatív versenyelőnyeinek azonosítása és kiaknázása Egyedi arculat kialakítása
Állami hatáskörbe tartozó fejlesztések elmaradása, jelentős csúszása	közepes	magas	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében Hatékony lobbitevékenység
Növekvő különbségek és részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járásközpont és a járás többi települése között	alacsony	közepes	Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében (részletesen a 8.3 fejezetben)
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányú változása	magas	jelentős	A jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez
Közbeszerzési eljárások elhúzódnása, sikertelensége	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása Közbeszerzési szakértő alkalmazása
Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során
Saját forrás előteremtésének nehézségei	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása
Hazai és európai uniós fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés Folyamatos egyeztetés a forrást biztosító szervezetekkel
A fejlesztések megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása
A megvalósításhoz szükséges	alacsony	közepes	Megfelelő szakmai háttér biztosítása

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
szakemberek hiánya			
Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére
Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során
Kivitelezés csúszása	közepes	közepes	Reális ütemterv összeállítása Kötbér alkalmazása
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása a tervezés, a megvalósítás és a fenntartás során egyaránt Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése
Az érintett létesítmények fenntartási költségei emelkedése	közepes	közepes	Korszerű, hatékony technológiák alkalmazása Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	A városi klímát jól tűró, honos növényfajok megfelelő időben történő betelepítése Fenntartási költségek biztosítása

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy a kockázat bekövetkezése esetén az egyes célok milyen módon érintettek.

46. táblázat A célok érintettsége a kockázatok által

Kockázat megnevezése	T1 (gazdaság)	T2 (turizmus)	T3 (infrastruktúra)	T4 (energia)	T5 (felzárkóztatás)	T6 (nemzetközi)
Kedvezőtlen makrogazdasági folyamatok						
Versenytársak nagymértékű megerősödése						

Kockázat megnevezése	T1 (gazdaság)	T2 (turizmus)	T3 (infrastruktúra)	T4 (energia)	T5 (felzárkóztatás)	T6 (nemzetközi)
Állami hatáskörbe tartozó fejlesztések elmaradása, jelentős csúszása						
Növekvő különbségek és részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járásközpont és a járás többi települése között						
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányú változása						
Közbeszerzési eljárások elhúzódása, sikertelensége						
Hatósági dokumentumok hiánya, késése						
Saját forrás előteremtésének nehézségei						
Hazai és európai uniós fejlesztési források elmaradása						
A fejlesztések megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket						
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya						
Előre nem látható műszaki problémák						

Kockázat megnevezése	T1 (gazdaság)	T2 (turizmus)	T3 (infrastruktúra)	T4 (energia)	T5 (felzárkóztatás)	T6 (nemzetközi)
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés						
Többletmunka felmerülése						
Kivitelezés csúszása						
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges						
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya						
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény						
Az érintett létesítmények fenntartási költségei emelkedése						
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja						

	Erős érintettség
	Közepes érintettség
	Gyenge érintettség

16 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

16.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

16.1.1 Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet

A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosán felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, megghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

Ezért a stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása, legyen szó akár milliárdos befektetésekről, akár a szociális segély igénybevételéről. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása **csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.**

Különösen fontos továbbá **az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítás**a úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett. A befektetői folyamatot szükség esetén **adó- és illetékkedvezményekkel** is ösztönözni, gyorsítani lehet.

16.1.2 Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására(pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének

időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából **funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása**. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhető mások számára érték, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel a jólét pusztá javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve – de nem visszaélve – **bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják** (pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen). Kölcsönös előnyök esetén lehetséges átgondolt PPP konstrukciók alkalmazása, ami biztosítja a magánbefektetések hatékonyságát, az önkormányzati likviditás megőrzését és az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát.

16.1.3 Tervalku

A tervalku intézményét, bár nem ilyen elnevezéssel, de hasonló tartalommal már alkalmazta az önkormányzat ingatlangazdálkodási, ingatlanfejlesztési tárgyalások esetén. A város céljaihoz hozzájáruló magánberuházások esetében a felek érdekeit figyelembe véve jönnek létre az ingatlanhasznosításra vonatkozó megállapodások.

A jövőben a tervalku eszközét elsősorban az ipari parki cégtelepítések, a Városközpontot érintő tömbrehabilitációs beavatkozások, a turisztikai jellegű magánberuházások és az Északi lakóterület fejlesztései esetében indokolt alkalmazni.

16.1.4 Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése

Jóllehet nehezen számszerűsíthető, a Nyírbátorról kialakult, kialakított arculat, illetve a városhoz kapcsolódó emocionális tényezők hatással vannak a befektetői döntéseiket meghozó üzletemberekre, a városba látogató turistákra, de magára a város lakóira is. A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység ezért nagyban támogathatja a városfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását többek között az egyes projektek végrehajtásának elősegítésén, de akár az egész stratégia városi lakosság körében való elfogadottságának növelésén keresztül is.

A városfejlesztési stratégia céljainak kijelölésével párhuzamosan be kell **azonosítani a fejlesztések potenciális érintettjeit**, megkülönböztetve a haszonélvezőket és potenciális kárvallottakat. Az érintettek közül az alábbi célcsoportokra kell intenzív városmarketing-akciókat irányozni:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek (befektetés-ösztönzés),
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek (intenzív partnerség),
- turistaként a városba látogatók (turisztikai PR és marketing),
- a város és a környező települések lakossága (identitásképző és -erősítő akciók).

A város, illetve a városban zajló bizonyos tevékenységek, környezeti és/vagy társadalmi értékek, gazdasági folyamatok szélesebb körben való megismertetése biztosíthatja Nyírbátor(él)ismertségét, vagyis ezen információkat minél szélesebb társadalmi és szakmai kör számára kommunikálni kell.

Tudatos és jól felépített **marketing-kommunikációs stratégia** mentén, megfelelő szervezeti háttér kialakításával kell a város speciális értékeit, adottságait és lehetőségeit szakmai fórumokon, befektetői körökben bevezetni és elterjeszteni. A gazdasági jellegű célokhoz elsődlegesen speciális ismertetőket érdemes készíteni, egységes adatbázist létrehozni, amelyből bármilyen időpontban előállítható aktuális adatszolgáltatás a befektetők, betelepülők felé, míg a városi életminőséghez kötődő programok esetén a civil szervezeteken és a városi médián keresztül történő népszerűsítés a célszerű.

A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

Nyírbátor pozitív arculatának kialakítása és megerősítése, továbbá a városmarketing eszközeinek a különböző városi célcsoportok felé történő alkalmazása elősegítheti a **város iránti lojalitás** kialakulását – ez a helyi gazdaság és társadalom szereplői esetében a város problémáinak megoldásában való aktívabb közreműködést (pl. adományokkal vagy természetbeni segítségnyújtással) és üzleti partnerei körében a város image-ének továbbadását, a városmarketingbe való bekapcsolódását jelentheti.

A marketing alapvető feladat a turizmus területén is. Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális odalátogatók körében. A rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet az arculat további fejlesztésének és kommunikálásának – e rendezvényeket tudatosan használni is kell a városmarketing céljaihoz. Az idegenforgalom fejlődése a vendéglátásból származó bevételeken felül azért is fontos a városnak, mert a turisztikai attrakciók és a kiegészítő szolgáltatások és kulturális események a város lakóinak életminőségét is javítja.

Nyírbátor kommunikációs értékkel bíró tulajdonságainak összegyűjtése, célzott és rendszeres kommunikálása javítja a település lakóinak identitását, hozzájárul városi büszkeségük fejlesztéséhez – egyúttal a város környezetének, értékeinek megtartása,

fejlesztése mellé is állíthatja őket. Rendszeres közvélemény kutatásokon keresztül érdemes időszakonként mérni a stratégia fogadtatását és az abból megvalósult elemek hatását.

Az ITS-hez kötődő **marketing akciók jellemzője** a stratégia filozófiájának megfelelően az **ágazat- és terület specifikus szemléletmód** párhuzamos alkalmazása, valamint a **rendszer szemlélet** és a **mérhetőség**. Mindennek eléréséhez fontos egy, a város képéhez és fejlődési elképzeléseihez illő szlogen és jelkép-rendszer kialakítása, továbbá az egységes arculat alkalmazása.

16.1.5 Turisztikai klaszter és a város turisztikai stratégiájának létrehozása

A városban a turizmus fejlesztése a gazdaság élénkítésének egyik fontos alappillére. A sikeres városok turisztikai iparágai több lábon állnak és több szereplősek. Egy-két kiemelkedő szolgáltatás, attrakció szükséges, de nem elegendő az idegenforgalom fejlesztéséhez. Átfogó és összehangolt együttgondolkodásra, cselekvésre van szükség az önkormányzat és az érintett magánszektor szereplői között. Ezt a közös munkát segítheti egy turisztikai klaszter létrehozása, ahol szabályozott keretek között, széleskörű partnerségben, több területen folyhatna a helyi, térségi turizmus fejlesztése. A klaszter megfelelő szervezeti keretet nyújthat többek között térségi szintű turisztikai programcsomagok kialakítására is (lásd 4.3 fejezet)

16.1.6 Foglalkoztatáspolitikai eszközök

Az önkormányzat több olyan projekt megvalósítását is tervezi, amelyek átfogó célja a helyi munkaerő-piaci stabilitás biztosítása. Ilyenek például a foglalkoztatási paktum kialakítása vagy a foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, amelyek alapvetően nem tekinthetők beruházási jellegű tevékenységeknek, így szerepeltetésük itt is indokolt. Az érintett projektek részleteit a 4.3 fejezet tartalmazza.

16.1.7 A magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés

A város által meghatározott célok elérése nem csak az önkormányzat és a közsféra érdeke, hanem a Nyírbátorban lakóké, az ott működő vállalkozásoké is. Kiemelkedő fontossággal bír a források koncentrált felhasználásában a magánsféra fejlesztésekbe való bevonása. Az önkormányzat törekszik a magán befektetőkkel és helyi piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, amelynek formalizált keretet is biztosít. Ezért képviselőiket bevonta az ITS előkészítésébe is annak érdekében, hogy szükségleteik és lehetséges fejlesztési elképzeléseik felszínre kerülhessenek, javaslataik beépülhessenek az ITS célrendszerébe.

A tervezett magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. Az egyes ágazatokat különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli mind az állami, mind a

magánberuházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez vagy pályázati forráshoz jutás feltételei is romlottak.

A város mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek (pl. marketing stratégia elkészítése, marketingkommunikáció), a magánbefektetők bevonása, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítása érdekében, valamint hogy a létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.

A fentiek érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozókat folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel a szoros együttműködések kialakítása érdekében. Az eddigi egyeztetések alapján az alábbi lehetséges önkormányzati tevékenységek és együttműködési területek körvonalazódtak:

- helyi vállalkozók tájékoztatása a lehetséges pályázati forrásokról,
- közös projektek megvalósítása, helyi vállalkozások bevonása az önkormányzat által tervezett projektekbe,
- vállalkozói együttműködések létrejöttének segítése,
- intenzív befektetés-ösztönzés a magánszféra fejlesztőinek elérése és megszólítása érdekében.

Az önkormányzat tehát törekszik a magán befektetőkkel és piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, amelynek egyik eleme a hosszú távon megvalósítandó és fenntartandó Foglalkoztatási Paktum. Emellett projektalapon tervezi végrehajtani a város a kkv-k, illetve a mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítségét, valamint a térségi szintű beszállítói hálózatok kiépítését. A tervezett nem beruházási jellegű beavatkozások a 4.3 fejezetben kerülnek bemutatásra.

16.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

A városfejlesztés jelenleg is hatékonyan és szakmailag jól működő szervezeti rendszere a jövőben is alkalmas a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására. A szervezeti struktúra hármas tagolású:

- A **stratégiai menedzsmentet** a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.

- Az **operatív menedzsmentet** a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei (leginkább Városfejlesztési Iroda), valamint az érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.
- A **fenntartásban közreműködők** a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik/amelyek valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez.

Nyírbátor tekintetében mindhárom szinten elegendő számú, megfelelő tudással, tapasztalattal és konstruktív, a fejlesztések iránt elkötelezett személyek találhatóak. Az önkormányzati feladatellátás területén lezajló szervezetfejlesztés eredményeként a feladatvégzés és a működés hatékonysága tovább javult.

Nyírbátor Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a **képviselőtestület** feladata. A bizottságokat **véleményezési, kezdeményezési, javaslattevési, közreműködő és döntési jogosítványokkal** ruházták fel, amelyek révén

- saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében,
- figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását,
- felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését,
- valamint ezen általános hatáskörök mellett speciális feladatokat is ellátnak a városfejlesztéshez kapcsolódóan, amelyek jelentősége az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása és megvalósítása szempontjából is kiemelkedő (pl. önkormányzati intézmények felújításának menetrendje, ingatlanhasznosítás, vállalkozási feltételek stb.).

A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is fontos szerepet játszik, hiszen jogszabályi felhatalmazás alapján koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.

A városfejlesztési programok **operatív megvalósítása** a Polgármesteri Hivatal feladata, amelynek irányítását a jegyző végzi. Ezen belül a **Városfejlesztési csoport** hatáskörébe tartozik számos olyan feladat, amelyek közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-hez, ezek közül csak azokat emeljük ki, amelyek egyértelműen és szorosan hozzájárulnak a fejlesztések megvalósításához:

- önkormányzati fejlesztési elképzelések kidolgozása,
- javaslattevési pályázati célok meghatározására, koncepciók kidolgozására,
- a pályázati lehetőségek felkutatásának, a pályázatok előkészítésének, benyújtásának, nyilvántartásának, megvalósításának és elszámolásának szervezése, koordinálása,
- önkormányzati intézmények felújítási tervei elkészíttetése,

- részvétel a közbeszerzési eljárások kiírásában és lebonyolításában,
- önkormányzati közreműködéssel és forrás felhasználásával megvalósuló beruházások kooperációján a megrendelő képviselője, a műszaki ellenőrrrel a kapcsolat tartása, részvétel a beruházások lebonyolítási feladatainak ellátásában,
- kapcsolattartás a térségi, megyei, regionális szervezetekkel a pályázatok és fejlesztési feladatok szervezése, lebonyolítása érdekében
- koordinálja a rendezési tervek készítését, felülvizsgálatát és módosítását,
- a magánbefektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködési lehetőségek feltárása.

A Városfejlesztési csoport mellett a többi önkormányzati részleg is közreműködik valamilyen formában a városfejlesztési tevékenységek megalapozásában vagy végrehajtásában, azaz közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-ben foglaltak megvalósításához:

- a Költségvetési csoport az önkormányzati gazdálkodás meghatározó erejeként ellátja az önkormányzati költségvetéssel kapcsolatos valamennyi feladatot, elkészíti a város költségvetésének, költségvetési koncepciójának tervezetét figyelemmel a képviselő-testület fejlesztési elképzeléseire,
- a Kabinet számos feladata mellett nagymértékben hozzájárul az integrált településfejlesztésben kiemelt szerepet játszó partnerség megszervezéséhez.
- a Vagyongazdálkodási csoport látja el a vagyongazdálkodás feladatait.

Nyírbátor tulajdonában **több** olyan szervezet van, amelyek tevékenysége valamilyen módon **kapcsolódik a városfejlesztéshez**:

- a Nyírbátori Városfejlesztő és Működtető Kft. jelenleg a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, valamint a Nyírbátori Inkubátorház és Szolgáltató Központ működtetéséért felelős, ingatlankezelés, hulladékgazdálkodás, távhő üzemeltetés, piac működtetés;
- a Nyírbátori Városüzemeltetési Kft. végzi a vagyon- és ingatlankezelési feladatokat, a közterületek tisztántartását és fenntartását, a szilárd hulladék kezelését, a közhasznú és közcélú foglalkoztatást, valamint egyéb városüzemeltetési feladatokat;
- a városmarketing eszköze a Bátor Újság és a Bátor TV, a városi honlap és facebook felület, amelyek nyomtatott és elektronikus sajtótermékein keresztül folyamatos tájékoztatást nyújt a helyi társadalomnak.

47. táblázat A városfejlesztés szervezeti rendszere

Menedzsment típusa	Városfejlesztésben résztvevő szervezetek	Feladatkörök, kompetenciák
Stratégiai menedzsment	Képviselőtestület	a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása, befektetés-ösztönzés, szervezett és vállalkozói, etek, szervező, G, CIVIL

		strukturált együttműködés a nagyobb magán befektetőkkel
	Bizottságok	véleményezési, kezdeményezési, javaslattevési, közreműködési és/vagy felügyeleti jogkör saját szakterületükön
Operatív menedzsment	Városfejlesztési csoport	döntés-előkészítés, városfejlesztési programok operatív megvalósítása: <ul style="list-style-type: none"> ■ pályázati és befektetői források feltárása ■ projekt-generálás ■ projektmenedzsment ■ a fejlesztések pénzügyi egyensúlyának biztosítása (akcióterületi ingatlangazdálkodással) ■ tájékoztatás, nyilvánosság ■ városmarketing ■ monitoring tevékenység operatív feladatainak ellátása

A megvalósításban résztvevők közötti **koordinációs mechanizmust** a Polgármesteri Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzata határozza meg. Eszerint az önkormányzati és államigazgatási feladatok ellátásával kapcsolatos, szokásos munkafolyamatokban közvetlenül működnek együtt, más jellegű munkakapcsolatok esetén az egyeztetést az adott szervezeti egység vezetője, illetve a jegyző végzi.

A szükséges **humánerőforrás** tekintetében elsődleges szempont, hogy a városfejlesztés projektmenedzsment-szervezetét olyan tapasztalt szakemberek alkossák, akik széleskörű projektmenedzsment ismerettel és gyakorlattal rendelkeznek. A projektek megvalósításához legalább 1-1 fő pénzügyi, műszaki, településfejlesztési jogi szakemberre van szükség, akik esetében a megfelelő végzettség mellett a releváns szakmai tapasztalat is alapvető elvárás. Az ezen kritériumoknak megfelelő szakemberek jelenleg is az önkormányzat alkalmazásában állnak, illetve adott esetben a szükséges szaktudással rendelkező munkavállalókkal kiegészíthető a projektmenedzsment csapat.

Az alkalmasság érdekében szükséges szaktudást megbízási szerződések keretében lehet becsatornázni a városfejlesztési tevékenységek megvalósításába. A pontos szakmai elvárások, kompetenciák és az ahhoz kapcsolható személyek meghatározására a részletes projektfejlesztések szakaszában kerül sor.

A településfejlesztési beavatkozások megvalósítása során a projektmenedzsment-szervezet az önkormányzat bizottságaival és a képviselőtestülettel, a Polgármesteri Hivatal minden érintett csoportjával, a projektpartnerekkel, valamint a fenntartásban érdekelt szervezetekkel együtt részletesen meghatározza azokat a garanciális elemeket

és szerződéses feltételeket, amelyek lehetővé teszik a városfejlesztési akciók pénzügyi egyensúlyának, megvalósíthatóságának és fenntarthatóságának folyamatos ellenőrzését.

Ebben a szervezeti struktúrában 2007 óta Nyírbátor Város Önkormányzata és intézményei 28 európai uniós pályázatra nyertek összesen 5,79 milliárd forint támogatást. A projektek eredményes megvalósítása bizonyítja a jelenlegi szervezeti felépítés és működési mechanizmus hatékonyságát.

16.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Megyei szintű koordináció

Megyei szinten a településközi koordinációban Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezése és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a megye számára rendelkezésre álló forráskeretet hatékonyan, ésszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a megyei önkormányzat és a települések között.

Járásszékhelyek konkurenciája

A térség településeinek tervezett fejlesztései esetében célszerű különbséget tenni a szűken értelmezett járás és a tágabb térség – főként városi jogállású – települései között. A közeli járásszékhelyek (pl. Mátészalka, Nagykálló, Baktalórántháza) saját vonzáskörzetük kibővítésére és megerősítésére törekednek. Ennek eléréséhez több olyan projekt megvalósítása is várható, amelyek jellegükben hasonlóak a tervezett nyírbátori beavatkozásokhoz. A közeli községekben, kisvárosokban kisebb léptékű, részben pontszerű fejlesztések valósulhatnak meg, amelyek kifejezetten a helyi lakosság életminőségének javítására irányulnak.

Településközi koordináció járási-kistérségi szinten

A településközi koordináció elsődleges terepe a járási-kistérségi szint. A térségi centrum funkcióból adódó feladatokat Nyírbátor képes magas színvonalon ellátni, kérdéses azonban, hogy milyen mértékben képes gazdasági-társadalmi fejlődést generálni a környező – nemcsak a Nyírbátori járásba tartozó – településeken. Egyértelműen leszögezhető, hogy a városnak nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés, hiszen ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a központ és környéke között, az negatívan befolyásolhatja a város egészének gazdasági-társadalmi fejlődését.

48. táblázat *Munkamegosztás a Nyírbátor és a vonzáskörzetébe tartozó települések között*¹⁴

Nyírbátor mint járási központ által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
<ul style="list-style-type: none"> ■ Munkahely ■ Közigazgatás 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Munkaerő ■ Rekreációs tevékenység

¹⁴ A város funkcionális vonzáskörzetének lehatárolását és bemutatását a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

<ul style="list-style-type: none"> ■ Egészségügy, szakellátás ■ Középfokú oktatás ■ Kiskereskedelmi szolgáltatások ■ Üzleti és pénzügyi szolgáltatások ■ Kommunális szolgáltatások ■ Gyógy- és termálturizmus ■ Kulturális lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lakóterület ■ Mezőgazdasági termékek ■ Alternatív ipari területek
---	---

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrataltságot, amelynek alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

A Nyírbátori járás, illetve vonzáskörzet egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képes legyen problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazni, majd ezeket integrált programokká, komplex projekteké alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak Nyírbátor, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Lehetséges együttműködési területek:

- térségi turisztikai kínálat kialakítása,
- közös befektetés-ösztönzési tevékenység,
- rövid élelmiszer-ellátási lánc biztosítása, térségi termékek számára helyi értékesítési lehetőségek biztosítása,
- térségi kerékpárút-hálózat létrehozása,
- közfeladatok, közszolgáltatások közös ellátása.

Mind a kistérségben, mind az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek azonosítása,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

A 314/2012. Korm. rendelet 31. §-a értelmében a környező települések önkormányzatai megismerhetik és véleményezhetik a stratégia tervezetét, a partnerségi egyeztetésre 2015. május-június folyamán került sor.

Összességében megállapítható, hogy Nyírbátor tervezett fejlesztései és az azt megalapozó Integrált Településfejlesztési Stratégiaterületi szintű kölcsönhatása a környező települések több milliárd forintnyi nagyságrendű fejlesztési elképzeléseivel pozitív mérleget mutat: a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelveként, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével.

16.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Nyírbátor Város Önkormányzata 2015 januárjában elkészítette a város fenntartható városfejlesztési programjának társadalmasításához kapcsolódó Partnerségi Tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabályzattal.

A Partnerségi Terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.),
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.).

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az ITS társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

Megvalósult
egyeztetések

- a 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
  - államigazgatási szervek,
  - önkormányzatok,
- szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek,
- lakossági szint.

Megvalósult egyeztetések:

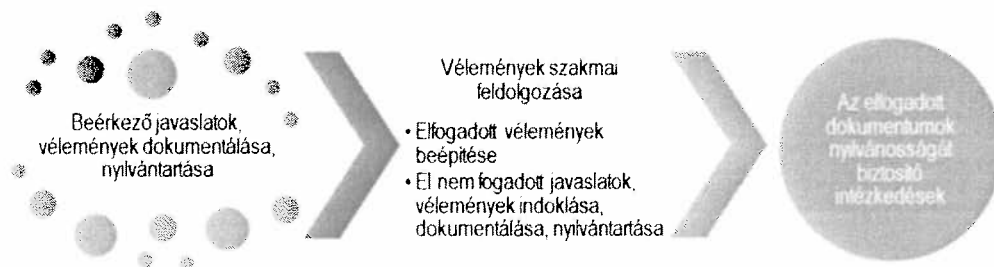
- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: a dokumentumok tervezete 2015. május 27-én került kiküldésre a jogszabályilag előírt szervezetek számára.
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek: a szakmai egyeztetések a gazdaságfejlesztési, infrastruktúrafejlesztési, illetve a humán fejlesztési munkacsoport tagjainak részvételével megszervezett workshopok keretében zajlottak le.
  - 2015. március 30-án a helyzetelemzés főbb megállapításainak egyeztetése, a SWOT elemzés véglegesítése, valamint a településfejlesztés fő irányainak kijelölése történt meg.
  - 2015. május 20-án az ITS fő elemeinek egyeztetésére, a fejlesztési célok, prioritások, beavatkozások lehetséges területeinek megvitatására került sor.

Az egyeztetéseken részt vettek a város nagyobb foglalkoztatói is, amelyekkel az önkormányzat együttműködése folyamatos és stabil alapokon nyugszik. Így összhangba hozhatók a piaci szereplők, illetve az önkormányzat által megvalósítandó fejlesztési elképzelések, amelyek szinergikus hatásai hozzájárulnak a város fejlődéséhez. (További részleteket a magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködésről a 8.1.7 fejezet tartalmaz.)

- Lakossági szint: a lakossági konzultáció 2015. május 28. és június 18. között zajlott.

Vélemények
kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jelenéti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető az önkormányzatnál, a városi koordinátornál.

15. ábra A vélemények kezelésének alapvető lépései

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása,

nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.nyirbator.hu – elérhetőek.

A partnerek bevonása a stratégia megvalósításába

A településfejlesztés egy járásközpont esetében összetett folyamat, amelynek során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni. A stratégia megvalósítása során is törekedni kell a partnerség szempontjainak fenntartására, amely a tervezési folyamatot is jellemezte, és amely az ITS elfogadottságának, a magántőke részvételének és a civil szféra érdekeinek képvisellete szempontjából egyaránt fontos szerepet játszik. Ennek alapján a legfontosabb partnerségi csoportok a következők:

- szakmai felügyelet gyakorlója,
- működtető, megvalósítók,
- partnerek a működtetésben,
- felhasználók,
- önkormányzat érintett szervezeti egységei,
- érdekképviselői szervek,
- a várostérség érintett szereplői,
- érintett államigazgatási szervek,
- területi (megyei) önkormányzat érintett képviselője.

Ahogy a fentiekben bemutatásra került, a város mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek, a magánbefektetők bevonása.

A stratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozókat folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap. Ahogy a tervezés során, úgy a megvalósítás során is törekszik arra az önkormányzat, hogy a lakosok véleményét maximálisan figyelembe vevő fejlesztéseket valósítson meg. Ezen túlmenően arról is gondoskodik, hogy az ITS megvalósítása kapcsán tájékoztassa az érintett partnereket, célcsoportokat a stratégia előrehaladásáról, ennek érdekében a monitoring tevékenységhez kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni. A stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség is.

16.5 Monitoring rendszer kialakítása

16.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

Mivel a 2014–2020 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok pontos és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz a folyamatok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni. A beavatkozások fő pénzügyi forrását a TOP jelenti, így meg kell vizsgálni, hogy a város tervezett fejlesztései megvalósításuk esetén leginkább mely TOP-indikátorokhoz járulhatnak hozzá:

- Eredményindikátorok:
  - A KMR és a kevésbé fejlett régiók közszféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége, %
  - Külföldi és belföldi turisták költsége, milliárd Ft
  - A 25-40 éves női népességben belül a foglalkoztatásban lévő nők aránya, %
  - Elégedettség a települési környezet minőségével, pontérték (0-10)
  - Vállalkozási aktivitás a kevésbé fejlett régiókban db/lakosság
  - Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
  - Primer energia felhasználás, PJ
  - A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül, PJ/év
  - Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma, fő
  - A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma, fő
  - A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma, fő
  - A jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek száma az akcióterületen, fő
  - Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma, fő
- Kimeneti mutatók:
  - A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe, ha
  - Fenntartható idegenforgalom: A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságának minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése, látogatás/év
  - Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma, db

- Fejlesztett vagy újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma, db
- Városfejlesztés
  - Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek, m²
  - Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága, személyek
  - Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek, m²
  - Helyreállított lakóegységek városi területeken, lakóegység
  - Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma, fő
  - Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága, m²
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma, db
- Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza, km
- Energiahatékonyság:
  - A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése, kwh/év
  - Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés, PJ/év
- Megújuló energiaforrások:
  - A megújulóenergia-termelés további kapacitása, MW
  - A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség, PJ/év
- A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma, fő
- Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma, fő
- A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma, fő

Az ITS céljaihoz kapcsolódó indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembe vételével történt. A célértékek a lehető legjobb jelenlegi tudás szerinti nagyságrendi becslést jelölnek. A város által felhasználható források nagyságrendi becslését a 4.6 fejezet tartalmazza.

49. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredményindikátor	Definíciója	Mérték-egység	Bázisév	Bázisérték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	A város gazdasági teljesítőképessége	A városban működő vállalkozások által fizetett éves iparüzési adó	1000 Ft	2014	943 807	1 200 000	Önkormányzat	évente
T2. Kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	Vendégéjszakák száma	A vendég által a szálláshelyen eltöltött éjszaka	éj	2013	21604	28 000	KSH	évente
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	Elégedettség a települési környezet minőségével	A lakosság elégedettsége a település épített és természeti környezetével	pontérték	2015	később kerül meg-határozásra	később kerül meg-határozásra	Önkormányzati felmérés	5 évente
T4. Az energia-hatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	Energiahatékony épületek száma	Energetikailag korszerűsített és/vagy alternatív energiával ellátott önkormányzati tulajdonú épületek száma	db	2015	7	9	Önkormányzat	2 évente
T5. Hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi	Szegregátumban élők száma	A szegregátumok lakónépességének száma	fő	2011	2214	2150	KSH	10 évente

integrációja									
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	Nemzetközi kapcsolatok száma	Testvérvárosi és egyéb nemzetközi kapcsolatok száma	db	2015	5	7	Önkormányzat	5 évente	

A városrészi célokhoz kapcsolódó indikátorok esetében elsősorban a KSH népszámlálási adataira lehet építeni. Amellett, hogy minden városrész esetében meg lett határozva egy területi célkitűzés és egy-egy kapcsolódó eredményindikátor, települési szinten a legfontosabb a városrészek közötti disparitás csökkentése: vagyis nem elegendő az, hogy az egyes városrészekben javulás mutatkozzon meg az indikátorok értékében, ezzel egy időben a városon belüli különbségeknek is csökkennie kell.

50. táblázat Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Területi (városrészi) cél	Eredmény-indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Bázisév	Bázis-érték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése	Funkciók száma	Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma	db	2015	24	25	Önkormányzat	5 évente
V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma	fő	2011	1138	1150	KSH	10 évente
V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tökevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése	Ipari Park kihasználtsága	Az Ipari Parkban működő vállalkozások által használt terület az Ipari Park teljes területének arányában	%	2015	81,6	85	Önkormányzat	5 évente
V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók	Szegregációs mutató	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres	%	2011	58,1	45,0	KSH	10 évente

Területi (városrészi) cél	Eredmény-indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Bázisév	Bázis-érték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
megerősítése céljából		munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül						
V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba	Szegregációs mutató	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül a városrészben	%	2011	50,6	40,0	KSH	10 évente
V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében	Turisztikai attrakciók száma	A turisztikai vonzerővel rendelkező létesítmények száma a városrészben	db	2015	3	5	Önkormányzat	5 évente
V7. A Délyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma	fő	2011	4753	4700	KSH	10 évente
V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése	Ipartelepek száma	Gazdasági-ipari funkciójú területek száma	db	2013	4	5	Önkormányzat	5 évente

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a tervezett beavatkozásokhoz kapcsolódó outputindikátorok. A pontos célértékek meghatározása a tervezés jelenlegi szakaszában reálisan nem valósítható meg, erre az egyes fejlesztésekhez kapcsolódó projekt-előkészítési szakaszban fog sor kerülni.

51. táblázat Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
VÁROSKÖZPONT AT: A Városközpont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából					
Közlekedési fejlesztések:	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
<ul style="list-style-type: none"> * Várostarténeti sétány összekötése a Szabadság térrrel * Szabadság tér forgalomcsökkentése * Egyéb forgalomszervezési, közlekedési fejlesztések 	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetnek számít azon fejlesztési / beruházási elemek eredménye, amelyek megvalósítását követően a forgalomcsillapításon átesett közlekedési felületen az áthaladó gépjármű- forgalom mértéke és sebessége jelentősen csökken	db	projektjelentés	évente
Tömbfeltárások:	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
<ul style="list-style-type: none"> * A bankudvar rehabilitációja * A funkciók térbeli elhelyezésének és használhatóságának javítása a szakrendelő – városkötő – piac tengely mentén * Tömbfeltárás a Kossuth utcáról az Ifjúság utca és a Báthori utca irányába 	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
Zöldfelületek növelése	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
A Városthörténeti sétányon kiskereskedelmi szolgáltató egységek kialakítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
A könyvtár számára megfelelő helyszín kialakítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Egységes homlokzati arculat kialakítása (Szabadság tér, Kossuth utca, Báthori utca)	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Térfigyelő rendszer kiépítése	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	Integrált városfejlesztésbe bevont terület nagysága	m ²	projektjelentés	évente
SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓS AT: Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja					
Szolgáltató központ kialakítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
A Petőfi-tér rekonstrukciója, játszótér kialakítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott	A felújított/újonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
A volt vásártér funkcióváltása, kereskedelmi épület építése	terek területe Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Útépítés, közmű-rekonstrukció: Bethlen Gábor, Béke, Csokonai, Deák Ferenc, Gyöngyvirág Lóter, Pipacs, Ságvári, Szegfű, Széchenyi, Tulipán, Vásártér utcák	A vonalás infrastruktúra fejlesztésével érintett utcák száma	Azon utcák száma, amelyek esetében a közlekedési és/vagy a közüzemi infrastruktúra felújításra kerül	db	projektjelentés	évente
	Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	Az akcióterületként kijelölt városrész lakossága szociális célú városrehabilitáció esetén	fő	projektjelentés	évente
Hátrányos helyzetű lakosok társadalmi integrációját segítő soft beavatkozások	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	Szociális városrehabilitációs programmal elért azon hátrányos helyzetű személyek száma, akik a szociális városrehabilitációs program által lehatárolt akcióterületen laktak, ezáltal direkt és indirekt módon részesülnek a program által biztosított szolgáltatásokból, fejlesztések eredményeiből	fő	projektjelentés	évente
TURISZTIKAI AT: A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulaji erdő, Szénaréti tó területének gyógyhelyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása					
Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek,	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output Indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése	illette látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma				
Lovarda bővítése					
Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	A projekt keretében kijelölt és közművesített lakópark területe	m ²	projektjelentés	évente
IPARI PARK AT: Az Ipari Park komplex fejlesztése					
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projektjelentés	évente
A nyírbátori Inkubátorház bővítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	m ²	projektjelentés	évente
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	TJ	projektjelentés	évente
Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	A fejlesztett vagy újonnan létesített közlekedési közlekedési létesítmények száma	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített buszállomások, buszvárók, buszmegállólok és egyéb közlekedési létesítmények száma	db	projektjelentés	évente

52. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Kulcsprojektek					
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projektjelentés	évente
A nyírbátori inkubátorház bővítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	m ²	projektjelentés	évente
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma	<p>A foglalkoztatási paktum fejlesztését célzó projekt keretében megvalósult, az álláskeresők munkába állását segítő munkaerő-piaci programokban résztvevők száma. A munkaerő-piaci program alatt értendő:</p> <ul style="list-style-type: none"> - képzési és foglalkoztatást elősegítő támogatás és szolgáltatás; - bértámogatás és/vagy járuléktámogatás; keresetpótló támogatás; - egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások: hr-klub, mentálhigiénés tanácsadás, pályaaorientációs tanács- adás, motivációs tréning, egyéb 	fő	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	tanácsadás, szolgáltatás. A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
A Gyulajai úti erdő komplex turisztikai fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Lovarda bővítése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	A projekt keretében kijelölt és közművesített lakópark területe	m ²	projektjelentés	évente
Intermodális közlekedési csomópont kialakítása	Intermodális közlekedési csomópontok száma	A személyszállítási intermodalitás javítása érdekében létrehozott csomópontok száma	db	projektjelentés	évente
Az M3 autópályához vezető 4105. j.	A fejlesztéssel érintett utak	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített	km	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
út felújítása	hossza	közutak teljes hossza			
471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése	A fejlesztéssel érintett utak hossza	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített közutak teljes hossza	km	projektjelentés	évente
Hálózatos projektek					
Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	A fejlesztett vagy újonnan létesített közösségi közlekedési létesítmények száma	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített buszállomások, buszvárók, buszmegállók és egyéb közösségi létesítmények száma	db	projektjelentés	évente
Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Közvilágítás korszerűsítése	A középületek elsődleges energia-fogyasztása	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett épületekben	GJ	projektjelentés	évente
	Közvilágítás elsődleges energiafogyasztása	Energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége Energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége	GJ	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Egyéb projektek					
Zarandokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriaócs között	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Az Édesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza Létrehozott szállásférőhelyek száma	Megépített vagy kijelölt új kerékpárforgalmi létesítmények hossza Újnanon létrehozott kereskedelmi szállásférőhelyek száma	km db	projektjelentés projektjelentés	évente évente
Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
A Dohánybár épületében múzeum kialakítása	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Turisztikai programcsomagok kialakítása	Létrehozott turisztikai programcsomagok száma	Települési és térségi szinten kialakított turisztikai programcsomagok száma	db	projektjelentés	évente
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programokban résztvevők száma	Foglalkoztatást segítő kiegészítő programokban résztvevők száma	Foglalkoztatást segítő támogatási és ösztöndíj-programokban résztvevők száma	fő	projektjelentés	évente
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése	Duális képzésbe bekapcsolódó szervezetek száma	A duális képzés keretében szakmai gyakorlati helyet biztosító szervezetek száma	db	projektjelentés	évente
KKV-k piacra jutásának segítése	A programmal elért kkv-k száma	A piacra jutás segítése céljából indított tevékenységek által érintett kkv-k száma	db	projektjelentés	évente
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése	A programmal elért kkv-k száma	A beszállítói hálózatok, klaszterek kiépítése céljából indított tevékenységek által érintett vállalkozások száma	db	projektjelentés	évente
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése	A programmal elért kkv-k száma	Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése céljából indított tevékenységek által érintett termelők száma	db	projektjelentés	évente
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény fejlesztéssel érintett férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése	Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény újonnan létrehozott férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
Családi napközi, bölcsőde kialakítása	Újonnan létrehozott, 0-3	0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító	db	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	intézmény (beleértve a családi napköziket) újonnan létrehozott férőhelyszámainak összege			
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Napelem park kialakítása	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Városmarketing program	Városmarketing akciók száma	Városmarketing céljából megvalósított tevékenységek száma	db	projektjelentés	évente
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	A megvalósításra kerülő programokon [közösségfejlesztő rendezvény(sorozat)jellegű programok, partnertalálkozók, szakmai és közösségi fórumok] résztvevő hátrányos helyzetű személyek száma	fő	projektjelentés	évente

16.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

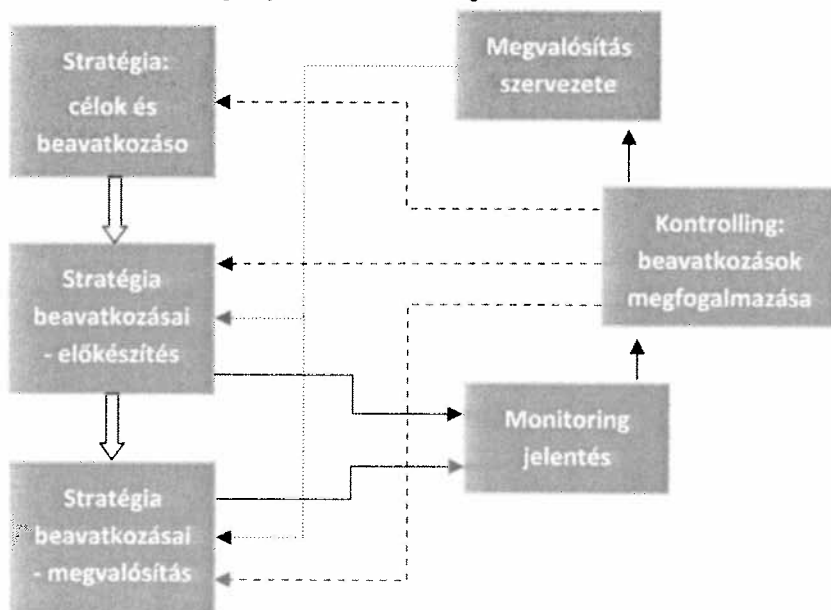
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel, és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba vagy magába a stratégiába avatkozik be.

A jól működő monitoring rendszer alapja a világos beavatkozási logika összeállítása, a célrendszer megvalósítását szolgáló beavatkozások és projektek azonosítása, valamint a specifikus, mérhető, elérhető, reális és aktuális indikátorok pontos és egyértelmű meghatározása. A működtetési mechanizmus hatékonyságának biztosításához ki kell jelölni a monitoring

- felelősét,
- kivitelezőjét,
- gyakoriságát,
- formai elvárásait,
- a visszacsatolás módját.

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi.

16. ábra A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: a képviselőtestület javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.
- Szakmai Bizottságok: javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra.
- Monitoring Bizottság: éves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a Monitoring Bizottság tagjai:
  - polgármester,
  - a testületi bizottsági elnökök,
  - stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet képviselője,
  - civil szervezetek képviselője,
  - jegyző.
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy – az egyes beavatkozások megvalósítóival történő rendszeres kapcsolattartás alapján – éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a Monitoring Bizottság vezetője felé továbbítja. Az operatív szervezet feladata az előrehaladás méréséhez szükséges adatok rendszeres gyűjtése, az ehhez kapcsolódó koordinációs feladatkört a monitoring felelős látja el. Az operatív menedzsment gondoskodik arról, hogy a monitoring tevékenység során keletkezett aktuális információkhoz a partnerek hozzáférjenek. Ennek érdekében az előrehaladáshoz kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni.
- Stratégiai partnerek bevonása: a stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Éves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
  - a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok (a gyűjtendő adatok forrását a 8.5.1 fejezet táblázatai tartalmazzák),
  - a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek előrehaladása,
  - a megvalósítással kapcsolatos problémák azonosítása,
  - a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében végrehajtott intézkedések leírása,
  - a megvalósításra fordított pénzügyi források,

- a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,
  - a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.
- Adatbázis: az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomonkövethetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelést. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

Rövidítésjegyzék

AT	akcióterület
CLLD	közösség által irányított helyi fejlesztések
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GJ	gigajoule
HÉSZ	Helyi Építési Szabályzat
HR	humánerőforrás
hrsz.	helyrajzi szám
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
ITP	Integrált Területi Program
ITS	integrált településfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
IVS	integrált városfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
kkv	kis- és középvállalkozás
KÖFOP	Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
LHH-program	leghátrányosabb helyzetű kistérségek felzárkóztatására indított komplex program
MAHOP	Magyar Halászati Operatív Program
MW	megawatt
NFGM	Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
PR	célcsoportokkal való kapcsolat (public relation)
RSZTOP	Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program
SWOT	erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek (strengths, weaknesses, opportunities, threats)
TÁMOP	Társadalmi Megújulás Operatív Program
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VP	Vidékfejlesztési Program

Máté Antal polgármester: Tájékoztatja a lakosságot az elkövetkezendő programokról, rendezvényekről. Elmondja továbbá, hogy a napokban több bejelentés érkezett, hogy nem vitték el a hulladékot. A hulladékszállítást az Észak-Alföldi Hulladékgazdálkodási Társulás látja el, - aminek a nyírbátori önkormányzat is tulajdonosa – ez eddig is így történt, csak akkor alvállalkozóként volt jelen a önkormányzati Kft. Új munkatársak vannak, Nagyecsedről érkeznek elszállítani a szemetet. A hulladékszállítási problémákkal kapcsolatban továbbra is a Kft-t kell keresni egy ingyenes zöld számon, 0680205269. Ha olyan probléma van, hogy nem vitték el a szemetet, vagy nem dobnak be zsákot, vagy akár számlázási probléma, akkor ezt a számot kell hívni.

Deméné Nagy Mónika képviselő: A kérdésére nagy részben válaszolt polgármester úr. Utcarészekről nem vitték el a szelektív hulladékot és a mai napig sem történt meg. Ez mostanában általános probléma, hogy a szelektív hulladék egy részét viszik csak el. A héten pedig a flakon szállításkor senki nem kapott zsákot, ennek mi az oka?

Dr. Gaál Mihály képviselő, a Szociális és Egészségügyi Bizottság elnöke: Az elszállítás ideje nem változik? A másik kérdése, hogy a víztorony környékén beadványt adtak be a lakók és bizonyos mérést kérnek. Ez hogyan alakul? Harmadik kérdése, hogy ő is adott be egy beadványt a Császári út felújításával kapcsolatos, megkérdezi, hogy az az ügy hogy áll? Megkérdezi, hogy mikor összehívtak valamennyi háziorvost, mire jutottak velük az ügyeltettel kapcsolatban?

Kerezi István képviselő: Több megkeresés érkezett felé, hogy a közterületeken elhelyezett szelektív hulladékokat sem szállítják el, és nagyon sok az üveg . Ez ügyben nem lát elmozdulást, hiába jelezte az ügyvezetők felé.

Máté Antal polgármester: A szemétszállítással kapcsolatos probléma nem most keletkezett, tehát nem feltétlen az új alvállalkozó miatt van. Deméné Nagy Mónika kérdésére válaszol, hogy nincs súlykorlát, de valóban nem vittek el minden zsákot. Ezt jelezni fogja a cég felé. A cserezsák tekintetében elmondja, hogy megkéri majd a cégvezetést, hogy biztosítson zsákokat akár utólag is. A víztorony mérésével kapcsolatban elmondja, - és már a lakosoknak is elmondta – hogy a megnyugtató miatt elvégezhető az önkormányzat a mérést, de senkiben ne legyen kétség, hogy az engedélyek visszavonása nem fognak kerülni, mert nemigen fogja meghaladni a sugárzás a határértéket, hiszen a nagyvárosokban sem lépi túl, így az antennát valószínűleg nem is fogják leszerelni. Az útfelújítással kapcsolatos probléma tovább lett küldve a közútnak, hiszen állami útról van szó. Biztos benne, hogy ez az út nem lesz felújítva, hiszen az M3-as autópálya felé vezető Gyulaji utat sem hajlandóak felújítani. Hiába jelezte a 6 nagy céggel együtt a közútnak és a minisztériumnak is, hogy újítsák fel az utat, politikai úton ez újból megrekedt. Amit lehet jelez a megyének, hátha Uniós forrásból lesz lehetőség ezen utak javítására. Az ügyelettel kapcsolatban elmondja, hogy nem jutottak előrébb, mondták az orvosok, hogy hajlandóak ellátni az ügyeleti feladatokat, de ne gondolja az önkormányzat, hogy ugyan annyi pénzért, mint eddig. Kerezi István képviselő problémájával kapcsolatban elmondja, hogy egyetért vele, ő is híve a szelektív hulladékgyűjtésnek és fogja jelezni a Kft-nek ezt a problémát is. Az ülést 15 óra 29 perckor bezárja.

K.m.f.

Máté Antal
polgármester

Pappné dr. Fülöp Enikő
jegyző

Száma: 290-36/2015.

M E G H Í V Ó

**Az önkormányzati törvény alapján az
ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐ-TESTÜLETET**

2015. szeptember 09-én (szerda) 14 órára

**a Városháza Dísztermébe a soron kívüli ülésre
ö s s z e h í v o m.**

N A P I R E N D I J A V A S L A T :

1. Előterjesztés Nyírbátor város helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosítás jóváhagyására.
Előadó: Máté Antal polgármester
2. Előterjesztés Nyírbátor Város településrendezési eszközeinek módosítására
Előadó: Máté Antal polgármester
3. Előterjesztés Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának intézményvezető megbízására.
Előadó: Máté Antal polgármester
Meghívott: Bodóné Erős Rózsa pályázó
Jedenákné Rácz Bernadett pályázó
Dávidné Szabó Aranka pályázó
(kedden kerül kiküldésre)
4. Előterjesztés "Egy Jobb Életért" Közhasznú Egyesülethez való csatlakozásra. (szóbeli előterjesztés)
Előadó: Máté Antal polgármester
5. Előterjesztés az Integrált Településfejlesztési Stratégia elfogadására
Előadó: Máté Antal polgármester
Meghívott: Megakom Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft.

Zárt ülés:

6. Előterjesztés önkormányzati elismerések, kitüntetések adományozására.
(kiosztásos anyag)

Előadó: Máté Antal polgármester

Tárgyalja: Ad Hoc Bizottság

Nyírbátor, 2015. szeptember 2.

Tisztelettel:

MÁTÉ ANTAL s.k.
polgármester

Ügyiratszám: .....-.../2015
Előkészítő: Marosán Andrea/Sipos Gábor
városi főépítész

ELŐTERJESZTÉS
- Nyírbátor Város Önkormányzat Képviselő-testületéhez –

Nyírbátor város településszerkezeti terv és leírása, valamint helyi építési szabályzata és szabályozási terv módosítás jóváhagyása tárgyában

Tisztelt Képviselő-testület!

Nyírbátor Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 44/2004. (VII. 15.) számú határozattal és a 8/2004. (VII.15.) ÖKT. számú rendelettel jóváhagyott helyi építési szabályzatát és szabályozási tervét módosítani kívánja, mely szándékát a 24/2015. (III.25.) önkormányzati határozatban rögzítette.

Jelen módosítás az alábbi beavatkozási pontokat érintik:

1. Sport u.-Encsencsi u. - Vágóhíd u. - Iskola u. által határolt tömbben elhelyezkedő 2968 hrsz.-ú ingatlanon óvoda bővítés lehetőségének biztosítása, valamint a Vágóhíd utca nyomvonal korrekciója és a hozzá csatlakozógazdasági terület (MSK Hungary) bővítése.
2. Az Encsencsi utca déli végénél a 0286/2, 0286/23, 0286/3, 0286/4 hrsz.-ú területeket érintően dőgkút helyének javítása, valamint gazdasági tevékenység lehetőségének biztosítása a 0286/2 hrsz.-ú ingatlanon.
3. A Batori u. - Édesanyák u. - Szentvér u. - Szabadság tér által határolt tömb tervezett feltárásának vizsgálata.
4. Az Ipari Park területének bővítése, külső úthálózati becsatlakozásának, belső úthálózatának és közmű struktúrájának átalakítása (részben), a meglévő gazdasági tevékenységek figyelembevétele mellett.
5. A 4911-es Pócsi út déli oldalán, külterületen megvalósítandó nagyterjedésű üzemi terület kialakítása.
6. Területcsere turisztikai fejlesztés területének biztosításához (Minorita tag, Eg ->K)
7. Mezőgazdasági terület kijelölése (külterület Nyírbátor és Nyírbogát között, hrsz.: 0306/1-2, Ev ->Má)
8. Gyalogos közlekedési terület kijelölése (Eduárd u. - Váci Mihály u.- Radnóti Miklós u. - Kenyérmező u. által határolt tömb).

Az egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: R.) 37.§ (2) bekezdés szerinti előzetes tájékoztatási szakaszt megindítottuk 2015. április 13-án, mely tájékoztatókat megküldtük a 1/2013. (II.07.) önkormányzati határozattal elfogadott partnerségi egyeztetés szabályai szerint, annak mellékletében felsorolt, érintett partnereknek, kiegészítve a módosításokkal érintett ingatlan kérelmezőkkel, a R. 9. számú mellékletében felsorolt államigazgatási szerveknek, és az érintett területi, települési önkormányzatoknak. Az előzetes tájékoztatási szakaszt 2015. május 18.-án zártuk, a beérkezett előzetes tájékoztatások táblázatos összegzésével.

A R. 38.§ (2) bekezdése értelmében az elkészült tervezetet 2015. július 09.-én véleményezésre megküldtük az érintett partnereknek, az eljárásban való részvételi szándékáról nyilatkozó államigazgatási szerveknek, valamint az érintett területi, települési önkormányzatoknak. Az eljárás véleményezési szakasza 2015. augusztus 26.-án a Képviselő-testület 74/2015. (VIII.26.) önkormányzati határozatával lezárult.

A R. 40.§ (1) bekezdés előírásainak eleget téve a településrendezési eszközök tervezetét, az eljárás során beérkezett valamennyi vélemény és a véleményezési szakaszban keletkezett egyéb dokumentumokat megküldtük 2015. augusztus 26.-án végső szakmai véleményezésre az Állami Főépítésznek. A településrendezési terv és helyi építési szabályzat módosításának dokumentációi a város honlapján folyamatosan megjelentek. Azzal kapcsolatosan írásban észrevétel, kifogás nem érkezett. Az eljárás során véleményeltérés nem volt, így egyeztetés összehívása nem vált szükségessé.

Az Állami Főépítész által – 2015. augusztus 31.-én (ikt.sz.: SZ-D-01/00427-4/2015) – adott R. 40.§-a szerinti, végső szakmai véleményét a Képviselő-testület mellékelten megkapja.

Az előzőekben részletezett R. szerinti teljes véleményezési eljárással párhuzamosan el kellett végezni a 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet 4.§ szerinti - a környezeti vizsgálat szükségességének megállapítására szolgáló – vizsgálatot is, amiről a Képviselő-testület 74/2015. (VIII. 26.) önkormányzati határozatában rögzítette, - a megkeresett közigazgatási szervek véleményeivel egyezően – hogy a módosítással érintett területek településrendezési terv és helyi építési szabályzat módosításának várható környezetre gyakorolt hatása nem indokolja környezeti vizsgálat készítését.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztésben foglaltakat vitassa meg és a mellékelt határozat- illetve rendelet-tervezetet fogadja el.

Nyírbátor, 2015. szeptember 07.

Máté Antal
polgármester

Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
/2015. (IX.09.)
önkormányzati határozata

Nyírbátor város településszerkezeti terv és leírása módosításának jóváhagyásáról

A Képviselő-testület

1. A város közigazgatási területére készített módosított településszerkezeti tervet és a településszerkezeti tervleírást az előterjesztés szerinti tartalommal megtárgyalta.
2. Az Art Vital Kft. által T-05/2015. munkaszámon készített T-1 rajzszámú módosított településszerkezeti tervet és a szerkezeti terv leírását az 1. melléklet szerinti tartalommal elfogadja.

Máté Antal s.k.
polgármester

Pappné Dr. Fülöp Enikő s.k.
jegyző

Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
/2015.(IX.09.)
önkormányzati rendelete

Nyírbátor város helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről szóló
8/2004. (VII. 15.) önkormányzati rendelet módosításáról

Nyírbátor Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 13. § (1) bekezdésében, (6) bekezdésében, 62.§. 6. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6.§. (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva – a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. évi Korm. rendelet 35. § (2) bekezdésében biztosított véleményezési jogkörében, valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.). Korm. rendelet 9. mellékletében meghatározott településrendezési feladatkörében eljáró illetékes

Állami főépítési hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A2. pontjában

Környezetvédelmi és természetvédelmi hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A3. pontjában

Nemzeti Park Igazgatóságnak a 9. melléklet táblázatának A4. pontjában

Területi vízvédelmi hatóságnak a 9. melléklet táblázatának A5. pontjában

Területi vízügyi hatóságnak (illetékes katasztrófavédelmi igazgatóság) a 9. melléklet táblázatának A6. pontjában

Területi Vízügyi Főigazgatóságnak a 9. melléklet táblázatának A6a. pontjában

Megyei katasztrófavédelmi igazgatóságnak a 9. melléklet táblázatának A7. pontjában

Népegészségügyi hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A8. pontjában

Nemzeti Közlekedési Hatóság Útügyi, Vasúti és Hajózási Hivatalának a 9. melléklet táblázatának A9. pontjában

Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatalának a 9. melléklet táblázatának A10. pontjában

Közlekedési hatósági hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A11. pontjában

Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központjának a 9. melléklet táblázatának A12. pontjában

Megyei kormányhivatal örökségvédelmi hatáskörében eljáró járási hivatalnak a 9. melléklet táblázatának A13. pontjában

Ingatlanügyi hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A14. pontjában

Erdészeti hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A15. pontjában

Honvédelmi Minisztérium Hatósági Hivatal vezetőjének a 9. melléklet táblázatának A17. pontjában

Megyei rendőr-főkapitányságnak a 9. melléklet táblázatának A18. pontjában

Bányafelügyeleti hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnak a 9. melléklet táblázatának A19. pontjában

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatalának a 9. melléklet táblázatának A20. pontjában

Országos Atomenergia Hivatalnak a 9. melléklet táblázatának A21. pontjában

Országos Tisztifőorvosi Hivatalnak a 9. melléklet táblázatának A22. pontjában biztosított jogkörben

hivatkozva, valamint a szomszédos települések önkormányzatainak (Nyírcsászári, Nyírgyulaj, Máriapócs, Nyírbogát, Piricse, Nyírpilis, Nyírvasvári, Nyírkáta), valamint a 343/2006 (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése biztosított jogkörében eljáró Nyírbátor Város Polgármesteri Hivatalának Jegyzője, véleményének kikérésével az érvényben lévő Nyírbátor Város helyi építési szabályzatról és szabályozási tervéről szóló 8/2004. (VII. 15.) önkormányzati rendelet alábbiak szerinti módosításával rendeli el annak alkalmazását:

1.§

A Nyírbátor Város helyi építési szabályzatról és szabályozási tervéről szóló 8/2004.(VII. 15.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: R.) 1/A. §. helyébe a következő rendelkezés lép:

1/A. §.

Terv érvényességi határ

"A 8/2004. (VII. 15.) számú rendelethez tartozó szabályozási tervek, a T-05/2015 törzsszámú, S-1 és S-2 jelű szabályozási tervlapok tervezési területének megfelelően, módosul és egészül ki."

2. §.

A R. 11.§ (5) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A falusias lakóterületeken – Lf 1... funkcionális alövezetben - belül az alábbi kiegészítő szabályok is betartandók, a lakótelkek funkcionális zónákra tagozódására vonatkozóan:

a) Lakó és gazdasági udvar zónája:

aa) Az utcai telekhatártól számított 15 méteren belül melléképület nem helyezhető el.

ab) Az utcai telekhatártól számított 20 méteren belül a melléképület csak főépülettel egybeépítve létesíthető.

ac) Az állattartó melléképületek esetében az állattartó épületre vonatkozó védőtávolságok betartandók

b) Gazdasági és kert zónája:

ba) Az utcai telekhatártól számított 20 métertől 50 méterig terjedő zóna.

bb) A melléképületek a kötelező oldalkerti méretek betartása mellett szabadon elhelyezhetők. Oldalhatárra melléképület csak a főépülettel megegyező telekhatárra épülhet.

bc) Az utcai telekhatártól számított 50 méteren túl a telekrész nem beépíthető.

bd) Lakófunkció a zónában önállóan nem helyezhető el, csak a lakó és gazdasági udvar zónájához kapcsolódva, onnan átnyúlva. A falusias

lakóterületek építési övezeteinek telekre vonatkozó összefoglaló szabályozása
be) A ba) és bc) bekezdésekben rögzített 50 méteres zónahatárt a József Attila
utca keleti oldalán lévő Lf 1.2 alövezetben nem kell alkalmazni.”

3. §.

A R. 14.§ (2) bekezdés n) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

- n) K-14 Mezőgazdasági üzemi terület: az övezetbe a meglévő és újonnan létesülő mezőgazdasági üzemek (majorok) tartoznak, ahol a mezőgazdasági termékek feldolgozása, tárolása, a mezőgazdasági gépek és szállítóeszközök javítása folyik, nagyüzemi állattartás vagy mezőgazdasági illetve mezőgazdasági termeléshez szorosan kapcsolódó ipari tevékenység befogadására alkalmas. Az övezetben elhelyezhető ipari, energiaszolgáltatási és a településgazdálkodási tevékenység céljára szolgáló építmény. Az övezetben kivételesen elhelyezhető a gazdasági tevékenységi célú épületen belül a tulajdonos, a használó és a személyzet számára szolgáló lakások, ha az adott létesítmény védelmi övezete előírásaira nem kerül sor. Az épületek lábazati és homlokzati falai falazott vagy szerelt kivitelben, a 4. sz. mellékelt táblázatában szereplő színhasználattal, továbbá zöld, és ennek árnyalataiban készíthetők. Az épületek tetőfedésének anyaga cserép, betoncserép, pala illetve fémlemez fedés lehet, fehér, szürke, piros, zöld színben vagy ezek árnyalataiban. A K-14.2 alövezet telkein belül, a telekhatár mentén – ahol a szabályozási terv a telek kötelezően zöldfelületi célra használandó területet nem jelöl - legalább kétszintes növényállomány telepítése szükséges, kétsoros fasor telepítésével.”

4. §.

A R. a következő 32/A. §.-sal egészül ki:

”32/A. §.

Gyógyhely területei és védő területei

- (1) Nyírbátor város gyógyhely által érintett ingatlanok helyrajzi számai a következők szerint: 0383/5, 0395/2, 0395/3, 0385/2, 0392/2, 0392/4, 0395/1
- (2) Nyírbátor város gyógyhely védőterülete által érintett ingatlanok helyrajzi számai a következők szerint: 0383/15, 0386/5, 0383/14, 0384, 0386/1, 0386/4, 0386/7, 0383/2, 0383/3, 0383/3, 0383/10, 0383/12, 0383/13 „

5. §

Záró rendelkezések

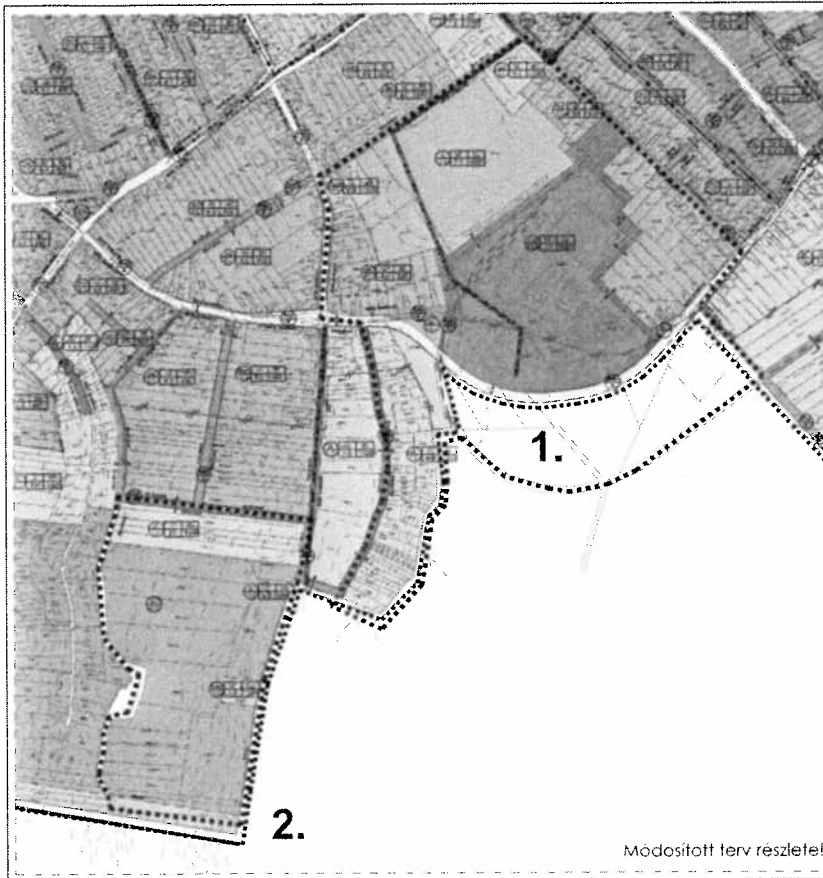
Ez a rendelet a 2015. október hó 09. napján lép hatályba, s a hatálybalépést követő napon hatályát veszti.

.....
Máté Antal s.k.
polgármester

.....
Pappné dr. Fülöp Enikő s.k.
jegyző

Melléklet a .../2015. (.....) számú rendelethez

NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSTERVEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁS
Szabályozási terv - Belterület - Részlet

1., 2. Beavatkozási pontok
 M=1:5000

Jelmagyarázatok, jelölések:

Beavatkozási pontok jelölései

- Építési terület
- Közműves terület
- Állattartó terület
- Mezőgazdasági terület
- Közterület
- Közlekedési terület
- Közműves terület
- Közműves terület

Szabályozási pontok jelölései

- Építési terület
- Közműves terület
- Állattartó terület
- Mezőgazdasági terület
- Közterület
- Közlekedési terület
- Közműves terület
- Közműves terület

Közműves terület

- Építési terület
- Közműves terület
- Állattartó terület
- Mezőgazdasági terület
- Közterület
- Közlekedési terület
- Közműves terület
- Közműves terület

- Építési terület
- Közműves terület
- Állattartó terület
- Mezőgazdasági terület
- Közterület
- Közlekedési terület
- Közműves terület
- Közműves terület

NYÍRBÁTOR VÁROS	NYÍRBÁTOR VÁROS
NYÍRBÁTOR VÁROS	NYÍRBÁTOR VÁROS

Készült az állami alapadatok felhasználásával!

<p>Tervező, Építő és Kereskedelmi Kft. 4200 Győr, Kőrösi Csoma Sándor utca 12. Tel: 06-99/510000</p>	<p>NYÍRBÁTOR VÁROS ÖKOGAZDÁRSÁGATA 4240 Nyírbátor, Szabadosy utca 7.</p>	<p>2015. évi 111/2015. (VI. 15.) önkormányhatalmi rendelettel módosított 11/2015. (II. 26.) önkormányhatalmi rendelettel módosított 1/2015. (I. 22.) önkormányhatalmi rendelettel módosított 1/2015. (I. 22.) önkormányhatalmi rendelettel módosított 1/2015. (I. 22.) önkormányhatalmi rendelettel módosított</p>
	<p>NYÍRBÁTOR TELEPÜLÉSTERVEZÉSI TERVE</p>	
<p>SZABÁLYOZÁSI TERV BELTERÜLET MÓDOSÍTÁS</p>		<p>S-2</p>

Módosított terv részlete!

Módosított terv részlet

NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSTERVEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁS
Szabályozási terv - Belterület - Részlet

4. Beavalkozási pont
 M=1:5000

Jelmagyarázatok, jelkódok:

- Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület	- Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület	- Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület - Körülhatárolt terület

Készült az állami alapadatok felhasználásával

 Területi Építő és Képzésszervező Kft. H-1045 Budapest, Árpád köz 12.	ALKALMAZOTT NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA H-4300 Nyírbalogháza, Szent István köz 1.	TERVEZÉS 2012. JANUÁR
	NYÍRBÁTOR TELEPÜLÉSTERVEZÉSI TERVE	SZABÁLYOZÁSI TERV BELTERÜLET MÓDOSÍTÁS
NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA H-4300 NYÍRBÁTOR VÁROS, Szent István köz 1.	NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA H-4300 NYÍRBÁTOR VÁROS, Szent István köz 1.	M=1:5000
NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA H-4300 NYÍRBÁTOR VÁROS, Szent István köz 1.	NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA H-4300 NYÍRBÁTOR VÁROS, Szent István köz 1.	S-2

NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁS

Szabályozási terv - Külterület - Részlet

6., 7., 8. Beavatkozási pontok
M=1:14 000

Jelmagyarázatok, jelölések:

Térképi címjelölések

- Útnevelés, útjel
- Utca, közút neve
- Vasútvonal neve

Integrációs pontok jelölései

- Víznyelvény
- Csatorna
- Gázvezeték
- Villamosvezeték
- Telefonvezeték
- Kábeltelevízió
- Egyéb használati pont

Térképi jelölések

- Épület
- Kerítés
- Út
- Vasútvonal
- Víztest
- Erdő
- Mező
- Kert
- Egyéb terület

Térképi jelölések

- Épület
- Kerítés
- Út
- Vasútvonal
- Víztest
- Erdő
- Mező
- Kert
- Egyéb terület

Térképi jelölések

- Épület
- Kerítés
- Út
- Vasútvonal
- Víztest
- Erdő
- Mező
- Kert
- Egyéb terület

Készült az állami alapadatok felhasználásával!

Módosított terv részlet!

	NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁS SZABÁLYOZÁSI TERV - KÜLTÉRÜLET - RÉSZLET	NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁS SZABÁLYOZÁSI TERV - KÜLTÉRÜLET - RÉSZLET
	NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁS SZABÁLYOZÁSI TERV - KÜLTÉRÜLET - RÉSZLET	NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁS SZABÁLYOZÁSI TERV - KÜLTÉRÜLET - RÉSZLET

S-1

NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁS
Településszerkezeti terv - Részlet

2., 4., 6., 7., 8. Beavatkozási pontok
 M=1:14 000

Jelöléskulcs

Övezeti jelölések	Beépítési formák	Beépítési típusok
ÜZ-01 Övezeti terület	●●●●●	01.01.01.01.01.01
ÜZ-02 Központi terület	■	01.01.01.01.01.02
ÜZ-03 Központi terület	■	01.01.01.01.01.03
ÜZ-04 Központi terület	■	01.01.01.01.01.04
ÜZ-05 Központi terület	■	01.01.01.01.01.05
ÜZ-06 Központi terület	■	01.01.01.01.01.06
ÜZ-07 Központi terület	■	01.01.01.01.01.07
ÜZ-08 Központi terület	■	01.01.01.01.01.08
ÜZ-09 Központi terület	■	01.01.01.01.01.09
ÜZ-10 Központi terület	■	01.01.01.01.01.10
ÜZ-11 Központi terület	■	01.01.01.01.01.11
ÜZ-12 Központi terület	■	01.01.01.01.01.12
ÜZ-13 Központi terület	■	01.01.01.01.01.13
ÜZ-14 Központi terület	■	01.01.01.01.01.14
ÜZ-15 Központi terület	■	01.01.01.01.01.15
ÜZ-16 Központi terület	■	01.01.01.01.01.16
ÜZ-17 Központi terület	■	01.01.01.01.01.17
ÜZ-18 Központi terület	■	01.01.01.01.01.18
ÜZ-19 Központi terület	■	01.01.01.01.01.19
ÜZ-20 Központi terület	■	01.01.01.01.01.20
ÜZ-21 Központi terület	■	01.01.01.01.01.21
ÜZ-22 Központi terület	■	01.01.01.01.01.22
ÜZ-23 Központi terület	■	01.01.01.01.01.23
ÜZ-24 Központi terület	■	01.01.01.01.01.24
ÜZ-25 Központi terület	■	01.01.01.01.01.25
ÜZ-26 Központi terület	■	01.01.01.01.01.26
ÜZ-27 Központi terület	■	01.01.01.01.01.27
ÜZ-28 Központi terület	■	01.01.01.01.01.28
ÜZ-29 Központi terület	■	01.01.01.01.01.29
ÜZ-30 Központi terület	■	01.01.01.01.01.30
ÜZ-31 Központi terület	■	01.01.01.01.01.31
ÜZ-32 Központi terület	■	01.01.01.01.01.32
ÜZ-33 Központi terület	■	01.01.01.01.01.33
ÜZ-34 Központi terület	■	01.01.01.01.01.34
ÜZ-35 Központi terület	■	01.01.01.01.01.35
ÜZ-36 Központi terület	■	01.01.01.01.01.36
ÜZ-37 Központi terület	■	01.01.01.01.01.37
ÜZ-38 Központi terület	■	01.01.01.01.01.38
ÜZ-39 Központi terület	■	01.01.01.01.01.39
ÜZ-40 Központi terület	■	01.01.01.01.01.40
ÜZ-41 Központi terület	■	01.01.01.01.01.41
ÜZ-42 Központi terület	■	01.01.01.01.01.42
ÜZ-43 Központi terület	■	01.01.01.01.01.43
ÜZ-44 Központi terület	■	01.01.01.01.01.44
ÜZ-45 Központi terület	■	01.01.01.01.01.45
ÜZ-46 Központi terület	■	01.01.01.01.01.46
ÜZ-47 Központi terület	■	01.01.01.01.01.47
ÜZ-48 Központi terület	■	01.01.01.01.01.48
ÜZ-49 Központi terület	■	01.01.01.01.01.49
ÜZ-50 Központi terület	■	01.01.01.01.01.50

NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÉNYEZETE		NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV		
NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÉNYEZETE		NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV		
NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÉNYEZETE		NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV		
NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÉNYEZETE		NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV		
NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÉNYEZETE		NYÍRBÁTOR VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV		T-1

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI
KORMANYHIVATAL

Ugyiratszám: SZ-D-01/00427-4/2015.

Ugyintéző: Jambrik Imre/GMA

Telefon: (52) 238-192

Tárgy: R. 40. § szerinti vélemény.

Hiv.: 609-70/2015

Ügyintéző: Sípos G. / Marosán A.

MÁTÉ ANTAL

polgármester

POLGÁRMESTERI HIVATAL

NYÍRBÁTOR

Szabadság tér 7

4300

Tárgy: Nyírbátor város településszerkezeti terv és leírás, helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosítása – 2015.

- 1. a) Óvoda területének növelése (Sport – Encsencsi – Vágóhid – Iskola u. tömbje, hrsz.: 2968, K->Vt).
- b) Vágóhid utca nyomvonalának korrekciója, továbbá ipari gazdasági terület bővítése (Kp->Gip).
- 2. A hatályos szabályozási terven tévesen ábrázolt dögkút jelölésének korrigálása. Továbbá a telephely tényleges tevékenységének megfelelő ábrázolása (Hrsz.: 0286/3, 0286/2; Ev->K, K->Gksz)
- 3. Feltáró út és sétány korrigálása (Báthory – Szabadság tér – Szentvér – Édesanyák útja)
- 4. Ipari park területén feltáró utak felülvizsgálata, a park bővítése, továbbá kisebb buszpalyaudvar és zöldterület kijelölése (Nyírbátori ipari park területe, Gip->Gksz, Gip->K, Gip->Kp)
- 5. Elhagyásra került – Ságvári Endre – Bóni – Gyulaji – tervezett feltáró út által határolt tömb
- 6. Állattartó telep befogadására is alkalmas mezőgazdasági üzemi terület kijelölése (Nyírbátor elkerülő út nyugati oldala – külterület, Má->Kü-ü, Eg->Kü-ü, Mk->Kü-ü)
- 7. Területcsere turisztikai fejlesztés területének biztosításához (Minotari tag, Eg->K)
- 8. Mezőgazdasági terület kijelölése (külterület Nyírbátor és Nyírbogát között, hrsz.: 0306/1-2, Ev->Má)
- 9. Gyalogos közlekedési terület kijelölése (Eduárd – Váci Mihály – Radnóti Miklós – Kenyérmező utcák által határolt tömb)

Teljes eljárás – végső szakmai véleményezési szakasz

TERVEZŐ: ART VITAL Kft – Nyíregyháza – Végh József és Labbancz András településtervezők

Tisztelt Polgármester Úr!

A településrendezési tervük módosításával kapcsolatban a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) szerinti írásos véleményemet a **Rendelet 40. §-nak** megfelelő, **teljes eljárás végső szakmai véleményezési szakaszának** keretében adom meg.

1. MAGASABB SZINŰ TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZHANG

Hivatkozással a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996: XXI. tv. (továbbiakban: Tftv.) 19 § (2) c) pontjára, az ott rögzített (a miniszter feladatkörébe tartozó területrendezési feladatként meghatározott) felhatalmazás alapján, e jogkörömben eljárva - a Tftv. 23/A.§ előírásaiban foglaltak figyelembevételével - az alábbi **állásfoglalást** adom:

A településrendezési eszközök és az országos, illetve megyei területrendezési tervek (OTrT tv. MTrT tv.) **összhangja** - a benyújtott OTEK 3 § (3) 6 szerinti kötelező alátámasztó munkarész alapján - a módosítással érintett területet tekintve **biztosított**.

Építésügyi, Hatósági, Oktatási és Torvényességi Felügyeleti F. osztály
Állami F. építész

4400 Nyíregyháza, Hosók tere 5. 4401 Nyíregyháza, Pf. 199. Telefon: 42/599-358 Fax: 42/599-309
E-mail: hiv@szszbnkh.hu Honlap: http://www.kormanyhivatal.hu/hu/szabolcs-szatmar-bereg

2. A településrendezési eszközök tárgyi módosítása során az egyeztetésben részt vevő önkormányzati, államigazgatási szervek, továbbá a partnerek jogszabályon alapuló kifogással nem éltek, ezért a módosítást **nem kifogásolom** az alábbi észrevételei:
- 6. módosítási pont (Állattartó telep befogadására is alkalmas mezőgazdasági üzemi terület kijelölése): A területet érintő új területfelhasználás - különleges terület jelmagyarazati jelölése hiányzik (Kü-ü 14.2). Kérem pótolni.

Felhívom a továbbiakban a szíves figyelmét az alábbiakra:

- Az teljes eljárás esetén a településrendezési eszköz, közzétét követő 15. napon, de leghamarabb az elfogadástól számított 30. napon léptethető hatályba
  - **A jóváhagyott tervek megküldésének kötelezettsége:**
    - A Rendelet 43 § (2) szerint a **településrendezési eszközt a polgármester** a képviselő-döntést követő **15 napon belül** megküldi¹ az állami főépítésznek és az eljárásban részt vevő összes államigazgatási szervnek vagy elektronikus úton hitelesített dokumentumok elérését biztosítva 15 napon belül értesíti az állami főépítészt és az eljárásban részt vevő államigazgatási szervet annak elérési lehetőségéről.
    - A településrendezési eszközöket a rendeletet vagy határozatot és terv-mellékleteket az önkormányzat döntését követő **30 napon belül a jegyző** köteles a Dokumentációs Központ részére ingyenesen átadni vagy megküldeni.
    - A dokumentumokat jogszabályi előírás hiányában a térképi alapú tervdokumentációkat GML (Geography Markup Language) formátumban, a többi dokumentumot PDF (Portable Document Format) formátumban
      - a Dokumentációs Központ honlapján közzétett terjedelemtig elektronikus úton, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályai szerint,
      - a Dokumentációs Központ honlapján közzétett terjedelemtig az építésügyi hatósági engedélyezési eljárást támogató elektronikus dokumentációs rendszerben (ÉTDR) biztosított elektronikus alkalmazások igénybevételével, vagy
      - csak egyszer írható elektronikus adathordozón postai úton
- kell a Dokumentációs Központ részére átadni.
 A Dokumentációs Központ és a Nyilvántartás adatállományából - igény szerinti adatátadást követően - törölni kell az utólagos rendeltetésváltozás miatt e rendelet hatálya alól kikerült, az 1. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti építményre vonatkozó adatokat és dokumentációkat. A változást és az adatátadási igényt az építmény új rendeltetése tekintetében feladatkorrel rendelkező miniszter köteles jelezni az Üzemeltető felé.
Hivatkozás: 313/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet az Építésügyi Dokumentációs és Információs Központról, valamint az Országos Építésügyi Nyilvántartásról

Nyíregyháza, 2015. augusztus 31.

Kozma Péter kormány megbízott
 nevében és megbízásából

Jambrik Imre
 állami főépítész

Kapják:
 1. Címzett,
 2. Irattár.

¹Kérem, hogy irodánkhoz a jóváhagyott tervdokumentációkat papír formátumban és digitális (CD) adathordozón is (!) szíveskedjenek elküldeni. *Hivatkozás: 314/2012. (XI. 8.) Korm. r. 37 § (6)*

NYÍRBÁTOR VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

4300. Nyírbátor, Szabadság tér 7. sz.

Távbeszélő száma: 42/281-095., Telefax száma: 42/281-311

e-mail: titkarsag@nyirbator.hu

ISO 9001

Száma: /2015.

ELŐTERJESZTÉS

- a Képviselő-testülethez -

Nyírbátor város településszerkezeti tervének és leírásának, valamint helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosításához

Tisztelt Képviselő-testület!

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) 6. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat építésügyi feladata a településrendezési feladatkör ellátása, melyet a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészítésével, elfogadásával lát el.

Nyírbátor Város Képviselő-testülete a 44/2004. (VII.08.) számú Képviselő-testületi Határozattal és a 8/2004. (VII.15.) Önkormányzati Rendelettel hagyta jóvá a város közigazgatási területére vonatkozó településszerkezeti tervét és leírását, valamint a helyi építési szabályzatát és szabályozási terveit.

Nyírbátor Város településrendezési eszközeivel kapcsolatosan további tulajdonosi, lakossági, önkormányzati módosítási igények merültek fel, az alábbiak szerint:

1. Ady Endre – Édesanyák útja – Madách – Dózsa György utcák által határolt tömbben, a felszámolt iparvágány területének beolvasztása a szomszédos tömbökbe, valamint az övezeti besorolás felülvizsgálata.
2. Fáy András utca – Munkácsy sétány által határolt tömbben utca nyitása az óvoda előtt.
3. Szentvér utca – Szentvér köz – Fáy András utca – Szabadság tér által határolt tömbben, utca nyitás a Szentvér köz irányából a társasházak mögött, a tömb belsejébe.
4. Szentvér utca – Szabadság tér – Báthori István utca – Édesanyák útja által határolt tömbben, utca nyitása a 2511-es hrsz-ú ingatlan felhasználásával a Báthori István utca irányába.
5. Damjanich – Jókai Mór – Dezső – Kossuth Lajos utcák által határolt tömbben, a tervezett Damjanich utca átvezetés és kikötése a Kossuth Lajos utcára a 1856 hrsz-ú ingatlan felhasználásával.
6. Ipari Park területén, a felszámolt iparvágány területének beolvasztása a szomszédos tömbökbe, a fővonal északi oldalán
7. Gyulaji – Táncsics – Névtelen utcák által határolt tömbben, az övezet megváltoztatása K1.1-ről K3.4A-ra differenciált szabályozással, az övezetei paraméterek felülvizsgálatával.
8. Derzsi - Széchenyi – József Attila – Névtelen utca által határolt tömbben, a vegyes övezet területének növelése a szomszédos kereskedelmi gazdasági terület rovására.
9. Gyulaji út – tervezett kelet nyugati út – települési térséghatár által határolt tömbben (Szénaréti tó, Sárkányfürdő körüli tömbök) turisztikai/idegenforgalmi fejlesztéseket támogató tervezetek (tó bővítése, kemping bővítése, egyebek) beépítése a településrendezési eszközökbe.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztésben foglaltakat vitassa meg és a mellékelt határozat-tervezetet fogadja el.

Nyírbátor, 2015. szeptember 07.

Máté Antal
polgármester

Határozat-tervezet

**NYÍRBÁTORVÁROS ÖNKORMÁNYZATI
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
...../2015. (.....) ÖKT.
h a t á r o z a t a**

Nyírbátor város településszerkezeti tervének és leírásának, valamint helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosítása tárgyában

A Képviselő-testület

1. Nyírbátor Város Képviselő-testülete a 44/2004. (VII.08.) számú Képviselő-testületi Határozat és a 8/2004. (VII.15.) Önkormányzati Rendelet módosítását az alábbi településfejlesztési döntések útján határozza el:

Kezdeményezi

1. Ady Endre – Édesanyák útja – Madách – Dózsa György utcák által határolt tömbben, a felszámolt iparvágány területének beolvasztása a szomszédos tömbökbe.
  2. Fáy András utca – Munkácsy sétány által határolt tömbben utca nyitása az óvoda előtt.
  3. Szentvér utca – Szentvér köz – Fáy András utca – Szabadság tér által határolt tömbben, utca nyitás a Szentvér köz irányából a társasházak mögött, a tömb belsejébe.
  4. Szentvér utca – Szabadság tér – Báthori István utca – Édesanyák útja által határolt tömbben, utca nyitása a 2511-es hrsz-ú ingatlan felhasználásával a Báthori István utca irányába.
  5. Damjanich – Jókai Mór – Dezső – Kossuth Lajos utcák által határolt tömbben, a tervezett Damjanich utca átvezetés és kikötése a Kossuth Lajos utcára a 1856 hrsz-ú ingatlan felhasználásával.
  6. Ipari Park területén, a felszámolt iparvágány területének beolvasztása a szomszédos tömbökbe, a fővonal északi oldalán
  7. Gyulaji – Táncsics – Névtelen utcák által határolt tömbben, az övezet megváltoztatása K1.1-ről K3.4A-ra differenciált szabályozással, az övezeteki paraméterek felülvizsgálatával.
  8. Derzsi - Széchenyi – József Attila – Névtelen utca által határolt tömbben, a vegyes övezet területének növelése a szomszédos kereskedelmi gazdasági terület rovására.
  9. Gyulaji út – tervezett kelet nyugati út – települési térséghatár által határolt tömbben (Szénaréti tó, Sárkányfürdő körüli tömbök) turisztikai/idegenforgalmi fejlesztéseket támogató tervezetek (tó bővítése, kemping bővítése, egyebek) beépítése a településrendezési eszközökbe.
2. Felhatalmazza a polgármestert, hogy a további intézkedéseket tegye meg.
  3. A településszerkezeti terv és leírása, valamint helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosításához a szükséges pénzügyi fedezetet a 2015. évi költségvetésben biztosítja.

Felelős: Máté Antal polgármester

NYÍRBÁTOR VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

4300. Nyírbátor, Szabadság tér 7. sz.
Távbeszélő száma: 42/281-095., Telefax száma: 42/281-311
e-mail: titkarsag@nyirbator.hu

ISO 9001

Ügyirat száma: 4055- /2015.

ELŐTERJESZTÉS

- a Képviselő-testülethez –

Nyírbátor Város Szociális Szolgálatá intézményvezetőjének megbízásáról

Tisztelt Képviselő-testület!

Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testülete szociális intézmény alapításáról döntött, Nyírbátor Város Szociális Szolgálatá néven, a szociális és egészségügyi feladatok ellátására.

A Képviselő-testület a 72/2015. (VII. 30.) számú határozatával pályázatot írt ki az intézményvezetői feladatok ellátására. A pályázat beadási határideje 2015. 09. 02. volt. A határidőig

- Bodóné Erős Rózsa
- Dávidné Szabó Aranka
- Jedenákné Rác Bernadett

pályázók nyújtották pályázatukat

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet 1/A. §. alapján:

„(9) A pályázatokat a pályázat előkészítője által esetenként összehívott bizottság véleményezi.

(10) A bizottság tagjai között kell lennie

a) a pályázat előkészítőjének vagy képviselőjének,

b)

c) magasabb vezetői beosztás esetén a szakmai érdek-képviselői szövetség, illetőleg egyesület képviselőjének vagy a szakma szerinti illetékes szakmai kollégium tagjának.

(11) A bizottság a kiírt feltételeknek megfelelő pályázókat személyesen hallgatja meg. A bizottságnak a meghallgatásról jegyzőkönyvet kell vezetnie, amelynek tartalmaznia kell a bizottság tagjainak a pályázók alkalmasságára vonatkozó véleményét.

(12) A pályázati feltételeknek megfelelő pályázatokat a bizottsági véleménnyel együtt a pályázatok elbírálására jogosult személy vagy szerv elé kell terjeszteni.”

A Képviselő-testület a jogszabályi előírásoknak megfelelően létrehozta a Szakmai Előkészítő Bizottságot, amely 2015. 09. 07. napján tartotta ülését. Az ülésen a beérkezett pályázatokat tartalmi és formai szempontból értékelte a Bizottság, az erről szóló jegyzőkönyvet a Bizottság véleményével együtt az előterjesztés mellékleteként csatolom.

Fentiekre tekintettel kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a pályázó személyéről dönteni szíveskedjen!

Nyírbátor, 2015. szeptember 08.

Tisztelettel:

Máté Antal s.k.
polgármester

Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
...../2015. (IX. 09.)
önkormányzati határozata

Nyírbátor Város Szociális Szolgálatá intézményvezetőjének megbízásáról

A Képviselő-testület

- Nyírbátor Város Szociális Szolgálatá intézményvezetői (magasabb vezetői) feladatainak ellátására kiírt pályázati eljárást *eredményesnek* nyilvánítja,
- Bodóné Erős Rózsa Klára (4400 Nyíregyháza, Május 1. tér 3. I/8.) pályázót - a határozatlan időre szóló közalkalmazotti kinevezés mellett – *megbízza* öt év határozott időtartamra, 2015. szeptember 10. napjától 2020. szeptember 09. napjáig Nyírbátor Város Szociális Szolgálatá *intézményvezetői feladatainak ellátásával*
- az intézményvezetői megbízással egy időben Bodóné Erős Rózsa Klára illetményét 2015. szeptember 10. napjától – figyelemmel a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény rendelkezéseinek figyelembe vételével – az alábbiak szerint határozza meg, bruttó 400.000 Ft összegben.
- felkéri a polgármestert, hogy a vezetői megbízáshoz kapcsolódó feladatok ellátásáról gondoskodjon.

Határidő: 2015. szeptember 10.

Felelős: Máté Antal polgármester

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

618

Készült: A Szakmai Előkészítő Bizottság 2015. szeptember 07. napján a Nyírbátori Polgármesteri Hivatal Kistárgyalójában (4300 Nyírbátor, Szabadság tér 7.) tartott üléséről.

<u>Jelen vannak:</u>	Dr. Gaál Mihály	bizottság elnöke
	Bíró Ferenc	bizottsági tag
	Márton József	bizottsági tag
	Kovács Gábor	bizottsági tag
	Juhász Béla	bizottsági tag
	Németh Attila	bizottsági tag
	Sum Ferenc	bizottsági tag

4055-13/2015
H. Z.

<u>Meghívottak:</u>	Bodóné Erős Rózsa Klára	pályázó
	Dávidné Szabó Aranka	pályázó
	Jedenákné Rácz Bernadett	pályázó
	Dr. Bora Bernadett	aljegyző

<u>Jegyzőkönyvvezető:</u>	Nedelka Zoltán	szociális csoportvezető
---------------------------	----------------	-------------------------

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Köszönti a jelenlévőket. 14.35-kor megnyitja az ülést. Megállapítja, hogy a Szociális és Egészségügyi Bizottság 5 tagja, valamint a Képviselő-testület által delegált 2 tag, Németh Attila alpolgármester, a pályázat kiírójának képviseletében, valamint Sum Ferenc, a Szociális Igazgatók és Szakemberek Magyarországi Egyesületének a tagja is jelen van, így a Szakmai Előkészítő Bizottság határozatképes, megkezdheti munkáját.

Az Elnök javasolja, hogy a meghívóban szereplő napirendet tárgyalja meg a Bizottság.

A bizottság 7 támogató szavazattal - egyhangúlag - a javasolt napirendet elfogadja.

Tárgy: (1.tsp.) A Nyírbátor Város Szociális Szolgálatáé intézményvezetői munkakörre érkezett pályázatok szakmai véleményezése.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Felkéri a pályázati felhívás előkészítőjének a képviselőjét, Németh Attilát, hogy a pályázati kiírással és a beérkezett pályázatokkal kapcsolatban tegye meg a szóbeli kiegészítőjét.

Németh Attila bizottsági tag: Elmondja - amint az a Bizottság tagjai számára ismert -, hogy Nyírbátor Városa 2016. 01. 01. napjától saját maga szeretné ellátni a szociális és egészségügyi szolgáltatásokat. Saját költségvetési szervet alapított az Önkormányzat, amelynek vezetőre van szüksége. Az idő azért sürget, mert 2015. 09. 01. napjától a Nyírbátori Óvoda, Bölcsőde intézményből a bölcsődei intézményegység kivált, és az új intézmény keretein belül látja el a feladatait. Ezt visszaszervezni nem lehet, mert tanévben oktatási intézmény működési rendjét nem lehet módosítani. Az Intézmény így megbízott vezetővel kezdte meg a működést, mert az áprilisban kiírt pályázat eredménytelen lett, a júliusig pedig a Kormányhivatal informális jelzésére a Szociális és Egészségügyi Bizottság visszavonta, mert a Kormányhivatal álláspontja szerint csak a Képviselő-testület írhatta volna ki a pályázatot. Ez megtörtént, és a határidő lejárt (szeptember 02.) után így kerültek a pályázatok, szám szerint 3, a Bizottság elé. A pályázók a kiírt feltételnek megfelelnek, a szükséges igazolásokat, mellékleteket csatolták, így azok véleményezésre bocsájthatók. Jogszabályváltozások miatt komoly feladat vár a pályázat nyertesére, hiszen egy teljesen új intézményt kell létrehozni rövid idő alatt.

Ügyiratszám: 4055-13/2015

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Elmondja, hogy a pályázókat névsor szerint hallgatja meg a Bizottság, és csak a meghallgatott pályázó tartózkodhat a helyiségben, a többi pályázónak kint kell várakoznia. Elsőként Bodóné Erős Rózsa Klárát hallgatja meg a Bizottság. Felkéri a pályázót a szóbeli kiegészítés megtételére.

Bodóné Erős Rózsa pályázó: Kiegészítésként elmondja, hogy röviden próbálta összefoglalni azokat az elképzeléseit, amelyek szerint kívánja az új intézmény szervezeti felépítését, szakmai munkáját megvalósítani. Elmondja, hogy a város lakosságának minőségi szociális ellátást kíván biztosítani. Bár az írásbeli anyagban ez kisebb hangsúlyt kapott, kiegészítésként elmondja, hogy a közeljövő legelső komoly feladata a megváltozott jogszabályoknak megfelelő családsegítő- és gyermekjóléti központ létrehozása, mert a járásközponti település kiemelt feladatokat kap ebben az új struktúrában. Ezen munkálatokat már októberben meg kell kezdeni, hogy legkésőbb január 01-én indulhasson ez a szolgáltatás is.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Megköszöni a kiegészítést és megkérdezi a Bizottság tagjait, kinek van kérdése?

Juhász Béla bizottsági tag: Megkérdezi, hogy az előző munkahelyén felmondott-e már?

Bodóné Erős Rózsa pályázó: Áthelyezéssel került át, tekintve, hogy szeptember 01. óta megbízott vezetőként látja el az intézményvezetői feladatokat.

Juhász Béla bizottsági tag: Megkérdezi, hogy a pályázó rendelkezik-e jogosítvánnyal?

Bodóné Erős Rózsa pályázó: Elmondja, hogy rendelkezik jogosítvánnyal, valamint saját gépkocsival, így kívánja a bejárást megoldani a későbbiekben is.

Juhász Béla bizottsági tag: Megkérdezi, hogy a munkáltatói igazolást miért a pályázó írta alá, ki volt a munkáltatója?

Bodóné Erős Rózsa pályázó: Elmondja, hogy a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság volt a munkáltatója, az igazgató, Németh Péter szabadságon volt, így felhatalmazta őt arra, hogy aláírja az igazolást.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: További kérdézt nem látva ő szeretne kérdezni. Megállapítja, hogy a pályázó szociális szakvizsgával nem rendelkezik. A pályázatból látszik, hogy Mándokon, az előző munkahelyén még egy évet sem dolgozott a pályázó, kérdezi, hogy miért szeretne eljönni onnan?

Bodóné Erős Rózsa pályázó: Elmondja, hogy nagy szakmai kihívásnak érzi egy teljesen új intézmény elindítását, működtetését, valamint egy fejlődő kisváros szociális szolgáltatásait végezni magas színvonalon.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Egy új intézmény felépítése az egyik cél, hogy gondolja ennek a struktúráját kialakítani?

Bodóné Erős Rózsa pályázó: Elmondja, hogy egy organogramot készítené, a jogszabályi követelményeknek megfelelően kell meghatározni a szakmai létszámot, szervezeti és működési szabályzatot, szakmai programot szükséges készíteni, meghatározni az intézmény részegységeinek a számát, azok konkrét feladatait, munkaköröket kell kialakítani.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: A pályázattal kapcsolatban elmondja, hogy több helyesírási hibát fedezett fel, számára érthetetlen mondatok maradtak a szövegben. Véleménye szerint jobban át kellett

Ügyiratszám: 4055-13/2015

volna olvasni beadás előtt a pályázónak. Az „érzékenyítés a szociális munka iránt” kifejezést stilisztikailag helytelennek gondolja.

Bodóné Erős Rózsa pályázó: Elmondja, hogy ez egy új szakkifejezés, ami manapság egyre népszerűbb, sok előadást, tréninget szerveznek ebben a témában.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: A munkaterápiát az ápoló gondozó otthonban nem látja teljesen megvalósíthatónak, a viszonyokat ismerve. Megkérdezi, hogy hol szeretné a szociális étkeztést szervezni.

Bodóné Erős Rózsa pályázó: Elmondja, hogy jelen körülmények miatt szükséges az egyeztetés a Nyírbátori Városi Gazdasági és Szolgáltató Intézmény vezetőjével, annak kapacitását is igénybe kell venni, természetesen a szükséges engedélyek beszerzése után.

Márton József bizottsági tag: Annyit szeretne a pályázó védelmében megjegyezni, hogy mindenki hibázhat, ezek az apró elgépelések nem befolyásolhatják a pályázó alkalmasságáról kialakított véleményt.

Németh Attila bizottsági tag: Az eddigi nyírbátori tapasztalatokra kíváncsi, hiszen szeptember 01. óta vezeti az új intézményt megbízottként a pályázó.

Bodóné Erős Rózsa pályázó: Elmondja, hogy pozitív fogadtatásban volt része, úgy érzi, hogy minden érintettnek az a közös célja, hogy egy magas szintű ellátást biztosítsanak a város lakosainak, illetve a járásközponti helyzet miatt a járás többi településén is megfelelő szakmai színvonalon lássa el a feladatait. Jelenleg a már működő bölcsőde mellett a kötelező feladatok minél hamarabbi indításán kell dolgozni.

Juhász Béla bizottsági tag: Megkérdezi, hogy nem érzi-e hátránynak, hogy a 30 év szakmai gyakorlatát szinte teljes egészségügyben szerezte, illetve vezető gyakorlatát is, így nem tudja, megfelelő-e a pályázati kiírásban foglalt 5 éves vezetői gyakorlatnak.

Bodóné Erős Rózsa pályázó: Elmondja, hogy az egészségügyi munka mellett oktatóként a szociális szakmacsoportban is tanított, részt vett szociális tananyagfejlesztésben, így megfelelő rálátása van a szociális szférára.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Annyi kiegészítést fűz hozzá, hogy a pályázati kiírásban az szerepel, hogy előnyt jelent az 1-3 év szakmai gyakorlat, de ez nem alapfeltétel.

Juhász Béla bizottsági tag: Megkérdezi, hogy az erkölcsi bizonyítvány igénylését beadta-e?

Bodóné Erős Rózsa pályázó: Elmondja, hogy csatolva van a pályázathoz.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Mivel több kérdés, vélemény nem volt, megköszöni a pályázó megjelenését. Megkéri Dávidné Szabó Aranka pályázót, hogy tegye meg szóbeli kiegészítését, amennyiben kívánja.

Dávidné Szabó Aranka pályázó: Nem kívánja kiegészíteni a leírtakat.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Megállapítja, hogy a pályázó a Mátészalkai Önkormányzatnál több munkakörben dolgozott, és a pályázaton látható, hogy nagy szakmai gyakorlatra, tapasztalatokra tett szert. Kérdezi, hogy miért kíván mégis eljönni onnan?

Ügyiratszám: 4055-13/2015

Dávidné Szabó Aranka pályázó: Hosszú évek intézményfelügyeleti tapasztalat után szeretné kipróbálni az intézmény működtetési oldalt is, és egy teljesen új intézmény kialakítása, felépítése olyan kihívás, amit vonzónak talál.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Megkérdezi, hogy a családi állapota, helyzete lehetővé teszi-e, hogy megfeleljen ennek az egész embert kívánó feladatnak?

Dávidné Szabó Aranka pályázó: Elmondja, hogy férjzett, gyermekei felnőttek, külön élnek, idős, ápolásra szoruló rokonai nincsenek, így eleget tud tenni a munka által követelt feladatoknak.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Látja, hogy sokirányú végzettsége van, hatalmas tapasztalattal, így a pályázati kiírásnak mindenben megfelel. Kiemeli, hogy a pályázatnak az intézmény felépítéséről írt része kiváló. Nagyon fontos, hogy a pályázó világosan látja a szervezeti egységek egymásra épülését, egymáshoz való viszonyát. Ez azért is fontos, mert míg korábban hosszú évek alatt épült ki a rendszer, most rövid idő alatt kell ezt felépíteni. Ezen ismeretek hiányában nem is lehetne valaki alkalmas intézményvezetőnek. Bár szociális szakvizsgálója nincs, látja, hogy a pályázó nyilatkozott a 2 éven belüli megszerzésről. Kérdéseket nem lát, kérdezi, hogy a pályázó kíván-e még elmondani valamit a pályázatával kapcsolatban?

Dávidné Szabó Aranka pályázó: Nem kíván kiegészítést tenni, megköszöni a lehetőséget és a Bizottság munkáját.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Mivel több kérdés, vélemény nem volt, megköszöni a pályázó megjelenését. Megkéri Jedenákné Rácz Bernadett pályázót, hogy tegye meg szóbeli kiegészítését, amennyiben kívánja.

Jedenákné Rácz Bernadett pályázó: Nem kíván kiegészítést tenni.

Németh Attila bizottsági tag: Kérdezi, hogy mi motiválja a pályázót, miért szeretne egy újonnan létrehozott intézményt vezetni.

Jedenákné Rácz Bernadett pályázó: Elmondja, hogy az egészségügyben nagyon szeret dolgozni, pszichiátriai betegekkel foglalkozik. Ugyanakkor azt látja, hogy ez egy komplexebb feladat, ami komoly kihívás, de ez a munka is az embereken való segítsérről szól, ami számára nagyon fontos. Úgy érzi, hogy ennek a kihívásnak eleget tud tenni, részt szeretne venni egy szociális rendszer működtetésében, ezért nyújtotta be a pályázatát.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Kérdezi, hogy az egyik mellékletben szereplő oklevél a szociális szakvizsgát igazolja?

Jedenákné Rácz Bernadett pályázó: Igen, ez egy új kifejezés, amit az oklevél használ, de ez szociális szakvizsga.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Megállapítja, hogy a pályázók közül csak Jedenákné Rácz Bernadett rendelkezik az intézmény vezetéséhez szükséges szociális szakvizsgával. A pályázatból kiemeli, hogy az egyes szervezeti egységek között biztosítani szeretné az átjárhatóságot, ami azt is segítené, hogy nem fásulnának el a dolgozók az egyazon munkavégzés miatt. Úgy látja, hogy a pszichiátriai gyakorlat meglátszik a pályázaton, mert főleg ebből a szemszögből közelíti meg az intézmény felépítését, feladatainak meghatározását. A területi szociális munkában azonban nincs gyakorlata. Tény, hogy sok a pszichiátriai problémával küzdő ellátott, de az intézménynek ez csak egy része lesz, a többi ellátás tekintetében is szükséges lenne gyakorlatra.

Ügyiratszám: 4055-13/2015

Bíró Ferenc bizottsági tag: Kérdezi, hogy tudja-e a pályázó, hogy lejárt az erkölcsi bizonyítvány érvényessége 2015. 08. 29-én?

Jedenákné Rácz Bernadett pályázó: Igen, de a pályázat benyújtásakor még érvényes volt.

Németh Attila bizottsági tag: Jelzi, hogy az iktatóbélyegző szerint a pályázat 2015. augusztus 25. napján érkezett, így az erkölcsi bizonyítvány akkor még jó volt, azt követően járt le a 90 napos érvényesség.

Juhász Béla bizottsági tag: Megkérdezi, hogy a pályázó miért szüntette meg a munkaviszonyát közös megegyezéssel a Nagykállói Kórházban?

Jedenákné Rácz Bernadett pályázó: A Holdig megalakulásával megszűntek a korábbi egységek, és áthelyezéssel nem lehetett átkerülni az új intézményhez, így fel kellett mondania, hogy a másik szervezetben folytathassa a munkát.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Több kérdésre irányuló szándékot nem lát, megköszöni a pályázó megjelenését. Kéri a bizottság tagjait, hogy véleményüket mondják el a pályázati anyagok és a szóbeli kiegészítések, válaszok ismeretében. Elmondja, hogy őt zavarja a Bodóné Erős Rózsa Klára pályázatában szereplő sok helyesírási hiba. A másik két pályázat ebből a szempontból hibátlan. Kéri a véleményeket.

Sum Ferenc bizottsági tag: Elmondja, hogy, mint SZIME tagot arra kérte fel a pályázat kiírója, hogy szakmai szempontból értékelje a pályázatokat. Előjáróban elmondja, hogy mind a 3 pályázat megfelel a kiírásban foglalt feltételeknek. Kiemeli, hogy Bodóné Erős Rózsa Klára pályázó a szociális intézményben dolgozók érzékenyítését is fontosnak tartja, hiszen szeretne olyan munkatársakat, akik ezt a munkát hivatásszerűen és nem csak gépiesen végzik. Ez manapság fontos a szociális szférában, egyre több a kiegézt, motiválallan ember. Az egészségügyben szerzett gyakorlata látszik, ezért is dominál a pályázatában ez a vonal, de a többi szakfeladatot is jól ismeri, tisztában van azok fontosságával. Az oktat munka során is sok tapasztalatot szerzett.

Dávidné Szabó Aranka pályázatán látszik a szakértelem, nagyon komoly tapasztalattal rendelkezik az intézményfenntartás vonatkozásában. Megfontolt, logikus szervezeti struktúrát képzel el, amin látszik a több évtizedes szakmai gyakorlat, a hozzáértése vitathatatlan.

Jedenákné Rácz Bernadett pályázó rendelkezik a legkevesebb vezetői gyakorlattal, viszont a végzettségeit látva, megvizsgálva a szakmai útját, látható, hogy igen magasan képzett mind egészségügyi-szociális, mind pénzügyi-jogi vonalon. Sok tárgyi ismerete van, ami látszik a pályázaton, mert inkább az elméleti része a hangsúlyosabb, a gyakorlati rész kevésbé.

Összességében elmondható, hogy mindhárom pályázó alkalmas erre a nehéz feladatra, a döntést a Képviselő-testületnek kell meghoznia. Megjegyzi, hogy az a két pályázó, aki nem kapja meg az intézményvezető feladatokra a megbízást, eselleg a későbbiekben bevonható lenne az intézmény munkájában, mert szakmai felkészültségükre, tapasztalatukra szüksége lehet az Intézménynek.

Bíró Ferenc bizottsági tag: Mindhárom pályázó alkalmas lenne véleménye szerint a feladatra, és a helyesírási hibák nem alkalmasak a szakmai alkalmasság megítélésére. Ő is egyetért abban, hogy nem szabad azon pályázók szakmai munkáját veszni hagyni, akik nem lesznek intézményvezetők, és lehetőség szerint be kell vonni őket a szakmai munkába.

Németh Attila bizottsági tag: Az életutakat nézve Bodóné Erős Rózsa Klára esetében látszik, hogy alulról kezdte a munkát, végigjárta az összes lépcsőfokot, ami során sok tapasztalatra lett szert, a szociális-egészségügyi munka minden részére van így rálátása. Sajnálja, hogy nincs nyírbátori pályázó, pedig a város igazán kinevelhetett volna olyan szakembereket, akik alkalmasak lehetnének az

Ügyiratszám: 4055-13/2015

intézmény vezetésére. Ugyanakkor látszik, hogy a jelenlegi pályázók közül csak Bodóné Erős Rózsa Klára rendelkezik tényleges vezetői gyakorlattal. Mindhárom pályázót alkalmasnak tartja a feladatra.

Juhász Béla bizottsági tag: A felsőfokú végzettségeknek véleménye szerint alapot kellett volna biztosítani arra, hogy a pályázó pontosabban fogalmazzon, kevesebb helyesírási hibát ejtson. Bodóné Erős Rózsa Klára életútját nézve nem érti, hogy osztályvezető pozíció után miért kellett Mándokra mennie, szerinte ez szakmai visszalépés volt.

Kovács Gábor bizottsági tag: Mindhárom pályázót alkalmasnak tartja, nehéz lesz dönteni a Képviselő-testületnek. A végzettségeket tekintve inkább az egészségügy dominál, bár szociális végzettségeket is szereztek. Elmondja, hogy szerinte a 3 pályázóból egybegyúrva lehetne igazán jó vezetőt csinálni.

Márton József bizottsági tag: Szerinte mindhárom pályázó alkalmas, de a jelenlegi megbízott vezetőt javasolja a továbbiakban is megbízni.

Dr. Gaál Mihály a bizottság elnöke: Elmondja, hogy szakmai nyelvet elsősorban Dávidné Szabó Aranka használt, az intézmény felépítését is ő látja a legjobban. Jedenákné Rácz Bettina kevesebb tapasztalattal rendelkezik, azt is pszichiátriai vonalon, de ez nem hátrány. Bodóné Erős Rózsa Klára pályázót nem tartja alkalmasnak az intézményvezetői megbízásra. Megkéri a Bizottságot, hogy a pályázók meghallgatásának sorrendjében szavazzanak a pályázók alkalmasságáról.

Bodóné Erős Rózsa Klára pályázót	5 igen 2 nem 0 tartózkodás mellett a magasabb vezetői állás betöltésére alkalmasnak tartja
Dávidné Szabó Aranka pályázót	5 igen 0 nem 2 tartózkodás mellett a magasabb vezetői állás betöltésére alkalmasnak tartja
Jedenákné Rácz Bernadett pályázót	3 igen 0 nem 4 tartózkodás mellett a magasabb vezetői állás betöltésére alkalmasnak tartja

Több napirend pont nem volt, a bizottság elnöke megköszöni a jelenlévők munkáját és 15.40 órakor bezárja az ülést.

K. m. az első oldalon

.....
Dr. Gaál Mihály
a bizottság elnöke

.....
Németh Attila
alpolgármester

NYÍREGYHÁZI
POLGÁRMESTERSÉGI HIVATAL
RÖGÖPONTI IKTATÓ

KIR: 2015 AUG 31
HOSS-14/2015.

Rece: ..... Kijelöl: .....

161

Fue Eüle

PÁLYÁZAT

Nyírbátor Város Önkormányzata
Nyírbátor Város Szociális Szolgálat
Intézményvezetői állásának betöltésére

Készítette:

Bodóné Erős Rózsa Klára

4400 Nyíregyháza

Május 1 tér 3. I/8.

Nyíregyháza, 2015. augusztus 31.

Tartalomjegyzék

1. Europass önéletrajz.....	1
2. Vezetői hitvallásom	5
3. Vezetői programom	6
4. Különböző életminőséget javító programok kialakítása.....	10
5. Költséghatékony működtetés érdekében lévő program.....	14
6. Zárógondolatok	17

Mellékletek

1. Erkölcsei bizonyítvány megkéréséről szóló feladó szelvény
  2. Képesítést igazoló Oklevél másolatok
  3. Szakvizsga dokumentum (Pedagógiai)
  4. Pályázói Nyilatkozatok
  5. Szakmai gyakorlat meglétét igazoló igazolás
-

1. Europass önéletrajz

SZEMÉLYI ADATOK

Bodóné Erős Rózsa Klára

📍 Magyarország 4400. Nyíregyháza. Május 1 tér. 3./8.

☎ 06-30/277-4918, 06-20/437-2201

✉ rozsa.eros@gmail.com

Neme nő | Születési dátum 1968.02.28. | Állampolgárság magyar

SZAKMAI TAPASZTALAT

Tevékenység típusa vagy ágazat

- 1985 - 2000 Jósa András Oktató Kórház
- 2000 - 2007 Debreceni Egyetem EFK
- 2002 - 2011 Zay Anna Szakközép iskola
- 2000 - 2013 Nyíregyházi Főiskola- Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskola Kar
- 2005-2014 Jósa András Oktató Kórház Ápolási Igazgató helyettes Belgyógyászati szakmacsoport Vezető, Vezető szakoktató
- 2009 - 2014 Egészségügyi Holding Oktatási osztályvezető
- 2009 - 2015 Liget és Nyiri Alapfokú Művészeti Szakképző iskola Szakképzési Igazgató
- 2014 - SZGYF Mándok Ápoló - Gondozó Otthon Intézményvezető Ápoló

Szakmai tapasztalatok

- Szakmai tapasztalataimat az eltöltött 30 évben az egészségügyben és szociális szakmacsoportban szereztem meg.
- Szociális munkakörben önkéntes feladatok ellátását végzem rendszeresen mind addig, míg az ápoló- gondozó otthonban vezető szerepet nem nyertem el.
- Szociális és egészségügyi területen több, mint 15 éve szakmai vizsgáztatásokon és tananyagfejlesztésekben veszek részt az NCSSZI, EEKH és GYEMSZI - nél.
- Felsőoktatásban, közoktatásban, köznevelési oktatásban OKJ, nappali, levelező, esti oktatásban 18 éve dolgozom elméleti és gyakorlati területen.
- Szakmai tudásomat nem csak a gyakorlati évek segítették, hanem a folyamatos elméleti képzések és továbbképzések.
- A közoktatás és felsőoktatás folyamatos átalakulása is állandó fejlődést szolgált számomra mind egészség és szociális területen egyaránt.
- Egészségügyi szakmacsoporton belül
- Vizsgaelnöki feladatok ellátása
- MESZK vizsgabizottsági feladatok ellátása
- Tananyagfejlesztésben való részt vétel NSZFI – nél szociális szakmacsoporton belül (szociális szakgondozók elméleti anyagának kidolgozása)
- Szociális szakvizsgáztatás
- SZIME ÉS 3SZ szervezetekkel kapcsolattartás
- Oktatás, képzés és továbbképzések szervezése és lebonyolítása
- Mentálhigiéniai Kommunikációs tréningek szervezése, lebonyolítása

TANULMÁNYOK

2015. június 10. Debreceni Egyetem - EFK
MSc Egészségügyi Szociális Munka végzettség

2009. június Nyíregyházi Főiskola
Pedagógus szakvizsga

2004. Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi Főiskolai Kar
Egyetemi végzettség
MSc Egyetemi Okleveles Ápoló

2002. Szegedi Tudomány Egyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar
Egészségfejlesztő Mentálhigiénikus
Főiskolai Diploma

2000. DOTE Egészségügyi Főiskolai Kar
Diplomás Ápoló Szak (Diplomás Ápoló)
BSc Főiskolai Diploma

1992. Zay Anna Egészségügyi Szakközép
Pszichiátriai – ápoló - gondozó szakirányú továbbképzés

1990. Kossuth Lajos Gimnázium
Érettségi

1985. Egészségügyi szakiskola
Általános ápoló és asszisztens

SZEMÉLYES KÉSZSÉGEK

Anyanyelve	Magyar
Kommunikációs készségek	Kommunikációs készségeimet felsőfokú végzettségeim során, mint elméleti, mint gyakorlati képzéseken belül, egészségfejlesztő mentálhigiénikus képzéseken, kommunikációs tréningeken sajátítottam el.

Számítógép-felhasználói készségek	ECDL számítógépes vizsga Microsoft Office megfelelő használata.
Egyéb készségek	Megfelelő kapcsolatteremtés, flexibilitás, innovatív dolgok iránti fogékonyság, team munka.
Járművezetői engedély (ek)	B kategória

KIEGÉSZÍTŐ INFORMÁCIÓK

- Publikációk
- 2004. július 28-30 Országos Pszichiátriai Konferencia Győr
A poszter címe: A gyēs depresszió prevenciós lehetőségei
  - 2004. október Magyar Ápolási Egyesület Szociális Szekció
  - 2004. december III. Szlovákia Konferencia eredményességei
  - 2005. április 20-22 NETT Konferencia Szeged – Poszter
  - 2006. 08. 24 XXXVII. Országos Szakdolgozói Konferencia Pécs
  - 2007. 08. 23. XXXVIII. Országos Szakdolgozói Konferencia Debrecen
  - 2007. október JAOK Szakdolgozói Tudományos nap szervezése
  - 2007. október Mentorok szerepe a gyakorlati oktatásban
  - 2007. november MESZK Megyei szintű Tudományos nap szervezése
  - 2008. február MESZK nagygyűlésről tájékoztatás

Díjak és kitüntetések

Semmelweis díj (2011)

- Tagságok
- MESZK tagság
  - EEKH működési engedély
  - Ápolás Egyesület tagság
  - Daganatos betegekért tagság társasági tag
  - Vizsga Elnöki tagság egészségügyi szakma csoportban
  - Szakértői tagság

Nyíregyháza, 2015.08.31.

Bodóné Erős Rózsa Klára

2. Vezetői hitvallásom

Az eredményes, sikeres munka érdekében, vezetői tevékenységem során fontosnak tartom:

- A szociális területen dolgozó szakemberek alapos ismeretét: személyes értékeiket, és szakmai elkötelezettségüket.
- Világosan megfogalmazott, közösen értelmezett célok megvalósítását.
- A felelősségvállalást, a kezdeményezést, a folyamatok állandó fejlesztését.
- A munkatársak, szakdolgozók intézményi célokkal való azonosulását, a lojalitást.
- Az intézmény optimális tárgyi és személyi feltételeinek biztosítását.

Olyan intézményt kívánok irányítani, koordinálni, vezetni ahol az alkalmazottak:

- szakmai munkájukat belső hittel, elkötelezettséggel és maximális empátiával végzik a szociális alapszolgáltatás és szakosított ellátás eseteiben.

Az intézmény fenntartójával korrekt, szakmai alapokon nyugvó kapcsolatot kívánok kiépíteni és működtetni.

Döntéseimben a fenntartó elvárásait figyelembe veszem, minden tevékenységemben jogszerűen járok el.

Személyes példamutatással, emberséggel, a változások iránti fogékonysággal végzem feladataimat.

Olyan vezető kívánok lenni, aki a szociális szakma csoport jelenkor elvárásaival és a jövő lehetőségeivel ötvözve végzi munkáját.

Vezetői programom megvalósítása során, kamatoztatni szándékozom a 30 éves szakmai tapasztalataimat, gyakorlatomat, vezetői ismereteimet, amelyek több mint 10 éves vezetői tapasztalatra épülnek.

3. Vezetői programom

Amikor szakmai és egyéb fórumokon szociálpolitikáról és szociális ellátásról esik szó, akkor általában különböző segélyekről, pénzbeli ellátásokról beszélnek, és ritkán említik a különböző szolgáltatások jelentőségét.

Ha feltesszük azt a kérdést: mi a célunk a szociális segítségnyújtással, gyakran kell szembesülnünk azzal a ténnyel, hogy kizárólag pénzzel nem érjük el a kívánatos célt, és a pénzbeli segítség önmagában nem elégséges eszköz az egyén problémájának megoldására, társadalmi beilleszkedésének elősegítésére.

Gondoljuk meg: hiába adunk pénzt az idős emberek gyógyszerre, megélhetésre, aki egyedül él és fel sem tud kelni az ágyból, problémáját nem a pénz oldja meg, csak az, ha szociális szolgáltatást, házi segítségnyújtást, esetleg intézményes bentlakásos ellátást tudunk számára biztosítani.

Amikor a szociális beavatkozással nem csupán valamilyen szükséglet kielégítésének hiányát akarjuk pótolni, hanem a kliens életformáját, magatartási szokásait is befolyásolni akarjuk, akkor ezt a célt csak életvezetési tanácsadással, információval, képzéssel, tréninggel, vagyis szociális szolgáltatás szervezésével tudjuk elérni. Ez kiemelkedően fontos a családsegítés terén.

Általánosságban is elmondhatjuk: az emberek segítségét a megváltozott társadalmi körülményekhez való alkalmazkodásban, és minél hathatósabb védelmet akarunk nyújtani bizonyos társadalmi rétegeknek, annál komolyabban kell venni a szolgáltatási szektor ellátás jelentőségét.

A szociális ellátások iránti szükségletet alapvetően befolyásolják a demográfiai folyamatok.

Magyarországi demográfiai elemzések szerint az idős emberek száma, társadalmon belüli aránya folyamatosan nő, emelkedni, növekedni fog.

A születéskor várható élettartam növekedésével, az egyszemélyes háztartások – esetünkben az özvegyi háztartások – emelkedésével az idős személyekről való gondoskodásban az állam szerepe egyre erőteljesebb, bár az egyházi segítségnyújtás spektruma is széles.

Az idős egyének esetében jelentőségteljes értéként jelenik meg az autonómia, mellette a segítségnyújtás igénye. Ennek a dilemmának egyik lehetséges megoldása a helyi ellátórendszerek fejlesztése.

A személyes gondoskodáshoz intézményi szinten van szükség a szociális alapszolgáltatásokra és szakellátásoknál.

Véleményem szerint, valamennyi településen a helyi önkormányzat feladata megszervezni, fenntartani a szociális ellátási formákat.

Az adott városban élő emberek sajátos szükségleteit legjobban az önkormányzatok ismerik, és így lehetővé válik a helyi és egyéni körülményekhez, igényekhez jobban igazodó ellátás biztosítása.

Bár a jogszabályi háttér mára pontosan lehatárolja melyek az:

Az 1993 évi III. a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény alapján

1. Települési önkormányzat kötelező feladatai:

- családsegítés
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- nappali ellátás: Nyírbátor Város esetében két típusát kell biztosítani. Idősek nappali ellátását és még egy típust.

2. Települési önkormányzat nem kötelező feladatai:

- közösségi gondozói ellátás,
- támogató szolgálat,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Bár ezen feladatok esetében finanszírozási szerződéssel rendelkezik Nyírbátor és Vonzáskörzete Többcélú Kistérségi Társulás. Így a feladat ellátása működik.

3. Települési önkormányzat szakellátási feladatai:

- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény: hajléktalanok éjjeli menedékhelye
- ápolást – gondozást nyújtó idősek otthona

Az 1997 évi XXXI. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény alapján

1. Települési önkormányzat kötelező feladata:

- gyermekjóléti szolgáltatás
- bölcsőde

Az 1997 évi CLIV törvény az egészségügyi ellátásokról

- védőnői szolgáltatás, anya-csecsemővédelem,
- anyatejgyűjtés,
- iskola-egészségügyi ellátás
- otthoni szakápolás

Pályázat elnyerése után fontos feladatom célom meghatározni azt, hogy kik vegyenek részt a szociális ellátás team munkájában majd.

A dolgozók és szakmai munkát vállalók lelkesedését motiválni kell, biztonságot adni számukra, hiszen akkor számíthatunk rájuk százszázalékosan.

Cél az, hogy a szociális a gyermekjóléti és az egészségügyi szolgáltatások minősége magas színvonalú, de gazdaságilag hatékony legyen és javuljon az ellátást igénybevevők életminősége.

Kiemelt feladatom:

Az ápolás - gondozás szakmai irányelveket meghatározni és azokat betartatni.

Az intézmény presztízsének növelése szűkebb és tágabb környezetben megismertetni az intézményben zajló ápolás és gondozási tevékenység lehetőségeit.

Elengedhetetlen az ápolás gondozási egységben az ápolási munka, feltételnek javítása az ápolási egészségügyi és szociális tevékenység hatékonyságnak növelése.

Nélkülözhetetlen a szociális ellátás során az ellátottaknál és szakdolgozóknál egyaránt

- A prevenció
- A szomatikus és pszichés zavarok korai felismerése és kezelése ellátottaknál és szakdolgozóknál.
- Az alapellátásban és szakosított ellátásban dolgozók érzékenyítése a szociális ellátások iránt.
- Az alapellátás testi és lelki egészségvédelmi szolgáltatásainak erősítése.
- A segítő foglalkozásúak lelki egészségvédelemmel összefüggő szemléletének és tudásának, fejlesztése a lelki egészségének megőrzése érdekében.
- A testi- lelki egészség fejlesztése és védelme hosszútávra szóló tervezést és következetes megvalósítást tesz szükségessé.

Az ápoló – gondozó intézmény célja között kell, hogy szerepeljen, hogy otthona legyen a gondozottaknak, lakóknak, hogy az nyújtott tevékenységével **biztonságot** adjon a szolgáltatást igénybe vétele során.

Az intézménynek szem előtt kell tartania, hogy munkavállalói munkáját a **pontosság, az empátia és a megfelelő szaktudás** jellemezze, mellyel hozzájárul az ellátást igénybe vevők elégedettségéhez.

A szolgáltatásoknak kiváló minőségűnek kell lenniük, hiszen, ezek – az interdiszciplináris ismeretek, az érvényes jogi normák, a Szociális Munka Etikai Kódexe, a rendelkezésre álló személyi, tárgyi feltételek figyelembevételével – az elérhető legmagasabb szintű szomatikus – pszichés - szociális állapotot kívánják fenntartani úgy, hogy az egyén önállósága, szabadsága a lehető legteljesebb mértékben érvényre juthasson.

Legfontosabb cél, segíteni, gondozni és gyógyítani a gondozásra szoruló embert.

Elengedhetetlen a gondozott, ápoltszükségleteihez igazodó segítségnyújtás kialakítása, melynél a segítség mértékét, határát maga a segítségre szoruló ember egészségi - szociális és pszichés állapota alapján tudjuk csak meg határozni.

Az intézmény működési területén biztosítani szükséges az ellátottak

- teljes körű fizikai ellátását,
- napi háromszori étkezést – ebből legalább egy alkalommal meleg ételt,
- orvosi javaslatra diétát,
- megfelelő mennyiségű és minőségű saját ruházat hiányában három váltás fehérnemű, hálórúha és az évszaknak megfelelő két váltás felsőruházattal való ellátást,
- az ellátást igénybe vevők egészségügyi ellátását.

Ennek keretében az intézmény gondoskodik:

- egészségmegőrzést szolgáló felvilágosításáról,
- rendszeres orvosi felügyeletéről,
- szükség szerinti ápolásáról,
- szakorvosi ellátáshoz való hozzájárásáról,
- kórházi kezeléshez való hozzájárásáról,
- a rendeletben meghatározott gyógyszerellátásáról,
- gyógyászati segédeszközök biztosításáról,
- egyéni gondozási terv készítése, munka-rehabilitáció: az ellátott személy munkakészségének, valamint testi és szellemi képességeinek munkavégzéssel történő megőrzése, illetve fejlesztése, továbbá a fejlesztő foglalkozásra való felkészítés.
- **kiemelt feladat** a veszélyeztető állapot felismerése és a megfelelő terápiás segítségnyújtás, szükség esetén korlátozó intézkedés megtétele a legmesszemenőbb humanitás alkalmazásával.

4. Különböző életminőséget javító programok kialakítása

Munkaterápia:

Cél: A munkaképesség helyreállítása testi képességet figyelembe véve.

- A képességektől, készségektől és fizikai erőnlétől függően napi 2-4 órában munkaterápiás foglalkoztatás.
- Kis- és nagykertben virágápolás, parkgondozás, zöldségtermesztés.
- Varró illetve egyéb manuális műhelyben: gombfelvarrás, szegés, hímzés, környezet díszítése (asztalterítők, díszpárnák, éjjeli szekrény - terítők).

Foglalkozásterápiák:

Cél: A személyiség kreatív - alkotó erőit felébreszteni, fejleszteni.

- A szabadidő tartalmas meghatározása, hogy társadalmilag hasznos, tartalmilag funkcióképes életvitelt alakítsunk ki.

Kreatív és művészeti terápiák:

Cél: A képzőművészeti foglalkozások: rajzolás, festés, dekopázs – technika megvalósítása.

- Szalmafonó szakkörben: karácsonyi, húsvéti kellékek készítése.
- Szövő szakkör: szőnyeg.
- Kötés , horgolás.

Zeneterápia:

Cél: A zene az érzelmekre való hatást fejti ki.

- Kóruséneklés a csoportban való együtt létet segíti.
- Hangszereken való játszás (citera, gitár, zongora, tangóharmonika).

Biblioterápia:

Cél: Tematikus felépítéssel, nagyon fontos az ellátottak körében hiszen, a hit a vallás nagyon sok ember kapaszkodója.

Mozgásterápia:

Cél: Az idős gondozottak körében is megvalósítani a szinte nélkülözhetetlen terápiás lehetőséget

- Gesztusterápia: mozdulatok, testhelyzetek, mozgás együttesek újra elsajátítását gyakorolják.
- Táncterápiák: hagyományos táncok, népi táncok interperszonális kapcsolatok javítása céljából.
- Testtartás javító torták, gerinctorna bevezetése gyógytornászokkal.

Szociális készségek tréningje:

Cél: Az önálló életvitel megtartása intézményen belül.

- Mindennapi élettevékenység tréningje – gyakorlati ismeretek: főzés-mosogatás, mosás-vasalás, öltözködés, személyi higiéné, takarékos gazdálkodás.

Egészséggel kapcsolatos tréningek

Cél: Az egészség értéknek való tekintése.

- Táplálkozással kapcsolatos tájékoztatások, szükségletekkel kapcsolatos beszélgetések, gyógyászati segédeszközök használatával kapcsolatos ismeretek nyújtása.
- Káros szenvedélyek kiküszöbölése.

További programom között szerepel:

1. Mentálhigiénés helyi nevelési program megvalósítása.

A mentálhigiénés egészségnevelést három alapterületen lehetne megvalósítani

1. Szomatikus nevelés
2. Pszichohigiénés nevelés
3. Szociohigiénés nevelés

A program valamennyi területen feladatokat határoz meg:

- prevencióra vonatkozóan
- a család bevonása tekintetében

Mentálhigiénés program gyakorlatában kiemelt fontosságot kapott az a szemlélet, mely szerint:

- érzelmi biztonságot nyújtó légkörben élhessék meg a bent töltött ápolást, gondozást

Hangsúly a tevékenységrendszerben a prevención van. Az egészség fejlesztő tréningek nem csak a lakóknál fontosak, hanem az intézményi dolgozóknál is. A dolgozók mentális egészsége kiemelt feladatom lenne a „kiégés” kialakulásnak megelőzése érdekében.

Hangsúlyt fektetnék:

- Ventilációs csoportműködtetésre, szükség esetén szupervíziók tartására, és különböző mentális tréningek tartására.

II. Szakmai és informatikai fejlesztések

- Számítógép - internet hálózat fejlesztése
- Korszerű ápolási gondozási eszközök vásárlása
- Új bútorzatok beszerzése, amelyek aszepszis és antiszepszis előírásoknak megfelelnek
- Tisztító festések megvalósítása
- Higiénias eljárások korszerűsítése
- Decubitus megelőzés
- Ápolási- gondozási dokumentáció fejlesztése
- Ápolási vezeték bevezetése
- Ellátottak és hozzátartozóknak elégedettségi kérdőív kitöltés biztosítása
- Munkaidő beosztások reformálása

III. Szakmai szolgáltatás megszervezése

- Ingyenes, helyben megvalósítható belső továbbképzések
- Szakmai tanácsadások bevezetése

IV. Előírás szerinti HACCP működtetése

- A HACCP szabályzatban előírt feltételek és felszerelés biztosítása a tálaló konyhában.
- Gazdaságos, előírás szerinti takarítóeszközök, tisztítószer beszerzése és alkalmazása.
- A HACCP rendszer működtetése szabályozott, ellenőrzött, az előírásoknak megfelelő.

V. Pályázatkészítés

Az intézmény rendszeres pályázatkészítéssel, jelentős forrásbővítés valósulhatna meg.

A nyertes pályázatok hasznosítási területei lehetnek:

- Szabadidős programok szervezése
- Ápolást – gondozást segítő eszközbeszerzés
- Balesetmentes intézmény biztosítása
- Irodatechnikai, műszaki eszközök biztosítása
- Korszerű energetikai lehetőségek igénybe vétele (fűtés korszerűsítés, megújuló energia források alkalmazása, nyílászárók esetleges cseréje)

VI. Dolgozói a motiváció kialakítása:

- Család barát munkahely megteremtése.

VII. Intézményi Hospice ellátás megszervezése:

- 5-6 fős részleg kialakítása, megfelelő végzettséggel rendelkező munkatársakkal

VIII. Demens részleg fejlesztése

IX. Kapcsolattartás más intézményekkel

- Szociális alapellátás és szakosított ellátást nyújtó intézményekkel
- Pszichiátriai Közösségi ellátással
- Megyében működő egészségügyi intézményekkel
- Háziorvossal, otthoni szakápolással

X. Külső, belső továbbképzési lehetőségek

- Öt évre szóló továbbképzési program összeállítása, mely figyelembe veszi az intézmény céljait és az egyén érdeklődési körét.

Továbbképzési irányok jelölése szakdolgozóknak

- Mentálhigiénés alapkú továbbképzés
- Csapatépítő tréning
- Kiegészítő megelőző előadások

Vezetőként hozzásegíteném a kollégáimat, hogy a kitűzött célok és feladatok megvalósítása során személyes érdeklődésüknek, szakmai elkötelezettségüknek megfelelő irányba fejlődjen, folyamatosan képezzék magukat, s módjuk nyíljon képességeik és tehetségük kibontakoztatására.

Rendszeres, pontos információnyújtással, megfelelő kommunikációval hozzájárulok eredményes munkavégzésükhöz.

5. Költséghatékony működtetés érdekében lévő program

Az átgondolt és eredményes gazdálkodás érdekében, feladatombnak tekintem:

- Megbízási szerződések kötése szakorvosokkal pszichiáter, belgyógyász, neurológus, bőrgyógyász, hiszen a multimorbiditás a gondozottak körében igen gyakoriak
- Ezzel a gyógyszer felírásokkal még költség hatékonyabbak lehetünk
- Gyógyászati eszközök jogszabályi előírásoknak megfelelő beszerzése
- Pályázat írások megújuló energia működtetésre, szigetelés, korszerűsítés, infrastruktúra bővítésnél , bár hol, költséghatékonyt eredményez
- Adományok beszerzése, kapcsolatok kialakítása
- Önkéntesek felvétele, szerződésekben való megállapodás (oktatási intézményekkel kapcsolatok kialakítása a kötelező oktatási programhoz igazodva.)
- Hiánylista rendszerének működtetése, mely segítségével információt szerzek a különböző területeken felmerülő igényekről, szükségletekről
- Együttműködési szerződések közoktatással, neveléssel, felsőoktatással gyakorlati helyekre vonatkozóan
- A beszerzések és a megvalósításokat prioritás szerinti ütemezése
- A gazdálkodási folyamatok szabályszerűségének biztosítása
- A rendelkezésre álló pénzeszközök előírás szerinti felhasználását
- A rendszeres ellenőrzés, a költségvetési előirányzatok tartását
- A lehetőségek maximális kiaknázását

Személyes gondoskodás keretébe tartozó alapellátások

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény alapellátása kimondja, hogy gondoskodni kell minden települési önkormányzatnak mindazon **gyermekek napközbeni felügyeletéről**, akik ezt családi körülményeik miatt, szociális vagy egészségügyi okból igénylik.

A gyermekek napközbeni ellátása nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést foglal magában. A szolgáltatásért általában térítést kell fizetni. A gyermekek napközbeni ellátását többnyire bölcsődében, óvodában, napközi otthonban biztosítják, de más ellátási formában is szervezhető, például családi napköziben.

Étkeztetés Az önkormányzatok feladata a szociális étkeztetés biztosítása. Ennek keretében főként azok az idős vagy beteg személyek kapnak napi egyszeri meleg ételt, akik ilyenről nem képesek önmaguk gondoskodni, nincs hozzátartozójuk sem, vagyis szociális vagy egészségi állapotuk miatt rászorultak.

Az étkeztetés történhet valamilyen nappali ellátást nyújtó intézmény keretében, de az étel lakásra szállításával is. Az étkeztetésért és a házhozszállításért térítési díjat kell fizetni, a térítési díj mértéke a rászoruló szociális helyzetétől függ.

Házi segítségnyújtás: A házi segítségnyújtás tipikusan a szociális és az egészségügyi ellátás határán mozgó szolgáltatás, amelynek keretében a rászoruló személyről saját otthonában gondoskodnak. Ez az ellátási forma azoknak az idős, beteg, fogyatékos személyeknek nyújt segítséget, akik nem képesek önmagukat ellátni, s így a mindennapi életben nélkülözhetetlen feladataiban (bevásárlás, takarítás, fürdés, hivatalos ügyintézés, főzés, mosás, fűtés) másokra szorulnak. Évek óta hangoztatott szociálpolitikai cél, a rászoruló személyeknek elsősorban lakóhelyükhöz közel biztosítani a szükséges gondoskodást, mert ez olcsóbb, humánusabb.

Családsegítés: Célja, hogy a családok illetve az egyének szociális és mentálhigiénés problémáik megoldásához megfelelő segítséget kapjanak. A családsegítés sokrétű, komplex segítő szolgáltatás, amelynek keretébe tartozik többek között a család életvitelét hátrányosan befolyásoló okok feltárása és közreműködés azok megszüntetésében; segítő beavatkozás krízishelyzetekben; természetbeni, anyagi és személyes támogatások közvetítése.

Nappali ellátás A nappali ellátást nyújtó intézmények a saját otthonukban élők részére biztosítanak lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkeztetésre, elfoglaltságra, társas kapcsolatok kialakítására.

Ezen intézménytípusok közé tartozik:

- idősek klubja,
- fogyatékosok nappali intézménye,
- nappali melegedő,
- szenvedélybetegek nappali intézménye

Idősek klubja: Legelterjedtebb intézménytípus, amely minden olyan településen működik, ahol kétezernél több állampolgár él. Ez az intézmény általában azoknak az időskorúaknak nyújt szolgáltatást, akik önmaguk ellátására képesek ugyan, de szociális és mentális támogatást igényelnek.

Fogyatékosok nappali intézménye: Általában a háromezernél több lakosú településeken található. Ez az ellátási forma az utóbbi években kezdett fejlődni.

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények ideiglenes jelleggel, folyamatos ellátást illetve éjszakai benttartózkodást is biztosítanak.

Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai:

- időskorúak gondozóháza,
- fogyatékosok gondozóháza,
- pszichiátriai és szenvedélybetegek átmeneti otthona,
- hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása.

Ápolást – gondozást nyújtó, tartós bentlakásos intézmények: A tartós elhelyezést biztosító intézmények alapvetően kétféle feladatot látnak el.

1. Az ápolást és gondozást nyújtó intézmények azoknak az önmaguk ellátására nem vagy csak folyamatos segítséggel képes személyeknek biztosítanak teljes körű ellátást, akiknek nincs olyan hozzátartozójuk, aki gondoskodna róluk.
2. A rehabilitációs intézmények a mozgásfogyatékosok, látásfogyatékosok, értelmi fogyatékosok, pszichiátriai és szenvedélybetegek részére biztosítanak határozott időre szóló elhelyezést és teljes ellátást.

Az intézményekben folyó képzés, átképzés és foglalkoztatás révén a bentlakók önálló életvezetési képességeinek kialakítására törekcszenek.

Ezen intézményi körbe tartoznak:

- idősek otthona,
- pszichiátriai betegek otthona,
- fogyatékosok otthona.

Az intézmények közel 87%-a ápoló-gondozó intézmény, és a rehabilitációs intézmények férőhelyei csupán a férőhelyek 13%-át teszik ki. Az intézmények férőhely-kihasználtsága 98%-os, ami jelzi az ilyen típusú intézmények iránti igényeket.

Nagyon fontos ismérve a szociális területen működő civil szervezeteknek, hogy többfajta szociális tevékenységet folytatnak.

Ezáltal egyes szolgáltatások összekapcsolhatóvá válnak, még olyan esetekben is, ahol az állami ellátórendszer az egyes tevékenységek között éles határvonalat húz.

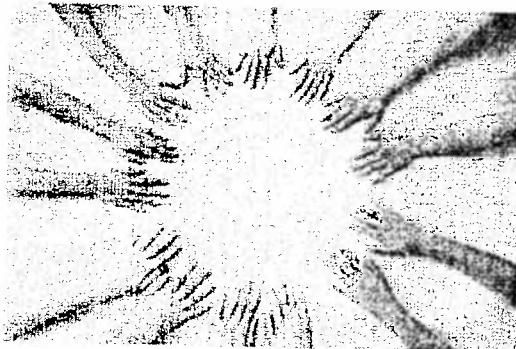
Szállásokat, ingyen konyhákat működtetnek, jogi – életvezetési tanácsokat nyújtanak krízishelyzetbe kerülőknek.

6. Zárógondolatok

Hiszem és vallom, hogy akkor lehet sikeres egy intézmény, ha jó hírnevét magas színvonalú szakmai munkájának köszönheti, ezzel kivívja partnerei elégedettségét.

A megfelelő légkör kialakításáért a vezető a legfelelősebb személy. Ahol tisztázottak az elvárások, kiszámítható a működés, a munkavégzés biztonsága kialakult.

Az egészségügyi, szociális, és oktatási pályán eltöltött évek, vezetési ismereteim, tudásom, tapasztalataim alapján, felkészültnek érzem magam az intézmény vezetésére.

Nyíregyháza, 2015. augusztus 31.

Bodóné Erős Rózsa Klára

pályázó

**Erkölcsei bizonyítvány igénylését igazoló dokumentum
másolata**

BIZONYLAT IGAZGATÁSI SZOLGÁLTATÁSI DÍJRÓL

Kibocsátó adatai		Vevő adatai	
Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala 1094 Budapest, Balázs B. u. 35 Telefonszám: 06 (1) 455-6700 Adószám: 15721475-2-43		TEMATIKA TEAM KFT 4400 NYÍREGYHÁZA, MÁJUS 1. tér 3. 1. em. 8. ajtó	
Lapszám 1	Bizonylat kelte 2015.08.05.	Bizonylat sorszáma ERB206698/2015	Esedékesség dátuma 2015.08.05.
Fizetés módja Készpénz átutalási megbízás.	Teljesítés kelte 2015.08.05.	Érték 3100	Forint 00/100
Szolgáltatás megnevezése Hatósági erkölcsi bizonyítvány egyedi	Mennyiség 1	Mennyiségi egység db	Forint 00/100
ÁFA hatályon kívüli értékesítés	Fizetendő összesen 3100	Forint 00/100	Forint 00/100
Befizető azonosító : 3000100000000000111863900	Azaz háromezer-egyszáz		

Tájékoztató szöveg: Az igazgatási szolgáltatási díjat igazoltan megfizette.

Csontos István
elnökhelyettes

4400
MÁJUS 1. tér 3. 1. em. 8. ajtó
NYÍREGYHÁZA
BODONÉ ERŐS ROZSA KLÁRA
RL 1006 223 259 136 7

R

saját kézbe

RL 454400
Küldemény
Tomeg
Posta

Képesítést igazoló okiratok másolatai

Sorszám: XXIII-247/2015.
Intézményi azonosító: FI17198

OKLEVÉL

Ezt az oklevelet

Bodóné Erős Rózsa Klára

számára állítottuk ki, aki 1968. év február hó 28. napján Magyarország
Nyíregyháza településén Erős Rózsa Klára néven született, és a

Debreceni Egyetem

nevű felsőoktatási intézmény Egészségügyi szociális munka mesterképzési szak
tanulmányi kötelezettségeinek eleget tett.

A szak képzési ideje 4 félév.

A záróvizsga-bizottság 2015. év június hó 10. napján kelt határozata alapján
nevezett mesterfokozatot és

okleveles egészségügyi szociális munkás

szakképzettséget szerzett, oklevelének minősítése jó.

Debrecen, 2015. június 26.

K. Leni Julianna
záróvizsga-bizottság elnöke

[Handwritten signature]
Rektor

No: PT G024674

Number: XXIII-247/2015.

Institution Identification Number: FI17198

DEGREE CERTIFICATE

It is hereby certified that

Rózsa Klára Bodóné Erős

*born Rózsa Klára Erős on 28 February 1968, in Nyíregyháza, Hungary, has
satisfied the academic requirements of the*

University of Debrecen

master's degree programme in Social Work in Health Care.

The length of this degree programme is 4 semesters.

By decision of the Final Examination Board of 10 June 2015,

Rózsa Klára Bodóné Erős

*has been awarded a Master Degree graded good and the professional
qualification of*

Social Worker in Health Care.

Debrecen, 26 June 2015

K. Árii Anikó
Chairman, Final Examination Board

[Signature]
Rector

Szám: P/K 69-262/0A/2009 szám

Intenzívny zotavstře: F158544

EGYETEMI OKLEVÉL

Ért. az oklevél BODÓ BARNABÁS NÉ
SZÁLL. ERŐS RÓZSA KLÁRA számára állított ki.
1968. évi FEBRUÁR hó 28. napján
NYÍREGYHÁZA városban (közvetlenül)
SZABOLCS-SEZÁRMAR megyében MAGYAR országban
született, e 2002/2003. tanévtől 2003/2004. tanévtől
a PÉCSI TUDOMÁNYI KAR EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KAR
OKLEVELES ÁPOLÓ SZAKÁN

egyetemi tanulmányi kitüntetésekkel együtt van.

A Záróvizsga Bizottságunk 2004. évi FEBRUÁR hó 19.

napján tartott ülésén a fent nevezett oklevéles

OKLEVELES ÁPOLÓVÁ

nyilvánított.

Oklevélnek rányomtatva: KÖZEFES

1968. évi FEBRUÁR hó 16.

M. Nagy
A Záróvizsga Bizottság elnöke

szám: PT D 000143 VIII-67/2000. sz.

FŐISKOLAI OKLEVEL

oklevelét **BODÓ BARNABÁSÉ**
HRÓZ RÓZSA számára állítottuk ki

1968. évben február hó 28. napján

Nyíregyháza városban (közösségi

sz. Sz. B. megyében Magyar országba

1956/57 tanévtől 1999/2000. tanévi

sz. Sz. B. megyei Egyetem Egészségtudományi Karjának

Bracseri Orvostudományi Egyetem Egészségtudományi

Iskolai Karjának jogszabód intézményében

lai tanulmányi kötelezettségeinek eleget latti.

Eljizvzatát

jeles minősítéssel védté meg

Éviza-Bizottság 2000 évi június hó 13.

zala alapján nevezettél

diplomás dpldóvá

nyilvánítottuk.

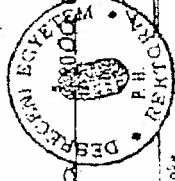
lének minősítése jeles

Nyíregyháza

2000. június hó 23. n.

S. Kőrösi

Rektor (lékár) főigazgató

A. Tü. 1125/P. C. Sz. Páma-Hyemell - 146
Páma Nyíregyháza Rt. (Sz. 52330)
Latta 04. rászoró B. Gy. 1979 XI. 25.

Sorszám: PT D 008994 1328/2002 szám

OKLEVÉL

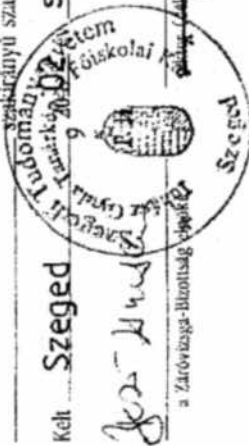
Ezt a szakirányú továbbképzésben szerzett oklevelet
BODO BARNABÁSÉ számára állítottuk ki,
aki 1968 év február hó 26 napján
Nyiregyháza városban (községben)
Szabolcs-Sz. B. megyében Magyar országban
született, és a DOTE-EFK - n
(felsőoktatási

intézményben) szerzett 2000 év június hó 13 napján kelt,
VIII-67/2000 számon kiállított oklevéllel igazolt főiskolai
szintű végzettsége, diplomás apólo szakképzettsége
alapján 2000/2001 tanévtől 2001/2002 tanévig
a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula
Tanárképző Főiskolai Kar (felsőoktatási intézmény)

egészségfejlesztő mentálhigiénikus

szakirányú szakján tanulmányokat folytatott.
A Záróvizsga-Bizottság előtt 2002 év szept. hó 3 napján
tett záróvizsga alapján (vagy vizsgának megfelelően)
egészségfejlesztő mentálhigiénikus

szakirányú szakképzettséget szerzett.
Kelt Szeged 2002 év szept. hó 3 napján.

A. Tű. 1179. r. sz. - Pátra-Syomell - 2067
Pátra-Syomell Rt. - (Fax: 39551)
Latta: 031 részéről II. Gy. 2000. XI. H.

Szakvizsga dokumentum (Pedagógiai)

MELLÉKLET

1328/2002 számon kiállított szakirányú továbbképzési oklevélhez

Igazolom, hogy BODÓNÉ ERŐS RÓZSA KLÁRA

_____ aki

1968. év február hó 28. napján született

és a Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gy. Tanárképző

Főiskolai Kar (felsőoktatási intézményben) szerzett,

2002. év szeptember hó 03. napján kelt,

1328 / 2002 számon kiállított szakirányú továbbképzési oklevéllel igazolt, a képesítési követelményekről rendelkező 6/1998. (M. 25) MKM

sz. rendelet szerint a Egészségfejlesztő

mentálhigiénikus szakirányú továbbképzési szakon

szerzett szakképzettsége alapján a 2008 / 2009. tanévben a 41/1999. (X. 13.) OM rendelet 1. sz. mellékletének 4.7. pontja szerint a pedagógus-szakvizsga követelményeinek eleget tett.

Kelt Nyíregyháza 2009. év június hó 27-n.

[Signature]
(főiskolai rektor, főigazgató)

Pályázói nyilatkozatok

Cselekvőképességet érintő nyilatkozat

Bodóné Erős Rózsa Klára

(Nyíregyháza, 1968.02.28. An: Tálás Rózsa Katalin)

nyilatkozom, hogy nem állok cselekvőképességet érintő gondnokság alatt.

Nyilatkozom:

Bodóné Erős Rózsa Klára

Nyíregyháza, 2015. augusztus 31.

Kötelezettségvállalási nyilatkozat

Bodóné Erős Rózsa Klára

(Nyíregyháza, 1968.02.28. An: Tálás Rózsa Katalin)

vállalom, a pályázatban kiírt a szociális szakvizsga két éven belül történő megszerzését, ha az egyetemi MSc végzettségeim miatt felmentést nem kaphatok.

Vállalom:
Bodóné Erős Rózsa Klára

Nyíregyháza, 2015. augusztus 31.

Nyilatkozat

Bodóné Erős Rózsa Klára

(Nyíregyháza, 1968.02.28. An: Tálás Rózsa Katalin)

arról, hogy a pályázati anyagában foglalt személyes adataimat a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez, és nyilvánosságra hozatalát engedélyezem.

Hozzájárulok:

Bodóné Erős Rózsa Klára

Nyíregyháza, 2015. augusztus 31.

Hozzájáruló nyilatkozat

Bodóné Erős Rózsa Klára

(Nyíregyháza, 1968.02.28. An: Tálás Rózsa Katalin)

hozzájárulok ahhoz, a vezetői megbízás elnyerésével kapcsolatos döntés zárt ülésen megtárgyalását.

Hozzájárulok.

Bodóné Erős Rózsa Klára

Nyíregyháza, 2015. augusztus 31.

Nyilatkozat

Bodóné Erős Rózsa Klára

(Nyíregyháza, 1968.02.28. An: Tálás Rózsa Katalin), nyilatkozom , hogy a a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 15. §-ának (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok velem szemben nem áll fenn.

Nyilatkozom:

Bodóné Erős Rózsa Klára

Nyíregyháza, 2015. augusztus 31.

Nyilvánossági nyilatkozat

Bodóné Erős Rózsa Klára

(Nyíregyháza, 1968.02.28. An: Tálás Rózsa Katalin)

nyilatkozom , hozzájárulok, hogy a pályázatom és az abban foglalt személyes adatokat a

Nyírbátor Város Önkormányzata képviselő – testületének tagjai, valamint e testületek döntéshozatali eljárásában közreműködő személyek, a pályázók meghallgatását végző bizottság tagjai megismerhetik, kezelhetik, és nyilvánosságra hozhatják.

Hozzájárulok:

Bodóné Erős Rózsa Klára

Nyíregyháza, 2015. augusztus 31.

Hozzájáruló vagyonyilatkozat

Bodóné Erős Rózsa Klára (Nyíregyháza, 1968.02.28. An: Tálás Rózsa Katalin)
nyilatkozom , hozzájárulok a vagyonyilatkozat – tételi eljárás lefolytatásához a
pályázat megnyerése után.

Hozzájárulok:

Bodóné Erős Rózsa Klára

Nyíregyháza, 2015. augusztus 31.

Szakmai gyakorlat meglétét igazoló igazolás

Szakmai gyakorlat meglétét igazoló igazolás

Bodóné Erős Rózsa Klára

Születési helye: Nyíregyháza

Születési idő: 1968.02.28.

Anya neve: Tálás Rózsa Katalin

2014.10.10 –től az SZGYF Mándok Ápoló - Gondozó otthonban, 5 éves vezetői kinevezéssel
Intézményvezető Ápoló munkakört töltök be.

Mándok, 2015.07.10.

Bodóné Erős Rózsa Klára

Intézményvezető Ápoló

NYÍRBÁTORI
POLGÁRMESTERI HIVATAL
KÖZPONTI IKTATÓ

Kelt.: 2015. SZEPT. 02. 665

h055-16115

Szám: ..... Melléklet: .....

előtte.

2015. SZEPT. 02.

Tisztelt Képviselő-testület!

Ezúton szeretném a Közigazgatási Internetes Portálon megjelent a Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának intézményvezetői beosztás ellátására kiírt magasabb vezetői álláshelyét megpályázni.

Mint ahogy a mellékelt részletes szakmai önéletrajzomból is kitűnik, több mint 35 éves szakmai gyakorlattal rendelkezem a szociális és gyermekvédelem területén. Kb. 7 évet foglalkoztam szociális és gyermekjóléti alapellátások működési engedélyezési eljárásának lefolytatásával, az intézmények, szolgáltatások szakmai és működési ellenőrzésével. Az ellenőrzési tevékenységet, valamint a működési engedélyezéssel kapcsolatos eljárást 21 település vonatkozásában láttam el. Az ellenőrzési tevékenység során elengedhetetlen volt a szolgáltatások, intézmények dokumentációs rendjének, működési feltételeinek napra kész, pontos ismerete. A szolgáltatások, intézmények szakmai dokumentumainak elkészítéséhez nem csak elméleti, hanem gyakorlati segítséget is sok esetben nyújtottam a hozzám forduló intézményvezető kollégáknak.

Vezetői gyakorlatom a Mátészalkai Polgármesteri Hivatal Intézményi és Közművelődési Irodáján volt, ahol teljes körűen helyettesíttem az irodavezetőt. A vezetői tevékenységek közül feladataim közé tartoztak a munka összehangolásával, a szabadságok engedélyezésével kapcsolatos munkáltatói feladatokat.

A szociális intézmények vezetői feladatai közé tartozó szakmai programok, SzMSz. szabályzatok elkészítésének szakmai felügyelete pedig több mint 10 éve a feladataim szerves részét képezi. Az intézmények gazdálkodásával kapcsolatos tevékenységek (mint normatíva igénylés, ágazati pótlék, kiszámolása, igénylése, elszámolás, az intézmény időarányos felhasználásának figyelemmel kísérése) nem ismeretlenek számomra, munkaköröm részét képezik.

Munkatársaim kitartó, roppant lelkiismeretes, nagyon terhelhető, segítőkész és precíz embernek ismertek meg. Ezen tulajdonságaimnak is köszönhetem, hogy vezetőim - a szoroson a tevékenységi körömtől távoleső - egyéb feladatokat is rám bíztek (pl: országgyűlési, és önkormányzati választások lebonyolításában aktív részvétel, minőségirányítási feladatok (belső auditori munka), illetve a hivatalt érintő átszervezések során is ragaszkodtam hozzám.

Terhelhetőségemet bizonyítja, hogy a 2013. január 1. napjától az Intézményi, közművelődési és Sport Iroda feladatait egyedül látom el. Az iroda tevékenységi köréből csak az alap és középfokú oktatással kapcsolatos feladatok kerültek ki. Az irodán hét évig irodavezető-helyettesi feladatokat is elláttam. Munkaköröm jelenleg is szerteágazó, az önkormányzati intézmények (szociális és gyermekjóléti, egészségügyi alapellátás, óvoda, közművelődési) fenntartásával kapcsolatos irányítási feladatoktól a

kistérségi feladatellátással kapcsolatos feladatokon át a szolgáltatástervezési koncepció és Helyi Esélyegyenlőségi Program kidolgozásáig terjed.

Pályázatom benyújtását szakmai indíttatás motiválja. A több mint 35 éves szakmai gyakorlatomat, ami elsősorban a szociális és a gyermekjóléti szolgáltatások fenntartói feladataiból áll, szeretném kamatoztatni a szociális szolgáltatás intézményi oldalán.

A pozíció betöltését és a területen sikerek elérését nagy kihívásnak érzem.

Bízom abban, hogy lehetőséget kapok intézményvezetőként is bizonyítani rátermettségemet és munkabírássomat.

Mátészalka, 2015. augusztus 31.

Üdvözlettel és tisztelettel:

Dávidné Szabó Aranka

1. melléklet a 45/2012. (III. 20.) Korm. rendelethez

ÖNÉLETRAJZ

1. Személyes adatok

1.1	Fénykép	
1.2	Vezetéknév/Utónév	Dávidné Szabó Aranka
1.3	Születési név	Szabó Aranka
1.4	Anyja neve	Filep Aranka
1.5	Nem	nő
1.6	Születési hely, idő (év, hó, nap)	Szamosszeg, 1961. 10.09.
1.7	Családi állapot	házas
1.8	Állampolgárság	magyar
1.9	Állandó lakcím	4700 Mátészalka, Móricz Zsigmond utca 118. 1/3.
1.10	Ideiglenes lakcím (tartózkodási hely)	---
1.11	Telefonszám(ok)	06/305974927
1.12	Fax	
1.13	E-mail	ariszabi@gmail.com
1.14	Honlap	

2. Betöltött/ betölteni kívánt beosztás, munkakör, foglalkozási terület
(annak megjelölése, hogy milyen munkakörben, illetve foglalkozási területen dolgozik/kíván dolgozni)
- **intézményvezető (magasabb vezető)**

3. Szakmai tapasztalat
(minden betöltött állás feltüntetése a legutóbbtól kezdve és visszafelé haladva, a jelenleg betöltött állást is beleértve)

3.1	Időtartam	2014. 01.01. -
3.2	Foglalkozás/beosztás	Intézményi referens
3.3	Főbb tevékenységek és feladatkörök	Az önkormányzat fenntartásában működő szociális és gyermekjóléti intézmények fenntartói feladatai, szakmai felügyelete, szakmai programok véleményezése, helyi rendeletek előkészítése, szakmai munka értékelése, intézményfenntartói társulással kapcsolatban társulási megállapodások előkészítése, intézményi vizsgálatok

		<p>lefolytásában közreműködés, normatív igénylések ellenőrzése, szociális intézmények által szolgáltatott adatok ellenőrzése, kapcsolattartás az intézmények vezetőivel, előkészítése. A központi szociális nyilvántartási rendszerek használatának segítése, az adatszolgáltatás ellenőrzése. Az NRSZH. pályázatkezelő rendszerének használata, szociális, gyermekvédelem területen pályázatok készítése. A szociális és gyermekjóléti alapellátások szakmai programjának ellenőrzése, szociális koncepció elkészítése, fejlesztési feladatokban való részvétel. Szociális, gyermekjóléti és köznevelési intézmények törvényes működtetésében való részvétel. Ezen a szakterületen a fenntartói feladatok, döntések előkészítése és végrehajtása. A szakmai dokumentációk fenntartói jóváhagyásának előkészítése.</p> <p>A szolgáltatói nyilvántartásba vétellel, módosítással kapcsolatos feladatok teljes körű intézése. A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése, aktualizálása, felülvizsgálatának előkészítése</p>
3.4	A munkáltató neve és címe	Mátészalka Város Polgármesteri Hivatala, 4700 Mátészalka, Hősök tere 9.
3.5	Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme	

3.1	Időtartam	2004. 09.01. – 2013. december 31.
3.2	Foglalkozás/beosztás	Közigazgatási ügyintéző
3.3	Főbb tevékenységek és feladatkörök	<p>Az önkormányzat fenntartásában működő szociális és gyermekjóléti intézmények, közoktatási és köznevelési intézmények fenntartói feladatai, szakmai felügyelete, szakmai programok véleményezése, helyi rendeletek előkészítése, szakmai munka értékelése, intézményfenntartói társulással kapcsolatban társulási megállapodások előkészítése, intézményi vizsgálatok lefolytásában közreműködés, normatív igénylések ellenőrzése, szociális intézmények által szolgáltatott adatok ellenőrzése, kapcsolattartás az intézmények vezetőivel, házi orvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi körzethatárok módosításának előkészítése; vállalkozó orvosokkal kötött szerződésekkel kapcsolatos feladatok; házi orvosi praxisjog átruházásával járó önkormányzati feladatok ellátása; foglalkozás-egészségügyi szerződések előkészítése; az egészségügyi szolgáltatók működési engedélyezési eljárásával és egészségbiztosítási finanszírozásával kapcsolatos önkormányzati feladatok ellátása, tankötelezettségi ügyek intézése. A központi szociális nyilvántartási rendszerek használatának segítése, az adatszolgáltatás ellenőrzése. Az NRSZH. pályázatkezelő rendszerének használata, szociális, gyermekvédelem területen pályázatok készítése. A szociális és gyermekjóléti alapellátások szakmai programjának ellenőrzése, szociális koncepció elkészítése, fejlesztési feladatokban való</p>

		<p>részvétel. Fenntartói feladatok előkészítése, a döntések végrehajtása. Szakmai dokumentációk fenntartói jóváhagyásának előkészítése. A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások működési engedélyezésével illetve módosításával kapcsolatos fenntartói feladatok elvégzése.</p> <p>A Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, intézmények működésének engedélyezése, működésük ellenőrzése 2011. július 1. napjáig.</p> <p>Az Intézményi - Közművelődési és Sport Iroda irodavezetőjének teljes körű helyettesítése.</p>
3.4	A munkáltató neve és címe	Mátészalka Város Polgármesteri Hivatala, 4700 Mátészalka, Hősök tere 9.
3.5	Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme	

3.1	Időtartam	2003. 06.01. - 2004.08.31.
3.2	Foglalkozás/beosztás	Minőségirányítási munkatárs
3.3	Főbb tevékenységek és feladatkörök	A Polgármesteri Hivatalban a minőségirányítási rendszer folyamatos működtetésének elősegítése, a belső auditálási tevékenység koordinálása, vevői elégedettségmérés szervezése, elégedettségvizsgálat kiértékelése.
3.4	A munkáltató neve és címe	Mátészalka Város Polgármesteri Hivatala, 4700 Mátészalka, Hősök tere 9.
3.5	Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme	

3.1	Időtartam	1987. 09. 01. - 2003.05.31.
3.2	Foglalkozás/beosztás	Szociális és gyámügyi előadó
3.3	Főbb tevékenységek és feladatkörök	Gyámhatósági feladatok ellátása. 1997. december 31-ig a Csjt.-ben meghatározott valamennyi gyámhatósági feladat (örökbefogadás, intézeti, állami nevelés, családjogállás rendezés, ideiglenes hatályú elhelyezés, stb..) később a jegyzői feladatkörbe tartozó gyámhatósági feladatok és szociális igazgatási feladatok végzése.
3.4	A munkáltató neve és címe	Mátészalka Város Polgármesteri Hivatala, 4700 Mátészalka, Hősök tere 9.
3.5	Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme	

3.1	Időtartam	1980.08.11.- 1987. 08.31.
3.2	Foglalkozás/beosztás	Igazgatási előadó
3.3	Főbb tevékenységek és feladatkörök	Gyámhatósági feladatok, népesség nyilvántartási, anyakönyvi feladatok, hagyatéki eljárás lefolytatása, birtokvédelmi ügyek intézése.
3.4	A munkáltató neve és címe	Nagyközségi Közös Tanács VB. Szakigazgatási Szerve Hodász Hodász, Petőfi S. u. 6.
3.5	Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme	áthelyezés

4. Tanulmányok

(minden végzettség és képesítés, a legutóbbtól kezdve és visszafelé haladva)

4.1	Időtartam	1999.09.01. 2002. 06.30.
4.2	Végzettség	Egyetemi végzettség, okleveles szociálpolitikus
4.3	Oktatási intézmény neve	Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék 4032. Debrecen, Egyetem tér 1.
4.4	Egyetemi/főiskolai végzettség esetén a kar megnevezése	Szociológia és Szociálpolitika Tanszék
4.5	Egyetemi/főiskolai végzettség esetén a tagozat megjelölése (nappali, esti, levelező)	Levelező tagozat
4.6	Egyetemi/főiskolai végzettség esetén a diploma minősítése	kitüntetéses
4.7	Egyetemi/főiskolai végzettség esetén a diplomamunka tárgya, a szakdolgozat címe, minősítése	„Minőségbiztosítás a közigazgatásban” jeles minősítés
4.8	Főbb tárgyak/gyakorlati képzés (az adott képzés során tanult fontosabb tantárgyak vagy az elsajátított szakmai tudás összefoglalása)	Szociálpolitika, szociológia, jog, pszichológia, közgazdaságtan, foglalkoztatáspolitikai, demográfia, munkajog,
4.1	Időtartam	1994.09.01- 1998 06.30.
4.2	Végzettség	Főiskolai végzettség, általános szociális munkás
4.3	Oktatási intézmény neve	Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék 4032. Debrecen, Egyetem tér 1.
4.4	Egyetemi/főiskolai végzettség esetén a kar megnevezése	Szociológia és Szociálpolitika Tanszék
4.5	Egyetemi/főiskolai végzettség esetén a tagozat megjelölése (nappali, esti, levelező)	Levelező tagozat
4.6	Egyetemi/főiskolai végzettség esetén a diploma minősítése	kiváló

4.7	Egyetemi/főiskolai végzettség esetén a diplomamunka tárgya, a szakdolgozat címe, minősítése	Természetes támogató rendszerek Mátészalkán minősítése: jeles
4.8	Főbb tárgyak/gyakorlati képzés (az adott képzés során tanult fontosabb tantárgyak vagy az elsajátított szakmai tudás összefoglalása)	Szociológia, szociálpolitika, szociális munka, pszichológia, jog, közgazdaságtan, deviancia,
4.9	Időtartam	2004. 03.22. - 2004. 03. 26.
4.10	Képesítés megnevezése	„Belső auditor a közigazgatásban”
4.11	Az oktatást/képzést nyújtó intézmény neve	TÜV Rheinland InterCert Kft. 1061 Budapest, Paulay E.u.52
4.12	Főbb tárgyak/gyakorlati képzés (az adott képzés során tanult fontosabb tantárgyak vagy az elsajátított szakmai tudás összefoglalása)	Minőségirányítási alapfogalmak megismerése, menedzsmentszemlélet szerinti auditálás megtervezésének, végrehajtásának, dokumentálásának elsajátítása.
4.9	Időtartam	1999. április
4.10	Képesítés megnevezése	Bizonyítvány közigazgatási szakvizsgáról
4.11	Az oktatást/képzést nyújtó intézmény neve	Sz – Sz – B - Megyei Közigazgatási Hivatal
4.12	Főbb tárgyak/gyakorlati képzés (az adott képzés során tanult fontosabb tantárgyak vagy az elsajátított szakmai tudás összefoglalása)	Közigazgatási vezetési ismeretek, szociális igazgatás
4.9	Időtartam	1993.
4.10	Képesítés megnevezése	Bizonyítvány közigazgatási alapvizsgáról
4.11	Az oktatást/képzést nyújtó intézmény neve	Sz – Sz – B - Megyei Közigazgatási Hivatal
4.12	Főbb tárgyak/gyakorlati képzés (az adott képzés során tanult fontosabb tantárgyak vagy az elsajátított szakmai tudás összefoglalása)	Általános közigazgatási ismeretek,
4.9	Időtartam	1983
4.10	Képesítés megnevezése	Teljes anyakönyvi szakvizsga
4.11	Az oktatást/képzést nyújtó intézmény neve	Sz – Sz – B - Megyei Tanács VB. Igazgatási Osztálya Nyíregyháza
4.12	Főbb tárgyak/gyakorlati képzés (az adott képzés során tanult fontosabb tantárgyak vagy az elsajátított szakmai tudás összefoglalása)	Anyakönyvi igazgatás, jog,

5. Készségek és kompetenciák

5.1	Nyelvismeret önértékelése (kérjük az Europass önértékelési rendszere szerint adja meg a nyelvismeret szintjét)	
-----	--	--

Nyelv	Szint	Szövegértés		Beszéd		Írás
		Hallás utáni értés	Olvasás	Társalgás	Folyamatos beszéd	
Nyelv 1	Alapszintű nyelvhasználó					
	Önálló nyelvhasználó					
	Mesterfokú nyelvhasználó					
Nyelv 2	Alapszintű nyelvhasználó					
	Önálló nyelvhasználó					
	Mesterfokú nyelvhasználó					
5.2	Okmánnal igazolt nyelvismeret (alap-, közép- vagy felsőfok)					
5.3	Szervezési készségek és kompetenciák (pl. munkatársak, projektek koordinációja adminisztrációja) (kérjük jelölje X-szel)					
	vezető	koordinátor	tag	adminisztrátor	pénzügyi referens	egyéb
projekt						
egyéb						

5.4	Számítógép-felhasználói készségek és kompetenciák (felhasználói szintű ismeretek - pl. szövegszerkesztés, táblázatkezelés, adatbázis-kezelés, internet - vagy magasabb szintű készségek - pl. programozás)	MS Word, Excel, Power Point, Internet felhasználói szintű ismerete, MS Office,
5.5	Egyéb készségek és kompetenciák (amelyek a korábbi címszavaknál nem szerepelnek, pl. hobbi, sport)	Oktatási tevékenység (jogi, szociális és szociálpolitikai alapismeretek, szociális munka) Mesterképző Középiskola és Szakiskola

	stb.)	4400 Nyíregyháza, Malom utca 30.
5.6	Járművezetői engedély (jogosítvány, járműkategória)	B kategória
5.7	Katonai szolgálatra vonatkozó adatok (idő, hely), az ott szerzett szakképesítés megjelölése	

6. Kiegészítő információk (kitöltése nem kötelező)

6.1	Tagság gazdasági társaságban (társaság megnevezése, tagság kezdete, vége, tisztség megnevezése)	----
6.2	Tagság egyéb szervezetben (egyéb gazdálkodó szervezetben, társadalmi vagy civil szervezetben, köztestületben, alapítvány kuratóriumában), (társaság megnevezése, tagság kezdete, vége, tisztség megnevezése)	Vöröskereszt Mátészalka Szervezetében vezetőségi tag, Mátészalkai Idősekért Közalapítvány Kuratóriumi tag,
6.3	Delegátság közigazgatási szakmai szervezetekben, testületekben - pl. tanácsadó, koordinációs testületek, kormány - és tárcaközi bizottságok, szakértői munkacsoportok (delegáló - megnevezése, tagság kezdete, vége, tisztség megnevezése)	----
6.4	Tudományos publikációk, kutatások (címe, témája)	--
6.5	Tudományos fokozat esetén annak minősítése, tárgya	--
6.6	Jelenlegi tanulmányok (intézmény, kar, évfolyam, szak, képzési idő)	--
6.7	Tanulmányi szerződésre vonatkozó adatok (szerződéskötés ideje, szerződést kötő szerv megjelölése)	--
6.8	Kitüntetésekre vonatkozó adatok (kitüntetés oka, ideje)	Vöröskeresztes munkáért arany fokozat
6.9	Folyamatban lévő releváns eljárásokra (pl. fegyelmi) vonatkozó adatok (eljáró neve, eljárás oka)	----
6.10	Tagság lítkos társaságban (társaság megnevezése)	nem
6.11	1990 előtt volt-e tagja	Nem

	erőszakszervezetnek (erőszak szervezet megnevezése)	
6.12	Saját háztartásában nevelt vagy gondozott gyermekei száma	--

Mátészalka, 2015. augusztus 31.

Dávidné Szabó Aranka
Dávidné Szabó Aranka

PÁLYÁZAT

**NYÍRBÁTOR VÁROS
SZOCIÁLIS SZOLGÁLATA**

INTÉZMÉNYVEZETŐ (MAGASABB VEZETŐ)

MUNKAKÖR ELLÁTÁSÁRA

Pályázati azonosító: 4055-10/2015,

Munkakör: intézményvezető

PÁLYÁZÓ: DÁVIDNÉ SZABÓ ARANKA

Bevezető

Természetesen más jellegű programmal pályázik az a pályázó, aki kívülről igyekszik elnyerni egy vezetői posztot – mint én is -, és megint más, ha a következő vezetői ciklusához igyekszik elnyerni a bizalmat.

Az általam készített, az intézmény fejlesztésére, vezetésére vonatkozó program főképpen a létrehozandó intézmény elképzelt felépítésének rövid bemutatásából, és az intézmény vezetésére vonatkozó vezető elképzéseimből áll.

Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának szervezeti felépítése:

A pályázati kiírás szerint az intézmény keretén belül kerül sor a város rászoruló lakosainak ellátására. Az intézmény keretén belül kell biztosítani a szociális szolgáltatások közül az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a családsegítést, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, közösségi ellátást, támogató szolgáltatást, az idősek nappali ellátását, az idősek ápoló –gondozó otthonát, az éjjeli menedékhelyet, a gyermekjóléti ellátások közül a gyermekjóléti szolgáltatást, valamint az egészségügyi alapellátások közül a védőnői ellátást és az iskola egészségügyi ellátást.

Egy új intézmény kialakításáról lévén szó a személyi állomány létszám adatairól nem tudok nyilatkozni, mivel az szoros összefüggésben áll az ellátottak, gondozottak számával.

Az intézmény szakmai egységeinek feladatai:

Szociális étkeztetés: keretén belül azon szociálisan rászorultak napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, vagy hajléktalanságuk miatt.

Házi segítségnyújtás: az ellátást igénybevevők önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. A házi segítségnyújtással kapcsolatos feladatok ellátásában 2016. január 1. napjától a módosított szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény értelmében jelentős változások várhatók. Ezzel kapcsolatban már jelenleg is jelentkeznek feladatok.

Családsegítés: a szociális vagy mentális problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családsegítés ellátásával kapcsolatban szintén jelentős változások várhatók 2016. január 1. napjától. Ezzel kapcsolatban a fenntartó számára a szociális törvény kötelezettségeket állapít meg határidők megjelölésével. A határidők betartásához a feladat átszervezéssel kapcsolatos teendők minél előbbi átgondolása, megszervezése szükséges.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: célja: a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt szociálisan rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú, fogyatékos, ill. pszichiátriai betegek részére, az önálló életvitelük fenntartása érdekében, a krízishelyzetek elhárításában vagy megoldásában gyors segítséget nyújtson.

Közösségi ellátás: a szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi alapellátás és alacsonyküszöbű ellátás.

Támogató szolgáltatás: célja, hogy hozzájáruljon a fogyatékos személyek önálló életvitelének megkönnyítéséhez a lakáson kívüli szolgáltatások elérésével, valamint önállóságuk megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosításával.

A támogató szolgáltatás az állami normatív rendszerből történő kikerülése óta pályázati úton történő finanszírozással volt működtethető. A szolgáltatás finanszírozásában 2016. január 1. napjától változás várható.

Idősek nappali ellátása: a nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

Idősek ápoló-gondozó otthona: az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben kell gondoskodni, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg.

Éjjeli menedékhely: az éjjeli menedékhely az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatás.

Gyermekjóléti szolgáltatás: a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény hatálya alá tartozó gyermekjóléti alapellátás. A törvény értelmében az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermekek testi, értelmi, erkölcsi és érzelmi fejlődésének, jólétének a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.

A gyermekjóléti szolgáltatás ellátásával kapcsolatban jelentős változások várhatók 2016. január 1. napjától.

A város vonatkozásában kétirányú változásra is gondolni kell. Az egyik, hogy családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással együtt működtethető, a másik pedig az alapszolgáltatás nyújtása mellett a gyermekjóléti és családsegítő központok létrehozása, mely a járás közigazgatási területére rendelkezik hatáskörrel.

Védőnői ellátás és iskolai egészségügyi ellátás: az egészségügyi alapellátás keretében a területi védőnő a gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0 – 6 éves korú gyermek él. Az iskola egészségügyi ellátás keretében a 6-14 éves korú gyermekek gondozása az oktatási intézményekben történik.

Az intézmény szervezeti felépítése:

Az intézmény kialakítása során – a pályázat elnyerése esetén- számomra kiemelt jelentőséggel bír a hatékony működtetés megszervezése, az egyes ellátási formák közötti átjárhatóságot biztosító integrált szervezeti formák kialakítása.

Ennek kapcsán elképzelésem szerint az integrált intézményt úgy kell kialakítani, hogy legyen egy idősek ellátását szolgáló intézmény, mely egymásra épülve nyújthatja az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, az idősek nappali ellátását és az idősek ápoló-gondozó otthonát. Ez a szervezeti egység a jelenleg már működő idősek bentlakásos otthona köré szerveződhetne.

A másik szolgáltatói egység a most átszervezendő családsegítő és gyermekjóléti szolgálat illetve családsegítő és gyermekjóléti központ köré szerveződne. Tekintve, hogy Nyírbátor járási székhely, így mind a szolgálat, mind a központ jogszabályban meghatározott feladatait meg kell szervezni a kialakítás során.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, támogató szolgáltatást, közösségi ellátást és éjjeli menedékhely vezetését nem szervezném közös csoportba, önálló szolgáltató egység lenne. Az elképzelésemet az is alátámasztja, hogy ezeknek a szolgáltatásoknak a vezetésére a jogszabályok koordinátor, illetve vezetőalkalmazását írják elő.

A védőnői és iskola-egészségügyi ellátást egy újabb szervezeti egységként képelem el, vezető védőnő alkalmazásával.

Természetesen valamennyi szervezeti egység feladatait a Városi Szociális Szolgálat Vezetője fogja össze, és intézi a jogszabályban meghatározott valamint a fenntartó által számára előírt feladatokat.

A pályázat elnyerése esetén célom, hogy Nyírbátorban a helyi közösségekre alapozott komplex jóléti rendszer valósuljon meg az Európai Unió elvárások szem előtt tartásával.

Célom, hogy az intézmény a munkájával elősegítse és ösztönözze az emberi képességek kibontakoztatását, a szociális kirekesztődés megszűnését, a jóléti ellátásokhoz, illetve szolgáltatásokhoz való hozzáférhetőség esélyegyenlőségét valamint a szegénység terjedésének megfékezését.

A célok elérhetőségének biztosítása szempontjából nagyon fontosnak tartanám Gyerekházak kialakítását.

Az Intézmény vezetésével kapcsolatos elképzeléseim:

- A jogszabályban foglaltak betartása.
- Személyzeti és munkaszervezési szempontból fontos, hogy a munkateher a kormánytisztviselők között egyenlő arányú elosztása biztosítva legyen.
- A munkavégzés során a motivációt, kihívást igénylő feladatok vállalása, ellátása mellett a nyugodt, biztonságot és kiszámíthatóságot tükröző, kiegyensúlyozott munkavégzés feltételeinek biztosítása.

- A precíz, pontos és szakszerű munka és annak vezető általi megbecsülése. Az erőn felült vállalt munka - természetesen a jogszabály adta feltételek és erőforrás keretei között – történő elismerése.
  - Fontosnak tartom a dolgozók munkájának rendszeres ellenőrzését. Ez lehet folyamatokba építve, vagy akár utólagos formában. Az ellenőrzések célja nem a fejvesztés kell hogy legyen, hanem a hibák kiküszöbölése.
  - A dolgozókkal szemben támasztott elvárások megfelelő kommunikálása.
  - Képzési lehetőségek keresése és kihasználása.
  - Lehetőséghez mérten csapatmunka érvényre juttatása.
-

NYILATKOZAT

Alulírott Dávidné Szabó Aranka (sz: Szamosszeg, 1961. 10. 09. an: Filep Aranka) 4700 Mátészalka, Móricz Zsigmond u. 118.1/3. szám alatti lakos a Nyírbátor Város Szociális Szolgálatá intézményvezető beosztás ellátására meghirdetett pályázat elbírálásához az alábbi nyilatkozatokat teszem:

1. A pályázati anyagomban foglalt személyes adataimnak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez és nyilvánosságra hozatalához hozzájárulok.
2. Vagyonynyilatkozat tételi eljárás lefolytatásához hozzájárulok.
3. A pályázati anyagomat és az abban foglalt személyes adatokat a Nyírbátor Város Önkormányzata képviselő-testületének tagjai, valamint e testületek döntéshozatali eljárásában közreműködő személyek, a pályázók meghallgatását végző bizottság tagjai megismerhetik, kezelhetik és nyilvánosságra hozhatják.
4. Nem állok cselekvőképességet érintő gondnokság alatt.
5. Velem szemben nem áll fenn a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 15.§ - ának (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok.
6. Kötelezettséget vállalok arra, hogy a kinevezés adásától számított két éven belül a szociális szakvizsgát megszerzem.

Mátészalka, 2015. augusztus 31.

Dávidné Szabó Aranka

Szám: 102/1999

BIZONYÍTVÁNY

közigazgatási szakvizsgáról

Ezt a bizonyítványt **DÁVIDNÉ SZABÓ ARANKA** részére
állítottuk ki, aki **Szamoszeg** városban (községben)
született **1961. október 9.**-án,
anyja neve: **Filep Aranka**

Nevezett az Országos Közigazgatási Vizsgabizottság elnöke által kiküldött vizsgáztató bizottság előtt a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 25. § (4) bekezdése alapján

közszolgálati engedély

KÖZIGAZGATÁSI SZAKVIZSGÁT TETT

..... témacsoportból, a
Közigazgatási vezetés ismeretek
Szociális igazgatás
.....
vizsgatárgyakból.

Kelt **Nyíregyháza**, 19**98** év **aprilis** hó **13** nap

P. H.

[Signature]
vizsgáztató bizottság tagja

[Signature]
vizsgáztató bizottság tagja

[Signature]
vizsgáztató bizottság elnöke

3206/98. szám

OKLEVÉL

Ez az oklevélet DÁVIDNÉ SZABÓ ARANKA

aki 1961. évben október hó 9. napján

Szabolcs-Szatmár városban (községben)

Szabolcs-Szatmár megyében Magyar országban

született, és az 1994/95. tanévtől az 1997/98. tanévig

a Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészeti

tudományi Karán, levelező tagozaton,

felsőoktatói szintű alapképzésben,

általános szociális munkás szakon

főiskolai tanulmányi kötelezettségének eleget tett.

A Záróvizsga-Bizottság 1998. évi május hó

22. -i határozata alapján nevezettet

általános szociális munkásnak

Oklevélnék minősítése kiáló nyilvántjuk.

Kelt Debrecen 1998. év június hó 27-én.

4872/2002. szám

KITÜNTETÉSES OKLEVÉL

Ezt az oklevelet DÁVIDNÉ SZABÓ ARANKA

számára állítottuk ki,
aki 1961. évben október hó 9 napján

Szatmárcsereg városban (községben)

Szabolcs-Szatmár megyében Magyar országban

született, és az 1991/2000. tanévtől az 2001/2002. tanévig a

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karán, a

Köszölkés Logos Tudománygyűjtemény-jogutódl intézményében, levelező tagozaton, egyetemi szintű oklevél

képzésben, szociológiai szakon

egyetemi tanulmányi kötelezettségeinek eleget tett.

A Záróvizsga-Bizottság 192002. évi május hó

24. határozata alapján nevezettet okleveles

szociológusnak

nyilvánítjuk.

Kelt Debrecen 2002. év május hó 23. a.n.

Rektor (aláírás)

HATÓSÁGI ERKÖLCSI BIZONYÍTVÁNY

KÖZIGAZGATÁSI ÉS ELEKTRONIKUS KÖZSZOLGÁLTATÁSOK KÖZPONTI HIVATALA

IGAZOLOM, HOGY

DÁVIDNÉ SZABÓ ARANKA

Szül.: Szabó Aranka

Számosság: 1961.10.09.

anyja szül. neve: Fiep Aranka

magyar állampolgár

4700 Mátészalka, Móricz Zsigmond utca 116.1.em,3.ajtó alatti lakos

a bűnügyi nyilvántartási rendszer adatai alapján

a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20. § (2) bekezdés a) és d) pontjában meghatározott feltételeknek megfelel, valamint nem áll foglalkozástól vagy tevékenységtől eltiltás hatálya alatt.

Budapest, 2015. augusztus 25.

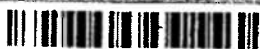

Dr. Koron Rita
főosztályvezető

Ezen nyilatkozat kiállítását 90 napig a hatósági erkölcsi bizonyítvány a személyazonosság egyidejű igazolásával kezelték fel. A hatósági erkölcsi bizonyítvány kiállítását az előírt határidő betartásával mindenki köteles előmozdítani. Jogszabályok szerinti kivétel az érintett személy a bizonyítvány kiállítását kezeli a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól. A kérelemvel a bizonyítvány kiállításáról a kiállítás napján belül a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalánál kell előnyeztetni vagy a jelenlegi kiállításról postára adni. A hatósági erkölcsi bizonyítvány kiállítását a kérelemmel a hatósági erkölcsi bizonyítvány adatai alapján meg kell adni a személyi adatait a kérelemmel együtt.

ADATVÉDELMI SZÁRVAZAT

A hatósági erkölcsi bizonyítványban átadott személyes adatok az információvédelemről, jogokról és az információkhasználatról szóló 2011. évi CXII. törvény szerinti közzététel (bűnügyi, személyes) adatait is tartalmaznak, ezért a felhasználó adatai jogszabályi közzététel az adatkezelés alapvető jogai gyakorlásában, a bűnügyi nyilvántartás vezetésében, az Európai Unió tagállamainak bírósági által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásában, valamint a bűnügyi és rendvédelmi tevékenység adatok nyilvánosságáról szóló 2009. évi XLV. törvényben meghatározott célból használatra fel, illetve átadásra. A hatóság adatvédelmi és adatbiztonsági tevékenység megvalósítására (különös tekintettel a jogszabályok és a célból átadott információk) bűnügyi, polgári jogi és munkaügyi (bűnügyi) feladatok végrehajtására.

046965291

EKI508241435

Máté Antal
Polgármester Úr
részére

Tisztelt Polgármester Úr!

159

NYÍRBÁTORI POLGÁRMESTERI HIVATAL KÖZPONTI HELLŐ	
Kelt:	2015 AUG 25.
Szám:	4055-13/2015

PneSank

Pályázatot nyújtok be az Önök által 4055-10/2015. azonosítási számon a
"Közalkalmazottak jogállásáról szóló" 1992. évi XXXIII. törvény 20/A. § alapján
meghirdetett
Nyírbátori Szociális Szolgáltató Központ
intézményvezető (magasabb vezető)
beosztás ellátására munkakör betöltésére.

A pályázatban megjelölt feltételekkel rendelkezem.

Nyíregyháza, 2015. augusztus 25.

Tisztelettel:

Jedenákné Rác Bernadett
Jedenákné Rác Bernadett

A teljesség felé

Szórd szét kincseid – a gazdagság legyél te magad.

Nyúdd szét díszeid – a szépség legyél te magad.

Feledd el mulatságaid – a vígság legyél te magad.

Égesd el könyveid – a bölcsesség legyél te magad.

Pazarold el izmaid – az erő legyél te magad.

Oltsd ki lángjaid – a szerelem legyél te magad.

Úzd el szánalmaid – a jóság legyél te magad.

Dúld fel hiedelmeid – a hit legyél te magad.

Törd át gátjaid – a világ legyél te magad.

Vedd egybe életed-halálod – a teljesség legyél te magad.

TARTALOMJEGYZÉK:

- I. Motivációs levél**
- II. Szakmai önéletrajz**
- III. Bevezetés és hitvallás**
- IV. Helyzetelemzés az eddigi ismeretek alapján**
- V. Vezető és szakmai program összesítés**
- VI. Gazdálkodás**
- VII. Összegzés**
- VIII. Mellékletek**
  - Szakmai képesítést igazoló okirat másolata
  - Szakmai gyakorlatról szóló igazolás
  - Hatósági erkölcsi Bizonyítvány
  - Nyilatkozatok

I. MOTIVÁCIÓS LEVÉL

A szakmai önéletrajzomból kiderül, hogy több, mint 20 éve dolgozom az egészségügy területén.

1993-ban kezdtem el dolgozni ápolónőként a Jósa András Kórházba, majd 2000-be Nagykállóba, az akkor még Pszichiátriai Szakkórházba kerültem, ahol a betegellátás mellett a főigazgatóságon vezető asszisztensként tevékenykedtem. Lehetőségem volt belelátni a vezetés leginkább nagy felelősséggel járó világába.

2013. októberétől a Debreceni Pszichiátriai Klinikára Nappali Kórház vezető koordinátora, szociális dolgozója lettem, így jelenlegi céloom és feladatomban a hozzánk érkezett mentálisan sérült, esetenként halmozottan hátrányos helyzetű beteg emberek foglalkoztatásának szervezése, rehabilitációs – preventív tevékenység, valamint a team munka irányítása.

Feladataim közé tartozik a közösségi pszichiátriai ellátó helyekkel, Civil szervezetekkel és Szociális Gondozási Központokkal történő kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás.

Nem okoz gondot számomra egy szakmai csoport irányítása, vezetése.

Fontosnak tartom a civil szervezetek, alapítványok tevékenységét, éppen ezért ezen munkák aktív részese vagyok.

Célkitűzésem: a hátrányos helyzetű, sérült emberek reintegrációjának, rehabilitációjának segítése, egy elfogadott életminőség biztosítása.

Törekvésem a komplex bio-pszicho-szociális terápiás szemlélet megteremtése, a munkatársaimmal történő innovatív, motiváló alapú team munka megteremtése. Jó szervező és alkalmazkodó képességgel rendelkezem, könnyen áttekinthetem a különböző helyzeteket, problémamegoldásra, feladatmegoldásra törekszem.

Céloom a fenntartóval történő együttműködés, a szakmai célkitűzések megoldása, minőségi ellátás megteremtése, az intézményrendszer költséghatékony működtetése.

Eddig szerzett ismereteim lehetővé teszik a feladatok gyors, pontos megértését, innovációs készségem a problémák megoldásában nyújt nagy segítséget. Határozott, nyitott szemléletű személyiség vagyok, aki a munkáltatójához lojális, továbbá, aki a szakma érdekeit helyezi előtérbe.

Bízom abban, hogy az itt leírtak és az önéletrajzomban foglaltak, továbbá szakmai tapasztalatom, eddigi pályafutásom találkozik az Önök elképzelésével, mellyel szeretnék hozzájárulni Nyírbátor város szociális ellátásának biztosításához, a lehetséges fejlesztések megvalósításához.

Nyíregyháza, 2015-08-05

Tisztelettel:

Jédénákne Rác Bernadett

Vezetéknév(ek) / Utónév(ek) **Jedennákné Rácz Bernadett**
Cím(ek) 4405, Nyíregyháza, Vaskapu u. 14. (Magyarország)
Mobil +36204998970
E-mail(ek) bernadett.racz.mail@gmail.com
Állampolgárság magyar
Születési dátum 1975.09.16.
Neme Nő

Szakmai tapasztalat

Időtartam	2013. október – jelenleg is
Foglalkozás/beosztás	szociális munkás, ápoló
Főbb tevékenységek	ápolási, asszisztensi feladatok ellátása, betegfoglalkoztatás, szociális munka feladatok ellátása, szocioterápiás foglalkozások vezetése, adminisztrációs feladatok végzése
A munkáltató neve és címe	Debreceni Egyetem Pszichiátriai Klinika, Nappali Szanatórium
Időtartam	2010. február 01-2013. május
Foglalkozás / beosztás	Vezető asszisztens, Klinikofarmakológiai asszisztens, koordinátor
Főbb tevékenységek és feladatkörök	- európai uniós pályázat keretében megvalósuló gyógy-élelmiszer kutatás koordinálása, pályázatban való részvétel - klinikai gyógyszerkutatásokban való részvétel, ápolói, adminisztratív feladatok ellátása - a vezető segítése a döntések előkészítésének és kivitelezésének fázisában (tárgyalási emlékeztető, jegyzőkönyv elkészítése, stb.) - mindennapi járóbeteg ellátási feladatokban való részvétel - rehabilitációs és integrációs pályázati projektekben való részvétel - előadások megtervezésében való részvétel, előadások készítése - előadások tartása egészségügyi szakdolgozók, ápolók részére - Integratív orvoslás feladatainak, megvalósítás lépéseinek kidolgozásában való részvétel
A munkáltató neve és címe	Sz-Sz-B Megyei Egészségügyi Holding Nonprofit Zrt., Innovációs főigazgatóság, Klinikofarmakológiai és Integratív orvoslás osztálya, Nyíregyháza

Időtartam	2005. október – 2010. február
Foglalkozás / beosztás	Rehabilitációs team koordinátor, titkárságvezetői asszisztens, pszichiátriai fekvő és járóbeteg ellátási asszisztens,
Főbb tevékenységek és feladatkörök	<ul style="list-style-type: none"> - az ügyviteli feladatok szakszerű ellátása és az ügyfélforgalom színvonalas lebonyolítása - döntéselőkészítői feladatok végzése, iratok összerendezése - szociális munkás és ápolási feladatok ellátása - pszichiátriai rehabilitációs team vezetése - szocioterápiás foglalkozások vezetése - szakmai továbbképzések megszervezése, lebonyolításának összehangolása - mindennapi járóbeteg ellátási feladatok, gyógyszerfelírások, stb... - Telefon, e-mail, fax kezelése, a vezető határidőnaplójának vezetése, nyomon követése - előadások szerkesztése, előadások tartása, oktatásban való részvétel oktatóként - konferenciák szervezése, lebonyolításban való aktív részvétel
A munkáltató neve és címe	Sántha Kálmán Mentális Egészségközpont és Szakkórház Nagykálló
Időtartam	2000. március 01. – 2005. szeptember
Foglalkozás / beosztás	Pszichiátriai járóbeteg asszisztens, osztályos szakápoló
Főbb tevékenységek és feladatkörök	<p>Előbb a IV. pszichiátriai osztályon dolgoztam ápolónőként, majd 2004-től a járóbeteg-ellátásban asszisztensként</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pszichiátriai járóbeteg ellátásban való részvétel, orvosírnoki, szociális munkási és ápolási feladatok ellátása
A munkáltató neve és címe	Sz-Sz-B Megyei Pszichiátriai Szakkórház Nagykálló
Időtartam	1993. július 01. – 1999. szeptember
Foglalkozás / beosztás	ápolónő
Főbb tevékenységek és feladatkörök	Gyermekosztályon, majd Neurológián ápolási feladatok ellátása
A munkáltató neve és címe	Jósa András Oktató Kórház, Nyíregyháza

Időtartam	2014-
Végzettség/képesítés	Felsőfokú szakápoló
Időtartam	2014. Szociális szakvizsga
Időtartam	2011. szeptember -
Végzettség / képesítés	Jogi szakokleveles egészségügyi szakember
Főbb tárgyak / gyakorlati képzés	Egészségügyi jog, munkajog, európai uniós jogok, polgári jog,
Oktatást / képzést nyújtó intézmény neve és típusa	Debreceni Egyetem Állami és Jogtudományi Kar, Debrecen
Időtartam	2008. – 2011.
Végzettség / képesítés	Egészségügyi menedzsment szakértő
Főbb tárgyak / gyakorlati képzés	Kontrolling, pénzügytan, humánpolitika, közgazdaságtan, vezetéstan, kommunikáció, számviteli ismeretek
Oktatást / képzést nyújtó intézmény neve és típusa	Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron-Budapest
Időtartam	2000. szeptember – 2004. június
Végzettség / képesítés	Általános szociális munkás
Főbb tárgyak / gyakorlati képzés	Egészségügyi szakosodás, egészségügyi-szociális készségek, és képességek, Több alkalommal vettem részt személyiségfejlesztő, önismereti autogén tréningen
Oktatást / képzést nyújtó intézmény neve és típusa	Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kara, Nyíregyháza

Időtartam	1990-1993
Végzettség / képesítés	Általános ápoló és asszisztens
Főbb tárgyak / gyakorlati képzés	ápolói, asszisztensi munkakörrel összefüggő tantárgyak, belgyógyászat, sebészet, kórélettan, anatómia, latin, stb....
Oktatást / képzést nyújtó intézmény neve és típusa	Zay Anna Egészségügyi Szakközépiskola, Nyíregyháza
Anyanyelv	Magyar
Egyéb nyelv(ek)	Angol alap
Számítógép-felhasználó	MSWORD, EXCELL, POWERPOINT 2004-ben elvégeztem egy számítógép-kezelő és alkalmazásfejlesztő képzést
Egyéb készségek és kompetenciák	Kitűnő problémamegoldó készség és eredményorientáltság jellemez. Sok éves szakmai tapasztalattal rendelkezem, melyet felelősséggel és kihívással teli környezetben szereztem. Képességeimet a gyakorlatban is használtam egy gyors, határozott és felelősségteljes döntéseket megkövetelő munkakörben. Kitűnő kommunikációs készséggel rendelkezem szóban és írásban is. Önálló, pontos, dinamikus munkavégzésre vagyok képes, de szeretek csapatban is dolgozni. Mivel több, mint 20 éve dolgozom az egészségügyben, így kellő tapasztalattal és kapcsolatrendszerrel rendelkezem. Több alkalommal tartottam előadást konferencián, oktatásban vettem részt helyettesítőként az Egészségügyi Főiskolán szociális és ápoló alap és mester szakon.
Járművezetői engedély(ek)	B 17 éve vezetek saját gépjárművel

III. Bevezetés és szakmai hitvallás

"A gvőzni akarás mit sem ér, ha nincs meg az akaraterőnk a felkészüléshez."

(Juma Ikangaa)

22. éve dolgozom egészségügyben, egészségügyi és szociális szakemberként. A mentálisan sérült, pszichiátriai, idős demens beteggel foglalkozó Szakkórházban töltöttem el közel 12 évet egészségügyi, majd szociális területen és vezetői területen.

Jelenleg is a mentálisan sérült embereket mindennapi életvitelét segítem munkámmal.

Az intézményvezetői állás egy többbretű, kihívásokkal és megoldandó feladatokkal tüzdel munká. Azonban a hosszú évek tapasztalata és a tanulmányaim alatt szerzett tudásom segít abban, hogy a felmerülő problémákkal meg tudjak küzdeni

Szemléletem humanisztikus, fontos, a munkatársakkal és a hozzánk forduló kliensekkel kialakítandó jó emberi és szakmai kapcsolat, egymás munkájának segítése.

Szem előtt tartva a vezetőmmel, a fenntartóval valamint a társintézményekkel való szoros együttműködést.

Az innováció területén végzett munka rendkívül fontos és releváns, s mindez a megfelelő jogszabályi háttér ismerete nélkül elképzelhetetlen. A fejlesztési lehetőségekhez megfelelő alap lehet a pályázati források maximális kiaknázása.

A fenntartói gazdálkodást megnehezíti az anyagi források véges léte, ezért munkám fő feladata a bevételi források kiszélesítése pályázatok, civil kezdeményezések, Alapítványok támogatásával.

Nancy L. Mary szerint fenntartható szociális munka gyakorlata öt kulcselemből áll:

- prevenció és hosszú távú tervezés,
- interdiszciplináris szociális munka megvalósítása,
- fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődés,
- állampolgári és közösségi megerősítés,
- partnerségek kiépítésével kapcsolatos képzések.

Mindehhez közös gondolkodás, csapatszellem, cselekvés és szakmai összefogás szükséges.

Vezetői stratégiám fontos része:

- Megfelelő munkahelyi légkör biztosítása a kollégák számára
- Szakmai ellátás magas szintű képviselete
- Egységes protokollok, irányelvek alkalmazása
- Az ellátottak méltóságának megtartása, minél jobb ellátás biztosítása számukra
- Társadalmi reintegráció segítése, erősítése, társadalmi előítéletek csökkentése
- Gazdasági megfelelőség szem előtt tartása, takarékoság
- Jó kapcsolat kiépítése a térség lakosságával
- Minél jobb, virágzóbb együttműködés kialakítása a környező települések szociális szolgáltatási, időseket ellátó intézményeivel
- Színes programok, rendezvények szervezése mind a betegek, kliensek, idősek és a munkatársak illetve családjuk részére egyaránt, megjelenítése, publikálása a közösségi médiában
- Elvárom magamtól a maximalitást, kitartást, és mindezt ugyanúgy szeretném megkapni a leendő kollégáimtól is, mert csak közösen építve tudjuk céljainkat megvalósítani.

IV. Helyzetelemzés az eddigi ismeretek alapján

A WHO prognózisa szerint a mentális zavarok gyakorisága és társadalmi-gazdasági terhe várhatóan a jelenleginél is nagyobb lesz a jövőben, elsősorban a fokozódó urbanizációs folyamatoknak és a növekvő XXI. századi civilizációs stressz hatásoknak, valamint a népesség egy fokozódó előregedésének megfelelően.

Az egészségügyi szociológiai felmérések szerint az európai országokban a betegségek által okozott gazdasági terhek 10 %-át, az egészségügyi költségeknek, pedig a 20 %-át ma a mentális betegségek okozzák. Becslések szerint a felnőtt európai lakosság évente több mint 27 %-a esik át legalább egy mentális betegségen, az Európai Unióban(továbbiakban EU) megfigyelhető mentális betegségek közül a szorongásos zavarok és a depresszió a legelterjedtebb, 2020-ra a depresszió lesz a legnagyobb szerepet játszó betegség a fejlett világban. Európában évente 58 ezer állampolgár halálát okozza öngyilkosság, ez magasabb, mint a közlekedési balesetek, vagy a HIV/AIDS okozta elhalálozások száma.

A mentális betegségek az EU számára évente a GDP 3-4 %-ba kerülnek, ami főként a termelési veszteségekben jelentkezik, a mentális zavarok az előnyugdíjazás és a rokkantnyugdíjazás egyik fő oka. További közvetett költségeket von maga után a társadalom bánásmódja a mentális betegségekkel, vagy fogyatékosággal élőkkel kapcsolatban.

A pszichiátriai gondozás fejlődő lehetőségei és pozitív hatásai ellenére a mentális betegséggel, vagy fogyatékosággal élők továbbra is a társadalmi kirekesztettség, a megbélyegzés, a hátrányos megkülönböztetés és az alapvető jogukat és méltóságukat sértő tiszteletlenség áldozatai.

Az európai népesség mentális egészsége az EU számos politikai célkitűzésének forrása, így például annak, hogy Európa hosszú távú társadalmi-gazdálkodási fejlődése biztosítható legyen, hogy fenntartható legyen Európa szolidaritás és a társadalmi igazságosság melletti elkötelezettsége illetve, hogy az európai polgárok egészsége, életminősége hosszútávon jelentős gyakorlati haszonnal javulhasson. A Miniszterek Tanácsa által 1999-óta elfogadott politikai dokumentumok egy része már világosan jelezte és kifejezte a tagállamoknak azon óhaját, hogy kiaknázzák az EU szintű együttműködést a mentális egészség területén. A WHO 2005. januári európai mentális egészségügyi miniszteri konferenciája egységes cselekvési terv keretprogramját alakította ki és határozott kötelezettséget vállalt a mentális egészség kérdése mellett, egyben felkérte az Európai Bizottságot, hogy a konferencia együttműködő partnereként hatásköreinek és a Tanács elvárásainak megfelelően, illetve a WHO együttműködésben járjon hozzá a cselekvési program végrehajtásához.

„A mentális egészség helyzete az Európai Unióban” című jelentés már megállapította, hogy - „a mentális egészség kérdéseinek megközelítése nem egységes a tagállamok között, hanem az országtól függően tükrözi az igen sokszínű helyzetüket, hagyományainak és kultúrájukat”. Ez a megállapítás a gyakorlatban azt jelenti, hogy a mentális betegségek nemzetállami egészségügyi ellátását illetően igen jelentős egyenlőtlenségek vannak az egyes tagállamok között és az egyes tagállamokon belül is, a mentális egészségre fordított egészségügyi költségvetési arányszámok szintén igen nagy különbséget mutatnak a tagállamok között. Az egészségügyi finanszírozás alapszabályai képezik az egyik legnagyobb akadályát annak, hogy az új ismereteket az orvosi munkába alkalmazzuk, mivel a demográfiai helyzet és a lakosság szükségletei, valamint az elvárásokkal kapcsolatos viselkedése állandóan változik.

Ellátandó területek (több, mint 12.500 fő lakosságszámra):

- 62. §-ban meghatározott étkeztetés,
- 63. §-ban meghatározott házi segítségnyújtás,
- 64. §-ban meghatározott családsegítés,
- 65. §-ban meghatározott jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- 65/A. §-ban meghatározott közösségi ellátás,
- 65/C. §-ban meghatározott támogató szolgáltatás,
- 65./F §-ban meghatározott idősek nappali ellátása,
- 68.§-68./B.§- ban szabályozott idősek ápoló-gondozó otthona működtetése,
- 80. § (3) bekezdésének e) pontjában meghatározott éjjeli menedékhely működtetése,
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 39. §-ban meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás,
- a 42. §-ban meghatározott gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde).
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. § (1) bekezdésének d)-e) pontjaiban meghatározott védőnői ellátás (anyatejgyűjtéssel együtt),
- valamint az iskola-egészségügyi ellátás.

Az intézmény működése:

Az ellátási formák biztosítása integrált vegyes típusú intézmény keretein belül, alapszolgáltatás, tartós bentlakásos elhelyezést nyújtó intézményi formák egymásra épülésével valósul meg. Az alapszolgáltatás, valamint bentlakásos elhelyezést nyújtó intézmények részlegeiben foglalkoztatottak részt vehetnek több ellátási forma munkájában is. Az egyes ellátási formák közötti átjárhatóságot a dolgozók munkaköri leírásába rögzítve lehet megvalósítani.

I. Házi Segítségnyújtó Szolgálat

Célja: A házi segítségnyújtást igénybe vevő részére a saját lakókörnyezetében biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

Feladata:

- az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzése,
- az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénés körülményeinek megtartásában való közreműködés,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzése, illetve azok elhárításában való segítségnyújtás.

A házi segítségnyújtás szolgáltatás biztonságot nyújt a szociálisan rászoruló idős, beteg, fogyatékos ember számára.

A házi gondozó a gondozási tevékenység során együttműködik a háziorvosi szolgálattal, valamint más szociális intézményekkel, egészségügyi és szociális alap-, illetve szakellátást nyújtó intézményekkel.

A házi gondozó szolgálat munkatársa segítőkapszolatot alakít ki az ellátást igénybe vevővel, az ellátást igénybe vevő ellátási szükségletének megfelelően lakókörnyezetével, család, szomszéd, barát, mint természetes támogatórendszerrel.

A házi segítségnyújtás keretében gondoskodni kell:

- a településen élő azon idős korú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből csak részben képesek,
- azokról a pszichiátriai betegekről, valamint szenvedélybetegekről, akik állapotukból adódóan önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek,
- azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről, akik ezt az ellátási formát igénylik, illetve bentlakásos intézményi elhelyezésre várnak.

A szolgáltatás megkezdése előtt szükségletfelmérés elkészítése történik, különös tekintettel az alábbi csoportokra:

- idős (62 éven felüli) lakosság,
- egyedül élő idősök,
- tartós betegségben szenvedők,
- ápolásra szorulóknak,
- fogyatékosok,
- pszichiátriai betegek.

Az ellátás igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, írásbeli vagy szóbeli indítványára történik.

Ha az ellátást igénylő személy cselekvőképtelen, a kérelmet, illetve indítványt az érintett személy véleményét lehetőség szerint figyelembe véve, a törvényes képviselője terjeszti elő. A korlátozottan cselekvőképes személy kérelmét, indítványát a törvényes képviselőjének beleegyezésével vagy – ha e tekintetben a bíróság a cselekvőképességét nem korlátozta, önállóan terjeszti elő.

Az ellátás iránti kérelemről az intézmény vezetője dönt.

A házi segítségnyújtás alapszolgáltatás igénybevételét megelőzően, vizsgálni kell a gondozási szükségletet.

A szolgáltatás iránti kérelem alapján az intézményvezető és/vagy megbízottja végzi el a gondozási szükséglet vizsgálatát. A házi segítségnyújtást megállapított napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Ha napi gondozási szükséglet a 4 órát meghaladja, a szolgáltatást igénylőt tájékoztatni kell a bentlakásos ellátás igénybevételének lehetőségéről, ebben az esetben a szolgáltatást igénylő az intézményi elhelyezés időpontjáig napi 4 órában történő házi segítségnyújtásra jogosult.

Egyes esetekben előfordulhat, hogy olyan személy is bentlakásos intézménybe kerül, akinek a megfelelő alapellátás működésével ez elkerülhetővé válik. Erre hivatott az előgondozáshoz, hogy megítélje a tényleges gondozási szükségletet.

Javaslat: a házigondozók maximálisan le vannak terhelve, mind fizikailag, mind időben egyaránt. Segítségükre lehetne, távolságtól függően egy szolgálati gépkocsi igénybevételének lehetősége, amennyiben azt sikerül pályázati pénzből megvásárolni és fenntartani.

Első körben viszont egyszerűbb és költséghatékonyabb megoldást nyújthat a szolgálati kerékpárok (akár elektromos kivitelben) használata a gondozók számára, így az ellátást megfelelő időben biztosítani tudják az ellátandók számára, hogy a szükséges ápolási-gondozási idő maximálisan biztosítva legyen. Így csökkenhetne az útidő hossza.

Lehetőség rejlik az interneten keresztül történő számlák, költségek befizetésében is, amennyiben ezzel az új lehetőséggel szeretnének élni az ellátottak, ezzel is csökkentve a sorbanállás miatti várakozási időt.

Azon tevékenységek ellátásánál, amikor is a gondozóknak az ellátottnál takarítási, kertgondozási és egyéb háztartási feladatokat kell elvégezni, segítséget kellene igényelni a közmunkaprogramtól, így bővülne a foglalkoztatottak köre is, és a gondozók tényleges gondozási feladatokat láthatnának el.

2. Idősek nappali ellátása- Idősek klubja

Célja: A nappali ellátás elsősorban a saját otthonukban élő:

- 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezheti az ellátottak napközbeni étkeztetését.
- A demens személyek nappali ellátása az Idősek Klubja szervezeti egységében belül kerülhet megszervezésre. A demens személyek nappali ellátása keretében a Demencia Centrum demencia kórképet igazoló szakvéleményével rendelkező személyeket látják el.

A szolgáltatás feladata:

- Szükség szerint egészségügyi ellátás megszervezése, a szakellátáshoz való hozzájutás segítése, igény szerinti étkeztetés megszervezése, hivatalos ügyek intézésének segítése, életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése,
- speciális önszerveződő csoportok támogatása, működésének, szervezésének segítése,
- szabadidős programok szervezése sajtótermékek, könyvek, kártya, társasjátékok
- tömegkommunikációs eszközök biztosítása, rendezvények szervezése,
- az egészségügyi ellátás körébe felvilágosító előadások szervezése, tanácsadás az egészséges életmódról, gyógytorna lehetőségének biztosítása, mentális gondozás, demensek részére rendszeres, mentális foglalkozások.

Ünnepekhez kötődő lehetőségek:

- Farsangi multság, Nőnap, Húsvét, Anyák napja, Névnepok, születésnapok megtartása, Mikulás, Karácsony,
- Idősek Világnapja, Halottakról való megemlékezés,
- Készségfejlesztő foglalkozások, Környezetgondozás, stb.

Szabadidős programok:

- Kerti multság, Társasjátékozás, Szellemi, ügyességi vetélkedők,
- Kirándulások igény szerint.

Demens személyek nappali ellátását biztosító részleg az SzCsM 84/A. § (2) bekezdés szerint demens személyek nappali ellátása (továbbiakban: demens részleg) más nappali ellátás részeként is kialakítható.

Cél, hogy a demenciával küzdő idős emberek mindig az állapotuknak leginkább megfelelő ellátásában részesüljenek.

Az ellátás igénybevétele térítésmentes.

Demens betegek esetében rendkívül fontos a strukturált napirend kialakítása. Fontos az egyéni igények és személyiségek figyelembe vétele. Olyan tevékenységeket kell biztosítani, melyek megfelelnek a még meglévő képességeiknek, és kellő sikerélményt jelentenek számukra.

A jó foglalkozás hozzájárul a pozitív érzelmekhez, segíti a képességek megőrzését, a kommunikációt és a közösségbe integrál. Szeretnénk elérni, hogy a demensek is bekapcsolódjanak az Idősek Klubja rendezvényeibe, programjaiba. Az ilyen alkalmak az együtt – élmény többletét nyújtják.

Fontos, hogy az idősek számára tájékoztató jellegű előadások szervezése a bűnmegelőzés kapcsán is, hiszen ők az egyik legveszélyeztetettebb rétege a lakosságnak.

A médián keresztül be kell mutatni a szociális szolgáltatások által adott lehetőségeket, külön weboldal működtetése, tartalmi, szakmai koordinálása.

3. Szociális étkeztetés:

A szolgáltatás célja, feladata:

Célja: Az étkeztetést igénybe vevő részére biztosítani a napi egyszeri meleg ételt Nyírbátor városban állandó lakcímmel rendelkező, szociálisan rászorult számára. A jogosultság részletes feltételeit minden esetben az önkormányzat rendeletben határozza meg.

Feladata: Azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen:

- koruk,
- egészségi állapotuk,
- fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik,
- szenvedélybetegségeik,
- hajléktalanságuk miatt.

Az elmúlt években egyre nyilvánvalóbbá vált Magyarországon, hogy a szociális biztonság megrendült. A családok széthullása, a többgenerációs családok megszűnése a jellemző.

A fiatalok belső migrációja, az idősek életkorának meghosszabbodása és a születése számának csökkenése az egyszemélyes háztartások növekedéséhez vezettek.

Az étkeztetés történhet:

- helyben fogyasztással,
- főzőkonyháról való elvitellel,
- lakásra szállítással.

A főékezés által biztosított energia és tápanyagdús étel hozzájárul ahhoz, hogy az idős, egészségkárosodott, fogyatékos, pszichiátriai beteg mindennapjait saját lakókörnyezetében tölthesse. Az otthon töltött idő meghosszabbítása az ellátott számára megnyugvást, az egészségügyi ellátórendszer számára könnyebbséget, a szociális szakellátás leterheltségének csökkenését jelenti.

A étkezést minden nap, beleértve a hétfvégeket és az ünnepeket is, biztosítja az önkormányzat.

A szociális alapszolgáltatások egyik pillére, mellyel az otthon, a saját lakókörnyezetben töltött idő kitolható.

Az ellátás igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, írásbeli vagy szóbeli indítványára történik.

Mindenképpen szem előtt kell tartani, hogy azok a személyek jussanak tényleges ellátáshoz, akik rászorultak, hogy az étkezésük biztosítva legyen.

4. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Feladata:

Az ellátott személy segélyhívása esetén biztosítsa az ügyeletes gondozó helyszínen történő haladéktalan megjelenését, a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét, szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

Célja:

A saját otthonában élő, egészségi állapota és szociális helyzete miatt rászoruló segélyhívó készülékkel ellátott időszerű vagy fogyatékos személy, illetve pszichiátriai beteg önálló életvitele fenntartása mellett felmerülő krízishelyzeteit megelőzze, illetve elhárítsa, 24 órával készenléttel.

A szolgáltatás működése, előnyei:

- könnyen működésbe hozható, elég egy gombot megnyomni
- a nyomógomb használata esetén közvetlen riasztás érkezik a diszpécser központba, a diszpécser visszahívja az ellátottat és azonnal „riasztja” az ellátó kollégát is, aki minden esetben a helyszínen győződik meg az ellátott állapotáról és teszi meg további intézkedéseit az ellátott érdekében
- a szolgáltatás az év minden napján folyamatos 24 órában működik

Jogosultsági feltételek, igénybevétel:

A szociális ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik.

A kérelem alapján a szolgáltatás koordinátora előkészíti a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges dokumentációt, időpont egyeztetésével egyszerűsített előgondozást végez. Az előgondozás során tájékoztatást nyújt a szolgáltatás igénybevételi lehetőségeiről és módjáról, a szükséges intézkedésekről és a várható térítési díjról, lehetőség szerint felméri a szociális rászorultságot, elvégzi a térítési díj megállapításához szükséges jövedelemvizsgálatot és közreműködik a megállapodás megkötésében.

Amennyiben szükséges közreműködik a rászorultság megállapításához szükséges egészségi állapotra vonatkozó igazolás beszerzésében. Ezt követően a megállapodásban foglaltaknak megfelelően megszervezi az ellátást.

Rászorultak köre:

- a, az egyedül élő 65. év feletti személy
- b, az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy
- c, a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

Mivel ez egy 24 órás szolgáltatást biztosító ellátás, ezért valószínűsíthető, hogy a kiadások összege is magas.

Megoldást jelenthet az a lehetőség, hogy a jelzőrendszeres segítségnyújtás központja a bentlakásos intézményen belül működne, mint egyes intézményeknél ezt alkalmazzák, hiszen így a 24 órás diszpécser szolgálat a gondozónők bevonásával történne. Ők azonnal tudják fogadni a hívást, és intézkedést megkezdeni.

A térítési díj összege is nagy mértékben befolyásolja az igénybevevők körét, így azt a tényleges rászorultság miatt érdemes elérhető mértéken tartani.

Az ellátások központi összehangolásával, egy informatikai rendszer használatával az egymásra épülő szolgáltatásokról a kollégák egy azon családi rendszeren belül több generációnak is megfelelő, rászorultsági alapon történő ellátást tudnak biztosítani.

Támogató szolgálat:

Célja: a fogyatékos személyek önálló életvitelének megkönnyítése, segítése, a lakáson kívüli szolgáltatások és a lakáson belüli speciális segítségnyújtás.

Feladata:

- az önálló életvitel legmagasabb fokú támogatása a saját lakókörnyezeten belül és kívül nyújtott tevékenységekkel, a lakókörnyezeten kívüli szolgáltatásokkal való kapcsolat segítése által
- a fogyatékos személy szükségleteinek kielégítése, önálló életvitelének támogatása
- az egyén funkcióinak működtetése, ezáltal a képesség fejlődésének elérése
- az elérhető szolgáltatásoknak köszönhetően az ellátottnál a funkcióvesztés minél későbbi és minél kisebb fokú legyen
- a rendelkezésre álló erőforrások felhasználásának hatékonyabbá tétele azért, hogy a
- az önálló életvitel teljessége kiterjed mind a személyes térre (lakókörnyezet), mind a közösségi színtérre (lakókörnyezeten kívüli terek, közsolgáltatások)
- a szolgáltatás révén a fogyatékos személy hozzájut az önálló életviteléhez szükséges segítő tevékenységekhez, illetve a szolgáltatás révén képes kapcsolatot teremteni más szolgáltatásokkal, s a szolgáltatás révén azokat önállóan igénybe venni
- személyes és lakókörnyezeti, szomatikus, pszichés és mentális higiéné biztosítása, fizikai alapellátás lakókörnyezetükben, gondozási terv alapján
- egészségi állapotuknak és fogyatékoságuk jellegének megfelelő egészségügyi, szociális ellátásokhoz való hozzájutás biztosítása, személyszállítással
- segítő kapcsolat kialakítása, fenntartása, masszázsszolgáltatás használata, akár gép segítségével is (pályázat)
- közösségi, kulturális és szabadidős programokban való részvétel elősegítése,
- kapcsolattartás érdekképviselői szervekkel, más egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal, önszolgáltató csoportokkal, munkaügyi központtal, s ezek révén a társadalmi integráció elősegítése

5. Családgondozás, gyermekvédelem:

„... a családgondozás az egyéni esetkezelés olyan formája, mely hosszabb, megtervezett, strukturált tevékenység. Időtartama változó, az egyén, a család mobilitásától függően 4-7 hónap. A folyamat addig tart, amíg a család képessé nem válik az önálló életvitelre, amíg az alapproblémák nem oldódnak meg. A kapcsolat alapját a feltétel nélküli elfogadás teremti meg, mind a segítő, mind a segített részéről.” (forrás: **Magyar Családsegítők Országos Kamarája, 1994**)

Célja: a rendeletben meghatározott illetékességi területen élő szociális és/vagy mentálhigiénés problémák miatt krízishelyzetbe került, vagy veszélyeztetett családok segítése, okok feltárása, a krízishelyzet megelőzése és elhárítása.

A családgondozás problémától és helyzettől függően lehet rövidtávú, de általában hosszabb ideig tartó, rendszeres gondozást jelent. Ennek legfőbb oka általában az anyagi nehézségek, lakhatási problémák, munkanélküliség, egészségromlás, csalárendszeri problémák és az eladósodás.

Megelőző, prevenciós és segítő jelleggel az alábbi lehetőségek merülnek fel:

Cél:

- növelni a fiatalok aktív részvételét saját közösségük civil társadalmi életében;
- növelni a fiatalok aktív részvételét a képviseleti demokráciában;
- növelni a fiatalok aktív részvételét az oktatásban, a munkavilágában és a család megfelelő működésében;

Ennek érdekében:

- a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését, közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezése;
- a fiatal munkanélküliek, a tartósan munkanélküli személyek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére életvezetési tanácsadás nyújtása;
- a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatások bővítése;

- Elsősorban pályázati forrásból, de a civil szervezetekkel összefogva, a helyi adottságok figyelembevételével olyan szabadidős házi program létrehozása, bevonva a helyi iskolát is, ahol az iskolai szüneteket kisebb vagy nagyobb részben egyedül töltő fiataloknak akár egész nyárra szóló elfoglaltságot tudunk biztosítani; pl: legyen az focikupa szervezése, népi játékok, pingpong, különböző kézműves és sport foglalkozások szervezése, amelyet minimális anyagi ráfordítással is színvonalasan meg lehet valósítani, ezáltal levonnánk a teher egy részét a családok válláról;
- A hátrányos helyzetben lévő, vagy kisebbségi csoporthoz tartozó családok fiataljait minél motiváltabbá tenni, hogy a kirekesztettség érzését csökkenthessük;
- Tankonyha kialakítása, ahol a helyi ételspecialitások idősebb emberek segítségével a fiatalok elsajátíthatják;
- A zenét szerető érdeklődő számára zenei programok, helyi bemutatkozási lehetőségek biztosítása egy Közösségi Klub létrehozása;
- Adósságkezelési Tanácsadás folytatása, mely a krízishelyzetben lévő családok hátralékának rendezésére irányuló segítségadás mellett elsősorban a pénz beosztásának és hasznos felhasználásának megtanítását jelentené. **Az eredményes adósságrendezés esetén - a tanácsadói tevékenységgel – a család képessé tétele az újbóli adósság felhalmozásának elkerülésére.** Ehhez pénzügyi tanácsadó szakember igénybevétele is szükségessé válhat. (pályázati forrás)
- A gyerekek magatartási, beilleszkedési, teljesítménybeli zavarainak, neurotikus tüneteinek diagnosztizálása és terápiája a nevelésükkel kapcsolatos problémák megoldásának segítése;
- Képességfejlesztő-terápiás,- rehabilitációs stb. foglalkozások megszervezése, kivitelezése;
- Egyéni vagy csoportos pszichoterápia a pszichés eredetű rendezése érdekében;
- Beiskolázás előtti fejlettséget megállapító vizsgálatok végzése vélemény elkészítése - Együttműködés minden olyan intézménnyel, amely segíteni tudja a gyermek egészséges személyiségfejlődését;
- A gyermek lelki fejlődésében zavart okozó családi problémák feltárása, tanácsadás, gondozás;
- A családok segítése az iskolaszüneti időszakokra játszóház, kézműves-kreatív tábor üzemeltetésével;

- Különböző témájú (fogyatékos gyermeket nevelő, hiperaktív, figyelemzavaros) szülői kis és nagycsoportok megszervezése, vezetése;
- Szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadás;
- A családban jelentkező működési zavarok, konfliktusok megoldása;
- Hátrányos helyzetűek, tartós munkanélküliek, fogyatékkal élők, szenvedélybetegek, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás;
- A családon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő családterápiás konfliktuskezelő meditációs programokat és szolgáltatásokat valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat elérhetővé tenni;
- Munka-álláskeresési tanácsadás egyéni és csoportos formában;
- Rehabilitációs tanácsadás;
- Drogprevenációs programok szervezése;
- Dolgozói szupervíziók dolgozói rekreációs programok csapatépítő tréningek szervezése vezetése;
- Szoros kapcsolattartás együttműködés az alapellátás intézményeivel valamint a társintézményekkel;

6. Közösségi pszichiátriai ellátás:

- A közösségi pszichiátriai ellátás célja, hogy az általa gondozott pszichés problémával küzdő ellátottak integrált és teljes jogú tagjai maradjanak a társadalomnak, illetve, ha betegségükből adódóan már kirekesztődtek a társadalomból, reintegrálódjanak a közösségbe.
- Ennek érdekében a gondozás és a pszicho-szociális rehabilitáció minden formáját az igénybevevő otthonában, illetve lakókörnyezetében biztosítja (ha erre nincs lehetőség, az ellátott előfordulási helyén történik az együttműködés).
- Segítséget nyújt a pszichiátriai betegek számára egészségi és pszichés állapotuk javításában; meglévő képességeik és készségeik megtartásában, illetve fejlesztésében; a mindennapi életükben adódó konfliktusok feloldásában és problémáik megoldásában; a szociális és mentális gondozásukban, és az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutásukban.
- A szolgáltatás olyan hosszú távú, egyéni szükségletekre alapozott gondozást kínál, amely nagymértékben épít az ellátottak aktív és felelős részvételére, valamint a természetes közösségi erőforrásokra, őket is oktatta és támogatva.

Célja:

A közösségi ellátás a pszichiátria betegek önkéntesen igénybe vehető, hosszú távú közösségi alapú gondozása, amelynek során a gondozás, pszicho-szociális rehabilitáció az ellátott otthonában, illetve lakókörnyezetében történik (ez a szolgáltatásunk egyik legfontosabb ismérve).

Feladata:

- A működési területen élő, de eddig kezelés alatt nem álló, illetve a betegség kialakulása szempontjából veszélyeztetett személyek felkutatása, a szolgáltatás igénybe vehetőségének megajánlása. Korai beavatkozás, a betegség mielőbbi felismerése és a megfelelő kezeléshez való hozzájutás segítése, illetőleg szakmai gondozás, a szükséges egészségügyi ellátás mellett.
- A kliens egészségügyi, pszichés és szociális állapotának folyamatos figyelése, ellenőrzése, továbbá szükség esetén a hatékony segítségadás biztosítása, a problémák és krízishelyzetek normalizálása, megszüntetése, fontos elemei a visszaesések (relapszusok), valamint a betegség krónikussá válásának megakadályozása érdekében.

Javaslat:

- anonim klubok működtetése
- pszichiátriai, pszichológusi előadások tartása, a betegségek felismerése, illetve elfogadása céljából
- hozzátartozói, educációs csoportok tartása, információ folyamatos biztosítása
- közösségi programok, szabadidős lehetőségek biztosítása
- tájékoztatók készítése írásos és digitális formában is
- dolgozói belső képzések szakemberek vezetésével illetve továbbképzéseken való részvétel biztosítása
- kreatív munkacsoport működtetése, kézműves foglalkozások (akár otthon végezhető tevékenységként) megtanítása.

7. Éjjeli menedékhely:

Célja, feladata:

- A hajléktalan emberek társadalmi reintegrációjának segítése, társadalmi aktivitásuk növelése, életvezetési képességeik javítása, komplex szociális szolgáltatásokkal a hatékonyság javítása.
- Feladata, hogy a fedél nélkül maradt embereknek éjszakai biztonságos szállást nyújtson, szolgáltatásaikkal minimális szükségleteiket folyamatosan kielégítse és a

szociális munka eszközeivel és módszereivel segítse a hajléktalanságból történő kilépést és/vagy egyéni szükségleteiknek megfelelő más szociális ellátás igénybevételét.

- Arra kell törekednünk, hogy a rászorulókhöz eljuttassuk a szociális támogatásokról, ellátásokról az információt.
- Az éjjeli menedékhely feladata, hogy az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállását, mint szolgáltatást biztosítsa.
- Az ellátás megszervezése során nagy figyelmet kell fordítanunk az ellátást igénybevevő személyek alapvető jogaira, emberi méltóságukra.
- Az éjjeli menedékhely minden ellátott számára biztosítja:
  - az éjszakai pihenésre,
  - személyi tisztálkodásra, mosásra,
  - ételmelegítésre, étkezésre szolgáló helyiségeket, -
  - a személyi tisztálkodáshoz szükséges eszközöket (törölköző, szappan, mosópor), - a mosáshoz szükséges eszközöket (mosógép, centrifuga, stb.), -
  - elsősegélyhez szükséges felszerelést, orvosi ügyelet elérhetőségét, -
  - az esti egyszeri étkezést lehetőség szerint (tea, zsíros kenyér).

Ami problémát jelent általában, az alkoholos befolyásoltság alatt álló személyek esetén az együttélés szabályainak betartása, amit a rendészeti szervekkel való jó kapcsolattartással helyén lehet kezelni.

Fontos a pánik gomb lehetőségének biztosítása a dolgozók számára.

8. Idősek Otthona

Működési területe: Nyírbátor város közigazgatási területe, szabad férőhely esetén országos.

Az Idősek Otthona határozatlan időtartamra teljes körű ellátást biztosít.

Az Idősek Otthonában azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt, vagy más okból otthonukban időlegesen vagy véglegesen nem képesek gondoskodni.

Az intézmény célja, feladata:

Feladatai:

- folyamatosan figyelemmel kíséri a lakosság körében felmerülő gondozási igényeket,
- kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését, a működő ellátás szükség szerinti átalakítását;
- együttműködik a háziorvosi szolgálattal, más személyes gondoskodást nyújtó szociális és egészségügyi intézményekkel;
- igény esetén tájékoztatást nyújt a szociális ellátások biztosításának feltételeiről az ellátást igénybe vevők részére;
- javaslatot tesz a fenntartónak a képzés, továbbképzés rendszerére, szervezésére vonatkozóan;
- a napi 4 órát meg nem haladó gondozási szükségletű egyéneknek tájékoztatás adása a házigondozás lehetőségéről, így elkerülhető azon személyek intézetbe kerülése, akiket még otthonukban el lehet látni;
- Az intézmény feladatai az ellátást igénybe vevő személyek napi háromszori étkeztetése, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátása, mentális gondozása, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátása, valamint lakhatásról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) való gondoskodása.

Az ellátottak köre:

- Az Idősek Otthonában elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek az ápolását – gondozását végzik, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel, illetve az a 18. életévét betöltött személy is felvehető, aki betegsége miatt vagy más okból otthonában időlegesen önmagáról nem képes gondoskodni;
- Az intézmény az ellátást igénybe vevő részére teljes körű ellátást biztosít;
- Az intézményben folyó gondozás egy komplex tevékenység, amely magába foglalja az intézmény szolgáltatásait igénybe vevő személy életkorának, egészségi és mentális állapotának megfelelő fizikai, egészségügyi és mentális gondozását;
- Az egyéni bánásmód megvalósítása érdekében, az ápolást – gondozást nyújtó intézményekben egyéni ápolási – gondozási tervet kell készíteni;
- Az intézmény belső életét Házi rend szabályozza;

- Az ellátás igénybevétele önkéntes, az igénylő kérelmére történik, az elhelyezésről az intézmény vezetője dönt. A felvétellel kapcsolatban tájékoztatást az intézmény vezetője nyújt;
- Az ápolást, gondozást nyújtó ellátásért térítési díjat kell fizetni;
- Az intézmény lakói jövedelmi helyzetüktől függően fizetnek személyi térítési díjat, mely az ellátott jövedelemhányadának 80 %-át nem haladhatja meg;
- A lakó jövedelmi viszonyára és a jogszabályi háttérre tekintettel a gyógyulásához szükséges gyógyszereket és gyógyászati segédeszközök az intézmény biztosítja;
- Az egészségügyi dokumentáció és gondozási szükséglet rögzítése elektronikusan kell történjen, hogy az bármikor előhívható legyen, és azt a szakellátó orvos szükség esetén megtekinthesse, a magas szakmai színvonalú ellátás érdekében;
- Az otthon biztosítja az életkoruknak, egészségi állapotuknak, kalóriaszükségletüknek megfelelő étkezést, mely magában foglalja az egyéni diétáknak megfelelő ételek biztosítását is;
- Az otthon biztosítja az egyén igényeinek megfelelő saját ruha viselését és annak tisztán tartását, de szükség esetén saját ruházat hiányában időjárásnak megfelelően biztosítja;
- A lakók egészségi állapotuknak megfelelő ápolásban, gondozásban részesülnek. Ezen belül gondoskodik a személyi higiéné biztosításáról, a gyógyszererezésről;
- Gondoskodik az étkezésben, hely és helyzetváltoztatásban, a kontinenciában, és a folyadékptólásban, a mentális és fizikai jólétben való segítségnyújtásról;
- Gondoskodik a megfelelő orvosi ellátás biztosításáról (az egészségi állapot folyamatos ellenőrzése mellett);
- Gondoskodik a vallásgyakorlás lehetőségéről;
- Szükség szerint életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése;
- Szabadidős programok szervezése, sajtótermékek, könyvek, kártya, társasjátékok biztosítása;
- Tömegkommunikációs eszközök biztosítása, rendezvények szervezése;
- Az egészségügyi ellátás körébe felvilágosító előadások szervezése, tanácsadás az egészséges életmódról, gyógytorna lehetőségének biztosítása, mentális gondozás, demensek részére rendszeres, mentális foglalkozások.

Ünnepekhez kötődő lehetőségek:

- Farsangi multság, Nőnap, Húsvét, Anyák napja, névnapok, születésnapok megtartása, Mikulás, Karácsony,
- Idősek Világnapja, Halottakról való megemlékezés,
- Készségfejlesztő foglalkozások, Környezetgondozás, stb.

Egyre nagyobb gond, hogy az idősödő korosztály már a nyugdíjas kora előtt egészségileg sokkal rosszabb állapotban van, mint azt a korábbi évtizedekben tapasztalhattuk. Emiatt a gondozási igény sokkal magasabb lett, ez plusz terhet rak a gondozókra és fenntartóra is.

Viszont nagyon fontos, hogy az ellátottaknak olyan környezetet kell biztosítani, amely ha nem is teljesen, de megpróbálja pótolni az otthonunkat.

Éppen ezért fontos, hogy a lakók számára a veszteségélmény feldolgozására elérhető legyen pszichológus vagy pszichiáter által nyújtott segítség.

Így talán elkerülhető vagy csökkenthető a mentális problémák által okozott fizikai aktivitáscsökkenés is.

9. Védőnői szolgálat, Iskolavédőnői szolgálat, anyatejgyűjtő:

Területi védőnői ellátás

A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyasa anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él. A védőnő feladatai a következők:

Nővédelem

A gondozás teljessége kiterjedhet az anyán és a csecsemőn túl a család és a gondozási körzet többi nőtagjára, a női életszakaszoknak megfelelően prevenció célból. Az egészségesebb életmód megvalósulása érdekében a védőnő gondozási tevékenysége során kiemelten foglalkozik:

- a családtervezéssel kapcsolatosan, segíti a női szerepre, anyaságra való felkészülést,
- közreműködik a betegségek megelőzésében, az elváltozások korai felismerésében.

Várandós anya gondozása

A nőgyógyászati vizsgálati lelettel rendelkező várandós anyának:

- Kiállítja és kiadja a várandós anya gondozási könyvét, a leletek és a saját megállapításait rögzíti a várandós gondozási könyvben.
- Közreműködik a várandós nő egészségi állapotát ellenőrző alapvető vizsgálatok elvégzésében, amelyek keretében az erre vonatkozó rendeletben foglalt vizsgálatokat önállóan végzi. Ezek a következők: testsúlymérés, testmagasság mérés, vérnyomásmérés, pulzusszámolás, emlők megtekintése, magzati szív működés vizsgálata, haskörfogat mérése, magzati mozgások észlelése, alsó végtagok megtekintése, vizelet vizsgálat, vércukor vizsgálata.
- Figyelemmel kíséri a várandós nő szociális, családi és munkahelyi körülményeit, egészségi és pszichés állapotát.
- Tájékoztatja a várandós nőt a rá vonatkozó jogosultságokról,
- Felkészíti a szülésre, újszülött fogadására ellátására, kiemelt figyelmet fordít az anyatejes táplálás elősegítésére.

A védőnői gondozás tanácsadáson, családlátogatáson, és közösségi programon valósul meg.

Gyermekágyas gondozása

Segítséget nyújt és tanácsot ad a szülést követő egészségi állapottal, és életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban. Feladata a veszélyeztetettség és a szövődmények megelőzése, illetve a problémák megfelelő időben történő felismerése, a családi kötődés támogatása.

Gyermekek gondozása a hatodik életévig

A védőnő a családlátogatásai, védőnői tanácsadásai alkalmával:

- Tanácsot ad a szoptatás helyes technikájára és a tejelválasztás fokozására. Segítséget nyújt az anyának abban, hogy gyermekét lehetőleg 6 hónapos koráig kizárólag szoptassa, majd később a csecsemő és kisgyermeknek táplálásával kapcsolatos tanácsokat ad.
- Figyelmet fordít a gyermek testi és pszichoszomatikus fejlődésére, szocializációjára, gondoskodik az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok megtörténtéről, szükség esetén a gyermeket házi orvosához irányítja.
- Segítséget nyújt az életkornak megfelelő egészséges életmódra nevelésről.

- Tájékoztatja a családokat az életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról. Szervezi és dokumentálja ezeket.
- Felkészíti a családot a beteg csecsemő és gyermek gondozására-segítségnyújtást a gondozott családban előforduló egészségi, mentális, és környezeti veszélyeztetettség felismerésében, megelőzésében a harmonikus, családi környezet kialakításában
- Segítségnyújtást és tanácsot ad, együttműködve a házi orvossal és szükség esetén más illetékes szakemberekkel a fogyatékkal élő személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. Tr. 4§-nak a pontja szerinti fogyatékkal élő, valamint magatartási zavarokkal küzdő gyermekek és családja életviteléhez.
- A gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észlelésekor a házi orvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermeket és családját fokozott gondozásba veszi.
- Felvilágosítást ad a családtámogatási formákról, és lehetőségekről.
- Részt vesz az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában

Óvodában végzendő feladatok

- ellenőrzi a gyermekek személyi higiéniáját
- krónikus betegek magatartási zavarokkal küzdők életvitelét segíti
- egészségnevelési tevékenységet végez
- kapcsolatot tart a szülőkkel
- egészségnapokon részt vesz.

Családgondozás

- segítséget nyújt a gondozott családban előforduló egészségi, mentális és környezeti veszélyeztetettség felismerésében, megelőzésében, a harmonikus családi környezet kialakításában.
- soron kívül családlátogatást végez az iskolavédőnő írásbeli kérése alapján.
- a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása, vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén, a gyermekjóléti szolgálatot, és a házi gyermekorvost értesíti,
- felvilágosítást ad a családtámogatási formákról, és lehetőségekről.

Iskolai védőnői ellátás

Az iskolavédőnői tevékenység a védőnői szolgáltatás egy speciális területe, melynek során a 6-18 évesek egészségének megőrzése, fejlesztése az ahhoz kapcsolódó problémák megelőzése, korai felismerése, kiküszöbölése, és gyógyítása történik.

A védőnői szűrések a jogszabályban meghatározott módon a következő vizsgálatokat tartalmazzák:

- Testi fejlettség vizsgálata (súly, hossz, mellkőrfogat)
- Vérnyomás mérés
- Mozgásszervek szűrése (lúdtalp, gerinc elváltozások)
- Golyvaszűrés 11 éves korban
- Érzékszervek vizsgálata: látásélesség, hallás
- Színlátás 11 éves korban
- Személyi higiéné ellenőrzése
- Kardiovaszkuláris szűrés 7. osztályban
- A vizsgálatokkal kiszűrt tanulókat az iskolaorvoshoz, házi orvoshoz irányítjuk, majd gondozásba vétele, állapotának nyomon követése megtörténik.
- Kiemelt feladat, egészségnevelés életkornak megfelelően:
- Személyi higiénia, tisztálkodás, fog és szájápolás
- Egészséges táplálkozás
- Egészséges életmód, testmozgás
- Fertőző betegségek megelőzése
- Egészség önkontroll vizsgálata, saját egészségi állapot változás észlelése
- Serdülőkori változások
- Egészségkárosító szerek, / dohányzás, alkohol, drog/ ártalmairól
- Szűrővizsgálatok fontossága: mell, here önvizsgálata
- Szexuálisan terjedő betegségek megelőzése, fogamzásgátlás
- Párkapcsolat, családi életre nevelés
- Elsősegélynyújtó, polgárvédelmi tanfolyamok tartása, versenyekre felkészítés
- Egészségnapok szervezésében illetve egészségnapokon való részvétel

10. Gyermek napközbeni ellátása – Bölcsőde

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként a gyermekek napközbeni ellátásának egyik formája. A bölcsőde a családban nevelkedő – 20 hetestől - 3 éves korú – gyermekek szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény.

Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, a bölcsődei gondozási-nevelési év végéig maradhat a bölcsődében. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatóságról szóló 1997. évi XXXI. törvény {továbbiakban: gyermekvédelmi törvény} 42. § (1) bekezdés értelmében, amennyiben a gyermek még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31.-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A bölcsőde végezheti a sajátos nevelési igényű gyermekek korai habilitációs és rehabilitációs célú nevelését és gondozását is a gyermek 6 éves koráig.

A bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, játszócsoport működtetésével, házi gyermekfelügyelet és gondozás biztosításával, játék- és eszközkölcsonzással, gyermekétkeztetéssel is segítheti a családokat.

A bölcsőde létesítésének feltétele a működési engedély megléte. Ehhez szükséges az előírt dokumentumok becsatolása mellett a személyi és tárgyi feltételek megléte.

A bölcsődei nevelés-gondozás:

- Gyermekközpontú;
- Figyelembe veszi a gyermek fejlődő személyiségét, segíti azt;
- A gyermek fejlődését genetikai adottságok és a szociális háttér határozza meg.
- Az életkori sajátosságokat figyelembe véve biztosítja a gyermek sokoldalú fejlődését;
- Nevelésünk egész ideje alatt a megfelelő gyermekképük kialakításában a sokrétű pedagógiai és pszichológiai irányzatok közös vonásait kell figyelembe vennünk;
- A bölcsőde funkciója, hogy megőrizze a korosztály megfelelő elvi és módszertani sajátosságait, a gyermekközpontú szemléletet és a mértékletességet.

A bölcsődei nevelés-gondozás célja:

A gyermek egészséges, kiegyensúlyozott személyiségfejlődésének elősegítése, megfelelő fejlődésük támogatásán keresztül. Ehhez szükséges a harmonikus testi-szellemi, érzelmi és szociális háttér biztosítása. A családban nevelkedő kisgyermek számára segítve a családi nevelést, a bölcsődei ellátás alatt feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek

nemzetiségi/ etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével, kompetenciájának figyelembe vételével segítse a megfelelő fejlődést.

Alapelvek:

- a családi nevelés tiszteletben tartása
- a nevelés-gondozás egységének elve
- a gyermek személyiségének tiszteletben tartása
- az egyéni bánásmód elve
- a stabilitás és a biztonság megteremtése
- Segítse a gyermek önállóságának kialakulását, aktivitását.

Feladata:

- Az egészséges életmód biztosítása, az egészség védelme
- Egészséges és biztonságos környezet megteremtése, mely a kiegyensúlyozott testi és lelki fejlődéshez szükséges
- Az elsődleges szükségletek egyéni igények szerinti megvalósítása
- Életkori igényeknek megfelelő napirend kialakítása.
- Szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.
- Kulturhigiénés szokások kialakulásának segítése
- Helyes táplálkozás megtanítása
- Szabad levegőn való tartózkodás biztosítása, vitaminellátás
- Fogszuvasodás megelőzése
- A fejlődés rendszeres ellenőrzése
- Az érzelmi fejlődés és a harmonikus szocializáció segítése
- Vidám légkör biztosítása, az elválással járó nehézségek csökkenése
- Személyes kapcsolat kialakítása
- Az én tudat fejlődésének segítése
- A társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályaink elfogadtatása
- Az empátia és tolerancia és az elfogadás fejlődésének segítése
- Közös élmények megszerzése a csoporttársakkal, nevelőkkel, gondozókkal
- Kommunikatív képességek fejlődésének segítése, a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdésekre válaszok)

- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális törődéssel, szükség esetén szakemberek bevonásával
- Jó kapcsolat kialakítása a szülőkkel, gondviselőkkel
- Önálló kreativitás segítése, bátorítás
- A gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása.

Fontos, hogy a családdal, szülőkkel, gondviselőkkel együtt működve segítsük a kisgyermek fejlődését. Ezért színteret kell biztosítanunk a szorosabb együttműködésre, kapcsolattartásra.

Ezek a következők lehetnek:

- az első találkozás
- családlátogatás a felvétel előtt
- szülői értekezlet
- beszoktatás a szülővel
- közös szabadidős programok
- nyílt napok
- fogadó órák

A gyermekek fejlődését segítő eszközök:

Nagymozgást fejlesztő- és segédeszközök:

- o kapaszkodó,
- o bordásfal,
- o különböző méretű labdák,
- o tornapad,
- o Bobath v. terápiás labda,
- o tomaszónyeg,
- o Body-roll hengercsor,
- o egészalakos tükör,
- o dobogósor,
- o golyófürdő,
- o kisméretű csúszda.

Finommotorikát fejlesztő eszközök:

- festékek (alapszínek: piros, sárga, kék),
- ceruzák,
- filctoll,
- zsírkréta,
- gyurma,
- tálsorozat,
- Montessori torony,
- kosarak, tálak,
- játzókendők,
- berakótáblák,
- pingponglabda,
- fakockák (különböző méretűek),
- fagolyó,
- filakonok kupakkal,
- szenzomotoros fejlesztő eszközök.

Hallás-, ritmusfejlesztő eszközök:

- csörgő, csengő, csörgő labdák,
- cintányér,
- triangulum,
- dob.

Sérült gyermekek gondozása:

A sérült kisgyermek bölcsődei gondozása lehetővé teszi, hogy minél fiatalabb életkortól kezdve fejlesztő programmal segítsék a gyermek optimális személyiségfejlődését, biztosítsák a szülőkkel való együttműködést.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy a szülők figyelemmel kísérhessék gyermekük bölcsődei fejlődését, fejlesztését, választ kaphassanak kérdéseikre, igény szerint írásos fejlesztő programot kérhessenek otthonra. Fontos, hogy a kisgyermeknevelő a sérült gyermeket önálló személyiségként fogadja el, gondozását-nevelését a gyermek egyéni igényének figyelembevételével végezze. A kisgyermeknevelő a sérült gyermekekkel való foglalkozás során módszerében figyelembe veszi, hogy náluk hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat, és ebben direktbben kell részt vennie, mint az egészséges gyermekeknél.

A sérült gyermek esetében kevésbé építhet arra a belső motivációra, amely az ép gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán.

A bölcsődevezető feladatai:

- A munkahelyeken folyó napi munka felelős irányítója, részt vesz az intézmény szakmai irányításában.
- Felelős a bölcsőde működési feltételeiért (személyi-tárgyi feltételek).
- Felelős a bölcsődei dolgozók munkájáért, a bölcsődében gondozott gyermekek harmonikus fejlődéséért.
- A helyi adottságok figyelembevételével megszervezi a bölcsőde munkarendjét, a dolgozók munkabeosztását.
- Irányítja és ellenőrzi a bölcsőde gondozási és nevelési feladatainak ellátását.
- Törekszik arra, hogy minden csoportnak állandó kisgyermeknevelői legyenek, a napirend megtervezésénél szakmai segítséget nyújt.
- Ahol sajátos nevelési igényű gyermek felvétele történik, illetve speciális csoport kialakítására kerül sor, megteremti és biztosítja a működés feltételeit.
- Ha egy gyermek megbetegszik, gondoskodik arról, hogy a szülőt mielőbb értesítsék és a gyermeket elvigyék a bölcsődéből. Fertőző betegség esetén végrehajtja az ÁNTSZ vonatkozó utasításait.
- A gazdasági ügyintéző hiányzása esetén végzi az élelmiszerek tárolását, kiszabását, kiadását. A kiszabást normatívák írják elő, az élelmiszerek tárolását előírások szabályozzák. A bölcsődevezető felelős azért is, hogy minden ételféleségből mintát tegyenek el. Különös gonddal ügyel a tejkonyha munkájára.
- A bölcsőde egész dokumentációjának megfelelő, naprakész, hiteles és pontos vezetéséért felel.
- Feladata az orvosi adminisztráció végzésének elősegítése is.
- Ellenőrzi a kisgyermeknevelőknek a gyermekekkel kapcsolatos dokumentációs munkáját.
- Kezeli a bölcsőde gyógyszerkészletét. A gyógyszerek megfelelő tárolásáról gondoskodik.
- Felelős a bölcsődére, mint intézményre vonatkozó rendeletek, utasítások, jogszabályok végrehajtásáért, illetve betartatásáért. Gondoskodik a munkavédelmi és tűzvédelmi utasítások betartásáról.

- A szakhatóságok által feltárt hiányosságok megszüntetéséről, javításáról azonnal intézkedik.
- Fontos szerepe van a munkaerő szervezésében, kiválasztásában, betanításában.
- Elkészíti a dolgozók munkaköri leírását.
- A bölcsőde dolgozóival megismerteti a belső szabályzatokat, nyomon követi azok érvényesülését, betartását.
- Éves munkatervet készít a dolgozók szabadságolására, a bölcsőde üzemeltetési idejére vonatkozóan.
- Gondoskodik a bölcsőde tatarozásáról, karbantartásáról, felújításáról, az elhasználódott felszerelési tárgyak pótlásáról, a bölcsőde tisztításáról és rendjéről.
- Kapcsolatot tart a családokkal, a gyermekjóléti szolgálattal, a védőnői hálózattal, a környező óvodákkal és lehetőség, illetve igény szerint a hasonló profilú gyermekintézményekkel, valamint a kijelölt módszertani bölcsődével.
- Szakmai tudását a követelményeknek megfelelően szinten tartja, továbbképzéseken vesz részt.

(Szakirodalomként, iránymutatásként használt: „A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS SZAKMAI SZABÁLYAI, Módszertani levél”).

Vezetői és Szakmai program összesítve

„Határozz, mit kell tenned; hiánytalanul tedd meg, amit elhatároztál.”

(Benjamin Franklin)

- A vezetői munkám során az ellátás színvonalának emelése mellett ésszerű, gazdaságilag stabil, jól tervezhető működést szeretnék biztosítani minden területen, mely a Gondozási Központ hatáskörébe tartozik.
- A közös cél elérése érdekében a munkatársakkal együttműködve, egy teljesen újszerű, igényekhez igazodó működést tudunk majd biztosítani.
- A már megvalósult ellátások szakmai színvonalának emelése, a kollégák szoros együttműködésével.
- Célszerű egy olyan közös informatikai hálózat kiépítése, melyet az alap – és szakosított ellátásban dolgozók egyaránt használnak, így egy család komplex nyomon követése átfogóan megoldható.
- Felelősségteljes gondolkodásmóddal, következetesen felépített kitartó munkával kívánom ellátni a megpályázott munkakört.
- Egy színvonalas Gondozási Központ fejlesztése, innovációs törekvésekkel.
- Segíteni kívánom a költségvetésünk hatékony, gazdaságos felhasználását. Ésszerű fejlesztési elképzelések megvalósításával.
- A Szolgáltató Központ hatékony működtetése, rendszeres jelentések, beszámolók készítése.
- Minőségügyi feladatok bevezetése, belső auditok szervezése
- Fontos, hogy a szakmai minimumfeltételek mellett az egyéni érdekek mentén megvalósulhasson az ellátás.
- A szakképzetségi mutatók kidolgozása, megfelelő létszámú szakember biztosítása.
- Fontos, hogy minden munkatársunknak lehetősége nyíljon a továbbképzéseken való részvételre, ezért pályázati forrásból belső képzéseket kívánok megvalósítani. A belső oktatásban aktívan részt kívánok venni.
- Fontosnak tartom, hogy lehetőség nyíljon a „Segítők segítségére”, ezért rekreációs programok megvalósítását tervezem az ellátásban részt vevő szak, és egyéb – háttérben dolgozó munkatársak számára egyaránt.
- A dolgozók részére kedvezmény kártya kerülhetne bevezetésre, melyet különböző kedvezményekre vehetnének igénybe (cégek megkeresése – kapcsolatok alapján).

- Egységes szakmai protokollok, indikátorok kidolgozása, használata.
- Szociális szolgáltatások minőségfejlesztése, ágazati feladatok, szoros kapcsolattartás a fenntartóval, szakmai testvér szervezetekkel.
- Pályázatfigyelés bevezetése, így azonnali lépések tehesük a fejlesztések területén.
- A feladatok arányos felosztása, struktúra átvilágítása.
- Barátságos munkahelyi légkör kialakítása.
- Hozzártatózókkal, családokkal való szoros kapcsolattartás.
- Személyi és tárgyi feltételek fejlesztése.
- Pszichiáter szakorvossal, pszichológussal való szoros szakmai együttműködés, havi meghatározott óraszámban, így a demens, idős betegek orvosi ellátása helyben történne meg. Illetve ugyanez biztosítása a dolgozók számára, hogy a burn out elkerülhető legyen.
- Korábban az egyes területekhez hozzáfűzött javaslatokkal kiegészítve

További elképzeléseim:

A népesség elöregedése, a családi struktúrák változásai, valamint a lakosság anyagi helyzete romlásának következtében megnőtt az igény a személyes gondoskodási formák iránt.

A munkahelyek folyamatos megszűnése miatt megfigyelhető a fiatalok elvándorlása. Többek között ennek is köszönhető, hogy ma már kevésbé jellemző a több generáció együttélése, ami megnehezíti az önmaguk ellátásában segítségre szoruló időskorúak gondozását. Emiatt egyre növekszik azok aránya, akik idősen egyedül élnek. Emellett növekvő tendenciát mutat azok száma is, akik különböző testi, szellemi valamint szociális problémákkal küzdenek és emiatt segítségre szorulnak.

Idősek számára nyújtott szolgáltatási lehetőségek (természetesen a már meglévő igényeket maximálisan figyelembe vevők mellett) fejlesztése:

- Memória Klub – játékos memóriajavító programok szervezése
- Rehabilitációs, mozgásszervi problémákat segítő foglalkozások, sportolási lehetőség bevezetése (reggeli torna, kézügyességet célzó egyszerűbb labdajátékok, stb...), zeneterápia, színhátszó kör kialakítása
- Az időseket motiválni arra, hogy kézügyességüket használva fejlesztő foglalkozásokon vegyenek részt, ahol pl. kis terítők, egyéb kézműves dolgok készítése után kiállítások

szervezésére is sor kerülhet, megmutatva az idősök hasznosságát a társadalom életében.

- A szociális étkeztetési kör kibővítése, adott anyagi lehetőségeken belül, reggeli, uzsonna lehetősége, akár saját konyhakert megvalósításával.
- Helyi szűrővizsgálatok szervezése, civil szervezetek segítségével.
- A közmunka program kibővítése az intézményrendszerre, a háttérszolgáltatásban dolgozók megbecsülését segítő, hogy minél többen tudjanak munkalehetőséghez jutni (a fenntartóval szoros együttműködve).

Gazdálkodás, anyagi lehetőségek kiaknázása:

- Az intézmény költséghatékony működésének biztosításai
- Takarékoságot szolgáló lehetőségek felkutatása
- Emelt normatívájú lehetőségek feltérképezése, biztosítása
- Pályázati lehetőségek feltérképezése, elkészítése, szakmai felügyelete, a civil szervezetekkel és alapítványokkal közös együttműködési lehetőségek felderítése
- Saját Alapítvány, Egyesület létrehozása

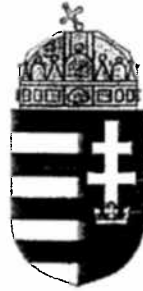
Összegzés

- Tudom, és hiszem, hogy egy jó vezető jó csapatszellemet tud kialakítani, ahol a dolgozók nem érzik tehernek a munkát.
- Hiszem, hogy ésszerű gazdálkodás mellett van lehetőség a megújulásra, s mindez a településen végzett intézményi munka társadalmi megjelenítését is célozza.
- A fenntartóval kialakított jó kapcsolat, a társintézményekkel való szoros együttműködés nagy sikerekhez juttathat.
- Bízom a leendő kollégáim emberi hozzáállásában, szakmai felkészültségében.
- A mindennapi munkavégzés aktív résztvevője, nyomonkövetője kívánok lenni, valamint a rendszeres és rendkívüli ellenőrzéseket megvalósítva kívánom biztosítani a az elvárt minőségi munkavégzést.

Ezért azt gondolom, hogy közös céllal, közös jövőt építhetünk fel...

Nyíregyháza, 2015. augusztus 14.

Jédenákné Rácz Bernadett

OEKSZT/124-28/2014

Szám: SZV 1

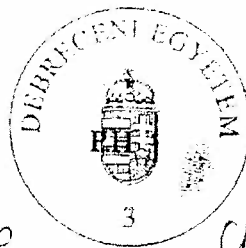
Oklevél

Ezt az oklevelet **JEDENÁKNÉ RÁCZ BERNADETT** részére
állítottuk ki, aki **KEMECSE** (városban, községben)
1975 év **IX.** hónap **16.** napján született, anyja neve: **VIZI ERZSÉBET**.

A fent nevezett **2014** év **V.** hónap **9.** napján az **IDŐSEK**
SZOCIÁLIS ELLÁTÁSA témacsoportból a
DE - EK szakvizsgabizottsága előtt
MEGFELELT
eredménnyel szociális szakvizsgát tett.

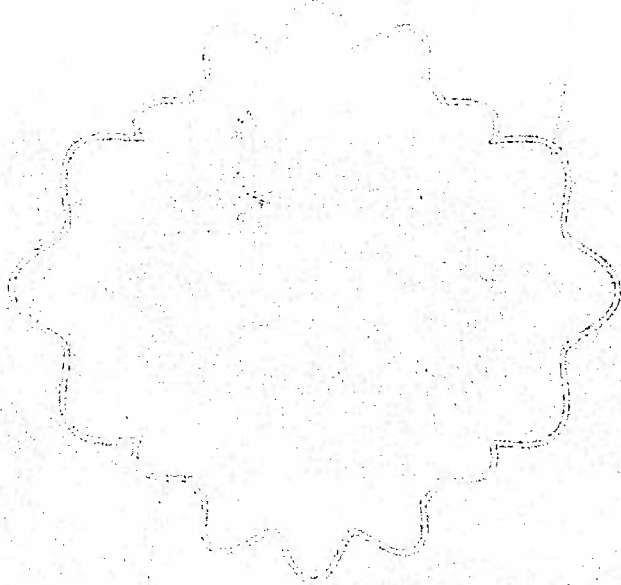
Jelen oklevél a fent nevezettet szakvizsgázott **SZOCIÁLIS MUNKÁS**
cím használatára jogosítja.

Kelt: **NYÍREGYHÁZA** **2014** év **V.** hónap **9.** napján.

[Handwritten signature]
a szakvizsgabizottság elnöke

[Handwritten signature]
a vizsgáztató intézmény vezetője

Sorszám: P/H 000494 XII-253/2004. szám

FŐISKOLAI OKLEVÉL JEDENAKNE

Ez az oklevél **RACZ BERNADETT** számára állítottuk ki,

aki **1995.** évben **SZEPTEMBER** hó **16.** napján **REMECSÉ** városban (országban)

SZABOLCS-SZ.B. megyében **MAGYAR** országban született, és **2000/2001.** tanévtől **2003/2004.** tanévig

**a DEBRECENI EGYETEM
EGESZSEGUGYI
FŐISKOLAI KARAN**

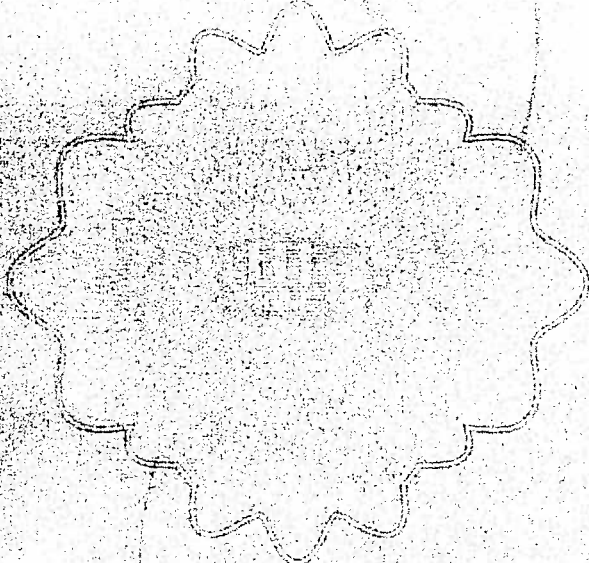
közközi tanulmányi követelményeinek eleget tett.
Szakdolgozatát: _____

A Záróvizsga-Bizottság **2004** évi **JÚNIUS** hó **08-1** határozata alapján nevezett **általános szociális munkássá**

Oklevélnek minősítése **jó** nyitvánnyal

Kelt Nyiregyháza **2004** évi **JÚNIUS** hó **20.** n.

[Handwritten signature]
1. Záróvizsga-Bizottság elnöke *[Handwritten signature]*
RÉKTÓRA

Sorszáma: PTK000943 56/2010P szám
Hivatalos szám: 21120

OKLEVÉL

Ezt a szakirányú továbbképzésben szerzett oklevelét **Jedendőkne**

Rácz Bernadett száma: álhltorik ki,
aki 1975. év szeptember hó 16. napján

Kemecse városban (községben)

Szabolcs-Sz. megyében Magyar országban
született, és **Debreceni Egyetem** (felsőoktatási

intézményben) szerzett **2004.** év **06.** hó **20.** napján kelt,
XII-253/2004. számon kiadott oklevelével igazolt **főiskolai**

szintű végzettsége, **ált. szóc. munkás** szakképzésére
alapján az **2007/08.** tanévtől a(2) **2009/10.** tanévtől

Nyugat-magyarországi Egyetem (felsőoktatási intézmény)

Közgazdaságtudományi Kar

Egészségügyi menedzsment szakirányú szakfőiskolai tanulmányokat folytatott

A Záróvizsga-Bizottság előtti **2011.** év **06.** hó **24.** napján

telj. záróvizsga alapján (vagy vizsgáinak megtekintésén) **egészségügyi menedzsment**

szakértő szakirányú szakfőiskolai szakképzésért szerzett

Kelt **Sopron** **2011.** év **07.** hó **01.**-n.

Kovács
a Záróvizsga-Bizottság elnöke

A. Ttl. 1179/Angol t. sz. 00335
Felsőfokú Tanulmányi Osztály (Fax: 5251)
Létre jött részről: L. 2008. XII. 12.

NYILATKOZAT

Alulírott, Jedenákné Rác Bernadett nyilatkozom, hogy nem állok cselekvőképességet érintő gondnokság alatt.

Nyíregyháza, 2015. augusztus 24.

Jedenákné Rác Bernadett

Törzslap száma: 44/1993.

**EGÉSZSÉGÜGYI SZAKISKOLAI
KÉPESÍTŐ BIZONYÍTVÁNY**

RÁCZ BERNADETT

Született: KEMECSE városban (községben)

1975. év szepember hó 16. napján

(anyja neve: _____)

VIZI ERZSÉBET)

tanulmányait a Zay Anna Egészségügyi
Szakközépiskola és Szakiskolában

Az egészségügyi szakiskolai

képesítővizsga-bizottság előtt az ÁLTALÁNOS
APOLÓ ÁLTALÁNOS ASSZISZTENS
szakon eredményes képesítő vizsgát tett, a következő
eredménnyel:

szakmai elmélet: jó /4/

szakmai gyakorlat: jó /4/

történelem, társadalmi ismeretek: közepes /3/

A képesítő bizonyítvány minősítése: jó /3,6/

Ez az egészségügyi szakiskolai képesítő bizonyítvány az 1985. évi I. törvény 84. § (4) bekezdése értelmében a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi munkakörök betöltésére képesít.

Kelt Nyíregyháza, 1993. évi június hó 25. n.

Jertu János
(a vizsgabizottság elnöke)

Alékesi Katalin
(az iskola igazgatója)

Általános ápolók,

általános asszisztensek

A. T. U. 531/E/1993. sz. rendelettel a köznevelési törvény 108. § (1) bekezdésében
Pátria Nyomda Rt. (Psz.: 5-7645)
Látta: MKM. részéről J. J. 1992. X. 14. szám alatt felvéve

Budapest, 1993. év június hó 25. n.

MUNKÁLTATÓI IGAZOLÁS

Kérésére igazolom, hogy a Debreceni Egyetemen

Székhelye : 4010 Debrecen, Egyetem tér 1.

Név : Jedenákné Ráczi Bernadett

Születési hely, idő : Kemece 1975.09.16

Születési neve : Ráczi Bernadett

Anyja neve : Vizi Erzsébet

Lakcím : 4405, NYIREGYHÁZA (BORBÁNYA), Vaskapu utca 14.

Heti munkaidő : 40.00 óra

Munkakör : szociális munkás

2013.10.24 - től jelenleg is határozatlan időtartamú közalkalmazotti jogviszonyban áll.

Debrecen, 2015.07.31

Béla / Nyitász
.....
ügyintéző

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és
Egyetemi Oktatókórház
4400 Nyíregyháza, Szent István utca 68.
Tel.: 42/599-700

MUNKALTATÓI IGAZOLÁS

Alulírott munkáltató igazolom, hogy **JEDENÁKNÉ RÁCZ BERNADETT**
főorvos

leánykori neve : Rác Bernadett
adószáma : 8397042792
születési ideje : 1975.09.16.
helye : Kemece
anyja neve : Vizi Erzsébet

1993.07.01-től 1994.11.30-ig Jósa András Oktatókórház Nyíregyháza,
1995.02.21-től 1997.12.31-ig Jósa András Oktatókórház Nyíregyháza,
2000.04.01-től 2003.12.31-ig Pszichiátriai Szakkórház Nagykálló,
2004.07.01-től 2009.09.30-ig Sz.Sz.B.Megyei Pszichiátriai Szakkórház
Nagykálló.

Ezt az igazolást a dolgozó kérésére adtuk ki.

Nyíregyháza, 2015. augusztus 12.

PH.

Pálkóczy
.....
Munkaügyi előadó

Sikszainé
.....
Munkaügyi előadó

IGAZOLÓLAP

11/11/2010

I. Munkáltató adatai

- 1 Neve: Sántha Kálmán Szakkórház Nonprofit Kft.
2 Címe: 4320 Nagykálló Szabadság tér 13.
3 Adószám: 14767326-4-15
4 TEÁOR szám:

II. Munkavállaló adatai

- 5 Neve: Jedenákné Rác Bernadett
6 Születési neve: Jedenákné Rác Bernadett
7 Anyja neve: Vizi Erzsébet
8 Születési hely/idő: Kemece 1975.09.16
9 TAJ száma: 082 347 561
10 Állandó lakhelye: 4400 Nyíregyháza, Kéményseprő út 5/a
11 Tartózkodási helye:

III. Az utolsó munkaviszonyra vonatkozó adatok

- 12 Munkaköre: vezető asszisztens
FEOR: 4191 Titkárnő
13 Kezdet: 2009.10.01
14 Vége: 2010.01.31
15 Megszűnés módja: Közös megegyezéssel
16 A munkaviszony megszűnésének időpontját megelőző 4 naptári negyedév kezdőnapja (az időszak kezdete):
17 A munkaviszony megszűnésének időpontját megelőző 4 naptári negyedév kezdőnapjától a munkaviszony utolsó napjáig terjedő időszakban elért munkaerő-piaci járulékalap összege:
0 azaz nulla Ft
18 A munkaviszony megszűnésének időpontját megelőző 4 naptári negyedév kezdőnapjától a jogviszony utolsó napjáig tartó időszakban azoknak a hónapoknak a száma, amelyekben a munkavállalónak volt járulék alapja (az érintett hónapok száma): 0
19 Az utolsó legalább 6 hónapig betöltött munkakör megnevezése: vezető asszisztens
FEOR: 4191 Titkárnő

IV. A munkaviszony időtartama alatt igénybe vett 30 napot meghaladó fiz. nélküli szabadság időtartama, mértéke

Nagykálló

20 _____ hó _____ nap

Sántha Kálmán Szakkórház Nonprofit Kft.
Közhasznú és Egyetemi Civil Szervezet
Nyíregyháza, Kéményseprő út 5/a
Tartózkodási helye: Kemece, Kéményseprő út 5/a
Adószám: 14767326-4-15

Rékúdy Szilveszter
cégszerű aláírás

Átvettem:

20 _____ hó _____ nap

_____ a munkavállaló aláírása

IGAZOLÓLAP

1 000 33301

Munkáltató adatai

- 1 Neve: Szabolcs-Szatmár-Bereg M.-i Kórházak és Egy. Okt.k
2 Címe: 4400 Nyíregyháza Szent István utca 68.
3 Adószám: 15813743-2-15
4 TEÁOR szám: 7022

Munkavállaló adatai

- 5 Neve: Jedenákné Rácz Bernadett
6 Születési neve: Rácz Bernadett
7 Anyja neve: Vizi Erzsébet
8 Születési hely/idő: Kemece 1975.09.16
9 TAJ száma: 082 347 561
10 Állandó lakhelye: 4400 Nyíregyháza, Kéményseprő út 5/a
11 Tartózkodási helye:

Az utolsó munkaviszonyra vonatkozó adatok

- 12 Munkaköre: integratív orvoslás vez. koord.,vez. asz
FEOR: 4111 Titkár(nő)
13 Kezdet: 2010.02.01
14 Vége: 2013.05.09
15 A munkaviszony megszűnésének időpontját megelőző négy naptári negyedév kezdőnapja (az időszak kezdete):
2012.04.01
16 A munkaviszony megszűnésének időpontját megelőző négy naptári negyedév kezdő napjától számított négy naptári negyedévben elért munkaerő-piaci járulékalap összege (Ft):
3296703 azaz hárommillió-kettőszázkilencvenhatezer-hétszázhárom Ft
17 A munkaviszony megszűnésének időpontját megelőző négy naptári negyedév kezdő napjától számított négy teljes naptári negyedévben elért azon hónapoknak a száma, amelyekben a munkavállalónak volt járulékalapja (az érintett hónapok száma): 8,24
18 Az utolsó legalább hat hónapig betöltött munkakör megnevezése: integratív orvoslás vez. koord.,vez. asz
FEOR: 4111 Titkár(nő)
19 A munkaviszony időtartama alatt igénybe vett 30 napot meghaladó fizetés nélküli szabadság időtartama:
20 Jelen igazolólapon munkaviszonyként felsorolt jogviszonyokra megszűnésekor, megszüntetésekor irányadó, szerződésben megállapított alapbér/illetmény/díjazás összege (Ft) (Az adat tájékoztató jellegű, közzéte a szociális biztonsági rendszerek koordinációjáról szóló rendeletek végrehajtása érdekében szükséges, a magyarországi álláskeresői ellátásra való jogosultságot nem befolyásolja.): 139995Ft
Az összeg bruttó/nettó (lásd Kiegészítő útmutató)

Nyíregyháza 20 15 július hó 31 nap

Átvettem: 20 _____ hó _____ nap

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei
Kórházak és Egyszemélyi Orvosi
Humán Erőforrás Igazgatóság
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei
Kórházak és Egyszemélyi Orvosi
Humán Erőforrás Igazgatóság
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei
Kórházak és Egyszemélyi Orvosi
Humán Erőforrás Igazgatóság

Rehuldy Szilvia
cégszerű aláírás

a munkavállaló aláírása

HATÓSÁGI ERKÖLCSIBIZONYÍTVÁNY

KÖZIGAZGATÁSI ÉS ELEKTRONIKUS KÖZSZOLGÁLTATÁSOK KÖZPONTI HIVATALA

IGAZOLOM HOGY

JEDENÁKNÉ RÁCZ BERNADETT

Szül. RácZ Bernadett

Kemecse, 1975.09.16.

anyja szül. neve: Vizi Erzsébet

magyar állampolgár

4405 Nyíregyháza, Vaskapu utca 14. alatti lakos

a bűnügyi nyilvántartási rendszer adatai alapján

BÜNTETLEN ELŐÉLETŰ

NEM ÁLL KÖZÜGYEKTŐL ELTILTÁS HATÁLYA ALATT

NEM ÁLL FOGLALKOZÁSTÓL VAGY TEVÉKENYSÉGTŐL ELTILTÁS HATÁLYA ALATT

Budapest, 2015. május 29.

Dr. Koröm Rita
Dr. Koröm Rita
főosztályvezető

Ezen nyilatkozat kiállítására 90 napig. A hatósági erkölcsi bizonyítvány a személyazonosság igazolását szolgálja és nem tartalmaz adatot az állampolgárról. A hatósági erkölcsi bizonyítvány kiállítását az illetékes hatóságok közzé tartják az állampolgárról. Jelen nyilatkozat kiállítását az illetékes hatóságok közzé tartják az állampolgárról. A hatósági erkölcsi bizonyítvány kiállítását az illetékes hatóságok közzé tartják az állampolgárról. A hatósági erkölcsi bizonyítvány kiállítását az illetékes hatóságok közzé tartják az állampolgárról.

ADATVÉDELMI ZARADÉK

A hatósági erkölcsi bizonyítványban átadott személyes adatok az információs közérdek védelme és az információszabadság 2011. évi GXII. törvény szerinti közzététel (közérdek) miatt nem kerülnek közzétételre. A hatóságok az adatkezelés során a személyes adatok védelme érdekében a szükséges intézkedéseket megteszik. A hatóságok az adatkezelés során a személyes adatok védelme érdekében a szükséges intézkedéseket megteszik.

046164502

EP1505280005

21

Kibocsátó adatai

Vevő adata

Közigazgatási és Elektronikus
Közszolgáltatások Központi Hivatala
1094 Budapest, Balázs B. u. 35
Telefonszám: 06 (1) 455-6700
Adószám: 15721475-2-43

JEDENÁKNÉ RÁCZ BERNADETT
4405 NYÍREGYHÁZA,
VASKAPU utca 14.

Lapszám 1	Bizonylat kelte 2015.05.29.	Bizonylat sorszáma: ERB141708/2015
Fizetés módja: készpénz átutalási megbízás.	Teljesítés kelte 2015.05.29.	Észékeltség dátuma: 2015.05.29.
Szolgáltatás megnevezése: Hatósági erkölcsi bizonyítvány egyedi	Mennyiség: 1	Mennyiségi egység: db
		Egységár: 3100
		Érték: 3100

ÁFA hatályon kívüli értékesítés **Fizetendő összesen: 3100 Forint 00/100**
Azaz: **háromezer-egyszáz Forint 00/100**

Befizető azonosító: 300010000000000111359255
Tájékoztató szöveg: Az igazgatási szolgáltatási díjat igazoltan megfizette.

[Handwritten signature]

Csontos István
előkhelyettes

saját kézbe
NYÍREGYHÁZA
VASKAPU utca 14.
4405
JEDENÁKNÉ RÁCZ BERNADETT
RL 1006 223 196 442 3

R

20

NYILATKOZAT

Alulírott Jedenákné Rác Bernadett nyilatkozom, hogy a pályázati anyagban foglalt személyes adataimnak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez hozzájárulok, a pályázati eljárásban részt vevők a pályázati anyagomba betekintheznek.

Nyíregyháza, 2015. augusztus 24.

Jedenákné Rác Bernadett

NYILATKOZAT

Alulírott Jedenákné Rác Bernadett nyilatkozom, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI tv. 15§ -nak 8. bekezdésében meghatározott kizáró ok velem szemben nem áll fenn.

Nem állok cselekvőképességet kizáró vagy korlátozó gondnokság alatt.

Nyíregyháza, 2015. augusztus 24.

Jedenákné Rác Bernadett

NYILATKOZAT

Alulírott Jedenákné Rác Bernadett nyilatkozom, hogy sikeres elbírálást követően vagyonynyilatkozat tételi eljárás lefolytatását vállalom.

Nyíregyháza, 2015. augusztus 24.

Jedenákné Rác Bernadett

NYILATKOZAT

Alulírott, Jedenákné Rác Bernadett nyilatkozom, hogy nem állok cselekvőképességet érintő gondnokság alatt.

Nyíregyháza, 2015. augusztus 24.

Jedenákné Rác Bernadett

NYILATKOZAT

Alulírott, Jedenákné Rác Bernadett nyilatkozom, hogy a pályázatomat és az abban foglalt személyes adatokat a Nyírbátor Város Önkormányzata képviselő – testületének tagjai, valamint e testületek döntéshozatali eljárásában közreműködő személyek, a pályázók meghallgatását végző bizottság tagjai megismerhetik, kezelhetik, és nyilvánosságra hozhatják.

Nyíregyháza, 2015. augusztus 24.

Jedenákné Rác Bernadett

NYÍRBÁTOR VÁROSPOLGÁRMESTERÉTŐL
4300. Nyírbátor, Szabadság tér 7. sz.
Távbeszélő száma: 42/281-095., Telefax száma: 42/281-311

Ügyirat száma: /2015.

Előterjesztés
- a Képviselő-testülethez -

Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának jóváhagyására

Tisztelt Képviselő-testület!

2015.05.27-én a Képviselő-testület döntött a Belügyminisztérium és Önkormányzatunk között létrejött megállapodás alapján Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának, valamint az azt megalapozó tanulmányának előzetes jóváhagyásáról, mely dokumentumok megküldésre kerültek a Belügyminisztérium részére jóváhagyás céljából.

A Belügyminisztérium 2015. augusztus 31-i levélben tájékoztató levelet küldött, melyben a dokumentumok szakmai megfelelőségét igazolták, így a megállapodás alapján a Képviselő-testület jóváhagyhatja a korábban már ismertetett dokumentumokat, melyeken technikai módosítások történtek. A végleges dokumentumokat jelen előterjesztés mellékleteként csatoltuk.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, a mellékelt határozat tervezetét jóváhagyni szíveskedjen.

Nyírbátor, 2015. szeptember 07.

Tisztelettel:

Máté Antal
polgármester

Határozat-tervezet

**Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
/2015. (V.....)
önkormányzati határozata**

Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának jóváhagyására

A Képviselő-testület

- megismerte és jóváhagyja az 1. számú melléklet szerint Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját, valamint a 2. számú melléklet szerint az azt megalapozó tanulmányt.

NYÍRBATOR VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Projekt azonosító: ÉAOP-6.2.1/K-13-2014-0002

NYÍRBÁTOR VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2015. augusztus

Készült: Belügyminisztérium megbízásából
Projekt azonosító: ÉAOP - 6.2.1/K-13-2014-0002

Készítette: ITS Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft
(konzorcium tagja)

TRENECON COWI

MEGAKOM

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Róka László
Megyei koordinátor	Kézy Béla
Felelős tervező	Komádi Mónika
Településtervező	Gibáné Guthy Judit, TT 15-0043
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Krajnyák Nóra, TK 01-5241
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Perjés Tamás, 13-3215, 13-64972 Molnár Zoltán
Társadalompolitikai szakértő	Nyírcsák János
Gazdaságfejlesztési szakértő	Vásárhelyi Réka
Antiszegregációs szakértő	Adorján Emese
Partnerségi szakértő	Komádi Mónika
Energiaközmű-tervező	Dima András, 01-2130
Környezetvédelmi szakértő	Dima András
Műemlékvédelmi szakértő	Nagy Tibor, É 15-0085

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Nyírbátor Város Önkormányzata

Máté Antal, Pappné Dr. Fülöp Enikő, Batai Árpád, Sipos Gábor,
Papp Mária

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	7
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	8
2.1	A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	8
2.2	A VÁROSRESZSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	12
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	16
3.1	JÖVŐKÉP	16
3.1.1	<i>Társadalom</i>	17
3.1.2	<i>Gazdaság</i>	18
3.1.3	<i>Táji, természeti és épített környezet</i>	18
3.1.4	<i>Térségi szerepkör</i>	18
3.2	A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	19
3.2.1	<i>Átfogó célok</i>	19
3.2.2	<i>Városi szintű középtávú tematikus célok</i>	20
3.2.3	<i>Városrészi szintű területi célok</i>	25
3.3	A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	28
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	31
4.1	AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	31
4.2	AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	33
4.2.1	<i>Városközpont AT</i>	33
4.2.2	<i>Szociális városrehabilitációs AT</i>	33
4.2.3	<i>Turisztikai AT</i>	34
4.2.4	<i>Ipari Park AT</i>	34
4.3	AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	34
4.3.1	<i>Kulcsprojektek</i>	35
4.3.2	<i>Hálózatos projektek</i>	38
4.3.3	<i>Egyéb projektek</i>	38
4.4	A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	41
4.5	A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	43
4.5.1	<i>Az ütemezés indoklása</i>	43
4.5.2	<i>A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése</i>	43
4.6	A FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	45
5	ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM	49
5.1	A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	49
5.2	AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	52
5.3	ANTISZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	53
5.3.1	<i>A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések</i>	53
5.3.2	<i>A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések</i>	55
5.3.3	<i>A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések</i>	55
6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	57
6.1	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	57
6.1.1	<i>Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire</i>	57
6.1.2	<i>Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz</i>	58
6.1.3	<i>Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat</i>	62
6.2	BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	69

6.2.1	<i>A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata</i>	69
6.2.2	<i>A célok logikai összefüggései</i>	71
6.2.3	<i>A stratégia megvalósíthatósága</i>	71
6.2.4	<i>A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása</i> ...	72
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	74
8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	78
8.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	78
8.1.1	<i>Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet</i>	78
8.1.2	<i>Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás</i>	78
8.1.3	<i>Tervalku</i>	79
8.1.4	<i>Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése</i>	79
8.1.5	<i>Turisztikai klaszter és a város turisztikai stratégiájának létrehozása</i>	80
8.1.6	<i>Foglalkoztatáspolitikai eszközök</i>	80
8.1.7	<i>A magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés</i>	81
8.2	AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI	81
8.3	A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	84
8.4	A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	86
8.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	88
8.5.1	<i>Az ITS intézkedéseire kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása</i>	88
8.5.2	<i>A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása</i>	101
	RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK	104

Táblázatjegyzék

1. táblázat Nyírbátor SWOT-elemzése.....	9
2. táblázat Városrészek funkciói.....	15
3. táblázat A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok közötti összefüggés.....	25
4. táblázat A középtávú városi célok és a projektípusok kapcsolata.....	42
5. táblázat A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése 2015-2023.....	43
6. táblázat Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció.....	45
7. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve.....	47
8. táblázat A 2. szegregátum adatainak változása (2001, 2011).....	50
9. táblázat A város szegregációs jellemzőinek változása.....	52
10. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseire.....	57
11. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz.....	58
12. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az OFTK specifikus céljaihoz.....	58
13. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz.....	61
14. táblázat A rendezési terv módosítását igénylő konkrét beavatkozások, tevékenységek.....	62
15. táblázat Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja.....	63
16. táblázat A gazdasági program és az ITS összhangja.....	65
17. táblázat Az ITS kapcsolódása a Környezetvédelmi Programhoz.....	66
18. táblázat A célok és a helyzetértékelésben azonosított problémák, adottságok kapcsolata.....	69
19. táblázat A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	74
20. táblázat A célok érintettsége a kockázatok által.....	76
21. táblázat A városfejlesztés szervezeti rendszere.....	83
22. táblázat Munkamegosztás a Nyírbátor és a vonzáskörzetébe tartozó települések között.....	85
23. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai.....	91
24. táblázat Területi (városrészi célok) eredményindikátorai.....	92
25. táblázat Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai.....	94
26. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai.....	97

Ábrajegyzék

1. ábra Nyírbátor városrészeinek főbb munkaerő-piaci mutatói.....	13
2. ábra Nyírbátor jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések.....	19
3. ábra Nyírbátor jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések.....	24
4. ábra Nyírbátor városfejlesztési célrendszere.....	29
5. ábra A tematikus és a területi célok közötti összefüggések.....	30
6. ábra Nyírbátor antiszegregációs célrendszere.....	53
7. ábra A vélemények kezelésének alapvető lépései.....	87
8. ábra A monitoring folyamatának összefoglalása.....	101

Térképjegyzék

1. térkép Nyírbátor városrészei.....	13
2. térkép Nyírbátor tervezett akcióterületei.....	32
3. térkép Nyírbátor szegregátumai a 2011. évi népszámlálási adatok alapján.....	50

1 Bevezetés

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek. Ennek érdekében a Belügyminisztérium nyílt közbeszerzési eljárást hirdetett a járásszékhelyek

- integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS),
- (ahol szükséges) településfejlesztési koncepciójának,
- valamint az ezek kiindulási alapjaként szolgáló ún. megalapozó vizsgálatnak a kidolgozására.

A folyamat részeként Nyírbátorváros vonatkozásában is elkészülnek a fenti dokumentumok. A stratégiai tervezés tétje jelentős: egyrészt a most kijelölendő irányok (milyen városban szeretnének élni) hosszú távra meghatározzák a település fejlődését, jövőjét; másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a 2014-2020-as EU-s tervezési időszakban rendelkezésre álló forrásokból milyen mértékben tud részesülni a város, illetve azokat mely területeken és mennyire hatékonyan tudja felhasználni.

Jelen dokumentum **Nyírbátor Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája**, amely a 2011-ben készült és 2013-ban aktualizált Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) átdolgozása. Az ITS **kijelöli a közép-távon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit**– elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához.

Az ITS az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.),
- Városfejlesztési Kézikönyv (Második, javított kiadás, NFGM, 2009. január 28.).

Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítését egy részletes **megalapozó vizsgálat** (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg, amely – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. Ezekre reagálnak az ITS keretében megfogalmazott célkitűzések és azonosított beavatkozások.

Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi **egyeztetése és elfogadása** a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Nyírbátor Város Önkormányzata Partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történt.

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Nyírbátor Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik gazdasági decentruma, ahol a kiváló üzleti infrastruktúrának (Ipari Park, Inkubátorház), valamint az önkormányzat hatékony befektetés-ösztönzési és vállalkozásfejlesztési tevékenységének köszönhetően számos hazai és nemzetközi jelentőségű ipari vállalkozás működik (2013-ban 715). A jelentkező további telephelyigényeket az önkormányzat egyre kevésbé tudja kielégíteni a jelenlegi ipari területeken, ami mérsékelheti az egyik fő bevételnek számító, 2014-ben csaknem 1 milliárd forintnyi iparüzési adó növekedési ütemét.

A vállalkozói szféra – beleértve a helyi mikro- és kisvállalkozásokat is – foglalkoztatási kapacitása nagy, aminek köszönhetően Nyírbátor meghatározó ingázási célpont: nemcsak a közeli településekről, hanem például Nyíregyházáról és Debrecenből is érkeznek munkavállalók. Mindezt elősegíti a város rugalmas és kiszámítható megközelíthetősége: egyfelől jók a közösségi közlekedési kapcsolatai, másfelől Nyírbátor az M3 autópályától 10 km-re, a jelentős forgalmat bonyolító 471. számú főútvonal mentén fekszik (a Debrecen – Nyíregyháza – Mátészalka által határolt háromszög közepén). A kedvező közlekedési adottságok mellett azonban több hiányosság is kirajzolódik:

- nincs megfelelő intermodális közlekedési csomópont,
- az Ipari Parkban a közösségi közlekedés feltételei hiányosak,
- az M3 autópályára vezető út minősége rossz,
- a hiányzó elkerülő út miatt a 471. út jelentős tranzitforgalma nagymértékben megterheli a belterületi úthálózatot – növelve a balesetveszély és a környezetszennyezés kockázatát,
- a kerékpárút-hálózat egyes szakaszai hiányoznak.

A feltárt közlekedési problémák ellenére Nyírbátor egyértelműen be tudja tölteni központi funkcióját a gazdaság, a kereskedelem, a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügy, az oktatás és a szociális ellátás területén egyaránt. Ehhez az elmúlt évek beruházásai nyomán többnyire adottak az infrastrukturális feltételek, csak néhány intézmény esetében van szükség általános felújításra. Az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet saját tulajdonú létesítményeinek energiahatékonysági szempontú korszerűsítésére – beleértve a gépészeti, hőszigetelési rekonstrukciót és a megújuló energiaforrások (földhő, termálvíz, nap) használatát is, amihez kiváló a természeti adottságokkal rendelkezik.

Nyírbátor adottságai azonban nemcsak az energiagazdálkodás terén jók, hanem az idegenforgalom szempontjából is: a történelmi és vallási értékekre épülő kulturális és örökségturizmus mellett a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő felépítése óta egyre fontosabb a gyógy- és termálturizmus, aminek köszönhetően elsősorban a külföldi vendégforgalmi mutatók javultak (a vendégek mintegy fele a határon túlról érkezik). A turizmusban rejlő potenciálok kihasználhatóságát csökkenti a helyben elérhető kiegészítő szolgáltatások részleges hiánya – elsősorban a szállás- és vendéglátóhelyek tekintetében. Csökkenti a város vonzerejét, hogy az egyébként városias, esztétikus településképp összehatását rontják a roncsolt, alulhasznosított belvárosi területek.

Annak ellenére, hogy a 12 494 fős lakónépességgel rendelkező Nyírbátor a hasonló nagyságrendű és elhelyezkedésű városokhoz képest számos előnyt tud biztosítani lakosai

számára, mégis folyamatos elvándorlás tapasztalható (2001 és 2013 között a lakónépesség száma mintegy 10%-kal csökkent), ami elsősorban a fiatal, magasabb iskolai végzettséggel rendelkező fiatalokat érinti – csökkentve ezáltal a város munkaerő-kínálatának mennyiségét és minőségét. A szelektív migráció sok esetben már a középiskola kiválasztásánál elkezdődik, ezért fontos a munkaadók igényeihez és elvárásaihoz illeszkedő képzési rendszer kialakítása, amiben az önkormányzat ösztönző és koordinátori szerepet tud ellátni.

A város népességmegtartó ereje a helyi identitás és kohézió erősítésével is javítható, aminek egyik kulcseleme a lakosság jelentős részét kitevő hátrányos helyzetű felzárkóztatása. A kedvezőtlen társadalmi és szociális mutatókkal jellemezhető lakosok elsősorban a város északi részén található szegregátumban élnek, de a negatív folyamatok nemcsak őket érintik. Ezek közül a munkanélküliség jelenségét kell kiemelni (2015 januárjában 1 065 fő álláskeresőt tartottak nyilván), ami Nyírbátor bemutatott gazdasági ereje és az eredményesen megvalósított (köz)foglalkoztatási programok ellenére is a város egyik legnagyobb problémája. Ezt Nyírbátor és az itt működő vállalkozások versenyképességének további növelésével lehet leginkább ellensúlyozni, amiben nagy szerepet játszhat a határmenti fekvésből származó előnyök intenzívebb kihasználása.

1. táblázat Nyírbátor SWOT-elemzése

	Erőségek	Gyengeségek
Gazdaság	<ul style="list-style-type: none"> ■ Azt elmúlt években javult a város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya) ■ Az önkormányzat, illetve részben az itt működő vállalkozások és civil szervezetek is intenzív határmenti partnerségeket tartanak fenn ■ Aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat az önkormányzat ■ A város Ipari Parkkal és Inkubátorházzal rendelkezik, amelyek kihasználtsága magas ■ Jelentősek a mezőgazdasági hagyományok ■ Dinamikusan bővül a szekunder szektor ■ A vállalkozók széleskörű tevékenységeket folytatnak ■ A nemzetközi és országos jelentőségű ipari vállalkozások foglalkoztatási kapacitása kiemelkedő ■ Folyamatosan bővül az üzleti szolgáltatások kínálata ■ A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet ■ A terciér szektorban működő vállalkozások száma emelkedik ■ A folyamatosan bővülő, színvonalas turisztikai attrakciók fontos vonzerőt jelentenek ■ Kiegészítő jellegű turisztikai ágazatok vannak jelen a térségben (pl. vallási és falusi turizmus) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A város az ország keleti, viszonylag periférikus részén fekszik ■ Elaprózott vállalkozási szerkezet, mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző ■ Viszonylag alacsony a vállalkozássűrűség – a működő vállalkozások csökkenő száma mellett ■ Az Ipari Parkban és az Inkubátorházban rendelkezésre álló szabad kapacitások területe korlátozott ■ A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségű ■ A termőterületekre elaprózott birtokszerkezet jellemző ■ Kifejezetten K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban ■ A turisztikai szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói nem felelnek meg maradéktalanul az elvárásoknak ■ Hiányoznak a kiegészítő térségi szintű attrakciókkal való kapcsolódási pontok, a közös turisztikai desztinációmenedzsment
Társadalom	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az éves születések száma meghaladja a 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Növekszik a szelektív elvándorlás mértéke

	Erősségek	Gyengeségek
Környezet és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> halálózásokét, így természetes szaporodásjellemző a városban ■ A lakosság iskolai végzettsége a megyei átlaghoz közelít és folyamatosan javul ■ Az elmúlt években a munkaerő-piaci mutatók javuló tendenciát mutatnak ■ A város kiemelkedő ingázási célpont ■ Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat ■ A civil szervezetek több területen is aktívak ■ Intenzív az együttműködés a civil szervezetek és az önkormányzat között 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Folyamatos a társadalom elöregedése ■ Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya ■ Magas a munkanélküliségi ráta, alacsony a foglalkoztatottság ■ Egyes önkormányzati segélyek igénybevétele növekvő tendenciát mutatott az elmúlt években ■ Magas a hátrányos helyzetű roma lakosság aránya
	<ul style="list-style-type: none"> ■ A termál- és gyógyvíz turisztikailag jól hasznosítható ■ Kedvezőek az adottságok a megújuló energiaforrások hasznosítására ■ Magas az erdőszültség ■ Gazdag a flóra- és faunavilág ■ A város környezeti állapota megfelelő (pl. víz- és levegőminőség) ■ Esztétikus és városias a településkép ■ A város országos jelentőségű műemlékekkel rendelkezik ■ A lakásállomány 2000 óta jelentősen megújult ■ A közműellátottság aránya a víz, a szennyvíz, a villany és a gáz tekintetében egyaránt magas ■ A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya magas ■ A belterületi utak többsége szilárd burkolattal ellátott ■ Jól szervezett a közösségi közlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzati tulajdonú és fenntartású intézmények energiahatékonysági mutatói többnyire kedvezőtlenek ■ Nagy a város külső energiafüggősége mind a lakosság, mind a vállalkozások, mind a közsféra tekintetében ■ A megújuló energiaforrások részaránya jelenleg még alacsony ■ A településkép nem teljesen egységes ■ Alulhasznosított területek találhatóak a városközpontban ■ A város egyes részein viszonylag alacsony a zöldfelületek aránya ■ A közparkok egy része felújításra szorulnak ■ Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya viszonylag magas ■ A településen áthaladó forgalom részben megterheli a város belterületi úthálózatát ■ A belterületi utak egy része nem megfelelő minőségű ■ A külterületi utak többsége burkolat nélküli ■ A település kerékpáros úthálózata hiányos
Közforgalmi szolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> ■ A legtöbb szolgáltatás esetében a szükséges infrastruktúra megfelelő ■ Széles körű és magas színvonalú oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások állnak a lakosság rendelkezésére ■ A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, illetve egyes szolgáltatások esetében a térség lakosai számára is ■ Aktív kulturális, közösségi és sportélet jellemző a városban ■ A közszolgáltatási intézmények belső és külső együttműködése intenzív 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Egyes közintézmények (pl. óvoda) infrastrukturális állapota nem megfelelő ■ A településen nem található felsőoktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata ■ Az önkormányzat befolyása egyes közforgalmi szolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt korlátozott (pl. köznevelés)

	Lehetőségek	Veszélyek
Gazdaság	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az M3 autópálya, a fel- és lehajtó csomópont közelsége növeli a térségi helyzetből adódó előnyöket, javítja a város tökevonzó képességét ■ Újabb jelentős befektetők jelennek meg a városban ■ Az önkormányzati és a vállalkozó szféra közötti együttműködés erősödik ■ Intenzívebbé válnak a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok ■ Erősödik a város logisztikai szerepköre ■ K+F tevékenységek jelennek meg a primer, szekunder szektorokban ■ Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek ■ A bio mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedése prognosztizálható hazai és európai szinten egyaránt ■ A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik ■ A nem kiemelt termőhelyi adottságú területek által érintett településként a mezőgazdaság speciális támogatása várható ■ Nő a belföldi és a külföldi turisztikai kereslet ■ A vendégforgalomban előtérbe kerül a kulturális és örökségturizmus, valamint a gyógy-, wellness- és termálturizmus ■ Csökken az idegenforgalom szezonálisitása ■ A város vonzerő- és szálláshelykínálata nő az intenzív befektetői érdeklődés miatt ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A kiskereskedelmi tevékenység keresleti és kínálati viszonyai kedvezőtlenül változhatnak a multinacionális kereskedelmi láncok és a jogszabályi változások miatt ■ A gazdasági válság továbbgyűrűző hatásai miatt csökkenhet a befektetői érdeklődés Magyarország és Kelet-Közép-Európa iránt ■ Erősödnek a város hazai és nemzetközi versenytársai a gazdaság minden területén ■ A vállalkozási feltételek kedvezőtlenebbé válnak ■ A turisztikai tendenciák negatívan alakulnak ■ Tovább növekednek a különbségek a járási központ és a többi település között ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Társadalom	<ul style="list-style-type: none"> ■ A kvalifikált fiatalabb nemzedék helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet ■ Betelepülő fiatal családok érdeklődése nő a város iránt ■ A népesség átlagos iskolázottsági szintje emelkedik ■ A civil szervezetek megerősödnek és a város fejlődésének aktív résztvevőivé válnak ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Magas iskolai végzettséget igénylő munkahelyek hiányában a szelektív elvándorlás csökkenti a város potenciális munkaerő bázisát ■ Folytatódik a népesség előregedése és az inaktív arányának emelkedése ■ A hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik ■ A foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztásával szociális válság alakulhat ki ■ Kieleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül ■ A közeli megyeszékhely és régióközpont elszívó hatása erősödik ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható

	Lehetőségek	Veszélyek
Környezet és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> ■ Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítására iránti igény ■ A város arculatához illeszkedő beépítések történnek ■ Nő a magánéros építkezések és felújítások száma ■ Az elkerülő út megépítésének köszönhetően javul a közlekedésbiztonság és környezeti állapot ■ A környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az energiafüggőség fokozódik ■ A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában ■ Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a városba ■ A további közlekedési fejlesztések elhúzódnása miatt a település elérési mutatói nem javulnak ■ Növekszik teher- és személygépkocsi-forgalom a betelepülő ipari vállalkozások hatására ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Köszolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> ■ A járásközpontok jogköre bővízhet, fejlesztési forrásai növekedhetnek ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzatok feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat ■ Az önkormányzatok állami forrásai/ támogatásai csökkennek ■ Az önkormányzat állami költségvetésből történő finanszírozásának csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani ■ A város nem tudja teljes mértékben kiaknázni a járási központi szerepköréből adódó lehetőségeket ■ Részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járási központ és a járás többi települése között ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Nyírbátorban 8 városrész került kijelölésre, amelyek elhelyezkedésük, gazdasági szerepük, társadalmi rétegződésük és egyéb jellemzőik alapján eltérő funkciókat töltenek be a város és a környező települések életében:

1. Városközpont 2. Víztorony, Csűrőskert, Rózsakert 3. Ipari Park 4. Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület	5. Északi lakóterület 6. Széna réti turisztikai övezet 7. Délnyugati lakóterület 8. Déli iparterület

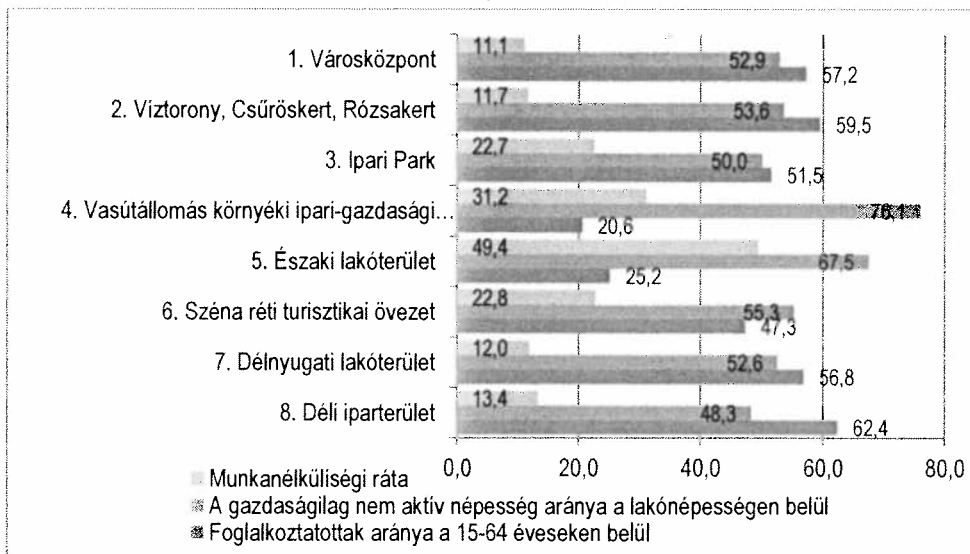
1. térkép Nyírbátor városrészei

Forrás: Nyírbátor Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2013

Az eltérések főleg a munkaerő-piaci, foglalkoztatási adatok esetében jelentősek: a munkanélküliség ráta esetében a különbségek akár négyszeresek is lehetnek.

1. ábra Nyírbátor városrészeinek főbb munkaerő-piaci mutatói

Forrás: KSH

A központi városmagot is magában foglaló Városközpont tömöríti a város népességének 20%-át, valamint itt koncentrálódnak a különböző közfunkciót betöltő, továbbá egyéb kereskedelmi és szolgáltató intézmények, szervezetek. Az utóbbi években megindult a lakásállomány megújulása is – a viszonylag magas telekárak miatt elsősorban társasházak formájában.

A város erőteljes **ipari-gazdasági funkciója** nyilvánul meg abban, hogy három gazdasági funkciójú városrészt is le lehetett határolni:

- az **Ipari Parkot**, amely a város elsődleges befektetői célterületének számít,

- a **Vasútállomás környéki ipari-gazdasági övezet**et, amely jelentős barnamezős revitalizációra lehetőséget nyújtó területekkel rendelkezik,
- és a **Déli iparterület**et, ahol a legjelentősebb foglalkoztatók, a rendszerváltás előtt is működő üzemek alakultak át.

Nyírbátor egyik dinamikusan fejlődő ágazata az **idegenforgalom**, amely területileg és tematikusan is fókuszált: a **Széna réti turisztikai övezet**ben a termál-, gyógy- és egészségturisztikai, a Városközpontban a kulturális és örökségturisztikai vonzerők koncentrálnak.

A zömmel **kertvárosias és a falusias jellegű lakóterületek**en él a lakosság 2/3-a, de ezek arculata eltérő:

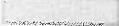
- a **Viztorony, Csűrőskert, Rózsakert** városrész még viszonylag jelentős beépítési tartalékokkal rendelkezik, így új közösségi terek létrehozása is lehetséges az életminőség emelése érdekében,
- az **Északi lakóterület** a város szegregátuma, ahol a hátrányos helyzetű lakosok viszonylag rossz életkörülmények között élnek, a közösségi terek száma elmarad a kívánatostól,
- a legnépesebb **Dél nyugati lakóterület** bővítésére kis mértékben van lehetőség, itt az intenzívebb területhasználat, illetve a közösségi terek kínálatának bővítése szükséges.

A városrészek funkcióiról összességében elmondható, hogy

- a Városközpont Nyírbátor egyértelmű köz- és humán szolgáltatási centruma,
- a városrészek többsége funkcionális szempontból homogén (egyértelmű kivételt Városközpont a vasút környéki területek jelentenek),
- a Városközponton kívül lényegében minden városrészben hiányoznak a megfelelő közösségi terek,
- hiányos és térbelileg kiegyenlítetlen a város zöldterületi rendszere, egyes városrészekben teljesen hiányoznak a közfunkciójú parkok, kertek,
- gyakoriak a közlekedési jellegű problémák, elsősorban az elérhetőséggel és a környezetszennyezéssel kapcsolatosan,
- hiányzik egy markáns „városkapu” funkciót betöltő intermodális közlekedési csomópont,
- vegyes gazdasági-kereskedelmi-szolgáltató területek a fő közlekedési útvonalak mentén kezdenek kialakulni,
- a turisztikai és rekreációs funkció az egyes városrészek adottságainak megfelelően koncentrált, de a város szinte teljes területére jellemzők a vendégfogadási feltételek hiányosságai.

2. táblázat Városrészek funkciói

Városrészek	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Ipari, logisztikai								
Kereskedelmi								
Zöldfelületi, környezeti								
Turisztikai, rekreációs								
Közlekedési, távközlési								
Közösségi								
Közigazgatási								
Humán szolgáltatási								
Lakó								
Város(rész)- központi								

 domináns funkció
 kiegészítő funkció

3 Középtávú célok és azok összefüggései

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia elérendő céljait nagymértékben meghatározzák

- egyrészt az Európa 2020 stratégiából levezethető fejlesztési irányok: a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai;
- másrészt a nemzeti szintű fejlesztéspolitikai és ágazati stratégiák, programok,
- harmadrészt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Konceptiója, Stratégiai Programja és Operatív Programja.

Mivel várhatóan az európai uniós támogatások továbbra is kiemelt szerepet játszanak majd Nyírbátor fejlődésében, ezért az ITS kidolgozásának fontos eleme a városi célrendszer illeszkedése a magasabb rendű célkitűzésekhez.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia célhierarchiája maximálisan épít a város meglévő stratégiai dokumentumaira és ágazati programjaira, amelyek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- Nyírbátor Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2014-2019 (2015),
- Nyírbátor Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2013),
- Nyírbátor Településfejlesztési Konceptiója (2003).

Mindez jelzi, hogy **a város jelenleg is egy** kiforrott, **szakmailag megalapozott és társadalmilag elfogadott célrendszerrel rendelkezik**, ezért **az ITS-nek** nem célja egy teljesen új stratégialétrehozása, hanem sokkal inkább **egyfajta szintézis**, amely során a jelenlegi állapotnak és a jövőben várható folyamatoknak megfelelően formáljuk, pontosítjuk a korábbi célkitűzéseket. A célrendszer kialakításakor az alábbi fő tényezőket vettük figyelembe:

- a megalapozó vizsgálatban feltárt kihívások, problémák, adottságok és lehetőségek,
- a város által betöltött és betölteni kívánt funkciók,
- a lakosság, a vállalkozások és a turisták általános és speciális szükségletei, elvárásai a településsel, a közszolgáltatásokkal és a városi funkciókkal szemben
- a város és vonzáskörzete közötti jelenlegi és lehetséges együttműködési területek,
- a városok közötti élesedő hazai és nemzetközi versenyhelyzet.

3.1 Jövőkép

A város belső adottságait és a külső környezet által befolyásolt lehetőségeit figyelembe vevő hosszú távú jövőkép világosan kijelöli, hogy Nyírbátor milyen várossá szeretne válni 2030-ra. Ennek eléréséhez tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító fejlesztések megvalósítására van szükség.

Jövőkép – Nyírbátor 2030-ban

Nyírbátor biztos gazdasági alapokon álló, hagyományait őrző, kulturális kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik jelentős decentruma. Megfelelő feltételeket kínál a betelepülni kívánó és a helyben működő vállalkozások számára, így hosszú távon biztosítani képes a helyi és környékbeli lakosság foglalkoztatását. A fenntarthatóság alapelvét szem előtt tartva a természeti és épített környezet minőségi javításával, valamint a nyújtott szolgáltatások fejlesztésével megfelel a lakosság és az ide látogató vendégek elvárásainak. Növekszik a lakosság életszínvonala, aminek köszönhetően biztosítottak a nyugodt, vidéki életre jellemző életkörülmények.

Nyírbátor Magyarország és az Európai Unió egyik stabil fejlődési pályán lévő városa, ahol

- a kulturális hagyományokra építve
- a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés
- a lakosság életminőségének folyamatos javulásával párosul,
- figyelembe véve a fenntarthatóság szempontjait.

3.1.1 Társadalom

Lassuló elvándorlás	A lakosság száma (12-13 ezer fő) stagnálást, esetleg enyhe csökkenést mutat, ugyanis a lassuló mértékű elvándorlást a születések stagnáló száma csak korlátozott mértékben képes ellensúlyozni. A negatív vándorlási mérleg hátterében az áll, hogy ugyan Nyírbátor vonzereje a járás települései között növekszik, de a közeli megyeszékhely és régióközpont, illetve a távolabbi városok elszívó ereje erőteljesebben érvényesül. A lakosság korcsoportos megoszlását a munkaképes korúak stabil (63-65%) és a 65 éven felüliek növekvő aránya (18-20%) jellemzi.
Javuló foglalkoztatás	A szükséglet-orientált, magas színvonalú szakképzésnek köszönhetően a város munkaerő-potenciálja jól képzett és rugalmas, megfelelő bázist jelent a turisztikai szolgáltatók és a korszerű technológiát alkalmazó ipari cégek megtelepedéséhez, amelyek stabil munkaerő-piaci helyzetet teremtenek.
Színvonalas humán szolgáltatások	A városban élők életminőségének fontos alapfeltételét jelentő humán szolgáltatások infrastruktúrája kiépült, fejlett. A szolgáltatások színvonala magas, korszerű egészségügyi ellátás, magas minőségű oktatási-nevelési szolgáltatások, szükségletekre reagáló szociális ellátás és ügyfélbarát közigazgatás jellemzi a várost, amely nemcsak saját lakosait, hanem a környező települések, illetve – például az egészségügy esetében – a határon túli területek lakosságát is kiszolgálja.
Széleskörű kulturális és rekreációs kínálat	A város mind a helyi lakosság, mind az ide látogatók számára egyre szélesebb körű és színvonalasabb kulturális, rekreációs és szabadidős kínálatot tud nyújtani. A nagyobb, hagyománnyá váló rendezvények nemzetközi és hazai hírneve erősödik, ami hozzájárul a pozitív arculat és a helyi identitás megerősödéséhez. Az önkormányzat támogatja a civil önszerveződéseket, valamint az aktív pihenés és a sportolás különböző formáit.
Társadalmi integráció és kohézió	A gazdasági fejlődés hatására a társadalmi polarizáltság, a jövedelmek közötti különbségek mérséklődnek. A hátrányos helyzetű csoportok létszáma csökken, életminőségük javul, felzárkózási esélyeik és életük önálló irányításának lehetősége növekednek – elsősorban az önkormányzat, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a civil szervezetek hatékony együttműködésének köszönhetően. Mivel a hátrányos csoportok társadalmi reintegrációja a helyi

közösség szintjén és a lakosság aktív részvételével megy végbe, így a város lakosainak toleranciaszintje emelkedik, a társadalmi kohézió erősödik.

3.1.2 Gazdaság

A gazdaság két pillére az ipari termelés és az idegenforgalom

A város gazdasági életének két meghatározó eleme a korszerű, magas hozzáadott-értékű ipari termelés és a turizmus. Ez a két ágazat kiszámítható és stabil munkalehetőségeket nyújt a város és a vonzáskörzet munkavállalói korú népességének, így a foglalkoztatási ráta növekedésével együtt a munkanélküliségi ráta csökken. A barnamezős területek revitalizációjával új funkciók telepednek meg az ipari területeken. A megerősödött helyi kis- és középvállalkozói szektor egyfelől beszállító kapcsolatokat épít ki a jelenlévő nagyobb cégekkel, másfelől megfelelő színvonalon képes kiszolgálni a lakosság és a vendégek változatos igényeit. A város gazdálkodása a saját bevételek magas arányának köszönhetően kiegyensúlyozott.

3.1.3 Táj, természeti és épített környezet

Fenntarthatóság

A főbb környezetvédelmi mutatók illeszkednek az EU normákhoz. A környezetvédelmi koncepciónak megfelelően a levegőminőség javítása, a vízbázis védelme, a zöldterületek növelése, hasznosítása folytatódik. A várost elkerülő utak megépítésének hatására a zaj- és levegőszennyezés a lakott területeken csökkenő tendenciájú. A szelektív hulladékgyűjtés a város egész területén szervezeten működik, az újrafeldolgozással hasznosított hulladék mennyisége emelkedik (10%<). A szennyvíz biológiai tisztítására is alkalmas telepnek köszönhetően a talaj és a felszín alatti vizek minősége javul. Az épített környezet fejlesztésekor elsődleges szempont a meglévő örökségek fenntartható megőrzése, az energiahatékonyság növelése (energiahatékony épületállomány), a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (alternatív energiaforrások használata).

Környezettudatosság

A környezetvédelmi tudatformálás folyamatos, állandó eleme a város politikájának. Ez ésszerűbb fogyasztásra és környezetkímélő termelésre ösztönöz, aminek köszönhetően a lakosság és az üzemek környezetterhelése csökkenő tendenciát mutat.

Kiterjedő zöldfelületek

A város közigazgatási határán belül megáll a természeti területek fogyása, az aktív védelemnek köszönhetően a város külterületének ökológiai stabilitása növekszik, ami kedvezően hat a lakosság egészségi állapotára, a helyi mező-, erdő- és vadgazdálkodásra, valamint az öko- és falusi turizmusra. Egységes ökológiai hálózat jön létre, amely a belterületekre is kiterjed a növekvő arányú zöldterületek és a rehabilitált állóvizek mentén. A város külterületén a parlag területek többsége felszámolásra kerül extenzív mezőgazdasági hasznosítással és erdősítéssel.

Klímaváltozás mérséklése

Az épített környezet fejlesztése és a természeti környezet javítása során a város átgondoltan alkalmazza a klímaváltozás mértékének és negatív hatásainak mérséklésére lokálisan bevethető eszközöket, intézkedéseket (pl. fenntartható településszerkezet kialakítása, környezetkímélő és energiahatékony technológiai megoldások alkalmazása, klímatudatos szemléletmód terjesztése, utazási szokások megváltoztatása).

Jól működő közlekedési rendszer

Közlekedés szempontjából az elkerülő út kiépítése csökkenti az átmenő forgalmat és az ezzel járó környezetszennyezés mértékét. A belső úthálózat jó minőségű, a közösségi közlekedés feltételei kedvezőek helyi, helyközi és távolsági szinten egyaránt (intermodális közlekedési csomópont). A buszjáratok racionalizált és magas színvonalú rendszere összhangban van a lakosság szükségleteivel. A közlekedési eszközök többsége környezetbarát üzemeltetésű. A kerékpárút-hálózat teljes körű kiépítése a lakosságot a kerékpár környezetkímélő használatára ösztönzi. Az autópályához vezető út minősége kifogástalan.

3.1.4 Térségi szerepkör

Nyírbátor gazdasági-társadalmi vonzáskörzete kiterjed egyrészt a városi funkciók erősödése és koncentrációja, másrészt a kedvező elérhetőségi viszonyok miatt. Az együttműködés a környező

településekkel kiegyensúlyozott térségi fejlődést eredményez. Nyírbátor megyei szerepköre megerősödik, hatékony és kölcsönös előnyökkel járó kooperáció jön létre a környező városokkal. Nemzetközi szinten a város jelentősége egyfelől a turisztikai szolgáltatásoknak, másfelől az intenzívebbé váló határon átnyúló együttműködéseknek köszönhetően megnő. Ebben szerepet játszik az M3 autópálya és egyéb nemzetközi közlekedési útvonalak közelsége is. Mindezzel párhuzamosan megőrződik Nyírbátor sajátos polgárvárosi arculata, identitása.

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

3.2.1 Átfogó célok

A jövőkép megvalósulása érdekében négy átfogó cél jelölhető ki:

- **Stabil helyi gazdaság megteremtése:** a gazdasági versenyképesség növelése, kiegyensúlyozott munkaerő-piaci helyzet kialakulása és az értékteremtő foglalkoztatás bővítése.
- **Kulturális értékek és hagyományok átörökítése:** a meglévő kulturális örökség és hagyományok megőrzése és fenntartható hasznosítása a város kedvező arculatának és a lakosság helyi identitásának megerősítése céljából.
- **Magas életminőség biztosítása:** a lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások biztosításával és a társadalmi kohézió erősítésével.
- **Fenntartható város megteremtése:** környezettudatos és energiahatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából.

2. ábra Nyírbátor jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések

A négy átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait. A stabil gazdaság átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő-piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. A hagyomány és kultúra átfogó cél kijelöli a meglévő értékek megőrzésének és tudatos hasznosításának kereteit. A magas életminőség átfogó cél a város társadalmi, szociális problémáira fogalmazza meg a

legfontosabb fejlesztési stratégiákat. A fenntartható város megteremtése átfogó cél azt a fejlesztési irányt jelöli ki, amely a gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek javítása közben is kiemelt figyelmet fordít a környezeti állapot megóvására és a klímaváltozás hatásaira.

3.2.2 Városi szintű középtávú tematikus célok

Az átfogó cél megvalósulásához az alábbi középtávú célok járulnak hozzá, amelyek ágazati bontásban kerülnek meghatározásra:

- T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
- T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése
- T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
- T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
- T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
- T6. A nemzetközi szerepkör erősítése

3.2.2.1 T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása

Gazdaságfejlesztés a foglalkoztatás-bővítés szolgálatában

Nyírbátor gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása, a jövedelemtermelő képesség javítása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövid távon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. Ez biztosítja a foglalkoztatási szint növelését, a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, valamint a megfelelő és komfortos életminőség kialakítását. A város gazdasági potenciáljának növelése a járás és a megye szempontjából is kiemelkedően fontos. Ennek érdekében tovább kell javítani az új betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit, korszerűsíteni és bővíteni kell az Ipari Park, valamint az Inkubátorház és Szolgáltató Központ szolgáltatásait, továbbá új területek bevonásával és feltárással, elő-közművesítésével, barnamezős fejlesztésekkel biztosítani kell a beruházásokhoz szükséges ipari területeket. Mindezeket intenzív önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni.

A helyi kkv-szektor működésének támogatása

Nyírbátor gazdaságában a helyi kis- és középvállalkozók is jelentős szerepet játszanak, amelyek jelentős része a Városközpontban tömörül. Az önkormányzatnak – korlátozott lehetőségei mellett – biztosítani kell számukra a megfelelő vállalkozói környezetet többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.

A munkaerő-piaci kereslet és kínálat összehangolása

A gazdasági potenciál szoros összefüggésben áll a helyi munkaerőpiac összehangolt keresletével és kínálatával. A helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kis- és középvállalkozói szektor megerősítése az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztése nélkül nem érhető el. Nyírbátor gazdasági stabilizálása és diverzifikációja, a külső gazdasági körülmények, a növekvő technológiai színvonal megfelelő képzettségeket és képességeket, valamint infrastrukturális fejlesztéseket követelnek. Ez csak az önkormányzat, az illetékes intézmények és munkaerő-piac szereplőinek szoros együttműködésével valósítható meg. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett és minőségi munkaerő-piaci potenciál jön létre, amely elősegíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését a szakpolitikai irányvonalaknak megfelelően.

3.2.2.2 T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése

A belső erőforrásokra és adottságokra épülő idegenforgalom nagymértékben hozzájárul Nyírbátor növekvő ismertségéhez, vonzerejéhez. Kedvező hatása a munkaerőpiacon, valamint a

város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik. A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges

- a város idegenforgalmi vonzerejének növelése,
- a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése,
- a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása,
- valamint a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújítása, idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozása.

Az idegenforgalom két pillére az egészségturizmus és a kulturális turizmus

A város idegenforgalmának két pillére a gyógy-, wellness- és egészségturizmus, valamint a kulturális turizmus. Az elmúlt időszakban mindkét területen jelentős fejlesztéseket hajtottak végre, amelyek folytatása a jövőben is szükséges. A turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése nélkül azonban egy bizonyos szintet nem tud túllépni a város turizmusa: ahhoz, hogy a vendégek és a vendégéjszakák száma exponenciálisan emelkedjen elsősorban megfelelő minőségű és kapacitású szállás- és vendéglátóhelyekre van szükség.

A kulturális és szabadidős kínálat bővítése

A kulturális és szabadidős kínálat minőségi és mennyiségi fejlesztése szintén olyan terület, ahol célszerű továbbfolytatni a már megkezdett tevékenységeket, infrastrukturális és tartalmi fejlesztéseket:

- helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása,
- országos és helyi védettségű műemlékek védelme,
- hagyományőrzés és ápolás,
- nemzetközi és helyi érdeklődésre egyaránt számot rendezvények szervezése,
- civil közösségek kulturális kezdeményezéseinek támogatása,
- sportolási és egyéb szabadidős szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása és a kínálat bővítése.

Önmagában a fenti tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen a város szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése a célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

A kultúra, a közművelődés és a rekreációs lehetőségek fejlesztése Nyírbátorban nemcsak cél, hanem eszköz is ahhoz, hogy kínálatot teremtsenek a turisták számára, meghosszabbítva ezáltal az itt-tartózkodás idejét, valamint erősítsék a helyi közösség társadalmi kohézióját és identitástudatát.

Komplex turisztikai csomagok és TDM

Ahhoz, hogy a turisztikai attrakciók multiplikátor hatása a város egész területén és a környező településeken is megnyilvánuljon, elengedhetetlen komplex turisztikai csomagok összeállítása a vendégek számára – figyelembe véve az egyes célcsoportok eltérő szükségleteit. Ehhez mind időben, mind térben össze kell hangolni a települések és a szolgáltatók kínálatát a vendéglátás, a rendezvényszervezés (pl. esti kulturális programok) és az alternatív kikapcsolódási lehetőségek (pl. lovas, kerékpáros, falusi és ökoturizmus, szórakozóhelyek, sport) terén egyaránt. Az új, egymást támogató turisztikai elemek kialakításával párhuzamosan erősíteni kell a turisztikai marketing differenciált és célcsoport-orientált jellegét. Mindennek eszköze lehet a turisztikai desztináció menedzsment megteremtése, amely a desztináció idegenforgalmi termékeit és szolgáltatásait integráltan kezelő partnerek (önkormányzatok, vállalkozások, szakmai és civil szervezetek stb.) hosszú távú, intézményesült együttműködésén alapul annak érdekében, hogy a

vendég élményét, illetve a turizusból származó hatásokat optimalizálják a fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével.

A komplex fejlesztések révén Nyírbátor egyfelől országosan és nemzetközileg is ismert és keresett turisztikai desztinációvá válhat, másfelől gazdasági bázisát a diverzifikáció, azaz a „több lábbon állás” stratégiája tovább erősítheti.

3.2.2.3 T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

Az egységes és esztétikus településkép kialakítása, valamint az életminőség környezeti feltételeinek javítása nagymértékben hozzájárul Nyírbátor népességmegtartó erejének növekedéséhez.

Kiegyensúlyozott településszerkezet

A város szerkezetével és épületállományával kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja a nyugodt városi életforma hosszú távú felértékelődése. Ennek előfeltétele az épített környezet olyan fejlesztése, amely összhangba hozza a város gazdasági-társadalmi-környezeti hatékonyságának növelését, az életminőség javítását és a város karakterének megtartását. E cél megvalósítása magában foglalja a helyi identitás erősítését a város karakterének feltárásával és fejlesztésével, a közterületek – mint a városi élet fő helyszíneinek – humanizálásával. A kiegyensúlyozott településszerkezet érdekében a város minden része fejlesztéseket igényel, amellyel megőrizhető a város hagyományos mezővárosi, polgárvárosi karaktere – a megfelelő életminőség biztosításával párhuzamosan.

A város kiegyensúlyozott területi fejlődése érdekében fontos, hogy az egymást zavaró funkciók (pl. iparterület és lakóövezet) térben elkülönüljenek egymástól. Ennek érdekében a nagyvárosias karakterelemként azonosítható városszéli iparterületek további fejlesztéseit elsősorban a meglévő gazdasági sűrűsödésekhez kapcsolódóan célszerű megvalósítani, a lakóterületek esetében pedig az intenzívebb, de túlszűfolttságot nem eredményező hasznosításra kell hangsúlyt fektetni biztosítva ezáltal a fejlesztések és a (köz)szolgáltatások hatékonyságát, a negatív közlekedési hatások minimalizálását, valamint a zöldfelületek visszaszorulásának megállítását. A belváros szolgáltatásainak igénybevételét rugalmasabbá tehetné a funkciók térbeli elhelyezkedésének javítása.

A szolgáltatások ellátásához szükséges infrastruktúra rendelkezésre állása

További cél az épületállomány megújítása, amely esetben kiemelt szerepet játszik az alulhasznosított és/vagy nem megfelelő műszaki állapotban lévő gazdasági és közfunkciókat betöltő épületállomány. Ezen a területen a város hatásköre elsődlegesen a saját tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójára terjed ki. A cél az, hogy a fizikai jellegű felújítások hozzájáruljanak az adott épület funkcióinak megerősítéséhez, bővítéséhez, költséghatékony üzemeltetéséhez – megfelelő infrastrukturális alapot biztosítva a köz- és humánszolgáltatások magas színvonalú ellátásához.

Megújuló közösségi terek

A nyírbátori imázs és identitás újabb karakteres városképi elemek létrehozásával erősíthető. A városszerkezetben a közterek és a zöldterületek ilyen elemnek tekinthetők. A közterületek revitalizálása a közterek tudatos bővítését, minőségének emelését és „élettel telítését” jelenti, aminek eredményeként valódi közösségi térként funkcionálhatnak.

Környezeti állapot javítása

A lakosság életminőségét nagymértékben befolyásolja a települési környezet minősége. Ezen belül figyelmet kell fordítani többek között a kommunális infrastruktúra megfelelő kiépítettségére és karbantartására, a vízbázis védelmére, a levegőszennyezettség és zajterhelés mértékének csökkentésére, valamint a zöldfelületek mennyiségi és minőségi mutatóinak javítására, jobb hasznosítására. Mindezek lehetővé teszik, hogy a város jobban tudjon alkalmazkodni a klímaváltozás hatásaihoz.

A külső elérhetőség javítása

Nyírbátornak a külső közlekedési kapcsolatok alakítására nincs direkt hatása, ettől függetlenül a közlekedés kiemelt középtávú célja az északi elkerülő út kiépítése, amelyet egyfelől a fő

A belső közlekedési rendszer fejlesztése

megközelítési irány változása tesz szükségessé (az M3 autópálya miatt nyugatról északra tevődik át), másfelől javítja az Ipari Park külső megközelíthetőségét is. Ezzel az úthálózati elemmel együtt tulajdonképpen egy város körüli útgűrű kiépítése valósulhat meg, amely mentesítené a várost az átmenő forgalomtól. A külső gyűrű megvalósítása annál is inkább indokolt, mert Nyírbátor közlekedési gócpont, ahol hat országos közút fut össze sugárirányban. A település külső elérhetőségét ezenkívül nagymértékben javítaná az M3 autópályára felvezető 4105. j. út teljes rekonstrukciója.

A belső városi közlekedés fejlesztése az útminőség javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elősegítésére irányul. A gyűjtőutak fejlesztése multiplikátor hatásként elősegíti a környező területek feltárását és gazdasági-társadalmi felértékelődését is – figyelembe véve az érintett városrészek elsődleges lakó- vagy gazdasági funkcióját. A közlekedés környezeti ártalmainak felszámolásához járul hozzá a közösségi közlekedés rendszerének korszerűsítése, amely egyfelől a járatok optimalizálást, másfelől környezetbarát közlekedési eszközök alkalmazását jelenti a belvárosban. Szintén a környezetterhelés csökkentése miatt fontos a belterületi kerékpárút-hálózat bővítése és folyamatos karbantartása.

3.2.2.4 T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

Az energiatüggőség mérséklése

Nyírbátor számára az elkövetkező évek egyik legfontosabb kihívása, hogy miként tudja mérsékelni a fosszilis energiahordozóktól való külső függőségét. Ennek elsődleges eszközei az energiahatékonyság növelése, valamint a megújuló energiaforrások széleskörű használata. A város célja tehát a fenntartható fejlődés jegyében az épített környezet energiahatékonysági szempontú fejlesztése, továbbá az alternatív energiaforrások felhasználása az energiagazdálkodás szerkezetváltásának elősegítése érdekében mind a közintézmények, mind a lakófunkciójú épületek esetében. Mindezek mellett kiemelt cél a szemléletformálás a fenntartható, a környezetet nem károsító fogyasztási minták elterjesztése érdekében.

A város az alternatív energiák hasznosítása szempontjából kedvező adottságokkal rendelkezik (termálvíz, napenergia, földhő). Ezek tudatos és bővülő használatával Nyírbátor a megújuló energia hazai és nemzetközi mintavárosává válhat, ami a növekvő hírnév mellett az önkormányzati, lakossági és vállalkozói kiadások csökkentését is eredményezheti.

3.2.2.5 T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

Nyírbátor dinamikus felzárkózását és fejlődését nagymértékben meghatározza a hátrányos helyzetű, főként roma lakosság viszonylag nagy aránya. Ahhoz, hogy a város hosszú távon növekedési pályára álljon, elengedhetetlen a hátrányos helyzetű lakosság problémáinak átfogó kezelése és társadalmi integrációja. A komplex felzárkóztatásnak több eleme van:

- lakhatási feltételek javítása,
- magas minőségű és a szükségletekhez igazodó oktatás biztosítása,
- egészségügyi állapot javítása és prevenció,
- a célcsoportra szabott szociális szolgáltatások biztosítása,
- a foglalkoztathatóság javítása.

A hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítását és életminőségének emelését célozza meg az Antiszegregációs Program (5. fejezet), ami jöllehet elsősorban az érintett szegregátumra vonatkozik, de természetesen ezek az intézkedések kiterjeszthetők és kiterjesztendők a város más részein élő hátrányos helyzetű lakosokra is.

3.2.2.6 T6. A nemzetközi szerepkör erősítése

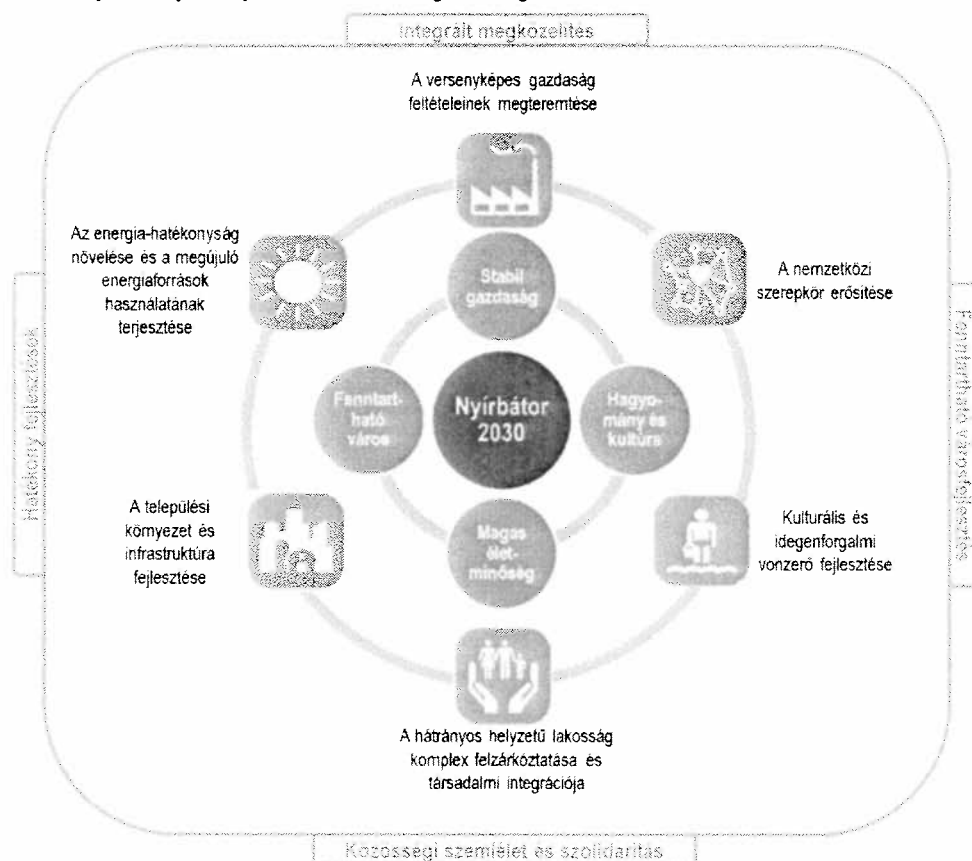
Nyírbátor földrajzi elhelyezkedése ellentmondásos: a határmentiség egyben jelent periférikus helyzetet és potenciális lehetőségeket. A cél az, hogy a város erőteljesebben ki tudja használni az előnyöket, azaz

- ösztönözze a határ menti gazdasági kapcsolatok bővítését,
- erősítse meg határon átnyúló intézményesült együttműködéseket,
- pozitív arculat alakítson ki a potenciális nemzetközi célcsoportok körében (pl. befektetők, vállalkozások, turisták),

Mindenhhez pénzügyi alapot nyújthatnak az Európai Unió által biztosított források az „Európai Területi Együttműködés” célkitűzés keretében (pl. Magyarország-Románia, illetve Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna határon átnyúló programok).

Ezenkívül célszerű a város intézményeinek bekapcsolódnia különböző nemzetközi hálózatokba (pl. URBACT), amelyek révén nemcsak Nyírbátor ismertsége nő, de a résztvevők olyan tapasztalatokra is szert tehetnek, amelyeket beépíthetnek mindennapi működésükbe – emelve ezáltal az általuk nyújtott szolgáltatások minőségét.

3. ábra Nyírbátor jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések

A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok kapcsolatát a következő táblázat mutatja be.

3. táblázat A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok közötti összefüggés

	Stabil helyi gazdaság megteremtése	Kulturális értékek és hagyományok átörökítése	Magas életminőség biztosítása	Fenntartható város megteremtése
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia
T2. Kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia
T5. Hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia	erős koherencia

 erős koherencia
 közepes koherencia

3.2.3 Városrészi szintű területi célok

A 2-3 éves – helyenként hosszabb – időtartamra szóló városrészi szintű célok meghatározása az egyes városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetfeltárása, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg. A városrész-specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez is. Ennek megfelelően olyan kérdésekre is választ adnak, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai. A folyamat során kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében további fejlesztésekre, esetlegesen visszafelzárkóztatásokra van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

A városrészi célok a következők:

- V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése
- V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tökevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése
- V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából

- V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba
- V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében
- V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

3.2.3.1 V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése

A városrész Nyírbátor központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A belvárosi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan Városközpont megteremtése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- lehetővé teszi a modern kisvárosi életformát – biztosítva az egyes szolgáltatások gyors és egyszerű elérhetőségét,
- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

Mindennek eredményeként nő a város népességmegtartó képessége, turisztikai vonzereje és gazdasági potenciálja.

3.2.3.2 V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

A Víztorony, Csűröskert, Rózsakert városrész a jövőben is elsődleges lakóövezeti szerepkört fog betölteni. A cél a városrész által nyújtott életminőség folyamatos emelése egyfelől a települési infrastruktúra fejlesztésével, másfelől a helyi lakosok számára nyújtott szolgáltatások körének bővítésével (pl. közparkok, játszóterek kialakítása), minőségének emelésével, illetve a szolgáltatások elérhetőségének biztosításával (elsősorban a kereskedelmi funkciók erősödése prognosztizálható). Mindennek köszönhetően javul a települési környezet állapota, továbbá a lakosság elégedettségének emelkedésével stabilizálódhat a városrész népességének száma.

3.2.3.3 V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése

Az Ipari Park Nyírbátor és az egész vonzáskörzet gazdaságának egyik pillére, amely jelentős mértékben hozzájárul a térségi munkaerőpiac stabilizálásához. A beavatkozások ebben a városrészben a befektetés-ösztönzésre, az Ipari Park infrastrukturális fejlesztésére, a kiegyensúlyozott és versenyképes területhasználat biztosítására, valamint az elérhető üzleti szolgáltatások bővítésére és minőségének emelésére irányulnak. Mindezt intenzív befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni.

Az ipari, gazdasági szerep erősítése nem történhet meg megfelelően képzett munkaerő hiányában, tehát közvetetten a képzés területe is jelentős hatást gyakorol (nemcsak) az Ipari Park fejlődési potenciáljának alakulására. Ehhez hasonlóan a foglalkoztatási programok (pl.

paktum) sem csak az Ipari Park városrészhez kapcsolódnak, de ugyanúgy hozzájárulhatnak az itt működő vállalkozások versenyképességéhez és új vállalkozások betelepüléséhez.

3.2.3.4 V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából

A Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület jelentős mértékű, de jelenleg alulhasznosított potenciállal rendelkezik. A városrész hosszútávon kiemelkedő szerepet fog betölteni a városi és térségi közösségi és közlekedési funkciók szempontjából. Ezek a funkciók egyúttal azonban egy kedvezőtlen szociális jelenséggel is párosulnak, az Északi lakóterület szegregációs folyamatai ugyanis kezdenek kiterjedni erre a városrészre is. A vasútállomás környéki területek közösségi és közlekedési funkcióinak megerősítéséhez és a szociális problémák megoldásához egy komplex barnamezős revitalizáció keretében történhet meg.

3.2.3.5 V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba

A városrész Nyírbátor szegregátuma, amely hosszú távon is lakóövezeti funkciót fog betölteni. A városrész leszakadásának megakadályozása az egész város szempontjából kiemelt jelentőségű, mivel közvetlen kapcsolata van a Városközponttal, a Szénaréti turisztikai övezettel és az Ipari Parkkal. A fejlesztések iránya ebben a városrészben tehát kettős:

- egyrészt szükséges a lakófunkciók megtartása és további fejlesztése oly módon, hogy a kedvező feltételek elősegítsék az életminőség emelkedését;
- másrészt a hátrányos helyzetű lakosság további leszakadását megakadályozó, társadalmi felzárkózásukat elősegítő intézkedések is elengedhetetlenek.

Szükséges tehát a lakáskörülmények javításának elősegítése, a kiskereskedelmi szolgáltatások helyi igényeknek megfelelő fejlődésének ösztönzése, a zöldfelületek és közösségi terek arányának növelése, karbantartása, valamint a közösségi és szociális szolgáltatások körének bővítése. A megfelelő közlekedési feltételek kialakítása terén kiemelt feladat az út-, kerékpárút- és járdahálózat teljes kiépítése, valamint a városrész és a többi településrész közlekedési kapcsolatának javítása.

A fizikai infrastruktúra javítása azonban önmagában nem elegendő a lakosság társadalmi integrációjának javításához. Szükséges a hátrányos helyzetűek – különösen a gyerekek – egyenlő esélyeinek megteremtése. Ez főként a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval, szociális szolgáltatások és közérdekű információk hozzáférhetőségének javításával, valamint az általános közigazgatási, közszolgáltatási rendszerek integrált feladatellátásának fenntartásával segíthető elő. Mindezen fejlesztések megvalósításának hatékony formája lehet egyfajta szociális városrehabilitációs program végrehajtása.

3.2.3.6 V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése, valamint vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében

A Szénaréti turisztikai övezet esetében elsődleges cél a városrész átfogó – elsősorban magánforrások bevonásával megvalósuló – fejlesztése, aminek köszönhetően a városrész jobban kapcsolódhat a helyi lakosság hétköznapi életébe annak érdekében, hogy a városrész intenzív használata ne korlátozódjon az idegenforgalmi időszakokra. Mindehhez a fürdő környéki területek turisztikai, rekreációs és zöldfelületi funkciójának megerősítése szükséges az idegenforgalmi attrakciók és fogadási feltételek átfogó mennyiségi és minőségi javításával. A turisztikai kínálat bővítésével és az idegenforgalmi szolgáltatások folyamatos fejlesztésével,

valamint a városon belüli és kívüli intenzívebb együttműködéssel elérhető, hogy a minél nagyobb számban érkező vendégek hosszabb időt töltsenek Nyírbátorban. A lehetséges fejlesztések célcsoportját elsősorban a város lakossága, a potenciális turisták és a városrészben befektetni szándékozó vállalkozások alkotják. Ehhez kapcsolódóan az önkormányzat elindította a település gyógyhellyé minősítését. Amennyiben Nyírbátor is bekerül a minősített gyógyhelyek közé, akkor nemcsak ismertsége és vonzereje növekszik, hanem fejlesztési lehetőségei is nagymértékben kibővülnek.

Az M3 autópálya átadása óta a városrész jelentősége a lakófunkció szempontjából is felértékelődött. Az ún. Kisbóni szőlőben lakóövezeti funkciójú, közművesített, beépítetlen területeket jelöltek ki családi házak, valamint piaci alapú bérlakások építésére, aminek elsődleges célja a letelepedés megkönnyítése, támogatása – közvetetten pedig az elvándorlás mértékének csökkentése.

3.2.3.7 V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

Az Délnyugati városrész Nyírbátor legnagyobb kiterjedésű lakófunkciójú területe. Ennek megfelelően a fejlesztések iránya főként a lakófunkciók megtartása és további erősítése oly módon, hogy a kedvező feltételek hozzájáruljanak a városi és városrészi népesség növekedéséhez. A cél a városrész által nyújtott életminőség folyamatos emelése egyfelől a települési infrastruktúra fejlesztésével, másfelől a helyi lakosok számára nyújtott szolgáltatások körének bővítésével, minőségének emelésével, illetve a szolgáltatások elérhetőségének biztosításával, a közösségi funkciók erősítésével.

3.2.3.8 V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

A Déli iparterület továbbra is meghatározó a város gazdasági és foglalkoztatási potenciálja szempontjából. Mivel aktuálisan a biogáz-üzem és a szennyvíztisztító telep által okozott valós és potenciális környezetterhelések jelentik a legnagyobb problémát, ezért a városrészben a környezetvédelmi és a munkahelymegőrző beavatkozások képviselik a fejlesztés fő irányait (pl. szagterhelés mérsékléséhez szükséges beavatkozások, telephelyfejlesztések).

Az üzleti szolgáltatások átfogó fejlesztése, valamint a különböző munkaerő-piaci programok (pl. foglalkoztatás ösztönzése, foglalkoztatási paktum) közvetetten szintén hozzájárulnak a Déli iparterület további fejlődéséhez, de ezek nem köthetők kizárólag egy városrészhez, hanem Nyírbátor teljes területére kiterjednek.

3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A megvalósítandó városrészi célkitűzések hozzájárulnak a város középtávú tematikus céljainak teljesüléséhez. A területi és tematikus célok együttesen segítik elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő ábrák összefoglalóan mutatják be a tematikus és területi célok közötti összefüggéseket.

4. ábra Nyírbátor városfejlesztési célrendszere

Jövőkép	Nyírbátor biztos gazdasági alapokon álló, hagyományait őrző, kulturális kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik jelentős decentruma. Megfelelő feltételeket kínál a betelepülni kívánó és a helyben működő vállalkozások számára, így hosszú távon biztosítani képes a helyi és környékbeli lakosság foglalkoztatását. A fenntarthatóság alapelvét szem előtt tartva a természeti és épített környezet minőségi javításával, valamint a nyújtott szolgáltatások fejlesztésével megkeleti a lakosság és az ide látogató vendégek elvárásainak. Növekszik a lakosság életszínvonala, aminek köszönhetően biztosítottak a nyugodt, vidéki életre jellemző életkörülmények.			
Átfogó cél	Stabil helyi gazdaság megteremtése: a gazdasági versenyképesség növelése, kiegyensúlyozott munkaerő-piaci helyzet kialakulása és az értéktéremtő foglalkoztatás bővítése.	Kulturális értékek és hagyományok átvörökítése: a meglévő kulturális örökség és hagyományok megőrzése és fenntartható hasznosítása a város kedvező arculatának és a lakosság helyi identitásának megerősítése céljából.	Magas életminőség biztosítása: a lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások biztosításával és a társadalmi kohézió erősítésével	Fenntartható város megteremtése: környezettudatos és energiatáékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából.
Tematikus célok	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzó fejlesztése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	
	T4. Az energiatáékonyosság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja		T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
Városrészi célok	V1. A Városcsopont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése	V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a lőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése	V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából
	V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba	V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének erősítése a vendégek és a lakosság körében	V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

5. ábra A tematikus és a területi célok közötti összefüggések

	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	T2. Kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	T5. Hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése						
V2. A Viztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében						
V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tökevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése						
V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából						
V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba						
V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében						
V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében						
V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése						

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Nyírbátor Város Önkormányzata városfejlesztési tevékenységei során arra törekszik, hogy az EU által finanszírozott városrehabilitációs programokon kívül is az elérhető legtöbb támogatási forrást mozgósítani tudja a város kiegyensúlyozott fejlődése érdekében. Az önkormányzat a városi és városrészi célok teljesítéséhez kapcsolódó projektek maradéktalan végrehajtására törekszik, ami által csökkenthető a városon belüli területi különbségek.

Azon beavatkozásokat, amelyek egy földrajzilag jól körülhatárolható területen helyezkednek el, célszerű területileg integráltan végrehajtani a valódi hatásosság érdekében. Az így kijelölt akcióterületek (AT) a városfejlesztés funkcionális magjaiként szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen **az önkormányzat egyéb projektjei, valamint a magánszféra beruházásai a jövőben is érinteni fogják Nyírbátor teljes területét.**

A fejlesztési akcióterületek lehatárolása során az alábbi **alapelvek** voltak irányadók:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánberuházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- a szociális és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítsék azokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

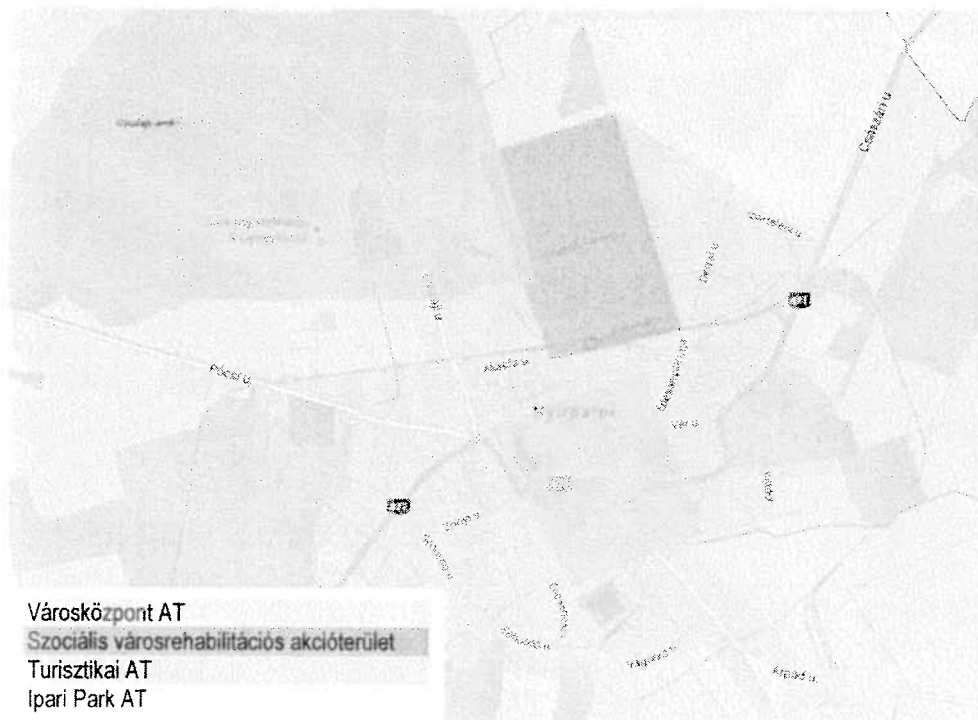
A fenti alapelveknek megfelelően Nyírbátorban 4 olyan terület határolható le indikatív jelleggel, ahol komplex beavatkozások megvalósítását tervezi az önkormányzat (a pontos lehatárolásra a projektfejlesztés szakaszában fog sor kerülni):

1. A **Városmag központi akcióterületen** – a TOP érintett prioritásához illeszkedve – a népességmegtartás és a gazdaságélénkítés tekinthető átfogó célnak. Az akcióterület lehatárolás indoka kettős: egyrészt ez a városrész koncentrálna Nyírbátor (köz)szolgáltatási funkcióit, így a belvárosi területek komplex fejlesztése az egész település gazdasági-társadalmi fejlődését elősegíti, másrészt számos olyan fejlesztési elképzelés azonosítható a városrészben, amelyeket – a pozitív hatások elérése érdekében – integráltan célszerű megvalósítani.
2. A **szociális városrehabilitációs akcióterület**ként azonosítható Északi lakóterület a város hátrányos helyzetű lakosait tömöríti, amely megmutatkozik az akcióterület kedvezőtlen képzettségi, munkaerő-piaci és lakhatási mutatóiban. A koncentráltan megjelenő problémák kezelése nemcsak a – KSH által nagy kiterjedésű szegregátumként is azonosított –

városrész érdeke, hanem az egész település felzárkózását és gazdasági versenyképességét is befolyásolja.

3. **Turisztikai akcióterület:** a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő és környékén az elmúlt időszakban jelentős beruházások történtek, amelyeknek köszönhetően Nyírbátor idegenforgalmi vonzereje nagymértékben megnövekedett, ami a vendégforgalmi adatok kedvező irányú változásaiban is megmutatkozott. A pozitív tendenciákra és a város növekvő ismertségére alapozva további beavatkozások szükségesek annak érdekében, hogy a turisztikai ágazat – az idegenforgalmi kínálat bővítésének köszönhetően – a város gazdaságának egyik fő pillérévé váljon. A fejlesztéseket az is indokolja, hogy a környező területek (pl. Gyulaji erdő, Szénaréti-tó, Kisbóni szőlő) még részben alulhasznosítottak, illetve a fürdő kapacitás-kihasználtsága nagy időbeli ingadozásokat mutat.
4. **Ipari Park akcióterület:** jóllehet az Ipari Park területén és környezetében tervezett fejlesztések többnyire egyedi projektekként valósíthatók meg, mégis indokolt ebben a városrészben is egy külön akcióterület lehatárolása, mivel ez jelenti a város ipari-gazdasági centrumát, ahol mintegy 2000 személy foglalkoztatását biztosítják. Az Ipari Park és az Inkubátorház kihasználtsága magas, újabb jelentősebb betelepülők, beruházók abban az esetben várhatók, ha az Ipari Park infrastruktúrája és az ott elérhető szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói javulnak. Ezt csak integrált szemléletben lehet megvalósítani: együttesen kell kezelni az elérhetőségi, a kapacitásbeli, az üzemeltetési és a fenntarthatósági problémákat, kihívásokat.

2. térkép Nyírbátor tervezett akcióterületei

Városközpont AT
 Szociális városrehabilitációs akcióterület
 Turisztikai AT
 Ipari Park AT

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek az egyes akcióterületeken tervezett fejlesztések, amelyek ütemezését a 4.5, összehangolt vázlatos pénzügyi tervét pedig a 4.6 fejezet tartalmazza. Az akcióterületi beavatkozások egyes elemei egyben kulcsprojektek vagy egyéb projektek, az átfedések erősítik a tervezett fejlesztések közötti kapcsolódást, szinergiát.

4.2.1 Városközpont AT

Nyírbátor belvárosában az elmúlt időszakban már számos fejlesztés történt, de ezek nem kezelték minden problémát a funkcionalitás, az épített környezet, a közlekedés és a zöldfelületek szempontjából. Az akcióterület Nyírbátor központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók erősítése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A belvárosi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan Városközpont megteremtése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- biztosítja a modern kisvárosi életformát,
- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

A fentieknek megfelelően a gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztést a Városközpontban az alábbi fő tevékenységek szolgálják:

- a funkciók térbeli elhelyezésének és használhatóságának javítása a szakrendelő – városháza – piac tengely mentén,
- a bankudvar rehabilitációja,
- a Várostarténeti sétány összekötése a Szabadság térrel,
- a Várostarténeti sétányon kiskereskedelmi szolgáltató egységek kialakítása,
- a könyvtár számára megfelelő helyszín kialakítása,
- Szabadság tér forgalomcsökkentése forgalomszervezési, közlekedési fejlesztések,
- tömbfeltárás a Kossuth utcáról az Ifjúság utca és a Báthori utca irányába,
- egységes homlokzati arculat kialakítása (Szabadság tér, Kossuth utca, Báthori utca);
- zöldfelületek növelése,
- térfigyelő rendszer kiépítése.

4.2.2 Szociális városrehabilitációs AT

Nyírbátor kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészében olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban Antiszegregációs programmal:

- szolgáltató központ („Settlement”-ház) kialakítása a volt piac területén (József Attila utca): az épület a családsegítés és szociális szolgáltatások helyben történő biztosításán túl napköziként, kulturális és szabadidő központként, tanácsadó helyként és hatósági

ügyintézés helyszínéként is működik majd; a tervezett létesítmény főzési és tisztálkodási lehetőséget biztosít a rászorulóknak és életvezetési tanácsadásokkal is segíti a szegregátumban élőket;

- a Petőfi-tér rekonstrukciója, játszótér kialakítása;
- útépités, közmű-rekonstrukció: Bethlen Gábor, Béke, Csokonai, Deák Ferenc, Gyöngyvirág Lőtér, Pipacs, Ságvári, Szegfű, Széchenyi, Tulipán, Vásártér utcák;
- kültéri információs táblarendszer elhelyezése;
- hátrányos helyzetű lakosok társadalmi integrációját segítő soft beavatkozások (pl. munkaerőpiaci képzések; tartós munkanélküliek foglalkoztatása; civil társadalom fejlesztése).

4.2.3 Turisztikai AT

A turisztikai akcióterülethez kapcsolódó célkitűzés a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulaji erdő, Szénaréti tó területének gyógyhellyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása. A legfontosabb beavatkozások

- a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése (pl. törökfürdő építése, élményelemek bővítése),
- a Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése (pl. különböző színvonalú szálláshelyek létrehozása, kemping bővítése, kalandpark, kondipark, erdei iskola és túraútvonalak kialakítása, Szénaréti tó fejlesztése),
- valamint a lovarda bővítése (pl. nemzetközi lovas maraton pálya kialakítása, szabadtéri létesítmények kialakítása),
- kiegészítésként pedig lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben,

de más turisztikai projektek is érintik a területet (pl. a zarándokút kialakítása). Az infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódóan soft jellegű beavatkozások is szükségesek (pl. turisztikai programcsomagok kialakítása, városmarketing program). Ezek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vagy a programcsomagok esetében akár a térségre is vonatkozhatnak, de az integrált fejlesztések keretében megvalósíthatók. A turisztikai projektek részletesebb bemutatására a 4.3 fejezetben kerül sor.

4.2.4 Ipari Park AT

Az Ipari Park komplex fejlesztése lényegében több különálló projekt megvalósítását foglalja magában, amelyek bemutatása a 4.3 fejezetben történik:

- A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése,
- A nyírbátori Inkubátorház bővítése,
- Geotermikus fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén,
- Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések.

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmazza a célok eléréséhez szükséges legfontosabb beavatkozásokat. Az ITS operatív jellege ugyanakkor nem jelenti azt, hogy

részletesen kidolgozva tartalmaznia kell a megvalósítandó projekteket, elegendő, ha a stratégia a tervezett fejlesztések vázlatos bemutatására szorítkozik.¹

Az ITS keretében azonosított projekt típusok (az akcióterületi fejlesztéseken kívül) az alábbiak:

- **Kulcsprojektek:** A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- **Hálózatos projektek:** A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.
- **Egyéb projektek:** a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

Az integráltság elvének érvényesítése érdekében mindazon fizikai jellegű projektekhez, ahol ez szakmailag indokolt, illetve a pályázati kiírás által megengedett lesz, olyan társadalmi-közösségi célú, soft projektelemek is kapcsolódni fognak, amelyek egyértelműen felerősítik az infrastrukturális beruházások pozitív hatásait. A tervezett beavatkozások jelenleg ismert részleteit (pl. lehetséges tevékenységek, becsült költségvetés, indikatív ütemezés) a következő fejezetek tartalmazzák azzal az előfelvetéssel, hogy ezek a projektkidolgozás későbbi fázisaiban kerülnek pontosításra, véglegesítésre.

4.3.1 Kulcsprojektek

- **A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése:** 2005-ben alakította ki a város közművekkel ellátott Ipari Parkját, amelyből az elmúlt 10 évben 22 hektár került értékesítésre és beépítésre. Jelenleg kisebb beruházások megvalósítására alkalmas területek állnak rendelkezésre, jelentősebb fejlesztés, munkahelyteremtés az Ipari Parkban közművesített telek hiányában nem valósítható meg. Figyelembe véve a város gazdaságának fejlődését várható, hogy az elkövetkező években is jelennek meg olyan fejlesztési igények, amelyekhez közművesített telek biztosítása szükséges. Ennek érdekében zöldmezős beruházásként közel 20 hektáros új gazdasági hasznosítású terület kerül kialakításra a szükséges közművek (burkolt út, víz, szennyvíz, csapadékvíz, gáz, villamos hálózat) teljes körű kiépítésével.

A projekt másik eleme a meglévő léghábeles középvezetékű elektromos ellátás helyett egy új földkábeles körvezeték kiépítése az Ipari Park területén, amely nemcsak a meglévő kapacitást biztosítja, hanem egy többlet teljesítményt is a bővítés érdekében. Az alapvetően könnyűipari technológiát alkalmazó termelés egyik legfontosabb feltétele ugyanis a stabil, megfelelő kapacitású, letörésmentes áramellátás. A kiépítés jelentős időszükséglete és pénzügyi forrás szükséglete miatt indokolt ezeket a feltételeket előzetesen biztosítani a befektetők számára.

- **A nyírbátori Inkubátorház bővítése:** a 2011-től működő Inkubátorház összes műhelyében különböző vállalkozások végzik tevékenységüket. A műhelyek kihasználtsága 100%-os, az üzemeltetőnek már több igényt vissza kellett utasítania kapacitáshiány miatt. Az irodák kihasználtsága is közel 100%-os: jellemzően 1-2 üres irodával működik a létesítmény, de az eddigi tendenciák előre vetítik az irodakinálat bővítésének szükségességét is. A duális képzés beindítása érdekében az Ipari Parkban működő foglalkoztatók oldaláról jelent meg az

¹Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.)

igény egy központi tanműhely kialakítására és felszerelésére, amelynek biztosítására az Inkubátorházban megfelelő lehetőség nyílik. A beruházás keretében a jelenlegi elképzelések szerint

- 6 új csarnok (500 m²),
- 4 új iroda (80 m²)
- a duális képzéshez kapcsolódóan pedig egy eszközökkel felszerelt tanműhely kerül kialakításra.

- **Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén:** az Ipari Park területén meglévő üzemek fűtése jelenleg földgáz alapon valósul meg. A város geotermikus adottságait figyelembe véve a föld hőjének hasznosításával ez az energia lényegesen olcsóbban biztosítható, és így várhatóan a város versenyképesebb adottságokkal tudja értékesíteni területeit az Ipari Parkban, ezáltal pedig hosszú távon biztosítható a város gazdasági fejlődése – az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkenésével párhuzamosan.

Ezt a célt szolgálja az Ipari Park területén, az Inkubátorház telkén kialakítandó geotermikus kút, amely a talajból nyert termálvíz hőjét hasznosítaná fűtési célra. A lehűlő termálvíz a projekt keretében kiépülő elosztóvezeték-hálózaton át az Ipari Park északi sarkában kialakításra kerülő visszasajtoló kúton keresztül jut vissza a talajba. A rendszer létrehozásával évi 2000 GJ fűtési energia előállítását oldható meg.

- **Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése:** a munkaerő-piaci folyamatok esetében Nyírbátor elsődleges kihívása nem az új munkahelyek létrehozása, hanem az, hogy a városban működő és dinamikusan fejlődő cégek humán erőforrás igényét kielégítse. A munkaerő-piaci kereslet és kínálat egyensúlyának fontosságát valamennyi érintett szereplő érzékeli, ezért az együttműködés az elmúlt időszakban fejlesztési források nélkül is elkezdődött.

A projekt Nyírbátor Város Önkormányzatának kezdeményezésével egy olyan 11 szereplőből álló együttműködő munkacsoport létrehozására irányul, amelynek célja a térség foglalkoztatottságának javítása az alábbi feladatokat elvégzésével:

- foglalkoztatási stratégia kidolgozása és megvalósítása,
- HR klub működtetése,
- közös honlap létrehozása,
- szolgáltatás fejlesztés kkv-k számára a foglalkoztatás ösztönző fejlesztések érdekében,
- városban működő munkahelyek ismertségének javítása a különböző iskolaoktatási szinteken,
- az ehhez szükséges marketing eszközök alkalmazása, elkészítése, terjesztése (nyomtatott elektronikus média, kiállítások, workshopok).

A paktum szereplői: a város 7 nagyfoglalkoztató vállalata, az önkormányzat, a két középfokú oktatási intézmény és a Járási Hivatal Munkaügyi Osztálya.

- **A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése:** A 2010-ben felújított Sárkány Wellness és Gyógyfürdő éves szinten 120-140 ezer látogatót fogad. A vendégforgalom jelentős része a nyári hónapokra koncentrálódik, így ebben az időszakban feszített a fürdő kapacitása, míg az év többi részében a kihasználtság egyenletesebb. A fejlesztendő elemek növelik a fürdő kapacitását oly módon, hogy a tervezett plusz szolgáltatások jellemzően nem a csúc szezonra korlátozódnak.

A gyógyfürdő területén egy – a térségben teljesen újszerű – szolgáltatás kialakítása valósul meg: a törökfürdő részleg megépítésével a három szomszédos ország határmenti közelségét kihasználva egy új vonzerő hozható létre. A törökfürdő komplexum úgy épül meg, hogy szervesen kapcsolódik a meglévő szolgáltatásokhoz, de önállóan, eltérő nyitva tartással is működtethető – csökkentve ezáltal a vendégforgalom szezonálisát.

A projektben ezenkívül épül egy gyerekmedence, átalakításra kerül a legrégebbi termálmedence, és kibővítésre kerül a fürdő étterme is, kezelve a kapacitásproblémákat.

- **A Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése:** az elmúlt években az önkormányzat tulajdonában lévő Gyulaji úti erdőben számos önálló fejlesztés valósult meg (kemping felújítása, gyógyfürdő kiépítése, horgászto rendbetétele, fedett lovarda kialakítása, látogatóközpont építése) – mindezek megalapozták egy idegenforgalmi városrész létrejöttét. A létesítmények hatékonyabb kihasználása és teljesebb kínálata érdekében egy hazai és nemzetközi szinten is egyedülálló turisztikai szolgáltató központ, városliget hozható létre, amely széleskörű szolgáltatásokat és változatos élményeket nyújt az egyes célcsoportoknak. A kapcsolódó kulturális és vallási turizmussal együttműködve jelentősen növelheti nemcsak a megye, de az egész régió idegenforgalmi vonzerejét.

A jelenlegi elképzelések szerint a fejlesztés keretében

- új kereskedelmi szálláshelyek létrehozása tervezett (4 csillagos szálloda, ifjúsági szálló),
  - 48 férőhellyel bővül a város tulajdonában lévő kemping kapacitása,
  - tudásátadás és -bővítés céljából egy Technoparkot és egy erdei iskolát hoznak létre,
  - emellett az aktív turizmushoz kapcsolódó létesítmények kerülnek kialakításra (kalandpark és erdei tornapálya, túra- és tanösvények),
  - valamint a Szénaréti-tó környezetének rendezésével egy pihenő és csónakázató kerül kiépítésre.
- **Lovarda bővítése:** a 2014-ben átadott lovarda új típusú attrakciót jelent a városban. Az ebben rejlő potenciálok maximális kihasználása érdekében szükséges a lovarda bővítése nemzetközi versenyek lebonyolítására alkalmas díjhajtó és maraton pályák kialakításával. A tervezett fejlesztésekkel új turisztikai szegmens szólítható meg, így jelentősen növelhető a vendégek és a vendégéjszakák száma.
  - **Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben:** a korábbi és a tervezett turisztikai fejlesztéseknek, valamint az M3 autópályára felvezető 4105. j. út közelségének köszönhetően a város északnyugati részén elhelyezkedő Kisbóni szőlő területe kiválóan alkalmas új lakóövezet létrehozására. A tervezett lakóparkban magántulajdonú családi házak, valamint piaci alapon bérbe adandó önkormányzati lakások építésére kerül sor a népességmentartás és a betelepítés elősegítése céljából. Ebben a városban működő multinacionális cégek is bevonhatók partnerként, amelyek a bérleti költségek részleges átvállalásával tudnák támogatni a megfelelő szaktudással rendelkező munkavállalók letelepedését.
  - **Intermodális közlekedési csomópont kialakítása:** a nyírbátori vasúti állomás és buszpályaudvar jelenleg is egy helyen található, azonban központi épülettel és megfelelő infrastruktúrával nem rendelkezik. A projektben – a közlekedési vállalatokkal és szolgáltatókkal együttműködve – egy intermodális központ kerül kiépítésre, amely kiszolgálja mind a vonattal, mind a busszal érkezőket és beköti a csomópontot a kerékpáros közlekedési rendszerbe is. Ezt kiegészítve egy nagy kapacitású kerékpártároló és -kölcsonzó központ kerül kialakításra mind a városba érkező turisták (több mint 100 ezer fő), mind a városba napi szinten ingázó lakosság (a 2011. évi népszámlálás alapján mintegy

4500 fő) részére. Mindez hozzájárul a környezetbarát közlekedési formák nagyarányú terjedéséhez és az időszakosan jelentkező közúti zsúfoltság mérséklődéséhez.

- **Az M3 autópályához vezető 4105. j. út felújítása:** jóllehet Nyírbátor 10 km-re fekszik az M3 autópályától, az összekötő 4105. j. út állapota azonban nem felel meg sem a személy-, sem a teherforgalom számára – nagymértékben rontva a város elérhetőségét. Az útszakasz állami kezelésben van, így felújítása nem az önkormányzat hatásköre.
- **471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése:** a 471. sz. másodrendű főútvonal jelentős tranzitforgalmat bonyolít, amely jelenleg a város belterületét terheli. Az elkerülő útszakasz kiépítésével mérséklődne a városközpontot terhelő zsúfoltság és balesetveszély, valamint csökkenne a közlekedési eredetű szennyezettségi szint. A fejlesztés előkészítése és megvalósítása – a 4105. j. út felújításához hasonlóan – állami hatáskörbe tartozik.

4.3.2 Hálózatos projektek

- **Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések:** jelenleg a nyírbátori vállalatok, nagyfoglalkoztatók mintegy 2000 három műszakban dolgozó munkavállalónak biztosítanak megélhetést. Ehhez képest az Ipari Parkban 2 db, közel 40 fő befogadására alkalmas, fedett buszváró üzemel, ami nem elégséges a térségben élő vagy távolabbi településekről bejáró munkavállalók számára. Az elmúlt években a kistérség összefogásával valamennyi környező településen kialakításra kerültek a buszöblök és a fedett buszvárók. A fejlesztések következő üteme az Ipari Parkban, önkormányzati területen egy központi buszmegálló kialakítása 10 fedett buszváró peronnal, központi fűthető buszváró épülettel. Emellett az Ipari Parkon kívül két fedett buszváró és megálló kerül kialakításra. A beavatkozás célja a Nyírbátorban dolgozó városi és térségi lakosság biztonságos és kényelmes munkába járásának biztosítása.
- **Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása:** egyes lakófunkciójú területeken a telekstruktúra lehetővé teszi a tömbfeltárások végrehajtását, amivel hatékonyabbá tehető a városi belterület hasznosítása és a kiszolgáló infrastruktúrák működtetése. Az új telkek kialakításával növekedhet a város vonzereje, ami által megfordíthatóak a kedvezőtlen demográfiai tendenciák. Ezzel párhuzamosan elengedhetetlen a lakóterületeken új közösségi terek létrehozása, amelyek a környék lakosainak életminőségét nagymértékben elősegítik, így közvetett módon növeli a város népességmegtartó erejének növekedéséhez.
- **Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása:** az önkormányzati tulajdonú ingatlanok pénzügyileg és környezetileg is fenntartható működtetése érdekében szükséges energiahatékonysági fejlesztések megvalósítása. A fosszilis energiák kiváltásával a működési költségek jelentős mértékben csökkenthetők, és a létesítmények szén-dioxid kibocsátása is mérséklődik. A beavatkozások a tervek szerint valamennyi önkormányzati tulajdonú vagy fenntartású épületben megvalósítandók.
- **Közvilágítás korszerűsítése:** a közvilágítás korszerűsítésének első üteme 2002-ben megvalósult, azonban egyfelől nem érintette a város teljes területét, másfelől azóta korszerűbb technológiák érhetők el. A fejlesztés megvalósításával mérsékelhetőek a városüzemeltetési kiadások, valamint közvetett módon csökkenthető a károsanyag-kibocsátás is.

4.3.3 Egyéb projektek

- **Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között:** Nyírbátor Város Önkormányzata – együttműködve a három történelmi egyházzal – egy valódi zarándok

útvonalat kíván kialakítani a Máriapócsi kegytemplom, a nyírbátori görög katolikus, római katolikus és református templom között, érintve a nyírbátori gyógyfürdőt és a környező turisztikai szolgáltatásokat. A projekt célja, hogy a térségbe érkező több százezer zarándok Nyírbátorba érkezve és megszállva megtekinthesse a város szakrális helyeit, majd egy valódi zarándok túra keretében látogassa meg a Máriapócsra megrendezésre kerülő búcsúk egyikét. A projektben kiépítésre kerül a Várostörténeti sétány kimaradó szakasza a görög katolikus templom mellett, egy köves zarándokút a gyógyfürdőig, majd onnan Máriapócsra mezőgazdasági utak helyreállításával és stabilizálásával, útjelző táblák kihelyezésével kerül kiépítésre a zarándokút teljes szakasza. A beavatkozással akkor érhető el maradéktalanul a kitűzött cél, ha turisztikai célú kerékpárút is kiépítésre kerül.

- **Az Édesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása:** az idegenforgalomhoz kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások és azok infrastruktúrája egyelőre hiányosnak értékelhető, többek között a szállásférőhelyek száma (2013-ban 628 db), a kínált szolgáltatások palettája és minősége jelenleg nem illeszkedik teljes mértékben a vendégek által támasztott igényekhez. Az ifjúsági szálló létrehozásával újabb célcsoport érhető el – kapcsolódva a zarándokút kialakításához is.
- **Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban:** a várkastélyra épülve bővítendő a turisztikai szolgáltatások és attrakciók kínálata (pl. lovagi torna szervezése, helyi jellegzetességeket kínáló várétterem, korhű ruhákba beöltözési lehetőség, lovas kocsis túra, almavirágzáskor fesztivál szervezése, lovas színház, vár falán kivetítés a Báthory család történetét felölelve). Mindezzel növelhető a város vonzereje, ami a vendégforgalom további bővülését, a szezonális mérséklését, valamint az itt-tartózkodási idő és a költési hajlandóság növekedését eredményezheti. A korabeli komplexum bizonyos elemeinek részbeni visszaépítése is megtörténhet a projekt keretében.
- **A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása:** a korábbi Dohánygyár nem önkormányzati tulajdonú épülete jelenleg kihasználatlan, de ipari emlék épületei számos funkcióra átalakíthatók. Az érintett városrész felzárkóztatását és a város turisztikai vonzerejét növelhetik olyan interaktív múzeumok és egyéb látványosságok létrehozása, amely illeszkedik a térség és az adott terület jellegzetességeihez (pl. almamúzeum, gyármúzeum).
- **Turisztikai programcsomagok kialakítása:** jóllehet Nyírbátor területén sokszínű idegenforgalmi kínálat érhető el, elsősorban a kulturális és örökségturizmusra, valamint a gyógy- és egészségturizmusra épülve. A komplex turisztikai élmény megteremtése érdekében célszerű ezeket programcsomagok formájában is elérhetővé tenni – tematikus és térségi alapon egyaránt.
- **Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok:** az elmúlt években megerősödni látszó népmozgalmi folyamat eredményeképpen a felső- vagy középfokú végzettséggel rendelkező fiatalok más, fejlettebb térségekben telepednek le, ezzel párhuzamosan pedig a hátrányos helyzetű és a szegregátumban élő családokon belül újratermelődik az iskolázatlan, megfelelő szakképzettséggel nem rendelkező fiatalok száma. A két probléma együttesen már középtávon is negatív folyamatokat indít el a lakosság társadalmi összetételében, ez jelentős akadálya a térség gazdasági fejlesztésének. Ezért szükséges támogatási és ösztöndíjprogramok rendszerszerű beindítása (a szükséges intézményrendszer felállításával együtt), amellyel mindkét érintett célcsoport elérhető a számára megfelelő eszközökkel.
- **A duális szakképzés feltételeinek megteremtése:** a városban működő nagyfoglalkoztatók folyamatos fejlődésének köszönhetően évről-évre jelentős munkaerőigény jelenik meg a piacon. A gyakorlatban azonban a rendelkezésre álló potenciális munkaerő végzettsége, képzettsége és szakmai gyakorlata nincs összhangban a munkaadók szükségleteivel. A helyi szakképző intézettel közösen szükséges új szakok beindítása, amelyek igazodnak a

helyi vállalkozások elvárásaihoz és versenyképes, használható szakképesítést nyújt. A projektben ezen túlmenően kialakításra kerülhet a duális képzés megvalósításához szükséges működtetett gyakorlati képzőhely (kapcsolódva az Inkubátorház bővítését célzó projektelképzeléshez), amelyet az önkormányzat, a képzőintézet és a helyi vállalkozások közösen működtetnek.

- **KKV-k piacra jutásának segítése:** a térség vállalkozásainak növekedése érdekében szükséges a piacra jutás feltételeinek támogatása. A beavatkozás fókuszál a piaci érvényesüléshez szükséges tevékenységek (marketing, márképítés, piaci betörés, üzleti kapcsolatfelvétel) és a piacra jutáshoz szükséges tevékenységek (kiállításon való részvétel, cégprezentáció, önálló árubemutató, sajtófogadás, üzletember találkozó szervezése) támogatására.
- **Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése:** a város gazdasági potenciáljának növelése érdekében fontos, hogy a nagyvállalatok minél nagyobb mértékben vegyék igénybe a helyi kis- és középvállalkozások szolgáltatásait – versenyképes minőségben és áron. Ennek koordinálása és megvalósítása hosszú távon jelentkező, a térség gazdasági szereplőinek bevonásával zajló feladat.
- **Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése:** a helyi agrárszektor értékesítési lehetőségeinek növelése érdekében indokolt a helyi termelői piac létrehozása, megújítása. Ezáltal javul a helyi mezőgazdasági termelők működési környezete, ami középtávon hozzájárul a munkahelyek megőrzéséhez és újak létrehozásához, valamint erősíti a város-vidék együttműködést.
- **József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása:** a szegregátumban működő óvodában megépítése óta nem történt felújítás, így műszaki és higiéniai szempontból is rendkívül rossz állapotú. A fejlesztés keretében a csoportszobák és a vizesblokkok komplex felújítására kerül sor.
- **Iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése:** az óvodába járási kötelezettség új szabályai miatt várhatóan növekedni fog az intézmény kihasználtsága, továbbá az önkormányzat – a fejlesztéseknek köszönhetően – a kedvezőtlen demográfiai folyamatok megfordulásával számol, emiatt indokolt az óvoda bővítése.
- **Családi napközi, bölcsőde kialakítása:** a városban és a környező településeken élő kisgyermekes szülők munkába állását segíti a 3 év alatti gyermekek nappali elhelyezését biztosító új intézmények létrehozása. A fejlesztés az önkormányzati bölcsőde bővítésével valósítható meg a Zrínyi utcai épületben.
- **A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra:** Nyírbátorban a KSH 2013-as adatai alapján 118 lakás és több intézmény csatlakozik a városi távhőellátó rendszerre. A fosszilis energiahordozókon alapuló fűtési mód pénzügyi és környezeti hatékonysága egyre inkább megkérdőjelezhető, így szükséges a távhőtermelő rendszer átállítása geotermikus alapokra.
- **Napelem park kialakítása:** a napsütéses órák éves száma és megoszlása alkalmassá teszi a várost a napenergia nagyobb mértékű kiaknázására. Ennek hatékony eszköze egy napelem park létrehozása, amely segítségével kielégíthető például a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő és a közvilágítás villamosenergia igénye.
- **Városmarketing program:** a város humán erőforrás- és tőkevonzó képességének javítása, a turisztikai vonzerő javítása és a helyi identitás erősítése érdekében közös városmarketing program megvalósítása javasolt az önkormányzat, a vállalkozói szektor és a civil szervezetek összefogásában. A kialakított jó gyakorlatok folytatásaként újabb rendezvények szervezése, közös elektronikus és nyomtatott anyagok elkészítése és terjesztése szükséges

országos és nemzetközi rendezvényeken, kiállításokon, állásbörzéken. A városmarketingről mint nem beruházási jellegű tevékenységről a 8.1.4 fejezet közöl további részleteket.

- **A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése:** a város népességmegtartó erejét növeli, ha a lakosság erős települési identitással rendelkezik – ehhez a különböző helyi közösségfejlesztési, szemléletformáló, hagyományalapú programok nagymértékben hozzájárulhatnak.

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

Nyírbátor tervezett fejlesztései kapcsolódnak egymáshoz, erősítve egymásra gyakorolt pozitív hatásukat. A projekttypusok közötti átfedés (pl. egy meghatározott akcióterületen megvalósuló kulcsprojekt, vagy egy hálózatos projekt akcióterületen megvalósuló elemei) kifejezetten pozitív szinergiákat eredményezhet.

Az egyes fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú városi célok kapcsolatát az alábbi táblázat foglalja össze. (Amennyiben egy fejlesztés több célhoz is kapcsolódik, abban az esetben minden érintett célnál megjelenítésre került a projekt.)

4. táblázat A középtávú városi célok és a projekttypusok kapcsolata

Középtávú tematikus célok	Külsőprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése A nyírbátori Inkubatorház bővítése Megújuló energiára épülő fűlési rendszer kiépítése az Ipari Park területén Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	Az Ipari Park komplex fejlesztése	A nyírbátori Inkubatorház bővítése 2. ütem Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok A dualis szakképzés feltételeinek megteremtése KKV-k piacra jutásának segítése Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése Városmarketing program
T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzó fejlesztése	A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése A Gyulai úti erdő komplex turisztikai fejlesztése Lovarda bővítése		A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulai erdő, Szenaereti tó területének gyógyhelyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása	Zarandokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Mariapócs között Az Édesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása Turisztikai programcsomagok kialakítása Városmarketing program
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	Intermodális közlekedési csomópont kialakítása Az M3 autópályához vezető 4105. j. út felújítása* 471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése* Lakopark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása	A Városközpont fejlesztése a gazdaságellenkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja	Zarandokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Mariapócs között József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása Iskola utcai Kerekerdő óvoda teréhfelbővítése Családi napközi, bölcsőde kialakítása
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	Geotermikus fűlési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása Közvilágítás korszerűsítése		A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra Napelem park kialakítása
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja			Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja	Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok Nyírbátorban József Attila u. 7. szám alatti óvoda belső felújítása A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése A Gyulai úti erdő komplex turisztikai fejlesztése Lovarda bővítése			A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése Turisztikai programcsomagok kialakítása Városmarketing program

* nem önkormányzati hatáskörbe tartozó projekt

4.5 A fejlesztések ütemezése

4.5.1 Az ütemezés indoklása

A következő szempontok figyelembevételével történt meg a tervezett fejlesztések lehetséges ütemezése, amelyet a források rendelkezésre állása, illetve a megváltozott külső körülmények a későbbiekben módosíthatnak:

- indokoltság, szükségesség:
  - a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
  - a fejlesztések időszerűsége,
  - a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága,
  - a fejlesztések egymásra épülése,
- hatások:
  - a fejlesztések hatása a város egészére,
  - a fejlesztések jelentősége a város lakófunkciójára nézve,
  - a fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,
- finanszírozás és fenntarthatóság:
  - a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
  - a rendelkezésre álló önkormányzati sajáterő nagysága,
  - a bevonható magánforrások mértéke,
  - a létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

4.5.2 A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése

Az ütemezés a stratégia készítésekor rendelkezésre álló információk alapján történő becslésre épül.

5. táblázat A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése 2015-2023

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Akcióterületi projektek									
A Városközpont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából									
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulaji erdő, Szénaréti tó területének gyógyhellyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása									
Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja									
Az Ipari Park komplex fejlesztése									
Kulcsprojektek									
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése									
A nyírbátori Inkubatórház bővítése									
Megújuló energiára épülő fűtési rend-									

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
szar kiépítése az Ipari Park területén									
Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése									
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése									
A Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése									
Lovarda bővítése									
Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben									
Intermodális közlekedési csomópont kialakítása									
Az M3 autópályához vezető 4105. j. út felújítása									
471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése									
Hálózatos projektek									
Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések									
Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása									
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása									
Közvilágítás korszerűsítése									
Egyéb projektek									
Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között									
Az Edesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása									
Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban									
A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása									
Turisztikai programcsomagok kialakítása									
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok									
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése									
KKV-k piacra jutásának segítése									
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése									
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése									
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása									
Iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése									
Családi napközi, bölcsőde kialakítása									
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra									
Napelem park kialakítása									
Városmarketing program									
A Nyírbáton kistérségben élők helyi identitásának erősítése									

4.6 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2014-2020 közötti európai uniós támogatások jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán. Nyírbátor Város Önkormányzata kiegyensúlyozott költségvetési helyzetének köszönhetően biztosítani tudja a tervezett fejlesztésekhez szükséges önerőt – erre elsősorban az iparüzési adó magas összege nyújt lehetőséget. A beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzése érdekében:

- egyfelől fontos, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését,
- másfelől számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A városok, ezen belül különösen a járasszékhelyek számára kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az ún. Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett intézkedéseket (a megyei jogú városok kivételével). A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében rendelkezésre álló keret 89,28milliárd forint (Nyíregyháza nélkül)². Ezen túlmenően a megye szereplői részére allokált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

6. táblázat Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció

Prioritás	Tervezett intézkedések	Tervezett allokáció
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	12,783
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	7,973
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	5,715
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	6,891
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	16,52
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	8,415
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyágának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	14,052
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	3,44
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,91
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,554
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	7,408
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,964
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	1,654
7. Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések	7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése	CLLD

²1702/2014. (XII. 3.) Kormányhatározat

Prioritás	Tervezett intézkedések	Tervezett allokáció
(CLLD)	7.2. A városi lakosság közösségi aktivitásának növelése a helyi közösség-szervezés és kulturális kínálatbővítés segítségével	CLLD

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 (tervezet, 2015.05.11.)

A TOP forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

- Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)** elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transzeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.
- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)** fő célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.
- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)** célkitűzése, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)** egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.
- A közigazgatás, és a közszolgáltatási szféra kiemelt fejlesztései a **Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)** terhére lesznek végrehajtva.
- A **Vidékfejlesztési Program (VP)** elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.
- A **Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)** a halászati ágazat támogatási lehetőségeit tartalmazza.
- A **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)** alapvető célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő étkezéshez és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.

Mindezek mellett a városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhatnak fejlesztéseik megvalósításába:

- Határon átnyúló együttműködési programok (Románia-Magyarország, Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna)
- Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Horizon 2020, URBACT)
- Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap)

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a következő táblázat mutatja be. **A Nyírbátor által felhasználható források milliárdos nagyságrendűek:** az alábbi táblázat adatai alapján mintegy 15 milliárd forintnyi forrásra számít az önkormányzat, amiből azonban az elkerülő út több mint 5 milliárdot is kitehet. A fennmaradó összeg rendelkezésre állása alapvetően a megpályázható források nagyságától, a tényleges pályázók (azaz versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól függ. A tervezett fejlesztések teljes körű megvalósítására – éppen a pénzügyi korlátok és az élénk verseny miatt – nem feltétlenül lesz lehetőség, vagyis a tényleges források reálisan ennél alacsonyabbak lesznek. Ezért szükséges azon fő irányelveknek a meghatározása, amelyek alapján azonosíthatók a legfontosabb beavatkozások:

- a fejlesztés által érintett célcsoport nagysága és helyzete,
- a fejlesztés várható gazdasági, társadalmi és környezeti hatásainak mértéke,
- jogszabályi előírások, kötelezettségek,
- a helyi lakosság és vállalkozások elvárásai, szükségletei.

7. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek		
A Városközpont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából	237	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulaji erdő, Szénaréti tó területének gyógyhellyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása	1120	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja	156,5	TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja TOP 5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
Az Ipari Park komplex fejlesztése	2360	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés KEHOP 5.3. Táv hő és hőellátó rendszerek energetikai fejlesztése, illetve megújuló alapra helyezése
Kulcsprojektek		
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	750	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
A nyírbátori Inkubátorház bővítése	550	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	480	KEHOP 5.3. Táv hő és hőellátó rendszerek energetikai fejlesztése, illetve megújuló alapra helyezése
Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	400	TOP 5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	680	GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
A Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése	440	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Lovarda bővítése	165	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	820	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Intermodális közlekedési csomópont kialakítása	210	TOP 3.1 Fenntartható települési

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
		közlekedésfejlesztés
Az M3 autópályához vezető 4105. j. út felújítása	250	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés IKOP 4. A TEN-T hálózat közúti elérhetőségének javítása prioritási tengely
471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése	5230	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés IKOP 4. A TEN-T hálózat közúti elérhetőségének javítása prioritási tengely
Hálózatos projektek		
Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	180	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása	433	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása	250	TOP 3.2. A települési önkormányzatok energiahatékonyságának javítása és a megújuló energiaforrások részarányának növelése KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
Közvilágítás korszerűsítése	200	TOP 3.2. A települési önkormányzatok energiahatékonyságának javítása és a megújuló energiaforrások részarányának növelése
Egyéb projektek		
Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriaapócs között	110	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Az Édesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása	250	saját forrás
Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthory Várkastélyban	400	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása	230	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Turisztikai programcsomagok kialakítása	68	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok	490	TOP 5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok) TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése	450	GINOP 6.5. Oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása
KKV-k piacra jutásának segítése	38	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése GINOP 1.3. Vállalkozások hálózatosodásának és piacra jutásának elősegítése
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése	32	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése GINOP 1.3. Vállalkozások hálózatosodásának és piacra jutásának elősegítése
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése	88	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása	33	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
Iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése	70	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
		életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
Családi napközi, bölcsőde kialakítása	70	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra	800	KEHOP 5.3. Távhő és hőellátó rendszerek energetikai fejlesztése, illetve megújuló alapra helyezése
Napelem park kialakítása	450	KEHOP 5.1 Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáram- termelés elősegítése
Városmarketing program	35	TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése	45	TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása

5 Antiszegregációs program

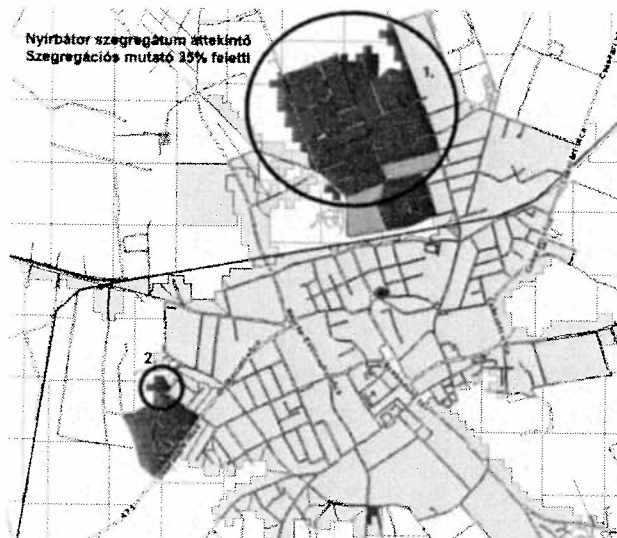
5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Nyírbátor város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. Járasszékhely esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik.

3. térkép Nyírbátor szegregátumai a 2011. évi népszámlálási adatok alapján

Forrás: KSH

A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg a világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik.

A segélyezési adatok vizsgálata, a helyszíni terepbejárás és az önkormányzat szakembereinek tapasztalata, valamint a korábbi antiszegregációs tervet is jóváhagyó antiszegregációs szakértő álláspontja azt a korábban is érvényes megállapítást támasztja alá, hogy csak az 1. jelölésű terület tekinthető valódi szegregátumnak.³

A 2. szegregátum lakosainak száma épp csak meghaladja a határértéket (51 fő), lakókörnyezete megfelelő, az adatok a szegregátum területén kifejezetten kedvező irányba változtak.

8. táblázat A 2. szegregátum adatainak változása (2001, 2011)

	2001	2011
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	78,8	61,1
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	0,0	7,4
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	100,0	66,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	82,0	54,9
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	77,8	34,8
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	66,7	13
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	45,5	8,3
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	36,4	0

Forrás: KSH

Az alábbiakban részletesen bemutatásra kerül az 1. szegregátum komplex társadalmi, fizikai helyzete.

Elhelyezkedés

Az Északi lakóterület szegregációs folyamatainak háttérében részben történelmi, a XIX. század éveire visszanyúló városszerkezeti okok állnak. Ugyanakkor az ipari fejlődés a város területéhez kapcsolódott. Az így érvényesülő kettős hatás, valamint a vasútvonal erősítette a városközponttól történő elkülönülést, jóllehet a terület Nyírbátor szerves része. A szegregált terület a belvárostól és a turisztikai övezettől nem messze helyezkedik el, családi házas övezettel, az Ipań Parkkal, illetve a Városközponttal határolt.

³ A 2. szegregátum lakosainak száma épp csak meghaladja a határértéket (51 fő), lakókörnyezete megfelelő, az adatok a szegregátum területén kifejezetten kedvező irányba változtak.

Demográfia	<p>2001-hez képest a szegregátum területe kismértékben kiterjedt déli irányba, ezzel együtt azonban az érintett lakosság száma nem növekedett, hanem csökkent (2498 főről 2163 főre). A lakosság korcsoportos összetétele kedvezőbb a városi átlagnál, ami azonban együtt jár a magasabb eltartottsági rátával is – részben ez is oka a nagyarányú szegénységnek. A szegregátumban élők nagy része roma származású, pontos szám adatok a jogszabályi megkötöttségek miatt nem állnak rendelkezésre.</p>
Szociális és munkaerő-piaci helyzet	<p>Az itt élők 71,4%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, ami rontja a munkavállalás esélyeit. A magasabb végzettséggel rendelkező lakosok mintát és motivációt jelenthetnek a társadalmi integráció folyamatában, arányuk azonban mindössze 0,5%. Az adatok visszaigazolónak a megszerezhető állások jellegében is: a foglalkoztatottak $\frac{3}{4}$-e alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozik. A munkaerő-piaci mutatók kedvezőtlen helyzetet tükröznek: jóllehet a tendenciák pozitív irányúak, a lemaradás továbbra sem csökken a városi értékekhez képest. Példaképpen a munkanélküliségi ráta egész Nyírbátor területén 18,8%, míg a szegregátumban 59%; ezen belül a tartós munkanélküliek aránya 10%, illetve 26,5%.</p> <p>A szociális és megélhetési problémák oka részben a rendszeres jövedelemszerzéshez történő hozzáférés hiányában és a munkaszocializáció alacsony mértékében keresendő – ezt valamelyest ellensúlyozza az elmúlt évek közfoglalkoztatási gyakorlata. A háztartásokban élők döntő többsége a segélyekből származó jövedelmét alkalmi munkával egészíti ki, sokan élnek külföldről behozott használt tárgyak eladásából és „vasazásból”.</p>
Szolgáltatások elérhetősége	<p>A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított. Az óvodáskorúakat tekintve az önkormányzat minden igényt ki tud elégíteni, a tanulók jelentős része integrált általános iskolai oktatásban részesül, de az önkormányzatnak működtetőként nincs hatása sem a körzethatárok kijelölésére, sem az intézményekben zajló szakmai tevékenységre. A gyermekek 20%-a hátrányos helyzetű, jelentős részük roma származású. Többen a Nyírbátori Életes Mátvás Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Gyermekotthon és Kollégium elnevezésű intézménybe járnak.</p> <p>A szegregátumban a gyermekjóléti és a családsegítő szolgálat szakemberei napi rendszerességgel fordulnak meg, és biztosított az egészségügyi szolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférése is. A városrészben élők számára rendszeres természetbeni támogatásokat (élelmiszer, ruhaneműk) nyújt a Családsegítő Szolgálat, a Gyerekjóléti Szolgálat, valamint a Máltai Szeretetszolgálat.</p> <p>A terület kereskedelmi és vendéglátó-ipari funkciótöltöttsége lakosságarányosan alacsony. Az üzlethelyiségek részben üresen állnak, részben más funkciót kaptak.</p>
Épített környezet, közmű, közlekedés	<p>Az utak kiépítettsége a területen alacsonyabb, mint a városi átlag. A részben kiépítetlen úthálózat problémát jelent az idősek és a rászorultak esetében, mivel csapadékos időben a mentő vagy egyéb gépjármű nem tudja megközelíteni az egyes utcákat. A terület megközelítését nehezíti a vasúti kereszteződések alacsony száma, a két átkelő a felmerülő szükségleteket nem elégíti ki.</p> <p>A területen a közművel való ellátottság összességében megfelelő, azonban a gerinchálózatra történő bekötés sok lakásban nem megoldott, a felhalmozott tartozások miatt esetenként szüneteltetik a szolgáltatásokat, a villanyórát is több helyen leszerelte a szolgáltató.</p> <p>A házak előtti területek kezelése más városrészekhez képest elhanyagolt. A vízelvezető árok eltűntek, a csapadékvíz elvezetése és szikkasztása nem megoldott. Az utcai közkifolyóként működő kutak a vonatkozó közegészségügyi szabályoknak megfelelő darabszámban állnak a lakosság rendelkezésére, azonban a szükségletek alapján indokolt újak létesítése.</p> <p>A szegregált terület nagy részén azonban az önkormányzat – figyelembe véve az itt élők nehéz anyagi helyzetét – csoportos és térítésmentes konténeres szemétszállítást biztosít. Az ennek ellenére felhalmozódott illegális hulladékot az önkormányzat saját költségén számolja fel. Az elhelyezett konténerek számát és az ürítések gyakoriságát igény szerint felül kell vizsgálni.</p>

Lakhatási feltételek

A lakóterületen található házak többsége az ötvenes években épült szoba-konyhás, éléskamrával ellátott épület. A lakások 33,8%-a alacsony komfortfokozatú, csupán 50%-ában építették ki a mellékhelyiséget. Az egyszobás lakások aránya a városi átlaghoz (6,1%) képest magas (16,6%).

Az ingatlanok többsége magántulajdonú, emiatt a lakóterület felszámolása nem lehetséges, a magántulajdonban lévő lakások értéke olyan alacsony, hogy a kapott összegből az itt élők nem tudnának másikat vásárolni, cserelakással pedig nem rendelkezik az önkormányzat.

A szociális bérlakások problematikája

Az önkormányzat a területen lévő szociális bérlakások bérleti díját alacsonyan tartja: a komfortfokozattól függően 26-224 Ft/m²/hó között változik. Az elvándorlás nem jellemző, a lakók tartós bérletre rendezkedtek be. A lakhatási körülményeket rontja, hogy a viszonylag kis alapterületű lakásokba a bentlakók nagyszámú rokonságukat fogadják be. Az önkormányzat nem tud hatékonyan fellépni a jogtalan lakásfoglalókkal szemben. Az illegálisan értékesített lakásbérleti jogok következményeként és az állami lakásépítési támogatások kapcsán kialakult helyzet miatt a kilakoltatás veszélye is fennáll. Az önkormányzat csak ebben a városrészben lehetőséget biztosított kedvezményes lakásvásárlásra is, de a hátralékok és a tisztázatlan bérleti jogviszonyok miatt kevés lakás került értékesítésre.

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Nyírbátor Város Önkormányzata 2008-ban fogadta el az IVS részeként elkészült Antiszegregációs Tervét, amelyben meghatározta a legfontosabb célokat és beavatkozásokat, ezeket a fejezeteket az IVS 2011. és 2013. évi átdolgozása érdemben nem érintette, az abban foglaltak azóta is hatályosak.

Az Antiszegregációs Terv az IST tervezéséhez kapcsolódóan felülvizsgálatra kerül, amelynek részleteit az 5.3 fejezet tartalmazza. **A település szegregációs jellemzőinek javítása érdekében számos – részben kistérségi szinten megvalósított – konkrét intézkedés, beavatkozás történt** az elmúlt időszakban, amelyek eredményesen kezelték ugyan a fennálló problémákat és követendő megoldást jelentettek, azonban **eredményességük, hatásuk többnyire korlátozottnak tekinthető.** Ennek oka egyfelől az érintett célcsoport nagysága, másfelől az alkalmazott eszközök integráltságának részbeni hiánya.

Annak ellenére, hogy a konkrét beavatkozások hatóköre nem tekinthető szélesnek, egyéb az önkormányzat által befolyásolt, illetve külső folyamatoknak köszönhetően **a település szegregációs mutatója egyértelműen javult,** azonban az érintett népesség száma alig változott.

9. táblázat A város szegregációs jellemzőinek változása

	2001	2011
Szegregációs mutató	23,5	11,1
Szegregált területen vagy szegregációval veszélyeztetett területen élő népesség	2548	2506

Forrás: KSH

Nyírbátor Város Önkormányzata több konkrét intézkedést tett a szegregációs folyamatok lassítása, megakadályozása érdekében.

- A Regionális Operatív Program keretében az Északi városrész rehabilitációja címmel jelentős fejlesztést hajtott végre 2006 és 2007 folyamán. A program keretében a területen útépitésre és felújításra, park, tér kialakítására, az iskola kerítésének átépítésére és közösségi ház építésére került sor.

- Az LHH-program keretében megtörtént a Görögtemető utca kiépítése és gyűjtőúttá alakítása.
- A régi iskola épületét átalakították óvodává.
- TÁMOP projektek keretében számos oktatási, egészségügyi, szociális és közösségi jellegű programot valósítottak meg (részben kistérségi összefogással), amelyek során figyelmet fordítottak a hátrányos helyzetű lakosok bevonására is.

A fentiek közvetett vagy közvetlen módon hozzájárultak a korábbi IVS antiszegregációs célrendszerében foglaltak eléréséhez, ami jelenleg is aktuálisnak tekinthető.

6. ábra Nyírbátor antiszegregációs célrendszere

Átfogó cél	A telepen élők jelenlegi és jövőbeli életminőségének javítása, a Lakóterület vonzerejének növelése az újonnan betelepülő lakók számára		
Tematikus célok	Kitörési lehetőségek biztosítása	A szociális és jövedelmi helyzet javítása	A városrész élhetőségének fejlesztése, vonzó környezet kialakítása az újonnan betelepülők részére
Részcélok	<ul style="list-style-type: none"> ■ A minőségi oktatáshoz való hozzáférés esélyegyenlősége ■ A tanulás fizikai és pénzügyi feltételeinek biztosítása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A foglalkoztathatóság javítása ■ Munkaerő-piaci reintegráció ■ Lakhatási feltételek javítása ■ Egészségi mutatók javítása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Közösségi terek létrehozása és szolgáltató funkciók fejlesztése, kialakítása ■ Szeméttérakó helyek bővítése, az illegális szeméttérakók felszámolása ■ Az alap infrastruktúrák, utak, járdák, kerékpárutak aszfaltozása, buszmegállóhelyek kialakítása

Forrás: Nyírbátor Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2013)

Nyírbátor korábbi Antiszegregációs Programjának intézkedéseit az eltelt időszakban bekövetkező kisebb változások, illetve a módosított jogszabályi előírások miatt célszerű átdolgozni, ami nem elsősorban tartalmi, hanem inkább szerkezeti változtatásokat jelent.

5.3 Antiszegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

A társadalmi és térbeli szegregáció mérséklése és megszüntetése sokrétű és kizárólag hosszú távon megvalósítható folyamat, amely során a következő – fizikai és nem fizikai jellegű – eszközök alkalmazandók és alkalmazhatók:

- **Oktatási integráció és felzárkóztatás:** a közoktatás rendszerében nyújtott teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekbe való bejutás lehetőségét, ezáltal a várható munkaerő-piaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához tehát nagyrészt az oktatáson keresztül vezet az út, erre azonban az önkormányzat befolyása az érintett köznevelési intézmények fenntartói viszonyainak megváltozása óta korlátozott.
- **A szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása:** a szociális szolgáltatások esetében hangsúlyosan figyelmet kell fordítani egyfajta egyensúlyra: egyfelől nem célszerű minden szolgáltatást a szegregátumba telepíteni, mert az közvetett módon tovább erősíti a szegregált állapotot, másfelől fontos a szolgáltatók aktív jelenléte is, mert

csak ezáltal biztosítható, hogy minden érintett egyenlő eséllyel hozzáférhessen a jogszabályilag járó ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz.

- **A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatóságához szükséges készségek és képességek kialakítása:** a közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett elő kell segíteni az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is, amelynek hatékony eszközei a személyes mentoráláson alapuló munkaerő-piaci programok. Ezek jellemzően egyéni tanácsadást, képzési lehetőséget és átmeneti időtartamra munkalehetőséget is biztosítanak.
- **Az egészségügyi állapot javítása elsősorban prevenció szolgáltatásokkal, továbbá az egészségügyi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférhetőséggel:** a hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiénés feltételek és a szűréseken való alacsony részvétel miatt jellemzően elmarad a városi átlagtól. A prevenció és a célzott felvilágosítás mellett azonban azt is biztosítani kell, hogy az érintett lakosság könnyen és gyorsan megkaphassa a szükséges egészségügyi ellátásokat.
- **Intenzív közösségfejlesztés:** a szegregátum relatív helyzetének megítélése és az ott élők életminősége nagymértékben függ a rendelkezésre álló közösségi terek számától, minőségétől, használhatóságától. Nyírbátor Város Önkormányzata a helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együtt vizsgálja egy közösségi, illetve szolgáltató egység kialakításának lehetőségét. Az önkormányzat már rendelkezik a területen egy beruházásra alkalmas ingatlannal, amelyen új épület kialakításával nappali ellátást (étkezést, tisztálkodási lehetőséget stb.) biztosító szolgáltatást kíván létrehozni, ahol a szociális szolgáltatások bizonyos formáit vehetik igénybe. Ugyanitt roma fiatalok segítenének felvilágosító, tájékoztató munkával ügyintézési és egyéb kérdésekben. A közösségfejlesztési programok tervezésébe, megvalósításába, a felmerülő problémák megoldásába célszerű bevonni
  - egyrészt a szegregátum lakosait, mivel így növelhető a programok elfogadottsága és hatásossága,
  - másrészt civil szervezeteket, mert ezek többnyire a közsféra szereplőinél rugalmasabban tudják kezelni a felmerülő konfliktusokat, és hatékonyabban tudnak közvetíteni a szereplők között.
- **Az adott lakóterület rugalmas és gyors elérhetőségének biztosítása:** jóllehet a szegregátum Nyírbátor szerves része, a vasútvonal elvágó hatása valamelyes érvényesül – főként az átkelőhelyek viszonylag alacsony száma miatt. Ezen elsősorban településtervezési eszközökkel és közlekedési fejlesztésekkel lehet javítani (pl. új vasúti átkelőhely létesítése, utak szilárd burkolattal való ellátása, kerékpárút kiépítése stb.).
- **A lakhatási feltételek átfogó javítása:** az életminőséget alapvetően befolyásolja a lakóingatlanok mérete, komfortfokozata és állapota – mindezen mennyiségi és minőségi mutatók a szegregátumok esetében jellemzően kedvezőtlenek. A rossz minőségű lakásállomány felszámolása történhet részleges vagy teljes felújítással, kisméretű lakások összevonásával, esetleg bővítéssel, indokolt esetben akár szanálással is. Az önkormányzat mozgásterét korlátozza, hogy a lakóingatlanok többsége magántulajdonú. Az egyes lakóingatlanokat érintő fejlesztések mellett elengedhetetlen a helyi infrastrukturális ellátottság hiányainak pótlása (pl. közfolyókák számának és elhelyezkedésének optimalizálása). Legalább ennyire fontos a lakókörnyezet esztétikai megújítása – akár új zöldfelületek kialakításával is –, amibe ideális esetben az érintett lakosság bevonható.
- **A szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása:** a szegregátum lakosságának folyamatos mentorálásával azonosíthatóak azok a potenciális családok, amelyek már rövid távon alkalmasak integrált környezetbe (jellemzően a város más részén

lévő [szociális] bérlakásba) való elhelyezésre – a fokozatosság elvének maximális figyelembevételével. Nagyon fontos, hogy nemcsak az elköltözőket kell megfelelően felkészíteni, hanem a befogadó közeget is. A folyamatot közvetett módon támogathatja a helyi bérlakásrendelet szükség szerinti felülvizsgálata is.

- **A társadalmi kohézió erősítése szemléletformáló és közösségépítő akciókkal:** a szegregátumokban élők integrációja csak akkor valósulhat meg maradéktalanul, ha mind a közvetlenül érintettek, mind a város teljes lakossága körében egyértelművé válnak a szegregált állapot megszüntetésének egyéni és osztársadalmi szintű előnyei. A társadalmi befogadás elősegítését kisebb léptékű, interperszonális jellegű szemléletformálással és közösségi rendezvényekkel lehet elérni, amelybe lehetőség szerint minden korosztályt és társadalmi csoportot bevonnak.

Az intézkedéseket város- és szegregátum-szinten is meg kell valósítani, utóbbira részben lehetőséget nyújt a tervezett szociális városrehabilitáció is (4.2.2 fejezet).

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
  - egyfelől önálló antiszegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként,
  - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az antiszegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett városrész felértékelődése spontán népcseréhez vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása);
- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok esetében célszerű különbséget tenni az alapján, hogy belső, azaz a város által ténylegesen befolyásolható vagy külső folyamatról van szó.

Belső folyamatok:

- Egyes városrészek épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg.
- Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városrészek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.
- A városrészek közötti migráció szintén zömmel természetes, piacvezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:
  - a fejlesztések térbeli mintázatának pontos megtervezése úgy, hogy a szegregált állapotot mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
  - önkormányzati bérlakások esetében lehetőség van egyfajta átgondolt lakás-kiutalási rendszer kialakítására, amely nagyobb hangsúllyal veszi figyelembe az anti-szegregációs szempontok érvényesítését;
  - azon telepek vagy telepszerű képződmények esetében, ahol a magántulajdonú lakóingatlanok száma magas, a szükséges források rendelkezésre állása esetén elképzelhető a lakások felvásárlása (majd bontása és értékesítése és/vagy bérlakásként való felújítása) az önkormányzat által.

Külső folyamatok:

- Az elhúzódó gazdasági válság különösen hátrányosan érinti a szegregátumokban többségben lévő alacsony iskolai végzettségűeket, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások (pl. közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása, komplex képzési és munkaerő-piaci integrációs programok).
- Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása).

6 A stratégia külső és belső összefüggései

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseivel

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében európai uniós szinten meghatároztak 11 tematikus célkitűzést a kohéziós politika 2014-2020 közötti végrehajtására vonatkozóan.⁴ Ezek eléréséhez az ITS keretében tervezett fejlesztések egyértelműen hozzájárulnak. Az ITS célrendszerének illeszkedését az EU tematikus célkitűzéseivel a következő táblázat mutatja be, amelyből látható, hogy az ITS megvalósítása egyértelműen hozzájárul az európai uniós szintű célok eléréséhez.

10. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseivel

EU tematikus célkitűzések	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
(2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása	-
(3) a kvk-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
(5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
(10) az oktatásban, és a képzésben, többek között a szakképzésben történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex

⁴ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1303/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről – <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1303&from=EN>

EU tematikus célkitűzések	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
tartó tanulás érdekében	felzárkóztatása és társadalmi integrációja
(11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése

6.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz

Partnerségi
Megállapodáshoz
illeszkedés

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapidokumentuma, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitér a fő fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra. A 2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Bizottság által aláírt Partnerségi Megállapodás 5 nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

11. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
3. Energia- és erőforráshatékonyság növelése	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

OFTK-hoz
illeszkedés

A 2014 januárjában elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)⁵ négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg, amelyekhez az ITS tematikus célkitűzései szorosan illeszkednek.

12. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az OFTK specifikus céljaihoz

OFTK specifikus céljai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
Szakupoli 1. Versenyképes, innovatív gazdaság	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése

⁵Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

	OFTK specifikus céljai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
	2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
	3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	4. Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
	5. Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
	6. Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Területi célok	1. Az ország makroregionális szerepének erősítése	T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	2. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
	3. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	-
	4. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	-
	5. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
	6. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

Nemzeti
Fenntartható
Fejlődés
Keretstratégiához
való illeszkedés

A Kormány által 2013 márciusában elfogadott dokumentum a 2012-2024-es időszakra vonatkozik és a fenntarthatóság felé való átmenet céljait és teendőit foglalja össze. A dokumentum – többek között – kimondja, hogy a benne foglalt „a magyar nemzet hosszú távú sikeres fennmaradását célzó alapelveket és stratégiai célkitűzéseket” a jogalkotásban – többek között a költségvetés elfogadásakor – és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Mindezek alapján szükséges az ország számára rendelkezésre álló hazai, vagy uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésekor a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájának (a továbbiakban: NFFK) elveit érvényesíteni.

A NFFK célja mindemellett, hogy „hozzájáruljon egy nemzeti egyetértés kialakulásához a fenntarthatóságról. A fenntarthatóság ugyanis nem csak politikai és kormányzási kérdés; hanem az egyes személyeknek, családoknak, üzleti vállalkozásoknak, civil szerveződéseknek is olyan célokat, értékeket kell követniük, oly módon kell meghozni mindennapos döntéseiket és olyan kezdeményezésekbe kell belevágniuk, amelyek biztosíthatják a fenntartható társadalom elérését.”

Az NFFK átfogó célja a folytonosan változó társadalmi – humán – gazdasági – természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.

NFFK stratégiai fejlesztendő területei

- Emberi erőforrás: demográfia, egészség, tudás, társadalmi kohézió

- Társadalmi erőforrások: bizalom, munka, család, a múlt öröksége
- Természeti erőforrások: biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások, az embert érő környezeti terhelések csökkentése, nem megújuló természeti erőforrások
- Gazdasági (fizikai) erőforrások: a vállalkozói tőke és az innováció erősítése, a foglalkoztatás bővítése, költségvetési politika, életpálya-finanszírozás

Stratégiai szinten az ITS minden célja tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

Nemzeti
Vidékstratégiához való
illeszkedés

A stratégia átfogó célkitűzése: „Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása.” A Nemzeti Vidékstratégia az alábbi alapelveket rögzíti:

- Az állam közösségi és környezeti érdekeket érvényesítő szerepvállalása, átláthatóság
- Közösségi hasznosulás, méltányos elosztás
- Rendszerszemléletű megközelítés
- A helyi gazdaságra és a hálózati jellegű együttműködésekre építkezés
- Helyi közösségi részvétel, együttműködés

Vidékfejlesztési stratégia stratégiai célkitűzései

- a. Tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése
- b. Sokszínű és életképes agrártermelés
- c. Élelmezési és élelmiszerbiztonság
- d. A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése
- e. A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása

Stratégiai szinten jelen ITS minden célja tartalmaz a Vidékfejlesztési Stratégiához kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

Nemzeti
Energiastratégia

A globális klímavédelmi kihívások, illetve a hosszú távon világviszonylatban csökkenő fosszilis energiatartalékok, és az érték folyó verseny tükrében a hosszú távú magyar Energiastratégia alapvető céljai pillérekké foglalta – összhangban az európai uniós elvekkel – az alábbiak:

- Energia ellátásbiztonság: hazánk földrajzi adottságaiból és a hagyományos energiahordozók versenyképesen kitermelhető készleteinek hiányából fakadóan az ellátásbiztonság hosszú távú fenntartása elsőbbséget élvező cél.
- Versenyképesség növelése a hazai gazdaság hosszú távú versenyképességét az energia szektor a következőkkel tudja elősegíteni:
  - az EU egységes belső energiapiacába történő integrálódás;
  - a hangsúlyossá váló új ágazatok, különös tekintettel a megújuló energiaforrások hasznosítására, illetve az energiahatékonyság javítására és az azokhoz kapcsolódó a kutatás-fejlesztési tevékenységek;
  - a hazai készletek és erőforrások megfelelő kezelése.
- Fenntarthatóság: a környezet és fejlődés ügyének összekapcsolásával biztosítható a folytonos szociális jólét, a jövő generációk igényeinek kielégítése, valamint természeti, társadalmi és kulturális értékeink megőrzése. Ennek értelmében a fenntartható

energiagazdálkodásnak meg kell teremtenie környezeti (erőforrás hatékony, klíma semleges), társadalmi (biztonságos, elérhető, egészségre nem ártalmas) és gazdasági (költséghatékony) dimenziók közötti összhangot.

A stratégia a célok megvalósításához öt kiemelt eszközt rendel – Nyírbátor az ITS-ben foglaltak alapján a dőlttel jelölt eszközökhöz tud kapcsolódni:

1. *Energiahatékonyság és energiatakarékosság*
2. *Megújuló energiaforrások*
3. Atomenergia
4. *Regionális infrastruktúra platform – a szomszédos országokkal való együttműködés*
5. Új kormányzati energetikai intézmény- és eszközrendszer

Megyei
területfejlesztési
konceptióhoz /
programhoz
illeszkedés

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2014-ben elfogadott területfejlesztési koncepciója három átfogó és 4 tematikus, illetve 3 területi stratégiai célt jelölt ki. Az operatív program keretében ezekhez 10 prioritást rendeltek. A prioritások és az ITS tematikus céljai között a koherencia egyértelmű és szoros.

13. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Program prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
2. Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése
4. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
5. A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése	-
6. A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
7. A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
8. Élhető vidéki térségek megteremtése	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
9. A külső perifériák felzárkóztatása	T6. A nemzetközi szerepkör erősítése
10. A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkóztatása	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

A város aktuális településrendezési tervét 2008-ban készítették el: a hatályos szerkezeti tervet 61/2008.(X.30). sz. határozatával, a helyi építési szabályzatot és szabályozási tervet 17/2008.(X.31). sz. rendeletével fogadta el a város képviselőtestülete. A településrendezési eszközök rendszeresen felülvizsgálatra, indokolt esetben módosításra kerülnek. A tervezett fejlesztési elképzelése többsége összhangban van az érintett területek jelenlegi funkciójával. Az alábbiakban azokat a konkrét beavatkozásokat, tevékenységeket soroljuk fel, amelyek csak a rendezésterv módosítását követően lehet végrehajtani.

14. táblázat A rendezési terv módosítását igénylő konkrét beavatkozások, tevékenységek

Tervezett fejlesztés	Módosítás indoka/tartalma
Bankudvar kialakítása (Szabadság tér – Szentvér utca – Édesanyák útja, Báthory utca által határolt tömb-belső feltárása, a tömbbelső beépítése)	A területet részben régészeti terület érinti. A konkrét fejlesztéshez igazodó érzékenyebb szabályozás szükséges. Forgalmilag a tömbbelső valószínűleg ki kell kötni a Szentvér utcára is. Javasolható a teljes tömbre vonatkozó beépítési terv készítése, akár tervpályázat keretében is, és ennek tanulságai alapján a részletesebb szabályozás elkészítése.
Vár utca – Édesanyák útja – Szentvér utca – Császári utca által határolt tömb feltárása	A korábbi IVS-ben javasolt nyomvonal kis mértékben eltér a szabályozási tervtől, elsősorban a Vár utcai csomópont környezetében. Akkor kell rendezési tervet módosítani, ha az eltéréseket érvényesíteni kívánják. A belvárosi körút része. A délkeleti tömb tovább osztható.
Vácz Mihály utca – Eduard utca – Radnóti utca által határolt terület rendezése	A szabályozási terv a megvalósult állapottal sem egyezik, és nincsenek a közterületek, közlekedési területek konzekvensen kiszabályozva.
Központi helyközi megállók kialakítása	Nincsenek a közterületek és közlekedési területek kiszabályozva.
A MÁV területén intermodális csomópont kialakítása, raktár bontása, új központi épület építése, térfigyelő rendszer.	A rendezési terv a vasút előtt országos mellékutat, egyben települési főutat vezet át és ezért az Ady Endre út szélességét a vasút területe rovására 27 m-ben állapítja meg. Az új központi épület a vasúti vállalkozói övezetben megépíthető, de az autóbussz megállók és tároló helyek nem. A közúttal együtt lehet megoldani. Nem használja a javaslat a hrsz: 1655/4 és 1655/5 telkek K/11.1 övezetbe sorolt közlekedési célú területét.
Gyalogos vasúti átjáró	Jelölni kell a szabályozási terven.
Erdei iskola építése	Gazdasági erdő területébe esik.
Szénaréti tó környezetének rendezése	Továbbtervezésre szánt terület, új funkciók megjelenése, tó kotrása, felületének növelése
Szénaréti tó kotrása, bővítése	A hatályos rendezési terv szerint kiszolgáló intézményi zóna alövezete és továbbtervezésre szánt terület. Vízgazdálkodási övezetbe kell sorolni.
Zarándokút kijelölése Máriapócsra	Nyomvonalát és szabályozási szélességét a terven meg kell adni.

Az ITS megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

Az országos és megyei településrendezési tervek Nyírbátorra vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat részletesen tartalmazza.

6.1.3.2 Illeszkedés a településfejlesztési koncepcióhoz

Nyírbátor jövőképe és stratégiai célrendszerének megalkotása során teljes mértékben figyelembevételre kerültek a 2003-ban kidolgozott településfejlesztési koncepció célkitűzései. Az összhangot az alábbi táblázat szemlélteti.

15. táblázat Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja

Az ITS célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	<ul style="list-style-type: none"> ■ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása ■ mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése ■ infrastruktúra fejlesztése ■ új típusú kereskedelmi és szolgáltató övezetek kijelölése – térségi szerepkörrel
T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása ■ az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése ■ rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával ■ kulturális beruházások ■ kulturális programok erősítése
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ kötelező önkormányzati feladatok ellátása – térségi szerepkörrel ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ települési értékvédelem ■ leromlott településrészek rehabilitációja ■ vízrendezés, vízminőség javítása ■ zaj- és levegőtisztaság, védelmi megoldások érvényesítése ■ infrastruktúra fejlesztése
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése ■ zaj- és levegőtisztaság, védelmi megoldások érvényesítése
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	<ul style="list-style-type: none"> ■ szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása ■ leromlott településrészek rehabilitációja
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása
V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése	<ul style="list-style-type: none"> ■ új típusú kereskedelmi és szolgáltató övezetek kijelölése – térségi szerepkörrel ■ kötelező önkormányzati feladatok ellátása – térségi szerepkörrel ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása ■ az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése ■ rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával

Az ITS célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
	<ul style="list-style-type: none"> ■ kulturális beruházások ■ kulturális programok erősítése ■ infrastruktúra fejlesztése
V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	<ul style="list-style-type: none"> ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településképp kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ infrastruktúra fejlesztése
V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tökevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása ■ mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése ■ infrastruktúra fejlesztése
V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából	<ul style="list-style-type: none"> ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településképp kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása ■ infrastruktúra fejlesztése
V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba	<ul style="list-style-type: none"> ■ leromlott településrészek rehabilitációja ■ szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása ■ infrastruktúra fejlesztése
V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének erősítése a vendégek és a lakosság körében	<ul style="list-style-type: none"> ■ idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása ■ az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése ■ rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával ■ infrastruktúra fejlesztése
V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	<ul style="list-style-type: none"> ■ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településképp kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ■ infrastruktúra fejlesztése
V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása ■ mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése ■ infrastruktúra fejlesztése
Mivel az ITS alapvetően Nyírbátor belterületét érinti, ezért ilyen típusú célokat nem fogalmazott meg.	<ul style="list-style-type: none"> ■ természet és értékvédelem: a tájkarakter a települési és táji értékek megőrzése, ■ ökológiai folyosók megtartása és bővítése- a település erdőszűkeinek növelése ■ tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése, ■ termőföld és talajvédelem ■ állattartó telepek környezetterhelő hatásainak csökkentése

6.1.3.3 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Nyírbátor Város Önkormányzata 2015. április 20-án fogadta el a 2014 és 2019 közötti időszakra szóló gazdasági programját. Mivel a gazdasági program és az ITS kidolgozása párhuzamosan zajlott, így az összhang megteremtése maximálisan biztosított volt.

16. táblázat A gazdasági program és az ITS összhangja

	Gazdasági program	ITS
Jövőkép	Nyírbátor biztos gazdasági alapokon álló, hagyományait őrző, kulturális kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik jelentős decentruma. Megfelelő feltételeket kínál a betelepülni kívánó és a helyben működő vállalkozások számára, így hosszú távon biztosítani képes a helyi és környékbeli lakosság foglalkoztatását. A fenntarthatóság alapelvét szem előtt tartva a természeti és épített környezet minőségi javításával, valamint a nyújtott szolgáltatások fejlesztésével megfelel a lakosság és az ide látogató vendégek elvárásainak. Növekszik a lakosság életszínvonala, aminek köszönhetően biztosítottak a nyugodt, vidéki életre jellemző életkörülmények.	
Átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stabil helyi gazdaság megteremtése ▪ Kulturális értékek és hagyományok átörökítése ▪ Magas életminőség biztosítása ▪ Fenntartható város megteremtése 	
Tematikus/városrészi célok	<p>Nyírbátor gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása, a jövedelemtermelő képesség javítása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje megerősödjön, versenyképessége javuljon. Ez biztosítja a foglalkoztatási szint növelését, a gazdasági aktivitás emelését, valamint a megfelelő életminőség kialakítását. Ennek érdekében javítani kell az új vállalkozások fogadásának feltételeit – intenzív önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenységgel kiegészítve.</p> <p>Az önkormányzatnak – szűk lehetőségei mellett – biztosítani kell a kkv-k számára a megfelelő vállalkozói környezetet többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.</p> <p>A helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kkv-szektor megerősítése az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztése nélkül nem érhető el. Ez csak illetékes szereplők szoros együttműködésével valósítható meg. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett munkaerő-piaci potenciál jön létre, amely segíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését a szakpolitikai irányvonalaknak megfelelően.</p> <p>Nyírbátor célja az idegenforgalom területén a turisztikai és rekreációs piaci jelenlét erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ az idegenforgalmi vonzerő növelésével, ▪ a kiszolgáló infrastruktúra, szolgáltatások (szállás-, vendéglátóhelyek) fejlesztésével ▪ a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósításával, ▪ a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújításával, ▪ idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozásával. 	<p>T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása</p> <p>T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése</p> <p>T6. A nemzetközi szerepkör erősítése</p> <p>V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése</p> <p>V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tőkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése</p> <p>V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából</p> <p>V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében</p> <p>V8. A Déli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése</p>
		<p>T1. A gazdasági aktivitás élénkítése</p> <p>T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése</p> <p>T6. A nemzetközi szerepkör erősítése</p> <p>V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése</p> <p>V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében</p>

Gazdasági program	ITS
A város célja az általa nyújtott köz- és közüzemi szolgáltatások hatékony szervezése, a szolgáltatások színvonalának és elérhetőségének javítása a szükséges infrastruktúra és humán erőforrás biztosításával, reálisan meghatározott hatósági árak mellett.	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja V1-V8. városrészi célok
Nyírbátor célja kiegyensúlyozott település-szerkezet és vonzó városi élettér kialakítása az épített környezet fejlesztése révén, valamint hatékony és jövedelemtermelő önkormányzati ingatlangazdálkodás kialakítása, ezzel párhuzamosan fejlesztési források megteremtése és gyarapítása.	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése V1-V8. városrészi célok
A város hosszú távú célja a városi közszolgáltatások és infrastruktúra hatékony fenntartása a költségvetés egyensúlyának biztosításával és az önkormányzati vagyon fenntartható hasznosításával párhuzamosan.	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése V1-V8. városrészi célok
A város célja a helyi identitás tudat, lokálpatrióta szemlélet elterjesztése, ezáltal a civil szervezetek erősítése, ill. nagyobb fokú társadalmi integráció a kiegyensúlyozott fejlődés jegyében.	T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzeró fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
A város célja a fenntartható fejlődés jegyében az épített környezet energiahatékonysági szempontú fejlesztése, továbbá az alternatív energiaforrások felhasználása az energiagazdálkodás szerkezetváltásának elősegítése érdekében a közintézmények és a lakófunkciójú épületek esetében. Mindezek mellett kiemelt cél a zöldfelületi rendszer átfogó megújítása, továbbá a szemléletformálás a fenntartható, a környezetet nem károsító fogyasztási minták elterjesztése érdekében.	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése V1-V8. városrészi célok

6.1.3.4 A települési környezetvédelmi programmal való összhang

Nyírbátor Város Önkormányzata 2005-ben készítette el Környezetvédelmi Programját. A Program jelentős része a természeti-környezeti állapot elemzését foglalja magában, egyértelmű célrendszere nincs – inkább konkrét feladatokat fogalmaz meg a város vezetése számára, így nehezen vehető össze az ITS stratégiai jellegű céljaival. Az azonban megvizsgálható, hogy az ITS céljai ellentmondásban állnak-e a Környezetvédelmi Programban foglalt feladatokkal.

17. táblázat Az ITS kapcsolódása a Környezetvédelmi Programhoz

Környezetvédelmi Programban foglalt feladatok	ITS céljai	
	kapcsolódás (közvetett/közvetlen/nincs)	ellentmondás (van/nincs)
Felszíni és felszín alatti vízminőség védelem	nincs	nincs
Ivóvíz minőségének védelme	közvetett	nincs
Föld- és talajvédelem	közvetett	nincs
Óshonos haszonnövények termesztése	nincs	nincs

Környezetvédelmi Programban foglalt feladatok	ITS céljai	
	kapcsolódás (közvetett/közvetlen/nincs)	ellentmondás (van/nincs)
Emberi egészség védelme	közvetlen	nincs
Levegő állapotvédelem és -javítás	közvetett	nincs
Porterhelés megakadályozása	közvetett	nincs
Zajvédelem	közvetett	nincs
Turisztikai vonzerő növelése, idegenforgalom fellendítése	közvetlen	nincs
Fenntartható fejlődés	közvetlen	nincs
Ökológiai folyosó biztosítása	közvetett	nincs
Természetvédelem	közvetett	nincs
Talaj- és vízszennyezés megszüntetése	közvetett	nincs
Közterületek védelme, szilárd és folyékony hulladékok gyűjtése	közvetlen	nincs
A hulladék lerakó telep tájba illesztése	közvetlen	nincs
Szelektív gyűjtés teljes körű bevezetése, ill. települési szilárd hulladékgyűjtés fejlesztése	közvetlen	nincs
Lakosság tájékoztatása	közvetett	nincs
A táj- és természetvédő programok elősegítése	nincs	nincs
A helyi környezetállapot javításának jogi megalapozása	nincs	nincs
Kármentesítés	közvetett	nincs
A közlekedés megkönnyítése	közvetlen	nincs

Az összevetés eredményeként kijelenthető, hogy az ITS célrendszere nincs ellentmondásban a Környezetvédelmi Programban foglaltakkal, és több esetben közvetlenül vagy közvetetten hozzájárul az abban foglaltak eléréséhez, teljesítéséhez.

6.1.3.5 Illeszkedés a helyi esélyegyenlőségi programhoz

Nyírbátor Város Önkormányzata 2013-ban fogadta el Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP). A HEP elsődleges célja

- az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség, a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség biztosítása;
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvének érvényesítése;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a feltárt problémák komplex kezelése.

Ezen célok eléréséhez – az Antiszegregációs programban foglaltak mellett – az ITS alábbi célkitűzései járulnak hozzá:

- T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
- T2. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
- T3. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
- V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése
- V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V3. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából

- V4. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba
- V5. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében
- V6. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok mely városi és városrészi problémákra és adottságokra reagálnak – elősegítve azok mérséklődését, illetve kiaknázását. Az alábbi táblázat igazolja, hogy az Integrált Településfejlesztési Stratégiában kitűzött célok a Megalapozó vizsgálat helyzetértékelésében azonosított problémák megoldására, a gyengeségek megszüntetésére, illetve az adottságok és lehetőségek kihasználására, az erősségek továbbfejlesztésére irányulnak.

18. táblázat A célok és a helyzetértékelésben azonosított problémák, adottságok kapcsolata

Központvárosi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaprózott vállalkozási szerkezet, mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző ■ Viszonylag alacsony a vállalkozássűrűség – a működő vállalkozások csökkenő száma mellett ■ Az Ipari Parkban és az Inkubátorházban rendelkezésre álló szabad kapacitások területe korlátozott ■ A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségű ■ A termőterületekre elaprózott birtokszerkezet jellemző ■ Kifejezetten K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban ■ A pénzügyi-gazdasági válság hatására egyes nemzetközi vállalkozások leállították termelésüket 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aktiv helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat az önkormányzat ■ A város Ipari Parkkal és Inkubátorházzal rendelkezik, amelyek kihasználtsága magas ■ Jelentősek a mezőgazdasági hagyományok ■ Dinamikusan bővül a szekunder szektor ■ A vállalkozók széleskörű tevékenységeket folytatnak ■ A nemzetközi és országos jelentőségű ipari vállalkozások foglalkoztatási kapacitása kiemelkedő ■ Folyamatosan bővül az üzleti szolgáltatások kínálata ■ A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet ■ A terciér szektorban működő vállalkozások száma emelkedik
T2. A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ A turisztikai szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói nem felelnek meg maradéktalanul az elvárásoknak (szálláshelyek, vendéglátóhelyek és egyéb kiegészítő szolgáltatások kínálata, palettája, minősége) ■ Hiányoznak a kiegészítő térségi szintű attrakciókkal való kapcsolódási pontok, a közös turisztikai desztinációmenedzsment 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A termál- és gyógyvíz turisztikailag jól használható ■ A város országos jelentőségű műemlékekkel rendelkezik ■ A folyamatosan bővülő, színvonalas turisztikai attrakciók fontos vonzerőt jelentenek ■ Kiegészítő jellegű turisztikai ágazatok vannak jelen a térségben (pl. vallási és falusi turizmus)

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ Egyes közintézmények (pl. óvoda) infrastrukturális állapota nem megfelelő ■ A településkép nem teljesen egységes ■ Alulhasznosított területek találhatóak a városközpontban ■ A város belterületén alacsony a zöldfelületek aránya ■ A közparkok felújításra szorulnak ■ Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya viszonylag magas ■ A településen áthaladó forgalom megterheli a város belterületi úthálózatát ■ A belterületi utak egy része nem megfelelő minőségű ■ A külterületi utak többsége burkolat nélküli ■ A település kerékpáros úthálózata hiányos 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A legtöbb szolgáltatás esetében a szükséges infrastruktúra megfelelő ■ Esztétikus és városias a településkép ■ A város országos jelentőségű műemlékekkel rendelkezik ■ A lakásállomány 2000 óta jelentősen megújult ■ A közműellátottság aránya a víz, a szennyvíz, a villany és a gáz tekintetében egyaránt magas ■ A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya magas ■ A belterületi utak többsége szilárd burkolattal ellátott ■ Jól szervezett a közösségi közlekedés
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzati tulajdonú és fenntartású intézmények energiahatékonysági mutatói többnyire kedvezőtlenek ■ Nagy a város külső energiafüggősége mind a lakosság, mind a vállalkozások, mind a közszféra tekintetében ■ A megújuló energiaforrások részaránya jelenleg még alacsony 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kedvezőek az adottságok a megújuló energiaforrások hasznosítására (geotermikus, termális és napenergia – részletes adatok a megalapozó vizsgálatban)
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	<ul style="list-style-type: none"> ■ Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya ■ Magas a munkanélküliségi ráta, alacsony a foglalkoztatottság ■ Az önkormányzati segélyek igénybevétele növekvő tendenciát mutat ■ Magas a hátrányos helyzetű roma lakosság aránya 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A lakosság iskolai végzettsége a megyei átlaghoz közelít és folyamatosan javul ■ Az elmúlt években a munkaerő-piaci mutatók javuló tendenciát mutatnak ■ Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ A város az ország keleti, viszonylag periférikus részén fekszik 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A határátkelők viszonylag közel helyezkednek el mind Románia, mind Ukrajna irányában ■ Azt elmúlt években javult a város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya) ■ Az önkormányzat, illetve részben az itt működő vállalkozások és civil szervezetek is intenzív határmenti partnerségeket tartanak fenn ■ Megtörténtek az első kapcsolatfelvételek annak érdekében, hogy a város bekapcsolódjon transznacionális hálózatokba

6.2.2 A célok logikai összefüggései

A tematikus és a területi célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá a stratégia célrendszerének megvalósításához és a jövőkép eléréséhez. A célrendszer térbeli hatásmechanizmusának feltárásával lehetővé válik a kedvező folyamatok felerősítése, illetve az esetleges negatív hatások megelőzése is (további részleteket a 3.3 fejezet tartalmaz).

- A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása (T1.) célkitűzéshez kapcsolódó beavatkozásokat fizikailag elsősorban az ipari-gazdasági funkciójú területeken kell megvalósítani (V3., V4., V8.), ami egyfelől hozzájárulhat újabb vállalkozások betelepüléséhez – javítva a település egészének munkaerő-piaci mutatóit, másfelől jelentős belső mobilitást, járulékosan pedig környezetszennyezést generál a fogalmasabb utak mentén más városrészekben is. A gazdasági területek fejlesztése esetében figyelmet kell fordítani arra, hogy minimalizálni lehessen más funkciókat – elkerülendő az esetleges konfliktusokat.
- A kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése (T2.) mindenképp a turisztikai városrészre (V6.) és a belvárosra (V1.) koncentrálódik, itt várható a vendégfogadás feltételeit javító a szállás- és vendéglátóhelyek magántőkéből megvalósuló fejlesztése is.
- A települési környezet és infrastruktúra fejlesztésének (T3.) hatása – különböző módon és eltérő mértékben – a város teljes területére kiterjed: jelenthet komplex városrehabilitációs beavatkozásokat vagy csak pontszerű/vonalas fejlesztéseket is.
- Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése (T4.) szintén érintheti az egész várost, hiszen magában foglalja középületek és lakások energetikai szempontú átalakítását, erőművek létrehozását, valamint az ipari övezetek alternatív energiaforrásokkal való ellátását is.
- A szociális jellegű tematikus cél (T5.) elsősorban a szegregátumhoz kapcsolódik (V4.; V5.), illetve közvetett módon érinthet más városrészeket is, ha ott a hátrányos helyzetű lakosság által is igénybevett szolgáltatásfejlesztés történik. A szegregátumban tervezett komplex program végrehajtásával a környező területek is felértékelődnek.
- A nemzetközi szerepkör erősítése (T6.) térben nem értelmezhető hatásokat vált ki.
- A belvárosban (V1.) végrehajtott beavatkozások közvetlen és közvetett módon minden városrész esetében kedvező gazdasági-társadalmi folyamatokat indíthatnak el. A fejlesztéseket úgy kell végrehajtani, hogy hosszú távon egy egységes, nagy kiterjedésű városközponti terület jöjjön létre.
- A lakóövezeti fejlesztések – a közmű- és közszolgáltatási beavatkozások kivételével – többnyire természetes ingatlanpiaci folyamatok eredményeként fognak végbemenni (V2., V4., V7.).

Mivel a fejlesztések hosszú távon a város teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő sem hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő szegregátumok kialakulását, sem zárványok közbeékelődését.

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja vagy jelentős befolyása van rá, míg számos tényező az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen feltétellel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, amelyeket részletesen a 7.

„A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezet mutat be. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők az alábbiak:

- **Partnerségi viszonyok:** a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig a járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentrálnó, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljeseedik ki. A partnerség részleteit a 8.4 fejezet fejti ki.
- **Felelős vezetés:** a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, valamint jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések időben és az elvárt tartalommal megszülessenek, majd a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 fejezet tárgyalja.
- **Nyomonkövetés, rugalmas tervezés:** a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő rugalmas alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi a stratégia megvalósításának folyamatos nyomonkövetését, illetve felülvizsgálatát. A monitoring és kontrolling rendszer működtetése lehetővé teszi a végrehajtás ellenőrzését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 fejezet tartalmazza.
- **Pénzügyi tervezés, pénzügyi források:** a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a korlátozott belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 és a 4.6 fejezetek tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Az ITS-ben azonosított beavatkozások köre úgy lett meghatározva, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (6.2.1 fejezet),
- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (megyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez (6.1 fejezet),
- integrált szemléletűek legyenek és kölcsönhatásuk pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.⁶

Az Ipari Park területén és környezetében – egyedi projekteként vagy integráltan – végrehajtott gazdasági célú infrastrukturális fejlesztések lehetőséget teremtenek a munkahelyteremtésre és a munkahelyek jobb elérhetőségére. Ezek kedvező foglalkoztatási hatását egyértelműen felerősítik a közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó gazdasági projektek (pl. Foglalkoztatási Paktum, foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, kkv-k támogatása, városmarketing). A foglalkoztathatóságot nagymértékben javítják a 0-3 éves korú gyermekek nappali elhelyezését

⁶ Az ITS keretében nem szükséges minden egyes projekt esetében a konkrét hatások részletes bemutatása, sokkal inkább az egyes beavatkozás-típusok közötti hatásmechanizmusok feltárása. A tervezett fejlesztések nagy száma miatt többnyire tematikusan csoportosítva kerül bemutatásra a projektek kölcsönhatása, egymásra épülése.

biztosító intézmények tervezett létrehozása. Amennyiben a város dinamikus gazdasági fejlődése tovább folytatódik, az a hátrányos helyzetű lakosság nagyobb mértékű foglalkoztatását is előidézheti – így indirekt kapcsolat mutatható ki a szociális városrehabilitáció felzárkóztatásra irányuló tevékenységeivel is.

A turisztikai jellegű projektek (legyen szó akár attrakció-, akár szálláshelyfejlesztésről) egyértelműen kiegészítik egymást, mivel az idegenforgalmi vonzerő hosszú távon és nemzetközileg csak akkor erősíthető, ha széleskörű turisztikai kínálat és szolgáltatások állnak a vendégek rendelkezésére. Ezek a helyi lakosság számára is elérhetőek, ami közvetlen hozzájárul a helyi identitástudat erősödéséhez is.

A tervezett közlekedési fejlesztések a legtöbb projekt esetében hozzájárulnak a hatásosság növeléséhez – például:

- az elkerülő út kialakítása csökkenti a városközponton átmenő forgalmat, növelve belváros vonzerejét;
- az autópályához vezető út felújítása javítja a város külső megközelíthetőségét, így eredményesebbé teheti a munkahelyteremtésre irányuló beavatkozásokat;
- az intermodális közlekedési csomópont létrehozásával egyrészt felértékelődnek a környező területek (így a szociális városrehabilitációval érintett Északi lakóterület is), másrészt a város által nyújtott szolgáltatások – köztük a létrehozni vagy megújítani kívánt funkciók – elérhetősége javul, harmadrészt a közösségi közlekedés nagyobb arányú igénybevételével csökken a közúthálózat forgalomterhelése, ami élhetőbbé teszi a várost és azon belül a városközpontot.

Az energetikai fejlesztések közül elsősorban az Ipari Park területén megvalósuló projektnek van kedvező hatása – főként a többi munkahely-teremtési és befektetés-ösztönzési tevékenységre.

A helyi identitás erősítésére irányuló beavatkozások közvetett módon szinte az összes többi projektre hatással vannak, hiszen a népességmegtartó erő növelésével egyaránt biztosítható a város által nyújtott szolgáltatások iránti kereslet és a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat, de ugyanígy kedvező tendenciák indulhatnak el a társadalmi kohézió szempontjából is, ami a szociális városrehabilitáció esetében is fontos célkitűzés.

A fentiek értelmében **a tervezett beavatkozások közötti szinergikus hatásmechanizmus egyértelműen igazolható**, negatív hatások vagy gátló kapcsolatok nem prognosztizálhatók.

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint minden egyes kockázat esetében meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok;
- a stratégiaalkotás és -megvalósítás fázisait tekintve három típusú kockázat különböztethető meg:
  - **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
  - **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetőek;
  - **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;
- a kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

19. táblázat A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
Kedvezőtlen makrogazdasági folyamatok	közepes	jelentős	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében Intenzív befektetés-ösztönzés
Versenytársak nagymértékű megerősödése	alacsony	közepes	Potenciális versenytársak tervezett fejlesztéseinek nyomonkövetése Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében Hatékony lobbitevékenység A város komparatív versenyelőnyeinek azonosítása és kiaknázása Egyedi arculat kialakítása
Állami hatáskörbe tartozó fejlesztések elmaradása, jelentős csúszása	közepes	magas	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
			Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében Hatékony lobbitevékenység
Növekvő különbségek és részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járásközpont és a járás többi települése között	alacsony	közepes	Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében (részletesen a 8.3 fejezetben)
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányú változása	magas	jelentős	A jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez
Közbeszerzési eljárások elhúzódnása, sikertelensége	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása Közbeszerzési szakértő alkalmazása
Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során
Saját forrás előteremtésének nehézségei	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása
Hazai és európai uniós fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés Folyamatos egyeztetés a forrást biztosító szervezetekkel
A fejlesztések megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projektervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Megfelelő szakmai háttér biztosítása
Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzettelemzés
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére
Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során
Kivitelezés csúszása	közepes	közepes	Reális ütemterv összeállítása Kötér alkalmazása
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása a tervezés, a megvalósítás és a fenntartás során egyaránt Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése
Az érintett létesítmények fenntartási költségei emelkedése	közepes	közepes	Korszerű, hatékony technológiák alkalmazása Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázat és eszközök összekapcsolása)
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	A városi klímát jól tűrő, honos növényfajok megfelelő időben történő betelepítése Fenntartási költségek biztosítása

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy a kockázat bekövetkezése esetén az egyes célok milyen módon érintettek.

20. táblázat A célok érintettsége a kockázatok által

Kockázat megnevezése	T1 (gazdaság)	T2 (turizmus)	T3 (infrastruktúra)	T4 (energia)	T5 (felzárkóztatás)	T6 (nemzetközi)
Kedvezőtlen makrogazdasági folyamatok						
Versenyhátrányok nagymértékű megerősödése						
Állami hatáskörbe tartozó fejlesztések elmaradása, jelentős csúszása						
Növekvő különbségek és részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járásközpont és a járás többi települése között						
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányú változása						
Közbeszerzési eljárások elhúzódása, sikertelensége						
Hatósági dokumentumok hiánya, késése						
Saját forrás előteremtésének nehézségei						
Hazai és európai uniós fejlesztési források elmaradása						
A fejlesztések megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket						
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya						
Előre nem látható műszaki problémák						
Nem megfelelő						

Kockázat megnevezése	T1 (gazdaság)	T2 (turizmus)	T3 (infrastruktúra)	T4 (energia)	T5 (felzárkóztatás)	T6 (nemzetközi)
műszaki tervek vagy kivitelezés						
Többletmunka felmerülése						
Kivitelezés csúszása						
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges						
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya						
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény						
Az érintett létesítmények fenntartási költségei emelkedése						
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja						

	Erős érintettség
	Közepes érintettség
	Gyenge érintettség

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

8.1.1 Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet

A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosán felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, megghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

Ezért a stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása, legyen szó akár milliárdos befektetésekről, akár a szociális segély igénybevételéről. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása **csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.**

Különösen fontos továbbá **az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása** úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett. A befektetői folyamatot szükség esetén **adó- és illetékkedvezményekkel** is ösztönözni, gyorsítani lehet.

8.1.2 Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából **funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása**. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhető mások számára érték, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel a jólét pusztán javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói

pozíciójával élve – de nem visszaélve – **bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják** (pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen). Kölcsönös előnyök esetén lehetséges átgondolt PPP konstrukciók alkalmazása, ami biztosítja a magánbefektetések hatékonyságát, az önkormányzati likviditás megőrzését és az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát.

8.1.3 Tervalku

A tervalku intézményét, bár nem ilyen elnevezéssel, de hasonló tartalommal már alkalmazta az önkormányzat ingatlangazdálkodási, ingatlanfejlesztési tárgyalások esetén. A város céljaihoz hozzájáruló magánberuházások esetében a felek érdekeit figyelembe véve jönnek létre az ingatlanhasznosításra vonatkozó megállapodások.

A jövőben a tervalku eszközét elsősorban az ipari parki cégtelepítések, a Városközpontot érintő tömbrehabilitációs beavatkozások, a turisztikai jellegű magánberuházások és az Északi lakóterület fejlesztései esetében indokolt alkalmazni.

8.1.4 Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése

Jóllehet nehezen számszerűsíthető, a Nyírbátorról kialakult, kialakított arculat, illetve a városhoz kapcsolódó emocionális tényezők hatással vannak a befektetői döntéseiket meghozó üzletemberekre, a városba látogató turistákra, de magára a város lakóira is. A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység ezért nagyban támogatja a városfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását többek között az egyes projektek végrehajtásának elősegítésén, de akár az egész stratégia városi lakosság körében való elfogadottságának növelésén keresztül is.

A városfejlesztési stratégia céljainak kijelölésével párhuzamosan be kell **azonosítani a fejlesztések potenciális érintettjeit**, megkülönböztetve a haszonélvezőket és potenciális kárvallottakat. Az érintettek közül az alábbi célcsoportokra kell intenzív városmarketing-akciókat irányozni:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek (befektetés-ösztönzés),
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek (intenzív partnerség),
- turistaként a városba látogatók (turisztikai PR és marketing),
- a város és a környező települések lakossága (identitásképző és -erősítő akciók).

A város, illetve a városban zajló bizonyos tevékenységek, környezeti és/vagy társadalmi értékek, gazdasági folyamatok szélesebb körben való megismertetése biztosíthatja Nyírbátor(él)ismertségét, vagyis ezen információkat minél szélesebb társadalmi és szakmai kör számára kommunikálni kell.

Tudatos és jól felépített **marketing-kommunikációs stratégia** mentén, megfelelő szervezeti háttér kialakításával kell a város speciális értékeit, adottságait és lehetőségeit szakmai fórumokon, befektetői körökben bevezetni és elterjeszteni. A gazdasági jellegű célokhoz elsődlegesen speciális ismertetőket érdemes készíteni, egységes adatbázist létrehozni, amelyből bármilyen időpontban előállítható aktuális adatszolgáltatás a befektetők, betelepülők felé, míg a városi életminőséghez kötődő programok esetén a civil szervezeteken és a városi médián keresztül történő népszerűsítés a célszerű.

A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált

bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

Nyírbátor pozitív arculatának kialakítása és megerősítése, továbbá a városmarketing eszközeinek a különböző városi célcsoportok felé történő alkalmazása elősegítheti a **város iránti lojalitás** kialakulását – ez a helyi gazdaság és társadalom szereplői esetében a város problémáinak megoldásában való aktívabb közreműködést (pl. adományokkal vagy természetbeni segítségnyújtással) és üzleti partnerei körében a város image-ének továbbadását, a városmarketingbe való bekapcsolódását jelentheti.

A marketing alapvető feladat a turizmus területén is. Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális odalátogatók körében. A rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet az arculat további fejlesztésének és kommunikálásának – e rendezvényeket tudatosan használni is kell a városmarketing céljaihoz. Az idegenforgalom fejlődése a vendéglátásból származó bevételeken felül azért is fontos a városnak, mert a turisztikai attrakciók és a kiegészítő szolgáltatások és kulturális események a város lakóinak életminőségét is javítja.

Nyírbátor kommunikációs értékkel bíró tulajdonságainak összegyűjtése, célzott és rendszeres kommunikálása javítja a település lakóinak identitását, hozzájárul városi büszkeségük fejlesztéséhez – egyúttal a város környezetének, értékeinek megtartása, fejlesztése mellé is állíthatja őket. Rendszeres közvélemény kutatásokon keresztül érdemes időszakonként mérni a stratégia fogadtatását és az abból megvalósult elemek hatását.

Az ITS-hez kötődő **marketing akciók jellemzője** a stratégia filozófiájának megfelelően az **ágazat- és terület specifikus szemléletmód** párhuzamos alkalmazása, valamint a **rendszer szemlélet** és a **mérhetőség**. Mindennek eléréséhez fontos egy, a város képéhez és fejlődési elképzeléseikhez illő szlogen és jelkép-rendszer kialakítása, továbbá az egységes arculat alkalmazása.

8.1.5 Turisztikai klaszter és a város turisztikai stratégiájának létrehozása

A városban a turizmus fejlesztése a gazdaság élénkítésének egyik fontos alappillére. A sikeres városok turisztikai iparágai több lábon állnak és több szereplősek. Egy-két kiemelkedő szolgáltatás, attrakció szükséges, de nem elegendő az idegenforgalom fejlesztéséhez. Átfogó és összehangolt együttgondolkodásra, cselekvésre van szükség az önkormányzat és az érintett magánszektor szereplői között. Ezt a közös munkát segítheti egy turisztikai klaszter létrehozása, ahol szabályozott keretek között, széleskörű partnerségben, több területen folyhatna a helyi, térségi turizmus fejlesztése. A klaszter megfelelő szervezeti keretet nyújthat többek között térségi szintű turisztikai programcsomagok kialakítására is (lásd 4.3 fejezet)

8.1.6 Foglalkoztatáspolitikai eszközök

Az önkormányzat több olyan projekt megvalósítását is tervezi, amelyek átfogó célja a helyi munkaerő-piaci stabilitás biztosítása. Ilyenek például a foglalkoztatási paktum kialakítása vagy a foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, amelyek alapvetően nem tekinthetők beruházási jellegű tevékenységeknek, így szerepeltetésük itt is indokolt. Az érintett projektek részleteit a 4.3 fejezet tartalmazza.

8.1.7 A magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés

A város által meghatározott célok elérése nem csak az önkormányzat és a közsféra érdeke, hanem a Nyírbátorban lakóké, az ott működő vállalkozásoké is. Kiemelkedő fontossággal bír a források koncentrált felhasználásában a magánszféra fejlesztésekbe való bevonása. Az önkormányzat törekszik a magán befektetőkkel és helyi piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, amelynek formalizált keretet is biztosít. Ezért képviselőiket bevonta az ITS előkészítésébe is annak érdekében, hogy szükségleteik és lehetséges fejlesztési elképzeléseik felszínre kerülhessenek, javaslataik beépülhessenek az ITS célrendszerébe.

A tervezett magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. Az egyes ágazatokat különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli mind az állami, mind a magánberuházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez vagy pályázati forráshoz jutás feltételei is romlottak.

A város mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek (pl. marketing stratégia elkészítése, marketingkommunikáció), a magánbefektetők bevonása, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítása érdekében, valamint hogy a létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.

A fentiek érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozót folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel a szoros együttműködések kialakítása érdekében. Az eddigi egyeztetések alapján az alábbi lehetséges önkormányzati tevékenységek és együttműködési területek körvonalazódtak:

- helyi vállalkozók tájékoztatása a lehetséges pályázati forrásokról,
- közös projektek megvalósítása, helyi vállalkozások bevonása az önkormányzat által tervezett projektekbe,
- vállalkozói együttműködések létrejöttének segítése,
- intenzív befektetés-ösztönzés a magánszféra fejlesztőinek elérése és megszólítása érdekében.

Az önkormányzat tehát törekszik a magán befektetőkkel és piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, amelynek egyik eleme a hosszú távon megvalósítandó és fenntartandó Foglalkoztatási Paktum. Emellett projektalapon tervezi végrehajtani a város a kkv-k, illetve a mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítését, valamint a térségi szintű beszállítói hálózatok kiépítését. A tervezett nem beruházási jellegű beavatkozások a 4.3 fejezetben kerülnek bemutatásra.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

A városfejlesztés jelenleg is hatékonyan és szakmailag jól működő szervezeti rendszere a jövőben is alkalmas a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására. A szervezeti struktúra hármas tagolású:

- A **stratégiai menedzsmentet** a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi

előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.

- Az **operatív menedzsmentet** a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei (leginkább Városfejlesztési Iroda), valamint az érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.
- A **fenntartásban közreműködők** a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik/amelyek valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez.

Nyírbátor tekintetében mindhárom szinten elegendő számú, megfelelő tudással, tapasztalattal és konstruktív, a fejlesztések iránt elkötelezett személyek találhatóak. Az önkormányzati feladatellátás területén lezajló szervezetfejlesztés eredményeként a feladatvégzés és a működés hatékonysága tovább javult.

Nyírbátor Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a **képviselőtestület** feladata. A bizottságokat **véleményezési, kezdeményezési, javaslattételi, közreműködő és döntési jogosítványokkal** ruházták fel, amelyek révén

- saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében,
- figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását,
- felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését,
- valamint ezen általános hatáskörök mellett speciális feladatokat is ellátnak a városfejlesztéshez kapcsolódóan, amelyek jelentősége az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása és megvalósítása szempontjából is kiemelkedő (pl. önkormányzati intézmények felújításának menetrendje, ingatlanhasznosítás, vállalkozási feltételek stb.).

A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is fontos szerepet játszik, hiszen jogszabályi felhatalmazás alapján koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.

A városfejlesztési programok **operatív megvalósítása** a Polgármesteri Hivatal feladata, amelynek irányítását a jegyző végzi. Ezen belül a **Városfejlesztési csoport** hatáskörébe tartozik számos olyan feladat, amelyek közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-hez, ezek közül csak azokat emeljük ki, amelyek egyértelműen és szorosan hozzájárulnak a fejlesztések megvalósításához:

- önkormányzati fejlesztési elképzelések kidolgozása,
- javaslattétel pályázati célok meghatározására, koncepciók kidolgozására,
- a pályázati lehetőségek felkutatásának, a pályázatok előkészítésének, benyújtásának, nyilvántartásának, megvalósításának és elszámolásának szervezése, koordinálása,
- önkormányzati intézmények felújítási tervei elkészítése,
- részvétel a közbeszerzési eljárások kiírásában és lebonyolításában,
- önkormányzati közreműködéssel és forrás felhasználásával megvalósuló beruházások kooperációján a megrendelő képviselete, a műszaki ellenőrrel a kapcsolat tartása, részvétel a beruházások lebonyolítási feladatainak ellátásában,

- kapcsolattartás a térségi, megyei, regionális szervekkel a pályázatok és fejlesztési feladatok szervezése, lebonyolítása érdekében
- koordinálja a rendezési tervek készítését, felülvizsgálatát és módosítását,
- a magánbefektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködési lehetőségek feltárása.

A Városfejlesztési csoport mellett a többi önkormányzati részleg is közreműködik valamilyen formában a városfejlesztési tevékenységek megalapozásában vagy végrehajtásában, azaz közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-ben foglaltak megvalósításához:

- a Költségvetési csoport az önkormányzati gazdálkodás meghatározó erejeként ellátja az önkormányzati költségvetéssel kapcsolatos valamennyi feladatot, elkészíti a város költségvetésének, költségvetési koncepciójának tervezetét figyelemmel a képviselő-testület fejlesztési elképzeléseire,
- a Kabinet számos feladata mellett nagymértékben hozzájárul az integrált településfejlesztésben kiemelt szerepet játszó partnerség megszervezéséhez.
- a Vagyongazdálkodási csoport látja el a vagyongazdálkodás feladatait.

Nyírbátor tulajdonában **több** olyan szervezet van, amelyek tevékenysége valamilyen módon **kapcsolódik a városfejlesztéshez**:

- a Nyírbátori Városfejlesztő és Működtető Kft. jelenleg a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, valamint a Nyírbátori Inkubátorház és Szolgáltató Központ működtetéséért felelős, ingatlankezelés, hulladékgazdálkodás, távhő üzemeltetés, piac működtetés;
- a Nyírbátori Városüzemeltetési Kft. végzi a vagyon- és ingatlankezelési feladatokat, a közterületek tisztántartását és fenntartását, a szilárd hulladék kezelését, a közhasznú és közcélú foglalkoztatást, valamint egyéb városüzemeltetési feladatokat;
- a városmarketing eszköze a Bátor Újság és a Bátor TV, a városi honlap és facebook felület, amelyek nyomtatott és elektronikus sajtótermékein keresztül folyamatos tájékoztatást nyújt a helyi társadalomnak.

21. táblázat A városfejlesztés szervezeti rendszere

Menedzsment típusa	Városfejlesztésben résztvevő szervezetek	Feladatkörök, kompetenciák	
Stratégiai menedzsment	Képviselőtestület	a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása, befektetés-ösztönzés, szervezett és strukturált együttműködés a nagyobb magán befektetőkkel	PARTNERSEG lakosság, civil szervezetek, vállalkozások, szakhatóságok
	Bizottságok	véleményezési, kezdeményezési, javaslattevési, közreműködési és/vagy felügyeleti jogkör saját szakterületükön	
Operatív menedzsment	Városfejlesztési csoport	döntés-előkészítés, városfejlesztési programok operatív megvalósítása: <ul style="list-style-type: none"> ■ pályázati és befektetői források feltárása ■ projekt-generálás ■ projektmenedzsment ■ a fejlesztések pénzügyi egyensúlyának biztosítása (akcióterületi ingatlangazdálkodással) ■ tájékoztatás, nyilvánosság 	

		<ul style="list-style-type: none"> ■ városmarketing ■ monitoring tevékenység operatív feladatainak ellátása 	
--	--	---	--

A megvalósításban résztvevők közötti **koordinációs mechanizmust** a Polgármesteri Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzata határozza meg. Eszerint az önkormányzati és államigazgatási feladatok ellátásával kapcsolatos, szokásos munkafolyamatokban közvetlenül működnek együtt, más jellegű munkakapcsolatok esetén az egyeztetést az adott szervezeti egység vezetője, illetve a jegyző végzi.

A szükséges **humán erőforrás** tekintetében elsődleges szempont, hogy a városfejlesztés projektmenedzsment-szervezetét olyan tapasztalt szakemberek alkossák, akik széleskörű projektmenedzsment ismerettel és gyakorlattal rendelkeznek. A projektek megvalósításához legalább 1-1 fő pénzügyi, műszaki, településfejlesztési jogi szakemberre van szükség, akik esetében a megfelelő végzettség mellett a releváns szakmai tapasztalat is alapvető elvárás. Az ezen kritériumoknak megfelelő szakemberek jelenleg is az önkormányzat alkalmazásában állnak, illetve adott esetben a szükséges szaktudással rendelkező munkavállalókkal kiegészíthető a projektmenedzsment csapat.

Az alkalmasszerűen szükséges szaktudást megbízási szerződések keretében lehet becsatornázni a városfejlesztési tevékenységek megvalósításába. A pontos szakmai elvárások, kompetenciák és az ahhoz kapcsolható személyek meghatározására a részletes projektfejlesztések szakaszában kerül sor.

A településfejlesztési beavatkozások megvalósítása során a projektmenedzsment-szervezet az önkormányzat bizottságaival és a képviselőtestülettel, a Polgármesteri Hivatal minden érintett csoportjával, a projektpartnerekkel, valamint a fenntartásban érdekelt szervezetekkel együtt részletesen meghatározza azokat a garanciális elemeket és szerződéses feltételeket, amelyek lehetővé teszik a városfejlesztési akciók pénzügyi egyensúlyának, megvalósíthatóságának és fenntarthatóságának folyamatos ellenőrzését.

Ebben a szervezeti struktúrában 2007 óta Nyírbátor Város Önkormányzata és intézményei 28 európai uniós pályázatra nyertek összesen 5,79 milliárd forint támogatást. A projektek eredményes megvalósítása bizonyítja a jelenlegi szervezeti felépítés és működési mechanizmus hatékonyságát.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Megyei szintű koordináció

Megyei szinten a településközi koordinációban Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezése és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a megye számára rendelkezésre álló forráskeretet hatékonyan, ésszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a megyei önkormányzat és a települések között.

Járászhelyek konkurenciája

A térség településeinek tervezett fejlesztései esetében célszerű különbséget tenni a szűken értelmezett járás és a tágabb térség – főként városi jogállású – települései között. A közeli járászhelyek (pl. Mátészalka, Nagykálló, Baktalórántháza) saját vonzáskörzetük kibővítésére és megerősítésére törekednek. Ennek eléréséhez több olyan projekt megvalósítása is várható, amelyek jellegükben hasonlóak a tervezett nyírbátori beavatkozásokhoz. A közeli községekben, kisvárosokban kisebb léptékű, részben pontszerű fejlesztések valósulhatnak meg, amelyek kifejezetten a helyi lakosság életminőségének javítására irányulnak.

Településközi
koordináció járási-
kistérségi szinten

A településközi koordináció elsődleges terepe a járási-kistérségi szint. A térségi centrum funkcióból adódó feladatokat Nyírbátor képes magas színvonalon ellátni, kérdéses azonban, hogy milyen mértékben képes gazdasági-társadalmi fejlődést generálni a környező – nemcsak a Nyírbátori járásba tartozó – településeken. Egyértelműen leszögezhető, hogy a városnak nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés, hiszen ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a központ és környéke között, az negatívan befolyásolhatja a város egészének gazdasági-társadalmi fejlődését.

22. táblázat Munkamegosztás a Nyírbátor és a vonzáskörzetébe tartozó települések között⁷

Nyírbátor mint járási központ által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
<ul style="list-style-type: none"> ■ Munkahely ■ Közigazgatás ■ Egészségügy, szakellátás ■ Középfokú oktatás ■ Kiskereskedelmi szolgáltatások ■ Üzleti és pénzügyi szolgáltatások ■ Kommunális szolgáltatások ■ Gyógy- és termáلتurizmus ■ Kulturális lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Munkaerő ■ Rekreációs tevékenység ■ Lakóterület ■ Mezőgazdasági termékek ■ Alternatív ipari területek

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrataltságot, amelynek alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

A Nyírbátori járás, illetve vonzáskörzet egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képes legyen problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazni, majd ezeket integrált programokká, komplex projekteké alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak Nyírbátor, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Lehetséges együttműködési területek:

- térségi turisztikai kínálat kialakítása,
- közös befektetés-ösztönzési tevékenység,
- rövid élelmiszer-ellátási lánc biztosítása, térségi termékek számára helyi értékesítési lehetőségek biztosítása,
- térségi kerékpárút-hálózat létrehozása,
- közfeladatok, közszolgáltatások közös ellátása.

Mind a kistérségben, mind az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek azonosítása,

⁷ A város funkcionális vonzáskörzetének lehatárolását és bemutatását a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

A 314/2012. Korm. rendelet 31. §-a értelmében a környező települések önkormányzatai megismerhetik és véleményezhetik a stratégia tervezetét, a partnerségi egyeztetésre 2015. május-június folyamán került sor.

Összességében megállapítható, hogy Nyírbátor tervezett fejlesztései és az azt megalapozó Integrált Településfejlesztési Stratégiaterületi szintű kölcsönhatása a környező települések több milliárd forintnyi nagyságrendű fejlesztési elképzeléseivel pozitív mérleget mutat: a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelveinek, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Nyírbátor Város Önkormányzata 2015 januárjában elkészítette a város fenntartható városfejlesztési programjának társadalmisításához kapcsolódó Partnerségi Tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabállyal.

A Partnerségi Terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.),
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.).

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az ITS társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményyt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

- a 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
  - államigazgatási szervek,
  - önkormányzatok,

Megvalósult
egyeztetések

- szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek,
- lakossági szint.

Megvalósult egyeztetések:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: a dokumentumok tervezete 2015. május 27-én került kiküldésre a jogszabályilag előírt szervezetek számára.
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek: a szakmai egyeztetések a gazdaságfejlesztési, infrastruktúrafejlesztési, illetve a humán fejlesztési munkacsoport tagjainak részvételével megszervezett workshopok keretében zajlottak le.
  - 2015. március 30-án a helyzetelemzés főbb megállapításainak egyeztetése, a SWOT elemzés véglegesítése, valamint a településfejlesztés fő irányainak kijelölése történt meg.
  - 2015. május 20-án az ITS fő elemeinek egyeztetésére, a fejlesztési célok, prioritások, beavatkozások lehetséges területeinek megvitatására került sor.

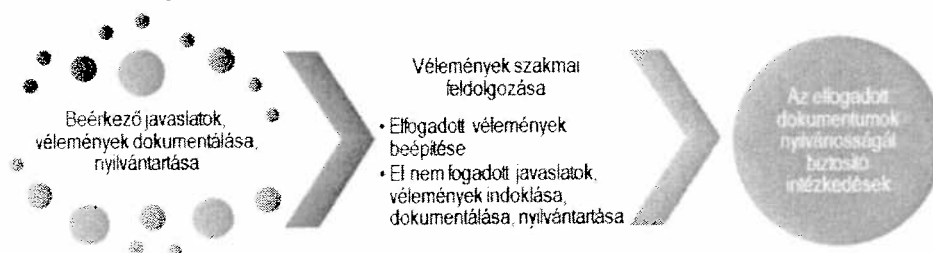
Az egyeztetéseken részt vettek a város nagyobb foglalkoztatói is, amelyekkel az önkormányzat együttműködése folyamatos és stabil alapokon nyugszik. Így összhangba hozhatók a piaci szereplők, illetve az önkormányzat által megvalósítandó fejlesztési elképzelések, amelyek szinergikus hatásai hozzájárulnak a város fejlődéséhez. (További részleteket a magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködésről a 8.1.7 fejezet tartalmaz.)

- Lakossági szint: a lakossági konzultáció 2015. május 28. és június 18. között zajlott.

Vélemények
kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jelenéti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető az önkormányzatnál, a városi koordinátornál.

7. ábra A vélemények kezelésének alapvető lépései

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.nyirbator.hu – elérhetőek.

A partnerek
bevonása a stratégia
megvalósításába

A településfejlesztés egy járásközpont esetében összetett folyamat, amelynek során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni. A stratégia megvalósítása során is törekedni kell a partnerség szempontjainak fenntartására, amely a tervezési folyamatot is jellemezte, és amely az ITS elfogadottságának, a magántőke részvételének és a civil szféra érdekeinek képviselőite szempontjából egyaránt fontos szerepet játszik. Ennek alapján a legfontosabb partnerségi csoportok a következők:

- szakmai felügyelet gyakorlója,
- működtető, megvalósítók,
- partnerek a működtetésben,
- felhasználók,
- önkormányzat érintett szervezeti egységei,
- érdekképviselői szervek,
- a várostérség érintett szereplői,
- érintett államigazgatási szervek,
- területi (megyei) önkormányzat érintett képviselője.

Ahogy a fentiekben bemutatásra került, a város mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek, a magánbefektetők bevonása.

A stratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozókat folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap. Ahogy a tervezés során, úgy a megvalósítás során is törekszik arra az önkormányzat, hogy a lakosok véleményét maximálisan figyelembe vevő fejlesztéseket valósítson meg. Ezen túlmenően arról is gondoskodik, hogy az ITS megvalósítása kapcsán tájékoztassa az érintett partnereket, célcsoportokat a stratégia előrehaladásáról, ennek érdekében a monitoring tevékenységhez kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni. A stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség is.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

8.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

Mivel a 2014–2020 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok pontos és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz a folyamatok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni. A beavatkozások fő pénzügyi forrását a TOP jelenti, így meg kell vizsgálni, hogy a város tervezett fejlesztései megvalósításuk esetén leginkább mely TOP-indikátorokhoz járulhatnak hozzá:

- Eredményindikátorok:
  - A KMR és a kevésbé fejlett régiók közszféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége, %
  - Külföldi és belföldi turisták költése, milliárd Ft
  - A 25-40 éves női népességen belül a foglalkoztatásban lévő nők aránya, %
  - Elégedettség a települési környezet minőségével, pontérték (0-10)
  - Vállalkozási aktivitás a kevésbé fejlett régiókban db/lakosság

- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás, PJ
- A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül, PJ/év
- Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma, fő
- A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma, fő
- A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma, fő
- A jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek száma az akcióterületen, fő
- Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma, fő
- Kimeneti mutatók:
  - A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe, ha
  - Fenntartható idegenforgalom: A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése, látogatás/év
  - Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma, db
  - Fejlesztett vagy újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma, db
  - Városfejlesztés
    - Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek, m²
    - Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága, személyek
    - Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek, m²
    - Helyreállított lakóegységek városi területeken, lakóegység
    - Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma, fő
    - Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága, m²
  - Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma, db
  - Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza, km
  - Energiahatékonyság:
    - A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése, kwh/év
    - Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés, PJ/év
  - Megújuló energiaforrások:
    - A megújulóenergia-termelés további kapacitása, MW
    - A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség, PJ/év
  - A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma, fő

- Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma, fő
- A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma, fő

Az ITS céljaihoz kapcsolódó indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembe vételével történt. A célértékek a lehető legjobb jelenlegi tudás szerinti nagyságrendi becslést jelölnek. A város által felhasználható források nagyságrendi becslését a 4.6 fejezet tartalmazza.

23. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredményindikátor	Definíciója	Mérték-egység	Bázisév	Bázisérték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	A város gazdasági teljesítőképessége	A városban működő vállalkozások által fizetett éves iparüzési adó	1000 Ft	2014	943 807	1 200 000	Önkormányzat	évente
T2. Kulturális és idegenforgalmi vonzerő fejlesztése	Vendégejszakák száma	A vendég által a szálláshelyen eltöltött éjszaka	éj	2013	21604	28 000	KSH	évente
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	Elégedettség a települési környezet minőségével	A lakosság elégedettsége a település épített és természeti környezetével	pontérték	2015	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra	Önkormányzati felmérés	5 évente
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	Energiahatékony épületek száma	Energetikailag korszerűsített és/vagy alternatív energiával ellátott önkormányzati tulajdonú épületek száma	db	2015	7	9	Önkormányzat	2 évente
T5. Hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	Szegregátumban élők száma	A szegregátumok lakónépességének száma	fő	2011	2214	2150	KSH	10 évente
T6. A nemzetközi szerepkör erősítése	Nemzetközi kapcsolatok száma	Testvérvárosi és egyéb nemzetközi kapcsolatok száma	db	2015	5	7	Önkormányzat	5 évente

A városrészi célokhoz kapcsolódó indikátorok esetében elsősorban a KSH népszámlálási adataira lehet építeni. Amellett, hogy minden városrész esetében meg lett határozva egy területi célkitűzés és egy-egy kapcsolódó eredményindikátor, települési szinten a legfontosabb a városrészek közötti diszparitás csökkentése: vagyis nem elegendő az, hogy az egyes városrészekben javulás mutakozzon meg az indikátorok értékében, ezzel egy időben a városon belüli különbségeknek is csökkennie kell.

24. táblázat Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Területi (városrészi) cél	Eredmény-indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Bázisév	Bázis-érték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése	Funkciók száma	Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma	db	2015	24	25	Önkormányzat	5 évente
V2. A Viztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma	fő	2011	1138	1150	KSH	10 évente
V3. Az Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a főkevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése	Ipari Park kihasználtsága	Az Ipari Parkban működő vállalkozások által használt terület az Ipari Park teljes területének arányában	%	2015	81,6	85	Önkormányzat	5 évente
V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából	Szegregációs mutató	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	%	2011	58,1	45,0	KSH	10 évente
V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának	Szegregációs mutató	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív	%	2011	50,6	40,0	KSH	10 évente

Területi (városrészi) cél	Eredmény-indikátor	Definíciója	Mértékegység	Bázisév	Bázis-érték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba		korúakon belül a városrészben						
V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében	Turisztikai attrakciók száma	A turisztikai vonzeróval rendelkező létesítmények száma a városrészben	db	2015	3	5	Önkormányzat	5 évente
V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma	fő	2011	4753	4700	KSH	10 évente
V8. A Déli iparterület gazdasági potencialjának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése	Ipartelepek száma	Gazdasági-ipari funkciójú területek száma	db	2013	4	5	Önkormányzat	5 évente

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a tervezett beavatkozásokhoz kapcsolódó outputindikátorok. A pontos célértékek meghatározása a tervezés jelenlegi szakaszában reálisan nem valósítható meg, erre az egyes fejlesztésekhez kapcsolódó projekt-előkészítési szakaszban fog sor kerülni.

25. táblázat Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
VÁROSKÖZPONT AT: A Városcsopont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából					
Közlekedési fejlesztések: * Városcsopont sétány összekötése a Szabadság térrel * Szabadság tér forgalomcsökkentése * Egyéb forgalomszervezési, közlekedési fejlesztések	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újra kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek számát azon fejlesztési / beruházási elemek eredménye, amelyek megvalósítását követően a forgalomcsillapításon átesett közlekedési felületen az áthaladó gépjármű- forgalom mértéke és sebessége jelentősen csökken	db	projektjelentés	évente
Tömbfeltárások: * A bankudvar rehabilitációja * A funkciók térbeli elhelyezése és használhatóságának javítása a szakrendelő – városháza – piac tengely mentén * Tömbfeltárás a Kossuth utcáról az Ifjúság utca és a Báthori utca irányába	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újra kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
Zöldfelületek növelése	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
A Városcsopont sétányon kiskereskedelmi szolgáltató egységek kialakítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
A könyvtár számára megfelelő helyszín kialakítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Egységes homlokzati arculat kialakítása (Szabadság tér, Kossuth utca, Báthori utca)	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Térfigyelő rendszer kiépítése	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	Integrált városfejlesztésbe bevont terület nagysága	m ²	projektjelentés	évente
SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓS AT: Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja					
Szolgáltató központ kialakítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
A Petőfi-tér rekonstrukciója, játszótér kialakítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
A volt vásártér funkcióváltása, kereskedelmi épület építése	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Útépítés, közmű-rekonstrukció: Bethlen Gábor, Béke, Csokonai, Deák Ferenc, Gyöngyvirág Lötér, Pipacs, Ságvári, Szegfű, Széchenyi, Tulipán, Vásártér utcák	A vonalas infrastruktúra fejlesztésével érintett utcák száma	Azon utcák száma, amelyek esetében a közlekedési és/vagy a közüzemi infrastruktúra felújításra kerül	db	projektjelentés	évente
Hátrányos helyzetű lakosok társadalmi integrációját segítő soft beavatkozások	Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	Az akcióterületként kijelölt városrész lakossága szociális célú városrehabilitáció esetén	fő	projektjelentés	évente
	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	Szociális városrehabilitációs programmal elért azon hátrányos helyzetű személyek száma, akik a szociális városrehabilitációs program által lehatárolt akcióterületen laknak, ezáltal direkt és indirekt módon részesülnek a	fő	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
program által biztosított szolgáltatásokból, fejlesztések eredményeiből					
TURISZTIKAI AT: A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, a Gyulaji erdő, Szénaréti tó területének gyógyhelyé minősítése és erre alapozva komplex fejlesztés megvalósítása					
Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Gyulaji úti erdő komplex turisztikai fejlesztése					
Lovarda bővítése					
Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	A projekt keretében kijelölt és közművesített lakópark területe	m ²	projektjelentés	évente
IPARI PARK AT: Az Ipari Park komplex fejlesztése					
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projektjelentés	évente
A nyírbátori Inkubátorház bővítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	m ²	projektjelentés	évente
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	TJ	projektjelentés	évente
Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	A fejlesztett vagy újonnan létesített közösségi közlekedési létesítmények száma	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített buszállomások, buszvárók, buszmegállók és egyéb közösségi létesítmények száma	db	projektjelentés	évente

26. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Kulcsprojektek					
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projektjelentés	évente
A nyírbátori Inkubátorház bővítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített gazdasági szolgáltatóház területe	m ²	projektjelentés	évente
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma	A foglalkoztatási paktum fejlesztését célzó projekt keretében megvalósult, az álláskereső munkába állását segítő munkaerő-piaci programokban résztvevők száma. A munkaerő-piaci program alatt értendő: - képzési és foglalkoztatást elősegítő támogatás és szolgáltatás; - bértámogatás és/vagy járuléktámogatás; keresetpótló támogatás; - egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások: hr-klub, mentálhigiénés tanácsadás, pályorientációs tanácsadás, motivációs tréning, egyéb tanácsadás, szolgáltatás.	fő	projektjelentés	évente
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
A Gyulajai úti erdő komplex turisztikai fejlesztése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma				
Lovarda bővítése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	A projekt keretében kijelölt és közművesített lakópark területe	m ²	projektjelentés	évente
Intermodális közlekedési csomópont kialakítása	Intermodális közlekedési csomópontok száma	A személyszállítási intermodalitás javítása érdekében létrehozott csomópontok száma	db	projektjelentés	évente
Az M3 autópályához vezető 4105. j. út felújítása	A fejlesztéssel érintett utak hossza	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített közutak teljes hossza	km	projektjelentés	évente
471. sz. főút elkerülő szakaszának kiépítése	A fejlesztéssel érintett utak hossza	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített közutak teljes hossza	km	projektjelentés	évente
Hálózatos projektek					
Az Ipari Park elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	A fejlesztett vagy újonnan létesített közösségi közlekedési létesítmények száma	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített buszállomások, buszvárók, buszmegállók és egyéb közösségi létesítmények száma	db	projektjelentés	évente
Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe Megújuló energiaforrásból előállított energiamentiség	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett épületekben	m ² GJ	projektjelentés	évente
Közvilágítás korszerűsítése	A középületek elsődleges energia-fogyasztása	Energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége	GJ	projektjelentés	évente
	Közvilágítás elsődleges energiafogyasztása	Energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége	GJ	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Egyéb projektek					
Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriaapocs között	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	Megépített vagy kijelölt új kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	projektjelentés	évente
Az Édesanyák útja 7. szám alatti önkormányzati épület emeletén ifjúsági szálló kialakítása	Létrehozott szállásférőhelyek száma	Újronnan létrehozott kereskedelmi szállásférőhelyek száma	db	projektjelentés	évente
Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Bathory Várkastélyban	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Turisztikai programcsomagok kialakítása	Létrehozott turisztikai programcsomagok száma	Települési és térségi szinten kialakított turisztikai programcsomagok száma	db	projektjelentés	évente
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok	Foglalkoztatást segítő kiegészítő programokban résztvevők száma	Foglalkoztatást segítő támogatási és ösztöndíj-programokban résztvevők száma	fő	projektjelentés	évente
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése	Duális képzésbe bekapcsolódó szervezetek száma	A duális képzés keretében szakmai gyakorlati helyet biztosító szervezetek száma	db	projektjelentés	évente
KKV-k piacra jutásának segítése	A programmal elért kkv-k száma	A piacra jutás segítése céljából indított tevékenységek által érintett kkv-k száma	db	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése	A programmal elért kkv-k száma	A beszállítói hálózatok, klaszterek kiépítése céljából indított tevékenységek által érintett vállalkozások száma	db	projektjelentés	évente
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése	A programmal elért kkv-k száma	Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése céljából indított tevékenységek által érintett termelők száma	db	projektjelentés	évente
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény fejlesztéssel érintett férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
Iskola utcai Kerekerdő óvoda férőhely bővítése	Újonnán létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény újonnán létrehozott férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
Családi napközi, bölcsőde kialakítása	Újonnán létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény újonnán létrehozott férőhelyszámainak összege	db	projektjelentés	évente
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia aiapokra	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Napelem park kialakítása	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	A megújuló energiaforrásból előállított energia mennyisége a fejlesztéssel érintett létesítményekben	GJ	projektjelentés	évente
Városmarketing program	Városmarketing akciók száma	Városmarketing céljából megvalósított tevékenységek száma	db	projektjelentés	évente
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	A megvalósításra kerülő programokon [közösségfejlesztő rendezvény(sorozat)jellegű programok, partnertalálkozók, szakmai és közösségi fórumok] résztvevő hátrányos helyzetű személyek száma	fő	projektjelentés	évente

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

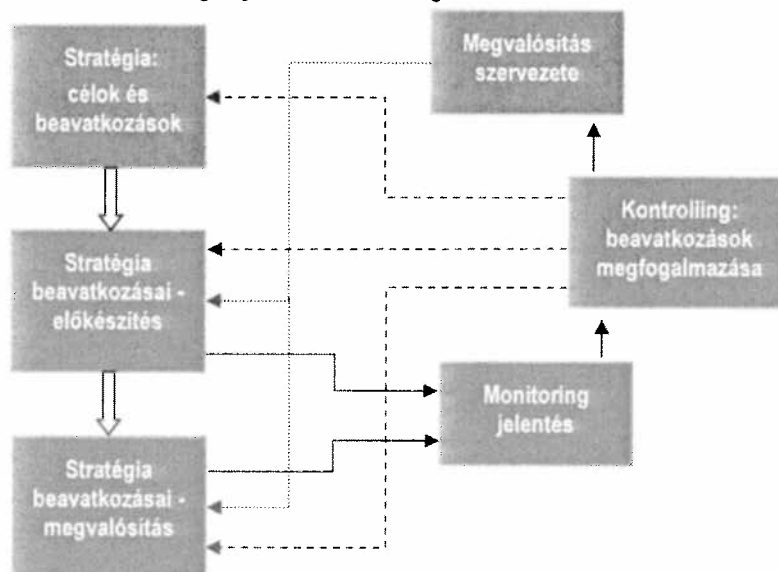
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel, és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba vagy magába a stratégiába avatkozik be.

A jól működő monitoring rendszer alapja a világos beavatkozási logika összeállítása, a célrendszer megvalósítását szolgáló beavatkozások és projektek azonosítása, valamint a specifikus, mérhető, elérhető, reális és aktuális indikátorok pontos és egyértelmű meghatározása. A működtetési mechanizmus hatékonyságának biztosításához ki kell jelölni a monitoring

- felelősét,
- kivitelezőjét,
- gyakoriságát,
- formai elvárásait,
- a visszacsatolás módját.

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összefoglalja.

8. ábra A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

- **Képviselőtestület:** a képviselőtestület javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.
- **Szakmai Bizottságok:** javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra.
- **Monitoring Bizottság:** éves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a Monitoring Bizottság tagjai:
  - polgármester,
  - a testületi bizottsági elnökök,
  - stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet képviselője,
  - civil szervezetek képviselője,
  - jegyző.
- **Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős:** a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy – az egyes beavatkozások megvalósítóival történő rendszeres kapcsolattartás alapján – éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a Monitoring Bizottság vezetője felé továbbítja. Az operatív szervezet feladata az előrehaladás méréséhez szükséges adatok rendszeres gyűjtése, az ehhez kapcsolódó koordinációs feladatkört a monitoring felelős látja el. Az operatív menedzsment gondoskodik arról, hogy a monitoring tevékenység során keletkezett aktuális információkhoz a partnerek hozzáférjenek. Ennek érdekében az előrehaladáshoz kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni.
- **Stratégiai partnerek bevonása:** a stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- **Éves monitoring jelentés:** a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
  - a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok (a gyűjtendő adatok forrását a 8.5.1 fejezet táblázatai tartalmazzák),
  - a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek előrehaladása,
  - a megvalósítással kapcsolatos problémák azonosítása,
  - a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében végrehajtott intézkedések leírása,
  - a megvalósításra fordított pénzügyi források,
  - a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,

- a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.
- Adatbázis: az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomonkövethetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelését. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

Rövidítésjegyzék

AT	akcióterület
CLLD	közösség által irányított helyi fejlesztések
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GJ	gigajoule
HÉSZ	Helyi Építési Szabályzat
HR	humán erőforrás
hrsz.	helyrajzi szám
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
ITP	Integrált Területi Program
ITS	integrált településfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
IVS	integrált városfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
kkv	kis- és középvállalkozás
KÖFOP	Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
LHH-program	leghátrányosabb helyzetű kistérségek felzárkóztatására indított komplex program
MAHOP	Magyar Halászati Operatív Program
MW	megawatt
NFGM	Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció
PR	célcsoportokkal való kapcsolat (public relation)
RSZTOP	Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program
SWOT	erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek (strengths, weaknesses, opportunities, threats)
TÁMOP	Társadalmi Megújulás Operatív Program
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VP	Vidékfejlesztési Program

Projekt azonosító: ÉAOP-6.2.1/K-13-2014-0002

**NYÍRBÁTOR VÁROS INTEGRÁLT
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI
STRATÉGIÁJÁNAK MEGALAPOZÓ
VIZSGÁLATA**

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZAG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

BELÜGYMINISZTERIUM

**NYÍRBÁTOR VÁROS INTEGRÁLT
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI
STRATÉGIÁJÁNAK MEGALAPOZÓ
VIZSGÁLATA**

**Helyzetfeltáró, Helyzetelemző és
Helyzetértékelő munkarészek**

2015. augusztus

Készítette: ITS Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft.
(konzorcium tagja)

 TRENECON COWI

 MEGAKOM
TANÁCSADÓ IRODA

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Róka László
Megyei koordinátor	Kézy Béla
Felelős tervező	Komádi Mónika
Településtervező	Gibáné Guthy Judit, TT 15-0043
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Krajnyák Nóra, TK 01-5241
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Perjés Tamás, 13-3215, 13-64972 Molnár Zoltán
Társadalompolitikai szakértő	Nyírcsák János
Gazdaságfejlesztési szakértő	Vásárhelyi Réka
Antiszegregációs szakértő	Adorján Emese
Partnerségi szakértő	Komádi Mónika
Energiaközmű-tervező	Dima András, 01-2130
Környezetvédelmi szakértő	Dima András
Műemlékvédelmi szakértő	Nagy Tibor, É 15-0085

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Nyírbátor Város Önkormányzata

Máté Antal, Pappné Dr. Fülöp Enikő, Batai Árpád, Sipos Gábor,
Papp Mária

Tartalomjegyzék

1	HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ.....	10
1.1	TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉS TÉRSÉGI KAPCSOLATOK, A VÁROS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN.....	10
1.1.1	A település megyei szerepe.....	10
1.1.2	A település mikroregionális szerepe.....	14
1.1.3	A település funkcionális vonzáskörzetének bemutatása.....	14
1.2	TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA.....	18
1.2.1	Kapcsolódás az Országos Területfejlesztési Konceptióhoz (OFTK).....	18
1.2.2	Kapcsolódás Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához.....	19
1.2.3	Egyéb térségi fejlesztési konceptiókhoz, programokhoz való kapcsolódás.....	20
1.3	A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA.....	21
1.3.1	Országos Területrendezési Terv (OTrT).....	21
1.3.2	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési Terve.....	22
1.4	A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS SZERKEZETI TERVEINEK NYÍRBÁTOR FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI.....	24
1.5	HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK.....	24
1.5.1	A hatályos településfejlesztési konceptió és integrált városfejlesztési stratégia megállapításai.....	24
1.5.2	Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések.....	26
1.6	TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEK.....	26
1.6.1	Hatályban lévő településrendezési eszközök.....	26
1.6.2	Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei.....	27
1.7	A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA.....	28
1.7.1	A népesség főbb jellemzői.....	28
1.7.2	Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok.....	35
1.7.3	Települési identitást erősítő tényezők.....	36
1.8	A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA.....	37
1.8.1	Humán közszolgáltatások.....	37
1.8.2	Esélyegyenlőség biztosítása.....	43
1.9	A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA.....	44
1.9.1	A település gazdasági súlya, szerepköre.....	44
1.9.2	A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői.....	45
1.9.3	A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések.....	50
1.9.4	A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők.....	51
1.9.5	Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat).....	51
1.10	AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE.....	53
1.10.1	Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program.....	53
1.10.2	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere.....	56
1.10.3	Gazdaságfejlesztési tevékenység.....	58
1.10.4	Foglalkoztatáspolitikai.....	59
1.10.5	Lakás és helyiséggazdálkodás.....	60
1.10.6	Intézményfenntartás.....	61
1.10.7	Energiagazdálkodás.....	61
1.11	TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK.....	61
1.12	TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA.....	62
1.12.1	Természeti adottságok.....	62
1.12.2	Tájhasználat, tájszerkezet.....	63
1.12.3	Védett, védendő táji és természeti értékek, területek.....	65
1.12.4	Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése.....	65
1.13	ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA.....	66
1.13.1	A települési zöldfelületi rendszer elemei.....	66

1.13.2	A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái.....	67
1.14	AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA	68
1.14.1	A területfelhasználás vizsgálata	68
1.14.2	A telekstruktúra és az építmények vizsgálata	70
1.14.3	Önkormányzati tulajdonkataszter	70
1.14.4	Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	71
1.14.5	Az építmények vizsgálata	71
1.14.6	Az épített környezet értékei	71
1.14.7	Az épített környezet konfliktusai, problémái	75
1.15	KÖZLEKEDÉS	76
1.15.1	Hálózatok és hálózati kapcsolatok	76
1.15.2	Közúti közlekedés.....	77
1.15.3	Közösségi közlekedés	80
1.15.4	Kerékpáros és gyalogos közlekedés	82
1.15.5	Parkolás.....	83
1.16	KÖZMŰVEK ÁLLAPOTA ÉS ENERGIAHATÉKONYSÁG.....	84
1.16.1	Vízi-közművek	84
1.16.2	Energia	87
1.16.3	Elektronikus hírközlés.....	89
1.17	KÖRNYEZETVÉDELEM	89
1.17.1	Talaj.....	89
1.17.2	Felszíni és felszín alatti vizek	89
1.17.3	Levegőtisztaság és védelme	90
1.17.4	Zaj- és rezgésterhelés.....	91
1.17.5	Sugárzás védelem.....	91
1.17.6	Hulladékkezelés	91
1.17.7	Vizuális környezetterhelés.....	92
1.17.8	Árvízvédelem.....	92
1.17.9	Környezetvédelmi konfliktusok, problémák	92
1.18	KATASZTRÓFAVÉDELEM.....	92
1.18.1	Árvíz- és belvízvédelem	93
1.19	ÁSVANYI NYERSANYAG LELŐHELY	93
1.20	VÁROSI KLÍMA	93
2	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	94
2.1	A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE	94
2.1.1	Településhálózati összefüggések	94
2.1.2	Terület- és településrendezés	94
2.1.3	Társadalom	94
2.1.4	Humán infrastruktúra és szolgáltatások	95
2.1.5	Gazdaság.....	95
2.1.6	Önkormányzati gazdálkodás, önkormányzati politikák.....	96
2.1.7	Táji és természeti adottságok, zöldfelületek.....	97
2.1.8	Épített környezet	97
2.1.9	Közlekedés.....	97
2.1.10	Közművek, energiahatékonyság	98
2.2	NYÍRBÁTOR HELYZETÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA HASONLÓ NAGYSÁGÚ ÉS/VAGY ADOTTSÁGÚ VÁROSOKKAL.....	100
3	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	105
3.1	HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE	105
3.1.1	A folyamatok értékelése	105
3.1.2	A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	106
3.1.3	A településfejlesztés és rendezés kapcsolata, a fejlesztés területi korlátai és lehetőségei	110
3.2	PROBLÉMATERKÉP / ÉRTÉKTÉRKÉP	111

3.3	ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRESZEK	113
3.3.1	<i>A településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, a településrészek bemutatása .....</i>	113
3.3.2	<i>Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása, helyzetelemzése .....</i>	135
3.3.3	<i>Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek .....</i>	143
4	MELLÉKLETEK	144

Táblázatjegyzék

1. táblázat Néhány összehasonlító adat Nyírbátor megyén belüli szerepére vonatkozóan	13
2. táblázat A Nyírbátorba bejáró bölcsődések, óvodások és iskolások száma településenként (az első 30 település, 2011)	15
3. táblázat A Nyírbátorba bejáró foglalkoztatottak száma településenként (az első 40 település, 2011).....	16
4. táblázat Munkamegosztás Nyírbátor és a vonzáskörzetébe tartozó települések között	17
5. táblázat Az övezeti érintettség vizsgálata az OTrT alapján	22
6. táblázat A 19/2011. (XII. 1.) Önkormányzati Rendelet szerinti országos és megyei övezetek általi érintettség övezeti érintettség vizsgálata	23
7. táblázat A 147/2011. (XI. 30.) Önkormányzati Határozat szerinti települések sajátos megyei térségek általi érintettségének vizsgálata.....	23
8. táblázat: Szomszédos települések szerkezeti terveinek települést érintő elhatározásainak vizsgálata Nyírbátorban	24
9. táblázat A településfejlesztési koncepció céljai	24
10. táblázat Az IVS céljai	25
11. táblázat Nyírbátor népességének változása (2001, 2013)	29
12. táblázat Nyírbátor népmozgalmi adatai az előző népszámlálás óta (fő, 2001, 2011)	29
13. táblázat A népesség korösszetétele (2001-2011)	30
14. táblázat A 7 éves és idősebb népesség megoszlása a legmagasabb iskolai végzettség alapján (2001, 2011)	31
15. táblázat A népesség gazdasági aktivitása (2011)	32
16. táblázat Segélyezettek ezer főre jutó száma (2013)	34
17. táblázat A lakások minősége mint az életminőséget befolyásoló tényező (2001, 2011).....	34
18. táblázat Civil szervezetek száma (2013).....	37
19. táblázat Oktatott szakmák a középfokú oktatási intézményekben (2013).....	38
20. táblázat Áttekintő közművelődési adatok (2006-2013).....	43
21. táblázat A Helyi Esélyegyenlőségi Programban azonosított problémák és fejlesztési lehetőségek.....	44
22. táblázat A működő vállalkozások megoszlása létszám-kategóriánként	45
23. táblázat A működő vállalkozások száma fő gazdasági ágazatonként (2012)	45
24. táblázat A használt földterület művelési ágak szerint (2010)	46
26. táblázat A szolgáltatásban működő vállalkozások nemzetgazdasági áganként (2012)	48
27. táblázat Nyírbátor idegenforgalmi attrakciói	50
28. táblázat A legjelentősebb vállalkozások az iparüzési adó alapján (2014).....	51
29. táblázat A városfejlesztés szervezeti rendszere	58
30. táblázat Bértakások megoszlása komfortfokozat és szobaszám alapján (2015).....	60
31. táblázat A település intézményi ellátottságának bemutatása	69
32. táblázat Műemlékek és műemléki környezetbe tartozó területek	72
33. táblázat Határátkelők távolsága Nyírbátortól.....	76
34. táblázat A közlekedők volumene és mód szerinti megoszlása (fő/nap, 2001 és 2011).....	77
35. táblázat Zajterhelési határértékek	91
36. táblázat Nyírbátor katasztrófavédelmi szempontú értékelése a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján.....	92
37. táblázat Összefoglalás a vizsgált tényezők kölcsönhatásairól	99
38. táblázat Összehasonlító demográfiai adatok	100
39. táblázat Összehasonlító munkaerő-piaci és jövedelmi adatok.....	100
40. táblázat Összehasonlító gazdasági adatok.....	101
41. táblázat Összehasonlító turisztikai adatok	101
42. táblázat Összehasonlító egészségügyi és szociális adatok	102

43. táblázat Összehasonlító oktatási és közművelődési adatok	102
44. táblázat Összehasonlító közüzemi adatok	103
45. táblázat Összehasonlító közlekedési, infokommunikációs és zöldfelületi adatok	103
46. táblázat SWOT-elemzés	106
47. táblázat: Nyírbátor településrendezési tervének fontosabb módosításai 2010-2015 között.	110
48. táblázat A népességszám alakulása városrészenként.....	114
49. táblázat Néhány képzettségi és szociális mutató változása 2001 és 2011 között városrészenként.....	115
50. táblázat Munkaerő-piaci adatok városrészenként (2011).....	116
51. táblázat A lakásállomány változása 2001 és 2011 között városrészenként.....	117
52. táblázat A Városközpontban található közszolgáltató szervezetek	120
53. táblázat A Városközpont SWOT-elemzése	121
54. táblázat A Víztorony, Csűrőskert, Rózsakert SWOT-elemzése	123
55. táblázat Az Ipari Park SWOT-elemzése	125
56. táblázat A Vasútállomás környéki ipari-gazdasági övezet SWOT-elemzése	126
57. táblázat Az Északi lakóterület SWOT-elemzése	128
58. táblázat A Széna réti turisztikai övezet SWOT-elemzése	131
59. táblázat A Délnyugati lakóterület SWOT-elemzése.....	133
60. táblázat A Déli iparterület SWOT-elemzése.....	134
61. táblázat A szegregátum lakónépességének szociális jellemzői 2001-ben és 2011-ben	140
62. táblázat A Nyírbátori járás településeinek főbb adatai	144
63. táblázat A Nyírbátorból és a Nyírbátorba iskolai előadási és munkanapokon közlekedő menetrendszerinti buszjáratok adatai.....	145
64. táblázat A Nyírbátorból és a Nyírbátorba iskolai előadási és munkanapokon közlekedő menetrendszerinti vonatok adatai	146
65. táblázat Az önkormányzat által megvalósított vagy közszolgáltatásokat, közfeladatokat érintő fejlesztések 2004 és 2015 között	147
66. táblázat A városrészek utcaszintű határai.....	150
67. táblázat A szegregátumok népszámlálási adatai (2011).....	151
68. táblázat Segélyezési adatok (2005-2013).....	152
69. táblázat Belvízvédelmi csatornák	153

Ábrajegyzék

1. ábra Más településről bejárók arány az általános és középiskolai tanulók között (% , 2009-2013).....	16
2. ábra Szabolcs-Szatmár-Bereg megye stratégiai céljainak és prioritásainak összefüggései	19
3. ábra Nyírbátor népességszámának változása (2000-2013).....	29
4. ábra Nyírbátor népmozgalmi adata 2000-2013.....	30
5. ábra A népesség korösszetétele (2001, 2011).....	31
6. ábra A munkaerő-piaci jellemzők változása 2000 és 2015 között (fő, minden év januárjában) 33	
7. ábra A személygépkocsik ezer lakosra jutó száma (2000-2013)	35
8. ábra A hátrányos helyzetű gyermekek aránya az egyes oktatási-nevelési intézményekben (2013).....	35
9. ábra A civil szervezetek önkormányzati támogatása (2010-2014)	37
10. ábra Az oktatási intézményekbe járó gyermekek száma (2001-2013).....	39
11. ábra A Nyírbátori Szakrendelő kapcsolatrendszere	40
12. ábra A vendégek és a vendégéjszakák száma (2000-2013).....	49
13. ábra A regisztrált és működő vállalkozások száma (2000-2012/2013)	50
14. ábra A lakásállomány változása (2000-2013)	52

15. ábra A lakások megoszlása komfortfokozat és építési év szerint (2011).....	52
16. ábra A helyi adóbevételek (millió Ft, 2010-2014).....	54
17. ábra Az egy lakosra jutó zöldterület nagysága (m ² , 2008-2014).....	67
18. ábra A közüzemi ivóvízvezeték- és szennyvízgyűjtő-hálózat hossza (km), valamint a hálózatokba bekapcsolt lakások száma (2000-2013).....	86
19. ábra Háztartási gázfogyasztók száma (2000-2013).....	88
20. ábra A városrészek lakónépességének korcsoportos megoszlása a 2011. évi Népszámlálás alapján.....	115
21. ábra A szegregátum lakosságának korcsoportos megoszlása 2001-ben és 2011-ben	139

Térképjegyzék

1. térkép: Magyarország városhálózata	10
2. térkép: A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptió földrajzi fókuszai	11
3. térkép: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye növekedési tengelyi, csomópontjai	12
4. térkép: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye rekreációs körzetei és idegenforgalmi tengelyei	12
5. térkép: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye agglomeráló térségei	13
6. térkép: A Nyírbátori járás.....	14
7. térkép: Nyírbátor az OTRT-ben	21
8. térkép: Nyírbátor a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területrendezési Tervben	22
25. táblázat Átlagosnál jobb minőségű termőföldek Nyírbátor külterületén.....	46
9. térkép Részlet a Kárpát-térség hegy- és vízrajza térképből.....	62
10. térkép Település és környékének térképe 1806-1869 között	64
11. térkép Település és környékének tájhasználati térképe.....	64
12. térkép Település és környékének természetvédelmi területei	65
13. térkép Régészeti lelőhelyek	71
14. térkép Helyi értékvédelmi terület.....	72
15. térkép Műemléki környezet	74
16. térkép Nyírbátor környezetének országos jelentőségű főútjai és vasúthálózata	76
17. térkép Nyírbátor főbb útjainak forgalmi terhelése.....	78
18. térkép Nyírbátor közút- és vasúthálózata	78
19. térkép Balesetek Nyírbátorban és környékén 2011 és 2013 között, súlyosság szerint	79
20. térkép Nyírbátor legfontosabb autóbusz és vasúti megállóhelyei	80
21. térkép Nyírbátor-Nyírvasvári Közös Vízmű védőidomának felszíni metszete	85
22. térkép Település és környékének talajvízszint térképe	90
23. térkép Problématérkép	111
24. térkép Értéktérkép	112
25. térkép: Nyírbátor városrészei	114
26. térkép: Az Ipari Park elhelyezkedése és a tervezett északi elkerülő út.....	124
27. térkép: Nyírbátor szegregátumai a 2011. évi népszámlálási adatok alapján.....	136
28. térkép: Nyírbátor szegregátumai a 2001. évi népszámlálási adatok alapján.....	137
29. térkép: Önkormányzati tulajdonú ingatlanok Nyírbátor belterületén	154
30. térkép: Önkormányzati tulajdonú ingatlanok Nyírbátor külterületén	154

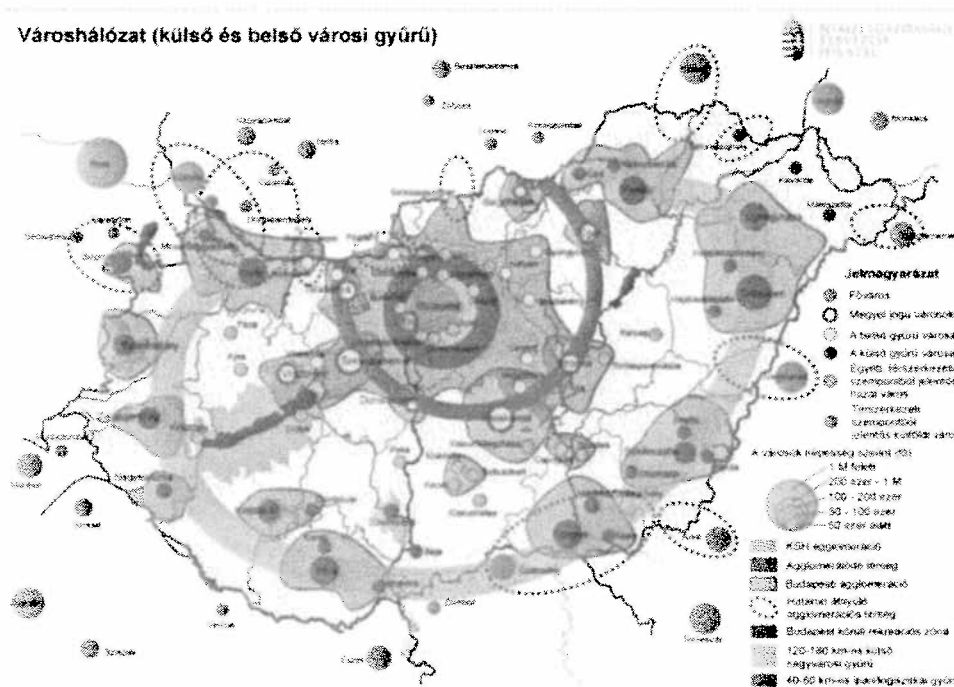
1 Helyzetfeltáró munkarész

1.1 Településhálózati összefüggések és térségi kapcsolatok, a város helye a településhálózatban

Nyírbátor a policentrikus városhálózat része

Nyírbátor Magyarország keleti határvidékén, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye déli részén elhelyezkedő kisváros. Területe a Debrecen-Nyíregyháza agglomerálódó térséghez tartozik, így szintere lehet a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat-fejlesztésnek, amit az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) területi specifikus célként definiál.

1. térkép: Magyarország városhálózata

Forrás: OFTK, 2014

1.1.1 A település megyei szerepe

A megye térszerkezetét meghatározó tényezők

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye térszerkezetében a Nyíregyházától, a fő közlekedési útvonalaktól, illetve a határátkelőhelyektől való távolság az egyik legfontosabb, a térszerkezet és a funkciók térbeli eloszlását alakító tényező. Nyírbátor elhelyezkedése ebből a szempontból ellentmondásos:

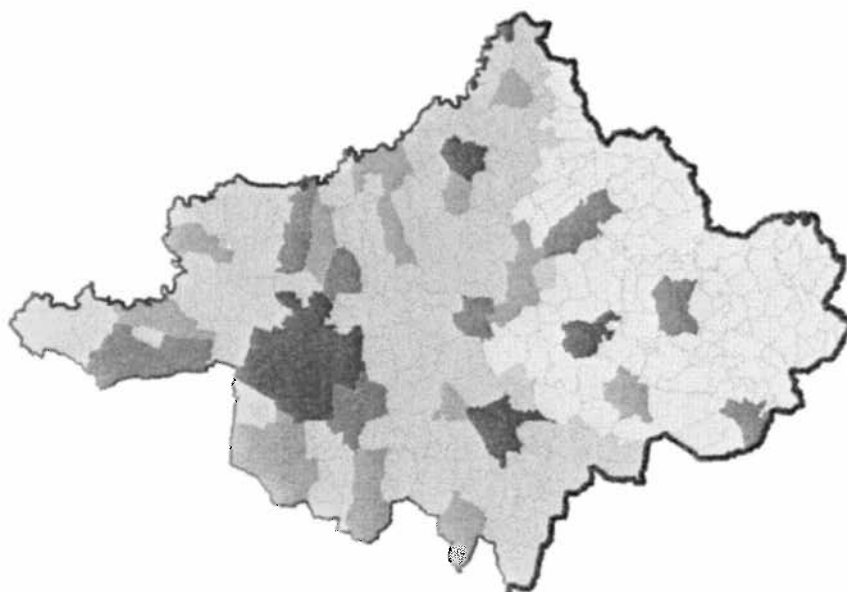
- a megyeszékhely ahhoz elég közel van, hogy még érvényesüljön az elszívó ereje (különösen a Nyírbátori járás Nyíregyháza közeli települései esetében), ennek ellenére Nyírbátor mégis alkalmas egy viszonylag kiterjedt vonzókörzet kialakítására és ellátására;
- az M3 autópályához a legközelebbi csatlakozás mindössze 12 km távolságra található – az autópálya közelsége jelentős mértékben javítja a város elérhetőségét; emellett Nyírbátor a megyén belül fontos közösségi közlekedési csomópontként is funkcionál;

Nyírbátor, a megyei decentrum

■ a város elhelyezkedése viszonylag periférikus, de az országhatár közelségének előnyeit ki tudja használni elsősorban a kereskedelem és a turizmus területén, mivel Nagykároly irányából Nyírbátor az első jelentősebb település.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptió (továbbiakban: Konceptió) meghatározza a megye stratégiai térszerkezetét – lehetővé téve a célok területi fókuszáltságát. A Konceptió három nagyobb csoportba, azokon belül pedig hat alkategóriába sorolja a településeket. Nyírbátor a megye decentrumai közé tartozik Kisvárdával és Mátészalkával együtt.

2. térkép: A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptió földrajzi fókuszai

Fejlett centrum:

A nyíregyházi agglomerációnak mint gazdasági, foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumnak a fejlesztése.

Nyíregyháza

Dinamizálódó decentrumok és szolgáltató járásközpontok:

A megyei gazdasági decentrumainak és járásközpontjainak funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése

Decentrum
Járásközpont
Egyéb város

Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák:

A megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése.

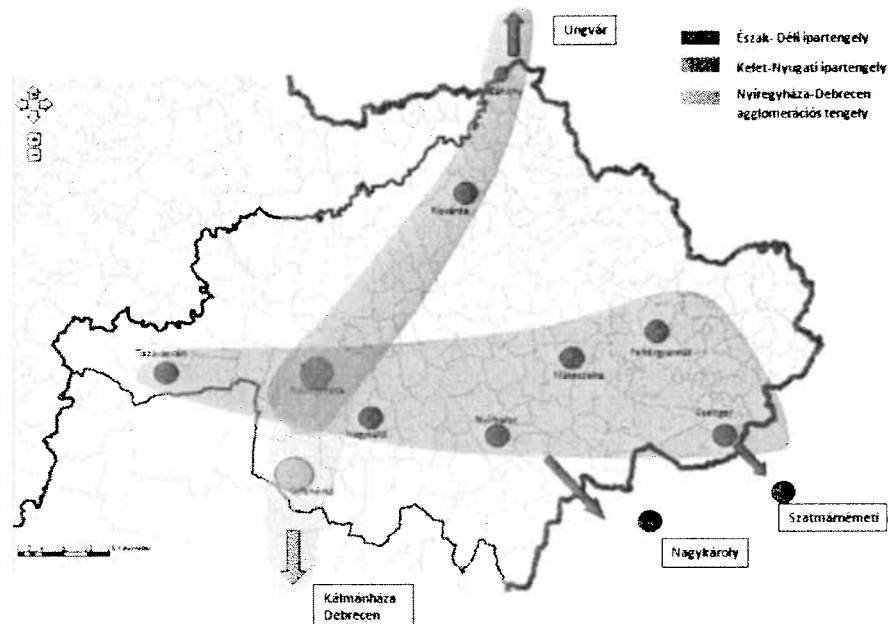
Külső perifériák
Rurális térségek

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptió, 2014

Kelet-nyugati ipartengely

A Konceptió három gazdaságfejlesztési növekedési tengelyt jelöl ki. Ezek közül Nyírbátor a kelet-nyugati ipartengely egyik jelentős iparosodott csomópontja, amelynek határon átnyúló hatásai Nagykároly irányában is érzékelhetők.

3. térkép: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye növekedési tengelyi, csomópontjai

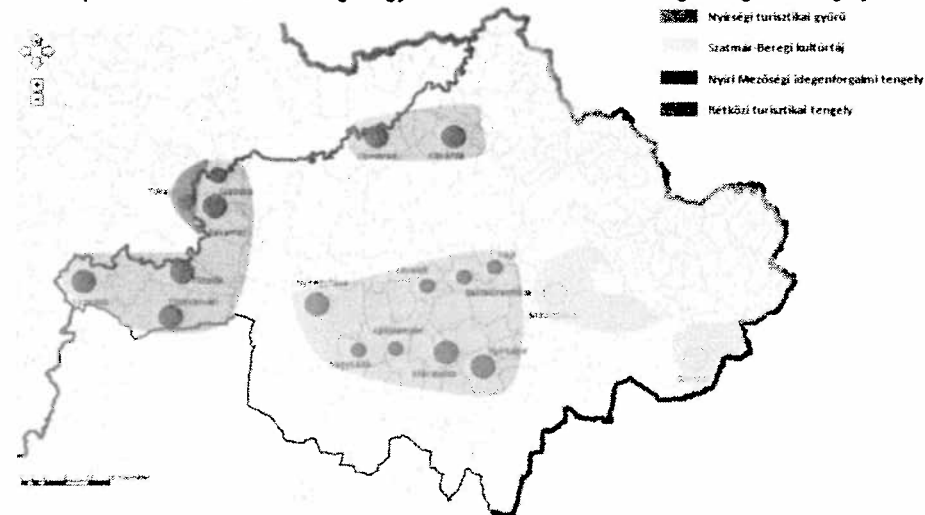

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Koncepció, 2014

Nyírségi turisztikai gyűrű

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében négy nagy idegenforgalmi magterület azonosítható. A Nyírségi turisztikai gyűrű központi tengelye Nyíregyháza-Nyírbátor vonal mentén helyezkedik el. Az itt található települések a megyei idegenforgalom mintegy kétharmadát bonyolítják le – részben az elmúlt évek nagy turisztikai beruházásainak köszönhetően.¹ A Nyíregyháza-Nyírbátor tengely gyűrűvé egészíthető ki további, jelentős vonzerőt magában foglaló települések bevonásával (Vaja, Baktalórántháza, Levelek).

4. térkép: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye rekreációs körzetei és idegenforgalmi tengelyei

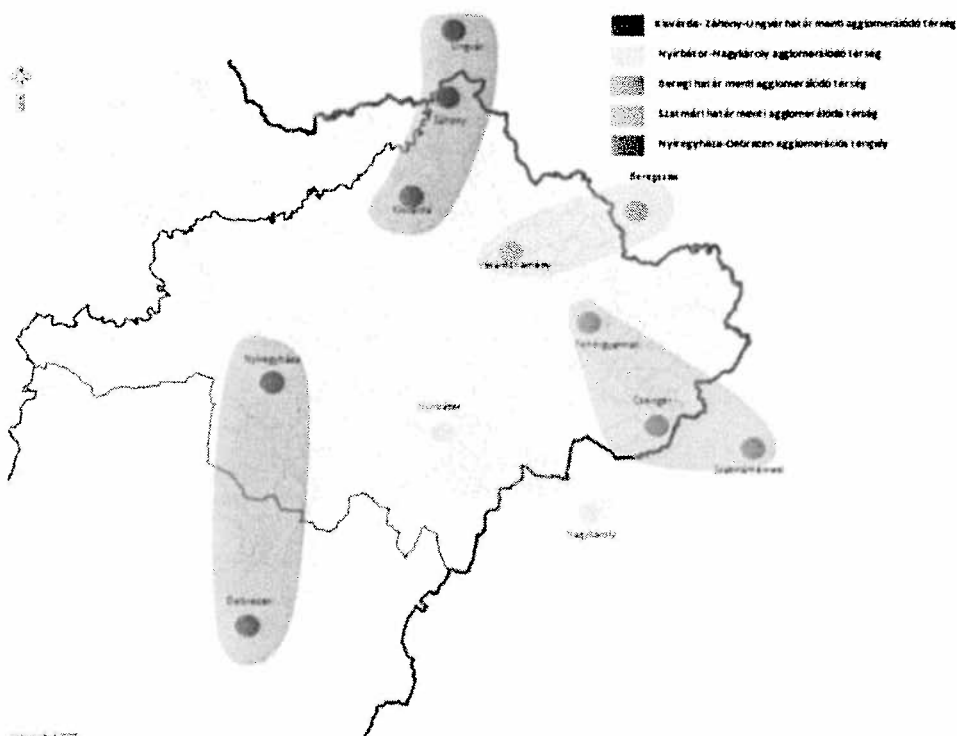
Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Koncepció, 2014

¹ Nyírbátorban többek között a "Hit és Egészség" Mária-pócs és Nyírbátor összefogása a vallási turizmus fejlesztéséért című kiemelt projekt valósult meg. A több mint 3 milliárd forint költségvetésű projekt célja a két település hitéleti és gyógyászati értékeire épülő fejlett, szervezett térségi turizmus kialakítása volt.

Nyírbátor-
Nagykároly
agglomerálódó
határtérség

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye jövőbeli fejlődése szempontjából nagy szerepet játszik egyes határszakaszok agglomerálódása, amely természetes folyamatként indult el az elmúlt időszakban a trianoni határrendezés következtében centrumhiányossá váló területeken. A Nyírbátor és Nagykaroly közötti együttműködés egyik legnagyobb eredménye a vállalji határátkelő megnyitása érdekében tett közös erőfeszítések. Emellett az együttműködést nemzetközi projektek formájában is igyekeznek elmélyíteni a két város, illetve annak szervezetei.

5. térkép: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye agglomerálódó térségei

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Koncepció, 2014

Összességében Nyírbátor a megye városhálózatának egyik gazdasági és turisztikai szempontból is fontos eleme. Mindezt a statisztikai adatok és tendenciák is alátámasztják.

1. táblázat Néhány összehasonlító adat Nyírbátor megyén belüli szerepére vonatkozóan

	Nyírbátor	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	Részesedés a megyén belül (%)
Lakónépesség száma (2013, fő)	12 341	561 369	2,2
Működő vállalkozások száma (2012, db)	715	25 966	2,8
Kereskedelmi szállásférőhelyek száma (2013, db)	628	10 486	6,0
Vendégéjszakák száma (2013, db)	21 604	290 302	7,4
Kiskereskedelmi üzletek száma (2013, db)	262	8 015	3,3
Foglalkoztatottak (2011, fő)	4 446	188 627	2,4
Munkanélküliek (2014, fő)	836	41 372	2,0

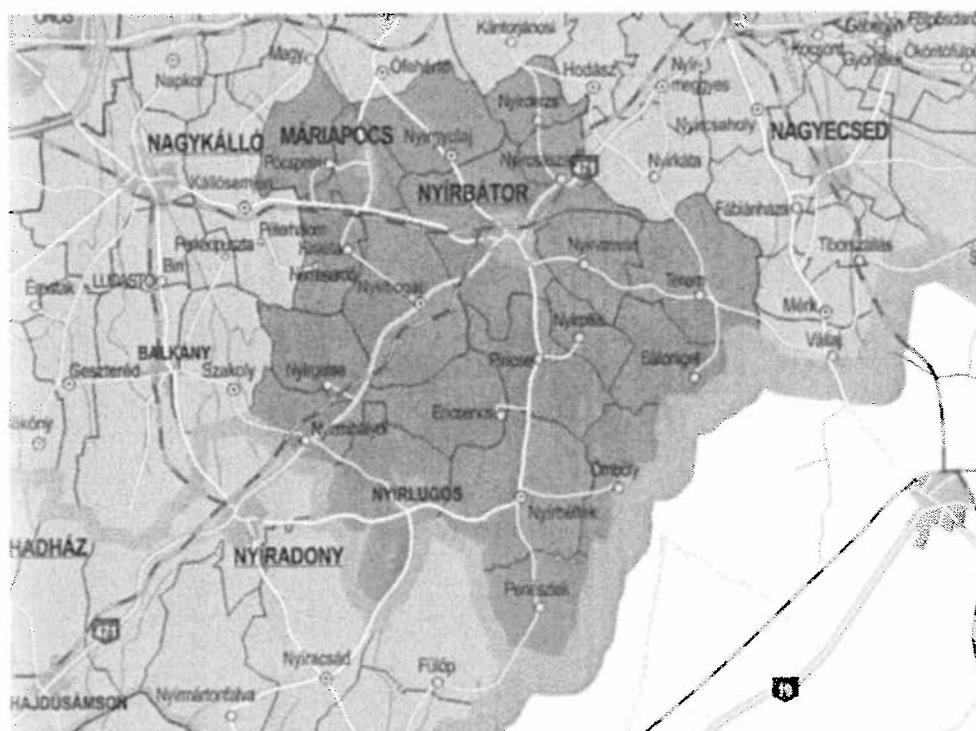
Forrás: KSH, NFSZ

1.1.2 A település mikroregionális szerepe

A Nyírbátori járás

A járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 218/2012. (VIII.13.) Kormányrendelet 1. melléklete alapján Nyírbátor 2013. január 1-től az azonos nevű járás központja, amely Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik nagyobb kiterjedésű, közepes lakónépességű és alacsony népsűrűségű statisztikai körzete (területe 696 km², népessége 42 307 fő, népsűrűsége 62,4 fő/km²). A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet a komplex fejlettségi mutató alapján a komplex programmal fejlesztendő 37 járás közé sorolta (az ország 197 járása közül a 13. legrosszabb helyzetben lévő járás). **A Nyírbátori járást 3 város és 17 község alkotja (Melléklet 61. táblázat), amelyek a város elsődleges vonzaskörzetét jelentik.**

6. térkép: A Nyírbátori járás

Forrás: <http://www.jaras.info.hu/>

A tovább élő
Nyírbátori kistérség

Emellett Nyírbátor a 2004. június 25-én megalapított Nyírbátor és Vonzaskörzete Többcélú Kistérségi Társulás tagja, amelynek működését a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény IV. fejezete szabályozza. Jóllehet a jogszabályi változások miatt a kistérségek szerepe nagymértékben csökkent, a Nyírbátor és Vonzaskörzete Többcélú Kistérségi Társulás – a járásával megegyező összetételű – tagsága továbbra is fontosnak tartja az intenzív város-vidék együttműködést. Céljuk a gazdasági, társadalmi, infrastrukturális és környezeti adottságaira alapozó térségfejlesztés, valamint a lakossági közszolgáltatások minél magasabb szintű ellátása.

1.1.3 A település funkcionális vonzaskörzetének bemutatása

A gazdasági és társadalmi folyamatok térbeli szerveződését nagymértékben befolyásolják a funkcionális alapon formálódó központ–vonzaskörzet-kapcsolatok. A vonzaskörzet azon

A vonzáskörzet kijelölésének szempontjai

településeket foglalja magában, amelyek lakosságára, valamint gazdasági és civil szereplőinek tevékenységére a központi szerepkörű város jelentős és közvetlen hatást fejt ki.

Az ITS készítéséhez közzétett útmutatók nem adnak egyértelmű módszertani irányítást a városok vonzáskörzeteinek lehatárolásához, célszerű egyéni és rugalmas megoldásokat alkalmazni. Nyírbátor esetében a térségi kapcsolatrendszer az alábbi mutatók segítségével rajzolható meg:

- oktatási vonzáskörzet: bölcsődébe, óvodába és iskolába bejáró gyermekek száma;
- munkaerő-piaci vonzáskörzet: foglalkoztatottak ingázási adatai,
- egyéb vonzáskörzet: közmű társulások, közigazgatási és közszolgáltatási feladatellátás illetékességi területei.

Azt, hogy egy város szolgáltatásait – beleértve a munkahelyek kínálatát is² – más település lakosai, vállalkozásai milyen gyakran veszik igénybe, alapvetően befolyásolják az elérhetőség és ezen belül a közösségi közlekedés feltételei – ezt részletesen az 1.15 fejezet mutatja be.

1.1.3.1 Oktatási vonzáskörzet

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a bölcsődébe, óvodába és iskolába naponta Nyírbátorba járók száma 1420 fő. 10 településről legalább 50 fő ingázik nyírbátori nevelési és oktatási intézményekbe, további 6 település esetében az érintett gyermekek száma 30-49 fő. Ezen települések többsége közel, 5-15 km-es távolságban található, mindössze két község található ennél távolabb.

2. táblázat A Nyírbátorba bejáró bölcsődések, óvodások és iskolások száma településenként (az első 30 település, 2011)

Település	Bejárók száma	Település	Bejárók száma	Település	Bejárók száma
Nyírvasvári	159	Nyírlugos	45	Penészlek	17
Nyírbogát	141	Terem	40	Nyírkáta	14
Nyírgyulaj	99	Ófehértó	38	Kállósemjén	12
Piricse	98	Nyírgelse	36	Nyírmeggyes	11
Encsencs	93	Pócspetri	33	Nyírmihálydi	10
Nyírdersz	86	Nyírpilis	32	Önböly	10
Máriapócs	76	Bátorliget	26	Baktalórántháza	8
Nyírcsászári	76	Hodász	18	Nagyecsed	8
Nyírbéltek	66	Nyíregyháza	18	Mérk	6
Kisléta	56	Mátészalka	17	Nagykálló	5

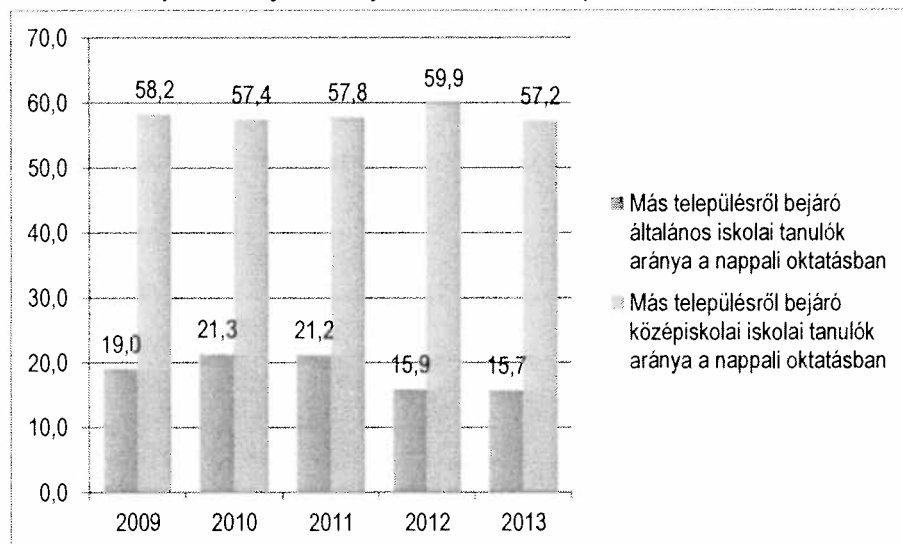
Forrás: KSH

Ezzel szemben mindössze 453 nyírbátori gyermek látogatja más település intézményét napi szinten, jelentős részük középiskolás vagy eljáró szülők gyermeke. A fő céltelepülések: Nyíregyháza (23,6%), Debrecen (20,3%), illetve a Biriben található Dankó Pista Egységes Óvoda-Bölcsőde, Általános Iskola, Szakképző Iskola, Gimnázium, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskola (18,1%), amelynek deklarált célja a térségben élő, halmozottan hátrányos

² Kutatások alapján a könnyű elérhetőség csak szükséges, de nem elégséges feltétele a napi ingázás vállalásának, ezt számos más tényező (pl. munkaerő-piaci helyzet, munkabér, nem) is befolyásolja. Forrás: Köllő János: Az ingázási költségek szerepe a regionális munkanélküliségi különbségek fenntartásában – Becslési kísérlet. In: Budapesti Munkagazdaságtani Füzetek 2002/2; Bartus Tamás (2012): Területi különbségek és ingázás. In: A magyar foglalkoztatáspolitikai két évtizede, 1990–2010 (Budapest Intézet)

helyzetű, elsősorban roma származású gyermekek, fiatalok társadalomba való beilleszkedésének elősegítése.

1. ábra Más településről bejárók aránya az általános és középiskolai tanulók között (% , 2009-2013)

Forrás: KSH

Az elmúlt évek adatai alapján is jól látható Nyírbátor központi szerepköre az oktatás területén: az általános iskolai tanulók kb. 16%-a más településről jár be, míg ugyanez az arány a középiskolai tanulók között csaknem a 60%-ot is eléri. (A város oktatási rendszerét az 1.8.1.1 fejezet mutatja be részletesen).

1.1.3.2 Munkaerő-piaci vonzáskörzet

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a Nyírbátorba munkavállalási céllal ingázók száma 3100 fő, ami a helyben foglalkoztatottak (6779 fő) 45,7%-a. A KSH 174 olyan települést azonosított, amelynek legalább egy lakosa Nyírbátorban dolgozik, ezek közül 15 településről minimum 50 fő érkezik, további 12 településről pedig 30-49 fő jár dolgozni Nyírbátorba. Míg az oktatási intézményekbe elsősorban a közeli településekről érkeznek, addig munkavállalás céljából nagyobb távolságot is hajlandóak rendszeresen megtenni az érintettek (a listán olyan távoli városok is szerepelnek, mint Miskolc, Hajdúszoboszló vagy Tiszavasvári).

3. táblázat A Nyírbátorba bejáró foglalkoztatottak száma településenként (az első 40 település, 2011)

Település	Bejárók száma	Település	Bejárók száma	Település	Bejárók száma	Település	Bejárók száma
Nyírbogát	269	Pócspetri	82	Kállósemjén	38	Levelek	20
Nyírgyulaj	218	Nyírderzs	71	Nyírkáta	37	Mérek	17
Nyírvasvári	217	Nyírmeggyes	62	Ófehértó	36	Őr	16
Nyírcsászári	176	Nagyecsed	53	Penészlek	35	Fábiánháza	15
Nyíregyháza	173	Debrecen	51	Kisléta	33	Kántorjánosi	15
Piricse	151	Hodász	48	Nyírgelse	31	Napkor	15
Mátészalka	127	Terem	48	Fehérgyarmat	30	Petneháza	15
Encsencs	105	Nagykálló	47	Nyírpilis	24	Szakoly	14
Máriapócs	92	Bátorliget	42	Nyírmihálydi	23	Kisvárd	13
Nyírbétek	84	Nyírlugos	39	Nagydobos	22	Ópályi	13

Forrás: KSH

A város munkaerő-piaci kapacitását mutatja, hogy a 3100 bejáróval szemben mindössze 726 nyírbátori lakos jár más településre, elsősorban Nyíregyházára (21%), illetve Mátészalkára (7,3%) és Debrecenbe (5,4%). A helyben lakó és helyben dolgozó foglalkoztatottak száma 2011-ben 3679 fő volt.

1.1.3.3 Egyéb szempontok alapján kijelölhető vonzáskörzetek

A város **közigazgatási** vonzáskörzetét a Nyírbátori járás települései jelentik, amely bemutatását az 1.1.2 fejezet tartalmazza.

Nyírbátor a **Dél-Nyírségi Víziközmű Beruházási Társulás** tagja, amely csaknem 4,5 milliárd forint értékben szennyvízelvezetési és -tisztítási projektet valósít meg 2012 és 2015 között. A projekterületet a nyírbátori és az encsencsi szennyvízelvezetési agglomerációk alkotják, amelyek települései Nyírbátor, Nyírgyulaj és Nyírvasvári, illetve Encsencs, Nyírbéltek és Pircse. Szintén projekt-megvalósítási céllal jött létre a **Nyírbátor és Térsége Ivóvízminőség-javító Társulás**, amelynek tagjai Nyírbátor, Nyírgyulaj és Nyírvasvári. A város ezen kívül tagja a **Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szilárdhulladék-gazdálkodási Társulás**nak is.

A Nyírbátorban található **Kistérségi Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ** egyes szolgáltatásait (pl. jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, pedagógiai szakszolgáltatás) szintén több településen látja el (az illetékességi terület többnyire a járás településeit fedi le).

1.1.3.4 A város és vonzáskörzetének³ együttműködése

Nyírbátor feladatai a vonzáskörzet tekintetében kiterjednek a gazdaság és a társadalom szinte minden területére (kereskedelmi ellátás, egészségügy, oktatás, közlekedés, munkahelyteremtés, közigazgatási feladatok, kommunális szolgáltatás, szabadidős tevékenység stb.), a felmerült szükségleteknek a város valódi centrumtelepülésként képes megfelelni, és a feladatokat magas színvonalon ellátni. Kérdéses azonban, hogy milyen mértékben képes gazdasági-társadalmi fejlődést generálni a környező – nemcsak a Nyírbátori járásba tartozó – településeken. Egyértelműen leszögezhető, hogy a városnak nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés, hiszen ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a központ és környéke között, az negatívan befolyásolhatja a város egészének gazdasági-társadalmi fejlődését.

4. táblázat Munkamegosztás Nyírbátor és a vonzáskörzetébe tartozó települések között

Nyírbátor mint járási központ által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
<ul style="list-style-type: none"> ■ Munkahely ■ Közigazgatás ■ Egészségügy, szakellátás ■ Középfokú oktatás ■ Kiskereskedelmi szolgáltatások ■ Üzleti és pénzügyi szolgáltatások ■ Kommunális szolgáltatások ■ Gyógy- és termáلتurizmus ■ Kulturális lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Munkaerő ■ Rekreációs tevékenység ■ Lakóterület ■ Mezőgazdasági termékek ■ Alternatív ipari területek ■ Falusi turizmus

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrautaltságot, amelynek alapja az erősségeket

³ A vonzáskörzet ebben az esetben a közigazgatási vonzáskörzetet, azaz a járást jelenti, hiszen az együttműködés ezekkel a településekkel a legszorosabb.

építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

A Nyírbátori járás, illetve vonzáskörzet egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képes legyen problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazni, majd ezeket integrált programokká, komplex projekteké alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak Nyírbátor, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Mind a kistérségben, mind az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek azonosítása,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

A város és vonzáskörzete közötti együttműködések célja az Európai Unió egyik legfontosabb alapelveinek, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével

- a közös és hatékony feladatellátás,
- a funkciók térbeli eloszlásának optimalizálása,
- egymást kiegészítő és egymás hatásait felerősítő fejlesztések megvalósítása,
- a felesleges, párhuzamos kapacitások felszámolása.

1.2 Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

1.2.1 Kapcsolódás az Országos Területfejlesztési Konceptióhoz (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót 2014. január 3-án fogadták el Nemzeti Fejlesztés 2030 címmel. Ez a dokumentum alapvetően nem tartalmaz település-specifikus megállapításokat, azonban meghatároz olyan térségeket, kategóriákat, amelyek esetében sajátos beavatkozások lehetnek szükségesek. Nyírbátor szempontjából a következő kategóriák a leginkább relevánsak:

- vidékies térségek (<120 fő/km²),
- védendő kulturális örökségek,
- romák által magas arányban lakott térségek,
- környezeti meghatározottságú, természeti gazdálkodás területe,
- kiváló termőhelyi adottságú erdőterület,

- nap-, szél- és geotermikus energia hasznosítására legjobban javasolt térségek,
- aszály és hőhullámok szempontjából legsérülékenyebb térségek.

1.2.2 Kapcsolódás Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Területfejlesztési Konceptiója az alábbi átfogó célokat fogalmazta meg a helyzetértékelésre alapozva:

1. Az aktív megye - Értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése,
2. A szolidáris megye - A mélyszegénység felszámolása és a leszakadó térségek felzárkóztatása,
3. A vonzó megye - Vonzó természeti, társadalmi, kulturális és gazdasági környezet megteremtése.

Ezek megvalósítását 7 stratégiai cél szolgálja, amelyekhez a 2014-2020-as időszakra vonatkozó Operatív Program 10 fejlesztési prioritást rendelt. Nyírbátor vonatkozásában a 6. prioritás bír a legnagyobb jelentőséggel, amelynek vonatkozásában nevesítésre került a megyei dokumentumokban (további részleteket az 1.1.1 fejezet tartalmaz). A város adottságainál és lehetőségeinél fogva több megyei szintű cél eléréséhez is hozzá tud járulni (mindhárom átfogó cél, valamint az 1., 2., 6. és 7. stratégiai célok).

2. ábra Szabolcs-Szatmár-Bereg megye stratégiai céljainak és prioritásainak összefüggései

* horizontális jellegű prioritás

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Operatív Programja

1.2.3 Egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz való kapcsolódás

1.2.3.1 Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei szakképzési koncepció

2013-ban készült el Szabolcs-Szatmár-Bereg megye szakképzési koncepciója azzal a céllal, hogy olyan szakképzés fejlesztési célokat és elveket határozzon meg, amelyek alkalmasak a munkaerőpiac igényeinek megfelelő szakmaszerkezet és képzési rendszer kialakítására. A szakképzési koncepcióban megfogalmazott stratégiai és speciális célok a következők:

1. A szakképzés eredményességének növelése
2. A szakképzési intézményrendszer rugalmasságának növelése
3. Finanszírozhatóság biztosítása
4. A gazdasági kamarák, érdekképviseletek részvétele a szakképzési feladatok megvalósításában
5. Az esélyegyenlőség biztosítása

A koncepció megfogalmazza, hogy a megye hagyományaira, sajátosságaira, lehetőségeire alapozva szükséges a képzések átalakítása, többek között a mezőgazdasági és élelmiszeripari szakképesítések tekintetében, valamint a hiányszakmákra fókuszálás új képzések kialakításával.

Tekintettel arra, hogy a Nyírbátorban működő középiskolák széleskörű szakképzési lehetőségeket biztosítanak, működésük során figyelembe kell venni a megyei szakképzési koncepcióban megfogalmazott célokat és a hozzájuk rendelt feladatokat. Mivel az önkormányzat fenntartói funkcióját elvesztette, így leginkább csak koordinációs, ösztönző és közvetítő szerepkört tud betölteni ebben a folyamatban.

1.2.3.2 Magyarország S3 Stratégia Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei háttérdokumentum

A 2014-ben készült dokumentum Szabolcs-Szatmár-Bereg megye intelligens szakosodási lehetőségeit vizsgálja, a kidolgozandó megyei intelligens szakosodási stratégiához adott prioritások háttérdokumentumaként. A helyzetfeltárás és a SWOT analízis eredményeként az alábbi **jövőkép**et fogalmazta meg: „Szabolcs-Szatmár-Bereg megye elindul a növekedés és a felzárkózás útján, építve a térség kedvező belső és geopolitikai adottságaira, a megye innovációs rendszerének és kutatás - fejlesztési tevékenységének dinamizálásával”.

A dokumentumban megfogalmazott **átfogó cél**: A megye innovációs rendszerének erősítésén keresztül a megye tudásbázisának, innovációs tevékenységének növelése, melynek célja a kiemelt stratégiai ágazatok nemzetközi versenyképességének javítása és a társadalmi jólét növelése. A célok elérését segítő **fejlesztési területek** az alábbiak:

F1. A megye innovációs tevékenységének fejlesztése

- F1.1. A megyei kutatás-fejlesztési infrastruktúra fejlesztése, bővítése
- F1.2. Az innovációs tevékenységhez szükséges humán erőforrás fejlesztése
- F1.3. A vállalatok innovációs tevékenységének támogatása
- F1.4. Az innovációt támogató intézményrendszer fejlesztése

F2. Az innovációs szeplők közötti együttműködések ösztönzése

- F2.1. Kutatóhelyek és vállalatok közötti együttműködések erősítése, a technológia transzfer erősítése
- F2.2. Klaszterfejlesztés, innovációs klaszterek létrehozása
- F2.3. Hazai és nemzetközi együttműködések támogatása

Ágazati fejlesztési terület: F3. A zöldség-és gyümölcsstermesztésre épülő élelmiszeripari vertikum innovációs teljesítményének és versenyképességének fejlesztése

- F3.1. Élelmiszeripari innovációs intézmények tevékenységének fejlesztése
- P.3.2. A technológia transzfer segítése az élelmiszeripari innovációk piacosításában
- P.3.3. A megújuló energiák hasznosítása a mezőgazdasági termelésben

Nyírbátor város adottságai egyrészt a mezőgazdaság és élelmiszeripar területén illeszkednek a stratégia céljaihoz, másrészt a jelenlévő nemzetközi vállalatok egy része folyamatosan végez bizonyos típusú fejlesztő tevékenységet. Nyírbátor elsősorban úgy tud hozzájárulni a megyei innovációs célok eléréséhez, ha a kutatás-fejlesztési tevékenységek a jövőben formalizáltabban és szélesebb körű együttműködésben zajlanak.

1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

1.3.1 Országos Területrendezési Terv (OTrT)

A 2014. január 1-én módosított Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény célja, hogy „meghatározza az ország egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére”. A 2003. évi XXVI. törvény települést érintő elhatározásai a településre vonatkozóan az alábbi ábra-kivágatban foglalhatóak össze.

7. térkép: Nyírbátor az OTrT-ben

Forrás: OTrT

Nyírbátor területét az alábbi országos jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és elemek érintik:

- egyéb országos törzshálózati vasúti pálya,
- 471.⁴ főút és a Nyíregyháza – Nyírbátor – Vállaj főúthálózati elem,
- országos kerékpárút-törzshálózat (3A kelet-magyarországi kerékpárút).

⁴ Az 1/1. melléklet kijelöli a főutak tervezett településselkerülő szakaszait is – az érintett települések között Nyírbátor is szerepel.

Az országos terület-felhasználási kategóriák közül a települést az alábbiak érintik:

- mezőgazdasági térség (a település délkeleti részén),
- erdőgazdálkodási térség (a település délnyugati részén),
- vegyes területfelhasználású térség (a település északi részén),
- települési térség.

Övezeti érintettség vizsgálata:

5. táblázat Az övezeti érintettség vizsgálata az OTrT alapján

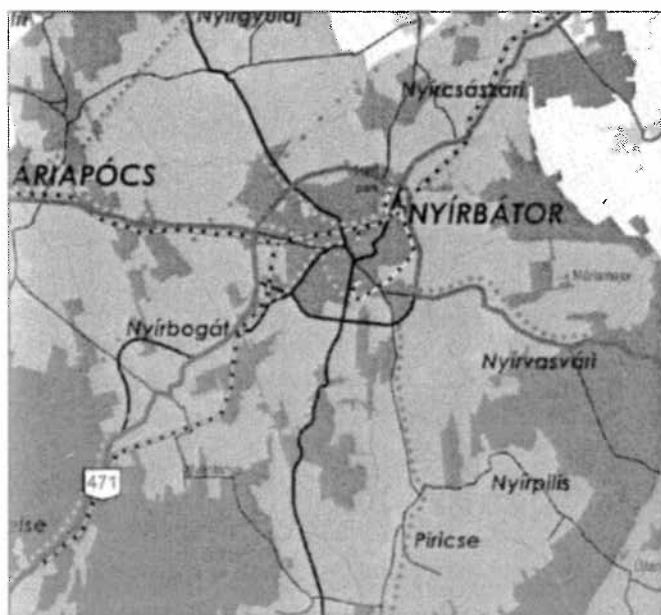
Ssz.	Övezetek megnevezése	Település érintettsége
1.	Országos ökológiai hálózat övezete	Érinti
2.	Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	Nem érinti
3.	Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete	Nem érinti
4.	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete	Érinti
5.	Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete	Nem érinti
6.	Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete	Érinti
7.	Országos vízminőség-védelmi terület övezete	Érinti
8.	Nagyvízi meder területének övezete, Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók övezete	Nem érinti
9.	Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete	Nem érinti

Forrás: OTrT

1.3.2 Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési Terve

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzata Közgyűlése 2011. évben hagyta jóvá Szabolcs-Szatmár-Bereg megye hatályos területrendezési tervét.

8. térkép: Nyírbátor a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területrendezési Tervben

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési Terve

Nyírbátort az alábbi műszaki infrastruktúra hálózatok és elemek érintik:

- főút (471. sz. főút és a Nyíregyháza – Nyírbátor – Vállaj főúthálózati elem),
- térségi mellékutak,
- átvitelt befolyásoló 120 kV-os elosztó hálózat,
- vasúti mellékvonal,
- egyéb országos törzshálózati vasútvonal, az országos vasúti törzshálózat tervezett eleme,
- országos kerékpárút törzshálózat,
- térségi kerékpárút-hálózat.

6. táblázat A 19/2011. (XII. 1.) Önkormányzati Rendelet szerinti országos és megyei övezetek általi érintettség övezeti érintettség vizsgálata

Ssz.	Övezetek megnevezése	Település érintettsége
1.	Térségi Szerkezeti Terv szerinti erdőgazdálkodási térség	Érinti
2.	Térségi Szerkezeti Terv szerinti mezőgazdasági térség	Nem érinti
3.	Térségi Szerkezeti Terv szerinti vegyes területfelhasználású térség	Érinti
4.	Térségi Szerkezeti Terv szerinti települési térség	Érinti
5.	Térségi Szerkezeti Terv szerinti vízgazdálkodási térség	Érinti
6.	Térségi Szerkezeti Terv szerinti építmények által igénybevett térség	Érinti
7.	Országos ökológiai hálózat – magterület övezete	Nem érinti
8.	Országos ökológiai hálózat – puffer-terület	Nem érinti
9.	Országos ökológiai hálózat – ökológiai folyosó	Érinti
10.	Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	Érinti
11.	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete	Érinti
12.	Erdőtelepítésre alkalmas terület	Érinti
13.	Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete	Nem érinti
14.	Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete	Nem érinti
15.	Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete	Nem érinti
16.	Kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület	Érinti
17.	Történeti települési terület övezete	Érinti
18.	Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete	Érinti
19.	Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete	Nem érinti
20.	Együtt tervezhető térségek övezete	Nem érinti
21.	Rendszeresen belvízjárta terület övezete	Nem érinti
22.	Nagyvízi meder övezete	Nem érinti
23.	Földtani veszélyforrás területe által érintett települések övezete	Nem érinti
24.	Vízeroszióknak kitett terület által érintett települések övezete	Nem érinti
25.	Szélerózióknak kitett terület által érintett települések övezete	Érinti
26.	Honvédelmi terület övezete	Nem érinti

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési Terve

7. táblázat A 147/2011. (XI. 30.) Önkormányzati Határozat szerinti települések sajátos megyei térségek általi érintettségének vizsgálata

Ssz.	Sajátos megyei térség	Település érintettsége
1.	Gazdaságfejlesztés térségei és térségi jelentőségű központjai	Érinti
2.	Turizmusfejlesztés térségei és térségi jelentőségű központjai	Érinti
3.	Érzékeny települési térségek	Érinti
4.	NATURA 2000 természetmegőrzési területek	Nem érinti

Ssz.	Sajátos megyei térség	Település érintettsége
5.	NATURA 2000 madárvédelmi területek	Nem érinti
6.	Magas természeti értékű területek	Nem érinti
7.	Komplex tájgazdálkodás térségei	Nem érinti
8.	Nitrátrétekes területek	Érinti
9.	Térségi jelentőségű szántóföldi árutermelő mezőgazdaság területe	Nem érinti
10.	Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter által érintett település	Érinti
11.	Szélérőmű telepítés szempontjából vizsgálat alá vonható terület	Érinti

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési Terve

1.4 A szomszédos települések hatályos szerkezeti terveinek Nyírbátor fejlesztését befolyásoló megállapításai

Nyírbátor szomszédos települései: Máriapócs, Nyírgyulaj, Nyírderzs, Nyírcsászári, Nyírkáta, Nyírvasvári, Nyírpilis, Piricse, Nyírbogát. Megvizsgálva az érintett szerkezeti terveket, az alábbi elemek befolyásolják Nyírbátor fejlesztését.

8. táblázat: Szomszédos települések szerkezeti terveinek települést érintő elhatározásainak vizsgálata Nyírbátorban

Település neve	Települést érintő elhatározások
Nyírgyulaj	Közvetlenül a Nyírgyulaj-Nyírbátor településhatáron kijelölt ipari gazdasági terület
Nyírcsászári, Máriapócs, Nyírbogát	Kerékpárút
Nyírvasvári	Szeméttelep a település határán, amelynek védőtávolsága Nyírbátort is érinti

Forrás: Települések rendezési tervei

1.5 Hatályos településfejlesztési döntések

1.5.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és integrált városfejlesztési stratégia megállapításai

Településfejlesztési koncepció

Nyírbátor településfejlesztési koncepciója 2003 októberében készült, amelynek részét képezi egy áttekintő SWOT-elemzés az akkori állapotra vonatkozóan, valamint egy célrendszer, amely célként tűzte ki, hogy „Nyírbátor a térség gazdasági, kereskedelmi, igazgatási, idegenforgalmi, kulturális, egészségügyi regionális társközpontja és kistérségi központja legyen”. A konkrét célkitűzéseket három területen fogalmazták meg.

9. táblázat A településfejlesztési koncepció céljai

Gazdaság	termelő infrastruktúra	<ul style="list-style-type: none"> ☑ munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari gazdasági övezetek kialakítása ☑ mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése ☑ infrastruktúra fejlesztése
	idegenforgalom, kulturális szerepkör	<ul style="list-style-type: none"> ☑ turisztikai adottságok hasznosítása, az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése ☑ rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával és külterületen

Értékvédelem		<ul style="list-style-type: none"> ☒ kulturális beruházások ☒ kulturális programok erősítése
	ellátó infrastruktúra	<ul style="list-style-type: none"> ☒ új típusú kereskedelmi és szolgáltató övezetek kijelölése ☒ kötelező önkormányzati feladatok ellátása
	a természet és az épített környezet védelme	<ul style="list-style-type: none"> ☒ természet és értékvédelem: a tájkarakter a települési és táji értékek megőrzése, ökológiai folyosók megtartása és bővítése ☒ a település erdőszűlességének növelése ☒ települési értékvédelem
	környezetvédelem	<ul style="list-style-type: none"> ☒ tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése, ☒ termőföld és talajvédelem ☒ állattartó telepek környezetterhelő hatásainak csökkentése ☒ vízrendezés, vízminőség javítása ☒ zaj- és levegőtisztaság, védelmi megoldások érvényesítése
Település-politika	<ul style="list-style-type: none"> ☒ a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településképp kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása ☒ szociális problémák kezelése, a (súlyosan) hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása ☒ leromlott településrészek rehabilitációja. 	

Forrás: Nyírbátor város Településrendezési Tervéhez Településfejlesztési Konceptió II. kötet Nyírbátor jövőképe, fejlesztési célok, stratégiai programok (2003)

Integrált
Városfejlesztési
Stratégia

Nyírbátor első Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2009 májusában készült. Ennek teljes körű átdolgozására 2011 decemberében került sor, majd 2013 márciusában megtörtént a dokumentum felülvizsgálata, aktualizálása. Az IVS részletes helyzetelemzése és kialakított célrendszere megfelelő alapot jelent a megalapozó vizsgálat kidolgozásához és az ITS céljainak meghatározásához.

10. táblázat Az IVS céljai

Jövőkép	Nyírbátor a hegyményait ömő, biztos gazdasági alapokon álló kulturális kisváros, amely az integrált járási centrum pozícióját megőrzve, hosszú távon biztosan képes a helyi és környékbeli lakosság foglalkoztatását, a természet és épített környezet megőrzését, valamint a nyújtott szolgáltatások fejlesztésével megfelelő lakosság és az ide látogató vendégek elvándorlásának melynek köszönhetően biztosítottak a nyugodt, vidéki életre jellemző életkörülmények, növekszik a lakosság életváróványa			
Átfogó cél	Dinamikusan fejlődő járási centrum szerepét betöltése a gazdaság, az oktatás, az egészségügy, a szolgáltatások, a kultúra és az idegenforgalom területén a lakosság életminőségének javítása érdekében.			
Tematikus célok	T1 A gazdasági aktivitás élénkítése	T2. Térségi centrum funkciók erősítése	T3. Kulturális és idegenforgalmi vonzó fejlesztés	T6. Hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
Városrészi célok	V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerőjének növelése V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamatába	V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében V6. A tunszikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerőjének erősítése a diverszifikált gazdaság szerkezet céljából	V3. Az Ipari Park fejlesztésével a tökevvonó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése V7. A Délnyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából V8. A Deli iparterület gazdasági potenciáljának erősítése és a környezeti fenntarthatóság fokozott érvényesítése

Forrás: Nyírbátor város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (2013)

Minden városi cél esetében jelentős mértékű előrelépés történt (egyedül a T6 esetében azonosítható korlátozottabb mértékű teljesülés), ugyanakkor a célok többsége jelenleg is érvényes, hiszen további beavatkozások szükségesek Nyírbátor és vonzáskörzetének fejlődése érdekében.

Az IVS-ben a következő fejlesztési akcióterületeket és projekteket jelölték ki indikatív jelleggel annak tudatában, hogy mindezek megvalósítására a potenciálisan rendelkezésre álló fejlesztési források jelenleg nem elegendők:

1. Városközpont akcióterület – funkcióbővítő városközpont-rehabilitáció,
  2. Vasútállomás környéki akcióterület – funkcióbővítő barnamezős városrehabilitáció,
  3. Északi lakóterület – szociális városrehabilitáció,
  4. Turisztikai akcióterület – funkcióbővítő turisztikai városrehabilitáció,
- +1 Ipari övezetek mint egyéb kiemelt fejlesztési területek.

A tervezett fejlesztések közül a Városközpont funkcióbővítő rehabilitációját valósították meg, de ott is szükségesek további tevékenységek a városi/városrészi célok elérése érdekében, a többi beavatkozás végrehajtása – esetenként némileg megváltozott tartalommal – jelenleg is aktuális feladat. A városrehabilitáción kívül azonban számos egyéb, nagy volumenű fejlesztés zajlott, illetve zajlik jelenleg is (Mellékletek 64. táblázat), amelyek közvetlen vagy közvetett hatása nyomon követhető a gazdasági-társadalmi folyamatok alakulásában (részletes adatokat és tendenciákat az 1.7, 1.8 és 1.9 fejezet tartalmaz).

A fentiek alapján **a stratégia alakítására vonatkozóan a következő megállapításokat lehet levonni:**

- a korábbi célrendszer koherens, szakmailag kidolgozott, így jó kiindulási alapot nyújt a stratégiához;
- a stratégiában hangsúlyosan meg kell jeleníteni az ipari-gazdasági funkciók és a turisztikai vonzerő további erősítését – az érintett területek kijelölésével és a szükséges beavatkozások azonosításával;
- a hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatására kiemelt figyelmet kell fordítani – részben önálló célként, akcióterületként, részben pedig horizontálisan az antiszegregációs tervben.

1.5.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

A településrendezési szerződések (továbbiakban: szerződés) jogi hátterét az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény adja. Ennek értelmében a szerződés a településrendezési feladatok megvalósulását biztosító sajátos jogintézmény. A 30/A. § értelmében a települési önkormányzat egyes településfejlesztési célok megvalósítására településrendezési szerződést köthet az érintett telek tulajdonosával, illetve a telken beruházni szándékozóval. Utóbbi átvállalhat olyan beruházási elemeket, amelyek kivitelezése egyébként az önkormányzatot terhelné. Ellentételezéseként az önkormányzat a szükséges településrendezési módosításokat végrehajtja.

Nyírbátor Város Önkormányzata egyelőre nem alkalmazta a településrendezési szerződés eszközét, de településfejlesztési céljainak megvalósítása során mérlegeli ennek lehetőségét.

1.6 Településrendezési Tervi előzmények

1.6.1 Hatályban lévő településrendezési eszközök

Nyírbátorban a jelenleg hatályos településrendezési eszközök:

- 61/2008.(X.30). sz. határozat a 48/2012. (VIII. 23.) számú határozat, Nyírbátor Város Településszerkezeti tervének és szerkezeti terv leírásának elfogadásáról,
- 7/2008.(X.31.) sz. rendelet a 14/2012. (VIII. 23.) sz. rendelettel módosítva, Nyírbátor Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozás Tervének elfogadásáról.

A rendezési tervet a jogszabályokban előírtaknak megfelelően fogadták el. A rendezési terv összhangban van a településfejlesztési koncepcióval. A Helyi Építési Szabályzat egységes

szerkezetbe van foglalva. Nyírbátor beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területeinek listáját az 1.14.1.2 fejezet tartalmazza:

1.6.2 Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei

1.6.2.1 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai

A településszerkezeti terv az alábbi követelményeket és általános alapelveket rögzíti: az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §. szerint: „(1) A településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.” Ennek megfelelően készült a város Településszerkezeti Terve.

A lakóterületek alakításának alapelvei:

- Elsősorban a belterület tartalékait és a kisvárosi léptéket megtartó intenzitásnövekedésben rejlő tartalékokat kell kihasználni.
- Indokolt esetben kell csak a belterülethez közvetlenül csatlakozó területek tartalékait kihasználni.

Központrendszer, intézményellátás fejlesztésének alapelvei:

- az „élhető” város, a települési életkörülmények javítása,
- az épített környezet védelme,
- településrehabilitáció,
- természet és környezetvédelem,
- városi funkciók erősítése,
- a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása.

A gazdasági területek alakításának alapelvei:

- a népességmegtartó képesség, javítása az elvándorlás megállítása,
- a foglalkoztatottság, munkanélküliség problémájának kezelése,
- humán erőforrások kihasználásának javítása,
- lakóterületek védelme a gazdasági területektől, erdősávval, fásítással.

Zöldfelület fejlesztés alapelvei, követelményei:

- rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával és külterületen,
- meglévő zöldfelületek fejlesztése, megóvása.

Tájrendezés, külterületi terület-felhasználás alapelvei, követelményei:

- természet és értékvédelem: a tájkarakter a települési és táji értékek megőrzése, ökológiai folyosók megtartása és bővítése,

- tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése,
- termőföld- és talajvédelem
- állattartó telepek környezetterhelő hatásainak csökkentése,
- vízrendezés, vízminőség javítása,
- zaj- és levegőtisztaság-védelmi megoldások érvényesítése,
- a gyepek (rétek, legelők) mint értékes növénytakaságoknak megtartása.

Közlekedéssel és közműellátással kapcsolatos követelmények:

- a földrajzi pozíció és az elérhetőség javítása, a belső közlekedési szerkezet korszerűsítése,
- városközpontot tehermentesítő utak kiépítése.

1.6.2.2 A településszerkezeti terv megvalósult elemei

A településszerkezeti tervhez kapcsolódóan az alábbi elemek valósultak meg (ezeken kívül számos további felújítás történt, amelyek azonban nem kötődnek szorosan a településszerkezeti terv megvalósulásához, zömmel csak a jelenlegi funkciók megerősítésére, az épületek felújítására irányultak):

- tervezett településközponti és vegyes területek: Nyírbátori városközpont rehabilitációja közigazgatási infrastruktúra fejlesztésével,
- tervezett különleges területek: Sárkány Wellness és Gyógyfürdő létrehozása,
- közlekedéshálózati és közmű fejlesztések: Zrínyi út szélesítése, felújítása, Görögtemető utca kiépítése, kerékpárút-építés,
- gazdasági területek: Nyírbátori Inkubátorház és Szolgáltató Központ létesítése.

1.7 A település társadalma

1.7.1 A népesség főbb jellemzői

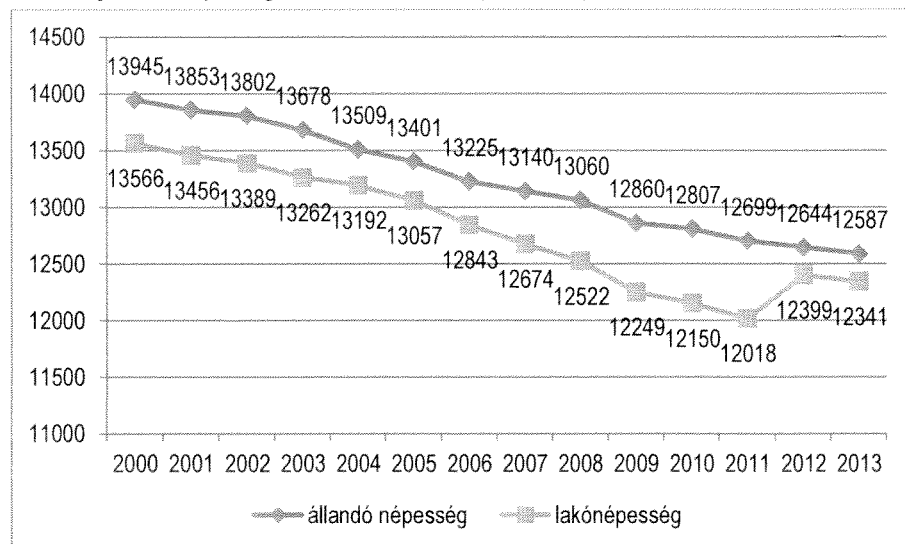
1.7.1.1 Demográfia

Népességszám alakulása

Nyírbátor népességfejlődése az utóbbi években csökkenő tendenciát mutat. 2013-ben 12 341 főnyi lakónépességnek ad otthont.⁵ A vizsgált időszak alatt – 2001 és 2013 között – az érték jelentős mértékben, 8,3%-kal csökkent, elsősorban az elvándorlás miatt: egyes években az elvándorlók száma több mint 50%-kal meghaladta az odavándorlók számát. 2012 az egyetlen év, amikor ez a trend ellentétesen alakult (ennek egyik oka a lakóotthonok vásárlása volt a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat által).

⁵ Ez alapján a város népsűrűsége a 2013-ban 184,94 fő/km², ami a megyei (94,57 fő/km²) és az országos (106,17 fő/km²) átlaghoz képest lényegesen magasabb, ahogyan az a hasonló nagyságrendű városi jogállású települések esetében jellemzőnek tekinthető.

3. ábra Nyírbátor népességszámának változása (2000-2013)

Forrás: KSH

11. táblázat Nyírbátor népességének változása (2001, 2013)

Adattípus	2001	2013	Népesség 2013/2001 (%)	Lakónépesség / állandó népesség 2001 (%)	Lakónépesség / állandó népesség 2013 (%)
Állandó népesség-város	13 853	12 587	90,86	97,13	98,05
Lakónépesség-város	13 456	12 341	91,71		
Állandó népesség-megye	597 582	578 004	96,72	98,40	97,12
Lakónépesség-megye	587 994	561 379	95,47		
Állandó népesség-ország	10 270 425	10 051 837	97,87	99,07	98,26
Lakónépesség-ország	10 174 853	9 877 365	97,08		

Forrás: KSH

Szelektív migráció

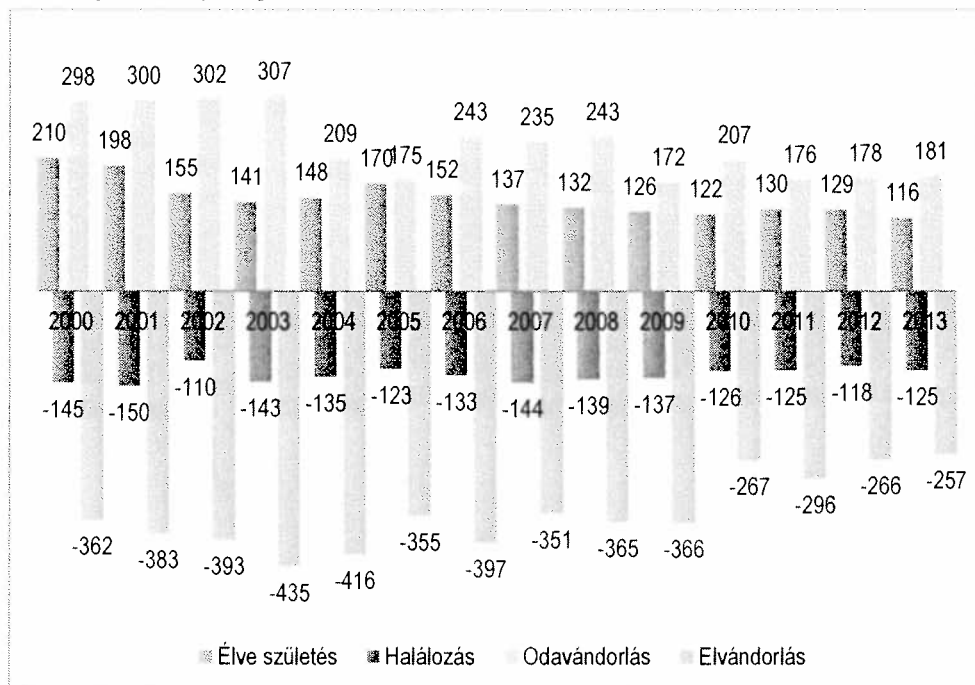
A szelektív migráció elsősorban a fiatal, képzettebb munkavállalói rétegekben jellemző. Ennek tényét a munkavállalói korú népesség folyamatos csökkenése is alátámasztja: 2005-ben még 9544 fő tartozott ebbe a kategóriába, míg 2013-ban már csak 8943 fő. A migrációs folyamatokkal ellentétben **az élve születések és a halálozások száma többnyire kiegyenlíti egymást.** Amennyiben a jelenlegi tendenciák folytatódnak, akkor Nyírbátornak is szembe kell néznie a folyamatos népességcsökkenés és társadalmi előregedés problémájával, amelyek mértéke még a megyei és országos folyamatoknál is súlyosabb.

12. táblázat Nyírbátor népmozgalmi adatai az előző népszámlálás óta (fő, 2001, 2011)

Adattípus	2001	2011
Természetes szaporodás	418	179
Élveszületések	2092	1600
Halálozások	1674	1421
Vándorlási különbözet	-834	-893
Teljes népmozgalom (tényleges szaporodás)	-416	-714

Forrás: KSH

4. ábra Nyírbátor népmozgalmi adata 2000-2013

Forrás: KSH

Korösszetétel

A népesség korösszetétele kedvező, a megye városainak átlagához viszonyítva is. A gyermekek (0-14 éves) aránya 16,7%, a 60 éven felülieké pedig 18,9%. Összességében az eltartottsági mutató (55) – 100 felnőtt korúra jutó gyermek és időskorú – nagyjából megfelel a megyei átlagnak (56). Azonban az öregedési index változása egyértelműen jelzi a kedvezőtlen demográfiai folyamatokat: míg 2000-ben 100 gyermekkorúra 68,5 időskorú jutott, addig 2013-ban már 113,2.⁶

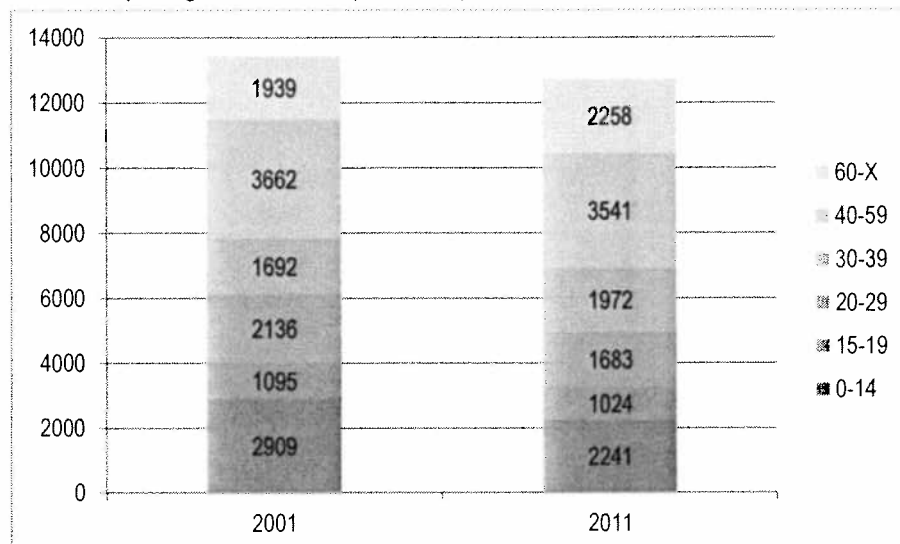
13. táblázat A népesség korösszetétele (2001-2011)

Adattípus	2001	adott korcsoport részesedése – 2001 (%)	2011	adott korcsoport részesedése – 2011 (%)
0-14	2909	21,66	2241	17,62
15-19	1095	8,15	1024	8,05
20-29	2136	15,90	1683	13,23
30-39	1692	12,60	1972	15,50
40-59	3662	27,26	3541	27,84
60-X	1939	14,43	2258	17,75
Összesen	13433	100	12719	100

Forrás: KSH

⁶ Gyermekkorú: 0-14 éves, időskorú: 60 éven felüli.

5. ábra A népesség korösszetétele (2001, 2011)

Forrás: KSH

Nemek szerinti megoszlás

A népesség nemek szerinti arányát tekintve az elmúlt időszakban a nők arányának növekedése tapasztalható, ami nem egyedi jelenség. Míg 2001-ben Nyírbátorban 1000 férfira átlag 1097 nő jutott, addig 2013-ban már 1105 – ez kedvezőtlenebb a megyei átlagánál (1083). Hasonlóan a megyei és az országos tendenciához, a férfiak korai halálozása miatt a nők többsége a 60 év feletti korosztályokban a legjellemzőbb Nyírbátorban is.

1.7.1.2 Nemzetiségi összetétel

A népesség etnikai összetételét tekintve – a 2001. évi népszámlálás adatai alapján – jelentős a cigány kisebbség aránya. A városban 1794 fő vallotta magát a cigány kisebbséghez tartozónak, ami a lakónépesség 13,4%-a. Ezek az értékek 2011-re csak kis mértékben változtak (1772 fő, 13,9%). Más hazai nemzeti kisebbséghez tartozók csak elenyésző számban fordulnak elő.

1.7.1.3 Képzettség

Legmagasabb iskolai végzettség

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján a lakosság iskolai végzettsége összességében elmarad az országos átlagtól, azonban a megyei értékekhez képest kedvezőbb a helyzet. A tendenciák egyértelműen pozitívak települési, megyei és országos szinten egyaránt: leginkább az érettségivel rendelkezők aránya emelkedett.

Az önkormányzat szorosan együttműködik a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartású középiskolákkal és a munkaügyi kirendeltséggel annak érdekében, hogy a **munkaerő-kínálat minél jobban igazodjon a jelenlegi és potenciális munkaadók elvárásaihoz**. Ezt a folyamatot segíti a Nyírbátori kistérség szolgáltatási protokollja, amely kiterjed az álláskereső és a munkaadók számára nyújtott szolgáltatások leírására is.

14. táblázat A 7 éves és idősebb népesség megoszlása a legmagasabb iskolai végzettség alapján (2001, 2011)

Adattípus		2001	2011	Változás 2011/2001 viszonylatában (%)
Legfeljebb általános iskola	város	46,9	37,4	79,7
	megye	54,7	41,6	76,1
	ország	46,3	31,7	68,5

Adattípus		2001	2011	Változás 2011/2001 viszonylatában (%)
Érettségi nélküli középfokú végzettség	város	22,8	18,1	79,4
	megye	21,9	19,9	90,9
	ország	21,1	19,5	92,4
Érettségi	város	20,0	23,4	117,0
	megye	15,6	20,5	131,4
	ország	22,0	27,5	125,0
Egyetemi / főiskolai végzettség oklevél nélkül	város	1,7	1,3	76,5
	megye	1,4	1,6	114,3
	ország	2,2	2,6	118,2
Egyetemi vagy főiskolai oklevél	város	8,6	12,6	146,5
	megye	6,3	10,5	166,7
	ország	9,9	15,5	156,6

Forrás: KSH

1.7.1.4 Foglalkoztatottság

Gazdasági aktivitás

Nyírbátorban 2011-ben a munkaképes korúak száma 8220 fő volt, ennek 54,1%-a volt foglalkoztatott. Ez, összehasonlítva az országos értékekkel (64,02%), alacsonynak tekinthető, azonban a megyeit (53,7%) csekély mértékben meghaladja. Összességében a gazdasági aktivitás mutatói az országosnál kedvezőtlenebb képet mutatnak, míg a megyei értékekhez képest csak kismértékű eltérések rajzolódnak ki.

15. táblázat A népesség gazdasági aktivitása (2011)

Mértékegység	Gazdaságilag aktív				Gazdaságilag inaktív				
	Foglalkoztatott		Munkanélküli		Inaktív kereső		Eltartott		
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	
Nyírbátor	1980	5 658	42,3	0	0	2 013	15,1	5 700	42,6
	1990	5 280	38,1	417	3,0	2 795	20,2	5 357	38,7
	2001	3 978	29,6	764	5,7	4 201	31,3	4 490	33,4
	2011	4 446	35,0	1031	8,1	3 592	28,2	3 650	28,7
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	188 627	33,7	40 976	7,3	169 578	30,3	160 091	28,6	
Magyarország	3 942 723	39,7	568 497	5,7	2 949 727	29,7	2 476 681	24,9	

Forrás: KSH

Foglalkoztatottak ingázása

2011-ben a helyben foglalkoztatottak száma 6779 fő volt, ennek 54,3%-a helyben lakó, 45,7%-a napi rendszerességgel ingázó. Utóbbiak száma több mint kétszeresére nőtt 2001 óta, az országos átlaghoz (31,3%) képest is nagy a bejárók aránya. A város magas foglalkoztatási potenciálja ellenére nagy az eljárók száma is (726 fő).

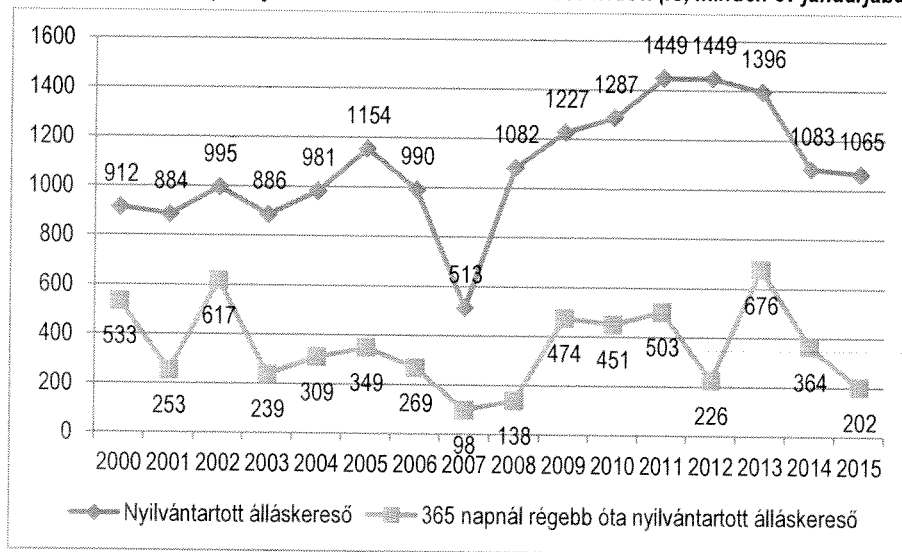
Munkanélküliség

A város egyik jelentős munkaerő-piaci problémája a **nyilvántartott álláskeresők magas száma és aránya**, amit az is igazol, hogy szerepel a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet jelentős munkanélküliséggel sújtott településeinek listáján. Azok a települések tartoznak ide, amelyekben a munkanélküliségi ráta meghaladja az országos átlag 1,75-szeresét. 2008 és 2011 között ezek az értékek folyamatos emelkedést mutattak, elsősorban a gazdasági válság miatt, az elmúlt

években a gazdasági helyzet általános javulásának és a közfoglalkoztatási programnak köszönhetően pozitív változások kezdődtek. 2015 januárjában a munkaképes korú népesség 11,78%-a nyilvántartott álláskereső (korábban ez az érték a 16%-ot is meghaladta), akik mintegy 20%-a legalább 365 napja nyilvántartott álláskereső. A tartós munkanélküliek elhelyezkedési esélye igen alacsony, esetükben a munkanélküli státuszt leggyakrabban az inaktivitásba vonulás követi – ezt próbálja megelőzni az önkormányzat a közfoglalkoztatási programba való bevonással. Részben a közfoglalkoztatási rendszer sajátosságai⁷, részben a kiszámíthatóbb piaci helyzetben lévő termelő vállalatok jelenléte okozza azt, hogy Nyírbátor esetében nem mutatható ki egyértelmű havi ciklikusság a munkanélküliek számában.

6. ábra A munkaerő-piaci jellemzők változása 2000 és 2015 között (fő, minden év januárjában)

Forrás: www.afsz.hu (2000-ben és 2002-ben a tartósan munkanélküliek esetében nem 365, hanem 180 nap volt a határérték)

1.7.1.5 Jövedelmi viszonyok

A jövedelmi viszonyokat alapvetően meghatározza a népesség gazdasági aktivitása, amelyet részletesen az 1.7.1.4 fejezet mutat be. Nyírbátorban 2013-ben 434 adófizető jutott ezer lakosra, ami kismértékben meghaladja a megyei értéket (421 fő). Az egy adófizetőre jutó személyi jövedelem adó alap 1,695 millió Ft, a személyi jövedelem adó értéke pedig 474 ezer Ft volt (a családi adókedvezményt is beleszámítva), ami szintén kedvezőbb a megyei átlaghoz viszonyítva.

A nyugdíjasok ezer lakosra vetített száma 2013-ban 234 fő volt, átlagos havi ellátásuk 99 653 Ft, amely közelítőleg megfelel a megyei városok átlagának (97 794 Ft). A rendszeres szociális segélyben, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek viszonylag magas száma jelzi, hogy a lakosság egy része hátrányos helyzetű, jövedelmi viszonyai korlátozottak. A részletes segélyezési adatok a Mellékletek 67. táblázatában kerülnek bemutatásra.

⁷ A nyilvántartott álláskeresők száma sok esetben akkor csökken nagyobb mértékben, amikor jelentősebb számban kerülnek közfoglalkoztatásba – ez azonban attól függ, hogy központilag mikor biztosítanak forrást erre a célra.

16. táblázat Segélyezettek ezer főre jutó száma (2013)

	Nyírbátor	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye városai	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
Rendszeres szociális segélyben részesítettek száma ezer lakosra	8,3	3,5	5,0
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma ezer lakosra	58,1	37,2	50,7

Forrás: KSH

1.7.1.6 Életminőség

A lakosság életminőségét számos tényező befolyásolja közvetlen és közvetett módon, ezek közül a háztartások lakáskörülményeiről, az egészségi állapotról, illetve a gépkocsiállományról állnak rendelkezésre megfelelő információk települési szinten.

Lakáskörülmények

17. táblázat A lakások minősége mint az életminőséget befolyásoló tényező (2001, 2011)

	2001		2011	
	város	megye	város	megye
Lakások száma (db)	4 644	208 188	4 775	220 766
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya (%)	15,72	26,90	6,93	14,33
Közüzem ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	91,67	80,83	94,87	89,23
Közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	63,98	35,22	88,10	58,05

Forrás: KSH

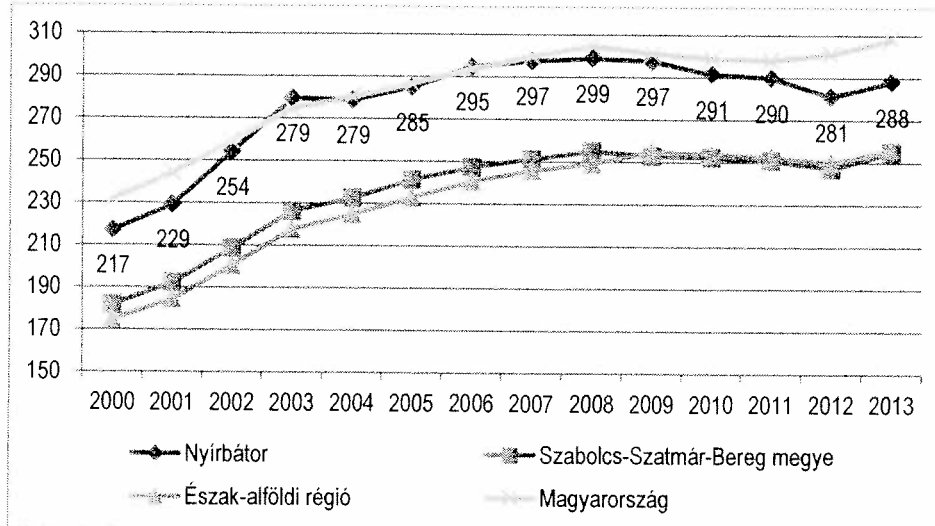
A népesség egészségi állapota

A társadalom életminőségének egyik indikátora a népesség egészségi állapota. Nyírbátorban jelentős környezeti terheléssel járó tevékenységet végző vállalkozás nem működik, így a lakosság egészségügyi állapota e szempontból nem fenyegetett. Jóllehet a járás lakosságának egészségi állapota a statisztikai adatok oldaláról az országos átlagot tükrözi, a valóság rosszabb egészségi állapotot mutat. Gyakorlatilag a 70-es évek állapota konzerválódott, sőt a daganatos, a keringési és a mozgásszervi betegségekben szenvedők aránya növekedett is.

Személygépkocsi-állomány

Az életminőséget, illetve annak anyagi tényezőit áttételesen jellemző mutatók közül viszonyítási alapot jelent a lakosság tulajdonában álló nagy értékű fogyasztási cikkek mennyisége, értéke. Ezek közül az egyik legjellemzőbb mutató az 1000 főre jutó személygépkocsik számának változása. A következő ábra a gépkocsiállomány százalékos változását ábrázolja térségi összehasonlításban. Nyírbátor városa – az elmúlt években az országos átlagtól elmaradva – nagymértékben meghaladja a megyei és regionális értékeket egyaránt.

7. ábra A személygépkocsik ezer lakosra jutó száma (2000-2013)

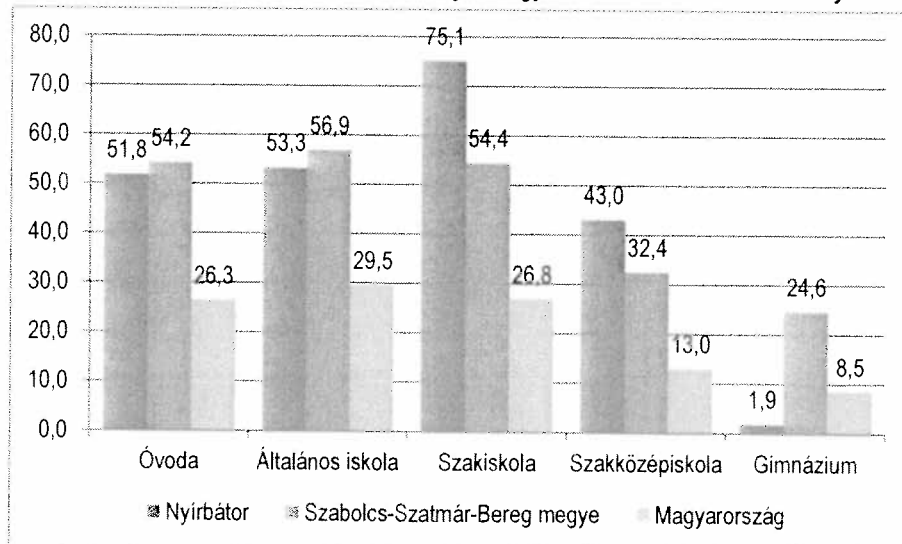

Forrás: KSH

1.7.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A Nyírbátorhoz hasonló méretű városokban a térbeli, társadalmi konfliktusok megjelenése nem tekinthető általános jelenségnek. Nyírbátor esetében a hátrányos helyzetű lakosok, illetve gyermekek viszonylag magas száma, illetve térbeli koncentrációja jelentkezik látens vagy valós konfliktusként, amelyet az önkormányzat, valamint az érintettek számára nyújtott szolgáltatások ellátását végző szervezetek megfelelően kezelni tudnak. Az érintett városrészek és szegregátumok részletes bemutatását a 3.3 fejezet tartalmazza.

8. ábra A hátrányos helyzetű gyermekek aránya az egyes oktatási-nevelési intézményekben (2013)

Forrás: KSH

1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők

A települési identitás a helyi lakosság kötődését, viszonyát jelenti a lakóhelyhez, lakókörnyezethez, ami nagymértékben meghatározhatja az egyes településfejlesztési beavatkozások sikerét, éppen ezért megismerése és figyelembe vétele nem nélkülözhető a területi tervezés folyamataiból. A települési identitás egyaránt jelentkezhet egyéni és közösségi szinten, ám e két megközelítés átfed, sőt egymásra visszahat. Településfejlesztési szempontból a csoportszintű kötődés a fontosabb: a hellyel kapcsolatos szimbolikus jelentést a csoporttagok megosztják egymással. A helykötődés olyan helyek irányában alakul ki közösségi szinten, amelyekben a közösség saját kultúráját megőrizheti és gyakorolhatja.⁸ Az identitás kérdése azért is kiemelten fontos, mert ez közvetett módon hat a város népességmentartó erejére is.

1.7.3.1 Történeti és kulturális adottságok

Báthori család	Nyírbátor Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik leggazdagabb történelmi értékekkel rendelkező települése. Az elsőként 1279-ben említett város neve az ötörök batir (jelentése bátor), „jó hős” jelentésű szóból származik. A kisváros a középkorban hosszú időn keresztül virágzó kereskedelmi, igazgatási és kulturális központ volt, történelmét nagymértékben meghatározták az egymást váltó főurak és fejedelmek. Több mint 7 évszázados történelmének legsikeresebb időszaka a Báthori családhoz köthető. Műemlékei, amelyek többsége szintén a 15-16. században országos jelentőségű családhoz fűződik, ma is a város meghatározó értékei, kulturális és turisztikai életének színterei.
A Szárnyas Sárkány legendája	A történelmi értékek és hagyományok mellett jelentős identitásképző és arculatformáló elem az Ecsedi-lápban élő sárkány legendája, amihez több köztéri alkotás, intézmény és rendezvény is kötődik (Várostörténeti Sétány, Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, Szárnyas Sárkány Hete Nemzetközi Utcaszínházi Fesztivál stb.). A történelmi hagyományokról és a kulturális örökségről további részleteket az 1.9.2.3 és az 1.14.6 fejezetek tartalmazznak.
Vallási zarándoklat	A Nyírbátortól 12 km-re elhelyezkedő Máriapócs kiemelt nemzeti zarándokhely, de Nyírbátorban is jelentős egyháztörténeti emlékek és építmények találhatóak. A két település korábbi együttműködése alapot nyújt egy közös zarándokhely kialakításához, amely az identitás és a turizmus szempontjából is kiemelt jelentőséggel bír.
Nyírbátor Kártya	Nyírbátor Város Önkormányzata – összefogva a helyi vállalkozói és civil szférával – a helyi közösségek, a lakóhelyhez kötődés erősítése érdekében 2010-ben bevezette a Nyírbátor Kártyát (13/2010.(V.31.) önkormányzati rendelet), mely kedvezményes belépést biztosít a Sárkány Wellness és Gyógyfürdőbe, valamint a Kulturális Központ rendezvényeire, továbbá a szerződő vállalkozások áruiinak, szolgáltatásainak kedvezményes áron történő igénybevételére. A kártyát nyírbátori állandó lakóhellyel rendelkező magánszemély igényelheti.

1.7.3.2 Civil szerveződések

Nyírbátor civil szervezeteinek tevékenysége kiegészíti, sok esetben helyettesíti a város által nyújtott szolgáltatásokat. A városban jelenleg 65 civil szervezet működik (számuk 2010-től évente átlagosan eggyel nő), amelyek között közművelődési, oktatási, sport, szociális és egyéb alapítványok és egyesületek vannak.

⁸ Kocsisné Salló M. (2011): A helyidentitás fogalmának értelmezési lehetősége és helye az Erőpedagógia projektben. Új pedagógiai szemle 61. évf. 1-5. sz. pp.320-326.
http://epa.oszk.hu/00000/00035/00145/pdf/EPA00035_upsz_2011_01-05_320-326.pdf

18. táblázat Civil szervezetek száma (2013)

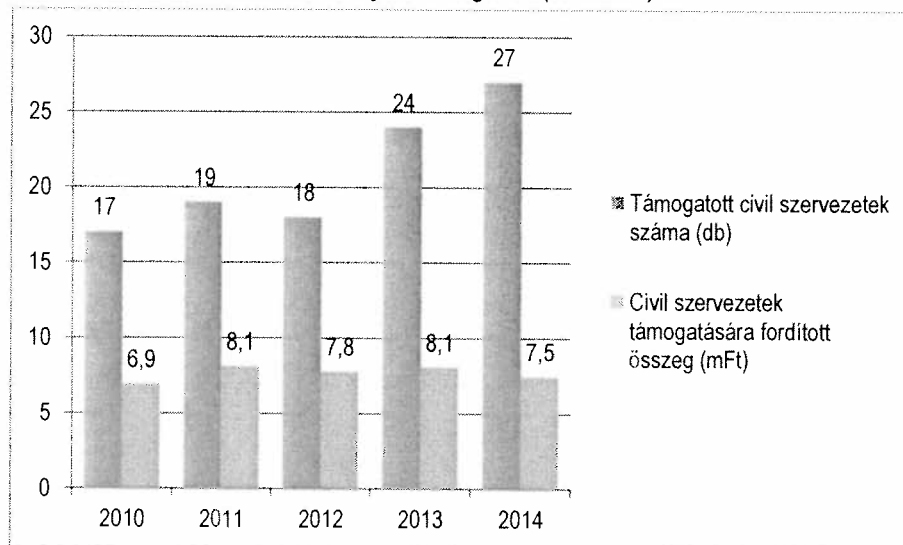
	Nyírbátor	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	Magyarország
Civil szervezetek száma	65	2 314	56 570
Civil szervezetek 1000 lakosra jutó száma	5,3	4,1	5,7

Forrás: KSH

Nyírbátor Város Önkormányzata nemcsak szorosan együttműködik a helyi civil szervezetekkel, hanem hosszú évek óta pénzügyileg is támogatja azok működését. Ezen kívül 2014-ben a „Nyírbátori városközpont rehabilitációja közigazgatási infrastruktúra fejlesztésével” című városrehabilitációs projekt keretében elkülönített Programalapot hoztak létre nonprofit szervezetek által megvalósítható ún. mini-projekttek támogatására. A rendelkezésre álló keret 7,62 millió forint volt, amelyből 5 projekt végrehajtására volt lehetőség.

A civil aktivitás fokozása érdekében Nyírbátor részt vett egy nemzetközi projektben, amelynek célja a demokratikus értékek erősítése, a helyi társadalom összefogásának ösztönzése, a helyi közösségek önszervező képességének javítása.

9. ábra A civil szervezetek önkormányzati támogatása (2010-2014)

Forrás: Nyírbátor Város Önkormányzata

1.8 A település humán infrastruktúrája

1.8.1 Humán közszolgáltatások

A humán közfeladatok és a közszolgáltatások ellátását a város tudatos és átgondolt módon tervezi és valósítja meg. Az intézmények infrastrukturális fejlesztése, felújítása az elmúlt években megtörtént, illetve a még szükséges kisebb léptékű beruházások előkészítése folyamatban van.

1.8.1.1 Köznevelés

Nyírbátor alapfokú oktatási intézményeit az önkormányzat 2007-ben a gazdaságosabb üzemeltetés érdekében átszervezte. Az egyesített óvodai intézmények, az addig külön működő 3

általános iskola, a művészeti iskola és könyvtár egységbe szervezésével jött létre a Nyírbátori Magyar-Angol Kéttannyelvű Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Óvoda, Bölcsőde. Az integráció legfőbb indokai a következők voltak:

- a gyermeklétszám folyamatos csökkenése,
- lehetőség olyan komplex pályázatok benyújtására, amelyek segítségével javíthatók a tárgyi feltételek, és mód nyílhat az épületek felújítására,
- a város közoktatásának hosszú távú stabilizálása,
- a nem kötelező feladatok közül a művészetoktatás által létrehozott értékek, hagyományok megtartása.

2013-ban bekövetkező jogszabályi változások miatt a korábban egységes intézményt 2012 decemberében kettéválasztották.

- az általános iskola és alapfokú művészetoktatási intézmény fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK), működtetője az önkormányzat (tanulók száma 757 fő);
- a Nyírbátori Óvoda, Bölcsőde intézményt a Nyírbátor Város Önkormányzata tartja fenn (feladat-ellátási szerződés keretében a nyírderzsi óvodai ellátást is biztosítva).

Szervezeti és szakmai tekintetben önálló tagintézmények látják el az oktatási-nevelési feladatokat.

- Az óvodai tagintézményekhez 4 óvodai egység tartozik a város különböző pontjain elhelyezkedve. Az intézmény az Oktatási Hivatal adatai szerint 500 férőhelyen minden óvodáskorú gyermeknek helyet tud adni (egy óvodai férőhelyre az elmúlt években megközelítőleg 1 óvodáskorú gyermek jutott).
  - Fáy A. 19. sz. telephely: férőhelyek száma 125 fő, 5 csoport
  - Iskola u. 5. sz. telephely: férőhelyek száma 150 fő, 6 csoport
  - József A. u. 7. sz. telephely: férőhelyek száma 100 fő, 4 csoport
  - József A. u. 17. sz. telephely: férőhelyek száma 125 fő, 5 csoport
- Az általános iskolai oktatás 2 telephelyen működik, ahol a tanulócsoporthoz 43, a felvehető gyermekek száma maximum 1120 fő lehet.

A nevelési-oktatási intézmények többsége felújításra került:

- Az általános iskola fejlesztésére – európai uniós támogatással – közel 2 milliárd forintot fordítottak.
- Az óvodai épületek felújítása is nagyrészt megtörtént ÉAOP pályázatból, de egyes esetekben további rekonstrukciók és bővítések szükségesek).

2012 őszén kezdte meg működését 460 diákkal a Nyírbátori Református Általános Iskola. A jelenleg 565 fős létszámú intézmény alapítója és fenntartója a Nyírbátori Református Egyházközség. A Nyírbátorban található egyéb alap- és középfokú oktatási intézmények a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, illetve a Debrecen - Nyíregyházi Egyházmegye fenntartása alatt állnak.

19. táblázat Oktatott szakmák a középfokú oktatási intézményekben (2013)

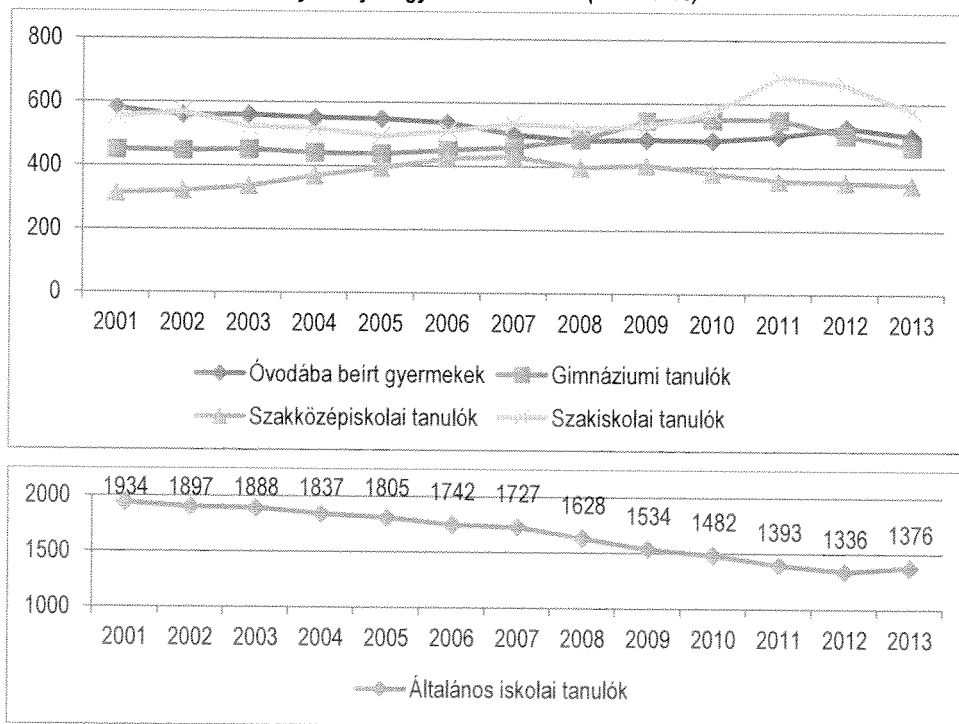
Intézmény neve	Oktatott szakok
Báthory István Katolikus Gimnázium és Szakközépiskola	emelt szintű angol, német és informatikai képzés

	idegenvezető
Nyírbátori Bethlen Gábor Középiskola, Szakképző Iskola és Kollégium	szakközépiskolai képzés: informatika, kereskedelem, rendészet szakiskolai képzés: asztalos, eladó, elektronikai műszerész, hűtő- és légtechnikai rendszerszerelő, ipari gépész, kőműves és hidegburkoló, női szabó, villanszerelő, számítógép-szerelő, karbantartó, szociális gondozó és ápoló, karosszéria lakatos
Éltes Mátyás Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Gyermekotthon, Kollégium és Pedagógiai Szakszolgálat	enyhén értelmi fogyatékos gyermekek oktatása-nevelése

Forrás: oktatási intézmények

A helyi alap- és középfokú oktatási rendszerben jelen lévő 3184 helybeli és bejáró diák hosszabb távon is biztosíthatja a munkaerő utánpótlását, még akkor is, ha az intézményekbe járó gyermekek száma vagy ingadozik.

10. ábra Az oktatási intézményekbe járó gyermekek száma (2001-2013)

Forrás: KSH

1.8.1.2 Egészségügy

Egészségügyi
alapellátás

Az egészségügyi alapellátást 5 felnőtt, 3 gyermekorvosi, 4 fogászati körzet, 1 iskolafogászati rendelés, 5 körzeti, 3 iskolai-védőnői, iskola-egészségügyi és anyatejgyűjtés-forgalmazás tevékenységei képezik, valamint 4 gyógyszertár működik a városban. 2013-ban az egy házi és gyermekorvosra jutó lakosok száma (1543 fő) a járás (1671 fő) és a megye (1656 fő) átlagához viszonyítva előnyösebb, de az országos (1486 fő) helyzethez képest kedvezőtlenebb. A körzethatárok rendeleti szintű szabályozása megtörtént.

Az orvosi alapellátás vállalkozási formában működik, a körzeti védőnői, iskola-egészségügyi és anyatejgyűjtési feladatok ellátása korábban a Kistérségi Szociális és Egészségügyi Szolgáltató

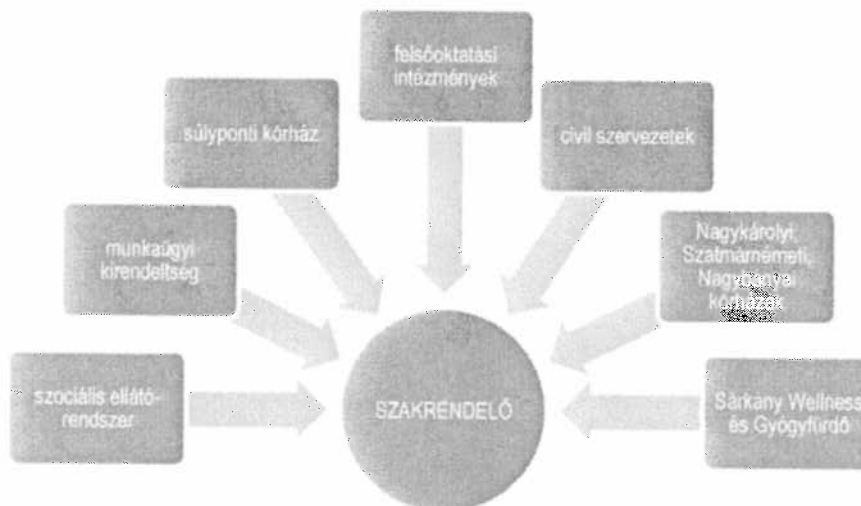
Egészségügyi szakellátás

Központ hatáskörébe tartozott, de ezt a feladatot az önkormányzat a jövőben települési szinten kívánja ellátni. A városban térségi orvosi ügyelet, mentőállomás is működik biztosítva a szükséges egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést.

A Nyírbátori Szakrendelő 2013. április 1. óta Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház részeként működik.⁹ 2009-2010-ben az önkormányzat együttműködve az intézmény akkori fenntartójával megvalósította a szakrendelő átfogó fejlesztését, mivel a kórház nélküli térség 45 000 főt meghaladó népességének ellátásáról az 1976-ban elindított szakellátás korszerűtlen feltételrendszere nem tudott az elvárt szinten gondoskodni. Az 1990 m² alapterületű új egészségügyi központ a fejlesztésnek köszönhetően egy emelt szintű szakrendelővé vált, amely az egészség megőrzésének, a betegségek megelőzésének, gyors diagnosztizálásának és gyógyításának kistérségi központja lett. Az ambuláns járóbeteg-ellátás átfogó módon biztosított a szűréstől a kistérségi szintű szak- és kórházi ellátáson keresztül a rehabilitációt segítő otthonápolásig.

A gyógyító munkához jól kapcsolódik a Sárkány Wellness és Gyógyfürdőben működő gyógyászati kezelő részleg, ahol magas ásványi anyag tartalmú, minősített gyógyvíz mellett széleskörű egészségügyi szolgáltatásokat biztosítanak (pl. reumatológiai és mozgásszervi rehabilitációs szakrendelés).

11. ábra A Nyírbátori Szakrendelő kapcsolatrendszere

Forrás: Nyírbátor Város Önkormányzata

Az egészségügyi ellátás hatékonyságát nagymértékben befolyásolja az egészségközpont széleskörű kapcsolatrendszere és hatékony együttműködése más intézményekkel és szervezetekkel:

- közös fejlesztések végrehajtása,
- közös szolgáltatások biztosítása,
- akkreditált egészségügyi képzések szervezése és humánerőforrás-fejlesztés,
- prevenció programok megvalósítása.

⁹ A fehérgyarmati, mátészalkai, vásárosnaményi kórházak, valamint a nyírbátori szakrendelő együtt alkotja az összevont kórház ún. Északi Pólusát.

Egészségügyi szemléletformálás

A térségi egészségügyi ellátás fejlesztése nem valósulhat meg a roma kisebbség problémáinak feltárása és a megoldások folyamatos keresése nélkül. A romák egészségi állapota az életmód, a szociális sajátosságok és az alacsony egészségügyi kultúra miatt rossz. A megoldást segíti a komplex egészségnevelési programok, képzések szociális családsegítő programok folyamatos fenntartása. Jó példa erre a roma nurse program, amely a romák között élő olyan személyek képzését és működését biztosítja – elsősorban nők bevonásával –, akik segítik e közösségek egészségügyi kultúrájának fejlődését. Fontos szerep hárulhat az oktatási intézményekre is, ahol a tantárgyi oktatásban célszerű biztosítani az egészségügy megismerését, fakultatív képzésekben pedig a magasabb színvonalú ismeretek elsajátítását.

1.8.1.3 Szociális közszolgáltatások

Szociális ellátás

A Nyírbátori Óvoda, Bölcsőde bölcsődei tagintézménye 24 férőhellyel rendelkezik, egy gondozási egységen belül 2 csoport működik. A kisgyermekes szakszerű gondozását-nevelését, napközbeni ellátását 4 gondozónő végzi. A bölcsődét maximális kihasználtság jellemzi, lakossági igény jelentkezik újabb férőhelyek létrehozására.

A szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatást 2007. január 1-től, a szociális szakellátást pedig 2008. augusztus 1-től az integrált kistérségi intézményként működő Kistérségi Szociális és Pedagógiai Központ látta el. A feladatátadással Nyírbátor Város Önkormányzata használatba adta az épületeket és berendezéseket, a szakmailag felkészült munkatársakkal bíró intézményt. A térségi többletnormatíva igénybevételével költséghatékonyabb lett a feladatellátás. Több sikeres pályázat eredményeként megtörtént az intézmény tárgyi eszközeinek bővítése és cseréje (éjjeli menedékhely, családsegítés és gyermekjóléti szolgálat). A szociális feladatok ellátásának folyamatát nagymértékben segítette a 2011-ben kidolgozott kistérségi szintű szolgáltatási protokoll.

Jogsabályi változások miatt 2014 őszén a képviselőtestület arról döntött, hogy Nyírbátor Város Önkormányzata egyes feladatokat nem a Nyírbátor és Vonzáskörzete Többcélú Kistérségi Társulás keretén belül látja el:

- szociális étkeztetés,
- idősok otthona,
- éjjeli menedékhely,
- idősok nappali ellátása,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti szolgáltatások.

Egyes szolgáltatások esetében a térségi szintű feladatellátás megmarad (pl. jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgálat, szenvedély- és pszichiátriai betegek közösségi gondozó szolgálata, fogyatékkal élők nappali ellátása, idősok átmeneti elhelyezése).

2013-ban a tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó szociális intézményben 72 férőhely állt rendelkezésre 100%-os kihasználtsággal, míg az időskorúak nappali intézményének 20 férőhelyére mindössze két gondozott jutott. Szociális étkeztetést 84 fő számára biztosítottak, ami jelentős növekedés az elmúlt évekhez képest. Ellentétes a tendencia a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetében: a 2011-es 270 főhöz képest 2013-ban már csak 56 fő számára volt elérhető ez a szolgáltatás (a csökkenés oka a finanszírozási háttér megváltozása). Házi segítségnyújtásban 231 fő részesül.

A fogyatékkal élők nappali ellátásában az Egyenlő Esélyért Egyesület vállal szerepet. A gyermekvédelmi feladatok ellátásában részt vesz a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Gyermekvédelmi Központ.

Szociális segélyezés

A szociális szolgáltatások biztosítása mellett a város – törvényi kötelezettségeinek megfelelően – segíti a szociálisan rászorulókat pénzbeli és természetbeni támogatás formájában egyaránt. A

szociális iroda és gyámhivatal szolgáltatásaira rászoruló köre egyre bővül a városban¹⁰: egyrészt nő a szociális támogatásra szoruló elszegényedett családok száma, másrészt egyre több az idősebb városlakók száma. A 2015. március 1-től megváltozott új segélyezési rendszer működését és hatásait az eltelt rövid idő miatt egyelőre nem lehet értékelni. A részletes adatokat a Mellékletek 67. táblázata tartalmazza.

1.8.1.4 Közösségi művelődés, kultúra

Kulturális
intézmények és
közösségi terek

A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve Nyírbátor helyzete kedvezőbb, mint a hasonló méretű vidéki magyar városok többsége. A város kulturális intézményei és közösségi terei széleskörű szolgáltatást nyújtanak.

- A **Kulturális Központ** egy kulturális „szolgáltató” centrum, amely a meglévő civil, művészeti, kulturális hagyományokat, eredményeket hivatott megőrizni és támogatni, valamint járási és megyei kulturális szerepet is betölt. 600 főt befogadó színháztermével nagyszabású színházi előadásokra és filmvetítésekre¹¹ alkalmas. A Kulturális Központ a programkínálatával a lehető legteljesebb körben igyekszik minden réteg és korosztály elvárásainak megfelelni, és egész évben változatos programokkal várja az érdeklődőket. 2014-ben a központ 220 rendezvényén 30 536 fő vett részt.
- A **Városi Könyvtár** Nyírbátor város kultúraközvetítő, információátadó közgyűjteménye. Feladatának tekinti a város és vonzáskörzete lakosai számára biztosítani a könyvtári szolgáltatásokat. Európai uniós támogatásnak köszönhetően kiépült az online katalógus, amely megkönnyíti az állományban való keresést. A könyvtári egységek száma folyamatosan nő. 2013-ban 80 687 volt, ami ezer lakosra vetítve (6 538) kedvezőbb a megyei és az országos értéknél is (4676, illetve 4 431 db). Ennek ellenére a beiratkozott könyvtári olvasók száma 2007 óta csökkenő tendenciát mutat, 2013-ban 2 638 fő volt, ami azonban lakosságárányosan így is jelentős arány (21,4% szemben a megyei 11,9%-kal, illetve az országos 15,2%-kal). A befogadó épület jelenlegi állapotában nem alkalmas a színvonalas szolgáltatásra, akadálymentesítése nem megoldott.
- A 2013. január 1-től a Magyar Nemzeti Múzeum részeként működő **Báthori István Múzeum** állandó kiállítása „Nyírbátor évszázadai” címmel bemutatja a város történetét a középkortól a XIX-XX. század fordulójáig. Megtalálhatók itt a várost birtokló családok használati és dísz tárgyai mellett a paraszti és polgári élet mindennapi eszközei is. A múzeum évenként 10-13 időszaki kiállítással teremt lehetőséget a kortárs képzőművészet bemutatkozására. Ennek ellenére a látogatók száma nagymértékű csökkenést mutatott az elmúlt években: a 2006-os csúcsev 20 906 látogatószámával szemben 2013-ban már csak 1 727 fő fordult meg a múzeumban.
- A műemléképületek közelében Báthori István, Tinódi Lantos Sebestyén, Kodály Zoltán, Liszt Ferenc és Bethlen Gábor **szoboralakjai** fogadják a látogatókat.
- **Báthori Várkastély**: a felújított XV. századi ebédlőpalota épületében, a pince szinten kőtár, és reneszánsz étterem, turisztikai tájékoztató iroda került kialakításra. Az épület helyet ad a Báthori családot és a kort bemutató különleges Panoptikumnak. A tetőtérben konferenciatermet alakítottak ki. A Várkastélyra épülő turisztikai lehetőségek részben még kiaknázatlanok, további tematikus fejlesztésekkel vonzereje növelhető.
- A város északi részén elhelyezkedő, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat által működtetett **Közösségi Ház** is változatos programokat kínál.

¹⁰ Jóllehet a helyi tapasztalatok alapján a rászoruló köre emelkedést mutat, ez az ellátotti számban nem minden esetben jelentkezik – egyfelől jogszabályi, másfelől finanszírozási okokból.

¹¹ Mozi 2003 óta nem működik a városban.

20. táblázat Áttekintő közművelődési adatok (2006-2013)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Közművelődési intézmények száma (db)	4	7	8	6	3	3	4	5
Rendszeres művelődési foglalkozások száma (db)	478	431	1001	681	961	1014	820	600
Rendszeres művelődési formákban résztvevők száma (fő)	588	1339	1730	819	675	18184	265	271
Kulturális rendezvények száma (db)	173	257	289	230	222	250	214	205
Kulturális rendezvényeken részt vevők száma (fő)	30 400	57 988	79 651	73 867	64 171	60 206	51 152	42 780

Forrás: KSH

Programkinálat

Nyírbátor programkinálata nemcsak a turisztikai idényben, hanem azon kívül is viszonylag széles.

- A történelmi hagyományok és a kulturális örökség ápolásának és fejlesztésének akarata nyilvánult meg az 1967-ben kezdődő **Nyírbátori Zenei Napok** fesztiválrendezvény elindításában. Az ország legrégebbi zenei rendezvényén évről-évre magyar és a külföldi karmesterek, zenei előadók és művészek kiválóságai léptek fel, a város és környék műemléktemplomaiban adtak hangversenyt, amelyeket átlagosan 1500-2000 fő látogat évente. Mindezek hatására kapta meg Nyírbátor a „Zene Városa” címet az ország közvéleményétől.
- Új színfoltot jelentett 1992 óta a Szárnyas Sárkány Hete keretében megrendezésre kerülő **Nemzetközi Utcaszínházi Fesztivál**, amely a magyarországi utcaszínházi forma rangos bemutatkozási lehetősége évente 8000-9000 résztvevővel. A rendezvény különlegessége, hogy a fesztivál helyszín építészeti és funkcionális kereteit a mindenkor fellépők igénye alapján készítik el. 2002 óta már egy középkori hangulatot felidéző – mintegy 300 néző befogadására alkalmas – mobil színház, a „Korona színház” is kiszolgálja a fesztivált.
- Június hónapban kerül megrendezésre a **Bátori Lovasnapok**, 2015-ben 5. alkalommal.

Sportélet

Nyírbátor változatos sportélete a helyi közösség egyik összetartó ereje, az önkormányzat évtizedek óta támogatja a sportegyesületeket. 2014-ben 18 sportegyesület működött a városban, köztük 3 diák sportegyesület (Arany Sárkány Focisuli, Éltés, „Báthory István”). Az iskolai testnevelésen túl a diák- és tömegsport, a versenysport, az utánpótlás-nevelés, valamint a sportlétesítmények fenntartása és üzemeltetése jelentik az ágazat feladatait.

Az elmúlt időszakban a sikeres projektek eredményeként jelentősen javultak a sportolási feltételek a városban működő valamennyi sportegyesület tekintetében, illetve az utánpótlás-nevelés területén. A Zrínyi úti iskolában megépült korszerű sportcsarnok, műfüves labdarúgó pálya, futó- és kézilabdapálya kiváló helyszínt nyújt az iskolai és a tanórán kívüli foglalkozásoknak egyaránt. Az uszoda megnyitásával egész évben biztosítottá vált az úszásoktatás.

1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása

Nyírbátor Város Önkormányzata 2013-ban fogadta el Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP). A HEP elsődleges célja

- az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség, a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség biztosítása;

- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvének érvényesítése;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a feltárt problémák komplex kezelése.

21. táblázat A Helyi Esélyegyenlőségi Programban azonosított problémák és fejlesztési lehetőségek

Célcsoport	Azonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Romák/mély-szegénységben élők	Szakképzetlen munkanélüliek magas száma	Helyi igény szerint szakképzés elindítása, szakképzésre irányítás, koordinálás
	Mélyszegénységben élők egészségügyi állapotának romlása	Egészségügyi vizsgálatok, prevenció vizsgálatok népszerűsítése
	Mélyszegénységben élők/romák kulturális lehetőségének kis száma	Kulturális programok szervezése
	Adósságcsapda	Háztartásvezetési, családfenntartási tanácsadás, előadások lehetőségének biztosítása
	Tartós munkanélüliek száma nő	A munka világába való visszavezetés - tréningek
Gyermekek	Nőtt a mélyszegénységben élő gyermekes családok száma	Étkezési támogatások, nyári étkezés, nyári táborok, programok szervezése
	Céltalan fiatalok / céltalan roma fiatalok nagy száma	Telephez közeli közösségi tér kialakítása
	Megnőtt a működési zavarokkal küzdő családok száma, egyre több a deviáns gyermekek száma	Életesélyeket romboló devianciák előfordulásának csökkentése
Nők	Nehéz a visszatérés, a munkába állás a gyermeket vállaló anyák esetében	Segítő programok nők számára, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzések, önkéntes munka, bölcsődei férőhelyek bővítése
	Magas a nők tartós munkanélkülisége	Több nő bevonása a közfoglalkoztatásba
Idősek	Elmagányosodás	Idősek számára aktivitást megőrző programok szervezése,
	Megbetegedések száma emelkedik	Időskori prevenció szemléletének erősítése, előadások, szűrővizsgálatok szervezése
Fogyatékkal élők	A honlapon a hangos és a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók elérésének hiánya, e-önkormányzat hiánya	Honlapfejlesztés
	Akadálymentesítés hiánya	Intézmények akadálymentesítése
	A fogyatékkal élő vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülők, ápoló családtag kapcsolatépítés lehetőségének hiánya	Ellátottak, szülők, családtagok, civil szervezetek részére programok, képzések szervezése

Forrás: Nyírbátor Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja

1.9 A település gazdasága

1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

A gazdasági szerkezetváltás Nyírbátort kevésbé érintette érzékenyen, mivel az erőltetett szocialista iparosítás elkerülte. A kedvezőtlen tendenciák leginkább a primer szektor erőteljes

hanyatlásában és a munkahelyek számának nyilvánult meg az 1990-es évek elején, ezt követően a tendenciák kedvezőbbre fordultak, ezt a lendületet törte meg a gazdasági világválság, amely miatt néhány üzem bezárásra került (pl. kábelkorbácsológár).

22. táblázat A működő vállalkozások megoszlása létszám-kategóriáknaként

	1-9 fő	10-49 fő	50-249 fő	249- X fő
	mikro	kis	közép	nagy
Nyírbátor	683	21	11	0
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	24 883	878	178	27
Nyírbátor részesedése a megyén belül (%)	2,8	2,4	6,2	0

Forrás: KSH

Nyírbátor Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik decentruma, szerepe a megye gazdaságában kiemelkedő (további részletek az 1.1.1 fejezetben). Ezt alátámasztja, hogy az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték 722,9 ezer forint szemben a megyei 546,8 ezer forinttal. Szintén igazolja a város gazdasági súlyát, hogy a megyei közép-vállalkozások 6,2%-a Nyírbátorban működik.

Nyírbátorban 57 működő vállalkozás jut ezer lakosra, ez ugyan kismértékben elmarad a megyei értéktől (63 db/1000 lakos), de a megye 27 városa között ez az 5. legjobb érték. A működő vállalkozások száma azonban összességében csökkenést mutat: 2012-ben (715 db) több mint 25%-kal volt kevesebb, mint 2001-ben (969 db).

A város megyén belüli gazdasági helyzetét tükrözi mindezek mellett a működő vállalkozások ágazatok szerinti megoszlása. Ezzel lehetővé válik a domináns ágazatok azonosítása és összehasonlítása a megyei jellemzőkkel. Jóllehet az iparban működő vállalkozások aránya alacsony, ezek szerepe Nyírbátor gazdasági életében és munkaerőpiacán meghatározó, hiszen foglalkoztatotti számuk jellemzően magas.

23. táblázat A működő vállalkozások száma fő gazdasági ágazatonként (2012)

Gazdasági ág	Nyírbátor		Szabolcs-Szatmár-Bereg megye		Nyírbátor részesedése a megyén belül (%)
	db	%	db	%	
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	48	6,7	1 824	7,0	2,6
Ipar, építőipar	98	13,7	4 200	16,2	2,3
Szolgáltatás	569	79,6	19 942	76,8	2,9
Összesen	715	100	25 966	100	2,8

Forrás: KSH

Nyírbátor a szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet alapján szabad vállalkozási zónává kijelölt település, ami elsősorban foglalkoztatás-bővítésre irányuló többletforrásokat jelenthet a város és az itt működő vállalkozások számára.

1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

1.9.2.1 Mezőgazdaság

2012-ben 48 vállalkozás működött a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat nemzetgazdasági ágakban, ez az összes vállalkozás 6,7%-a. A 2010-es Általános Mezőgazdasági Összeírás alapján a regisztrált gazdasági szervezetek száma 791 db, amelyek 98%-a egyéni gazdaság. A 2011-es népszámlálási adatok szerint kb. 100 fő dolgozik ebben az ágazatban.

A településen a földterület átlagos aranykorona értéke 8,68 (szemben 18,15 AK országos átlaggal), amely a homokos talajok miatt elsősorban a kevésbé élőlomka-igényes erdőgazdálkodás számára kedvező. A használt földterületek művelési ágak közötti megoszlására jellemző a szántóföldek és az erdőterületek nagy aránya.

24. táblázat A használt földterület művelési ágak szerint (2010)

Művelési ág	Terület (ha)	Nyírbátor részesedése (%)	
		a kistérségen belül	a megyén belül
Szántó	3 650,62	20,1	1,6
Konyhakert	10,58	5,8	0,5
Szőlő	14,80	55,9	4,4
Gyümölcsös	601,03	46,9	2,0
Gyep	190,30	9,2	0,5
Erdő	2 829,02	23,3	2,6
Nádas	23,15	64,7	2,8
Egyéb területek ¹²	98,18	10,0	0,7

Forrás: Általános Mezőgazdasági Összeírás (2010)

Az alábbi táblázat a város külterületén előforduló, átlagnál jobb minőségű termőföldeket mutatja be a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztálya Földmérési és Földügyi Osztályának adatszolgáltatása alapján.

25. táblázat Átlagnál jobb minőségű termőföldek Nyírbátor külterületén

Művelési ág	Minőségi osztály
Szántó	4., illetve attól jobb minőségi osztályú
Gyümölcsös	1. minőségi osztályú
Legelő	2., illetve attól jobb minőségi osztályú
Rét	3., illetve attól jobb minőségi osztályú
Erdő	4., illetve attól jobb minőségi osztályú
Fásított terület	4., illetve attól jobb minőségi osztályú
Szőlő	1. minőségi osztályú
Nádas	2. minőségi osztályú

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztálya Földmérési és Földügyi Osztálya

A térségben termesztett növények, főként gyümölcsök nagyobb felvásárló helyei Nyírbátorban működnek, amely logisztikai szempontból lehetőségeket rejt magában. Az ipari növények közül jelentős a napraforgó és a burgonya, de a jövőben előreláthatóan mindkét növény termőterülete csökkenni fog. A gazdaságokban a szarvasmarha, a sertés, és a baromfi tenyésztése a meghatározó (2010-ben a megye tyúkállományának 15,7%-a volt nyírbátori gazdaságok tulajdonában).

A kedvezőtlen piaci folyamatok hatására némileg csökkent a helyi, térségi felvásárlás és értékesítés, az agrárium lehetőségei – a jelentős mezőgazdasági hagyományok és tapasztalatok ellenére – nincsenek megfelelő mértékben kihasználva (részben az elaprózott birtoszerkezet miatt). Ezért a kisebb mezőgazdasági cégek, egyéni vállalkozók és östermelők számára a jelenlegi piaci körülmények között megoldást jelent a szoros kooperációban történő termelés és értékesítés. Ennek alapját a nyírbátori Bátorcoop Mezőgazdasági és Szolgáltató Szövetkezet jelenti, amely stratégiai szempontból is meghatározó jelentőségű foglalkoztató és integrátor,

¹² Nem hasznosított mezőgazdasági terület, gazdasághoz tartozó egyéb területek, gazdaság méretet el nem érők termőterülete

vállalkozásai a legnagyobb iparüzési adót fizetők között vannak (pl. Gastor Baromfi Kft., Bátor-Trade Kft., Uralgo Kft.).

1.9.2.2 Ipar

Jelentős
feldolgozóipari
kapacitások

Nyírbátorban az ipar szerepe kiemeltnek tekinthető mind az önkormányzati költségvetés stabilizálása (iparüzési adóból származó bevételek), mind a foglalkoztatás szempontjából. A mezőgazdasági feldolgozóipari kapacitások aránya kiemelkedő, emellett nagy jelentőséggel bír a gépgyártás és a könnyűipar is. 57 ipari, építőipari vállalkozás működik a városban, amelyek közül a legjelentősebbeket az 1.9.3 fejezet tartalmazza. A 2011-es népszámlálási adatok alapján a város lakosságából mintegy 1100 fő dolgozik a folyamatosan bővülő szekunder szektorban.

Ipari Park

Az ipari tevékenység egyik fő helyszíne a 2005-ben létrehozott Ipari Park, amely a 471. számú főút mellett fekszik. A szállítási és logisztikai feltételeket segíti vasúti kapcsolata (két ipar- és három rakodóvágány). A jelenleg 77,9 hektár nagyságú, de bővítés alatt álló zöldmezős iparterület közművesített, jelenleg beépítettsége 81,6%-os, 23 vállalkozásnak ad helyet. Az Ipari Park területén kialakított valamennyi értékesíthető terület teljesen közművesített (ivóvíz, szennyvíz, csapadékvíz, gáz, villamos energia). Aktuálisan két eladó, nem önkormányzati tulajdonú épület van az Ipari Park területén: egy 4000 t kapacitású hűtőház, 6000 m²-es ipari csarnok.

Az Ipari Parkon kívül a város másik gazdasági centruma a Déli iparterület. Mindkét ipari hasznosítású terület külön városrészként került azonosításra (részletesebb bemutatásukat a 3.3.1 fejezet tartalmazza).

Befektetés-
ösztönzés

Nyírbátor Város Önkormányzata számos befektetés-ösztönzési tevékenységgel segíti a cégek letelepedését:

- adatot és információt nyújt a településről, a munkaerőpiac aktuális helyzetéről, a közművek kiépítettségéről, a központi és helyi adókról stb.;
- soron kívüli ügyintézésrel gyorsítja az engedélyezési eljárást, közreműködik más hatóságokhoz tartozó eljárások ügyintézésében;
- igény szerint rész vesz a kiszolgáló közművek tervezésében és kiépítésében;
- szolgáltató, beszállító és kivitelező cégeket ajánl, valamint segíti a megegyezés létrejöttét.

Külföldi tőke

A Nyírbátorba érkezett külföldi tőke többsége, a korábban is működő vállalkozások felvásárlására, tehát közvetve a vállalatok piacainak megszerzésére irányult. Az Ipari Park külföldi működő tőkével megvalósított fejlesztése zöldmezős beruházások voltak, amelyek keretében modern termelési kapacitásokat építettek ki.

Kutatás-fejlesztés

Nemzetközi viszonylatban a globalizáció eredményeként a kutatási, fejlesztési tevékenység a nagy tőkeerejű nemzetközi vállalkozásokhoz és specializált K+F központokhoz kötődik, ez Magyarországon főként Budapestre és környékére koncentrálódik. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén 2013-ben mindössze 53 kutató-fejlesztő helyet regisztráltak, ami nagyarányú csökkenést jelent a 2007-es 76-hoz képest. Ráadásul míg országos szinten a GDP 1,3%-át fordítják kutatás-fejlesztésre, addig ez a megyében mindössze 0,3%. Ezek az adatok a K+F tevékenység jelentős elmaradásait mutatják a megyében, és jelenleg Nyírbátorban sem található kifejezetten K+F tevékenységet folytató szervezet, azonban a vállalatok egy része folyamatos fejlesztéseket végez a termékkála bővítése és a termékek minőségének javítása céljából, ami alapja lehet az ilyen jellegű tevékenységek meghonosításának.

1.9.2.3 Szolgáltatások

Szolgáltató
vállalkozások

A szolgáltatások Nyírbátor gazdaságában lényeges szerepet töltenek be mind a foglalkoztatottak, mind a vállalkozások száma szempontjából. A tercier szektor növekvő számú vállalkozásának (2012-ben 569 db) harmada a kereskedelem és gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban működik, ezen kívül még a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység és az oktatás tekinthető jelentősnek a vállalkozások száma alapján. A 2011. évi népszámlálás alapján a tercier szektorban dolgozó nyírbátori lakosok száma megközelítőleg 1000 fő.

26. táblázat A szolgáltatásban működő vállalkozások nemzetgazdasági áganként (2012)

Nemzetgazdasági ág	Nyírbátor (db)	Megoszlás (%)		
		Nyírbátor	megye	ország
kereskedelem, gépjárműjavítás	195	34,3	33,1	26,0
szállítás, raktározás	30	5,3	5,6	4,5
szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	33	5,8	7,2	6,0
információ, kommunikáció	14	2,5	3,1	6,5
pénzügyi, biztosítási tevékenység	32	5,6	5,1	4,5
ingatlanügyletek	13	2,3	3,0	5,8
szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	82	14,4	14,0	20,9
adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	28	4,9	5,7	6,8
oktatás	54	9,5	8,7	5,2
humán-egészségügyi, szociális ellátás	28	4,9	6,5	5,6
művészet, szórakoztatás, szabadidő	16	2,8	2,3	3,0
egyéb szolgáltatás	44	7,7	5,7	5,2

Forrás: KSH

Lakossági
alapszolgáltatások

A városban a lakossági alapszolgáltatások valamennyi válfaja biztosított. Egyes szolgáltatástípusok lendületesen fejlődtek, a leggyorsabban fejlődő humán szolgáltatások (pl. ingatlanközvetítés, könyvelés, adótanácsadás, biztosítás, értékpapír forgalmazás, hitelnyújtás) a kis- és közepes vállalkozásokra épülnek, amelyek az új társadalmi szükségletek kielégítésére specializálódnak.

Üzleti szolgáltatások

Az üzleti szolgáltatások terén Nyírbátor adottságai az Inkubátorház és Szolgáltató Központ 2011-es átadásával jelentős mértékben bővültek. A Központ célja, hogy a térségben rejlő innovációs lehetőségeket működő vállalkozással, illetve terméké fejlessze, üzleti alapokra helyezze, valamint az Ipari Parkban működő, újonnan betelepülő kezdő vagy új, fejlődési szakaszba lépő mikro- és kisvállalkozások növekedési pályára állását elősegítse – az alábbi szolgáltatások biztosításával:

- az irodahelyiségek, műhelyek, tárgyalók, rendezvénytermek, valamint az irodatechnikai, telekommunikációs berendezések igénybevétele a vállalkozó nagy beruházási költségeket takarít meg;
- az inkubátorházba beköltöző, illetve köré csoportosuló szaktanácsadó (adó-, könyvelő-, marketing-, külkereskedelmi, jogi, műszaki stb.) vállalkozások szolgáltatásait helyben, kedvezményes vállalkozásbarát környezetben vehetik igénybe.

Kiskereskedelem

2013-ban a településen 262 kiskereskedelmi üzlet működött, a 2010-es nagymértékű csökkenés óta¹³ folyamatos bővülés zajlik. Ez 21,2 kiskereskedelmi üzletet jelent ezer lakosra, ami lényegesen magasabb a megyei (14,2) és az országos (15,1) átlagnál, és a megye városai között is kedvező értéknek tekinthető. A kínálatot nagymértékben befolyásolja a nemzetközi kereskedelmi láncok megjelenése. Az általános kereskedelmi tendenciákat igazolja, hogy 2000

¹³ 2009-ben még 285 üzlet volt, míg 2010-ben csak 238 működött a városban.

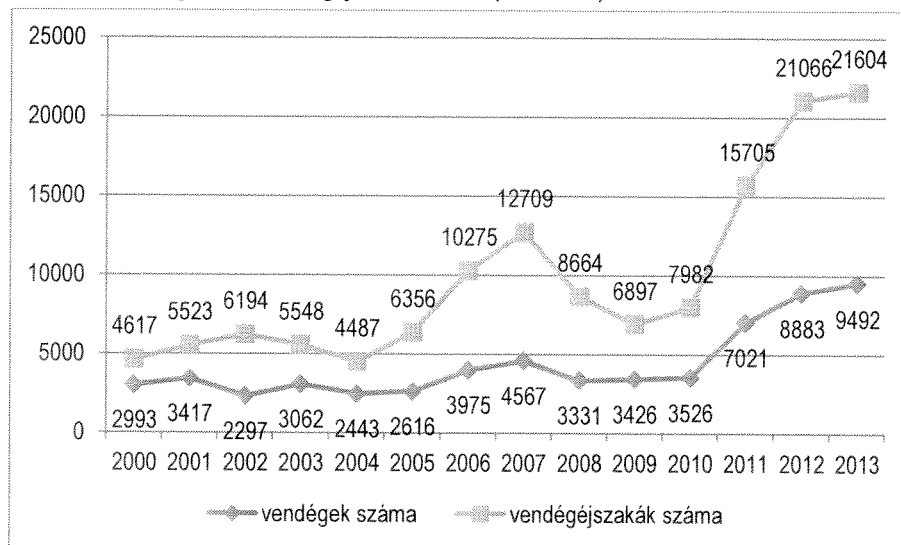
és 2013 között az élelmiszer jellegű üzletek száma 53-ról 23-ra csökkent. A kiskereskedelmi üzletek legnagyobb része ruházati szaküzlet (14,9%), illetve élelmiszer jellegű üzlet (8,8%). Az önkormányzat felvette a kapcsolatot egy formálódó nemzetközi városhálózattal, amelynek távlati célja a kiskereskedelmi tevékenység hatékonyabb szervezése városi szinten.

Vendéglátás

A Nyírbátorban a vendéglátóhelyek száma 2000-hez képest (81 db) kismértékben növekedett. Ezek több mint fele étterem, büfé vagy cukrászda (44 db), a fennmaradó vendéglátóhely különböző színvonalú bár és borozó. A városban az 1 000 lakosra jutó vendéglátóhelyek száma (6,6) magasabb a megyei (4,7) értéknél.

Idegenforgalom

12. ábra A vendégek és a vendégéjszakák száma (2000-2013)

Forrás: KSH

A gazdaság egyre gyorsabban fejlődő ágazata Nyírbátorban a turizmus, a pénzügyi-gazdasági válság miatt bekövetkező kedvezőtlen tendenciák az elmúlt években egyértelműen megfordultak – köszönhetően elsősorban az elmúlt években végrehajtott jelentős turisztikai fejlesztéseknek:

- dinamikusabban növekedett a vendégek és különösen a vendégéjszakák száma, ami kedvezően hat az általuk elköltött összegre is;
- jóllehet a belföldi turizmus tekintetében is pozitív változások mutatkoznak meg, Nyírbátor esetében elsősorban a külföldi kereslet élénkült meg – 2013-ban a külföldiek már csaknem ugyanannyi éjszakát töltöttek el a településen, mint a hazai turisták (a megyében a külföldiek aránya csak 25%-os).

A város legnagyobb vonzereje a gyógy- és termálvíz, valamint a vallási és történelmi emlékek. A potenciál nagyobb fokú kihasználása érdekében került sor a „Hit és Egészség” kiemelt turisztikai projekt megvalósítására, amelynek részeként létrehozták a Sárkány Wellness és Gyógyfürdőt, restaurálták a műemlék Református és Minorita templomokat, közöttük kialakították a Várostarténeti sétányt, és felújították a Báthori Várkastélyt. Nemzetközi projekt keretében lovardát alakítottak ki, amely jó alapot jelent a lovas turizmus térségi jelenlétének megerősítésére. Nyírbátor további látványosságokkal és kulturális kínálatának folyamatos fejlesztésével tervezi erősíteni idegenforgalmi vonzerejét.

27. táblázat Nyírbátor idegenforgalmi attrakciói

Természeti értékek	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Gyógy- és termásvíz
Építészeti értékek	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Fa harangtorony ☒ Késő gótikus református templom ☒ Minorita templom és kolostor ☒ Báthori Várkastély
Kulturális értékek	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Báthori István Múzeum ☒ Kulturális Központ ☒ Szobrok és köztéri műalkotások ☒ Várostarténeti sétány ☒ Báthori Panoptikum ☒ Kulturális rendezvények ☒ Lovarda

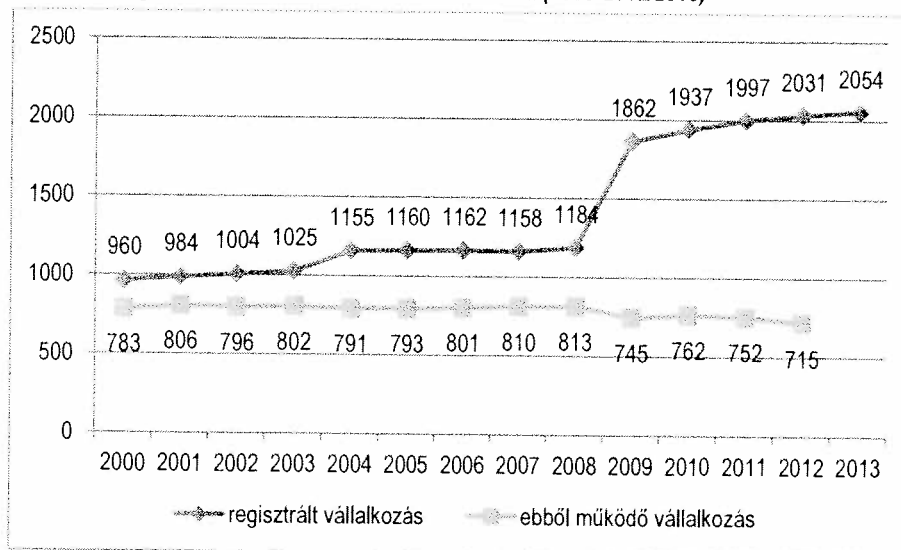
Forrás: Nyírbátor Város Önkormányzata

A fenti fejlesztések ellenére az idegenforgalomhoz kapcsolódó egyéb szolgáltatások és azok kiszolgáló infrastruktúrája egyelőre hiányosnak értékelhető, többek között a szállásférőhelyek száma (2013-ban 628 db), a kínált szolgáltatások palettája és minősége jelenleg nem illeszkedik teljes mértékben a vendégek által támasztott igényekhez. Ez abban is megmutatkozik, hogy a vendégforgalom növekedése ellenére az átlagos tartózkodási idő nem emelkedett: évek óta 2,3 éjszaka körül mozog, ami csak kis mértékben haladja meg a megyei átlagot (2,1).

1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések

Nyírbátorban a működő vállalkozások száma csökkenő, míg a regisztrált vállalkozások száma növekvő tendenciát mutat. Ebben a természetes szelekció mellett szerepe lehet a kötelező mezőgazdasági regisztrációnak, illetve esetlegesen a határmentiségnek is. A mikro- és kisvállalkozások jelentős része tőkeszegény, piacra jutásuk nehéz, együttműködésük viszonylag korlátozott. (További részletek a gazdasági szervezetekről az 1.9.1 fejezetben találhatóak.)

13. ábra A regisztrált és működő vállalkozások száma (2000-2012/2013)

Forrás: KSH

Iparüzési adó

Az városban zajló termelés, a növekvő gazdaság és a bővülő kereskedelmi és vendéglátó-ipari forgalom jelentős adóbevételeket biztosít az önkormányzat számára: az iparüzési adó összege 2000-hez képest megháromszorozódott, 2014-ben már megközelítette az 1 milliárd forintot.

28. táblázat A legjelentősebb vállalkozások az iparüzési adó alapján (2014)

Vállalkozás neve	Fő tevékenységi kör
Coloplast Hungary Kft	műanyag termék gyártás (orvosi segédeszköz)
Unilever Mo. Kft	tisztítószer gyártás
MSK Hungary Bt	gépgyártás
Serioplast Hungary Kft	műanyag termék gyártás
Gastor Baromfi Kft	baromfihús feldolgozás
Diehl Aircabin Kft	repülőgép alkatrész gyártás
Farmol Hungary Kft	műanyag termék gyártás
Bátor-Trade Kft	tejhasznú szarvasmarha tartás
Uralgo Kft	állattenyésztés
Tranzit-Ker Zrt	terménytárolás

Forrás: Nyírbátor Város Önkormányzata

Vállalkozások
beruházásai

A vállalkozások intenzív fejlesztési tevékenységét mutatja az európai uniós támogatásban részesült vállalkozói projektek magas száma (170 db 2007-től), amelynek eredményeként közel 14 milliárd forint támogatás megítélésére került sor. A beruházások többek között telephelyfejlesztésre, ipartelepítésre, klasztermenedzsment szervezetek létrehozására, megerősítésére, vállalati innováció ösztönzésére, mikro- és kisvállalkozások technológia fejlesztésére, munkalehetőséget teremtő komplex beruházásokra, komplex beruházásokra, minőség-, környezet és egyéb irányítási rendszerek, szabványok bevezetésére, helyi hő és hűtési igény megújuló energiaforrásokkal való kielégítésére irányultak.

Az európai uniós forrásból finanszírozott beruházások mellett jelentős mértékű a Nyírbátorban működő multinacionális vállalatok saját forrásból megvalósított fejlesztése, amelyek összege jelentősen meghaladja az európai uniós támogatással végrehajtott beruházásokat.

1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Egy város gazdasági versenyképességét számos tényező befolyásolja, ezek közül Nyírbátor esetében legfontosabbak

- a határmenti fekvésből és a javuló külső elérhetőségből eredeztethető adottságok (1.1 és 1.15 fejezetek),
- a megfelelő ipari-gazdasági fejlesztési területek jelenléte (1.9.2.2 fejezet),
- a potenciális munkaerő egyre javuló képzettségi szintje (1.7.1.3 fejezet),
- valamint a már jelenlévő nagyobb vállalkozások addicionális vonzereje (1.9.3 fejezet).

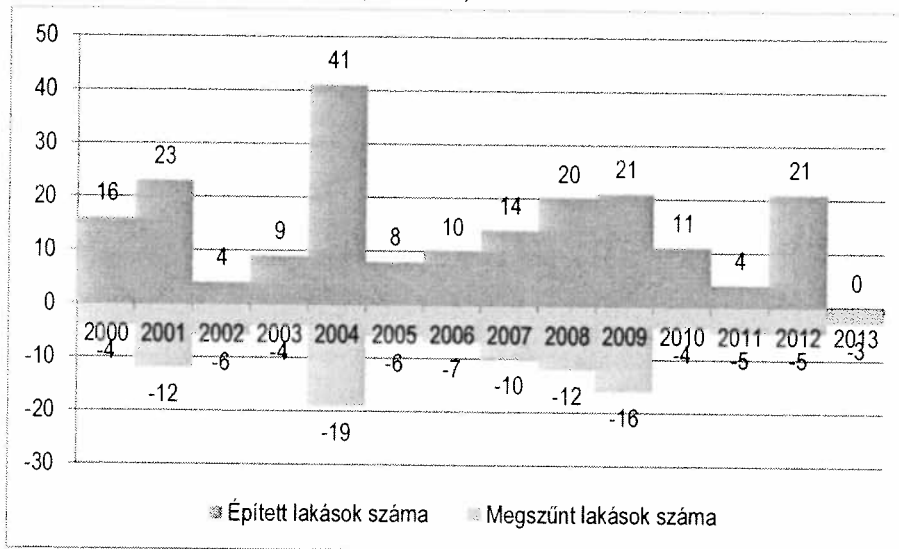
Mindezek alapján összefoglalóan kijelenthető, hogy Nyírbátor a hasonló méretű és földrajzi adottságú városokhoz képest lényegesen kedvezőbb helyzetben van, versenyelőnye egyértelműen kirajzolódik.

1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Nyírbátorban az ezredfordulót megelőzően mérsékelt ütemben (a lakásállomány 0,13-0,33 %-ának megfelelő számban) épültek új lakások. Az épített lakások száma főként a központi lakástámogatási rendszernek köszönhetően 2000 után megemelkedett, 2004-ben érte el csúcspontját, azóta a kedvezmények visszavágása, majd a pénzügyi-gazdasági válság miatt újból csökkenő tendencia érvényesül.

Az új építéssel szemben a megszűnő lakások száma jellemzően kisebb volt (kivéve 2013-ban, amikor egyetlen új lakás sem épült). Ennek eredményeként 2013-ban a lakásállomány 4737 db volt, és a kor szerinti megoszlása is jelentős mértékben javult. A városban emellett ütemesen folytak az átépítések és felújítások is, de ezek lendületét szintén megtörte a válság. Részben a kedvezőtlen tendenciák ellensúlyozása érdekében jelölt ki az önkormányzat családi házas beépítésre alkalmas telkeket a Kisbóni szőlő területén.

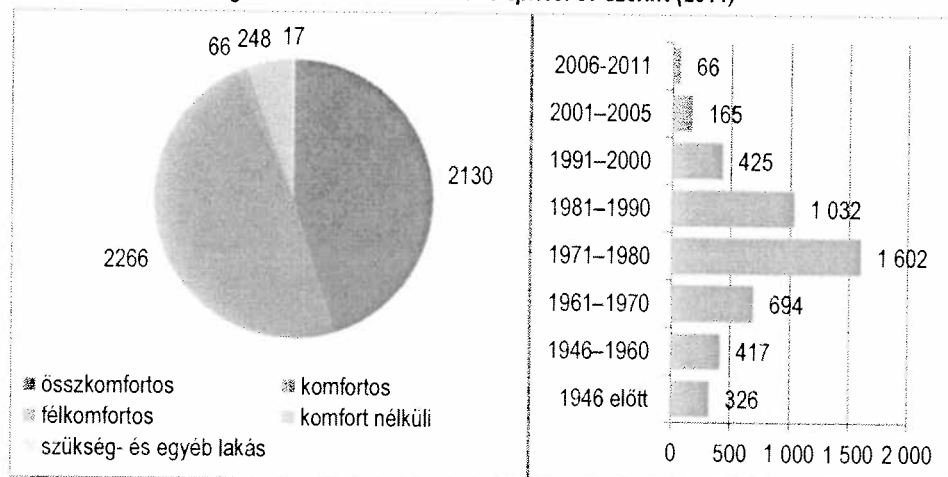
14. ábra A lakásállomány változása (2000-2013)

Forrás: KSH

A 2001. évi népszámlálás alapján az alacsony komfortfokozatú lakások aránya még meghaladta a 15%-ot, de ez az arány 2011-re 7%-ra valószínűleg csökkent az előbbieken bemutatott nagyarányú lakásépítések és felújítások eredményeként. Mindezek ellenére a lakásállomány 86%-a még 1991 előtt épült.

15. ábra A lakások megoszlása komfortfokozat és építési év szerint (2011)

Forrás: KSH

A lakások többsége – a hazai ingatlanpiaci viszonyoknak megfelelően – magántulajdonban van. Az önkormányzati tulajdonú bérlakások száma 188, átlagos nagyságuk kb. 50 m². A lakások közel negyede alacsony komfortfokozatú vagy komfort nélküli.

A város vezetése helyi rendeletek megalkotásával és a szükséges források biztosításával megteremtette annak lehetőségét, hogy sikeresen bekapcsolódjon a Panelprogramba. Ennek eredményeként az elmúlt években több mint 1000 lakás energetikai korszerűsítése valósult meg.

Az ingatlanpiaci forgalom az elvándorlás, a város által nyújtott munkavállalási lehetőségek, valamint a magyar-román határ közelsége miatt viszonylag élénk. Az eladásra kínált lakások és házak nagy száma miatt az értékesítési árak alacsonynak tekinthetők – kivételt ez alól elsősorban a jó elhelyezkedésű, felújított lakások képeznek.

1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz és intézményrendszere

1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Az Önkormányzat és az állam közötti feladatmegosztás módosítása miatt 2013-tól jelentős változások történtek a város költségvetésében. A bevételi oldalon megszűnt az önkormányzat személyi jövedelemadóból való részesedése, az illetékbevételek elkerültek a várostól, valamint a beszedett gépjárműadó 40%-a marad a városhoz. A rendszeres állami támogatások jellemzően nominálértéken is csökkennek, különösen igaz ez a normatív támogatásokra. Emiatt megnőtt az önkormányzati saját bevételek jelentősége. Az önkormányzat **éves költségvetését** önkormányzati rendelet rögzíti, amelynek hatálya kiterjed Nyírbátor Város Önkormányzata képviselő-testületére, bizottságaira, polgármesterére, valamint a képviselő-testület felügyelete alá tartozó költségvetési szervek költségvetésére. A bevételek és kiadások tervezése és végrehajtása során a fő alapelvek a pénzügyi stabilitás és fenntarthatóság, a feladatok magas színvonalú ellátásának biztosítása, valamint a fejlesztési elképzelések megvalósíthatósága és fenntarthatósága.

Adópolitika

A stabil és kiegyensúlyozott költségvetés fontos eleme a szakmailag átgondolt és pénzügyileg megtervezett adópolitika. Nyírbátor a helyi adópolitika kialakítása során három szempontot helyez előtérbe: a lakosság és a vállalkozások teherbíró képességét, a megfelelő minőségi szolgáltatások garantálását, valamint a kiegyensúlyozott költségvetés megvalósítását. A város területén 2014-ben a következő adónemek vannak érvényben:

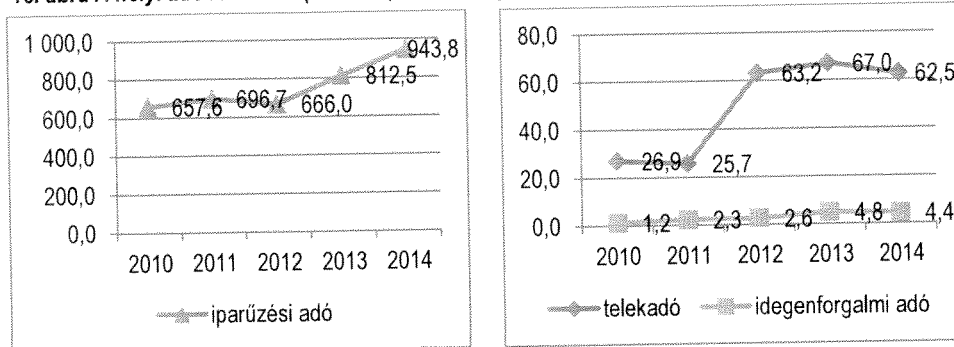
- **Helyi iparüzési adó:** Adóköteles az önkormányzat illetékességi területén állandó vagy ideiglenes jelleggel végzett vállalkozási tevékenység. Az adóalapot országos hatókörű jogszabályok figyelembevételével kell meghatározni. Állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó mértéke az adóalap 2%-a, ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó mértéke 3.000 Ft/nap (24/2009. (XII.16.) rendelet).
- **Telekadó:** Adóköteles az önkormányzat illetékességi területén lévő telek. Az adó mértéke az adókötelezettség alá eső telek minden egész m²-e után évi 100 Ft (27/2011.(XII.15.) rendelet).
- **Idegenforgalmi adó:** Az adó mértéke személyenként és vendégéjszakánként 250 Ft (19/2009 (XII. 03.) rendelet).

A fenti adónemek közül az iparüzési adó a legjelentősebb, 2014-ben a bevételek (5 147 108 eFt) 18,3%-át és a helyi adóbevételek 93,4%-át adta.

Az önkormányzat kiadásainak összegét és megoszlását – a feladatellátás költségei mellett – nagymértékben befolyásolja, hogy az adott évben sor kerül-e jelentősebb fejlesztés, beruházás

megvalósítására. 2014-ben a működésre fordított költségvetési források összege 2 714 816 ezer forint volt, míg a fejlesztési jellegű kiadások értékét a 2 768 564 ezer forintot.

16. ábra A helyi adóbevételek (millió Ft, 2010-2014)

Forrás: Nyírbátor Város Önkormányzata

Hatósági díjak megállapítása

A különböző közszolgáltatások hatósági díjainak megállapítása során egyre kevesebb hatáskörrel rendelkezik az önkormányzat. Lehetőségeihez mérten, a rendelkezésére álló eszközökkel a város az alábbi – a jövőben is fenntartandó – alapelveket kívánja alkalmazni:

- a lakosság teherbíró képességének figyelembevételével;
- bizonyos esetekben támogatás adása a legrászorultabb fogyasztók számára;
- a hatósági díjak minél nagyobb mértékben fedezzék a minőségi szolgáltatás költségeit, valamint a szükséges karbantartási és fejlesztési munkákat;
- különböző kiegészítő szolgáltatások biztosításával az érintett gazdasági társaságok számára lehetővé válik a kiegyensúlyozott pénzügyi működés;
- a közüzemi hálózatok területi bővítésében részt kell vállalni az érintett fogyasztóknak is.

Vagyongazdálkodás

A vagyongazdálkodás távlati célja az önkormányzat vagyonából származó jövedelmének növelése, és ezzel párhuzamosan a fejlesztési források megteremtése, gyarapítása. Ennek érdekében az alábbi alapelvek érvényesítése szükséges:

- El kell kerülni a vagyon további nagyarányú csökkenését **megakadályozva** ezáltal a **vagyonfelélést**.
- Az önkormányzati gazdasági programban szereplő vagyongazdálkodási alapelvnek megfelelően **a vagyonhasznosításból származó hozam nem fordítható a működési költségek fedezésére**, a hasznosítás bevételeit mérhető, jövedelmet termelő újabb befektetésekbe kell visszaforgatni („vagyonért vagyont” elv).
- A vagyonösszetétel javítására vonatkozó elv alapján az egyes vagyonelemek cseréjét úgy kell végrehajtani, hogy
  - szolgáltatási vagyon esetében a közszolgáltatás színvonalát javítsa, a közfeladat-ellátás feltételeit jobban biztosítsa;
  - üzleti hasznosítású vagyon esetében lehetőleg tartósan – több hozadékat – termeljen;
  - a fenti két csoport közötti átsorolás esetében mérlegelni kell, hogy az átsorolás az önkormányzat várospolitikai céljainak megfelelően;
  - minden vagyonelemnél törekedni kell a rossz hatékonyságú, nagy költségráfordítással üzemeltethető vagyonelemek hatékonyságának növelésére, amennyiben ez nem

lehetséges, megoldást jelenthet az értékesítés vagy a hatékonyabb vagyonelemekre történő csere.

Nyírbátor Város Önkormányzata számára több eszköz is rendelkezésre áll ahhoz, hogy meglévő ingatlanjainak állapotát és értékét javítsa:

- **„pótlás” jellegű beruházás** a funkció ellátására való alkalmasság biztosítására (pl. leromlott állagú középület vagy lakás felújítása az eredeti állapotának való visszaállítás céljával, rossz közmű és kátyús útfelület felújítása);
- **„fejlesztés” jellegű beruházás** az adott funkció magasabb minőségű ellátásához (pl. intézményi infrastruktúra-fejlesztés, lakások komfortfokozatának emelése, park növényzetének megújítása);
- **„funkcióbővítő fejlesztés”** az eredeti rendeltetéshez képest további funkcióknak való megfelelés biztosítására (pl. közintézménynek otthont adó épület utcai frontján üzlethelyiségek kialakítása);
- **„funkcióváltó fejlesztés”** az eredeti rendeltetéshez képest új funkcióra való alkalmasság megteremtése (pl. korábban oktatásra használt iskolaépület átalakítása ifjúsági szállássá).

A „fejlesztés” kategóriába soroljuk az olyan beruházásokat, amelyek arra irányulnak, hogy adott funkció alacsonyabb költséggel legyen ellátható azonos vagy magasabb szinten (pl. középületek vagy lakások energiatakarékossági célú felújítása), valamint ebbe a típusba tartozik az épületek akadálymentesítése is.

A forgalomképtelen vagy korlátozottan forgalomképes ingatlanok – funkciójuktól függően – lehetnek csak kiadásokat generálók (pl. óvodai épület), vagy egyszerre jelenthetnek fenntartási költségeket és hozhatnak bevételt is (Kulturális Központ, fürdő, múzeum).

A forgalomképes ingatlantípus folyamatos jövedelmet (pl. lakbér) generálhat az önkormányzat számára, vagy értékesítéséből származó bevételekkel (pl. építési telkek eladási ára) járulhat hozzá egyszeri alkalommal az önkormányzati költségvetéshez.

A felvázolt ingatlangazdálkodási alapelvek és irányvonalak alapján részletes stratégiai tervet kell készíteni, amely kiemelt figyelmet fordít az önkormányzat és a vagyongazdálkodás belső helyzetének elemzésére az erős és gyenge pontok szembeállításával. Az önkormányzat vagyoni helyzete, a normatív állami támogatások csökkenése és a helyi adók emelésének korlátai egyre inkább szükségessé teszik az önkormányzati vagyonnal való hatékony gazdálkodást, amely hosszú távon úgy lehet eredményes, ha az önkormányzatnak rendszeres jövedelmet biztosító vagyonelemei vannak. Emellett elengedhetetlen az ingatlanpiaci folyamatok, a kereslet és a kínálat, valamint az árak folyamatos nyomon követése és értékelése az önkormányzati ingatlanok, az értékesítés és a tulajdonszerzés szempontjából. Az alapvetően közcélokat szolgáló vagyongazdálkodás hatékonysága érdekében intenzív befektetés-ösztönző tevékenységet kell folytatni. Mindezek segítségével az önkormányzat meghatározza és rendszeresen felülvizsgálja a rövid, közép és hosszú távon értékesítendő, megtartandó, illetve fejlesztendő ingatlanok körét.

Gazdasági Program

Nyírbátor Város Önkormányzatának 5 évre szóló Gazdasági Programja az ITS tervezésével párhuzamosan zajlott a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a szerint, így egyértelműen biztosítható a két dokumentum közötti összhang és szinergia. A Gazdasági Program helyzetfeltárásának tartalma és célrendszere lényegében a megalapozó vizsgálat és az ITS rövid, lényegre törő változata.

1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Településfejlesztési politika

Az önkormányzat évek óta átgondoltan és integrált szemléletben hajtja végre településfejlesztési politikáját, amelynek alapelvei és feladatai az alábbiak:

- a város fejlesztési irányvonalainak kijelölése, ezek alapján érdekeinek érvényesítése az érintett szervezetekkel együttműködve;
- a város fenntartható működését és fejlesztését szolgáló demokratikus, kiszámítható testületi tevékenység;
- a város turisztikai adottságainak a lehető legnagyobb fokú kihasználása, a célirányos összefogás és együttműködés fokozása a szereplőkkel, az attrakciók és a programkínálat bővítésével;
- az önkormányzati közszolgáltatások színvonalas nyújtása, fejlesztése, az intézmények és a gazdasági társaságok, valamint a polgármesteri hivatal hatékony működtetésével;
- az önkormányzati vagyon jó gazdalkénti kezelése, hasznosítása, gyarapítása;
- a kommunális infrastruktúra állagának megóvása, hiányzó elemeinek (utak, kerékpárutak, közmű hálózat) megépítése;
- az önkormányzat kevés eszközével a foglalkoztatási lehetőségek bővítésének elősegítése, a városból elvándorlás mérséklése;
- a nehéz szociális helyzetben lévők célzott támogatása, a szociális gondoskodás fejlesztése;
- a pályázati lehetőségek kihasználása oly módon, hogy a létrehozandó létesítmények működtetése nem okozzon jelentős pénzügyi, és hosszú távon pótlólagos bevételeket vagy megtakarításokat eredményezzenek (pl. energiaracionalizálás, hatékonyságfejlesztés).

A településfejlesztés intézményrendszere

A városfejlesztés jelenleg is hatékonyan és szakmailag jól működő szervezeti rendszere a jövőben is alkalmas a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására. A szervezeti struktúra hármas tagolású:

- A **stratégiai menedzsmentet** a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.
- Az **operatív menedzsmentet** a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei (leginkább Városfejlesztési Iroda), valamint az érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.
- A **fenntartásban közreműködő** személyek a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez.

Nyírbátor tekintetében mindhárom szinten elegendő számú, megfelelő tudással, tapasztalattal és konstruktív, a fejlesztések iránt elkötelezett személyek találhatóak. A Hivatalban 2009-ben lezajlott szervezetfejlesztés eredményeként a feladatvégzés és a működés hatékonyságának tovább javult.

Nyírbátor Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a **képviselőtestület** feladata. A bizottságokat **véleményezési**,

kezdeményezési, javaslattételi, közreműködő és döntési jogosítványokkal ruházták fel, amelyek révén

- saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében,
- figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását,
- felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését,
- valamint ezen általános hatáskörök mellett speciális feladatokat is ellátnak a városfejlesztéshez kapcsolódóan, amelyek jelentősége az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása és megvalósítása szempontjából is kiemelkedő (pl. önkormányzati intézmények felújításának menetrendje, ingatlanhasznosítás, vállalkozási feltételek stb.).

A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is fontos szerepet játszik, hiszen jogszabályi felhatalmazás alapján koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.

A városfejlesztési programok **operatív megvalósítása** a **Városfejlesztési csoport** feladata. A csoport hatáskörébe számos olyan feladat tartozik, amelyek közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-hez, ezek közül csak azokat emeljük ki, amelyek egyértelműen és szorosan hozzájárulnak a fejlesztések megvalósításához:

- önkormányzati fejlesztési elképzelések kidolgozása,
- javaslattétel pályázati célok meghatározására, koncepciók kidolgozására,
- a pályázati lehetőségek felkutatásának, a pályázatok előkészítésének, benyújtásának, nyilvántartásának, megvalósításának és elszámolásának szervezése, koordinálása,
- önkormányzati intézmények felújítási tervei elkészítése,
- részvétel a közbeszerzési eljárások kiírásában és lebonyolításában,
- önkormányzati közreműködéssel és forrás felhasználásával megvalósuló beruházások kooperációján a megrendelő képviselője, a műszaki ellenőrrel a kapcsolat tartása, részvétel a beruházások lebonyolítási feladatainak ellátásában,
- kapcsolattartás a térségi, megyei, regionális szervekkel a pályázatok és fejlesztési feladatok szervezése, lebonyolítása érdekében
- koordinálja a rendezési tervek készítését, felülvizsgálatát és módosítását,
- a magánbefektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködési lehetőségek feltárása.

A Városfejlesztési Iroda mellett a többi önkormányzati részleg is közreműködik valamilyen formában a városfejlesztési tevékenységek megalapozásában vagy végrehajtásában, azaz közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-ben foglaltak megvalósításához:

- a Költségvetési csoport az önkormányzati gazdálkodás meghatározó erejeként ellátja az önkormányzati költségvetéssel kapcsolatos valamennyi feladatot, elkészíti a város költségvetésének, költségvetési koncepciójának tervezetét figyelemmel a képviselő-testület fejlesztési elképzeléseire,
- a Kabinet számos feladata mellett nagymértékben hozzájárul az integrált településfejlesztésben kiemelt szerepet játszó partnerség megszervezéséhez.
- a Vagyongazdálkodási csoport látja el a vagyongazdálkodás feladatait.

Nyírbátor tulajdonában **több** olyan szervezet van, amelyek tevékenysége valamilyen módon **kapcsolódik a városfejlesztéshez**:

- a Nyírbátori Városfejlesztő és Működtető Kft. jelenleg a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, valamint a Nyírbátori Inkubátorház és Szolgáltató Központ működtetéséért felelős, ingatlankezelés, hulladékgazdálkodás, távhő üzemeltetés, piac működtetés;
- a Nyírbátori Városüzemeltetési Kft. végzi a vagyon- és ingatlankezelési feladatokat, a közterületek tisztántartását és fenntartását, a szilárd hulladék kezelését, a közhasznú és közcélú foglalkoztatást, valamint egyéb városüzemeltetési feladatokat;
- a városmarketing eszköze a Bátor Újság és a Bátor TV, a városi honlap és facebook felület, amelyek nyomtatott és elektronikus sajtótermékein keresztül folyamatos tájékoztatást nyújt a helyi társadalomnak.

29. táblázat A városfejlesztés szervezeti rendszere

Menedzsment típusa	Városfejlesztésben résztvevő szervezetek	Feladatkörök, kompetenciák	
Stratégiai menedzsment	Képviselőtestület	a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása, befektetés-ösztönzés, szervezett és strukturált együttműködés a nagyobb magán befektetőkkel	PARTNERSEG lakosság, civil szervezetek, vállalkozások, szakhatóságok
	Bizottságok	véleményezési, kezdeményezési, javaslattevési, közreműködési és/vagy felügyeleti jogkör saját szakterületükön	
Operatív menedzsment	Városfejlesztési csoport	döntés-előkészítés, városfejlesztési programok operatív megvalósítása: <ul style="list-style-type: none"> ■ pályázati és befektetői források feltárása ■ projekt-generálás ■ projektmenedzsment ■ a fejlesztések pénzügyi egyensúlyának biztosítása (akcióterületi ingatlangazdálkodással) ■ tájékoztatás, nyilvánosság ■ városmarketing 	

A településfejlesztési beavatkozások megvalósítása során a projektmenedzsment-szervezet az önkormányzat bizottságaival és a képviselőtestülettel, a Polgármesteri Hivatal minden érintett csoportjával, a projektpartnerekkel, valamint a fenntartásban érdekelt szervezetekkel együtt részletesen meghatározza azokat a garanciális elemeket és szerződéses feltételeket, amelyek lehetővé teszik a városfejlesztési akciók pénzügyi egyensúlyának, megvalósíthatóságának és fenntarthatóságának folyamatos ellenőrzését.

1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

Az önkormányzat a munkahelyteremtés és -megőrzés, valamint az adóbevételek növelése és kiszámíthatósága érdekében számos közvetlen és közvetett eszközzel befolyásolja a jelenlegi és a potenciális gazdasági szereplők tevékenységét.

- **A beruházásokhoz és a vállalkozások hatékony működéséhez szükséges infrastruktúra biztosítása:**
  - ipari-gazdasági célú területek kijelölése és fejlesztése,
  - Ipari Park és Inkubátorház működtetése,
  - elérhetőség biztosítása.

■ **Megfelelő jogi szabályozás helyi szinten:**

- a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartás csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát;
- különösen fontos az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett;
- a befektetői folyamatot szükség esetén adó- és illetékkezdvezményekkel is ösztönözni, gyorsítani lehet.

■ **Hatékony és következetes városmarketing tevékenység:** jóllehet nehezen számszerűsíthető, a Nyírbátorról kialakult, kialakított arculat, illetve a városhoz kapcsolódó emocionális tényezők hatással vannak a befektetői döntéseiket meghozó üzletemberekre. Tudatos és jól felépített marketing-kommunikációs stratégia nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

■ **Partnerség:** az önkormányzat a hatékony együttműködés érdekében rendszeresen egyeztet a meghatározó gazdasági szereplőkkel, elvárásait és érdekeit igyekszik minél nagyobb mértékben figyelembe venni a településfejlesztési tevékenységek során (a Partnerségi Terv keretében azonosította azokat a szereplőket, amelyeket a gazdaságfejlesztési munkacsoport tevékenységébe és így az ITS kidolgozásába aktívan bevon).

1.10.4 Foglalkoztatáspolitikai

Nyírbátorban annak ellenére, hogy a város foglalkoztatási potenciálja jelentős, a munkanélküliség és az inaktivitás kiemelt problémát jelent. Az önkormányzat szerepe a foglalkoztatáspolitikában kettős:

- a közfoglalkoztatási programba bekapcsolódva jelentős számú munkanélkülinek tud értéktérmető tevékenységet és rendszeres munkajövedelmet biztosítani,
- koordinátorként és ösztönzőként kezdeményezhet helyi, térségi szintű együttműködést és programokat a munkaerő-piaci helyzet átfogó javításáért.

Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatásban mint aktív munkaerő-piaci eszközben rejlő lehetőségeket Nyírbátor intenzíven kihasználja. A közfoglalkoztatás végrehajtásának feladata megalakult a Nyírbátor Városüzemeltetési Nonprofit Kft. hatáskörébe tartozik. 2010 óta a közfoglalkoztatottak száma csaknem 70%-kal nőtt (479 főről 808 főre). 2014-ben a ráfordított összes költség meghaladta a 382 millió forintot. A Belügyminisztérium adatai szerint a közfoglalkoztatási mutató (a közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszámának aránya a munkavállaló korú népességhez viszonyítva) értéke 2014-ben 4% volt települési szinten, ami kedvezőbb a megyei (6,1%) és a járási (7,5%) adatoknál, de magasabb az országos átlagnál (2,6%).

A közfoglalkoztatás keretében elvégzendő feladatok többnyire a következők: parkfenntartási, köztisztasági feladatok, illegális személtlerakók felszámolása, zöldfelületek tisztántartása, parlagrafűirtás, erdőtelepítés, gondozás, játszóterek takarítása, belviz- és csapadékvíz-elvezető árkok tisztántartása, burkolt és burkolatlan árkok takarítása, a felszíni csatornák és szivárgók takarítása, iszapmentesítés, illetve a kitakarított szakaszok folyamatos karbantartása, járdalap gyártása és járdák felújítása/építése. A felsorolt tevékenységek nagy része fizikai jellegű,

különösebb szakképesítést nem igényel, így alkalmasak arra, hogy jelentős számban vonjanak be alacsonyabb iskolai végzettségűeket, de az önkormányzat a szakképesítéssel, magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőknek is kínál változatos feladatokat.

Az önkormányzat fontosnak tartja az integrált foglalkoztatási programok megvalósítását, amelyeknél a fő hangsúlyt az elsődleges munkaerő-piacra való bevezetésre kell helyezni – ez hosszú távon biztosíthatja az érintett családok helyzetének stabilitását. Ennek érdekében igyekszik megteremteni a szociális gazdaság működési feltételeit, továbbá javítani az együttműködést az integrált munkaerő-piaci és a szociális szolgáltató rendszer között.

A foglalkoztatottsági helyzet elemzését, a célok és feladatok összefoglalását tartalmazza a – gazdasági élet szereplőivel történt előkészítő munka lezárásaként – 2009-ben elfogadott Foglalkoztatási Paktum, amelynek célja

- megismerni és megismertetni a térség foglalkoztatási helyzetét, nehézségeit, a munkanélküliség okait,
- a térségi szereplők gazdasági és humánerőforrás-fejlesztési elképzeléseinek, céljainak összehangolása,
- a pénzügyi források, foglalkoztatási célok koordinálása,
- foglalkoztatást elősegítő programok megvalósítása.

A Foglalkoztatás Paktum létrehozása óta eltelt időszakban bekövetkező változások miatt a dokumentum átdolgozása időszerű.

1.10.5 Lakás és helyiséggazdálkodás

Az önkormányzati tulajdonú lakások és helyiségek hasznosítását a lakások és helyiségek¹⁴ bérletéről, valamint elidegenítésükre vonatkozó helyi szabályokról szóló 11/2006. (VII. 06) önkormányzati rendelet szabályozza. A lakások bérleti díja komfortfokozattól, a hőszigeteléstől és a felújítás mértékétől függően 106-457 Ft/m²/hó között változik, a szociális bérlakások esetében ennél lényegesen alacsonyabb (50-287 Ft/m²/hó).

A bérlakások száma az elmúlt időszakban kismértékben csökkent (2007-ben 192 db volt), minőségükön az önkormányzat folyamatosan próbál javítani.

30. táblázat Bérlakások megoszlása komfortfokozat és szobaszám alapján (2015)

Bérlakások száma komfortfokozat alapján		Bérlakások száma szobaszám alapján	
Összkomfortos	65	1 szobás	56
Komfortos	79	1,5 szobás	22
Félkomfortos	23	2 szobás	75
Szükséglakás	0	2,5 szobás	20
Komfort nélküli	21	3 szobás	15
Összesen	188	3-nál több szobás	0
- ebből szociális bérlakás	41	Összesen	188

Forrás: Nyírbátor Város Önkormányzata

A város vezetése helyi rendeletek megalkotásával és a szükséges források biztosításával megteremtette annak lehetőségét, hogy a lakosság sikeresen bekapcsolódhasson a Panelprogramba. Az elmúlt években több mint 1000 lakás energetikai felújítása valósult meg.

¹⁴ Az önkormányzat többek között üzlethelyiség, iroda és telephely funkciójú ingatlanokkal is rendelkezik.

1.10.6 Intézményfenntartás

Nyírbátor Város Önkormányzata több intézmény esetében (pl. Nyírbátori Óvoda, Bölcsőde, Városi Könyvtár) fenntartói jogokat gyakorol, ami azt jelenti, hogy ezeknél a szakmai feladatellátáshoz és az épületüzemeltetéshez kapcsolódó személyi juttatások, járulékok, dologi, felhalmozási és egyéb kiadások biztosítása az önkormányzat hatásköre. Az önkormányzat intézményei között szociális, köznevelési és közművelődési intézmények találhatóak, amelyek önállóan, illetve részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervek. Az intézményekben és a hivatalban foglalkoztatottak száma évek óta csökkenő tendenciát mutat, az összlétszám 2015-ben 207 fő.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, valamint a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény szerinti önkormányzati köznevelési intézmények 2013. január 1-től állami fenntartásba kerültek. Az érintett intézmények szakmai munkájának irányítása az állam feladata a KLIK-en keresztül, míg a működtetés feltételeit az önkormányzat biztosítja.

Annak érdekében, hogy az épületek üzemeltetése költséghatékony módon történjen, az önkormányzat ütemezetten és tervezetten elvégzi a szükséges felújításokat, illetve energetikai célú fejlesztéseket hajt végre. Az ehhez kapcsolódó felhalmozási jellegű kiadások összege évről évre változik. Az elmúlt években végrehajtott fejlesztések adatait a Mellékletek 64. táblázata tartalmazza.

1.10.7 Energiagazdálkodás

Az önkormányzat törekszik arra, hogy intézményeiben és a közterületeken hatékony energiafelhasználási módszereket alkalmazzon. Ennek érdekében

- 2002-ben megtörtént a közvilágítás korszerűsítése,
- az önkormányzat ütemezetten elvégzi az érintett épületek energetikai korszerűsítését (pl. nyílászárók cseréje, hőszigetelés, gépészeti rekonstrukció),
- hozzájárul a megújuló energiaforrások felhasználásához (pl. intézmények napelemmel történő ellátása, biomassza és geotermikus energia hasznosítása stb.) – 2015-ben 3 önkormányzati intézmény energiaellátását biztosították legalább részben megújuló forrásból.

A konkrét energetikai beruházások adatait a Mellékletek 64. táblázata tartalmazza.

1.11 Településüzemeltetési szolgáltatások

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól a helyi önkormányzatok által ellátandó településüzemeltetési feladatokat a következők szerint definiálja: köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása. Tágabb értelemben a településüzemeltetési feladatok körébe sorolhatjuk a helyi lakosság, vállalkozások, intézmények közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítását, valamint az élhető, fenntartható települési környezet megteremtéséhez és fenntartásához szükséges, az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokat is.

A fenti feladatok alapvetően a Nyírbátori Városüzemeltetési Nonprofit Kft. hatáskörébe tartoznak – a 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő cég az alábbi feladatokat látja el: vagytonkezelés, köztisztaság, ingatlankezelés, bérbeadás, közfoglalkoztatás, gőz- és melegvízellátás, lakossági szilárd hulladék szállítása, kezelése, belterületi utak fenntartása, parkfenntartás, gyepmesteri

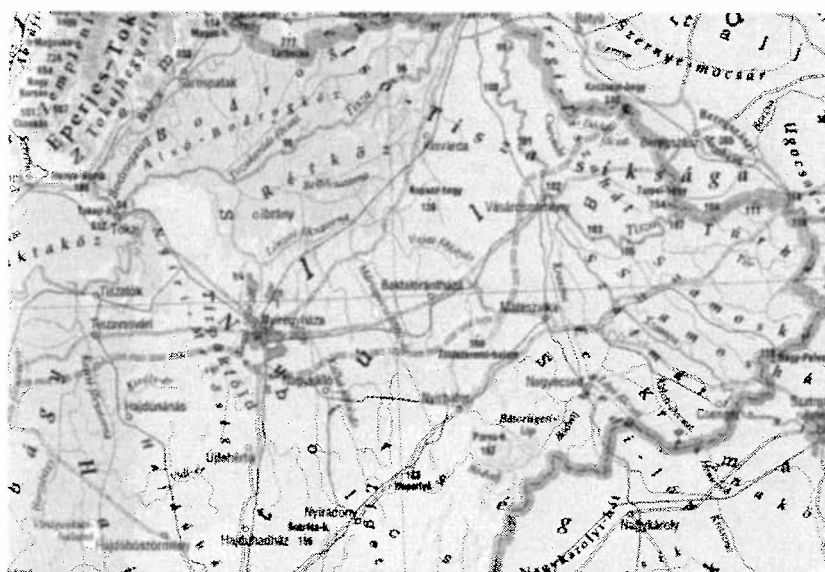
tevékenység, bel- és csapadékvízrendszer fenntartása. A temetkezési szolgáltatásokat a Baracsi Temetkezési Szolgáltató Kft. látja el. A közműszolgáltatók listáját az 1.16. fejezet tartalmazza.

1.12 Táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1 Természeti adottságok¹⁵

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megye délkeleti részén, a Debrecen–Nyíregyháza–Mátészalka háromszögben fekvő Nyírbátor a Nyírség déli részének központja.

9. térkép Részlet a Kárpát-térség hegy- és vízrajza térképből

Forrás: Nyír-Karta – Földrajzi világtatlasz, 15 oldal (Kossuth Nyomda Rt., 2001)

Domborzat és talaj	A Nyírbátor és térsége hazánk második legnagyobb futóhomok területén, a Nyírségben található. Nyírbátor 99,9 és 173 m közötti tszf-i magasságú, szélhordta homokkal fedett hordalék-kúpsíkság. A homok nagy része kötött, a deflációveszély alacsony. A talajok 82%-a homokon képződött: nagy területet fed a kovárányos barna erdőtalaj, a szerves anyagot csak nyomokban tartalmazó futóhomok talajok a terület 20%-át teszik ki, míg humuszos homoktalajok kisebb foltokban – főként mélyedésekben – találhatóak, összterületük 3%.
Éghajlat	Nyírbátor a mérsékelt meleg és a mérsékelt hűvös éghajlati típus határán helyezkedik el, amit a Kárpátok viszonylagos közelsége miatt hidegebb tél, hűvösebb nyár, több csapadék (575-600 mm), valamint kisebb napi és az évi hőmérsékleti ingadozás jellemez. Ettől függetlenül nyáron több napos szárazság és aszály is előfordulhat, főleg a jelentős párolgás miatt, amely nyáron a 80 mm-t is meghaladhatja. A szélviszonyok fontos szerepet játszottak és játszanak a felszínalakításban. A területen az északi-északkeleti irányú szelek az uralkodóak.
Vízrajz	Nyírbátor száraz, mérsékelt vízhiányos területen fekszik, a természetes felszíni vízfolyás és víztározók száma alacsony. Az időszakos vízfolyásokon nagyobb vízhozamokra általában csak tavasszal lehet számítani, az év nagyobb részében a vízállás alacsony. Vízinőségük III. osztályú. Nyírbátor vizuálisan és funkcionálisan is meghatározó állóvizei a Széna-réti és a Papok réti tó. Az időszakosan előforduló csapadékos évek fölös vizét több száz km-es csatornahálózat

¹⁵ További információkat a természeti adottságokról az 1.17 fejezet tartalmaz.

vezeti le, részben a Tiszához, részben a Krasznához és a Lónyai-főcsatornához. A belvízveszélyes területek kiterjedése összességében nem jelentős, ettől függetlenül a belvízelvezető hálózat karbantartására bel- és külterületen egyaránt figyelmet kell fordítani.

A talajvíz mélysége a város legnagyobb területén 2-4 m közötti, kémiai jellege főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A felszín alatti vizek minőségéről megállapítható, hogy a felszín közeli rétegek az egész térségben elszennyeződtek, emberi fogyasztásra alkalmatlanok. A rétegvizek esetében a természetes, geológiai eredetű anyagok mellett (vas, mangán) egyre több helyen megfigyelhető a felszínről érkező ammónium-szennyeződés. Az artézi kutak átlagos mélysége 100 m, az átlagos vízhozamok meghaladják a 200 l/p-et. Nyírbátorban a földfelszín alatt minősített 52°C-os gyógy- és termásvizet adó mélyfúrású kút van, amelyet a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő területén hasznosítanak.

Növényzet

A növényzet a Nyírség flórajárásba tartozik: a mélyebben fekvő területeken lápok, mocsarak, a magasabb buckatetőkön homok pusztagyeppek voltak megfigyelhetőek, de mellettük különböző fafajok (tölgy, nyír, kőris, szil) elterjedése is számottevő volt. A természetes növénytakaró kiterjedése a folyószabályozás, valamint az erdőgazdálkodási és mezőgazdasági hasznosítás miatt fokozatosan csökken, de a növényvilág így is viszonylag nagy biodiverzitást mutat. Az erdőszültség aránya megközelíti a 20%-ot, amely az erdők egykori területéhez képest alacsony, a biodiverzitás pedig csökkenő. A gyorsan fejlődő akácok egyik funkciója a szélerózió elleni hatékony védekezés. Az erdők kezelését a NYÍRERDŐ Zrt. Nyírbátori Erdészete végzi.

Állatvilág

A térség nagy kiterjedésű erdői évszázadokkal ezelőtt hatalmas vadállományt (szarvas, őz, róka, borz, siketfajd, császármadár) tartottak el. A táj állománya csökkent, de gazdagabb, mint az ország más területein, ami megalapozza a térség vadászturisztikai fejlődését.

1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1 Táj történet

Nyírbátor természetföldrajzi helyzete, a város és környezetének domborzata, az éghajlat, a környező talajok termőképessége, a felszíni vizek mennyisége alapvetően meghatározza a táj szerkezetét, a tájhasználat alakulását. Nyírbátor honfoglalás előtti területe a síkláppokkal, mocsarakkal, pusztagyeppekkel tarkított erdőssztyepp lehetett, amelynek uralkodó fafaja a tölgy volt. Ebből alakult ki egy kistalvas szerkezet, ahol a települések lakói az erdős-lápos-buckás területen rét és legelőgazdálkodást, kis parcellákon szántóföldi művelést folytattak. A tatárjárás alatt a település elnéptelenedhetett, fejlődése azt követően indult meg, miután a Báthori család birtokigazgatási központja és családi temetkezési helye lett. A XVI-XVII. század török világa alatt megkezdődött az erdőterületek csökkenése, melyek helyét szántók, gyümölcsösök, rétek, homoki legelők foglalták el. A XIX. század második felétől felgyorsult a természet átalakítása, amely nyomán kezdett kialakulni a táj ma ismert képe. Az 1950-es évektől a szárazságtűrő akác mellett egyre gyakoribbá vált a szintén tájidegen erdei és fekete fenyő, valamint a nemesnyár. Az erdők tarvágás utáni kituskózása és mélyszántása nyomán eltűnt az erdei aljnövényzet és az erdőssztyepp jellegű növényzet túlnyomó része.¹⁶

¹⁶ <http://www.hnp.hu/hu/szervezeti-egység/termeszetvedelem/oldal/foldtan-talajtan-tajortenet>

10. térkép Település és környékének térképe 1806-1869 között

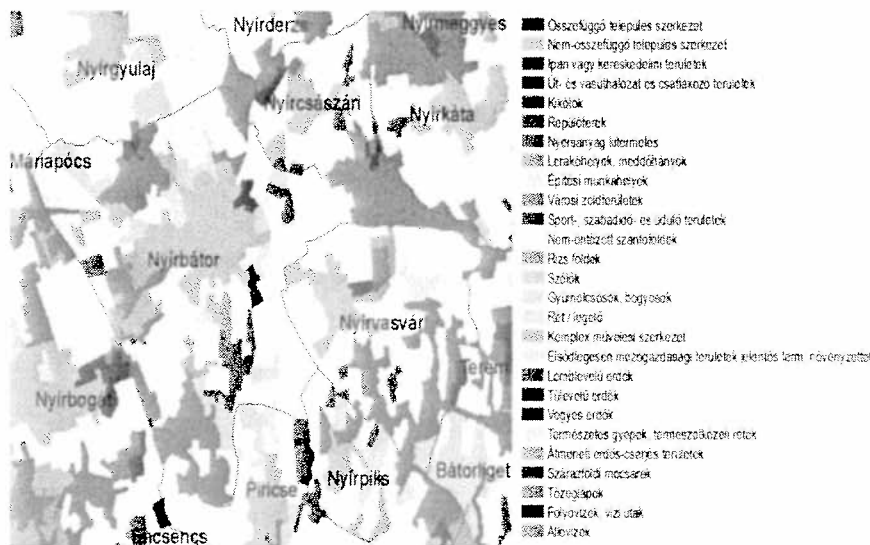

Forrás: Habsburg birodalom második katonai felmérésének térképe¹⁷

1.12.2.2 Tájhasználat

A város alapvetően mezőgazdasági művelés alatt álló területek által övezett környezetben helyezkedik el. A CORINE adatbázisa szerint Nyírbátor központi része ún. nem összefüggő településszerkezetet mutat. Északkeleti és délkeleti részén egyértelműen kirajzolódnak az ipari hasznosítású területek. Külterületének nagy részét nem öntözött szántóföldek, illetve lomblevelű erdők alkotják, de jelentős a komplex hasznosítású mezőgazdasági területek, a gyümölcsösök, a valamint a rét/legelő funkciójú területek kiterjedése is.

11. térkép Település és környékének tájhasználati térképe

Forrás: CORINE

¹⁷ <http://mapire.eu/hu/map/collection/secondsurvey/?zoom=6&lat=46.81258&lon=18.42373>

szükséges figyelembe venni a tervezett úthálózat szerkezet-átalakító, területhasználat-módosító hatásait, valamint a védett, védelemre tervezett természeti és természet közeli területek helyzetét, továbbá az egyéb környezeti hatásviselők várható állapotát a beavatkozást követően.

A különböző tájhasználati kategóriák között a funkcionális és tájökölógiai konfliktusok kevésbé jellemzőek, az ipari funkciójú területek többnyire megfelelő távolságban helyezkednek el a lakófunkciójú és idegenforgalmi területektől. Esztétikai konfliktusok tájképi szinten jelentkeznek elsősorban a város megközelítésekor (pl. a Gyulaji út felől), illetve vizuális környezetterhelést jelentenek a város területén található roncsolt területek (pl. bankudvar, polgármesteri hivatal mögötti terület, BUNGE Zrt. korábbi területe). Új tájhasználati konfliktusok kialakulása átgondolt területrendezési és építészeti szabályokkal megelőzhető.

1.13 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.13.1.1 Szerkezeti, kondicionáló szempontból lényeges, a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

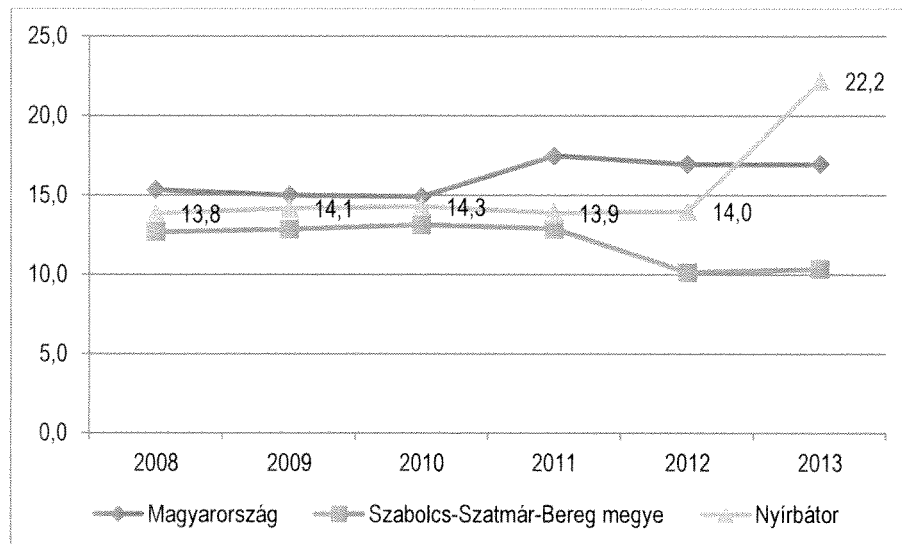
A város zöldfelületi rendszerét, a zöldfelületi rendszer kialakításának lehetőségét elsősorban a település természetföldrajzi adottságai és a város szerkezete befolyásolja. A zöldfelületi rendszer elemei az alábbi kategóriákba sorolhatók:

- **Korlátlan használatú zöldfelületek:** ezek a rendszer legfontosabb elemei, mivel kondicionáló, rekreáló és pszichikai hatásukat a város minden lakója élvezzi: belterületi erdők, közparkok és közterek, lakótelepi zöldfelületek, zöldsávok és fasorok. Ez utóbbiak a zöldfelületi rendszer fontos összekötő elemei. Az utak a városban általában egységesen fásítottak, növényzettel megfelelően ellátottak.
- **Korlátozott használatú zöldfelületek:** kondicionáló hatásukat az egész lakosság, egyéb (pl. rekreáló, pszichikai) hatásukat csak az érintett lakosság élvezi. Ide tartoznak többek között a temető, a fürdő, a szabadtéri sportpályák és az intézményi zöldfelületek. Minőségüket tekintve eltérések figyelhetők meg.
- **Közhasználat elől elzárt területek:** nagyságuk miatt a városi zöldfelületi rendszer fontos elemeit alkotják. Ilyenek például a kiskertek, falusi és kertvárosi beépítésű lakóterületek, valamint a gazdasági területek védelmi célú fásításai.

1.13.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

2013-ban Nyírbátor belterületén a közhasználatú zöldterületek (parkok, játszótérek, parkerdő, pihenőerdő és a védőerdők) 273 801 m² volt, ami a város teljes területének 0,4%-a. Az egy lakosra jutó zöldfelület nagysága 22,2 m², ami lényegesen meghaladja az országos és a megyei átlagot. Nyírbátorban jelenleg 4 játszótér áll a gyermekes családok rendelkezésére, ezek összterülete 11 498 m².

17. ábra Az egy lakosra jutó zöldterület nagysága (m², 2008-2014)

Forrás: KSH

A Helyi Építési Szabályzat pontosan meghatározza a zöldfelületek minőségével és arányával kapcsolatos elvárásokat a különböző térhasználati kategóriák esetében. A közparkok esetében biztosítani kell azok közvetlen megközelíthetőségét közútról, köztérről, kerekesszéssel és gyermekkocsival. Elhelyezhető rajta pihenést és testedzést szolgáló építmény (sétaút, pihenőhely, tornapálya, gyermekjátszóter stb.), vendéglátó épület vagy a terület fenntartásához szükséges épület – figyelembe véve a beépíthetőség 2%-os korlátját.

Az elmúlt időszakban a Hit és Egészség projekt keretében a Várostartó sétány keretében hoztak létre 500 m²-nyi új minőségi zöldfelületet, továbbá a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő területén is kialakítottak korlátozott használatú zöldterületet. A városrehabilitációs projekt keretében újult meg a belváros egy részének növényállománya: mintegy 70 fát ültettek, emellett kb. 900 m²-en sövényesítés és talajtakarás történt, évelő növényeket 150 m²-re telepítettek és 4845 m² új vagy megújult gyepterületet alakítottak ki.

A külterületi zöldfelületek meghatározó eleme a Gyulaji úti erdő, amely közel helyezkedik el a fürdőhöz, és kiváló adottságokkal rendelkezik közösségi rekreációs és aktív turisztikai célú hasznosításra, fejlesztése esetén új idegenforgalmi attrakcióvá válhat.

1.13.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái

A fentiek alapján a város zöldfelületi ellátottságának mennyiségi mutatói tehát kedvezőek, azonban a területi eloszlás és a minőség szempontjából a belterület zöldfelületi rendszere jelenleg nem megfelelő. A közterek és parkok előfordulása elsősorban a belvárosi területeken jellemző, más városrészekben alacsony a közösségi és szabadidős sport tevékenységekre alkalmas zöldfelületek aránya. A közparkok növényállománya vegyes, általában felújításra szorul, a virágos területek aránya viszonylag alacsony, a város utcafásítottsága jelenleg nem kielégítő, és hiányosságok jelentkeznek a védőfásítás szempontjából is. A zöldterületek kapcsolatai esetlegesek, tudatos rendszerré szervezésük még megoldandó feladatként jelentkezik. A városban található kihasználatlan területek, épületek megfelelő rehabilitációja az állagmegóvácson és a funkcióváltáson túl jó alapot nyújt ezek a zöldfelületi rendszer fejlesztésére is. A lakófunkcióval rendelkező területeken nem áll rendelkezésre jelenleg olyan terület, ahol zöldfelület, közösségi tér kialakítására lenne lehetőség.

1.14 Az épített környezet vizsgálata

Az épített környezet vizsgálata fejezet olyan tartalmi részletezettséggel kerül kidolgozásra, amely a célrendszer és a stratégia megalapozásához szükséges. Részletesebb elemzésre a településrendezési terv felülvizsgálata, módosítása során fog sor kerülni. Ez indokolja a kormányrendelet szerinti 1.14.1.2¹⁸, 1.14.2.1, 1.14.2.2, 1.14.4, 1.14.5.1, 1.14.5.2, 1.14.5.3, 1.14.5.4 alfejezetek elhagyását, illetve egyes alfejezetek tömörségét.

1.14.1 A területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1 Településszerkezet történeti kialakulása, a településszerkezet vizsgálata és helyi sajátosságok vizsgálata¹⁹

A város első írásos említését 1279-ben találjuk, már ekkor itt éltek a Báthoriak ősei. A család és a település sorsa közel 330 éven át összefonódott. A sárkánycímeres Báthoriak alatt a mezőváros évszázadokon keresztül virágzó település, igazgatási, gazdasági, kereskedelmi és rövid időre politikai központ volt.

A várost a Nyírség homokdombjai veszik körbe, a dombok között mély fekvésű területekkel, iszapos, agyagos homoktalajokkal. A mély fekvésű területek tavai megőrizték az egykori mocsárvilág emlékét. A nyírvízből kiemelkedő homokháton települtek meg az első szállások, itt vezettek a fontosabb települések közötti és országos kereskedelmi utak. Három városképző elem köré szerveződött a település:

- az utak metszéspontjában kialakult vásártér (a jelenlegi Szabadság tér),
- a XIV. századi Báthori-kastély és templom (urasági, hatalmi, igazgatási központ),
- a Papok-réti tó mellett a korabeli minorita templom és rendház (vallási központ).

Két elem, a Báthori kastély valamint a minorita templom és rendház jól elkülönült a középkori, árumegállítási és vásárok tartásának jogával rendelkező mezőváros térszerkezetében, a piactér szervesen beépült a városi szövetbe. A város mai szerkezete megtartotta középkori eredetét. A várost elsősorban déli, délnyugati, majd a vasút XIX. századi kiépítését követően északi irányába terjeszkedett.

A városközpont és az onnan kifutó gyakran változó szélességű utcák szabálytalan vonalvezetésűek, az utak találkozásánál kitölcséresednek, a terepszint változásaival, enyhén dombos alakulataival változatos utcaképet eredményeznek.

Második, illetve harmadik generációs fejlődést képviselnek a vasút környéki iparterületek, a vasúton túl a Császári és a Derzsi út között kialakított Ipari Park és a déli városrész iparterületei.

Megállapítható, hogy a város arculatát a részben urbanizálódó, részben agrártáj, a gondozott belső környezet és a perifériák közötti ellentét, a városképben egyszerre jelen lévő mezővárosi térszerkezet, kisvárosi utcák épületgyűjtései, műemlékek, valamint az újabb kor többszintes beépítései és az ipartelepítés épületei határozzák meg. A városkép nem egységes, de alapvetően esztétikus és városias jellegű, a városszerkezet pedig kiegyensúlyozott, illetve kisebb beavatkozásokkal azzá tehető.

¹⁸ A termőföld vizsgálatát az 1.9.2.1 fejezet tartalmazza.

¹⁹ Felhasznált anyag: IVS

1.14.1.2 Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Nyírbátor beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területei a településrendezési terv alapján a következők:

Beépítésre szánt területek:

- lakóterület (kisvárosias lakóterület, kertvárosias lakóterület, falusias lakóterület),
- vegyes terület (településközponti vegyes terület),
- gazdasági terület (kereskedelmi szolgáltató terület, egyéb iparterület),
- különleges terület (nagyterjedésű kereskedelmi célú területek, vásártér, városi idegenforgalmi és szabadidő centrum, egészségügyi központ, sport és rekreációs területek, nagyterjedésű közmű területek, temető területek, hulladékkezelők területei, különleges közlekedési területek).

Beépítésre nem szánt területek:

- közlekedési területek (kötőpályás közlekedési területek, közutak),
- zöldterületek (közpark),
- erdőterület (védőerdő, turisztikai erdő, gazdasági erdő),
- mezőgazdasági területek (kertes mezőgazdasági terület, általános mezőgazdasági terület, korlátozott használatú mezőgazdasági terület),
- vízgazdálkodási terület.

1.14.1.3 Funkció vizsgálata

31. táblázat A település intézményi ellátottságának bemutatása

Funkció	Alfunkció	Intézmények, szolgáltatások megnevezése	Darabszám
Humán funkciók	bölcsőde, óvoda	Nyírbátori Óvoda, Bölcsőde	1
	alapfokú, középfokú iskola és szakoktatás	Báthory István Katolikus Gimnázium és Szakközépiskola Nyírbátori Bethlen Gábor Középiskola, Szakképző Iskola és Kollégium Nyírbátori Éltés Mátyás Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Gyermekotthon és Kollégium Nyírbátori Magyar-Angol Kéttannyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Nyírbátori Református Általános Iskola	5
	egészségügyi ellátás	járóbeteg szakellátó központi orvosi ügyelet védőnői szolgálat házi orvosi ellátás fogorvosi ellátás	5
	szociális szakosított ellátás	tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó szociális intézmény	1
	szociális és gyermekjóléti szolgáltatások	Szociális Központ (az összes kötelező alapellátással)	1
Közösségi funkciók	könyvtár	Városi Könyvtár	1
	színház, mozi	Kulturális Központ	1
	múzeum	Báthory István Múzeum	1

Funkció	Alfunkció	Intézmények, szolgáltatások megnevezése	Darabszám
	szabadidőpark	sportpálya	1
	uszoda, strand	Sárkány Wellness és Gyógyfürdő	1
Igazgatási funkciók	rendőrség	Nyírbátori Rendőrkapitányság	1
	tűzoltóság	Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság	1
	okmányiroda	Nyírbátori Járási Hivatal Okmányirodája	1
	önkormányzati hivatal	Nyírbátor Város Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala	1
	kormányablak		1
Közlekedési funkciók	autóbusz állomás		1
	vasútállomás		1
	benzinkút		2
	repülőtér		-
Gazdasági funkciók	ipartelep	Ipari Park és egyéb területek	2
	piac		1
	penzügyi szolgáltatók és bankok		3
	szálláshely		3
	vendéglátó egység		3

Forrás: Nyírbátor Város Önkormányzata

1.14.1.4 Alulhasznosított barnamezős területek

Alulhasznosított barnamezős területként a BUNGE Zrt. egykori területe, illetve a korábbi dohánybevéltő, ami jellegzetes, de jelenleg kihasználatlan ipari emlék épületeivel a városképbe is illeszkedő fejlesztési terület lehet (pl. kulturális hasznosítás). Az itt található, használaton kívüli iparvágány, amely a MÁV tulajdonát képezi, nehezíti a terület barnamezős rehabilitációját.

Szintén alulhasznosítottak a belváros egyes területei (bankudvar, illetve a városháza mögötti terület), amelyek kiváló lehetőséget adnak a funkcióváltásra, új funkciók betelepítésére, illetve a városközpont szerkezeti, építészeti és településképi megújítására.

1.14.1.5 Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott területek)

Konfliktussal terhelt területként Nyírbátor szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei azonosíthatók, amelyek részletes bemutatása a 3.3.2 fejezetben található.

1.14.2 A telekstruktúra és az építmények vizsgálata

A telekstruktúra áttekintő vizsgálatát a 3.3.1 fejezet városrészi elemzései tartalmazzák. Az önkormányzat részletes kataszteri felmérést és térképet készítettett a tulajdonában álló bel- és külterületi ingatlanokról (Mellékletek 29. és 30. térkép) – az ITS keretében tervezett fejlesztéseket az önkormányzat alapvetően saját ingatlanjain kívánja megvalósítani.

1.14.3 Önkormányzati tulajdonkataszter

Nyírbátor Város önkormányzata rendelkezik tulajdonkataszterrel. A tulajdonkataszter 2014.12.31 állapotot tükröz. A tulajdonkataszterben az önkormányzat tulajdonában lévő földrészek, valamint az egyéb önálló ingatlanok is nyilván vannak tartva. Az önkormányzatnak 1024 névjegyzékbe vett tulajdona van, amelyből 286 db földrészlet (ami 170 ha); 738 db pedig önálló egyéb ingatlan.

1.14.4 Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A város épületállományát és a környezetet tartalmazó részletes térkép az ITS készítését megalapozó vizsgálati munkarészben nem kerül kidolgozásra. Annak elkészítése településrendezési eszközök megalapozása során történik.

1.14.5 Az építmények vizsgálata

A településfejlesztési koncepcióhoz és az ITS-hez kapcsolódó vizsgálat eredményeit a 3.3.1 fejezet városrészi elemzései tartalmazzák. Ennél részletesebb vizsgálat a településrendezési eszközök megalkotása vagy módosítása során szükséges.

1.14.6 Az épített környezet értékei

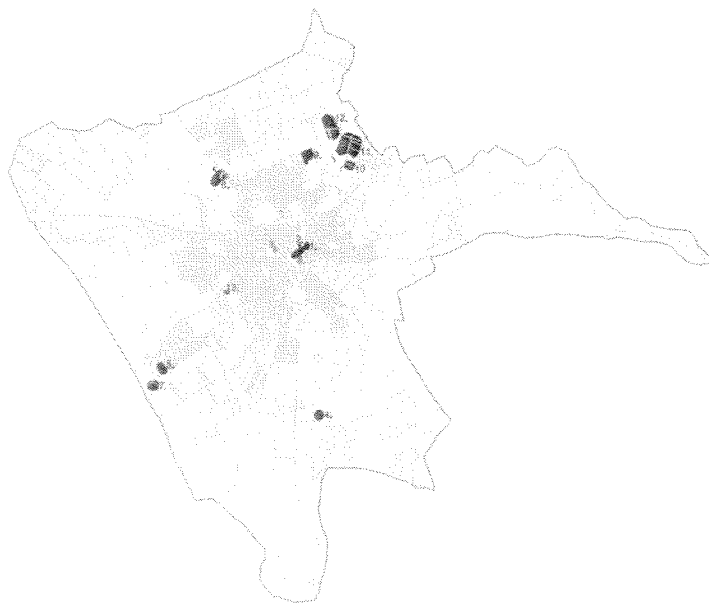
1.14.6.1 Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A településszerkezet történeti kialakulását és a településmag bemutatását az 1.14.1.1 és a 3.3.1.1 fejezetek tartalmazzák.

1.14.6.2 Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Az elvégzett régészeti kutatások alapján a város különböző fokozatú régészeti védettségű területekkel rendelkezik. A régészeti lelőhelyek egy része belterületen, műemléki környezetben található. Nyírbátor nyilvántartott régészeti lelőhelyei:

13. térkép Régészeti lelőhelyek

Forrás: Nyírbátor Város Településrendezési Terve, Szabályozási Terve és Helyi Építési Szabályzata

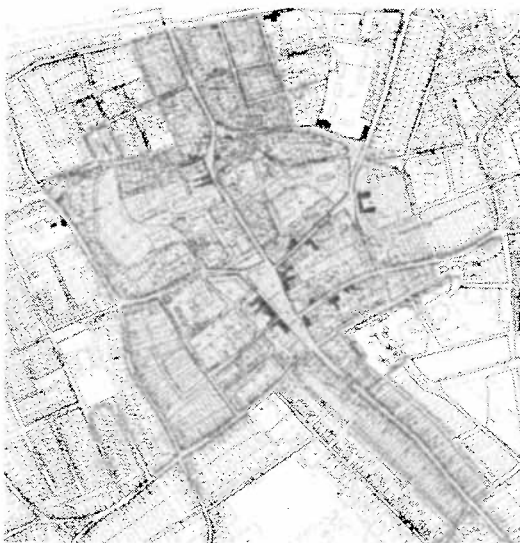
1. Báthori várkastély
2. Református templom
3. Katolikus templom és minorita rendház
4. Piricsei földvár
5. földvár
6. Ófehértói út

7. Kőolajtárolótól délkeletre
8. Báthori utca
9. Lőtér (feltárva) (081/3 hrsz.)
10. Ipari park Derzsi út mente I. (0119/12, 0119/23. hrsz.)
11. Ipari park Derzsi út mente II. (0119/13, 0119/14, 0119/15, 0119/16, 0119/17 hrsz.)
12. Borbély kúti tábla (0115/7, 0115/8, 0115/9 hrsz.)
13. Debreceni út
14. Azonosítatlan Vincellér hát
15. Azonosítatlan Nyírbátor határa
16. Azonosítatlan Liget
17. Azonosítatlan Nyírbátori Bátorliget
18. Azonosítatlan Lucsik Ferenc tanyája
19. Azonosítatlan Nyírbátor határa

1.14.6.3 Védett épített környezet, a helyi egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A Településrendezési Terv az országosan védett műemlékek környezetében műemléki környezet kialakítását irányozza elő, valamint helyi védelemre is tesz javaslatot.

14. térkép Helyi értékvédelmi terület

Forrás: Nyírbátor Város Településrendezési Terve, Szabályozási Terve és Helyi Építési Szabályzata

32. táblázat Műemlékek és műemléki környezetbe tartozó területek

Országos műemléki védettség alatt álló épületek	A műemléki környezetbe tartozó telkek helyrajzi számai
<ul style="list-style-type: none"> ☒ Római Katolikus (volt minorita) templom: 1939/1-2 hrsz. ☒ Báthori István Múzeum: 1940 hrsz. 	1683, 1791-1795, 1799/2, 1800, 1801, 1807-1810/1 /2, 1875, 1876, 1878-1880, 1897-1907, 1911-1915, 1916/2 /5, 1917/1 /2, 1918/1, 1926, 1927/1 /2, 1928, 1930, 1939/1 /2, 1940, 1940/3 /4 /5 /6 /7, 1941/1 /2, 1942/1 /2, 1943/1/2, 1944/1 /2
<ul style="list-style-type: none"> ☒ Református templom: 2031/1 hrsz ☒ Fa harangtorony: 2031/1 hrsz ☒ Báthori várkastély: 2451/1 hrsz 	2012/2, 2017-2040/1 /2, 2047, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2058, 2059, 2062, 2063, 2066, 2067, 2068, 2069/1 /2, 2226-2231, 2234, 2448-2455, 2503, 2504, 2505/2 /3 /4 /6, 2506-2513, 2546-2548

1.14.6.4 Világörökség és világörökségi várományos terület

Nyírbátorban nem található világörökség, ill. világörökségi várományos terület.

1.14.6.5 Műemlék, műemléki együttes²⁰

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek az országos műemléki védetség alatt álló épületek.

Református templom és fa harangtorony

1484-1511 között épült a Szent György templom, a mai református templom. Családi kápolnának és temetkezési helynek szánta az építető, Báthori István erdélyi vajda. Közép-Európa egyik legjelentősebb késő gótikus teremtemploma. Mellette áll az ország legnagyobb erdélyi építészeti hatást felmutató fa harangtornya. Az 1640-ben épült négy fiatornyos harangtoronyban az eredeti – Eperjesen készített – harang szól. Az 1995-ben elkészült hangverseny-orgonája a Tiszántúl egyik zeneileg legtöbbet nyújtó orgonái közé tartozik. A műemlék templomok közelében Báthori István, Tinódi Lantos Sebestyén, Kodály Zoltán, Liszt Ferenc és Bethlen Gábor szobrai fogadják a látogatókat. A templom teljes körű felújítását 2011-ben fejezték be.

Római katolikus (volt minorita) templom

A római katolikus templom építését a Báthori István által vezetett törökök elleni kenyérmezei csata után kezdték el valószínűleg a csata zsákmányából. Az egyhajós, hosszú szentélyű, teremtemplom, a hazai gótika egyszerű, nagyszabású alkotása volt. 1587-ben egy támadás következtében a templomot feldúlták és felgyújtották, és csak 1717-ben egy minorita szerzetes vezetésével kezdtek hozzá a helyreállításához. Később barokk boltozatot és elliptikus előcsarnokot alakítottak ki. Az oltárokat is a 18. században alkották meg. A magasba szökkenő falakat háromosztású, karcsú támpillérek tagolják. Közöttük sorakozik az óriási, csúcsíves ablakok rendje. A merészen felfelé törő ablakok sodrát a kettős osztósudarak csak fokozzák. A záródásokat változatos rajzú, halhólyag alakú és karéjos körácsok ékesítik. A benyomás mozgalmasságát emeli a ferenceseknél szokásos hosszú szentély némi visszaugrása és sokszögű záródása. A sokszög déli oldalán lévő ablakot valószínűleg a barokk főoltár felállításakor falazták be. A szentély záródásához észak felől simul a vastos, négyszögletű torony. Nehéz tömbjét az aránylag kis méretű, jegyszerű kőkeretes, szögletes ablakok alig lazítják fel. Csak a legfelső emelet enyhén csúcsíves ablakai nagyobbak, ezáltal mindegy uralkodnak a torony hasábján. A nagyméretű, erősen kiegészített téglából emelt falak magas színvonalú építéstechnikáról tanúskodnak. A nyíláskeretek, a remekszép ablakkörácsok és a támpillérek vízvetői viszont kőből készültek. Ezért a falakat eredetileg is vakolták, így a nemesen faragott kőrészletek még nagyobb hangsúlyt kaptak. A teljesen zárt északi és az erősen fellazított déli fal között átmenetet alkot a nyugati homlokzat egyetlen, széles, csúcsíves ablakával. Alatta nyílt az 1974-ben felfedezett díszes gótikus nyugati bejárat. A belül csúcsíves, kívül meredek számárhátívű, gazdagon tagolt ajtó tengelyét fenn a falhoz simuló keresztvirág hangsúlyozza. A kapuzatot kétoldalt ugyancsak a falhoz simuló egy-egy fiatorony keretezi. Ezt az eredeti bejáratot a XVIII. század közepe táján a homlokzat elé épített, ovális alaprajzú, dél felé eredetileg nyitott, szép barokk előcsarnok emelésekor súlyosan megrongálta a nyílásba helyezett kisebb, egyszerű barokk keret. Az új építmény a régi kapuzatot teljesen eltüntette. Az 1978-ban helyreállított gótikus kapuzat a barokk előcsarnok bizonyos módosításával ismét láthatóvá lett. Az eredeti belsőből csak a hajót a szentélytől elválasztó finoman tagolt, csúcsos diadalív maradt meg.

Báthori István Múzeum

A XVIII. században épült egykori minorita kolostor épületében lévő Báthori István Múzeum 1957 óta számos érdekességet tartogat a látogatóknak. Vonzereje elsősorban régészeti, történeti, néprajzi, fegyvertörténeti, képző- és iparművészeti gyűjteményeiben rejlik. A szerzetesi cellasorból kialakított térben kapott helyet többek között a helytörténeti kiállítás. A középkori Magyarország egyik meghatározó, az ország vezetésében kiemelkedő szerepet betöltő Báthoriakhoz kapcsolódó tárgyi emlékek közül egyedül itt látható ritkaságszámba menő, évszámmal is ellátott Báthori család vörösmárvány sárkányos címerköve, valamint a XVI-XVII.

²⁰ A műemlékek leírása a város, illetve az érintett műemlékek fenntartóinak honlapjáról származik.

század folyamán a fejedelmek által veretett arany- és ezüstpénzek. Az európai reneszánsz reprezentáns művészeti emlékei közül itt csodálható meg az egyik legszebb alkotás, az 1511-ben Firenzében készült templomi ülőpad (stallum) kisebbik padsora, amely eredetileg a Báthoriak Szent György nevét viselő templomában állt. Az épület újjáépítése 1733-ban indult meg, de lassan haladt. A legutóbbi helyreállításra az 1990-es évek utolsó felében került sor: a kolostor épülete teljesen új tetőszerkezetet és héjazatot kapott, amelyet teljes körű homlokzati helyreállítás követett (új lábazata veronai mészkőből készült).

Báthori Várkastély

A Báthori család udvarházat építtetett a településen a XIV-XV. században. Írásos emlékekben először 1433-ban említik Báthori nemesi telkeit, mégpedig a Krisztus teste nevű kápolna közelében, azon a környéken, ahol később az ásátások feltárták az 1500 körül újjáépített várkastély maradványait. István vajda ezt bővítette ki (esetleg jelentősebb mértékben átépítette) a XV. század végén. Először 1549-ben tesznek említést a várkastélyról, mely ekkor még jelentős szereppel bírt, de a XVIII. századra már erősen romos állapotba került. Még ekkor is volt azonban használható része, amiből magtárt hoztak létre. Az ásátások során a gimnázium udvarában dongaboltozatos, nagy helyiségekkel rendelkező téglapalota falaira bukkantak. Itt találták meg a kisebb részben gótikus, nagyobb részben reneszánsz ajtó- és ablakkeret-töredékeket, a bábos korlát- és a mázas kályhacsempe-maradványokat. Habár a többemeletes magtárépületet átalakították a XVIII. században, az mégis sokkal régebbinek hat. Bizonyítja ezt a dongaboltozatos, hevederekkel megerősített pincéje, az emeleten található méteres vastagságú falak. Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal 1985-ben műemlékké nyilvánította az épületet, így a rendkívül rossz műszaki állapotban lévő északi palota az ország egyik legjelentősebb késő-gótikus emléke lett. A Báthori Várkastélyt 2006-ban újjáépítették.

1.14.6.6 Műemlékvédelem sajátos tárgyai

Történeti kert, temető és temetkezési emlékhely a településen nem található.

1.14.6.7 Műemléki terület

Műemléki területként a műemlékek környezete azonosítható, amelyet az alábbi térképek, illetve az 1.14.6.3 fejezet mutatnak be.

15. térkép Műemléki környezet

Forrás: Nyírbátor Város Településrendezési Terve, Szabályozási Terve és Helyi Építési Szabályzata

1.14.6.8 Nemzeti emlékhely

Nyírbátorban nem található nemzeti emlékhely.

1.14.6.9 Helyi védelem

Összesen 27 épület áll helyi védelem alatt, köztük a Bíróság, a Polgármesteri Hivatal, továbbá számos egyéb közintézmény és lakóház:

- Kakukk étterem, Szabadság tér 20., hrsz: 2526
- Régi bank épülete, Szabadság tér 22., hrsz: 2527/1
- Munkaügyi Központ, Kossuth u. 14., hrsz: 1966/2
- Régi bútorbolt épülete, Szabadság tér 4., hrsz: 8/3, 7/2, 2/23
- Régi zeneiskola épülete, Szentvér u. 1., hrsz: 2686
- Báthori István Általános Iskola, Édesanyák u. 7., hrsz: 2506
- Lakóház, Damjanich u. 1., hrsz: 1860
- Lakóház, Damjanich u. 3., hrsz: 1861
- Lakóház, Váradi u. 1., hrsz: 1989/1
- Hotel Hódi, Báthori u. 11., hrsz: 2517
- Lakóház, Szentvér u. 6., hrsz: 2530/1
- Lakóház, Báthori u. 6., hrsz: 2017
- Városi Bíróság, Báthori u. 4., hrsz: 2016
- Lakóház, Szentvér u. 9., hrsz: 2682
- Lakóház, Szentvér u. 11., hrsz: 2681
- Lakóház, Kossuth u. 28., hrsz: 1955
- Lakóház, Kossuth u. 30., hrsz: 1954
- Lakóház, Kossuth u. 33., hrsz: 1992
- Alkotóház, Szentvér u. 7., hrsz: 2683
- Dohánygyári épület 2 db, Madách u. 32., hrsz: 1224/12
- Lakóház és rendelő, Ady E. u. 11., hrsz: 2116
- Malom üzem iroda épület, Bajcsy Zs. u. 102., hrsz: 573
- Lakóház, Vasvári P. u. 4., hrsz: 2109
- Egyéb épület, Ady E. u. 19., hrsz: 2205
- Polgármesteri Hivatal, Szabadság tér 7., hrsz: 26
- Régi" Nagyvendéglő", Szabadság tér 6., hrsz: 26
- Görög katolikus templom, Bajcsy Zs. E. utca, hrsz: 1887

1.14.7 Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az épített környezet problémái közül kiemelendők a következők:

- Egyes helyeken – különösen a városközpontban – roncsolt, illetve alulhasznosított területek találhatóak, amelyek alkalmas helyszínt kínálnak funkcióváltásra vagy új funkciók betelepítésére (1.14.1.4 fejezet).
- A városkép nem teljesen egységes, de alapvetően esztétikus és városias jellegű, a városszerkezet pedig kiegyensúlyozott, illetve kisebb beavatkozásokkal azzá tehető.
- Nagy kiterjedésű szegregált területek találhatóak a turisztikai övezethez viszonylag közel. Az 1.14.1.5 pontban meghatározott területeken az épületek nagy részének állapota igen rossz, mivel magas a munkanélküliek, illetve az alacsony jövedelmű keresők száma.

- Az ipari területek helyenként lakófunkciójú területek szomszédságában kerülnek el.

1.15 Közlekedés

1.15.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

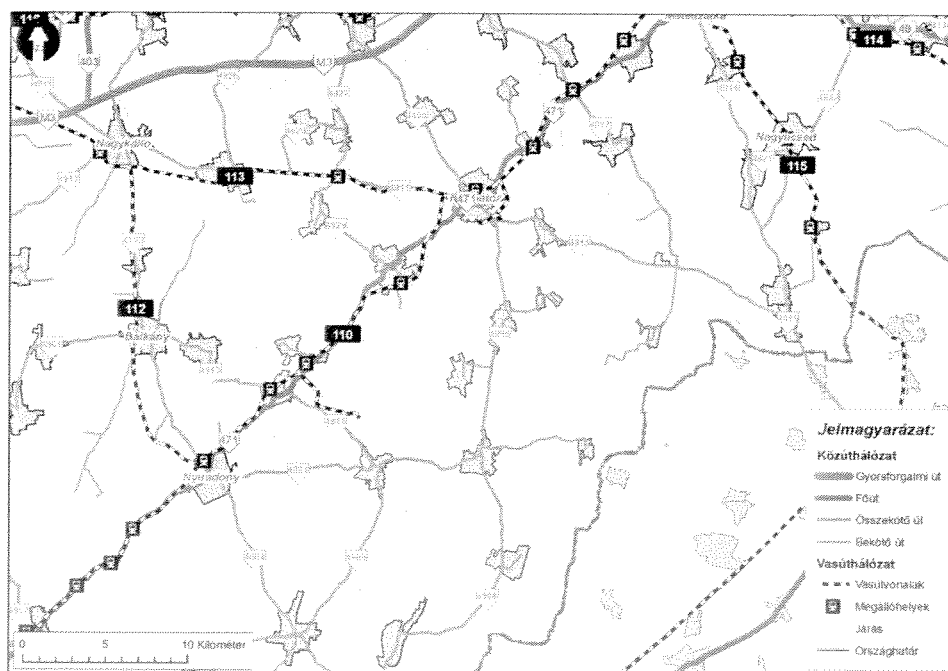
Külső kapcsolatok,
országos hálózat

Nyírbátor Szabolcs-Szatmár-Bereg megye déli részén helyezkedik el, a megyeszékhelytől, Nyíregyházától mintegy 35 km-re délkeletre. A város viszonylag közel fekszik a magyar-román és a magyar-ukrán határátelőkhoz, különösen a Nagykároly irányába tartó közlekedési kapcsolat rejt magában fejlődési potenciálokat – a pontos adatokat az alábbi táblázat mutatja.

33. táblázat Határátelők távolsága Nyírbátortól

Út	Határátelő	Távolság
4. sz. elsőrendű főút	Záhony-Chop (UA)	80 km
41. sz. főút	Beregsurány-Luzhanka (UA)	60 km
49. sz. másodrendű főút	Csengersima-Petea (RO)	60 km
4915. összekötő út	Vállaj-Urziceni (RO)	25 km

16. térkép Nyírbátor környezetének országos jelentőségű főútjai és vasúthálózata

Ingázás

Nyírbátor fontos közlekedési csomópont és ingázási céltelepülés, amit a 2011-es népszámlálás adatai is alátámasztanak. A bejárók száma több, mint négyszerese az eljárókének. A bejárók elsősorban a közeli településekről járnak Nyírbátorba, míg az eljárók fő célpontja Nyíregyháza és Debrecen (további részleteket az ingázásról az 1.1.3. fejezet tartalmaz).

34. táblázat A közlekedők volumene és mód szerinti megoszlása (fő/nap, 2001 és 2011)

Megnevezés	Összesen	Összesen	Személy- gépkocsival	Tömeg- közlekedéssel	Kerékpárral (Gyalog)
	2001*	2011			
Helyi közlekedő	3 474	5 922	1 725	285	995 (2 917)
Bejáró	1 439	4 284	1 954	2 292	38
Nyírbogát	..	410	206	201	3
Nyírvasvári	..	376	156	202	18
Nyirgyulaj	..	317	131	179	7
Nyírcsászári	..	252	126	119	7
Piricse	..	249	105	141	3
Eljáró	504	962	318	631	0
Nyíregyháza	..	261	78	180	0
Debrecen	..	131	22	102	0
Mátészalka	..	88	36	52	0
Bíri	..	82	0	82	0
Nagykálló	..	43	7	36	0

Forrás: KSH, *2001-ben csak foglalkoztatott, települési szintű adatok nem elérhetők

A helyben közlekedők közel fele gyalog, majdnem harmaduk személygépkocsival, míg a fennmaradó részük zömmel kerékpárral jár, a közösségi közlekedés szerepe elhanyagolható. A bejárók kb. 50%-50%, míg az eljárók kb. 30%-70% arányban személygépkocsival, illetve távolsági busszal jutnak el végcéljukra, a vasút szerepe marginális.

1.15.2 Közúti közlekedés

Városkörnyéki
közúthálózat

A közúthálózati szempontból alközponti szerepű városon halad át a megye egyik fontos főútja, a Debrecen-Mátészalkával összekötő 471. sz. másodrendű főút. A várostól északra, a 471. sz. főúttal párhuzamosan fut az M3 autópálya, amelyre az 4105. j. összekötő úton a település csomóponttal csatlakozik, amely a városközpontból északnyugati irányban 12 km-re érhető el.

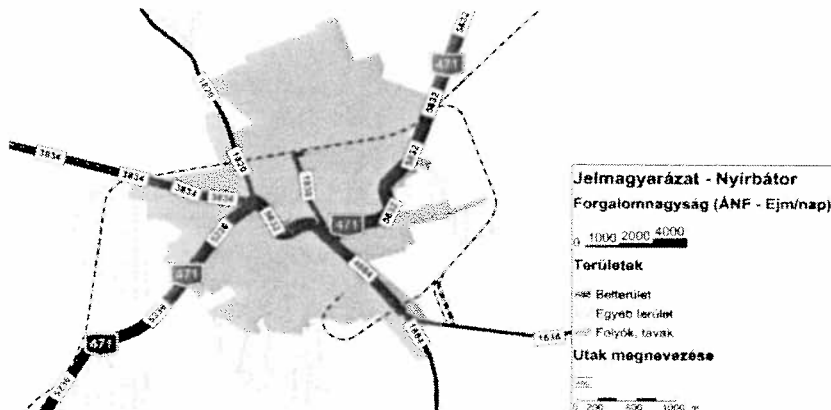
A város elérhetőségét a fentiekén kívül az alábbi összekötő utak biztosítják:

- északnyugati irányban (Pócsi út) a 4911. j. út (Nyíregyháza – Nyírbátor),
- északi irányban (Gyulaji utca) a 4105. j. út (Kisvárdá – Nyírbátor),
- délnyugati irányban (Árpád út) a 4915. j. út (Nyírbátor – Vállaj),
- ebből déli irányban kiágazva pedig a 4906. j. út (Nyírbátor – Nyírbrány).

Forgalmi terhelés

A várost érintő országos közúthálózati elemek forgalmi terhelését az alábbi ábra mutatja. Legnagyobb forgalom egyrészt a Debrecen és Mátészalka között kapcsolatot teremtő, jelentős tranzitforgalmat bonyolító 471. sz. főút, másrészt a 4911. j. út és a 4915. j. út esetében tapasztalható. Az M3 autópályával kapcsolatot teremtő 4105. j. út forgalma viszonylag alacsony.

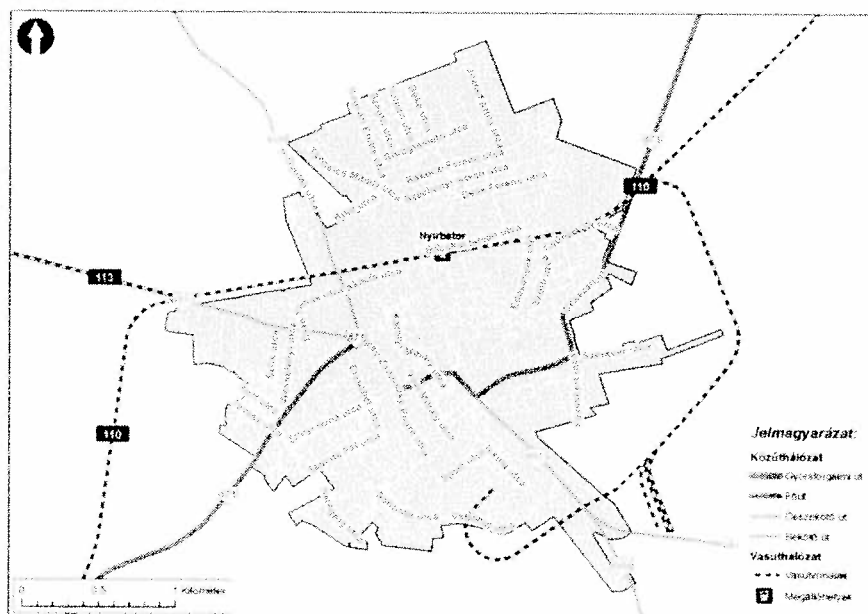
17. térkép Nyírbátor főbb útjainak forgalmi terhelése

Városi közúthálózat

A városi közúthálózat centrális szerkezetű. Legfontosabb, és ezzel együtt legforgalmasabb úthálózati elemei a 471. sz. főút városi szakasza (Debreceni u. – Bajcsy-Zsilinszky u. – Zrínyi u. – Szabadság tér – Szentvér u. – Császári u.), a 4911. j. út városi szakasza (Pócsi u.) valamint a 4915. j. út városi szakasza (Árpád u.). Az említett utak mentén találhatóak a legfontosabb oktatási és közintézmények, továbbá a jelentősebb üzemek nagy része. Ezek közül mindegyik 2x1 sávossal kialakítású, egyes csomópontokban 2 sávossal kialakítással, illetve helyenként parkolószávokkal. 2x2 sávossal kialakítás egyedül a Szabadság téren található. A településrészek közötti kapcsolatot is főként ezek az utak biztosítják, amelyek csomópontja a városközpontban található.

18. térkép Nyírbátor közút- és vasúthálózata

A vasútállomást a Széchenyi utcával összekötő Kossuth Lajos u., illetve az Ady Endre u. Kossuth Lajos u. és vasútállomás közötti szakasza 49326. j. út néven az országos közúthálózat része. Szintén országos közút a 4105. j. út (Gyulaji út), amely a település északi részével, a fürdővel és a kempinggel teremt kapcsolatot, továbbá a 4906. j. út rövid belterületi szakasza.

Forgalomszabályozás	<p>Közúti szempontból a város minden része jól megközelíthető, nincsenek feltáratlan városi területek. A település belterületén 50,3 km önkormányzati fenntartású út található, ebből 41 km szilárd burkolatú, a belterületi kiépítettség 82%. A város közel 85 belterületi utcájából 13 nem rendelkezik szilárd burkolattal – ez különösen az északi városrészt érinti.</p>
	<p>A város területén nem található jelzőlámpás csomópont, a fontosabb közutak csomópontjában két körforgalmi csomópont helyezkedik el:</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Debreceni u. – Tesco hipermarket ■ Debreceni u. – Bajcsy-Zsilinszky u. – Damjanich u. – Gyulaji u. – Pócsi u.
	<p>A további városi csomópontok jelzőtáblás forgalomszabályozásúak.</p>
Közúti-vasúti kereszteszések	<p>A település belterületén 4 darab szintbeni vasúti kereszteszések található a 110. és 113. sz. vasútvonalak közös szakaszával, ezek közül a fontosabb, belterületi kereszteszések a következők:</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ■ fénySOROMPÓVAL biztosított szintbeni kereszteszést alakítottak ki a Pócsi és a Gyulaji úton, ■ sorompóval és fénySOROMPÓVAL biztosított szintbeni kereszteszések van az Édesanyák útján és a Császári utcában.
	<p>A vasútállomás nyugati oldalán, a Bocskai utcát és az Ady Endre utcát a vasút felett áthaladó gyalogos felüljáró köti össze.</p>
Motorizáció és balesetek	<p>Nyírbátorban a kerékpáros közlekedés nagyon elterjedt, ez azonban nem okoz jelentős eltérést az ország hasonló fejlettségi szintű városaihoz képest a motorizációban. 2013-ban a személygépkocsi állomány 3 577 db, a motorkerékpár állomány 149 db, az autóbussz állomány pedig 38 db volt (további részleteket az 1.7.1.6 fejezet tartalmaz). 2011 és 2013 között a közúti balesetek többsége a városon átmenő állami utak, elsősorban a 471. sz. főút mentén történt. Emellett különösen veszélyeztetett a déli városrész, elsősorban a Hunyadi utca környéke. Az északi városrészben elsősorban a nagyobb üzemek közelében történtek balesetek. Meg kell említeni a vasútállomáshoz vezető utat, ahol halálos baleset is történt 2013-ban.</p>
	<p>19. térkép Balesetek Nyírbátorban és környékén 2011 és 2013 között, súlyosság szerint</p>
	 <p>The map shows the road network of Nyírbátor and its surroundings. It is overlaid with symbols representing traffic accidents from 2011 to 2013. A legend in the bottom right corner identifies the symbols: a red square for 'piros halálos' (fatal), a yellow diamond for 'sárga súlyos' (serious), and a green circle for 'zöld könnyű' (minor). The symbols are distributed across the road network, with a notable concentration along the 471. sz. főút (main road) and near the industrial park area.</p>
Teherforgalom és áruszállítás	<p>A város legjelentősebb iparterületei az északkeleten a 471. sz. főút mentén elhelyezkedő ipari park (Serioplast, Coloplast üzemek), a délen, a 4115. és 4106. j. utak elágazásánál elhelyezkedő.</p>

elsősorban feldolgozóipari egységeknek helyet adó terület, illetve a vasútállomás közelében a Tánácsics utcában elhelyezkedő Unilever üzem. A 471. sz. főút jelentős tranzit teherforgalmán kívül ezek a létesítmények bonyolítják a város teherforgalmának döntő részét. Az üzemek egy része rendelkezik iparvágány kapcsolattal, de ezek döntő többsége üzemen kívül van, így az általuk generált áruforgalom a közutakat terheli.

A belvárosban nincs az egész területre vonatkozó egységes teherforgalmi korlátozás, és az egyes utcákra vonatkozó vonali korlátozások is különbözőek. A tehergépjárművek részére a behajtás a célforgalom kivételével nem megengedett.

A városi közúti közlekedés problémái a következők:

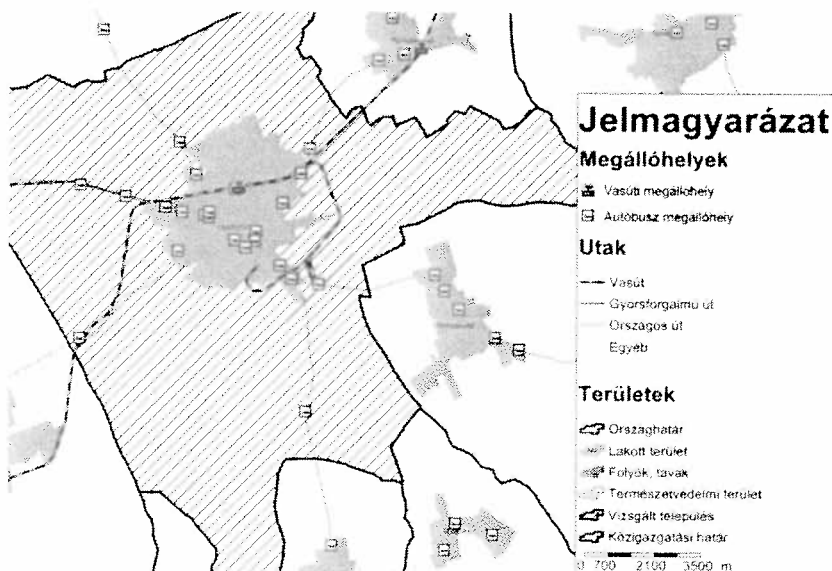
- Jelentős tranzitforgalom Nyíregyháza, Debrecen, Mátészalka és az M3 autópálya irányába, ami megterheli a belterületi, különösen a városközponti úthálózatot.
- A Fáy u. – Hunyadi u. – Árpád u. kereszteződés a 471. sz. főút elsőbbsége miatt gyakran válik zsúfolttá, ennek következtében a város észak-déli közlekedése csúcsidőben nehézkes.
- Az egyes településrészek közvetlen közlekedési kapcsolatát biztosító gyűjtő- és kiszolgálóút hálózat hiányos.
- Az Ady Endre úti tér felújításra szorul, a téren a közlekedés a rosszul elhelyezett autóbussz indítóállások miatt nem biztonságos.
- Gyalogos rendszer és a kerékpárút-hálózat hiányosságai miatt nagy a baleseti kockázat (további részletek az 1.15.4 fejezetben).
- Részben megoldatlan a parkolás a városközpontban, illetve a vasút- és buszállomás környékén (a parkolás részleteit az 1.15.5 fejezet mutatja be).

Legfontosabb problémák

1.15.3 Közösségi közlekedés

A település legfontosabb autóbussz és vasúti megállóhelyeit, az autóbussz állomás és a vasútállomás elhelyezkedését az alábbi ábra mutatja.

20. térkép Nyírbátor legfontosabb autóbussz és vasúti megállóhelyei

Forrás: NKS országos modell

1.15.3.1 Autóbuszos közösségi közlekedés

Autóbuszos infrastruktúra

A nyírbátori autóbusz állomás az Ady Endre és a Martinovics utca sarkán helyezkedik el. Jóllehet a vasútállomás is itt található, az intermodalitás feltételei nem biztosítottak. Az állomás környezetében vegyesen találhatók intézményi, kereskedelmi és lakó funkciójú épületek, és a területen a közúti forgalom is áthalad. Az autóbusz állomás aszfaltozott területét peronok és autóbusz tárolóterület foglalja el (utóbbi a nyugati oldalon, zárt területen). Az utasváró szerepét betöltő és Volán üzemi funkciókat is magában foglaló állomásépület a tér nyugati oldalán helyezkedik el, az épület elfogadható állapotú. Az állomás területén 2 peron található, az Ady Endre u. két oldalán. Az állások száma összesen 9. Ezen felül a város forgalmasabb megállóhelyein is rendelkezésre áll fedett utasváró létesítmény. Az utastájékoztatás a megállóhelyeken hagyományos táblás rendszerű.

Helyközi és távolsági autóbusz közlekedés

A várost érintő helyközi autóbusz szolgáltatást túlnyomó többségben a Szabolcs Volán Zrt. látja el, a közszolgáltatói szerződésben foglalt feltételekkel. A Szabolcs Volán Zrt. az Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zártkörűen működő Részvénytársaság (ÉMKK Zrt.) egyik alapítója.

A város rendelkezik közvetlen járatokkal mind a megyeszékhely Nyíregyháza (napi 21 induló járat, menetidő 00:54 – 01:04 között), mind a regionális központ Debrecen (napi 4 induló járat, menetidő 01:20 – 01:29 között) felé. A hálózati lefedettség néhány összekötő út kivételével lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető. Nyírbátor központja, az Ipari Park, a közszolgáltatási intézmények, a vasútállomás és a fürdő is közvetlenül megközelíthető a környező kisebb településekről. A 21 helyközi megállóhely többsége a 471. sz. főút, illetve a 4911. j. összekötő út belterületi szakaszán, valamint a város főútjain helyezkedik el, jól lefedve ezzel a települést.

A helyközi megállóknak jellemzően legalább óránként áthalad helyközi busz, a forgalmasabb helyeken (pl. Szentvér u.) kb. 70-75 járat áll meg egy munkanapon, de a kisebb megállóknak is 15-20 db. Az autóbusz állomáson, egy átlagos munkanapon kb. 75 járat indul vagy halad át. Nyírbátorban a legforgalmasabb megállóhely a Debreceni elágazás, amelyet egy átlagos munkanapon kb. 110 járat érint.

Helyi autóbusz közlekedés

A helyi közösségi közlekedési szolgáltatást 2006 júniusa óta a Szaki-Tours Kft. szerződés alapján látja el. Hálózata nem érinti az összes városrészt, de mind az Ipari Park, mind a fontosabb közintézmények elérhetőségét biztosítja. A menetrendben összesen egy helyi viszonylat szerepel, amely csak munkanapokon, reggel és délután egy-egy alkalommal közlekedik, és elsősorban az Ipari Park dolgozóit szolgálja ki. Az Ipari Park területén a közösségi közlekedéshez kapcsolódó infrastruktúra kapacitása nem megfelelő, műszakváltások idején túlszűfolttság jellemző, megfelelő váróhelyiségek nem állnak rendelkezésre.

1.15.3.2 Vasúti közlekedés

A települést érintő vasútvonalak, hálózati kapcsolatok

Nyírbátor a térségi jelentőségű, 69,3 km hosszú, az országos törzshálózati pályák részét képező 110-es számú, Debrecen (Apafa) – Mátészalka vasútvonalon fekszik, amely Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben délnyugat-északkeleti irányban haladva tárja fel a településeket. A vonal egyvágányú, dízel vontatású, 210 kN tengelyterhelésre és 80 km/h sebességre engedélyezett.

A vasútállomáshoz csatlakozik a 113-as számú, Nyíregyháza – Nagykálló – Nyírbátor/Mátészalka – Fehérgyarmat – Zajta 80,4 km hosszú vasútvonal is.²¹ Az egyvágányú, dízel vontatású vonal műszaki állapota rossz, Nyíregyháza – Kállósemjén, valamint Mátészalka – Zajta között 170 kN,

²¹ A Nyíregyháza – Nyírbátor és Fehérgyarmat – Zajta szakasza az egyéb vasúti pályahálózat, míg a Mátészalka – Fehérgyarmat szakasz a regionális pályahálózat része.

Kállósemjén és Nyírbátor között 140 kN tengelyterhelésű, Nyíregyháza – Nagykálló között 60 km/h, onnan 50 km/h engedélyezett sebességű. A vonal Szabolcs-Szatmár-Bereg megye székhelyétől indulva keleti, északkeleti irányban tárja fel a megyét, kapcsolatot biztosítva a megyeszékhellyel.

Vasúti szolgáltatás	A vonalon alapvetően ütemes közlekedési rend van érvényben, melynek alapját a 120 percenként Debrecen és Mátészalka között közlekedő, mindenhol megálló személyvonatok jelentik. Az alapütemen felül a csúcsidőszakokban további személyvonatok közlekednek. Naponta egy pár IC vonat közlekedik Budapest – Debrecen – Mátészalka között, amely csak Nyírbátor és Nyíradony állomásokon áll meg. Az IC vonat a Nyírbátor – Debrecen távot 65 perc alatt teszi meg, míg Budapestre több mint 4 óra alatt ér. A személyvonatok Debrecenig 73-76, Mátészalkáig 24-25 perc alatt érnek el, a szolgáltatás elfogadható színvonalú.
Vasútállomás	A négy fő és több mellékvágánnyal rendelkező szolgálati hely városon belüli elhelyezkedése viszonylag jó, a központtól kb. 900 m-re fekszik. Megközelíteni a 49326. j. állomáshoz vezető úton (Kossuth Lajos u.) lehet, amelynek burkolata helyenként töredezett. A helyi áruforgalom részére két rakodó- és egy rakodó-csonkavágány szolgál, amelyek mellett burkolt rakterület, oldalrakodó és vasúti járműmérleg található. A vágányhálózathoz több iparvágány is csatlakozik. A személyvonati vágányok között 3 db, 162/249 m hosszú, sk+15 cm magas, alacsony- és keskenyperon található, amely az alapvető utasigényeket sem elégíti ki. A peronokat a felvételi épület felől szintben lehet megközelíteni, az akadálymentesség nem biztosított. A jó állapotú felvételi épület az állomás déli oldalán található. 10 db kijelölt parkolóhely áll az autóval érkezők rendelkezésére, kerékpártároló nincs, az autóbusz állomás az épület előtt található.

1.15.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés

1.15.4.1 Kerékpáros közlekedés

A városban a mezővárosi hagyományok és a kerékpározás szempontjából kedvező síkvidéki terepadottságoknak köszönhetően számottevő kerékpáros forgalom tapasztalható. A városközpontban található forgalomvonzó létesítményeket, illetve az ipari parkot és egyéb ipari területeket is sokan kerékpárral közelítik meg.

A településen összesen 2381 m kerékpárút található. A Vár utcától az Édesanyák útjának mentén, majd tovább a József Attila u. és a Rákóczi Ferenc u. mellett az ipartelepig, majd a Derzsi út mentén a Diehl Aircabin Hungary Kft. üzeméig jó elválasztású elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút vezet. Problémaként merül fel ugyanakkor a járdák teljes vagy részleges hiánya az érintett szakaszokon, így a gyalogosforgalom és a kerékpáros forgalom elválasztása nem tud megvalósulni, amely korszerűtlen megoldás.

A hálózat hiányosságai miatt a kerékpáros közlekedés egy része a közúti infrastruktúra igénybevételével történik, ami fokozott balesetveszélyt jelent. Problémát jelent a kerékpározás a város főútjain, elsősorban a 471. sz. főút belferületi szakaszán a nagy gépjárműforgalom és sok esetben a parkoló járművek miatt. A csomópontok kialakítása általában lehetővé teszi a kerékpáros kanyarodásokat, bár több helyen nehezítik azt többsávos felállók. A vasút elvágó hatása főleg az északi városrészek esetében jelentős.

A környező települések csak a közúthálózaton érhetőek el, de folyamatban van a Nyírbátor – Nyírmeggyes külterületi kerékpárút építése a 471. sz. főút mellett, amely a tervek szerint 2015-ben elkészül, valamint a Nyírbátor – Nyírbogát kerékpárút létesítése is. A település városközponti részén a szerkezeti terve nem jelöl kerékpárutakat.²²

²² A Nyírbátori Kistérség Felzárkóztatási Fejlesztési Programja foglalkozik a bel- és külterületi kerékpárút-hálózat fejlesztésének fontosságával, a szomszédos településekkel való kapcsolat biztosítása céljából. A

Bár a kerékpáros célpontok többsége ellátott kerékpártárolókkal, ezek zömmel korlátozott befogadóképességű, korszerűtlen támaszok, amelyek csak az első kereket rögzítik. Nyírbátor jelenlegi formájában csak korlátozottan tekinthető kerékpárosbarát településnek, de a folyamatban lévő és a tervezett fejlesztések nagy mértékben változtatni fognak ezen az állapoton.

1.15.4.2 Gyalogos közlekedés

Infrastruktúra

Nyírbátorban a járdahálózat kiépítettsége magas, a belterületi járdák hossza kb. 44 km, a lakott területek utcáinak nagy része rendelkezik szilárd burkolattal és legalább egyoldali járdával. Ugyanakkor a belvárosi, folyamatosan fejlődő területek és a külsőbb városrészek kiépítettség szempontjából eltérőek, utóbbiakon a járdák kiépítettsége és színvonala (műszaki jellemzői, állapota, vagy éppen megléte) vegyes képet mutat.

A gyalogos közlekedés számára a vasútvonal keresztezése akadályképző elem, elsősorban az északi városrészek megközelítését nehezíti. Az átkelési lehetőségek formája változatos, labirintkorlát kialakítása nem minden kereszteződésnél történt meg. A vasútállomás nyugati oldalán, a Bocskai utcát és az Ady Endre utcát a vasút felett áthaladó gyalogos felüljáró köti össze.

Járdaszigetek kialakítása nem jellemző, elsősorban a belvárosban gyalogátkelőhelyek segítik a közlekedést. A belváros területén gyalogos terek vannak kialakítva a Szabadság téren, illetve az Ifjúság útján a református templom mellett. A belváros területén csak gyalogos illetve kerékpáros forgalom számára kijelölt sétányok kerültek kialakításra a Károlyi utca és az Édesanyák útja között.

Igények, forgalmi jellemzők

A jelentősebb, gyalogosforgalmat vonzó utcák, létesítmények a következők:

- Szabadság tér (Polgármesteri Hivatal és környéke),
- piac és környéke (áruházak),
- Báthori István u. (üzletek, bíróság),
- Szentvér u. (üzletek),
- Árpád u.

A legjelentősebb városi sűrűsödési hely a városközpontban, a Szabadság tér közelében helyezkedik el, itt található polgármesteri hivatal, a piac, az üzletek, a szabadidős és kulturális létesítmények többsége, valamint az iskolák egy része, amelyek komoly gyalogosvonzó létesítmények. Egy kisebb, de jelentős sűrűsödési hely található Báthori István u. – Édesanyák útja csomópont környékén, ahol elsősorban iskolák találhatóak, de itt van a református templom, illetve a turisztikai szempontból fontos Báthori várkastély is. A városközponttól távolabb helyezkedik el a az autóbusz állomás, a vasútállomás, a gyógyfürdő, továbbá egyéb intézmények, kereskedelmi létesítmények, ipari üzemek, amelyek lokálisan nagyobb gyalogosforgalmat vonzanak.

1.15.5 Parkolás

Nyírbátorban a parkolás szabályait összefoglaló, hatályos rendelet Nyírbátor Városi Önkormányzat 10/2010. (II.11.) határozata parkolási koncepció elfogadásáról. Ennek értelmében a közterületi parkolók díj fizetése nélkül vehetők igénybe.

---

dokumentum kitér arra, hogy a kistérségen keresztül halad az országos kerékpárút törzshálózat részét képező Budapest - Eger - Tiszafüred - Hortobágy - Hajdúszoboszló - Debrecen - Nyírbátor - Csengersima - Tiszabecs vonal, amely komoly lehetőségeket rejt magában elsősorban turisztikai szempontból.

A városban található gépjárművek számának növekedése a parkolási problémák fokozódását vetíti előre. Főleg a városközpontban, ahol a forgalomvonzó létesítmények koncentráltan helyezkednek el, alakulhat ki időszakos kapacitáshiány.

Emellett egyes nagyobb forgalmat vonzó létesítmények (közintézmények, piac, nagyobb foglalkoztatók) környezetében ugyancsak problémát okozhat a gépkocsik elhelyezése.

A gépkocsik elhelyezése a városközpontban az alábbi helyeken lehetséges:

- a Szabadság tér déli oldalán (burkolt parkoló kb. 15 személygépjármű részére),
- a Szabadság téren, az utak mellett parkolósávban,
- a Szabadság tér északi oldalán, a Bartók Béla utcában (burkolt parkoló kb. 50 személygépjármű részére),
- a Szentvér u., a Báthori István u. és Zrínyi u. belvárosi szakaszának mentén, parkolósávban,
- Radnóti Miklós u. (burkolt parkoló kb. 10 személygépjármű részére, valamint a Penny Market áruház nagy befogadóképességű burkolt parkolója),
- Eduárd u. – Váci Mihály u. sarka (Spar áruház nagy befogadóképességű burkolt parkolója),
- Polgármesteri hivatal mellett (burkolt parkoló kb. 50 személygépjármű részére),
- Eduárd u. – Kenyérmező u. sarkán, a Polgármesteri hivattal szemben (burkolt parkoló kb. 10, és burkolatlan kb. 30-40 személygépjármű részére),
- Hunyadi u. (Coop áruház előtt),
- Kenyérmező u. (Hunyadi u. sarok közelében).

A vasútállomáson, illetve a mellette elhelyezkedő autóbusz állomáson a felvételi épület közvetlen környezetében kb. 10 személygépkocsi elhelyezésére van lehetőség, ezen kívül a parkolás csak a környező utcák egy részében lehetséges. A korlátozott lehetőségek miatt a parkolás megoldatlan, fejlesztésre szorul. A központtól kicsit távolabb, a Tesco hipermarket, a Báthori várkastély, illetve a gyógyfürdő mellett nagy befogadóképességű parkolók állnak rendelkezésére.

A város parkolási koncepciója szerint szükséges

- a Szabadság téren a parkolási idő korlátozása,
- a Hunyadi, Bajcsy-Zsilinszky, Damjanich, Madách, Vár, Császári, Füveskert és Fáy utcák által határolt területen a parkolók számának növelése,
- a parkolók megváltásának rendjét szabályozni a szűkös kapacitások miatt.

1.16 Közművek állapota és energiahatékonyság

1.16.1 Víz-közművek

Nyírségvíz Zrt.

Nyírbátor területén a 81 településen szolgáltató NYÍRSÉGVÍZ Zrt. végzi a vízellátási és csatornázási feladatokat.

1.16.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó, ipari, tűzoltó, öntözővíz és termálvíz hasznosítás)

Ivóvíz, vízbázis

A 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet értelmében az ivó-vízminőségű, az ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló igénybe vett, vagy távlati hasznosítást szolgáló közcélú vízbázisok esetén, ahol a védőidomnak van felszíni metszete, akkor védőidomot, védőövezetet kell kijelölni. Minden más esetben a védőidom, védőterület kijelölhető. A Nyírbátor-Nyírvasvári Közös Vízmű vízbázisának védőterülete méretezett, a biztonságba helyezés 2005-ben megtörtént. A kijelölő

Ivóvízellátás

határozat száma: 3833-14/2010. A település kül-, és belterületének egy részét érinti a vízbázis 50 éves elérési idejű „B” jelű hidrológiai védőövezet.²³

Nyírbátor ivóvízellátása felszín alatti vizekből történik. A rétegvíz mennyisége nem jelentős, minősége megfelelő. Az artézi kutak átlagos mélysége 100 m, az átlagos vízhozamok meghaladják a 200 l/p-et. A mélyfúrású kutakból búvárszivattyúval kitermelt ivóvizet a határérték fölötti vas-, arzén- és a mangántartalma miatt a felhasználás előtt tisztítani, valamint fertőtleníteni kell. Ezek közül a legnagyobb problémát az arzén jelenti, mivel az európai uniós szabvány 10 µg/l-es határértéket ír elő, ami a korábbi ötödének felel meg. A Nyírvasvári települést is ellátó vízmű-telep napi kapacitása 5000 m³/nap, a vízműhöz 5 üzemelő, 3 tartalék és 4 használaton kívüli mélyfúrású kút tartozik.

21. térkép Nyírbátor-Nyírvasvári Közös Vízmű védőidomának felszíni metszete

Forrás: saját szerkesztés

A minőségi problémák megoldása érdekében hozták létre a Nyírbátor és Térsége Ivóvízminőség-javító Társulást, amelynek keretében európai uniós támogatásból a következő tevékenységeket hajtják végre Nyírbátor területén:

- a névlegesen 5000 m³/nap kapacitású, de nem megfelelően működő technológia korszerűsítése és átalakítása 4000 m³/nap kapacitásra,
- távvezeték építése Nyírbátor és Nyírgyulaj között,
- víztorony felújítása,
- települési vízelosztó hálózatok részleges rekonstrukciója és mosatása (további részleteket a közműtársulásról az 1.1.3.3 fejezet tartalmaz).

2013-ban az összesen 64,2 km hosszúságú közüzemi ivóvízvezeték-hálózat 4684 lakásellátását biztosítja (ez 98,9%-os lefedettséget jelent), kisebb mértékű ingadozások az elmúlt években előfordultak (a részletes adatokat 18. ábra mutatja).

²³ A vízbázis neve: Nyírbátor-Nyírvasvári Közös Vízmű, üzemeltetője: NYÍRSÉGVÍZ Zrt., típusa: R Q4 Iv7, kódja: 14207-60, a védendő termelés: 5000 m³/d.

Termásvízhasználat

A Nyírbátorban található gyógy- és termásvíz gyógyászati hasznosítása a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő területén történik. A talphőmérséklet 63,5°C, a kitermelt víz hőfoka 50°C, míg a hasznosított víz hőfoka 36°C. A gyógyvíz ásványianyag-tartalma jelentős: nátrium-hidrogén karbonát, klorid, jód, bróm, fluor.

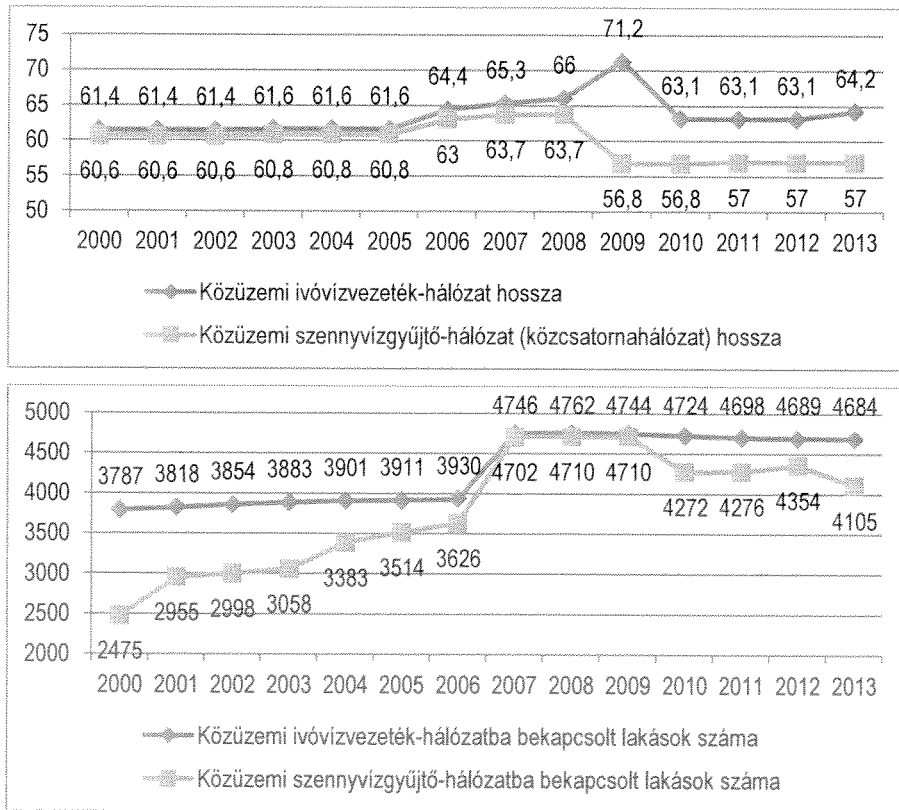
1.16.1.2 Szennyvízelvezetés, csapadékvíz-elvezetés, felszíni vízrendezés

Szennyvízgyűjtő hálózat

A szennyvízgyűjtő hálózatba kapcsolt lakások száma folyamatosan emelkedett 2001-től 2007-ig, azóta stagnálás, kisebb ingadozás mutatható ki, aminek eredményeként 2013-ban a lakások 86,7%-a rendelkezett közüzemi szennyvízelvezetéssel. Az elmúlt évek adatait bemutató idősorok azt mutatják, hogy Nyírbátor közüzemi szolgáltatásokkal való ellátottsága országos és megyei összehasonlításban kifejezetten kedvező:

- az egy km ivóvízvezeték-hálózatra jutó szennyvízcsatorna-hálózat hossza 888 m szemben a megyei 601 méteres és az országos 675 méteres értékkel (elsődleges közműolló),
- a vízvezeték-hálózatba és a csatornahálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége pedig 12,2%, míg ugyanez az érték országosan 19,4%, megyei szinten 33,4% (másodlagos közműolló).

18. ábra A közüzemi ivóvízvezeték- és szennyvízgyűjtő-hálózat hossza (km), valamint a hálózatokba bekapcsolt lakások száma (2000-2013)

Forrás: KSH

Szennyvíztelep

A közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatban elvezetett szennyvíz mennyisége 2000 és 2013 között mintegy 75%-kal emelkedett, ami részben indokoltá tette a 4000 m³/nap (23333 LE) kapacitású

szennyvíztisztító telep²⁴ bővítését és korszerűsítését. Ennek érdekében hozták létre a Dél-Nyírségi Víziközmű Beruházási Társulást, amelynek céljai többek között a környezetminőség javítása, a kommunális szennyvízhálózat és -kezelés minőségi és mennyiségi fejlesztése, valamint a közműöllő jelentős mértékű zárása (további részleteket a közműtársulásról az 1.1.3.3 fejezet tartalmaz).

Csapadékvíz-
elvezetés

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése szerint az önkormányzat feladata a belterületi csapadékvíz elvezetése. Az elvégzendő vízrendezési munkákat, a vízrendezési művek vonalvezetését, a nyílt vagy zárt rendszerű árkok, csatornák szükségességét befolyásolják a település szerkezete, beépítettsége, vízhálózata, hidrológiai jellemzők, lejtési viszonyok, talajtani adottságok, stb. Az önkormányzat a belterületi csapadékvíz-elvezetés rekonstrukciójára folyamatos gondot fordít, ennek ellenére az északi városrész egyes részein a felszíni vízelvezetés elemei teljes mértékben hiányoznak.

1.16.2 Energia

1.16.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás

Elektromos
energiaellátás

Nyírbátor település villamosenergia-ellátását az E.ON Hungária Zrt. biztosítja. A villamos energiahálózatot a város teljes területén kiépítették már a nyolcvanas években, a hálózati rákötöttség magas: a villamosenergia-fogyasztók száma évek óta 5600-5700 között mozog. Nyírbátor elektromos ellátását üzemi és tartalék szinten a Nyírbátor 132/22 kV állomás biztosítja. A településen a kisfeszültségű hálózat vezetékeinek hossza 81,6 km. A meglévő középvezetési hálózat szabadvezetékes kiépítésű, névleges feszültségszint: 20 kV. A hálózat körgyűrűs kialakítású, 20/0,4 kV tipizált transzformátor állomásokkal rendelkezik. A város belső területének elektromos ellátását 10 kV-os földkábeles rendszerben építették ki. A nagy energiaigényű ipari, kereskedelmi létesítmények középvezetési hálózatára energia vételezése és közvetlen kisméretű hálózattal való ellátása jellemző. A középvezetési hálózat és a transzformátorállomások korszerűsítése folyamatos. A meglévő belterületi fogyasztókat 74 oszloptranzformátor és 3 falazott, illetve alumínium házas transzformátorállomás látja el 27,0 MVA teljesítménnyel. A kisméretű hálózat vegyes kiépítésű (szabadvezetékek, légkábel, a városközpontban földkábel). A légvezetéseket rekonstrukció keretében a lehetőségekhez mérten folyamatosan légkábelre és földkábelre cserélik ki.

A szolgáltatott villamos energia mennyisége 2007 és 2013 között csaknem megduplázódott, ezen belül azonban a háztartások számára szolgáltatott energia mennyisége csökkenő tendenciát mutat, ami közvetett módon szintén igazolja a városban zajló intenzív gazdasági tevékenységet.

A város egyes részein a közvilágítás korszerűsítésére 2002-ben került sor, ennek keretében egységesítették a lámpatesteket és energiatakarékos lámpatesteket építettek be. Az országos közutak mellett 1x70 W-os, míg egyéb helyeken 1x36 W-os lámpatestek kerültek elhelyezésre. Közterületeken, templomoknál egyedül célvilágítás található. Azóta ismét aktuálissá vált a közvilágítási rendszer megújítása az elérhető legjobb technológiák alkalmazásával.

Gázellátás

Nyírbátor közigazgatási területén a TIGÁZ Zrt. végzi a gázszolgáltatási tevékenységet, a gázellátást a Nyírmeggyes és Máriapócs gázátadó állomás biztosítja, az állomásokon az átlag fűtőérték havonta 34,30 MJ/m³. A település 95%-ában elérhető a gázellátás, a városi gázvezeték hálózat hossza 2013-ban 90,9 km volt. Az elmúlt években nem történt számottevő gázvezeték

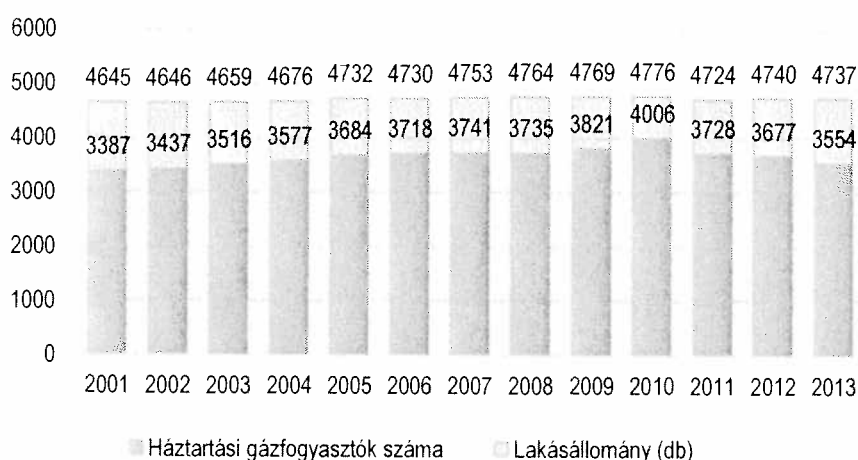
²⁴ A telepen rekeszes rendszerű, nagyterhelésű, eleveniszapos biológiai tisztítás zajlik, amely biológiai nitrogén és kémiai foszforcsökkentést eredményező egységgel van kiegészítve. A főlös-iszap sűrítés és gépi víztelenítés után komposztálásra kerül. Szerves anyag eltávolítása jó, ammónia tekintetében határérték túllépés előfordul. Befogadója a Szamos-Kraszna CS-1 jelű csatornán és a Nyírbátor-Vasvári folyáson keresztül a Kraszna folyó.

építés/rekonstrukció. A hálózat gerincvezetékeinek és leágazó vezetékeinek csőanyaga műanyag (PE), helyenként acél (általában aktív védelemmel ellátva).

A településen a gázfogyasztók számában lényeges változások történtek az elmúlt 13 évben. 2000-tól 2010-ig folyamatosan növekedett a gázfogyasztók száma (több mint 18%-kal), azóta egyre többen állnak át más jellegű, költséghatékonyabbnak tartott, de általában környezetszennyezőbb fűtési módokra, jelenleg a rákötöttség 75%-os.

A Nyírbátori Városüzemeltetési Nonprofit Kft. által biztosított távhőellátás a lakásállomány szempontjából elhanyagolható, a KSH 2013. évi adatai szerint 118 lakás kapcsolódik a távhőhálózatra, amely fosszilis energiára épül, így működtetése kevésbé hatékony.

19. ábra Háztartási gázfogyasztók száma (2000-2013)

Forrás: KSH

1.16.2.2 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Biomassza

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye kiváló adottságokkal rendelkezik a mezőgazdasági eredetű biomassza energetikai célú hasznosítására. A mezőgazdasági termelés ágazati megoszlása változatos, a tömegtakarmány termesztésére alkalmas területeken az állattenyésztés kerül előtérbe, míg az átlagos vagy annál jobb termőhelyi adottságokkal rendelkező területeken a növénytermesztés dominál. Mindennek köszönhetően egyre elterjedtebb a bioenergia előállítása és hasznosítása. Nyírbátorban Európa egyik legnagyobb, 2 600 MW teljesítményű biogáz üzeme működik 2002 óta. Az üzem egy szarvasmarha telep és egy baromfifeldolgozó mellé épült, így közvetlenül csővezetéken jut el a higrágya és a vágóhídi szennyvíz a fermentációs térbe, csökkentve a szállítási költségeket és biztosítva az üzem folyamatos ellátását.²⁵

Geotermikus energia

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye földrajzi felépítése és vízföldtani adottságai alapján geotermikus energia feltárása különösen kedvezőnek mondható a Tiszavasvári-Nagyhalász-Kisvárdai-Fehérgyarmat-Nagyecsed-Nagykálló által bezárt terület. Az Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóság 2003-ban minősítette gyógyvízzé a nyírbátori termásvizet, amelynek hasznosíthatósága így megoszlik az egészségturizmus és a geotermikus energiatermelés között. Az önkormányzat több kapcsolódó energetikai projektet is megvalósít: 2015-ben fejeződik be a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, valamint az általános iskola hőszivattyús rendszerének kiépítése.

²⁵ Tamás J. – Blaskó L (2008): Nyírbátori Regionális Biogáz Üzem. In: Environmental management

Nap- és szélenergia

A napenergia hasznosíthatóságát az átlagos éves napfénytartam határozza meg, ebből a szempontból Nyírbátor helyzete Magyarországon átlagosnak mondható (1900-1950 óra), ami alkalmas napelemes és napkollektoros rendszerek hatékony üzemeltetéséhez. A napenergia használata önkormányzati, vállalkozói és lakossági szinten is egyre elterjedtebb. Nyírbátorban az éves átlagos szélesség 2,5-3 m/s közötti, ami elegendő a szélenergiában rejlő lehetőségek kiaknázásához.

1.16.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati tulajdonú intézmények és létesítmények esetében az elmúlt években számos energetikai beruházás történt, amelynek célja egyrészt az alternatív energiaforrások alkalmazása az a minél nagyobb mértékű önellátás érdekében, másrészt a gépészeti, hőszigetelési rekonstrukció a hatékony működtetés céljából. A fejlesztések részleteit a Mellékletek 64. táblázata tartalmazza.

1.16.3 Elektronikus hírközlés

Az elektronikus hírközlési szolgáltatás olyan szolgáltatás, amely jeleknek (bármely értelmezhető formában előállított jel, jelzés, írás, kép, hang) elektronikus hírközlő hálózaton történő átvitelét, továbbítását biztosítja. Az elektronikus hírközlési infrastruktúra lehet távközlési ellátás, műsorszórás, kábel tv ellátás.

A város teljes területén üzemel a kábeltelevíziós hálózat, a kapcsolódó lakások száma 3000 körül ingadozik. 2013-ban a kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások aránya 59,3%, míg a megyei városok átlaga 44,2%. A vezetékes távbeszélő hálózat a város teljes területén kiépítésre került, a hálózat további fejlesztése nem indokolt. Belvárosi területeken földalatti alépitményi illetve földkábeles csatlakozó hálózat került kiépítésre, míg kertvárosi területeken léges hálózati struktúra került kialakításra. 2013-ban a távbeszélő fővonalak ezer lakosra jutó száma 207, míg az internet-előfizetések ezer lakosra jutó száma 184, mindkét érték lényegesen alacsonyabb a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei városok átlagánál (260, illetve 209 db/ezer lakos).

A fő szolgáltatók az elektronikus hírközlés területén: UPC Magyarország, Magyar Telekom Nyrt. (Kalásznét Kft.), DIGI Kft., AustriaSat Magyarország, MinDig TV.

1.17 Környezetvédelem

1.17.1 Talaj

Nyírbátor a Nyírség homokhátságán található. Területe szélhordta homokkal fedett hordalékkúp síkság, a felszín legnagyobb részét finomszemű szélhordta homok átlagosan 8-10 cm vastagságban fedí. A lapos részekben foltszerűen lösz iszap, illetve barnaföldek keletkeztek. Talaja kovárványos barna erdőtalaj, humuszos homok, helyenként réti talajok is előfordulnak.

1.17.2 Felszíni és felszín alatti vizek²⁶

1.17.2.1 Felszíni vizek

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 3/8 számú melléklete alapján felszíni vizek vízminőség védelmi vízgyűjtő terület térségi övezet Nyírbátor közigazgatási területét nem érinti. Nyírbátor és környékének területe a Szamos-Kraszna vízfolyás vízgyűjtőjéhez tartozik.

Magyarország belvíz-veszélyeztetettségi térképe szerint Nyírbátor területe a közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozik.²⁷ A város a 44. számú Kraszna-balparti és a 46. számú Nyiri

²⁶ További vízrajzi információkat az 1.12.1 fejezet tartalmaz.

²⁷ Forrás: BELVÍZ -INFO Projekt (GOP-1.1.1-2008)

belvízrendszer része. A belvízrendszer mai állapotának alapja a Kraszna 1898-ban történő megépítésekor alakult ki. A folyások rendszere már a természetes völgyeltekben kialakult, azokon jelentős változások a műtárgyépítéseken kívül nem történtek. A belvízrendszer Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság belvíztől legkevésbé veszélyeztetett, gravitációs levezetésű rendszere.

1.17.2.2 Felszín alatti vizek

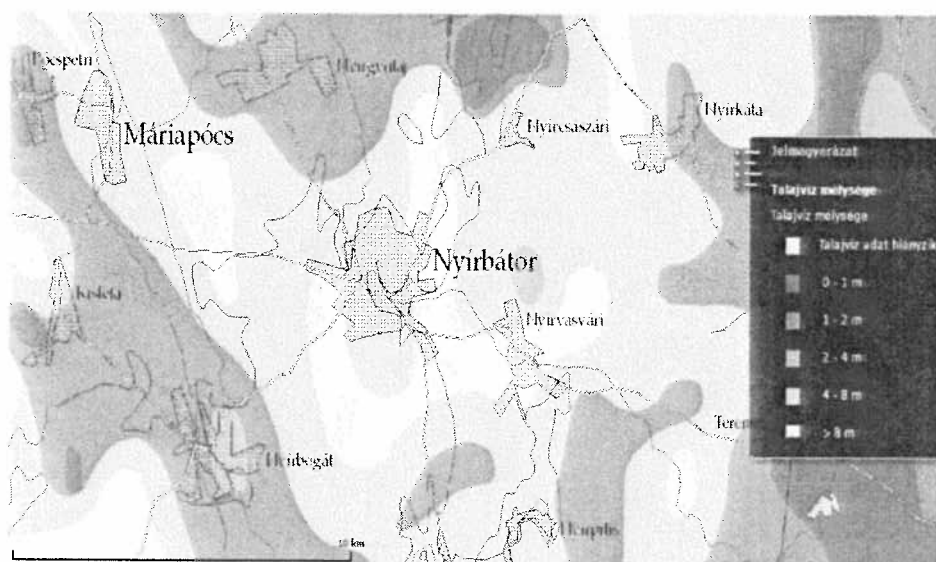
Felszín alatti vizek érzékenysége

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján Nyírbátor a fokozottan érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik, továbbá kiemelt érzékenységtű terület is.

Talajvíz

A felszín alatti vizek mennyisége változó. A talajvíz átlagos szintje 2-8 méter között változik.

22. térkép Település és környékének talajvízszint térképe

Forrás: Magyarország talajvízszint mélység térképe (0-8m)

VGT

A Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek (VGT) tartalmazzák a felmért vízgazdálkodási problémák, a környezeti célkitűzések és ezen célkitűzések megvalósítására szolgáló intézkedések összefoglalását. Nyírbátor területe a Nyírség-Lónyay-főcsatorna-vízgyűjtő és Nyírség keleti perem felszín alatti víztesten található.

Felszín alatti vízbázis

Nyírbátor területén található vízbázisokat az 1.16.1. fejezet mutatja be. A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóellátást szolgáló vízlétesítmények védelméről szóló 123/1997 (VII. 18.) Korm. rendelet 5. számú melléklete tartalmazza a vonatkozó területhasználati korlátozásokat.

1.17.3 Levegőtisztaság és védelme

A levegő minőségére legjelentősebb hatást a közlekedésből, a lakossági fűtésből és az ipari tevékenységből származó szennyezések gyakorolják, de nem hanyagolhatók el a különböző meteorológiai helyzetekben esetlegesen nagyobb távolságról érkező szennyezések sem. A településeken a fűtési időszakban a nitrogén-oxid (NOx) és a kisméretű szállópor (PM10), nyáron a felszín közeli ózon szennyezettség jelenthet problémát. A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján az ország területét és településeit a légszennyezettség mértéke alapján a környezetvédelmi és a közegészségügyi hatóság javaslatának figyelembevételével zónákba kell sorolni. A zónák kijelölésére a légszennyezettségi agglomerációk és zónák

kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendeletben került sor 11 szennyező anyag értékelésével. Nyírbátor nem szerepel a kiemelt települések között, a levegő minősége jó, de időszakosan a nagyobb közlekedési útvonalak mentén, illetve télen tapasztalható nagyobb levegőszennyezettség.²⁸

1.17.4 Zaj- és rezgésterhelés

A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza az üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékeit a zajtól védendő területeken.

35. táblázat Zajterhelési határértékek

Zajtól védendő terület	Határérték (dB)	
	06-22 óra	22-06 óra
Üdülőtérület, egészségügyi területek	45	35
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), oktatási létesítmények, temetők, zöldterület	50	40
Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), vegyes terület	55	45
Gazdasági terület	60	50

A Nyírbátort érő zaj- és rezgésterhelések elsősorban a közúti közlekedésből származnak, elsősorban a nagyarányú nehézgépjármű forgalom miatt. Az ipari jellegű zajforrások terhelő hatása koncentráltabban, az Ipari Park és a déli iparterület környezetében jelentkezik, azonban ez a zajterhelés sem lépi túl a határértékeket. A település belterületén működő kereskedelmi, szolgáltató létesítmények főként a szállítási, raktározási tevékenységükből eredő zajkibocsátással terhelik közvetlen környezetüket, azonban rendelkeznek a megfelelő engedélyekkel. A település jelenleg nem rendelkezik helyi zajvédelmi szabályozási rendelettel.

1.17.5 Sugárzás védelem

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére országos sugárzásfigyelő rendszer épült ki több mint 130 mérőállomással, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzás – az óránkénti dózisteljesítmény – értékét. Nyírbátor területén sugárzásmérő pont nem található. A településen nagyfeszültségű távvezeték és mobiltelefon torony a lakott területtől távol található. Új mobiltelefon tornyok létesítésére alkalmas helyeket az érvényes szabályozási terv rögzíti. Nyírbátor Paks, Mochovce, Bohunice atomerőművek 300 km-es Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Övintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik.

1.17.6 Hulladékkezelés

Nyírbátor a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szilárdhulladék-gazdálkodási Társulás tagja. A hulladékszállítási közszolgáltató az Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft., alvállalkozói szerződés keretében a szilárd hulladék gyűjtését és szállítását a Nyírbátori Városüzemeltetési Kft. végzi Nyiregyháza-Oros gyűjtőhelyre. A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya 100%, a szelektív hulladékgyűjtés tekintetében 85%. Utóbbi 2006 óta megoldott, korábban szelektív hulladékgyűjtő szigettel, jelenleg havi egyszeri zsákos elszállítással. A zöldhulladék gyűjtése április 15. és október között heti egy alkalommal történik.

A lakosságtól elszállított települési szilárdhulladék mennyisége 2007 és 2013 között felére csökkent, amiben nagy szerepe van a környezettudatos szemléletmód terjedésének is, de az egy főre jutó érték még így is a második legnagyobb a megye városai között (294 kg). A szelektíven

²⁸ Pontos adatok nem állnak rendelkezésre, mivel az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatnak a településen, illetve annak környezetében manuális vagy automata mintavevő helye nincs.

gyűjtött hulladék mennyisége elenyésző: 2013-ban a 3642 tonna elszállított hulladékon belül mindössze 11 tonnát tett ki.

A Nyírbátorban működő állati eredetű hulladékgyűjtő, átmeneti tároló és átrakó telep szolgáltatásai települési szintűek. A szennyvízelvezetéssel kapcsolatos információkat az 1.16.1 fejezet tartalmazza.

1.17.7 Vizuális környezetterhelés

A vizuális környezetterhelés bemutatását az 1.12.4, illetve részben az 1.14.7 fejezet tartalmazza.

1.17.8 Árvízvédelem

Nyírbátortól nyugatra a Máriapócsi-főfolyás, északra a Vajai-főfolyás és délkeletre a Nyírbátor-Vasvári-folyás található. Az előbb említett folyások a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság működési területén található. Nyírbátor árvízi szempontból nem veszélyeztetett.

1.17.9 Környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Az előbbi alfejezetek alapján a legjelentősebb környezetvédelmi konfliktusok, problémák az alábbiakban foglalhatók össze:

- a nagymértékű tranzitforgalomból eredő levegő- és zajszennyezés,
- az egy főre jutó lakossági szilárdhulladék nagy mennyisége,
- egyes épületek, épülettömbök elhanyagolt állapota.

1.18 Katasztrófavédelem

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság tájékoztatása alapján Nyírbátort a háromfokozatú skálán I. katasztrófavédelmi osztályba sorolták. A város katasztrófavédelmi szempontból az ipari létesítmények működése kivételével nem számít veszélyeztetett településnek. Riasztó-tájékoztató eszközök az alábbi helyeken találhatóak: Debreceni u. 1., Édesanyák útja 43., Fáy u. 17., Iskola u. 1., József A. u. 23., Kisbogáti u. 15., Kossuth u. 28., Pócsi u. 70., Zrínyi M. u. 42.

36. táblázat Nyírbátor katasztrófavédelmi szempontú értékelése a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján

Katasztrófavédelmi tényezők		Érintettség Nyírbátorban
Építés-földtani korlátok	Alábányászott területek, barlangok és pincék területei	-
	Csúszás, süllyedésveszélyes területek	-
	Földrengés veszélyeztetett területek	-
Vízrajzi veszélyeztetettség	Árvízveszélyes területek	-
	Belvízveszélyes területek	-
	Mély fekvésű területek	tavak, mocsaras területek
Egyéb katasztrófavédelmi tényezők	Kedvezőtlen morfológiai adottságok	-
	Mélységi, magassági korlátozások	-
	Tevékenységből eredő korlátozások, ipari veszélyforrások (http://www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=seveso_vuzem_index , Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság)	Felső küszöbértékű üzem: <ul style="list-style-type: none"> ■ Unilever Magyarország Kereskedelmi Kft. ■ Farmol Hungary Termelő és Kereskedelmi Kft. Küszöbérték alatti üzem: <ul style="list-style-type: none"> ■ Coloplast Hungary Kft. ■ Bátor-Trade Kft. ■ Gastor Baromfi Termelő-, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.

1.18.1 Árvíz- és belvízvédelem

Nyírbátor északi része a 07.04., déli része a 07.12. számú belvízvédelmi szakaszok területén található.

A 07.04. számú Vajai-főfolyás völgye belvízvédelmi szakasz veszélyeztetettsége:

- Pálfai-index: mérsékelten belvízveszélye (2-es kategória),
- Évi átlagos belvizes napok száma: 15 nap/év,
- Belvízvédelmi készütség gyakorisága: 1:3 elrendelt készütség/10 év.

07.12. számú Kraszna-balparti belvízvédelmi szakasz veszélyeztetettsége:

- Pálfai-index: közepesen belvízveszélye (3-as kategória),
- Évi átlagos belvizes napok száma: 9 nap/év,
- Belvízvédelmi készütség gyakorisága: 3 elrendelt készütség/10 év.

A belvízcsatornák listáját a Mellékletek 68. táblázata tartalmazza. Az árvízvédelemmel kapcsolatos információk az 1.17.8 fejezetben találhatók.

1.19 Ásványi nyersanyag lelőhely

Nyírbátorban nem található érvényes hatósági engedéllyel rendelkező bányászati terület, kutatási engedéllyel rendelkező terület vagy műszaki üzemi terv határozattal rendelkező bánya.

1.20 Városi klíma

A városi klíma kialakulása alapvetően a település méretétől, a településszerkezettől, a beépítettség mértékétől, a burkolt és a zöldterületek arányától, a belterületi zöldfelületek minőségétől, a légszennyező termelő tevékenységek elhelyezkedésétől, valamint a közlekedési által okozott környezetterheléstől függ. A sajátos városi klíma alapvetően hűtőbbtel, megváltozott lefolyási és légáramlási viszonyokkal, valamint levegőminőségi problémákkal jellemezhető. Nyírbátorban – a város mérete, a viszonylag nagy kiterjedésű erdők és vízfelületek miatt – ezek a jelenségek csak korlátozottan és időszakosan (például a nyári hőhullámok idején) jelentkeznek, ettől függetlenül a településszerkezeti, a szabályozási és beépítési tervekben, valamint a zöldfelületi, a közút- és közműtervezés keretében ezek a problémák megfelelő eszközökkel megelőzhetők, illetve kezelhetők.

2 Helyzetelemző munkarész

2.1 A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

2.1.1 Településhálózati összefüggések

Nyírbátor Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 3 decentrumának egyike, így szerepe a megye városhálózatában meghatározó, de egyben a többi hasonló adottságú város versenytársát is jelent számára – tervezett fejlesztései közvetett módon befolyásolhatják a város fejlődését is. A járasszékhely szerepkörből adódóan számos olyan (köz)szolgáltatással rendelkezik, aminek köszönhetően központi funkciókat biztosít a környező települések lakói számára is. Ez a centrumfunkció az ingázási adatokban is megjelenik, ami az elkerülő út hiánya miatt közlekedési túlterheltségben is megnyilvánul. A határközeli fekvés a gazdaság szempontjából részben előnyös, mivel lehetőséget biztosít többfajta határon átnyúló együttműködésre, azonban a periférikus elhelyezkedés miatt hátrányként is értelmezhető.

2.1.2 Terület- és településrendezés

A város dokumentumai egyértelműen illeszkednek a magasabb rendű területrendezési dokumentumokhoz, ilyen szempontból módosítás nem szükséges. Az önkormányzat a tervezett fejlesztések végrehajthatósága, valamint a feltárandó területi korlátok és potenciális konfliktusok kezelése érdekében tervezetten módosította és módosítja a településrendezési eszközöket. Ezen eszközök alapvetően befolyásolják a területfelhasználás módját, a fizikai infrastruktúra térbeli rendjét, ezáltal pedig a társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatok térbeli megjelenését (közintézmények elérhetősége, munkahelyek elhelyezkedése, utazási szokások, zöldfelületek és közösségi terek kihasználtsága, városi klíma stb.).

2.1.3 Társadalom

Nyírbátor népességének száma folyamatos csökkenést mutat, aminek elsődleges oka a – főként a fiatalokat és a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőket érintő – szelektív migráció. Az elvándorlás olyan mértékű, hogy azt a természetes szaporodás sem tudja ellensúlyozni. Az elvándorlás következtében csökken a munkavállalói korú népesség száma, ami negatívan befolyásolja a város munkaerő-kínálatát. A migráció annak ellenére fokozódik, hogy Nyírbátor gazdasága a hasonló nagyságú városokhoz képest lényegesen kiegyensúlyozottabb, és viszonylag erős a helyi lakosság történelmi értékekre és hagyományokra épülő identitástudata.

A fentiek ellenére a népesség korösszetétele megyei összehasonlításban kedvezőnek, de a társadalom elöregedése, a gyermekkorúak számának csökkenése Nyírbátorban is egyértelmű tendencia. Mindez hatással van a különböző oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások iránti keresletre: a humán infrastruktúra és a közszolgáltatások hosszú távú tervezésekor az önkormányzatnak figyelembe kell venni a várható demográfiai folyamatokat.

A népesség képzettségi szintje egyértelműen javuló tendenciát mutat, de a munkaerő-kínálat nem igazodik teljes mértékben a jelenlegi és a potenciális munkaadók elvárásaihoz. Ennek érdekében megfelelő képzési-oktatási portfólióra, valamint az összes érdekelt szereplő (önkormányzat, KLIK, munkaügyi kirendeltség, munkaadók stb.) szoros, formalizált együttműködésére van szükség.

Jóllehet a népesség gazdasági aktivitása országos viszonylatban alacsony, a kedvezőtlen irány megfordulni látszik: a foglalkoztatottak száma és aránya jelentős mértékben növekedett az elmúlt 10-15 évben. Részben még a pénzügyi-gazdasági válság következménye a nagymértékű, bár az elmúlt években mérséklődő munkanélküliség, amit a közfoglalkoztatás rendszere csak részben és átmeneti jelleggel tud kezelni. Ez megmutatkozik a kedvezőtlen jövedelmi adatokban is, ami egyre jobban megterheli a szociális és segélyezési rendszert, ugyanis a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatása és integrálása csak komplex beavatkozásokkal érhető el. Ilyen típusú integrált megközelítésre mindenekelőtt a szegregátum területén van szükség.

2.1.4 Humán infrastruktúra és szolgáltatások

A humán közfeladatok és a közszolgáltatások ellátását az önkormányzat tudatos és átgondolt módon tervezi és valósítja meg, így a város minden lakosa számára biztosított a magas minőségű szolgáltatások elérhetősége – az egyenlő hozzáférés elvének érvényesítésével. Az intézmények infrastrukturális fejlesztése, felújítása az elmúlt években megtörtént, illetve a még szükséges kisebb léptékű beruházások előkészítése folyamatban van.

A köznevelés intézményrendszere az elmúlt években jelentős átalakuláson esett át. Az négy tagintézménnyel rendelkező óvodát jelenleg az önkormányzat tartja fenn és működteti. Az általános iskola és alapfokú művészetoktatási intézmény fenntartója az állam, azonban a működtetés feladatait az önkormányzat végzi. Emellett egyházi fenntartású alapfokú oktatási intézmények is működnek Nyírbátorban.

A középfokú képzés intézményei is megtalálhatóak a városban az egyházi fenntartású gimnázium és az állami fenntartású szakképző intézmény által. Annak érdekében, hogy a helyi munkaerő-piaci kínálat igazodni tudjon a Nyírbátorban működő cégek munkaerő igényéhez, a város vezetése szoros együttműködésre törekszik a szakképző intézmény vezetésével, koordináló szerepet tölt be a cégek és az intézmény között.

Összességében elmondható, hogy az önkormányzat hatása az oktatási rendszerre korlátozott. A helyi alap- és középfokú oktatási rendszerben jelen lévő 3184 helybeli és bejáró diák hosszabb távon biztosíthatja a munkaerő utánpótlását, még akkor is, ha az intézményekbe járó gyermekek száma ingadozik. Ennek érdekében szakképzési kínálat tervezése során folyamatosan figyelemmel kell kísérni a munkaadók szükségleteit.

Az egészségügyi, valamint a szociális alap- és szakellátás rendszere jól szervezett, minőségi és mennyiségi mutatói megfelelőek mind az infrastruktúra, mind a szolgáltatások szempontjából.

A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve Nyírbátor helyzete kedvezőbb, mint a hasonló méretű vidéki magyar városok többsége. A város kulturális intézményeinek és közösségi tereinek (Kulturális Központ, Városi Könyvtár, Közösségi Ház) programkínálata nemcsak a helyi, térségi lakosoknak nyújt széleskörű szabadidős kínálatot, hanem a városba érkező turisták számára is.

Mindezek hosszú távon pozitívan befolyásolják a lakosság életminőségét, elégedettségét, ami közvetett módon az elvándorlás mérséklődéséhez is hozzájárulhat.

2.1.5 Gazdaság

Nyírbátor Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik decentruma, szerepe a megye gazdaságában kiemelkedő. A korszerű infrastruktúrával és széleskörű szolgáltatásokkal rendelkező Ipari Parknak és Inkubátorháznak, valamint az intenzív befektetés-ösztönzési tevékenységnek köszönhetően jelentős iparvállalatok telepedtek le a városban, amelyek egyfelől lehetővé teszik a térség munkaképes korú lakosságának nagyobb arányú foglalkoztatását, másfelől hozzájárulnak az önkormányzat kiegyensúlyozott gazdálkodásához. Annak érdekében, hogy a város

megőrizhesse gazdasági dinamizmusát, szükséges a nagy kihasználtságú Ipari Park és Inkubátorház bővítése, mivel folyamatosan újabb kereslet és befektetői igény jelentkezik.

A pozitív jelenségek mellett azonban kedvezőtlen folyamatok is jelentkeznek: a működő vállalkozások száma nagymértékben csökkent, ami összefüggésben van a mikro- és kisvállalkozások korlátozott tőkeerejével. Emellett meg kell említeni a termelő vállalatok potenciális környezetszennyező hatását is.

A jelentős hagyományokkal rendelkező mezőgazdaság súlya annak ellenére nagy (különösen a foglalkoztatásban és a kiegészítő jövedelemszerzésbe), hogy a földterület átlagos aranykorona értéke alacsony. Az utóbbi években tapasztalható kedvezőtlen piaci folyamatok hatására némileg csökkent a helyi, térségi felvásárlás és értékesítés, az agrárium lehetőségei nincsenek megfelelő mértékben kihasználva. A helyi mezőgazdasági szereplők számára a jelenlegi piaci körülmények között megoldást jelent a szoros kooperációban történő termelés és értékesítés.

A terciér szektor jelentősége folyamatosan nő mind a foglalkoztatottak, mind a vállalkozások száma tekintetében. Folyamatosan bővül az üzleti szolgáltatások kínálata, a lakossági alapszolgáltatások spektruma pedig lefed minden elvárható területet, ami a lakosok életminőségét és komfortérzetét nagymértékben javítja.

A gazdaság egyre gyorsabban fejlődő ágazata Nyírbátorban a turizmus. A pénzügyi-gazdasági válság miatt bekövetkező kedvezőtlen tendenciák az elmúlt években egyértelműen megfordultak – köszönhetően elsősorban az elmúlt években végrehajtott jelentős turisztikai fejlesztéseknek. Ahhoz azonban, hogy a pozitív folyamatok fenntarthatóak legyenek, további beavatkozások szükségesek. Egyrészt elengedhetetlen új vonzerők kialakítása, illetve a meglévő attrakciók megújítása és bővítése. Másrészt az idegenforgalomhoz kapcsolódó egyéb szolgáltatások és azok kiszolgáló infrastruktúrája egyelőre hiányosnak értékelhető, többek között a szállásférőhelyek száma, a kínált szolgáltatások palettája és minősége jelenleg nem illeszkedik teljes mértékben a vendégek által támasztott igényekhez.

Összefoglalásként kijelenthető, hogy Nyírbátor versenyképességét elsősorban a következő tényezők befolyásolják: a határmenti fekvésből és a javuló külső elérhetőségből eredeztethető adottságok, a megfelelő ipari-gazdasági fejlesztési területek jelenléte, a potenciális munkaerő egyre javuló képzettségi szintje, valamint a már jelenlévő nagyobb vállalkozások addicionális vonzereje.

2.1.6 Önkormányzati gazdálkodás, önkormányzati politikák

Az önkormányzati költségvetés tervezése és végrehajtása során a fő alapelvek a pénzügyi stabilitás és fenntarthatóság, a feladatok magas színvonalú ellátásának biztosítása, valamint a fejlesztési elképzelések megvalósíthatósága és fenntarthatósága.

A stabil és kiegyensúlyozott költségvetés fontos eleme a szakmailag átgondolt és pénzügyileg megtervezett adópolitika. Nyírbátor a helyi adópolitika kialakítása során három szempontot helyez előtérbe: a lakosság és a vállalkozások teherbíró képességét, a megfelelő minőségi szolgáltatások garantálását, valamint a kiegyensúlyozott költségvetés megvalósítását. Az önkormányzat saját bevételeinek egyik fontos pillére az iparűzési adó, ami az átgondolt vagyongazdálkodással együtt lehetővé teszi a közszolgáltatások magas színvonalú biztosítását, valamint a települési és intézményi infrastruktúra fejlesztését.

Az önkormányzat átgondoltan valósítja meg a szakpolitikai tevékenységét részben a polgármesteri hivatal szakembereire, részben az önkormányzati tulajdonú vállalkozásokra építve:

- a komplex településfejlesztéshez kialakította a megfelelő szervezeti struktúrát, amelyet nagy tapasztalattal rendelkező szakemberek alkotnak mind stratégiai, mind operatív szinten – valamint igyekszik biztosítani a fejlesztésekhez szükséges önerőt;

- a gazdaságfejlesztés tekintetében biztosítja a beruházásokhoz és a vállalkozások hatékony működéséhez szükséges infrastruktúrát, vállalkozásbarát jogi szabályozást vezetett be, igyekszik célzott befektetés-ösztönzési tevékenységet folytatni, és szoros partnerséget alakított ki a meghatározó gazdasági szereplőkkel;
- az önkormányzat szerepe a foglalkoztatáspolitikában kettős: egyfelől a közfoglalkoztatási program révén csökkenti a munkanélküliséget és növeli az érintettek jövedelmét, másfelől intenzív együttműködés keretében, célzott foglalkoztatási programokkal elősegítheti a térségi szintű munkaerőpiac stabilitását.

2.1.7 Táj és természeti adottságok, zöldfelületek

Nyírbátor legfontosabb természeti értéke a gyógy- és termásvíz, amely a történelmi, épített és kulturális örökség mellett az idegenforgalom egyik fő vonzereje. A város területének erdősisége magas, ami erdőgazdálkodási és jóléti szempontból is kedvező adottság. A geotermikus, a nap- és a szélenergia alkalmazására a földtani és az éghajlati adottságok megfelelőek.

Nyírbátor zöldfelületi ellátottságának mennyiségi mutatói kedvezőek, azonban a területi eloszlás és a minőség szempontjából a zöldfelületi rendszer nem megfelelő. Közterek és parkok elsősorban a városközpontban fordulnak elő. A közparkok növényállománya vegyes, általában felújításra szorul, a virágos területek aránya viszonylag alacsony, a város utcafásítottsága jelenleg nem kielégítő, és hiányosságok jelentkeznek a védőfásítás szempontjából is. Mindez közvetett módon befolyásolja a település környezeti állapotát, a városi klímát és a lakosság életminőségét is.

2.1.8 Épített környezet

A város építészeti arculatát a részben urbanizálódó, részben agrártáj, a gondozott belső környezet és a perifériák közötti ellentét, a városképben egyszerre jelen lévő mezővárosi térszerkezet, kisvárosi utcák épületegyüttese, védett műemlékek, valamint az újabb kor többszintes beépítései és az ipartelepítés épületei határozzák meg. Egyes helyeken – különösen a városközpontban – roncsolt, illetve alulhasznosított területek találhatóak, amelyek alkalmas helyszínt kínálnak funkcióváltásra vagy új funkciók betelepítésére. A városkép nem teljesen egységes, de alapvetően esztétikus és városias jellegű, a városszerkezet pedig kiegyensúlyozott, illetve kisebb beavatkozásokkal azzá tehető.

A település lakásállománya az elmúlt másfél évtized alatt nagymértékben megújult, ezáltal csökkent az alacsony komfortfokozatú lakások száma. Jóllehet az elérhető állami támogatások által generált folyamat intenzitása az utóbbi néhány évben mérséklődött, a népességszám növelése és a fiatalok helyben tartása érdekében az önkormányzat kijelölt jól megközelíthető helyen lévő lakófunkciójú területeket.

Az épített környezet térbeli rendje, minősége és esztétikai értéke alapvetően befolyásolja a lakosság életkörülményeit, a vállalkozások működési lehetőségeit, a vendégforgalmi mutatók változását, a városon belüli és kívüli fő közlekedési szokásokat és részben a városi klíma alakulását is.

2.1.9 Közlekedés

Nyírbátor viszonylag jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a megye és a régió legfontosabb települései és a főváros irányába is. Ez a jövőbeli gyorsforgalmi úthálózati fejlesztésekkel előreláthatólag tovább fog javulni, ami kedvező hatással lehet a gazdasági szereplők versenyképességére, a népességmegtartó-erő alakulására és a turisztikai vonzerőre. A magyar-ukrán és főképpen a magyar-román határ közelsége jelentős fejlődési potenciált rejt magában.

A város közúti közlekedésében erősen érvényesül a 471. sz. főút tranzitforgalma és elvágó hatása, ezenfelül hiányosságok jelentkeznek a burkolt belterületi utak arányában. A tranzit teherforgalom elkerülő út híján áthalad településen, és az ipari területek teherforgalma is részben a belvárost terheli. A parkolóhelyek száma elégséges, de időszakosan kialakulhat kapacitáshiány elsősorban a városközpont területén.

A helyközi és távolsági közösségi közlekedés alapvetően befolyásolja, hogy egy város szolgáltatásait – beleértve a munkahelyek kínálatát is – más település lakosai, vállalkozásai milyen gyakran veszik igénybe. Nyírbátor a térség fontos ingázási célpontja, amit részben az tesz lehetővé, hogy a menetrendszerinti autóbuszok jó kapcsolatot biztosítanak a környező településekkel. A vasúti szolgáltatás színvonala elfogadható, bár kihasználtsága alacsony. Utóbbi nagymértékben emelhető lenne egy intermodális csomópont létrehozásával, ami a város külső elérhetőségét és belső közlekedési rendszerét egyaránt nagymértékben javítaná. A helyi közösségi közlekedés elsősorban az Ipari Parkot szolgálja ki.

A kerékpárút hálózat kiépítettsége – a már megvalósult és a jelenleg is zajló fejlesztések ellenére – nem megfelelő, ami a napi szintű kerékpárhasználók nagy száma miatt növeli a baleseti kockázatot. A kerékpárút hálózat fejlesztésre szorul mind belterületen a fontosabb közutak mentén, mind külterületeken a környező településekkel való kapcsolat megteremtése céljából. A környezetbarát közlekedési formák elterjedése pozitív hatás fejt ki a környezet állapotára a károsanyag-kibocsátás, részben a zajszennyezés és a városi klíma szempontjából is.

2.1.10 Közművek, energiahatékonyság

Nyírbátor közüzemi infrastruktúrával és szolgáltatásokkal való ellátottsága országos és megyei összehasonlításban kifejezetten kedvező. A lakásállomány jelentős része csatlakozott a közüzemi víz-, szennyvízcsatorna- és gázhálózatra. A szennyvíz megfelelő kezelését és a jó minőségű ivóvíz biztosítását közműtársulások létrehozásával és fejlesztések megvalósításával garantálja az önkormányzat. A belterületi csapadékvíz-elvezető hálózat folyamatos rekonstrukciója ellenére a város jelentős részén fejlesztésre, átépítésre és felújításra szorul a felszíni vízelvezetés. A szilárd hulladék elszállítása és kezelése – beleértve a szelektív hulladékot is – megoldott a település teljes területén. Összefoglalóan kijelenthető, hogy Nyírbátor magas szintű közüzemi szolgáltatásai hozzájárulnak a lakosság elégedettségéhez, a vállalkozások kiszámítható működéséhez, valamint a környezeti állapot javulásához is.

Az önkormányzat törekszik arra, hogy intézményeiben és a közterületeken hatékony energiafelhasználási módszereket alkalmazzon. Az energiagazdálkodás keretében ütemezetten elvégzi az érintett épületek energetikai korszerűsítését, továbbá egyre nagyobb mértékben használja a megújuló energiaforrásokat, amihez megfelelő természeti adottságokkal rendelkezik. Mindez lehetővé teszi az önkormányzati tulajdonú létesítmények költséghatékony üzemeltetését, a település környezeti állapotának javítását, valamint a klímaváltozás mértékének és hatásainak mérséklését.

Emellett a város vezetése helyi rendeletek megalkotásával és a szükséges források biztosításával megteremtette annak lehetőségét, hogy sikeresen bekapcsolódjon a Panelprogramba, aminek eredményeként az elmúlt években több mint 1000 lakás energetikai korszerűsítése valósult meg – elterjesztve ezáltal a lakosság körében is az energiahatékonysági szemléletet.

Az alábbi táblázat összefoglalóan ábrázolja a vizsgált tényezők jelenlegi kölcsönhatását.

37. táblázat Összefoglalás a vizsgált tényezők kölcsönhatásairól

Hatásviselő	Társadalom	Humán infrastruktúra és szolgáltatások	Gazdaság	Önkormányzati gazdálkodás	Táji és természeti adottságok, zöldfelületek	Épített környezet	Közlekedés	Közművek, energiahatékonyság
Társadalom		+/-	+/-	+/-	0	+	0	0
Humán infrastruktúra és szolgáltatások	+		+	+	0	+	0	+
Gazdaság	+	0		+	+/-	+/-	-	0
Önkormányzati gazdálkodás	+	+	+		+	+	+	+
Táji és természeti adottságok, zöldfelületek	+	0	+	+		0	0	+
Épített környezet	+/-	+	0	+/-	+/-		+/-	+
Közlekedés	+/-	+	+	0	0	0		+/-
Közművek, energiahatékonyság	+	+	+	+/-	+	+	0	

2.2 Nyírbátor helyzetének összehasonlítása hasonló nagyságú és/vagy adottságú városokkal

Az összehasonlítás alapjául szolgáló városok köre szakmailag egyértelműen kijelölhető: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Nyíregyházán kívüli járásközpontjai tekinthetők hasonló nagyságú és/vagy adottságú településeknek. Így Nyírbátor esetében ezen városok legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti mutatóit vetjük össze annak érdekében, hogy a koncepcionális elhatározásokat befolyásoló előnyök és hátrányok azonosíthatóak legyenek.

38. táblázat Összehasonlító demográfiai adatok

	Lakónépesség az év végén	Változás a 2011. év végéhez, %	Népsűrűség, fő/km ²	Természetes szaporodás, fogyás (-); %	Belföldi vándorlási különbözet, %
Baktalórántháza	3 989	-1,9	113,2	-0,7	-14,5
Csenger	4 898	-1,5	135,5	-3,9	-5,1
Fehérgyarmat	8 051	1,4	153,5	-4,0	-5,6
Ibrány	6 786	-1,5	112,4	2,5	-10,3
Kemecse	4 787	-0,8	122,9	-0,6	-1,7
Kisvárd	16 706	-2,2	465,2	-2,0	-14,1
Mátészalka	16 978	-2,0	410,1	-0,8	-12,4
Nagykálló	9 402	-2,0	137,2	0,4	-6,5
Nyírbátor	12 341	-1,3	184,9	-0,7	-4,7
Tiszavasvári	12 954	-0,5	100,8	0,5	-1,2
Vásárosnamény	8 673	-1,0	132,1	-3,8	-13,0
Záhony	4 108	-1,6	591,9	-2,9	-7,3

Forrás: KSH

Nyírbátor a 4. legnépesebb járásszékhely a vizsgált városok körében, lakossága a legtöbb járásszékhelyhez hasonlóan csökkenő tendenciát mutat, s jöllehet ezt elsősorban az elvándorlás táplálja, ennek mértéke a többi településhez képest viszonylag alacsony.

39. táblázat Összehasonlító munkaerő-piaci és jövedelmi adatok

	Nyilván tartott állás-keresők	180 napon túl nyilvántartott állás-keresők	Pálya-kezdők	Diplo-mások	Ezer lakosra jutó adózók száma	Egy adófizetőre jutó szja-alapot képező jövedelem, eFt	
	aránya a munkavállalási korú népességéből, %	aránya a nyilvántartott állás-keresőkből, %					
Baktalórántháza	14,0	8,5	60,8	15,3	1,2	470	1 878
Csenger	9,4	3,9	41,9	15,2	3,5	433	1 322
Fehérgyarmat	7,8	4,4	56,0	16,3	6,1	443	1 371
Ibrány	16,0	10,3	64,3	14,9	1,7	484	1 652
Kemecse	11,2	7,0	62,9	13,3	1,9	396	1 404
Kisvárd	9,2	5,4	58,5	13,4	5,3	398	1 451
Mátészalka	5,3	2,5	48,0	15,9	11,2	462	1 878
Nagykálló	13,2	7,9	60,1	12,4	3,6	485	1 759
Nyírbátor	13,3	6,6	49,4	12,7	2,4	448	1 418
Tiszavasvári	10,5	4,9	47,0	15,8	2,8	434	1 695
Vásárosnamény	14,1	8,2	57,7	16,7	3,8	402	1 692

Záhony	7,4	4,1	55,8	15,6	5,6	439	1 633
--------	-----	-----	------	------	-----	-----	-------

Forrás: KSH

Munkanélküliség tekintetében Nyírbátor a 4. legrosszabb helyzetben van, és nem sokkal jobb a helyzet a tartós munkanélküliek esetében sem. Ez annak ismeretében kedvezőtlen, hogy egyébként a város jelentős foglalkoztatókkal rendelkezik, amelyek viszonylag sok munkaerőt „felszívnak” a környező településekről. A többi járásszékhelyhez képest azonban előnyösnek tekinthető, hogy a pályakezdők és a diplomások aránya a munkanélkülieken belül relatíve alacsony. Közvetetten a népesség gazdasági aktivitását mutatja az ezer lakosra jutó adófizetők száma, ami szempontjából Nyírbátor a középmezőnyben helyezkedik el. Az egy adófizetőre jutó szja-alap azonban inkább alacsony, ami indirekt módon az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportok dominanciájára utalhat.

40. táblázat Összehasonlító gazdasági adatok

	Regisztrált vállalkozások száma ezer lakosra	Működő vállalkozások száma ezer lakosra	Kiskereskedelmi és járműüzlet tízezer lakosra	Vendéglátóhely tízezer lakosra
Baktalórántháza	132	33	135	35
Csenger	339	48	208	51
Fehérgyarmat	251	72	324	73
Ibrány	132	36	122	56
Kemecse	95	32	98	23
Kisvárd	193	64	259	77
Mátészalka	207	66	233	54
Nagykálló	172	54	163	58
Nyírbátor	166	57	212	66
Tiszavasvári	129	45	130	53
Vásárosnamény	212	58	249	90
Záhony	153	48	122	61

Forrás: KSH

Az ezer lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma tekintetében a megyei különbségek jelentősek, Nyírbátor kissé alatta marad a járásszékhelyek átlagának, míg a működő vállalkozások esetében meghaladja azt. A középmezőnyben helyezkedik el a kereskedelem és a vendéglátás terén, ami azt jelzi, hogy szükséges a terciér szektor fejlesztése nemcsak a helyi lakosság, hanem az ingázók és a turisták kiszolgálása érdekében is.

41. táblázat Összehasonlító turisztikai adatok

	Kereskedelmi szálláshely			Egyéb szálláshely			átlagos tartózkodási idő, éjszaka
	férőhely	vendégj	ebből külföldi	férőhely	vendégj	ebből külföldi	
Baktalórántháza	63	5 051	1 864	20	100	–	1,3
Csenger	67	2 563	680	–	–	–	2,4
Fehérgyarmat	32	4 264	–	–	–	–	5,3
Ibrány	–	–	–	–	–	–	–
Kemecse	13	–	–	–	–	–	–
Kisvárd	861	19 085	11 286	19	180	45	1,9
Mátészalka	159	13 365	1 258	21	545	545	3,8
Nagykálló	87	521	85	–	–	–	1,5
Nyírbátor	628	21 604	10 683	–	–	–	2,3
Tiszavasvári	122	1 109	191	8	470	–	2,4
Vásárosnamény	377	13 469	2 921	718	4 642	126	2,9

Záhony	39	1 601	943	-	-	-	2,5
--------	----	-------	-----	---	---	---	-----

Forrás: KSH

Nyírbátor turisztikai szempontból kiemelkedő adatokkal rendelkezik, elsősorban az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően: itt a legnagyobb a vendégéjszakák száma, amelyek csaknem fele külföldi. Kedvezőtlen azonban, hogy csak kereskedelmi szálláshelyek működnek a településen, miközben az egyéb szálláshelyek más típusú igényeket is kielégíthetnének. Az átlagos tartózkodási idő szempontjából vannak kedvezőbb helyzetű járasszék helyek is – ezen elsősorban úgy javíthat Nyírbátor, ha újabb attrakciókat alakít ki, és bővíti a kiegészítő szolgáltatások körét.

42. táblázat Összehasonlító egészségügyi és szociális adatok

	Egy házi (gyermek)-orvosra jutó lakos	Száz bölcsődei férőhelyre jutó beírt gyermek	Rendszeres szociális segélyben részesítettek átlagos száma	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma
			ezer lakosra	
Baktalórántháza	3 989	0	5,4	64,2
Csenger	1 633	100	5,0	62,1
Fehérgyarmat	1 610	100	2,5	22,3
Ibrány	1 357	96	5,2	65,0
Kemecse	1 596	100	2,5	129,9
Kisvárd	1 519	71	3,9	34,8
Mátészalka	1 213	87	2,8	25,1
Nagykálló	1 567	95	4,5	53,2
Nyírbátor	1 543	100	8,3	58,1
Tiszavasvári	1 439	171	5,4	36,2
Vásárosnamény	1 239	0	5,6	4,7
Záhony	1 369	100	2,9	27,5

Forrás: KSH

Nyírbátorban egy házi orvosra 1543 lakos jut, ami közepes értéknek tekinthető. A bölcsőde ellátás korlátozott kapacitásait mutatja, hogy már jelenleg is 100%-os az intézmény kihasználtsága, a várólista folyamatos, így további fejlesztések szükségesek ezen a téren. A rendszeres szociális segélyben részesítettek relatív száma Nyírbátorban a legnagyobb, ami egyértelműen mutatja a hátrányos helyzetű népesség magas számát és arányát. A kedvezőtlen helyzet visszaköszön a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek számában is.

43. táblázat Összehasonlító oktatási és közművelődési adatok

	Egy gyermek-csoportra jutó óvodás gyermek	Általános iskolai tanulók	Középiskolai	Könyvtári egységek ezer lakosra	Muzeális intézmények látogatói ezer lakosra
		a nappali oktatásban ezer lakosra			
Baktalórántháza	20	86	160	5 031	0
Csenger	25	122	48	3 904	631
Fehérgyarmat	29	105	138	7 672	0
Ibrány	26	106	30	4 495	8
Kemecse	24	73	0	4 249	0
Kisvárd	23	104	153	7 285	336
Mátészalka	27	109	126	6 300	627
Nagykálló	27	70	105	7 530	95
Nyírbátor	25	111	65	6 538	140

Tiszavasvári	24	103	38	3 345	1 118
Vásárosnamény	28	108	72	6 025	1 690
Záhony	23	94	104	4 492	0

Forrás: KSH

Nyírbátorban az egy csoportra jutó óvodások száma megfelel a törvényi előírásoknak. Az ezer lakosra jutó általános iskolai tanulók számát tekintve a 2. helyen áll, ami igazolja a város oktatási centrum funkcióját. Ugyanez nem mondható el egyértelműen a középiskolai adatokról, de ténylegesen a középfokú oktatási intézmények is jelentős vonzáskörzettel rendelkeznek. A közművelődés szempontjából is vannak fejlesztendő és fejleszthető területek: egyfelől a könyvtári egységek száma viszonylag magas, de az infrastrukturális feltételek nem megfelelőek, másfelől a muzeális intézmények kihasználtságát tekintve is jelentősek még a tartalékok.

44. táblázat Összehasonlító közüzemi adatok

	Lakás- állomány	100 lakásra jutó lakos	Gáz- vezeték hálózatba	Ivóvíz- vezeték bekapcsolt lakás, %	Szenny- víz	Elsőd- leges közműálló	Másod- lagos
Baktalórántháza	1 174	340	69,3	97,8	76,5	758	21,3
Csenger	1 925	254	80,2	96,2	76,0	977	20,2
Fehérgyarmat	3 265	247	80,8	100,0	98,3	1 014	1,7
Ibrány	2 384	285	72,0	92,5	80,5	988	12,1
Kemecse	1 672	286	65,4	84,7	65,3	1 079	19,4
Kisvárdá	6 852	244	72,5	100,0	93,1	1 025	6,9
Mátészalka	7 110	239	63,6	99,8	98,3	652	1,5
Nagykálló	3 639	258	71,3	96,3	85,1	847	11,2
Nyírbátor	4 737	261	75,0	98,9	86,7	888	12,2
Tiszavasvári	4 572	283	68,9	100,0	83,8	1 086	16,2
Vásárosnamény	3 357	258	86,8	100,0	99,0	689	1,0
Záhony	1 815	226	60,2	100,0	95,0	557	5,0

Forrás: KSH

Nyírbátorban a lakásállomány tekintetében nem jellemző túlszűfolttság, egy lakásra átlagosan 2,6 személy jut, aminél jobb és rosszabb értékek is előfordulnak a vizsgált települések között. A vezetékcsatlakozások aránya szintén közepesnek tekinthető, jelentős elmaradás nem rajzolódik ki a többi városhoz képest. Ugyanez a helyzet az ivóvíz- és szennyvízelvezető hálózattal kapcsolatban is: jóllehet vannak hiányosságok, amelyeket pótolni kell, de ezek összességében nem kirívóak a járasszékhelyek körében.

45. táblázat Összehasonlító közlekedési, infokommunikációs és zöldfelületi adatok

	Személy- gépkocsi	Távbeszélő- fővonal ezer lakosra	Internet- előfizetés	Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakás, %	Egy lakosra jutó összes zöldterület, m ²
Baktalórántháza	205	172	136	49,5	1,7
Csenger	236	205	171	43,4	5,0
Fehérgyarmat	330	326	216	47,5	8,1
Ibrány	244	163	148	24,1	2,5
Kemecse	217	145	144	19,9	0,8
Kisvárdá	297	244	216	29,1	1,2
Mátészalka	321	268	217	60,9	21,4
Nagykálló	296	238	203	44,9	2,6
Nyírbátor	288	207	184	59,3	22,2
Tiszavasvári	230	165	144	46,5	1,7

Vásárosnamény	311	187	186	53,2	20,8
Záhony	287	228	236	24,5	16,3

Forrás: KSH

A közlekedési és IKT-adatokat figyelembe véve Nyírbátor helyzete jobb a járasszékhelyek átlagánál, de a kábeltelevíziós lefedettségtől eltekintve adatai sehol sem kiemelkedőek. A zöldfelületi ellátottság szempontjából a város a legjobb adattal rendelkezik, ennek ellenére jelentős beavatkozások szükségesek a zöldfelületek jobb minősége és térbeli eloszlása céljából.

3 Helyzetértékelő munkarész

3.1 Helyzetelemzés eredményeinek értékelése

3.1.1 A folyamatok értékelése

Nyírbátor Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik gazdasági decentruma, ahol a kiváló üzleti infrastruktúrának (Ipari Park, Inkubátorház), valamint az önkormányzat hatékony befektetés-ösztönzési és vállalkozásfejlesztési tevékenységének köszönhetően számos hazai és nemzetközi jelentőségű ipari vállalkozás működik. A jelentkező további telephelyigényeket az önkormányzat egyre kevésbé tudja kielégíteni a jelenlegi ipari területeken, ami mérsékelheti az egyes fő bevételnek számító iparüzési adó növekedési ütemét.

A vállalkozói szféra – beleértve a helyi mikro- és kisvállalkozásokat is – foglalkoztatási kapacitása nagy, aminek köszönhetően Nyírbátor meghatározó ingázási célpont: nemcsak a közeli településekről, hanem például Nyíregyházáról és Debrecenből is érkeznek munkavállalók. Mindezt elősegíti a város rugalmas és kiszámítható megközelíthetősége: egyfelől jók a közösségi közlekedési kapcsolatai, másfelől Nyírbátor az M3 autópályától 12 km-re, a jelentős forgalmat bonyolító 471. számú főútvonal mentén fekszik (a Debrecen – Nyíregyháza – Mátészalka által határolt háromszög közepén). A kedvező közlekedési adottságok mellett azonban több hiányosság is kirajzolódik:

- nincs megfelelő intermodális közlekedési csomópont,
- az Ipari Parkban a közösségi közlekedés feltételei hiányosak,
- az M3 autópályára vezető út minősége rossz,
- a hiányzó elkerülő út miatt a 471. út jelentős tranzitforgalma nagymértékben megterheli a belferületi úthálózatot – növelve a balesetveszély és a környezetszennyezés kockázatát,
- a kerékpárút-hálózat egyes szakaszai hiányoznak.

A feltárt közlekedési problémák ellenére Nyírbátor egyértelműen be tudja tölteni központi funkcióját a gazdaság, a kereskedelem, a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügy, az oktatás és a szociális ellátás területén egyaránt. Ehhez az elmúlt évek beruházásai nyomán többnyire adottak az infrastrukturális feltételek, csak néhány intézmény esetében van szükség általános felújításra. Az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet saját tulajdonú létesítményeinek energiahatékonysági szempontú korszerűsítésére – beleértve a gépészeti, hőszigetelési rekonstrukciót és a megújuló energiaforrások (földhő, termálvíz, nap) használatát is, amihez kiváló természeti adottságokkal rendelkezik.

Nyírbátor adottságai azonban nemcsak az energiagazdálkodás terén jók, hanem az idegenforgalom szempontjából is: a történelmi és vallási értékekre épülő kulturális és örökségturizmus mellett a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő felépítése óta egyre fontosabb a gyógy- és termálturizmus, aminek köszönhetően elsősorban a külföldi vendégforgalmi mutatók javultak (a vendégek mintegy fele a határon túlról érkezik). A turizmusban rejlő potenciálok kihasználhatóságát csökkenti a helyben elérhető kiegészítő szolgáltatások részleges hiánya – elsősorban a szállás- és vendéglátóhelyek tekintetében. Csökkenti a város vonzerejét, hogy az egyébként városias, esztétikus településkép összhatását rontják a roncsolt, alulhasznosított belvárosi területek.

Annak ellenére, hogy Nyírbátor a hasonló nagyságrendű és elhelyezkedésű városokhoz képest számos előnyt tud biztosítani lakosai számára, mégis folyamatos elvándorlás tapasztalható, ami elsősorban a fiatal, magasabb iskolai végzettséggel rendelkező fiatalokat érinti – csökkentve ezáltal a város munkaerő-kínálatának mennyiségét és minőségét. A szelektív migráció sok esetben már a középiskola kiválasztásánál elkezdődik, ezért fontos a munkaadók igényeihez és elvárásaihoz illeszkedő képzési rendszer kialakítása, amiben az önkormányzat ösztönző és koordinátori szerepet tud ellátni.

A város népességmegtartó ereje a helyi identitás és kohézió erősítésével is javítható, aminek egyik kulcseleme a lakosság jelentős részét kitevő hátrányos helyzetű felzárkóztatása. A kedvezőtlen társadalmi és szociális mutatókkal jellemezhető lakosok elsősorban a város északi részén található szegregátumban élnek, de a negatív folyamatok nemcsak őket érintik. Ezek közül a munkanélküliség jelenségét kell kiemelni, ami Nyírbátor bemutatott gazdasági ereje és az eredményesen megvalósított (köz)foglalkoztatási programok ellenére is a város egyik legnagyobb problémája. Ezt Nyírbátor és az itt működő vállalkozások versenyképességének további növelésével lehet leginkább ellensúlyozni, amiben nagy szerepet játszhat a határmenti fekvésből származó előnyök intenzívebb kihasználása.

3.1.2 A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A SWOT elemzés a belső tényezők összefoglaló értékelése során azokra az erősségekre és gyengeségekre mutat rá, amelyek a város és szűkebb térsége szempontjából fontosak, és amelyek esetében a települési önkormányzatnak lehetőségében áll azokra aktívan reagálni. Fontos az erősségekben rejlő potenciálok kihasználása, illetve a gyengeségek mérséklése.

A település és környezetének fejlesztésére ható külső tényezők az önkormányzati működésen túlmutatnak, azokat az önkormányzat befolyásolni nem tudja – éppen emiatt a lehetőségek és veszélyek (ellentétben az erősségekkel és gyengeségekkel) nem jelenhetnek meg minden esetben a helyzetfeltáró és helyzetelemző munkarészekben. Az önkormányzat szerepe ebben az esetben a lehetőségek kihasználásában, illetve a potenciális veszélyek elhárításában, azok hatásainak mérséklésében áll.

A SWOT elemzés összeállítása során kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy a helyzetfeltárás minden lényeges eleme megjelenjen benne, illetve hogy tartalmazzon annyi érdemi információt, ami alapján a célokat megalapozó kiinduló állapot megítélhető.

46. táblázat SWOT-elemzés

	Erősségek	Gyengeségek
Gazdaság	<ul style="list-style-type: none"> ■ Azt elmúlt években javult a város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya) ■ Az önkormányzat, illetve részben az itt működő vállalkozások és civil szervezetek is intenzív határmenti partnerségeket tartanak fenn ■ Aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat az önkormányzat ■ A város Ipari Parkkal és Inkubátorházzal rendelkezik, amelyek kihasználtsága magas ■ Jelentősek a mezőgazdasági 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A város az ország keleti, viszonylag periférikus részén fekszik ■ Elaprózott vállalkozási szerkezet, mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző ■ Viszonylag alacsony a vállalkozássűrűség – a működő vállalkozások csökkenő száma mellett ■ Az Ipari Parkban és az Inkubátorházban rendelkezésre álló szabad kapacitások területe korlátozott ■ A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségű ■ A termőterületekre elaprózott birtokszerkezet jellemző

	Erősségek	Gyengésségek
	<p>hagyományok</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Dinamikusan bővül a szekunder szektor ■ A vállalkozók széleskörű tevékenységeket folytatnak ■ A nemzetközi és országos jelentőségű ipari vállalkozások foglalkoztatási kapacitása kiemelkedő ■ Folyamatosan bővül az üzleti szolgáltatások kínálata ■ A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet ■ A terciér szektorban működő vállalkozások száma emelkedik ■ A folyamatosan bővülő, színvonalas turisztikai attrakciók fontos vonzerőt jelentenek ■ Kiegészítő jellegű turisztikai ágazatok vannak jelen a térségben (pl. vallási és falusi turizmus) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kifejezetten K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban ■ A turisztikai szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói nem felelnek meg maradéktalanul az elvárásoknak ■ Hiányoznak a kiegészítő térségi szintű attrakciókkal való kapcsolódási pontok, a közös turisztikai desztinációmenedzsment ■ A pénzügyi-gazdasági válság hatására egyes nemzetközi vállalkozások leállították termelésüket
Társadalom	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az élveszületések száma meghaladja a halálozásokét, így természetes szaporodás jellemző a városban ■ A lakosság iskolai végzettsége a megyei átlaghoz közelít és folyamatosan javul ■ Az elmúlt években a munkaerő-piaci mutatók javuló tendenciát mutatnak ■ A város kiemelkedő ingázási célpont ■ Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat ■ A civil szervezetek több területen is aktívak ■ Intenzív az együttműködés a civil szervezetek és az önkormányzat között 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Növekszik a szelektív elvándorlás mértéke ■ Folyamatos a társadalom előregedése ■ Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya ■ Magas a munkanélküliségi ráta, alacsony a foglalkoztatottság ■ Egyes önkormányzati segélyek igénybevétele növekvő tendenciát mutatott az elmúlt években ■ Magas a hátrányos helyzetű roma lakosság aránya
Környezeti és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> ■ A termál- és gyógyvíz turisztikailag jól hasznosítható ■ Kedvezőek az adottságok a megújuló energiaforrások hasznosítására ■ Magas az erdőszűlség ■ Gazdag a flóra- és faunavilág ■ A város környezeti állapota megfelelő (pl. víz- és levegőminőség) ■ Esztétikus és városias a településkép ■ A város országos jelentőségű műemlékekkel rendelkezik ■ A lakásállomány 2000 óta jelentősen megújult ■ A közműellátottság aránya a víz, a szennyvíz, a villany és a gáz tekintetében egyaránt magas ■ A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya magas ■ A belterületi utak többsége szilárd burkolattal ellátott 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzati tulajdonú és fenntartású intézmények energiahatékonysági mutatói többnyire kedvezőtlenek ■ Nagy a város külső energiafüggősége mind a lakosság, mind a vállalkozások, mind a közszféra tekintetében ■ A megújuló energiaforrások részaránya jelenleg még alacsony ■ A településkép nem teljesen egységes ■ Alulhasznosított területek találhatóak a városközpontban ■ A város egyes részein viszonylag alacsony a zöldfelületek aránya ■ A közparkok felújításra szorulnak ■ Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya viszonylag magas ■ A településen áthaladó forgalom részben megterheli a város belterületi úthálózatát ■ Kevés a közparkoló a belváros egyes részein

	Erősségek	Gyengeségek
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Jól szervezett a közösségi közlekedés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A belterületi utak egy része nem megfelelő minőségű ■ A külterületi utak többsége burkolat nélküli ■ A település kerékpáros úthálózata hiányos
Közzolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> ■ A legtöbb szolgáltatás esetében a szükséges infrastruktúra megfelelő ■ Széles körű és magas színvonalú oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások állnak a lakosság rendelkezésére ■ A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, illetve egyes szolgáltatások esetében a térség lakosai számára is ■ Aktív kulturális, közösségi és sportélet jellemző a városban ■ A közzolgáltatási intézmények belső és külső együttműködése intenzív 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Egyes közintézmények (pl. óvoda) infrastrukturális állapota nem megfelelő ■ A településen nem található felsőoktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata ■ Az önkormányzat befolyása egyes közzolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt korlátozott (pl. köznevelés)

	Lehetőségek	Veszélyek
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az M3 autópálya, a fel- és lehajtó csomópont közelsége növeli a térségi helyzetből adódó előnyöket, javítja a város tökevonzó képességét ■ Újabb jelentős befektetők jelennek meg a városban ■ Az önkormányzati és a vállalkozó szféra közötti együttműködés erősödik ■ Intenzívebbé válnak a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok ■ Erősödik a város logisztikai szerepköre ■ K+F tevékenységek jelennek meg a primer, szekunder szektorokban ■ Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek ■ A bio mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedése prognosztizálható hazai és európai szinten egyaránt ■ A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik ■ A nem kiemelt termőhelyi adottságú területek által érintett településként a mezőgazdaság speciális támogatása várható ■ Nő a belföldi és a külföldi turisztikai kereslet ■ A vendégforgalomban előtérbe kerül a kulturális és örökségturizmus, valamint a 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A kiskereskedelmi tevékenység keresleti és kínálati viszonyai kedvezőtlenül változhatnak a multinacionális kereskedelmi láncok és a jogszabályi változások miatt ■ A gazdasági válság továbbgyűrűző hatásai miatt csökkenhet a befektetői érdeklődés Magyarország és Kelet-Közép-Európa iránt ■ Erősödnek a város hazai és nemzetközi versenytársai a gazdaság minden területén ■ A vállalkozási feltételek kedvezőtlenebbé válnak ■ A turisztikai tendenciák negatívan alakulnak ■ Tovább növekednek a különbségek a járási központ és a többi település között ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Gazdaság		

	Lehetőségek	Veszélyek
Társadalom	<p>gyógy-, wellness- és termálturizmus</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Csökken az idegenforgalom szezonalitása ■ A város vonzerő- és szálláshelykínálata nő az intenzív befektetői érdeklődés miatt ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	
Társadalom	<ul style="list-style-type: none"> ■ A kvalifikált fiatalabb nemzedék helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet ■ Betelepülő fiatal családok érdeklődése nő a város iránt ■ A népesség átlagos iskolázottsági szintje emelkedik ■ A civil szervezetek megerősödnek és a város fejlődésének aktív résztvevőivé válnak ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Magas iskolai végzettséget igénylő munkahelyek hiányában a szelektív elvándorlás csökkent a város potenciális munkaerő bázisát ■ Folytatódik a népesség elöregedése és az inaktív arányának emelkedése ■ A hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik ■ A foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztásával szociális válság alakulhat ki ■ Kieleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül ■ A közeli megyeszékhely és régióközpont elszívó hatása erősödik ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Környezet és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> ■ Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítás iránti igény ■ A város arculatához illeszkedő beépítések történnek ■ Nő a magáneros építkezések és felújítások száma ■ Az elkerülő út megépítésének köszönhetően javul a közlekedésbiztonság és környezeti állapot ■ A környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az energiatartósság fokozódik ■ A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában ■ Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a városba ■ A további közlekedési fejlesztések elhúzódomása miatt a település elérési mutatói nem javulnak ■ Növekszik teher- és személygépkocsi-forgalom a betelepülő ipari vállalkozások hatására ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
Közforgalmi	<ul style="list-style-type: none"> ■ A járásközpontok jogköre bővíthet, fejlesztési forrásai növekedhetnek ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzatok feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat ■ Az önkormányzatok állami forrásai/ támogatásai csökkennek ■ Az önkormányzat állami költségvetésből történő finanszírozásának csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani ■ A város nem tudja teljes mértékben kiaknázni a járási központi szerepköréből adódó lehetőségeket ■ Részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járási központ és a járás többi települése között ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható

3.1.3 A településfejlesztés és rendezés kapcsolata, a fejlesztés területi korlátai és lehetőségei

A 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet rendelkezik a településfejlesztési és településrendezési eszközök tartalmáról és azok összefüggéseiről. A rendelet 3.§ szerint:

„(4) A koncepció és a településszerkezeti terv egymással tartalmi összhangban készül.

(5) A stratégia a koncepcióval összhangban, a településszerkezeti terv figyelembevételével kerül kidolgozásra.

(6) A helyi építési szabályzat a településszerkezeti tervvel összhangban – a tervezett változások időbeli ütemezésének figyelembevételével – készül.”

Nyírbátor Város Önkormányzata 2008-ban fogadta el településrendezési tervét, valamint az ahhoz kapcsolódó szabályozási tervet és helyi építési szabályzatot. Azóta többször megtörtént a rendezési terv módosítása annak érdekében, hogy megfelelő területek álljanak rendelkezésre a tervezett településfejlesztési beavatkozások végrehajtásához – legyen szó akár gazdasági hasznosításról, turisztikai fejlesztésről vagy lakófunkciójú területek kijelöléséről.

47. táblázat: Nyírbátor településrendezési tervének fontosabb módosításai 2010-2015 között

Változás	Célzott fejlesztés
11/2010. V.31. Önk. rendelet	Árpád-Fáy körforgalom
19/2011. X.06. Önk. rendelet	Máriapócs-Nyírbogát, Nyírbátor-Nyírcsászári kerékpárút
23/2011. XI. 25. Önk. rendelet	Megújuló energiák számára terület biztosítása
14/2012.VIII.23. Önk. rendelet	A gyógyfürdő környezetének turisztikai övezetté minősítése érdekében területek besorolásának módosítása
13/2012.VII.11. Önk. rendelet	Nyírbátor kerékpárút nyomvonalának biztosítása
20/2013.VII.04. Önk. rendelet	A gyógyfürdő környezetének turisztikai övezetté minősítése érdekében területek besorolásának módosítása
21/2013.VII.31. Önk. rendelet	Ipari park környezetének terület módosítása

Forrás: Nyírbátor Város Önkormányzata

A helyzetértékelés alapján **azonosíthatók azok a szükséges módosítások, amelyek által biztosíthatók a tervezett fejlesztések feltételei.** Ezek közül a legnagyobb változást az alábbiak jelenthetik:

- külterületi ingatlanok belterületbe vonása,
- egyes területek más övezeti, területhasználati kategóriába sorolása,
- vonalas infrastruktúra tervezett nyomvonalának kijelölése,
- építési szabályok módosítása az OTÉK figyelembevételével.

Jelenleg az alábbi **területi korlátok, potenciális konfliktusok** azonosíthatók a területrendezési eszközökkel kapcsolatosan:

- egyes lakófunkciójú területeken a köztérállomány hiányos, így lakossági igény mutatkozik új nyílt közösségi terek kijelölésére – ebben az esetben szükséges lehet egyes önkormányzati tulajdonú ingatlanok övezeti kategóriájának átminősítésére;
- a vasút- és buszállomás környezetének rendbetétele szoros együttműködést feltételez az ingatlantulajdonosok között;
- a szegregátum mint szlömösödött terület és környezetének integrálását, elérhetőségének javítását területrendezési eszközök alkalmazásával is elő lehet segíteni (pl. új vasútkelő kijelölése),

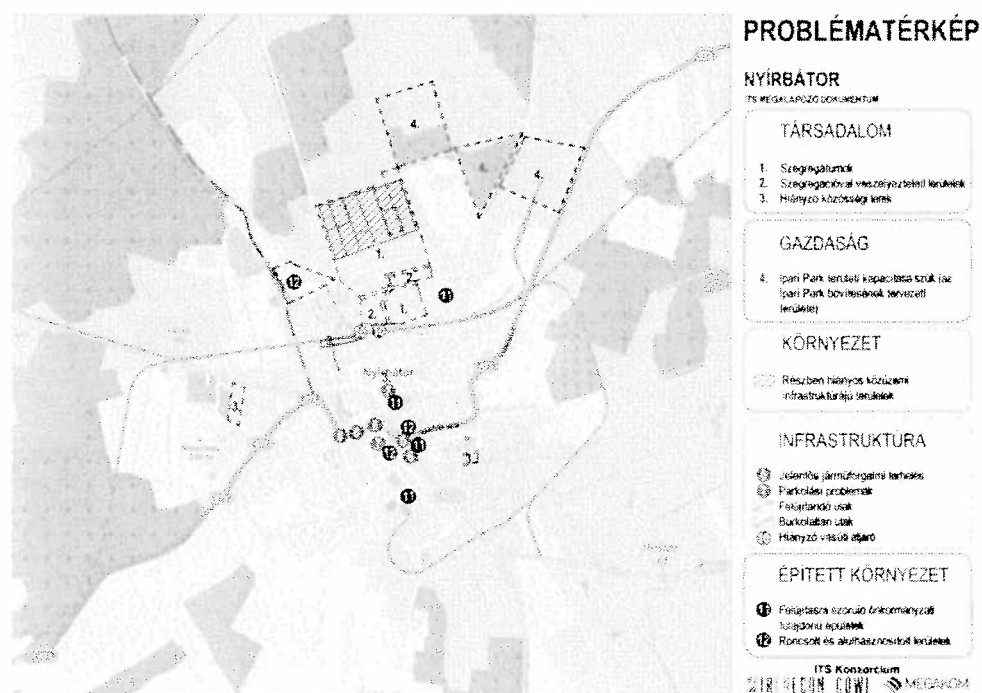
- az Ipari Park jelenlegi területe rendkívül magas kihasználtsággal működik, ezt a befektetés-ösztönzési szempontból rendkívül hátrányos állapotot csak úgy lehet felszámolni, ha újabb területet vonnak be ipari-gazdasági hasznosításra, ami szükségessé teheti a településrendezési terv módosítását. Kockázatot az jelenthet, ha az átminősítés termőföldet érint – ezzel kapcsolatosan előzetes egyeztetés szükséges a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Földhivatali Osztályával.

Egyéb megállapítás a területrendezési eszközökkel kapcsolatosan nem tehető, az önkormányzat a konkrét beavatkozások előkészítésénél továbbra is mindig meg fogja vizsgálni a területrendezési dokumentumok, előírások módosításának szükségességét.

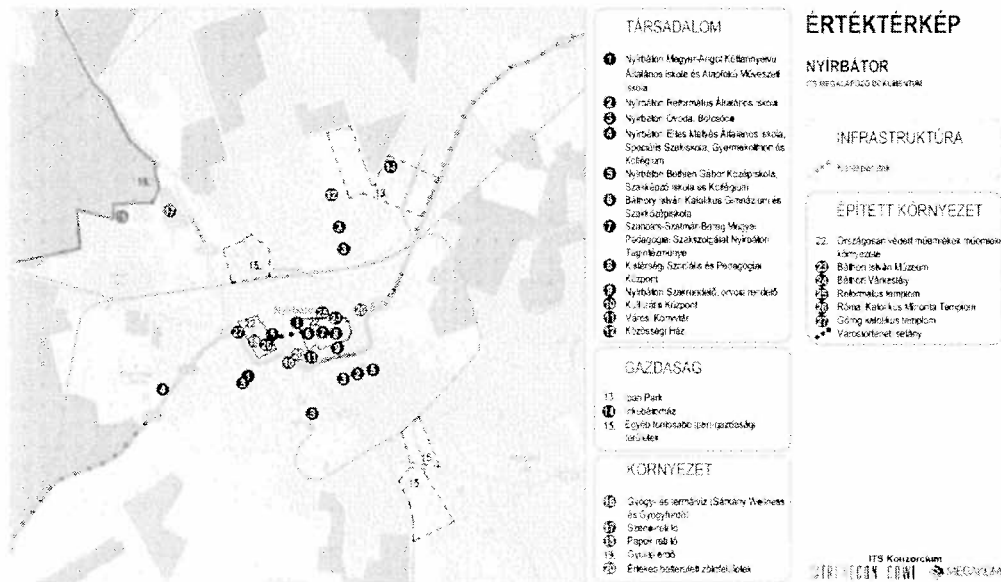
3.2 Problématérkép / Értéktérkép

A probléma és értéktérképen grafikusán ábrázolja a helyzETFeltárásban azonosított problémákat és kedvező adottságokat, értékeket.

23. térkép Problématérkép

24. térkép Értéktérkép

3.3 Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1 A településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, a településrészek bemutatása

Az alábbiakban kerül sor Nyírbátor városszerkezetének bemutatására – kijelölve a város főbb részeit. Az áttekintés mélysége nem éri el a településrendezési tervek részletezettségét és mélységét (ez nem is követelmény), de természetesen nagymértékben támaszkodik az érvényben lévő

- Hosszú Távú Településfejlesztési Konceptióra,
- Településrendezési Tervre,
- Szabályozási Tervre,
- Helyi Építési Szabályzatra.

Az áttekintésnek egy átfogó statisztikai elemzés is részét képezi, amihez a városrészi összehasonlító adatokat a KSH bocsátotta rendelkezésre, ezeket egészíti ki az önkormányzat adatszolgáltatása. Így tanulmányozható az egyes mutatók abszolút és a többi városrészhez viszonyított nagysága, továbbá az elemzés során minden városrésznél a települési átlagtól való eltérések vizsgálatára és rövid magyarázatára is sor kerül. A városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és településszerkezeti jellemzésénél a cél a település inhomogenitásának, területi különbözőségeinek feltárása, valamint az egyes városrészek belső folyamatainak bemutatása.

A városrészek lehatárolásakor a cél az volt, hogy funkcionálisan és településmorfológiailag minél homogénebb²⁹ területeket lehessen kijelölni annak érdekében, hogy fejlesztési irányaik meghatározásakor a lehető legnagyobb mértékben érvényesülhessen a koncentráció elve. Mindemellett fontos elkerülni a városszerkezet túlzott elaprózódását is. Ez Nyírbátor esetében viszonylag könnyen végrehajtható, mivel az egyes területek funkcionálisan jól elkülönülnek.

A fenti keretfeltételek, a településrendezési terv, a korábbi elemzések és az előzetes egyeztetések alapján Nyírbátorban **8 városrész** került kijelölésre, amelyek egy része külterületeket is érint (az egyes városrészek pontos határvonalait a Mellékletek 65. táblázata tartalmazza):

1. Városközpont
2. Víztorony, Csűrőskert, Rózsakert
3. Ipari Park
4. Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület
5. Északi lakóterület
6. Széna réti turisztikai övezet
7. Délnyugati lakóterület
8. Déli iparterület

Az elsősorban funkcionális alapon történő lehatárolás eredményeként jelentős különbségek rajzolódnak ki a városrészek népességszámát és lakásállományát tekintve, ami részben korlátozza egyes városrészek helyzetelemzések tartalmát és részletezettségét (pl. a szinte kizárólag ipari területeket magában foglaló Ipari Park városrész esetében nem indokolt az ottani 44 lakos társadalmi helyzetének elemzése).

²⁹ Teljes homogenitás természetesen nem biztosítható: az Athéni Charta „települési funkciók keverhetősége” elvének megfelelően az egyes városrészek is többféle, de egymást funkcionálisan kiegészítő területekből állnak.

A városrészek
kijelölése,
lehatárolása

25. térkép: Nyírbátor városrészei

Forrás: Nyírbátor Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2013

A városrészek összehasonlító elemzése

A városrészi szintű gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetelemzés egyrészt a KSH 2001. és 2011. évi népszámlálási adatai, másrészt a Polgármesteri Hivatal adatbázisai alapján történt. Ezeket egészítettük ki a jelenlegi folyamatokra épülő adatok, tendenciák átfogó bemutatásával annak érdekében, hogy a városrészek adottságait, problémáit, legfontosabb funkcióit, lehetséges kitörési pontjait, illetve felzárkóztatási esélyeit feltárjuk. Ez az alapja a megalapozott, egységes településszerkezet kialakítására irányuló stratégiai célrendszer felállításának.

Nyírbátor népessége egyenlőtlenül oszlik meg az egyes városrészek között, aminek az az oka, hogy a lehatárolás alapvetően funkcionális szempontok mentén történt. Ennek megfelelően az ipari és turisztikai városrészek lakosság száma alacsony, míg a lakófunkciójú városrészeké és a Városközponté magas – jóllehet 2001 óta a népességszám csökkenése épp ezeket a területeket érintette súlyosabban.

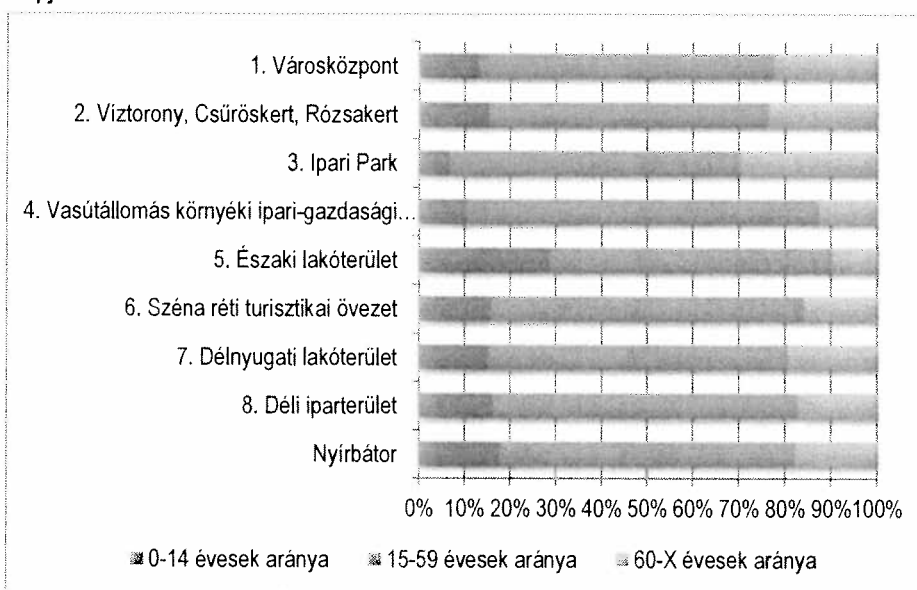
48. táblázat A népességszám alakulása városrészenként

Városrész	Mutató	Lakó népesség		Változás 2001 és 2011 között (%)
		2001	2011	
1. Városközpont		3028	2506	-17,2
2. Viztorony, Csűrőskert, Rózsakert		1070	1138	6,4
3. Ipari Park		59	44	-25,4
4. Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület		271	589	117,3
5. Északi lakóterület		2968	2766	-6,8
6. Széna réti turisztikai övezet		203	206	1,5
7. Délnyugati lakóterület		5087	4753	-6,6
8. Déli iparterület		675	665	-1,5
Nyírbátor		13 433	12 719	-5,3

Forrás: KSH

A városrészek lakosságának korcsoportos megoszlása alapján néhány jellegzetesség kirajzolódik: példaképpen az Északi lakóterületen kiemelkedő a gyermekkorúak aránya, míg a vasútállomás környékén a városi átlaghoz viszonyítva magas a munkaképes korúak aránya. 2001-hez viszonyítva minden városrész esetében csökkent a 15 éven aluliak aránya, és a legtöbb esetben növekedett a másik két korcsoport részesedése. Néhány kivétel akadt: például a 2. számú városrészben a munkaképes korúak aránya, míg a 4. számú városrészben az időskorúak aránya csökkent.

20. ábra A városrészek lakónépességének korcsoportos megoszlása a 2011. évi Népszámlálás alapján

Forrás: KSH

A városrészek egyes társadalmi mutatói között jelentős különbségek rajzolódnak ki: egyrészt kiemelkednek az Északi lakóterület kedvezőtlen értékei, másrészt a Városközpont, valamint a Víztorony, Csűröskert, Rózsakert minden szempontból lényegesen kedvezőbb helyzetben van a városi átlaghoz képest. 2001-hez viszonyítva egy városrész kivételével mindenhol pozitív változások zajlottak: a vasútállomás környéke azonban minden érték vonatkozásában a szegregálódás jeleit mutatja.

49. táblázat Néhány képzettségi és szociális mutató változása 2001 és 2011 között városrészenként

Mutató	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül		Felsőfokú végzettségűek a 25-x népesség arányában		Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül		Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya		Szegregációs mutató ³⁰	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
1. Városközpont	17,2	10,4	16,8	22,5	54,1	57,2	33	34,6	11,6	7,0
2. Víztorony, Csűröskert, Rózsakert	17,3	8,5	19,5	27,9	48,5	59,5	40,5	35,3	11,7	5,6
3. Ipari Park	34,2	21,4	4,9	8,1	52,2	51,5	42,9	44,4	26,8	7,1

³⁰ Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munka-jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül

Városrész	Mutató	Legfejlebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül		Felsőfokú végzettségűek a 25-x népesség arányában		Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül		Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya		Szegregációs mutató ³⁰	
		2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
	4. Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület	19,3	60,3	14	9,7	50,3	20,6	50,9	47,5	12,7	58,1
	5. Északi lakóterület	70,2	60,7	1,5	2,6	18,8	25,2	71,6	59,6	63,6	50,6
	6. Széna réti turisztikai övezet	32,6	25,0	6,9	8,9	37,9	47,3	54,7	43,8	23,3	18,6
	7. Délnyugati lakóterület	18,4	12,4	16,7	19,9	48,8	56,8	37,4	33,4	13,8	9,6
	8. Déli iparterület	24,6	10,9	5,1	9,6	44,8	62,4	42	35,2	16,3	7,2
	Nyírbátor	29,1	24,6	12,1	17	43,6	48,9	44,1	39,3	23,5	20,0

Forrás: KSH

A munkaerő-piaci adatok szintén jelentős városrészi eltéréseket mutatnak: míg a Városközpontban, a Víztorony, Csűrőskert, Rózsakert területén, valamint a délnyugati lakóterületen az adatok lényegesen kedvezőbbek a települési átlagnál, addig az Északi lakóterület és a vasútállomás környékének lakossága kifejezetten kedvezőtlen munkaerő-piaci mutatókkal rendelkezik. A tendenciák általánosságban javulást mutatnak, egyértelmű kivételt ez alól a vasútállomás környéke jelenti.

50. táblázat Munkaerő-piaci adatok városrészenként (2011³¹)

Városrész	Mutató	Alacsony presztizsú foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességben belül	Munkanélküliségi ráta	Tartós munkanélülők aránya	
1. Városközpont		31,0		52,9	11,1	6,4
2. Víztorony, Csűrőskert, Rózsakert		23,0		53,6	11,7	7,6
3. Ipari Park		58,8		50,0	22,7	13,6
4. Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület		42,3		76,1	31,2	23,4
5. Északi lakóterület		68,1		67,5	49,4	23,6
6. Széna réti turisztikai övezet		59,2		55,3	22,8	10,9
7. Délnyugati lakóterület		31,3		52,6	12,0	6,3
8. Déli iparterület		43,3		48,3	13,4	8,1
Nyírbátor		35,7		56,9	18,8	10,0

Forrás: KSH

A lakásállomány változása számos ellentmondást hordoz magában:

³¹ A korábbi IVS kidolgozásánál 2001-re vonatkozóan ezeket az adatokat a KSH nem bocsátotta rendelkezésre, így összehasonlítás nem végezhető.

- összetelepülési szinten a népességszám csökkenése ellenére a lakások száma emelkedést mutat, és ez a tendencia jellemez egyes városrészeket is (pl. Délnyugati lakóterület);
- egyes városrészekben mind a népességszám, mind a lakások száma nőtt;
- az Északi lakóterület egyre kedvezőtlenebbé váló státuszát igazolja, hogy miközben a lakosság száma megduplázódott, addig a lakások száma kismértékben csökkent;
- az alacsony komfortfokozatú lakások száma jelentős mértékben csökkent.

51. táblázat A lakásállomány változása 2001 és 2011 között városrészenként

Mutató	Lakásállomány (db)		Alacsony komfort fokozatú lakások	
	2001	2011	2001	2011
1. Városközpont	1 209	1169	51	18
2. Viztorony, Csűrőskert, Rózsakert	395	443	48	13
3. Ipari Park	20	20	0	0
4. Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület	108	125	13	10
5. Északi lakóterület	813	800	377	204
6. Széna réti turisztikai övezet	89	81	28	6
7. Délnyugati lakóterület	1 758	1814	176	60
8. Déli iparterület	227	253	22	9
Nyírbátor	4 638	4727	730	331

Forrás: KSH

3.3.1.1 Városközpont

A Városközpont gazdasági, közigazgatási és közszolgáltatási szempontból egyaránt központi szerepet tölt be, a belvárosban tükröződik a település történelme, szellemisége, valamennyi jellegzetessége. Térszerkezetére jellemző, hogy a történeti utcák enyhe ívekkel, szabálytalan vonalvezetéssel, a kereszteződéseknél kiszélesedő, teret alkotó szélességgel épültek ki. Az utcákra merőlegesen illeszkedő szalagtelkek mezővárosi karaktert őriznek. Előfordul, hogy a beépült utcák nagy kiterjedésű mélyebb fekvésű beépítetlen, többnyire lefolyástalan területeket zárnak körül, ahol helyenként tavak, nádasok maradtak meg, vagy kertek, gyümölcsösök találhatóak. Ezek a mély fekvésű területek belvíz és elöntés veszélyesek.

A városrész térszerkezeti jellemzői

Az elsődlegesen beépült utcák és területek besűrűsödtek, mögöttük másodlagosan beépült területek alakultak ki, ahol az eredeti karaktertől eltérő, intenzívebb beépítés jött létre kertvárosi telkes vagy többszintes, esetenként telepszerű többszintes beépítéssel. A Fáy András utcai lakótelep kifut a mezőre, ami különleges hangulatot kölcsönöz a területnek. A másodlagosan beépülő területek telekszerkezetén látszik, hogy nem spontán fejlődés, hanem tudatos mérnöki munka eredményei.

Helyi adottság, hogy a Városközpontban a beépült területek mellett egyidejűleg vannak be nem épült területek, szabad telkek, valamint bontott, roncsolt területek (Szabadság tér – Váczi Mihály

u között). A Szabadság tér, Báthori u, Édesanyák útja, Szentvér u által határolt úgynevezett bankudvar alulhasznált, elszlömösödött, egyébként kiváló adottságokkal rendelkező be nem épült tömbbelső terület.

Az **építészeti mozaikosság és változatosság** jegyeit magán hordozó Városközpont szabályozási tervi besorolása „településközpont vegyes terület”: a régi polgárosodás emléke (zárt sorú beépítés) éppúgy megjelenik a városrészben, mint a lakótelepi tömbszerű, beépítés, a modern építészet lenyomata vagy a kertvárosias karakter. A Városközpontot a rendezési terv szerint szerkezeti változásként érinti a Damjanich utca átkötése a Madách térbe, a Fáy András utca és a Vár utca átkötése a dohánygyári csomópontba, a Zrínyi utca átkötése a Szabadság tér északi oldalán az élelmiszer áruház előtt a Kossuth utcába. Ezzel a forgalomtechnikai problémák egy része megoldhatóvá válik.

A Városközpont meghatározó térszerkezeti elemei a következők:

- Öt városközponti utca csatlakozásában alakult ki a **Szabadság tér**, amely a történeti mezőváros vásárteréből fejlődött a város igazgatási, kulturális és üzleti reprezentatív terévé (a Szabályozási Tervben köztérként szerepel). Keleti és nyugati térfalai nem egyenértékűek, a nyugati térfala a jelentősebb, ahol a városháza múlt századi neogótikus emblemikus épülete, mellette a mai kort idéző Kulturális Központ tömegében is legnagyobb épülete található. A keleti térfal Szentvér utcai sarkán áll a mára megkopott emeletes áruház, mellette az egykori pártház avult épülete, a korábbi takarékpénztár eklektikus épülete, majd kisvárosi zárt sorú karaktert tükröző megmaradt épületek folytatódnak északi irányban a Kossuth utcán is. A tér északi oldala a múlt századi üzletsor elbontása után épített földszintes élelmiszer áruházzal nincs lezárva, a térfal bizonytalanná vált. A Szabadság tér déli irányban utcává keskenyedik, és a Fáy utcától ill. az Eduard utcától délre megőrizte eredeti földszintes zárt sorú kisvárosi jellegét. A foghíjbeépítések is illeszkednek a zárt sorú beépítéshez (posta). A tér parkosított, értékes faállománnyal rendelkezik, de problémát jelent, hogy közutak veszik körül, így valódi közösségi térként csak korlátozottan használható. Teraszépítési engedélyt a nagy forgalom miatt nem lehet igényelni, ami szintén korlátozza a tér rekreációs funkcióját.
- **Városháza mögötti roncsolt terület** a Szabadság tér – Hunyadi utca – Váci Mihály utca – Zrínyi utca területére terjed ki (a Szabályozási Tervben településközpont vegyes területként szerepel). A roncsolt terület a Szabadság téri térfal hátoldalára, a piacot tartalmazó tömbre és a Penny Market tömbjére terjed ki. A terület központi fekvése miatt értékes, a jelenlegi parkolási funkcion túl építésre, intézményi és lakásfejlesztésre alkalmas. A piac és környéke alulhasznált, önmagában is fejleszhető, a Penny Market épülete környezetidegen.
- A **„bankudvar”** területe a Szabadság tér – Szentvér utca – Édesanyák útja – Báthory utca által határolt tömb, amely közvetlenül határos a város főterével, északon a főteret a Báthori várkastély és református templom műemléki területét összekötő Báthory utca, keleten a műemléki területhez vezető Édesanyák útja, délen a történetileg is meghatározó Császári útban folytatódó Szentvér utca határolja (a Szabályozási Tervben településközpont vegyes területként szerepel). A határoló utcák közül a főter keleti térfala és a Báthory utca Szabadság térhez vezető szakasza mezővárosi, kisvárosi jellegű, zárt sorú polgárasult épületeket tartott meg, a többi részen az eredeti telekszerkezet megtartása mellett zárt sorúan induló, fokozatosan fellazuló, városképileg zavaros, egymáshoz kevésbé illeszkedő épületsor a jellemző. A tömbbelső környezetével éles kontrasztban áll, részben szanált, teljesen elszlömösödött területként használaton kívül van, ami tekintettel a jó adottságára és kedvező elhelyezkedésére előnytelen.
- A XIV. századi eredetű **műemléki terület** egykor a mezőváros mellett egyházi központként és urasági, igazgatási, hatalmi központként jól elkülönültek, a mai városszerkezetben is

önálló egységet képeznek. A minorita templom és rendház jól érvényesül környezetében, a Báthori kastély és református templom érvényesülését, annak ellenére, hogy dombtetőn, eleve hangsúlyos módon épültek, a környező utólagos beépítések csökkentik. A műemléki területet egységesebbé tette a Várostarténeti sétány. A területek szabályozási tervi besorolása: műemléki terület, közpark, köztér és településközpont vegyes terület.

A városközpont eltérő karakterű beépítései az elsődlegesen beépült kisvárosi karaktert képviselő zárt sorú, hézagosan zárt sorú és telkes kertvárosi beépítések mögött (mellett) az építésbe az utóbbi időkben bevont területeken jöttek létre, ezek sorházas telkes vagy telkes többszintes, ill. tömbtelkes többszintes beépítésű területek, melyek esetenként kifutnak a be nem épített mezőgazdasági területekre. A város fejlődése eltérő időszakokban épített létesítményei tükrözik korukat, az akkori építészeti irányzat típusjegyeit. Mindezek jól követhetők a Szabadság tér kialakult térfalain, a központba bevezető utak mentén épült sávházakon. A központ városképét is meghatározó egyes modernista létesítmények műszaki állapota és infrastrukturális felszereltsége nem megfelelő, nem illeszkednek a belváros építészetébe, hangulatába.

A városrész
infrastrukturális jellemzői

A belváros **köztterekkel** való ellátottsága összességében kedvező, azonban azok állapota, jellege, kiépítettsége, zöldfelülete és ezzel együtt használata jelentős eltérést mutat. Jelentős a köztéri műalkotások száma is – ez a Várostarténeti sétány kialakításával tovább emelkedett. A belváros általános infrastrukturális helyzete (út- és járdahálózat, csatornázás) alapvetően kedvező, de természetesen helyenként előfordulnak felújításra váró szakaszok. A **közlekedés** egyik legnagyobb problémája az átmenő közúti forgalom, és az ez által okozott jelentős környezetterhelés, valamint a szűk parkolási kapacitás a közintézmények és az üzletek környékén. A kérdés megoldását nehezíti, hogy gyakran maguk az üzlettulajdonosok foglalják el a közeli parkolóhelyeket, így a szűk kapacitások miatt többször felmerült a parkolási díj bevezetésének gondolata, de ez a helyi lakosság korlátozott teherbíró képességének ismeretében nem történt meg. A Városközpont és szolgáltatásainak elérhetőségét nagymértékben javítják a vasútállomás és a buszállomás viszonylagos közelsége, valamint a helyi buszjáratok. A belváros kerékpárút-hálózata hiányos, ezen részben segít az Ipari Park irányába tartó kerékpárút, amely több városrészben is keresztülhalad.

A Városközpont vegyes funkcióját jelzi, hogy nemcsak a közintézmények jelentős része található itt, hanem a **lakásállomány** 24,7%-a is (1169 db). A kedvezőtlen komfortfokozatú lakások aránya kifejezetten városi összehasonlításban is alacsony (mindössze 1,5%), a lakásállomány minőségét az elmúlt időszak építkezési hullámai is nagymértékben javították. Ennek ellenére még viszonylag nagy az egyszobás lakások aránya (8,9% a városi 6,1%-hoz képest). Nyírbátor összes önkormányzati bérlakásának 78%-a a Városközpontban található (147 db).

A városrész társadalmi
jellemzői

A Városközpontban él Nyírbátor **lakónépességének** 19,7%-a (2506 fő), amelyen belül a munkavállalói korú népesség felülreprezentált. A városrész lakossága képzettségi, munkaerőpiaci és jövedelmi helyzet szempontjából egyaránt kedvezőbb képet mutat a városi átlaghoz képest – a tendenciák ráadásul kedvezőek, a mutatók 2001 és 2011 között jelentős mértékben javultak (a részletes adatokat az 57. táblázat tartalmazza). A közfunkciók erősödését bizonyítja, hogy a népesség száma nagyarányú, 17%-os csökkenést mutat 2001-hez képest.

A városrész
funkcióellátottsága

A város történelmi fejlődésének és hazai viszonylatban alacsony népességszámának megfelelően egyközpontú, jelentősebb funkciókkal rendelkező alközpontok nem alakultak ki, amit jól jellemez, hogy ebben a városrészben található

- csaknem az összes humánszolgáltatási funkció,
- 12 állami, igazgatási, hatósági és igazságszolgáltatási funkció (75%),
- 15 közösségi funkció (80%),
- a közlekedési, távközlési funkciók 24,3%-a,

■ a 458 gazdasági funkciót betöltő egység 60,9%-a.

52. táblázat A Városközpontban található közszolgáltató szervezetek

Szolgáltatás típusa	Intézmény neve	Intézmény címe
Állam- és közigazgatás	Polgármesteri Hivatal (jelenleg felújítás alatt)	Szabadság tér 7.
	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyírbátori Járási Hivatal	Szabadság tér 8-9.
	NAV Észak-alföldi Regionális Adó Főigazgatósága	Bátori u. 5.
	Nyírbátori Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal	Zrínyi u. 12.
	Körzeti Földhivatal	Szentvér u. 14.
	Városi Bíróság	Báthory u. 1.
	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja Nyírbátori Kirendeltség	Kossuth u. 16.
Oktatás	Báthory István Katolikus Gimnázium és Szakközépiskola	Ifjúság útja 2.
	Nyírbátori Bethlen Gábor Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium	Füveskert u. 9.
	Nyírbátori Református Általános Iskola	Fáy András u. 17.
	Nyírbátor Óvoda, Bölcsőde	Fáy András u. 19.
	Pedagógiai szakszolgálat	Báthory u. 20.
Közművelődés	Városi Könyvtár	Szabadság tér 24.
	Kulturális Központ	Szabadság tér 8-9.
Szociális szolgáltatások	Kistérségi Szociális és Pedagógiai Központ	Édesanyák útja 3.
	Házigondozó Szolgálat	Vár u. 1.
	Pszichiátriai Betegek Közösségi Gondozó Szolgálat	Vár u. 1.
	Támogató Szolgálat	Vár u. 1.
	Védőnői Szolgálat	Vár u. 1.
Egészségügy	Idősek ápoló-gondozó otthona, Idősek nappali ellátása	Fáy u.17
	Szatmár-Beregi Kórház és Gyógyfürdő Nonprofit Kft. Nyírbátori Szakrendelő	Édesanyák útja 1.
	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv	Szentvér u. 4.
	Mentőállomás	Báthory u. 25.
Egyházak	Orvosi ügyelet	Édesanyák útja 4.
	Hajdúdorogi Egyházmegye Görög Katolikus Egyházközség	Bajcsy-Zs. u. 99.
	Magyarországi Református Egyház, Tiszántúli Református Egyházkerület, Nyírségi Református Egyházmegye	Egyház u. 1.
	Római Katolikus Egyház	Károlyi u. 19.
Hit Gyülekezete Nyírbátor	Károlyi u. 11.	

Forrás: Nyírbátor Város Önkormányzata

Fontos viszont, hogy a **funkciók ellátásához kapcsolódó infrastruktúrák** egy része műszakilag és építészetiileg is elavult, korszerűtlen, fenntartásuk költséges – részben amiatt, hogy területileg szétszórtnan helyezkednek el (különösen igaz ez a különböző államigazgatási, hatósági és közüzemi funkciókra). Az elmúlt időszakban jelentős pozitív változások történtek ebből a szempontból – elsősorban az európai uniós forrásoknak köszönhetően.³² A Városközpont

³² A jelenleg is folyamatban lévő városrehabilitációs projektben a következő tevékenységek megvalósítására kerül sor: Közigazgatási funkciót biztosító épületek rekonstrukciója; a Polgármesteri Hivatal felújítása és Kormányablak kialakítása a Régi kaszinó funkcióváltásával; a Szabadság tér részleges

hátránya, hogy az igényekhez képest viszonylag kevés a színvonalas vendéglátó- és szálláshely – ezek száma akár még csökkenhet is, ha megépül az északi elkerülő út, amely környezeti és közlekedési szempontból egyértelműen szükséges és kedvező, de a Városközpont szolgáltatóinak inkább hátrányos.

Városrészi SWOT elemzés

53. táblázat A Városközpont SWOT-elemzése

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nagy a közigazgatási, közszolgáltatási intézmények koncentrációja ■ Magas a vállalkozások, a kiskereskedelmi egységek, a vendéglátóhelyek és a szálláshelyek sűrűsége ■ A városrészben található a jelentős turisztikai potenciált jelentő történelmi nevezetességek ■ Magas a munkavállalói korú népesség aránya ■ Lakások komfortossága és infrastrukturális ellátottsága jó ■ A főtér mellett feltáratlan tömbökben jó beépítési lehetőségek vannak ■ A közterek, parkok száma és kiterjedése viszonylag nagy ■ A városrész bővelkedik műemlékekben, köztéri szobrokban, helyi védelemre érdemes épületekben ■ A Városközpont infrastrukturális ellátottsága megfelelő ■ A városrész megközelíthetősége kedvező 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Viszonylag kevés a minőségi vendéglátó- és szálláshely ■ Mély fekvésű, vizes területek találhatóak a városmagban ■ Egyes közintézmények és közszolgáltatók szétszórtnak helyezkednek el, így sem működésük, sem igénybevételeik nem elég hatékony ■ Forgalomtechnikai problémák közlekedési nehézségeket okoznak ■ Egyes polgári épületek homlokzata felújításra szorul ■ A városközpont egyes épületei nem illeszkednek a város építészeti karakterébe ■ Sok közintézmény fűtési rendszere korszerűtlen, nem energia-hatékony ■ A belváros egyes részei alulhasznosítottak, illetve állapotuk elavult ■ A piac és környéke alulhasznált ■ A közterek, parkok eloszlása előnytelen ■ A Szabadság-tér parkja közutakkal körülvett, jelenleg alulhasznosított, így korlátozott a rekreációs és közösségi funkciója ■ A zöldterületek minősége részben nem megfelelő ■ A parkolási kapacitás szűkös ■ A kerékpárút-hálózat hiányos
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nő a belföldi és a külföldi turisztikai kereslet ■ A vendégforgalomban előtérbe kerül a kulturális és örökségturizmus, valamint a gyógy-, wellness- és termálturizmus ■ A helyi vállalkozói szféra megerősödésével a kereskedelmi és egyéb szolgáltatási kínálat bővül ■ Az önkormányzati beavatkozások a magánéros építkezések és felújítások számának növekedését eredményezhetik ■ A város és a városmag központi közigazgatási és közszolgáltatási funkciói tovább erősödnek ■ A város jelentős pénzügyi forrásokhoz jut a belváros megújítására ■ Az elkerülő út megépítésével a városrész közlekedési és környezetterhelése csökken 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A belvárosi üzletek versenyképessége csökken ■ A fejlesztési források nem lesznek elegendők a belvárosi területek teljes rehabilitációjára ■ A térség városai között élesedik a verseny a településközpont fejlesztései tekintetében ■ Csökken a potenciális befektetők érdeklődése a belvárosi fejlesztések iránt ■ Növekvő környezetterhelés a közúti forgalomnövekedés miatt ■ Az elkerülő út „elviszi” a Városközponttól a forgalmat, ami az átmenő forgalomból (is) élő vállalkozások bevételeit csökkentheti

környezetrendezési rekonstrukciója; parkolók áthelyezése; a Kenyérmező és Radnóti utcák kereszteződésének közlekedésbiztonsági korrekciója; kiskereskedelmi egység homlokzati megújítása.

3.3.1.2 Víztorony, Csűröskert, Rózsakert

A városrész
tér szerkezeti jellemzői

A városrész egy viszonylag kis kiterjedésű lakófunkciójú terület, a rendezési terv alapján a városrész kertvárosi lakóövezet. Szerkezetére jellemző, hogy a Császári út és az Édesanyák útja közti, a Vár utcától a vasútig terjedő terület kertvárosias, zömmel földszintes, családi házas jellegű. A Császári és a Szentvér utcák által bezárt keleti terület az utak menti egysoros beépítésen túl egy beépítetlen terület helyezkedik el. A beépítés telkes, oldalhatáron álló előkertes, de egyes útszakaszokon előfordul előkert nélküli elhelyezés is. A már beépült terület dombhát, a még be nem épült terület erdőfoltokkal.

Néhány szerkezeti változás napirenden van, ilyen pl. a keleti területhatáron a várost elkerülő út, illetve a vasút mentén új gyűjtőút kijelölése, továbbá egyes beépítetlen területek feltárása. Az építésbe bevont területeket ipari gazdasági övezetbe, illetve kertvárosi lakóövezetbe sorolja. Nehezíti a potenciális fejlesztéseket, hogy a beépíthető ingatlanok tulajdonosi háttere összetett, így a terület nem tekinthető egységes egésznek.

A városrész
infrastrukturális jellemzői

Jelentős **köztterekkel**, közparkokkal, játszótérrel a városrész nem rendelkezik. Fő **közlekedési** útvonala a 471. számú főútvonal szakasza, amelyen keresztül a Városközpont gyorsan és biztonságosan megközelíthető, de mindez jelentős forgalmi leterheltséget is jelent. Az Ipari Parkba vezető hivatásforgalmú kerékpárút érinti a városrészt. A járdák és a felszíni vízelvezető hálózat állapota egyes utcákban nem megfelelő, de összességében a közüzemi infrastruktúra kiépítettsége és állapota megfelel a városi átlagnak.

A **lakásállomány** 9,4%-a található a Víztorony körüli lakóövezetben (443 db), ezek 2,9%-a alacsony komfortfokozatú, ami lényegesen jobb a városi értéknél – az elmúlt időszak felújítási és építési tevékenységei sokat javítottak az átlagos lakásminőségen.

A városrész társadalmi
jellemzői

A városrész a nyírbátori **népesség** 8,9%-át tömöríti (1138 fő), egyike város azon részeinek, ahol a népesség száma növekedést mutat. A lakosság korösszetétele kedvezőtlenebb a városi átlaghoz képest: magasabb az idősek és alacsonyabb a fiatalok aránya, a helyi társadalom előregedése állandó folyamatnak tekinthető. Ezzel szemben a képzettségi és munkaerő-piaci szempontból mindenképpen kedvezőbb a helyzet: az összes városrész közül itt a legmagasabb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya. A városrész lakosságának végzettségi szintje folyamatosan emelkedik.

A városrész
funkcióellátottsága

A város egyközpontúságának megfelelően, ahogy távolodunk a városközponttól, nagyjából úgy csökken a különböző intézmények és szolgáltatók jelenléte, így a városrész **funkcionális ellátottsága** egyes szempontokból nem tekinthető megfelelőnek. A viszonylagos „ellátatlanság” azonban a belváros közelsége miatt alapvetően nem jelent problémát a városrész lakosságának:

- a városrészben egyáltalán nem található humánszolgáltatási, állami, igazgatási, hatósági és igazságszolgáltatási és közösségi funkció,
- itt tömörül a közlekedési és távközlési funkciók 13,5%-a,
- a gazdasági funkciót betöltő egységek 6%-a található ebben a városrészben.

54. táblázat A Viztorony, Csűröskert, Rózsakert SWOT-elemzése

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ■ Lakások komfortossága és infrastrukturális ellátottsága jó ■ A közigazgatási, közszolgáltatási funkciók viszonylag könnyen elérhetők ■ Magas a diplomások aránya ■ A városrész munkaerő-piaci adatai kedvezőek ■ Magas a pénzügyi vállalkozások száma ■ A városrész jelentős beépítési tartalékokkal rendelkezik ■ A városrész megközelíthetősége kedvező 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A lakosság korosztályos összetétele a városi átlagnál kedvezőtlenebb ■ A járdák és a felszíni vízvezető hálózat állapota egyes utcákban nem megfelelő ■ Az utak és közművek hiányoznak a beépíthető területeken ■ A beépíthető területek tulajdonosi viszonyai összetettek ■ Kevés köztér található a városrészben
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ■ A helyi vállalkozói szféra megerősödésével a kereskedelmi és egyéb szolgáltatási kínálat bővül ■ Az önkormányzati beavatkozások a magánérős építkezések és felújítások számának növekedését eredményezhetik ■ A város jelentős pénzügyi forrásokhoz jut a szükséges infrastrukturális fejlesztések elvégzésére ■ Betelepülő fiatal családok érdeklődésének növekedése a városrész iránt ■ Elkerülő út megépítése ■ Beépítetlen területek gazdasági-ipari hasznosítása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Közúti átmenő forgalom növekedése ■ A lakóterület-fejlesztés magántőke hiányában elmarad ■ A beépítetlen területek zárványként ékelődnek be a városrész térszerkezetébe

3.3.1.3 Ipari Park

Az Ipari Park Nyírbátor **gazdasági centruma**, így ez a városrész adja az ipari termelés döntő részét és foglalkoztatási potenciálja is kiemelkedő. A városrész lehatárolása úgy történt, hogy az szinte kizárólag az Ipari Park területét és környezetét foglalja magában, így értelemszerűen a gazdasági funkció a domináns, **más funkció gyakorlatilag nincs jelen** a városrészben (a 44 lakos 20 lakóingatlanban él, így sem a helyi társadalommal, sem a lakásállománnyal kapcsolatosan nem lehet lényegi elemzéseket végezni).

A településrendezési tervben ipari-gazdasági övezetként nyilvántartott terület **szervezetileg** a Császári és a Derzsi útra szerveződik és a vasúttól északra terül el.

Jelenlegi területe a két út között vezetett keresztúttal és több iparvágánnyal van feltárva. A városrész magában foglal működő üzemeket és barnamezős hasznosításra kijelölhető területet egyaránt, de **jelentős tartalékokkal** rendelkezik **az ipari-gazdasági tevékenység további**

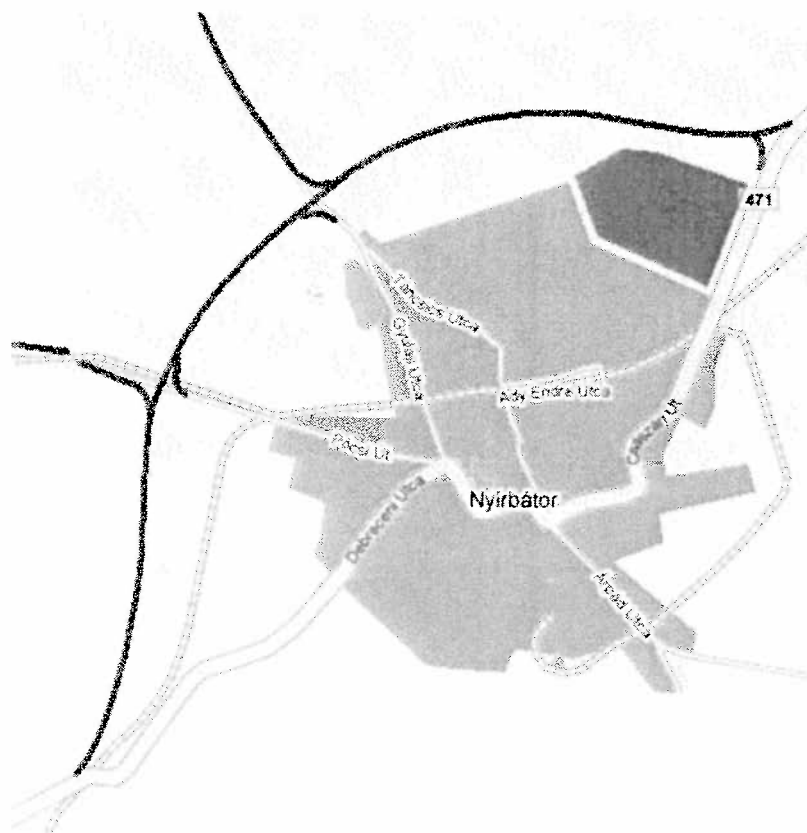
bővítésére az elkerülő út tervezett nyomvonaláig. A terület jelenlegi adottságai is kifejezetten kedvezőek, infrastruktúrája kiépült, jóllehet a meglévő léghébeles középvezettségű elektromos hálózat átalakításra szorul. Az Ipari Park területének bővítése jelentős költségeket és régészeti kutatásokat igényel. Jóllehet az Ipari Parkban működő üzemek környezetterhelése a jelentős energiafelhasználás ellenére nem kiemelkedő, de jelenleg nem megoldott a szomszédos lakóterületek zaj- és levegőszennyezés elleni védelme. Néhány infrastrukturális hiányosság még felmerül, ilyen például az információs táblarendszer hiánya, a megújuló energiaforrások használatának korlátozott lehetősége, a közösségi közlekedés feltételei vagy a közterületek egységes fenntartásának kérdése.

A rendezési terv olyan hosszú távú változtatásokat tartalmaz, amely jelentős mértékben javítja az Ipari Park külső elérhetőségét:

- északi elkerülő út,
- az elkerülő útból a Derzsi dűlőn kiépítendő új gyűjtő út,
- a Császári utat a Gyulaji és Táncsics utcák csomópontjával összekötő új szerkezeti út.

A terület város felőli megközelítését a helyi autóbuszjáratok teszik lehetővé, emellett jelentős javulást eredményezett a belváros irányából induló kerékpárút kiépítése, viszont a két vasúti átjáró időszakosan lassítja a forgalmat. A környező településekről való bejárást segíti a Nyírmeggyes-Nyírbátor közötti csaknem 11 km hosszúságú kerékpárút, valamint a jelenleg kivitelezés alatt álló Nyírbogát-Nyírbátor kerékpárút is.

26. térkép: Az Ipari Park elhelyezkedése és a tervezett északi elkerülő út

Forrás: www.nyirbator.hu

55. táblázat Az Ipari Park SWOT-elemzése

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ■ A városrészben az utóbbi évtizedek legnagyobb gazdaságerősítő fejlesztései valósultak meg ■ Közel van az északi elkerülő út nyomvonala és a vasútállomás ■ A szabad tartalékterületek további zöldmezős és barnamezős ipari fejlesztéseket tesznek lehetővé a tervezett elkerülő útig ■ A meglévő infrastruktúra kiépült és jó állapotú ■ A városrész foglalkoztatási potenciálja jelentős ■ Jó megközelíthetőség közúton, vasúton, helyi és helyközi buszjáratokkal, valamint kerékpárúton 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az infrastruktúra kiépítésének költségei magasak a bevonásra kerülő területeken ■ A további beruházások előtt régészeti kutatás végzendő ■ A csatlakozó lakóterületek zaj- és levegőtisztaság elleni védelme nem megoldott ■ A közterületek egységes fenntartása és karbantartása nem megoldott ■ Nincs kiépített információs táblarendszer ■ Az Ipari Park energiafelhasználása jelentős
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ■ A város és a városrész megyei, regionális, országos és nemzetközi gazdasági súlyának növekedése ■ M3 autópálya továbbépítése ■ Elkerülő út megépítése ■ Beépítetlen területek gazdasági-ipari hasznosítása ■ Újabb jelentős befektetők megjelenése a területen 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A város pénzügyi lehetőségeit meghaladó fejlesztési igények megjelenése ■ A nemzetközi pénzügyi és gazdasági bizonytalanságok miatt a potenciális befektetők száma és a befektethető tőke mennyisége csökken ■ Erősödik a konkurencia a hasonló adottságú települések és telephelyek között ■ A befektetők érdeklődése Magyarország és Kelet-Közép-Európa országai iránt csökken ■ A jelenleg az Ipari Parkban lévő cégek olcsóbb telephelyre költöztetik termelésüket

3.3.1.4 Vasútállomás környéki ipari-gazdasági övezet

A városrész térszerkezeti és infrastrukturális jellemzői

Nyírbátor másik ipari-gazdasági funkciójú városrésze a vasút környékén, a belvároshoz viszonylag közel helyezkedik el. Döntően a vasúttól északra a Gyulajai és a Honvéd utcák között a vasútra illeszkedő, jelenleg is vegyes területhasználatú, illetve a vasúttól délre a vasutat szegélyező területsávot foglalja magában, ami déli irányban kiterjed a korábbi dohánybeváltó területére is. A terület megközelítését nehezíti a vasúti keresztezések alacsony száma, a két átkelő a felmerülő szükségleteket nem elégíti ki. A Városközpont mellett ez az egyik viszonylag vegyes karaktert³³ (és egyben vegyes tulajdonviszonyokat) felmutató, de potenciális fejlesztési tartalékokat is rejtő városrész:

³³ Az egyes területeket a szabályozási tervben az ipari-gazdasági, a közlekedési, a kertvárosi lakó, illetve a különleges övezetekbe sorolták be.

- A városrész domináns épületegyüttese a jelenleg is működő **iparterület**. A város fejlődése során a terület ma már szinte a város központjába került, a Városközpontból is és a Szénaréti tó felől is zavaró látványelem. A BUNGE Zrt. korábbi területe nem használt, a tulajdonosi szándékok nem ismertek.
- Építészeti és városképileg is kedvezőbb elem a korábbi **határőr laktanya** (jelenleg belügyminisztériumi épület) rendezett, fásított és felújított épületegyüttese.
- A városrész déli peremén helyezkedik el a korábbi **dohánybeváltó**, ami jellegzetes, de jelenleg kihasználatlan ipari emlék épületeivel a városképbe is illeszkedő fejlesztési terület lehet. Az itt található, használaton kívüli iparvágány, amely a MÁV tulajdonát képezi, nehezíti a terület barnamezős rehabilitációját.
- A beékelődő **lakóterületek** földszintes, telkes kertvárosi jellegűek, de a jellemzően ipari-gazdasági környezet miatt presztízsük alacsony.
- A **vasútállomás** előtti rendezetlen területsáv **autóbusz-végállomásként** és -tárolóként is működik, jelen állapotában magas színvonalú szolgáltatásra nem alkalmas, városképileg zavaró, és a környezetre nézve is potenciális szennyező forrást jelent. A város kapujaként is szolgáló csomópontnál az intermodális közlekedést nehezíti a szűk parkolási kapacitás. Az érintett Ady Endre utca felújításra szorul: a téren sem a jármű, sem a gyalogos forgalom nem biztonságos, mivel az autóbusz indítóállásokat csak az átmenő forgalmú fő közlekedési út két oldalán lehetett elhelyezni. Az autóbuszok érkezésének és indításának szervezése nehézkes, az indítás előtti autóbusz-jegyváltás nem megoldott. A busz- és vasútállomás környékén – más városokhoz hasonlóan – viszonylag jelentősek a közbiztonsági problémák.

A városrészben az infrastruktúra egyes elemei hiányoznak vagy elavultak, ami a területek hasznosíthatóságát költségessé teszi. A településrendezési tervben szerepel a vasút előtti út gyűjtőútként történő fejlesztése, és az iparterület északnyugati határán vezetett új gyűjtő kialakítása.

A városrész társadalmi jellemzői

A városrész népessége és lakásállománya a város egészéhez képest elenyésző (4,6%, illetve 2,6%), emiatt társadalmi elemzése szakmailag nem lenne indokolt, azonban az elmúlt 10-15 évben kedvezőtlen társadalmi tendenciák zajlottak. Jellemzően az Északi lakóterület irányából történő beköltözések miatt a városrész lakosság száma 2001-hez képest megduplázódott (2011-ben 589 fő), miközben az ingatlanok száma lényegében stagnált (125 db). A beköltözők nagy része hátrányos helyzetű, alacsony iskolai végzettségű, gazdaságilag inaktív, ami a szegregációs folyamatok gyors begyűrűződéséhez vezetett (a részletes adatokat a 40-41. táblázatok tartalmazzák).

A városrész funkcióellátottsága

A vasút- és buszállomás jelenlétének köszönhetően szerepe a térségi kapcsolatok szempontjából meghatározó. Bár a közösségi közlekedés súlypontja áthelyeződött a vasútról az autóbuszra, a vasútállomás és közvetlen környezete hosszú távon is meghatározó lesz a város kapcsolatrendszerében. A volt határőr laktanya szintén jelentős potenciált rejt a térségi funkcióellátás szempontjából. A városrészben nincs humánszolgáltatási, állami, igazgatási, hatósági és igazságszolgáltatási és közösségi funkció, viszont itt tömörül a közlekedési, távközlési funkciók 30%-a, míg a gazdasági funkciót betöltő egységeknek mindössze 2%-a található ezen a területen.

56. táblázat A Vasútállomás környéki ipari-gazdasági övezet SWOT-elemzése

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ■ Kedvezőek a térségi közlekedési kapcsolatok a vasút- és buszállomásnak köszönhetően 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Funkcionálisan vegyes terület, ahol a funkciók jellemzően nem kiegészítik, hanem inkább

<ul style="list-style-type: none"> ■ A városközpont közelében adódóan jó megközelíthetőség ■ Barnamezős fejlesztésekre alkalmas területek jelenléte 	<ul style="list-style-type: none"> ■ zavarják egymást a kedvezőtlen elhelyezkedés miatt ■ Az infrastruktúra egyes elemei hiányoznak vagy elavultak, fejlesztésük költségei magasak ■ Vegyes tulajdonviszonyok ■ A vasútállomás rossz állapotú, autóbussz pályaudvar nincs, az utasellátás alacsony színvonalú ■ A vasútállomás előtt nincs elegendő számú parkoló ■ Közlekedésszervezési problémák jelentkeznek a buszállomás környékén ■ A BUNGE Zrt. korábbi területe használaton kívül van, a tulajdonosi szándékok nem ismertek ■ A két vasúti átjáró kevés, ami a forgalom lassulását eredményezi
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ■ A közösségi közlekedés iránti kereslet növekedése, valamint a környezetvédelmi és közlekedésszervezési szempontok szükségessé teszik intermodális közlekedési csomópont kialakítását a vasútállomás és a buszállomás környezetében ■ A város megyei, országos és nemzetközi gazdasági és súlyának növekedése ■ A barnamezős területek gazdasági-ipari hasznosítása iránti befektetői érdeklődés növekszik ■ Funkcióváltás a jelenleg alulhasznosított területeken ■ Újabb jelentős befektetők megjelenése a területen ■ A város jelentős pénzügyi forrásokhoz jut a szükséges infrastrukturális fejlesztések elvégzésére 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A közösségi közlekedési fejlesztések megvalósítására nem lesz elegendő forrás és szándék az érintett szervezetek részéről ■ A városrész infrastrukturális leromlása és szociális szegregációja tovább folytatódik ■ A város pénzügyi lehetőségeit meghaladó fejlesztési igények jelennek meg ■ A nemzetközi pénzügyi és gazdasági bizonytalanságok miatt a potenciális befektetők száma és a befektethető tőke mennyisége csökken ■ Erősödik a konkurencia a hasonló adottságú települések és telephelyek között ■ A befektetők érdeklődése Magyarország és Kelet-Közép-Európa országai iránt csökken

3.3.1.5 Északi lakóterület

A városrész térszerkezeti jellemzői

Az Északi lakóterület Nyírbátor társadalmi szempontból leghátrányosabb helyzetű városrésze, amelynek jelentős része tartozik a város egyik szegregátumához tartozik (a részletes szegregációs helyzetelemzést a 3.3.3 fejezet tartalmazza). A városrésze a történelmi fejlődése során egyfajta kettősség volt jellemző: egyrészt a város szerves részének tekinthető, másrészt mindig is voltak törekvések az elkülönülésre, még elszakadási szándékok is voltak a múlt században. A szabályozási tervben kertvárosi lakóövezetként, illetve falusias lakóterületként szereplő városrész a vasútvonalon túl helyezkedik el.

Az Ipari Parkkal és a vasút melletti iparterülettel egyaránt határos terület megközelítése két vasúti átjárón lehetséges. Enyhén dombos homokháton fekszik, a kialakult terület kertvárosi, földszintes, családi házas, telkes beépítésű. A terület városképileg lepusztult, presztízse alacsony. Fontos, hogy a város turisztikai övezetéhez is közel fekszik, ezért az idegenforgalmi potenciál erősítése nem lehetséges e terület komplex kezelése nélkül. A településrendezési terv északi irányban további lakóterületi fejlesztést tartalmaz, szerkezeti változás a Derzsi út és elkerülő út csomópontjából a Táncsics és Gyulaji út csomópontjába vezető gyűjtő út fejlesztése.

A városrész
infrastrukturális jellemzői

Az Északi lakóterület infrastruktúrájának kiépítettsége hiányos, de nem kirívóan rossz a városi átlaghoz képest, kivételt képez a szegregátum területe, ahol ezek a problémák koncentráltan jelentkeznek. A lakhatási viszonyok is elsősorban a szegregátumban kedvezőtlenek: a 800 lakáscélú ingatlan ¼-e alacsony komfortfokozatú (2001-ben ez a probléma még csaknem a lakások felét érintette), és mivel a lakók pénzügyi helyzete többnyire nem teszi lehetővé a szükséges felújítások elvégzését, emiatt nem is várható a lakhatási helyzet további jelentős javulása. Az önkormányzat által fenntartott 41 szociális bérlakás mindegyike ebben a városrészben található, és itt a legmagasabb az egyszobás lakások aránya is (13,5%).

A városrész társadalmi
jellemzői

Az Északi lakóterületen él a lakónépesség 21,7%-a (2766 fő), amely számos szempontból eltéréseket mutat a város többi részéhez képest:

- a 14 éven aluliak aránya 28,7% (városi átlag 17,6%), amiből következtetni lehet a magas természetes szaporodásra;
- a 60 éven felüliek aránya 9,7% (városi átlag 17,8%), ami a magas halandóságra és a kedvezőtlen egészségügyi állapotokra utal.

A munkavállalói korosztály 60,7%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik (városi átlag 24,6%), rendszeres munkajövedelemhez ¾-e nem jut (városi átlag 47,6%), a foglalkoztatottak aránya 25,2% (városi átlag 48,9%). A munkanélküliségi ráta több mint duplája a nyírbátori értéknek, az állástalanok csaknem ¼-e pedig legalább 360 napja munkanélküli. Mindebből automatikusan következik, hogy kiemelten magas a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya: 59,6% szemben a városi 39,3%-kal. A városrész közbiztonsági helyzete nem megfelelő, előfordulnak zűrsora-bűncselekmények is, amelyek felderítésére jelentős központi kormányzati szándék mutatkozik. A közép- és hosszútávú tendenciák első ránézésre kedvezően alakulnak: a különböző képzettségi, szociális és foglalkoztatási adatok 2001-hez képest javulást mutatnak, aminek mértéke azonban nagyjából megegyezik a települési szintű változásokéval, így tényleges felzárkózásról, a különbségek csökkenéséről nem beszélhetünk.

A városrész helyzetének javítására Nyírbátor Város Önkormányzata európai uniós forrásból városrehabilitációs projektet valósított meg, amely jelentős eredményei ellenére sem tudta az összes felmerülő problémát komplex módon megoldani (a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében a város 431,5 millió forint támogatásban részesült).

A városrész
funkcióellátottsága

Az Északi lakóterület, amely a városközponttól is viszonylag távol helyezkedik el, részleges alközpontnak tekinthető: bizonyos közösségi, közszolgáltatási és egyéb szolgáltatási funkciók megtelepedtek a területen. Ezek közül kiemelkedik a Helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat által működtetett Közösségi Ház.

57. táblázat Az Északi lakóterület SWOT-elemzése

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ■ A magas természetes szaporodás miatt fiatalos a korszerkezet ■ Folyamatosan javuló szociális, képzettségi és munkaerő-piaci mutatók 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A javuló tendenciák ellenére a szociális, képzettségi és munkaerő-piaci mutatók rendkívül kedvezőtlenek ■ Közbiztonsági problémák jelentkeznek a

<ul style="list-style-type: none"> ■ Az alközpont-jellegű városrészben több köz- és szolgáltatási funkció is jelen van ■ A Helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat közösségi teret működtet ■ A városrész szervesen beemelődik a város szövetébe 	<p>városrészben</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Az alacsony komfortfokozatú lakások száma magas ■ Részleges hiányosságok mutatkoznak az infrastruktúra és szolgáltatások tekintetében ■ Közel van az ipari területekhez, ami zajszenyezési problémákat eredményez ■ A turisztikai városrész közelsége miatt területhasználati konfliktusok jelentkezhetnek
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ■ Jelentős források várhatóak a komplex városrehabilitációs és felzárkóztatási programok megvalósítására, amelyekkel kezelhetők a képzettségi, foglalkoztatási, közbiztonsági és egyéb problémák ■ A városrész infrastrukturális adottságainak javítása a fizikai szegregációs és lemaradás csökkentése érdekében ■ Együttműködés generálása a város teljes lakossága körében a társadalmi kohézió erősítése érdekében 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A szegregációs folyamatok egyre nagyobb területet és népességet érintenek ■ A közbiztonsági helyzet, a lakhatási körülmények és a munkaerő-piaci mutatók romlanak ■ A szociális városrehabilitációra irányuló fejlesztési források elnyerésében jelentős verseny várható ■ A szegregációs folyamatok felerősödése negatív hatással lehet a potenciális ipari és turisztikai fejlesztésekre

3.3.1.6 Széna réti turisztikai övezet

A turisztikai városrész Nyírbátor szempontjából meghatározói szerepet tölt be, annak ellenére, hogy a lakónépesség mindössze 1,6%-a él itt. A lakosság korösszetétele, jövedelmi viszonyai nem igazán kedvezőek, de épp az alacsony népességszám miatt kevésbé meghatározó a város szempontjából. Ezek a megállapítások igazak a városrész 81 ingatlanból álló lakásállományára is.

A városrész Nyírbátor északnyugati részén, a M3 autópálya csomópontjához közel, a Gyulaji út mentén helyezkedik el. A peremek felől a középpont felé lejtő területen, a szabadon fekvő réten egy nagyobb, a csapadékvizeket is befogadó horgászto található.

A terület rendkívül jó adottságokkal rendelkezik, azonban az előnyöket gyengíti, hogy északon a Gyulaji út mentén felhagyott üzemi terület, délnyugati irányban működő állattartó telep található, valamint a közelben helyezkedik el a város szegregációval érintett területe, az Északi lakóterület. A városrész szabályozási tervi besorolása „különleges terület” – városi idegenforgalmi és szabadidő centrum.

Lakó- és üdülési célú ingatlanok építéséhez megfelelő területek állnak rendelkezésre, de a fejlesztéseket több tényező is nehezíti:

- egyrészt a terület vizenyős, ezért csak feltöltést követően és a megszokottól eltérő építészeti megoldások alkalmazásával lehet az építési tevékenységeket elvégezni,

A városrész térszerkezeti és infrastrukturális jellemzői

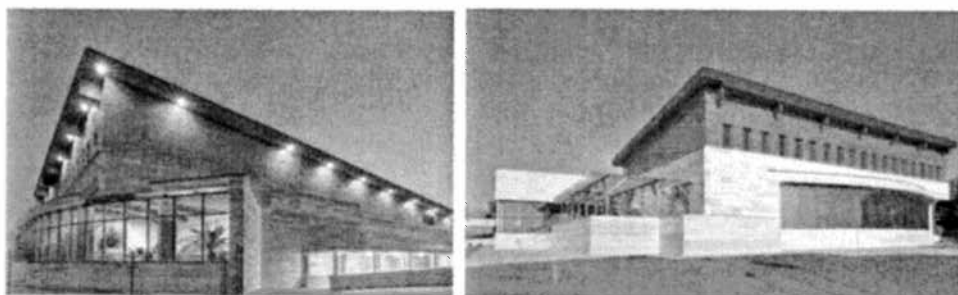
A városrész
funkcióellátottsága

- másrészt mivel a városrészben régészeti terület is található, ezért a fejlesztéseket régészeti kutatásoknak is meg kell előznie.

A terület megközelítése a városközpontból biztonságosan csak autóval lehetséges a kerékpárút és a megfelelő közösségi közlekedési lehetőségek hiánya miatt.

A területet északról és keletről erdők határolják, itt fekszik a város egyik kiemelt turisztikai attrakciója, a **Sárkány Wellness és Gyógyfürdő**, amely széleskörű szolgáltatásokat biztosít:

- gyógyfürdő:
  - reumatikus és mozgásszervi betegségek kezelésére alkalmas kalcium-magnézium hidrogén-karbonátos, 1526 mg/l oldott sótartalmú gyógyvíz,
  - 2 db gyógyvizes medence: 34-36 °C (68 m²) és 36-38 °C (24 m²),
  - 2 db jakuzzi (2,5 m² és 4,5 m²);
- wellness-részleg: három finn szauna, infrasauna, gőzfürdő, aromakabin, sókabin valamint két merülő medence, masszázs;
- strandfürdő:
  - 1 db 160 cm mély 25 m-es úszómedence (396 m²),
  - 2 db 90 cm mély gyógyvizes medence (305 és 332 m²),
  - 1 db gyermekmedence csúszdával (154 m²),
  - 1 db élménymedence, 2 óriás csúszdával, (311 m²) jakuzzival (4,5 m²), dögönyözőkkel;
- uszoda:
  - 1 db 180 cm mély 25 m-es úszómedence (275 m²),
  - 1 db tanmedence 40-120 cm közötti állítható vízmélységgel (75 m²),
- gyógyászati kezelések: súlyfürdő, iszappakolás, szénsavas fürdő, masszázs, krioterápia, víz alatti torna, gyógyúszás stb.;
- kiegészítő szolgáltatások: 1000 férőhelyes öltöző, három büfé, egy melegkonyha, úszásoktatás, zártkörű rendezvények.

Forrás: www.hitesegesseg.hu

Közvetlenül a fürdő mellett, erdei környezetben helyezkedik el az egész évben üzemelő **Sárkány Apartman és Kemping**, amely az alábbi szolgáltatásokat nyújtja:

- 16 db jól felszerelt, új építésű apartman (2 db 2 ágyas szoba, fürdőszoba, nappali felszerelt konyhasarokkal, hálózat nélküli internetcsatlakozás, terasz, saját parkoló),
- elektromos csatlakozással ellátott lakókocsi beállók és sátorhelyek,

- egyéb kiegészítő szolgáltatások (játsszótér, horgászati lehetőség, grillező-szalonnasütő helyek, kerékpárkölcsonzés, strandröplabda és futball pálya, céges rendezvények).

A városrész elsődleges funkcióját tehát a Sárkány Wellness és Gyógyfürdő, illetve a Sárkány Apartman és Kemping biztosítja, ettől eltekintve **funkcionálisan ellátatlan területnek** tekinthető minden szempontból. A fürdőben 2014-ben megforduló mintegy 146 ezer **vendég jelentős keresletet generál** a szállás- és vendéglátóhelyek, valamint egyéb szolgáltatások iránt (száruk 2010-hez képest csaknem 20%-kal növekedett), de ezt jelenleg sem a városrész, sem a város nem tudja megfelelő mértékben kielégíteni.

58. táblázat A Széna réti turisztikai övezet SWOT-elemzése

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ■ Az M3 autópálya közeli csomópontjának köszönhetően kedvező a városrész közúti elérhetősége ■ A kedvező természeti adottságoknak köszönhetően (gyógy- és termálvíz, erdő, tó) a városrész turisztikai potenciálja és rekreációs funkciója kiemelkedő ■ Több lakótelek és üdülési telek is kialakítható 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elhelyezkedési problémák jelentkeznek (közeli állattartó telep és szegregátum) ■ A fürdőn és a kempingen kívül a városrész minden szempontból funkcionálisan ellátatlan terület ■ A vendégek igényét a szállás- és vendéglátóhelyek iránt sem a város, sem a városrész nem képes kielégíteni ■ A zizenyős terület miatt speciális építészeti megoldások szükségesek ■ A jelenlévő régészeti terület miatt a fejlesztések előtt régészeti kutatásokat kell végezni ■ A Városcopyontból a fürdő kerékpárral, illetve közösségi közlekedési eszközzel nem közelíthető meg (biztonságosan)
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nő a belföldi és a külföldi turisztikai kereslet ■ A vendégforgalomban előtérbe kerül a kulturális és örökségturizmus, valamint a gyógy-, wellness- és termálturizmus ■ Csökken az idegenforgalom szezonaritása ■ A helyi vállalkozói szféra megerősödésével a turisztikai és egyéb szolgáltatási kínálat bővül ■ A városrész vonzerő- és szálláshelykínálata nő az intenzív befektetői érdeklődés miatt ■ Az önkormányzati beavatkozások a magánéros építkezések és felújítások számának növekedését eredményezhetik ■ A betelepülő fiatal családok érdeklődése nő a városrész iránt ■ Nyugodt, kisvárosias lakóövezet hozható létre a helyben elérhető szolgáltatások bővítésével 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Csökken a belföldi és külföldi vendégek száma és itt-tartózkodás ideje ■ A szűkebb és tágabb térség hasonló adottságú városai között élesedik a turisztikai verseny ■ Csökken a potenciális befektetők érdeklődése a turisztikai fejlesztések iránt, és tőkeerős befektető hiányában a városrész turisztikai infrastruktúrája nem képes megújulni

3.3.1.7 Délnyugati lakóterület

A városrész
tér szerkezeti jellemzői

A Délnyugati lakóterület Nyírbátor legnépesebb és egyik legnagyobb területű városrésze. Térészerkezetét tekintve a történetileg kialakult Pócsi útra, Debreceni útra, Árpád útra és Sóhordó útra szerveződik, amelyek között mély fekvésű, esetenként vizes területek találhatóak. A terület utcahálózata néhány spontán alakulattól eltekintve szabályos, tervezett, és követi a helyszín adottságait. A városrész területhasználatában a lakófunkció a domináns, de található a körzeten belül gazdasági terület, temető, különleges terület (tűzoltó laktanya, sportterület) – ennek megfelelően a településrendezési terv a városrészt a kertvárosi lakóövezetek, az ipari-gazdasági övezetek és különleges építési övezetek közé sorolja.

A belvároshoz közeli részeken házigyári kivitelezésű tömblakások is előfordulnak, amelyek fizikai és műszaki állapota részben kedvezőtlen. A lakóterületek beépítése kertvárosi, földszintes, családi házas jellegű. Az újabb osztású területeken sorházas beépítés is előfordul. A városrész beépítettsége magas, kevés szabad telek áll rendelkezésre ahhoz, hogy a lakóövezet tovább bővíthessen, ez egyfelől elősegítheti az intenzívebb és költséghatékonyabb területhasználatot (pl. nincs szükség újabb jelentős infrastrukturális fejlesztésekre), másfelől viszont kevés hely adódik az egyébként szükséges közösségi-szolgáltatási fejlesztésekre.

A városrész
infrastrukturális jellemzői

A városrész közlekedési helyzete ellentmondásos: miközben közlekedési kapcsolatai kedvezőnek tekinthetők (mind a Városközpont, mind a turisztikai terület viszonylag könnyen és gyorsan elérhető), addig a Debreceni és a Pócsi út jelentős közúti forgalma nagy környezeti terhelést jelent az útszakaszok tágabb szomszédságában is. A Városközpont biztonságos megközelítését gátolja, hogy a fenti két utcán hiányzik a kerékpárút (a városrészt érinti a kivitelezés folyamatában lévő Nyírbogát-Nyírbátor kerékpárút).

A Délnyugati lakóterületen található a lakásállomány 38,4%-a (1814 db), amelynek mindössze 3,3%-a alacsony komfortfokozatú, a nagyarányú felújítási és építési tevékenységeknek köszönhetően 2001 óta az adatok még kedvezőbben alakultak. Ez mutatja

- egyrészt a városrész domináns lakófunkcióját,
- másrészt a folyamatosan megújuló lakásállományt (felújítások, építkezések),
- harmadrészt a város múltbéli és részben jelenlegi terjeszkedésének irányát.

A városrész társadalmi
jellemzői

Nyírbátor lakónépességének 37,4%-a él ezen a területen (4753 fő). A népesség korcsoportos megoszlása kismértékben kedvezőtlenebb a városi átlagnál. Az egyéb társadalmi, képzettségi, munkaerő-piaci és jövedelmi mutatók egyértelművé teszik a városrész viszonylag magas presztízsét a városon belül: minden szempontból kedvezőbb értékekkel rendelkezik a nyírbátori átlaghoz képest (különösen a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság aránya alacsony).

A városrész
funkcióellátottsága

A funkcióellátottság vizsgálata kimutatta, hogy a városrészben humán szolgáltatás nem érhető el, de itt található a tűzoltóság, egy játszótér és egy – a részben hiányos infrastrukturális állapota miatt alulhasznosított – szabadtéri sportlétesítmény, amelyek fontos közösségi-rekreációs

szerepet töltenek be. Viszonylag sok kiskereskedelmi üzlet települt ebbe a városrészbe a kedvező elérhetőség, megközelíthetőség miatt, amelyek nemcsak a városrész, hanem az egész város és a környező települések lakosságát is kiszolgálják. A városrészben egy szálloda és 14 vendéglátóhely is működik a városrészben.

59. táblázat A Délnyugati lakóterület SWOT-elemzése

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ■ Lakások komfortossága és infrastrukturális ellátottsága jó ■ A közösségi funkciók elérhetősége korlátozott ■ Kedvező társadalmi, képzettségi és munkaerő-piaci mutatók ■ A környékbeli lakosságot is kiszolgáló kiskereskedelmi üzletek száma magas ■ A pénzügyi vállalkozások száma magas 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A sportlétesítmény alulhasznosított ■ Kevés köztér található a városrészben ■ A városrész beépítettsége magas, kevés telek áll rendelkezésre a városrész bővítésére ■ Egyes utak mentén jelentős a közlekedési eredetű környezetterhelés ■ A kerékpáros közlekedés feltételei nem megfelelőek
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ■ Intenzívebb és költséghatékonyabb területhasználat a lakóterületeken ■ Panelház-felújítás programok növelik a tömblakások vonzerejét és költséghatékonyosságát ■ A helyi vállalkozói szféra megerősödésével a kereskedelmi és egyéb szolgáltatási kínálat bővül ■ Az önkormányzati beavatkozások a magánérs fejlesztések számának növekedését eredményezhetik ■ A város jelentős pénzügyi forrásokhoz jut a szükséges infrastrukturális fejlesztések elvégzésére ■ A betelepülő fiatal családok érdeklődése nő a városrész iránt ■ Nyugodt, kisvárosias lakóövezet hozható létre a helyben elérhető szolgáltatások bővítésével 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A közúti átmenő forgalom további növekedése fokozott környezeti és közlekedési terhelést jelent ■ A további fejlesztések magántőke és önkormányzati forrás hiányában elmaradnak

3.3.1.8 Déli iparterület

A Déli iparterület az Ipari Park mellett a város gazdasági centruma, ahol a város kiemelkedő foglalkoztatói működnek. Az Árpád útra, Vágóhid utcára és az iparvágányra illeszkedő, a település peremén lévő, a szántóföldekre kifutó területen az MSK iparterület és a Bátorcoop cégcsoport üzemei működnek, köztük Magyarország egyik legnagyobb biogáz üzemével. A városrész közelében helyezkedik el a szennyvíztisztító telep és a rekultivált szeméttelap is. A vállalji határátkelő irányába haladó és onnan érkező forgalom jelentős környezetterhelést jelent.

Mindezek miatt ez a városrész a leginkább **veszélyeztetett a környezetszennyezés szempontjából**. A városrész említésre méltó építészeti karaktert nem képvisel, a területhasználatban az ipari-gazdasági, a falusias lakóterület és a különleges terület dominál. A Déli iparterületet érinti egy tervezett városi gyűjtőút, valamint a délkeleti peremen haladó tervezett elkerülő út.

A városrész nem tisztán ipari területeket foglal magában: 253 lakóépületében összesen 665 lakos él (a nyírbátori értékek kb. 5,2%-a). A népesség korosztályos megoszlása a városi átlaghoz közelít, a diplomával rendelkezők aránya viszonylag alacsony, míg az egyéb társadalmi és munkaerő-piaci adatok többnyire kedvezőbbek a városi átlagnál. A lakások komfortossága lényegesen kedvezőbb a városi értéknél, az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 3,6%, és folyamatosan javuló tendenciát mutat. A gazdasági és lakófunkción kívül más funkció nincs jelen a városrészben.

60. táblázat A Déli iparterület SWOT-elemzése

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ■ A Déli iparterület a város egyik ipari centruma ■ A városrészben működnek Nyírbátor kiemelkedő vállalkozásai, foglalkoztatói ■ A gazdasági tevékenységhez szükséges infrastruktúra kiépült ■ A szeméttelep rekultivációja megtörtént 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Környezetszennyezési szempontból ez a városrész Nyírbátor legérzékenyebb területe ■ Erős a biogáz üzem és a szennyvíztisztító telep szagterhelése ■ Nagy az átmenő forgalom és zajterhelés Vállaj felől ■ A csatlakozó lakóterületek környezeti szempontú védelme nem megoldott
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ■ A város és a városrész megyei, országos és nemzetközi gazdasági súlya nő ■ Alternatív és megújuló energiaforrások jelentősége növekszik az energiafüggetlenség mértékének csökkentése érdekében ■ Az elkerülő út megépítésével csökkenhet az átmenő forgalom és javulhat a városrész elérhetősége ■ Újabb jelentős befektetők jelennek meg az ipari területen 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A nemzetközi pénzügyi és gazdasági bizonytalanságok miatt a potenciális befektetők száma és a befektethető tőke mennyisége csökken ■ Erősödik a konkurencia a hasonló adottságú települések és telephelyek között ■ A befektetők érdeklődése Magyarország és Kelet-Közép-Európa országai iránt csökken ■ A jelenleg a Déli iparterületen lévő cégek olcsóbb telephelyre költöztetik termelésüket

3.3.1.9 Összegzés a városrészekről és azok funkcióiról

Nyírbátor nyolc városrészének elhelyezkedése, gazdasági szerepe, társadalmi rétegződése és egyéb jellemzői alapján eltérő funkciókat tölt be a város és a környező települések életében.

A központi városmagot is magában foglaló Városközpont területén koncentrálódnak a különböző közfunkciót betöltő, továbbá egyéb kereskedelmi és szolgáltató intézmények, szervezetek. Az utóbbi években megindult a lakásállomány megújulása is – a viszonylag magas telekárak miatt elsősorban társasházak formájában.

A város erőteljes **ipari-gazdasági funkciója** nyilvánul meg abban, hogy három gazdasági funkciójú városrészt is le lehet határolni:

- az Ipari Parkot, amely a város elsődleges befektetői célterületének számít,
- a Vasútállomás környéki ipari-gazdasági övezetet, amely jelentős barnamezős revitalizációra lehetőséget nyújtó területekkel rendelkezik,

- és a Déli iparterületet, ahol a legjelentősebb foglalkoztatók, de egyben a leginkább környezetszennyező üzemek találhatóak.

Nyírbátor egyik dinamikus fejlődő ágazata az **idegenforgalom**, amely területileg és tematikusan is fókuszált: a **Széna réti turisztikai övezetben** a termál-, gyógy- és egészségturisztikai, a Városcsúcsban a kulturális és örökségturisztikai vonzerők koncentrálnak.

A zömmel **kertvárosias és a falusias jellegű lakóterületeken** él a lakosság 2/3-a, de ezek arculata eltérő:

- a Víztorony, Csűrőskert, Rózsakert városrész kedvező társadalmi mutatókkal és még viszonylag jelentős beépítési tartalékokkal rendelkezik,
- az Északi lakóterület a város szegregátuma, ahol a hátrányos helyzetű lakosok viszonylag rossz életkörülmények között élnek,
- a legnépesebb Délnyugati lakóterület bővítésére nincs lehetőség, itt az intenzívebb területhasználattal, illetve a közösségi terek kínálatának bővítése szükséges.

A városrészek funkcióiról összességében elmondható, hogy

- a Városcsúcs Nyírbátor egyértelmű köz- és humán szolgáltatási centruma,
- a városrészek többsége funkcionális szempontból homogén (egyértelmű kivételt Városcsúcs és a vasút környéki területek jelentenek),
- a Városcsúcson kívül lényegében minden városrészben hiányoznak a megfelelő közösségi terek,
- hiányos és térbelileg kiegyenlítetlen a város zöldterületi rendszere, egyes városrészekben teljesen hiányoznak a közfunkciójú parkok, kertek,
- gyakoriak a közlekedési jellegű problémák, elsősorban a parkolással, a túlszűfoeltséggel, az elérhetőséggel és a környezetszennyezéssel kapcsolatosan,
- hiányzik egy markáns „városkapu” funkciót betöltő intermodális közlekedési csomópont,
- vegyes gazdasági-kereskedelmi-szolgáltató területek a fő közlekedési útvonalak mentén kezdenek kialakulni,
- a turisztikai és rekreációs funkció az egyes városrészek adottságainak megfelelően koncentrált, de a város szinte teljes területére jellemzők a vendégfogadási feltételek hiányosságai.

Mindezek alapján a **Nyírbátor fejlődését leginkább dinamizáló városrészek a Városcsúcs, a turisztikai övezet és a prosperáló ipari-gazdasági jellegű területek**, amelyek fejlesztése a versenyképesség növeléséhez nagymértékben hozzájárul, azaz ezekre a területekre célszerű koncentrálni a városrehabilitációs tevékenységeket. A felzárkózáshoz elengedhetetlen az Északi lakóterület további fejlesztése szociális városrehabilitáció keretében.

3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása, helyzetelemzése

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Nyírbátor város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,

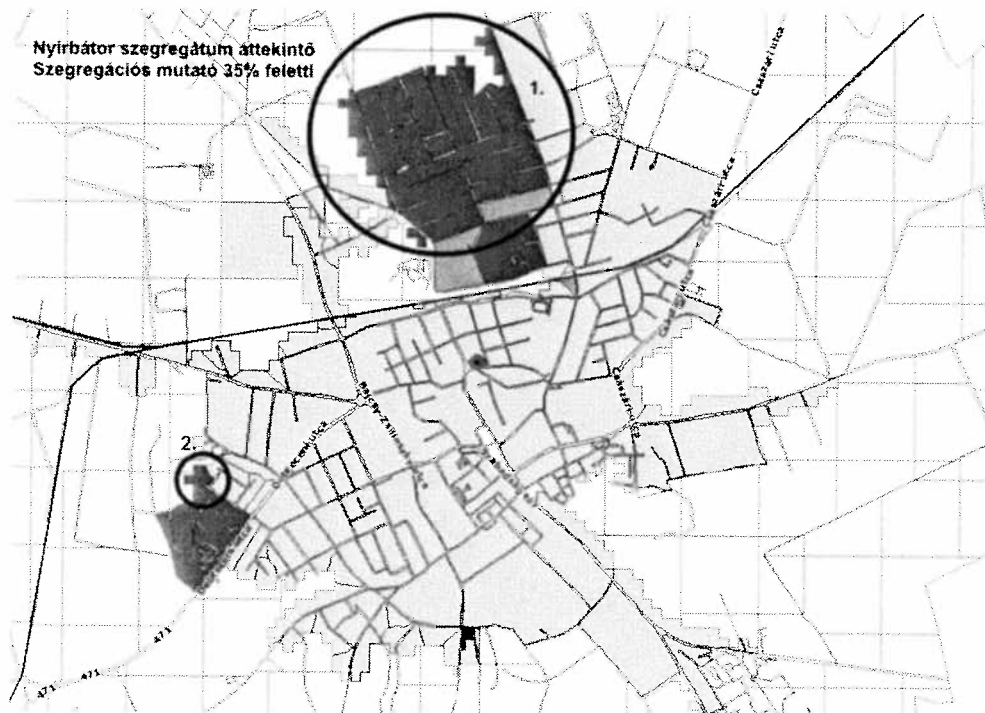
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása (az ITS 5. fejezetében).

A szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek azonosítása

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. Járásszékhely esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik.

A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg a világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik. A kartogram olyan területeket is megjelöl, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

27. térkép: Nyírbátor szegregátumai a 2011. évi népszámlálási adatok alapján

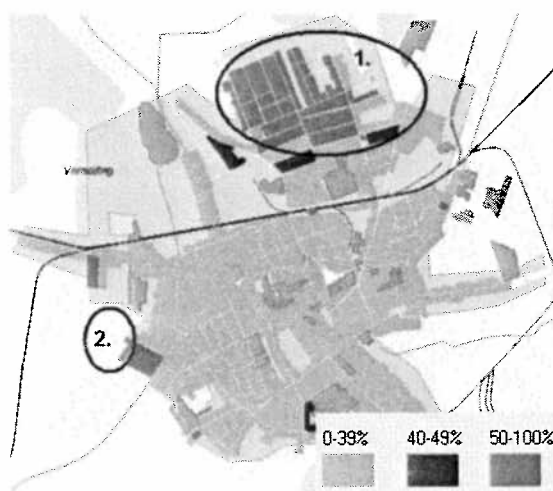

Forrás: KSH

Összehasonlítva a 2001-es adatok alapján elkészített térképpel látható, hogy az 1. szegregátum kiterjedése déli irányban jelentősen megnövekedett – és ennek háttérében nemcsak az a statisztikai tényező áll, hogy 2001-ben a határértékeket még magasabban állapították meg³⁴. A kedvezőtlen folyamatok már a Vasútállomás környéki ipari-gazdasági terület elemzésénél is felszínre kerültek. A 2. szegregátum területe és népessége az utcahatárok alapján gyakorlatilag nem változott. A segélyezési adatok vizsgálata, a helyszíni terepbejárás és az önkormányzat szakembereinek tapasztalata azt a korábban is érvényes megállapítást támasztja alá, hogy **csak az 1. jelölésű terület tekinthető valódi szegregátumnak.**

28. térkép: Nyírbátor szegregátumai a 2001. évi népszámlálási adatok alapján

Forrás: KSH

3.3.2.1 Elhelyezkedés

Az Északi lakóterület szegregációs folyamatainak háttérében részben történelmi, a XIX. század éveire visszanyúló városszerkezeti okok állnak. Ugyanakkor az ipari fejlődés a város területéhez kapcsolódott. Az így érvényesülő kettős hatás, valamint a vasútvonal erősítette a városközponttól történő elkülönülést, jóllehet a terület Nyírbátor szerves része. A szabályozási tervben kertvárosi lakóövezetként, illetve falusias lakóterületként szereplő városrész esetében északon véderdő területek lettek kijelölve a lakó és gazdasági területek között, ugyanakkor keletről nem. Új lakóterületeket ezen a részen nem jelöltek ki, így a szegregátum ilyen irányú területi növekedése nem várható.

3.3.2.2 Közlekedési feltételek

Úthálózat

Az utak kiépítettsége a területen alacsonyabb, mint a városi átlag. Az utak burkolattal történő ellátása összefügg azzal az önkormányzati rendelettel miszerint csak ott támogatott az út aszfaltozása, ahol már ki van építve a teljes közmű, és a lakók – akár több hónapos kamatmentes részletfizetési lehetőséggel is – hozzájárulnak az út megépítéséhez. A részben kiépítetlen úthálózat problémát jelent az idősek és a rászorultak esetében, mivel csapadékos időben a mentő vagy egyéb gépjármű nem tudja megközelíteni az egyes utcákat. A házak előtti területek kezelése más városrészekhez képest elhanyagolt. Ennek következménye, hogy a vízvezető árok eltűntek, a csapadékvíz elvezetése és szikkasztása nem megoldott.

A terület megközelítését nehezíti a vasúti kereszteződések alacsony száma, a két átkelő a felmerülő szükségleteket nem elégíti ki.

Közösségi közlekedés

A közösségi közlekedés a két buszjáratral megoldott, egy járat útvonalának meghosszabbítására azonban igény jelentkezett. A szolgáltató többször jelezte, hogy a lakóterületről felszálló utasok gyakran nem váltanak jegyet, és magatartásukkal zavarják a többi utast. Ennek megszüntetésére a Roma Nemzetiségi Önkormányzat felvilágosító munkával ígért segítséget, amely azonban

³⁴ Szegregátumnak a legalább 50%-os értékkel rendelkező területeket nevezték, míg a szegregációval veszélyeztetett területek értéke 40% és 50% közötti volt.

eredménytelen maradt, így az önkormányzat foglalkoztatási jogviszony keretében biztosít felügyeletet a járatokra.

3.3.2.3 Közüemi infrastruktúra

A területen a közművel való ellátottság összességében megfelelő, a víz és az elektromos hálózati gerincvezeték rendszer teljes mértékben, a szennyvíz gerinc-vezeték néhány utca kivételével kiépített, azonban sok utcában nincs gázvezeték. Mindezek a szolgáltatások a privatizáció óta csak azon területeken épülnek ki, amelyeken a fizetőképes kereslet biztosítható. A közüzemi költségek miatt a gerinchálózatra történő bekötés sok lakás esetében nem megoldott, a felhalmozott tartozások miatt pedig sok lakásban szüneteltetik a szolgáltatásokat, a villanyórát is több helyen leszerelte a szolgáltató.

A vízellátás sajátos módja: utcai közkifolyók

Az utcai közkifolyóként működő kutak a vonatkozó közegészségügyi szabályoknak megfelelő darabszámban állnak a lakosság rendelkezésére. Az önkormányzat a közkifolyók számát nehéz gazdasági helyzetére való tekintettel nem kívánta növelni. Az utcai közkifolyók és problémáik az érintett területen az alábbiak:

- a Csokonai utca a többi területhez képest jól ellátott (a 14-16., 59. és 75. szám előtt található kutak);
- a Görögtemető utca 56. szám előtti kutat célszerű áthelyezni a 48. szám elé, mert a 36. számig nincs víz bevezetve a házakba (emellett a 6. és a 24-26. szám előtt található közkifolyó);
- Pipacs utca – 1 kút;
- a Gyöngyvirág utca 37. szám előtt (kevés);
- a Béke utca 30., 46. és 72. szám előtt (kevés);
- Tulipán köz egy nem működő kút;
- Tulipán utca 7. és 44. szám előtt (kevés);
- Szegfű utca 4. és 21. szám előtt (kevés);
- Ságvári utca 18. szám előtt van kút, a 39. szám elé is célszerű telepíteni.

Szemétszállítás

Nyírbátorban a szemétszállítás kötelezően igénybe veendő közszolgáltatás. A szegregált terület nagy részén azonban az önkormányzat – figyelembe véve az itt élők nehéz anyagi helyzetét – csoportos és térítésmentes konténeres szemétszállítást biztosít. Ezen feltételek biztosítása ellenére az utcák és utcavégek rendszeresen elszemetesednek, az illegálisan felhalmozódott hulladékot az önkormányzat saját költségén számolja fel évenként 2-3 akció keretében. Az utcákban elhelyezett konténerek számát és az ürítések gyakoriságát igény szerint felül kell vizsgálni.

Az alábbi helyeken probléma a nyitott hulladékgyűjtő konténer hiánya vagy elhelyezkedése:

- a Görögtemető utcán a 60. és a 10. számú ház előtti konténer kevés, mert a József Attila utat és a Ságvári Endre utcát összekötő utca hosszú, így előfordul, hogy a szemetet nem viszik el a konténerbe, hanem az utcára borítják;
- a Pipacs utcában nincs hulladékgyűjtő, holott 10 házban élnek családok;
- a Gyöngyvirág utca 11. szám előtti hulladékgyűjtő szintén nem elégíti ki az igényeket, itt két önkormányzati tulajdonú sorház található;
- a Béke utca a telep leghosszabb utcája, de egyetlen hulladékgyűjtő sincs elhelyezve (több itt élő család a városban kialakított feltételek szerinti egyéni gyűjtőedényt használja);

- a Tulipán utca 24. szám előtti konténer mellett a Béke utcába átvezető Tulipán közbe is célszerű telepíteni egy konténert;
- a Szegfű utca 22. szám előtt található konténer szintén nem elegendő.

3.3.2.4 Lakáskörülmények

A lakásállomány jellemzői

A lakóterületen található házak többsége az ötvenes években épült szoba-konyhás, éléskamrával ellátott épület, ahol a „Bóni” dolgozók éltek. A lakások 33,8%-a alacsony komfortfokozatú, sok lakásban – annak ellenére, hogy az önkormányzat rendszeres lakásfenntartási támogatással segíti a rászorulókat – a fizetési kötelezettség elmulasztása miatt a szolgáltató kikapcsolta a villanyt. Az összes lakás csupán 50%-ában építették ki a mellékhelyiséget, a többi ingatlan esetében az udvaron alakítottak ki latrínákat. Az egyszobás lakások aránya a városi átlaghoz (6,1%) képest magas (16,6%).

Az ingatlanok többsége magántulajdonú, emiatt a lakóterület felszámolása nem lehetséges, a magántulajdonban lévő lakások értéke olyan alacsony, hogy a kapott összegből az itt élők nem tudnának másikat vásárolni, cserelakással pedig nem rendelkezik az önkormányzat. A lakosok anyagi forrásai a felújításra, tereprendezésre korlátozottak.

A szociális bérlakások problematikája

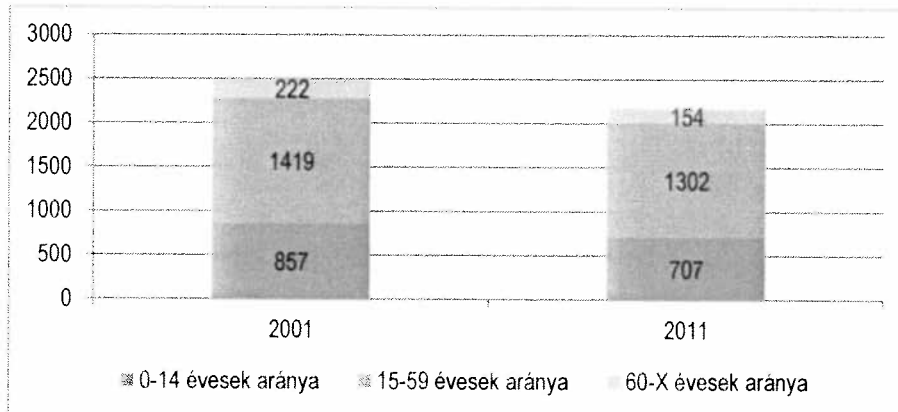
Az önkormányzat a területen lévő szociális bérlakások bérleti díját alacsonyan tartja: a komfortfokozattól függően 26-224 Ft/m²/hó között változik. Az elvándorlás nem jellemző, a lakók tartós bérletre rendezkedtek be. A lakáskörülményeket nagymértékben rontja, hogy a viszonylag kis alapterületű lakásokba a bentlakók nagyszámú rokonságukat fogadják be. Az önkormányzat nem tud hatékonyan fellépni a jogtalan lakásfoglalókkal szemben, akik rendszeresen adják-veszik az önkormányzati lakások bérleti jogát. Az illegálisan értékesített lakásbérleti jogok következményeként és az állami lakásépítési támogatások kapcsán kialakult helyzet miatt a kilakoltatás veszélye is fennáll. A lakhatási feltételek javítása érdekében az önkormányzat csak ebben a városrészben, az érvényben lévő lakásrendeletében lehetőséget biztosított kedvezményes lakásvásárlásra is. A fennálló hátralékok és a tisztázatlan bérleti jogviszonyok miatt egy lakás sem került értékesítésre.

3.3.2.5 Demográfia

A szegregátum lakónépessége csökkent

2001-hez képest a szegregátum területe kismértékben megváltozott, kiterjedt déli irányba, ezzel együtt azonban az érintett lakosság száma nem növekedett, hanem csökkent (2498 főről 2163 főre). A lakosság korcsoportos összetétele lényegesen kedvezőbb a városi átlagnál, ami azonban együtt jár a magasabb eltartottsági rátával is – részben ez is oka a nagyarányú szegénységnek.

21. ábra A szegregátum lakosságának korcsoportos megoszlása 2001-ben és 2011-ben

Forrás: KSH

2011-re csak kismértékű eltolódás ment végbe a korosztályok között: a gyermek- és időskorúak aránya 1-2 százalékponttal csökkent, míg arányaiban ugyanilyen mértékben nőtt a munkavállalási korúak aránya.

A szegregátumban élők nagy része roma származású, pontos számadatok a jogszabályi megkötöttségek miatt nem állnak rendelkezésre.

3.3.2.6 Szociális mutatók

Évtizedeken keresztül az Északi lakóterületen voltak a legrosszabbak a különböző szociális mutatók, különösen nagy eltérés mutatkozik az iskolázottságban, a gazdasági aktivitásban és a lakások minőségében (a részletes adatokat az 58. táblázat tartalmazza), azonban az elmúlt időszakban a kedvezőtlen folyamatok térben déli irányban kiterjedtek a vasút környéki területekre. A Mellékletek 66. táblázatából látható, hogy a javuló tendenciák ellenére a szegregált terület eléri a szociális rehabilitáció korábban alkalmazott küszöbértékeit. Az itt élők 71,4%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, ami tovább rontja a munkába állás esélyeit. A magasabb végzettséggel rendelkező lakosok mintát és motivációt jelenthetnek a társadalmi integráció folyamatában, arányuk azonban mindössze 0,5%. Az adatok visszaigazolónak a megszerzhető állások jellegében is: a foglalkoztatottak ¾-e alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozik.

A munkaerő-piaci mutatók összességében kedvezőtlen helyzetet tükröznek: jóllehet a tendenciák pozitív irányúak, a lemaradás továbbra sem csökken a városi értékekhez képest. Példaképpen a munkanélküliségi ráta egész Nyírbátor területén 18,8%, míg a szegregátumban 59%; ezen belül a tartós munkanélküliek aránya 10%, illetve 26,5%.

61. táblázat A szegregátum lakónépességének szociális jellemzői 2001-ben és 2011-ben

Mutatók	2001	2011
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	76,9	71,4
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	0,7	0,5
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	85,0	79,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	71,0	60,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	14,3	19,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	76,7	64,8

Forrás: KSH

A szociális és megélhetési problémák oka részben a rendszeres jövedelemszerzéshez történő hozzáférés hiányában és a munkaszocializáció alacsony mértékében keresendő. A Nyírbátorban foglalkoztatott munkavállalók közel 50%-a nem nyírbátori lakos, hanem bejáró, ami azt jelenti, hogy elvileg lenne elegendő munkahely minden munkavállaló számára, azonban ezzel a potenciális munkavállalók nem tudnak élni. Ennek oka valószínűsíthetően a szociális juttatási rendszer belső ellentmondásaiban keresendő. A munkavállalók részéről a tényleges lehetőségekhez képest viszonylag magasak a jövedelmi elvárások a munkáltatókkal szemben, akik így az ingázó olcsóbb munkaerő alkalmazása mellett döntenek. Jó példa volt erre a Kábelkorbács Gyár telepítése. Az önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati képviselők helyszíni tapasztalata igazolja, hogy a munkásfelvételek esetén a kérdőíves felmérések során többen tudatosan rontották el a teszteket, hogy ne kelljen munkaviszonyba állni, mivel a fizetett minimál bér alacsonyabb volt, mint a munkanélküli segély és az általa biztosított szabad mozgás miatt megszerzhető kiegészítő kereset. Ez a jelenség az elmúlt években kialakított új

Kedvezőtlen iskolázottsági és foglalkoztatottsági mutatók

közfoglalkoztatási rendszer bevezetése óta nagymértékben csökkent (részletek az 1.10.4 fejezetben).

Ehhez társul a családtámogatási rendszerben meglévő ellentmondás is. Egyes családok a jövedelemszerzés miatt állami gondozásba adják gyermeküket, akit egy közvetlen rokoni család már támogatás nyújtásával tart el látszólag, gyakorlatilag ugyanabban a családi körben él a gyermek.

3.3.2.7 Jövedelmi viszonyok, segélyezés

A háztartásokban élők döntő többsége a segélyekből származó jövedelmét alkalmi munkával egészíti ki, de sok család él külföldről behozott használt tárgyak eladásából és „vasazásból”. A városrészben élők számára rendszeres természetbeni támogatásokat (élelmiszer, ruhaneműk) nyújt a Családsegítő Szolgálat, a Gyerekjóléti Szolgálat, valamint a Máltai Szeretetszolgálat. Az önkormányzat korábban a HÉRA Alapítványhoz is sikeresen pályázott, és így támogatást nyertek azon adóssággal küzdők segítésére, akik a pénzügyi keretek kimerülése miatt egyébként nem lett volna lehetőség. Karácsonyra a 75. életévüket betöltött városlakók hivatalból támogatásban részesülnek az átmeneti segélykeretből.

A Szociális és Egészségügyi Bizottság átruházott önkormányzati hatáskörében dönt a Bursa Hungarica ösztöndíj pályázat keretében a hallgatók és a középiskolában tanulók támogatásáról. A pályázók részére havi önkormányzati ösztöndíjat állapított meg, amelyet az illetékes minisztérium ugyanilyen összeggel kiegészít. Az Arany János tehetséggondozó program keretében középiskolás tanulók támogatására tesz javaslatot a Bizottság.

Az önkormányzat a kötelező és vállalt (iskolatej, szemétszállítási díjkedvezmény, ösztöndíj) szociális támogatásokat biztosította. A segélyezési adatokat a Mellékletek 67. táblázata tartalmazza. Az önkormányzati adatok szerint a segélyezettettek többsége a szegregátumban él.

3.3.2.8 Szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Köznevelés

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés Nyírbátor teljes területén biztosított. Az óvodáskorúakat tekintve az önkormányzat minden igényt ki tud elégíteni, a tanulók jelentős része pedig integrált általános iskolai oktatásban részesül – az önkormányzatnak kizárólag működtetőként nincs hatása sem a körzethatárok kijelölésére, sem az oktatási intézményekben zajló szakmai tevékenységre, de az épületek karbantartására és infrastrukturális fejlesztésére jelentős forrást fordít. A gyermekek közül többen – az előírt bizottsági szakvélemény alapján – a Nyírbátori Éltés Mátyás Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Gyermekotthon és Kollégium elnevezésű intézménybe járnak.

Jelentős változást okozott a városi gyermeklétszámot tekintve az a korábbi megyei önkormányzati intézkedés, miszerint Nyírbátorban vásároltak családi lakóházakat lakóotthonos nevelés céljából. A Szent Lukács Görögkatolikus Gyermekvédelmi Központ is működtet négy négy lakásotthont a városban. Az itt élő gyermekek a városi iskolákba integrálódva kap képzést.

A lakóterületen nagy arányban élnek olyan gyerekek, akik megfelelő fejlődéséhez hiányoznak a szükséges anyagi feltételek. A hátrányos szociokulturális háttér komoly lemaradásokat eredményez a gyermekeknél a köznevelési rendszerben, ami alapvetően és hosszú távon befolyásolja az érintettek társadalmi felzárkózását, az adatok alapján ugyanis az iskolai végzettség függvényében csökken a munkanélküliség kockázata.

A Nyírbátor területén található oktatási-nevelési intézményekbe járó gyermekek mintegy 20%-a hátrányos helyzetű, jelentős részük roma származású, akik közül többen járnak a sajátos nevelési igényű tanulók oktatását ellátó intézménybe is.

Szociális és egészségügyi szolgáltatások, közösségi terek

A szociális alapszolgáltatásokat önkormányzati intézmények és az önkormányzat részvételével működő Nyírbátor és Vonzáskörzete Többcélú Kistérségi Társulás biztosítják, tevékenységüket a város egész területére kiterjesztve. A szegregált lakóterületen a gyermekjóléti szolgálat és a családsegítő szolgálat szakemberei napi rendszerességgel fordulnak meg. A városrész halmozódó szociális problémáit tapasztalva a szociális és gyermekjóléti szakemberek adott területen való jelenléte két féle módon valósul meg:

- területi munka (családlátogatások): a védőnői, a gyermekjóléti és a családsegítő szolgálat családlátogatásainak száma éves átlagban kb. 12 000 alkalom, ezek megközelítőleg 85%-a a szegregátumban valósul meg;
- kitelepített szolgáltatások szervezése az elérhetőség érdekében, pl. játszóházak, családi napok, nyári napközis tábor, munkaerő-piaci információs napok, nyári gyermekékeztetés (valamennyi ingyenes szolgáltatás).

A védelemben vett, illetve veszélyeztetett kiskorúak száma növekvő tendenciát mutat.

A város területén elérhető egészségügyi szolgáltatások (szakrendelés, házi (gyermek)orvosi ellátás, fogászat) hozzáférhetősége egyenlő esélyekkel biztosított a szegregátum lakói számára is. A lakosok számára az önkormányzat saját forrásaiból és támogatásokból alakította ki a közösségi helyeket egyrészt rendezvények (pl. tanácsadások, istentiszteletek, misék) szervezésére is alkalmas épületek, másrészt játszótér és sportpálya formájában.

Kereskedelmi üzletek, vendéglátóhelyek

A terület kereskedelmi és vendéglátó-ipari funkcióellátottsága lakosságárányosan alacsony. A kereskedelmi üzletek száma ezer lakosra 6 db (a városi érték 21), a vendéglátóhelyek száma ugyan megfelel a városi átlagnak, de ezek az egységek többnyire alacsony színvonalúak, a többi vállalkozás a sorozatos vagyoni elleni szabálysértések és bűncselekmények miatt kénytelen volt tevékenységét megszüntetni. Az üzlethelyiségek részben üresen állnak, részben más funkciókat kaptak.

3.3.2.9 Antiszegregációs intézkedések

Nyírbátor Város Önkormányzata több konkrét intézkedést tett a szegregációs folyamatok lassítása, megakadályozása érdekében.

- A Regionális Operatív Program keretében az Északi városrész rehabilitációja címmel jelentős fejlesztést hajtott végre 2006 és 2007 folyamán. A program keretében a területen útépitésre és felújításra, park, tér kialakítására, az iskola kerítésének átépítésére és közösségi ház építésére került sor.
- Az LHH-program keretében megtörtént a Görögtemető utca kiépítése és gyűjtőúttá alakítása.
- A régi iskola épületét átalakították óvodává, továbbá megtörtént a József Attila úti óvodai egység fejlesztése.
- A Táncsics úton lévő régi épületet tanácsadó központtá, nappali otthonná alakították.
- TÁMOP projektek keretében számos oktatási, egészségügyi, szociális és közösségi jellegű programot valósítottak meg (részben kistérségi összefogással), amelyek során figyelmet fordítottak a hátrányos helyzetű lakosok bevonására is.

3.3.2.10 Összefoglalás

Az elemzés alapján megállapítható, hogy városi szinten biztosítottak az intézményi feltételek a közszolgáltatásokhoz történő hozzáféréshez, a statisztikai mutatók alapján történő lehatárolás nem jelenti azt, hogy a szegregátum fizikai értelemben bármilyen módon el lenne zárva ezen szolgáltatásoktól. A közfoglalkoztatás és a segélyezési, támogatási rendszer, valamint az

oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások megfelelnek a jogszabályi kereteknek, hatékonysága az országos normatív elvárásoknak felel meg.

A város az elmúlt időszakban rendkívül jelentős költségvetési forrást fordított és több programot indított az érintett terület, illetve lakosság felzárkóztatására. Ezek a programok jelenleg is segítik a szociális feszültségek megoldását, amelyben folyamatosan részt vállal a Helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat is.

A szegregátum infrastrukturális helyzete sok problémával terhelt, amelyek megoldása részben pénzügyi források kérdése. A város kihasználja az állami források által biztosított lehetőségeket, azonban a központi szabályozási, segélyezési rendszerekben olyan ellentmondások és feszültségek is előfordulhatnak, amelyek feloldása nem helyi önkormányzati kérdés.

Az Antiszegregációs Program megalapozásában és kidolgozásában résztvevők abban is egyetértettek, hogy a probléma gyökere a foglalkoztatás és a rendszeres jövedelemhez jutás feltételeinek hiányosságaiban keresendő. Az elemzések azonban azt is világossá teszik, hogy a kialakult helyzethez hozzájárult a roma társadalom alacsony képzettsége, iskolázottsága, a hiányzó motiváció a tanulásra és a foglalkoztatásra.

A helyzet javítása szoros együttműködést és összefogást igényel: szerepe van benne a kormánynak, az önkormánynak, az érintett lakossággal rendszeres kapcsolatban álló közintézményeknek éppen úgy, mint a vállalkozói szektornak, a civil szervezeteknek és az egyházaknak. Megoldási lehetőségek eszköztára széleskörű: szociális gazdaság, iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli képzéseknek, felvilágosítások, életmód vezetési tanácsadás, foglalkoztatási programok. Mindezek mellett szemléletváltásra van szükség mind a kisebbségi, mind a többségi társadalom részéről. Ezeket részletesen az Integrált Településfejlesztési Stratégiában megfogalmazott Antiszegregációs Program tartalmazza.

3.3.3 Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek

Egyéb szempontból beavatkozást igénylő terület a korábban már említetteken kívül Nyírbátorban nem jelölhető ki. A potenciális akcióterületek azonosítása és a tervezett tevékenységek meghatározása az ITS keretében történik.

4 Mellékletek

62. táblázat A Nyírbátori járás településeinek főbb adatai

Település	Jogállás	Népességszám (fő)	Népsűrűség (fő/km ²)	Közüti távolság a járásközponttól (km)
Bátorliget	község	669	20	18,8
Encsencs	község	1975	62	13,8
Kisléta	község	1906	87	12,6
Máriapócs	város	2146	97	12,3
Nyírbátor	város	12341	185	0
Nyírbéltek	község	2967	48	17,1
Nyírbogát	község	3124	56	7,9
Nyírcsászári	község	1182	89	5,5
Nyírdersz	község	655	39	9,1
Nyírgelse	község	1143	41	17,0
Nyírgyulaj	község	2044	57	6,9
Nyírlugos	város	2774	48	24,2
Nyírmihálydi	község	2223	87	19,2
Nyírpilis	község	843	52	10,5
Nyírvasvári	község	1963	69	5,8
Önböly	község	401	13	23,7
Penészlek	község	985	27	24,3
Piricse	község	1802	49	8,7
Pócspetri	község	1677	64	14,5
Terem	község	619	13	13,8

Forrás: KSH, www.qoogle.hu/maps

63. táblázat A Nyírbátorból és a Nyírbátorba iskolai előadási és munkanapokon közlekedő menetrendszerinti buszjáratok adatai

Település	Legrövidebb távolság (km)	Legrövidebb menetidő	Járatszám* Nyírbátorba	Járatszám* Nyírbátorból
Nyírcsászári	4,9	0:06	29	31
Nagykálló	23	0:27	25	22
Nyíregyháza	38	0:56	21	25
Nyírmeggyes	14,2	0:17	21	23
Hodász	9,6	0:11	19	21
Mátészalka	21,3	0:27	19	21
Piricse	8,9	0:10	18	18
Nyírgyulaj	8,4	0:11	12	13
Nyírvasvári	5,5	0:10	12	12
Nyírbétek	17,2	0:28	12	11
Nyírbogát	8	0:11	10	10
Ófehértó	15,5	0:19	9	10
Encsencs	14	0:18	10	7
Nyírmihálydi	19	0:24	9	7
Nyílderzs	10,3	0:17	8	8
Máriapócs	12,8	0:22	8	8
Terem	13,8	0:23	8	8
Pócspetri	15,6	0:26	8	8
Kállósemjén	16,7	0:18	7	6
Baktalórántháza	23,9	0:30	6	7
Bátorliget	18,9	0:31	6	6
Nyírlugos	23,9	0:42	5	5
Kisléta	12,3	0:18	4	8
Nyírpilis	5,3	0:19	4	7
Önböly	24,9	0:42	3	6
Nyírgelse	15,5	0:18	5	3
Nyíradony	26,1	0:34	4	4
Fehérgyarmat	42,7	0:51	4	4
Debrecen	57,1	1:20	4	4
Penészlek	25	0:40	4	3
Vállaj	22,5	0:38	3	3
Kántorjánosi	13,1	0:24	2	2
Mérk	23,8	0:40	2	2
Balkány	31	0:51	2	2
Szakoly	28,6	1:09	2	2
Csenger	55,2	1:22	2	1
Nyírmada	40	1:36	1	1
Rohod	32,3	1:08	0	1

* átszállás nélküli járatok

Forrás: menetrendek.hu, szabolcsvolan.hu, Helyközi autóbuszjáratok kivonatos jegyzéke (érvényes: 2014. december 14-től)

64. táblázat A Nyírbátorból és a Nyírbátorba iskolai előadási és munkanapokon közlekedő menetrendszerinti vonatok adatai

Település	Távolság (km)	Legrövidebb menetidő	Járatszám* Nyírbátorba	Járatszám* Nyírbátorból
Mátészalka	20	0:20	15	15
Nyírcsászári	5	0:04	14	14
Hodász	9	0:09	14	14
Nyírmeggyes	14	0:15	14	14
Nyíradony	25	0:27	13	13
Debrecen	58	1:04	13	13
Nyírbogát	8	0:10	12	12
Nyírgelse	16	0:20	12	12
Nyírmihálydi	19	0:24	12	12
Kocsord	26	0:41	8	8
Tunyogmatolcs	32	0:52	8	8
Fehérgyarmat	38	1:06	8	8
Máriapócs	8	0:19	4	4
Kállósemjén	15	0:32	4	4
Nagykálló	24	0:56	4	4
Nyíregyháza	38	1:18	4	4

Forrás: 2014-2015. évi menetrend, mavstart.hu

65. táblázat Az önkormányzat által megvalósított vagy közszolgáltatásokat, közfeladatokat érintő fejlesztések 2004 és 2015 között

Megnevezés	Megvalósítás ideje	Költségvetés (eFt)	Program neve
Nyírbátor Város környezetvédelmi programjának kidolgozása	2004	1.200	KM Zöld forrás
Nyírbátor belterületi utcáinak építése	2004-2005	24.800	SZSzB MTT TERKI
Építészetiileg védett városháza felújítása	2005	27.818	ÉARFT TTFC
Nyírbátor ipari területeinek megközelíthetőségét szolgáló infrastruktúra	2006	457.000	ÉARFT ROP
Nyírbátor belterületi utcáinak felújítása	2006	37.134	ÉARFT UFCE
Iskola úti óvoda feújítása	2005	37.000	SZSzB MTT HÖF
Hulladékgyűjtő szigetek kialakítása	2006	2.781	ÉARFT TEHU
Oktatási Centrum konyhájának HACCP rendszer sz. felújítása	2006	107.479	ÉARFT TRFC
Ipari Park bővítéséhez utak, közművek kiépítése	2007	162.300	SZSzB MTT KIFET
Nyírbátor városi sporttelep fejlesztése	2006	13.080	Mobilitás
Művelődési Központ „Nyitott Ház” építése	2006-2007	1.250.000	Címzett támogatás
Nyírbátor északi városrész rehabilitációja	2006	479.460	ROP
Szélessávú hálózat kiépítése	2007	255.000	GVOP
Nyírbátor belterületi utak felújítása	2007	28.523	ÉARFT TEUT
Termelő infrastruktúra fejlesztése KKV letelepedésének támogatására	2007	119.875	ÉARFT LEKI
Hit és Egészség Máriapócs és Nyírbátor összefogása a vallási turizmus fejlesztéséért	2008-2010	3.380.020	ÉAOP kiemelt projekt
"Bátor Nyírbátor" - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben*	2008-2011	15.924	ÁROP
Zrínyi út szélesítése, felújítása	2008-2010	109.219	ÉAOP
Dél-Nyírségi szennyvízelvezetési és tisztítási projekt	2008-2011	206.375	KEOP
József A. úti épület óvodává alakítása	2009	20.000	ÉARFT LEKI
Szervezetfejlesztés Nyírbátor Város Önkormányzatának Polgármesteri Hivatalában	2009-2010	21.052	ÁROP
A kompetencia alapú oktatás implementációja és az esélyegyenlőség javítása Nyírbátorban és oktatási intézményeiben	2009-2010	77.145	TÁMOP
Nyírbátori Bölcsőde, Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Zrínyi utcai telephelyének felújítása, bővítése I. ütem	2009-2010	520.400	ÉAOP
Nyírbátori Bölcsőde, Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Zrínyi utcai telephelyének felújítása, bővítése II. ütem	2009-2010	447.761	ÉAOP
Nyírbátori emeltszintű szakrendelő, kistérségi egészségcentrum fejlesztése	2009-2010	832.018	ÉAOP
Fogorvosi rendelők kialakítása a Nyírbátori kistérségben	2009-2010	29.898	ÉAOP
"Hagyjátok megérni a gyermeket a gyermekben" - az Éltés Mátyás Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Gyermekotthon, Kollégium és Pedagógiai Szakszolgálat intézményfejlesztése által a minőségi oktatás és az egyenlő esélyek megteremtése*	2009-2011	693.588	ÉAOP

Megnevezés	Megvalósítás ideje	Költségvetés (eFt)	Program neve
Munkaerőpiaci igényekhez igazodó felnőttképzési program Nyírbátorban	2009-2011	29.763	TÁMOP
Nyírbátori Polgármesteri Hivatal akadálymentesítése	2010-2011	27.978	ÉAOP
Nyírbátor Görögtemető utca kiépítése	2010-2011	84.328	ÉAOP
Múzeumpedagógia a közoktatás szolgálatában, a Báthori István Múzeum közoktatáshoz kapcsolódó programja*	2010-2011	11.464	TÁMOP
A Báthori István Múzeum oktatási, képzési szerepének erősítése*	2010-2011	7.848	TÁMOP
Nyírbátor felzárkóztatása képzési programokon keresztül	2010-2012	44.150	TÁMOP
Nyírbátor kerékpárút építése	2011-2012	115.137	ÉAOP
Nyírbátori Inkubátorház és Szolgáltató Központ létesítése	2009-2011	395.437	ÉAOP
Befektetés a jövőbe - Fáy András utcai óvodai intézményegység felújítása és bővítése	2012	104.643	ÉAOP
Kiművelt generációk, a jövőnk záloga	2011-2012	39.507	TÁMOP
A Szatmár-Beregi Kórház és Gyógyfürdő Nonprofit Kft. Nyírbátori Szakrendelő energiaellátásának fejlesztése, napelemes rendszer kiépítése	2011-2012	50.112	KEOP
A Nyírbátori Oktatási Centrum energiaellátásának fejlesztése, napelemes rendszer kiépítése	2011-2012	58.075	KEOP
Báthory István Gimnázium és Szakközépiskola Nyírbátor Energetikai projekt*	2011-2013	100.637	KEOP
Nyírbátor Éltés Mátyás Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Gyermekotthon, Kollégium és Pedagógiai Szakszolgálat Energetikai Projekt*	2011-2013	105.869	KEOP
Nyírbátori kistérség közösségi közlekedésének fejlesztése*	2012	146.161	ÉAOP
Nyírbátor és térsége ivóvizminőség-javító projekt*	2012-2013	10.455	KEOP
Dél-Nyírségi Szennyvízelvezetési és -tisztítási projekt*	2012-2015	4.480.468	KEOP
Dél-Nyírségi Szennyvízelvezetési és -tisztítási projekt*	2012-2015	4.452.024	KEOP
Sárkány Wellness és Gyógyfürdő energiaellátásának fejlesztése napelemes rendszer kiépítésével	2013-2014	51.007	KEOP
Nyírbátor fenntartható fejlődése*	2013-2014	5.000	KEOP
Munkahelyi képzések Sárkányfürdőn	2013-2014	9.852	TÁMOP
Mi is tudunk segíteni!*	2013-2015	15.172	TÁMOP
Nyírbátor Város Önkormányzata szervezetfejlesztési programjának megvalósítása a színvonalas és költséghatékony szolgáltatásnyújtás érdekében	2014	21.865	ÁROP
Nyírbátori egészségügyi alapellátás fejlesztése	2014	50.819	ÉAOP
Hőszivattyús fűtési rendszer telepítése a nyírbátori Egyesített Nevelési-Oktatási Intézményben	2014-2015	177.375	KEOP
Hőszivattyús rendszer kiépítése a nyírbátori Sárkány Gyógyfürdő épületén	2014-2015	132.612	KEOP

Megnevezés	Megvalósítás ideje	Költségvetés (eFt)	Program neve
Nyírbátori városközpont rehabilitációja közigazgatási infrastruktúra fejlesztésével	2014-2015	448.743	ÉAOP
Az Éltes Mátyás Általános Iskola, Speciális Szakiskola szakmai tanárainak és gyakorlati oktatóinak képzése*	2014-2015	14.807	TÁMOP
A rugalmas és hatékony munkaidő-gazdálkodás lehetőségei Nyírbátor Város Polgármesteri Hivatalában	2014-2015	14.255	TÁMOP
Képzés és foglalkoztatás a munkaerő-piaci reintegráció érdekében a Nyírbátori kistérségben*	2011-2012	258.798	TÁMOP
"Lépést tartunk" Komplex felzárkóztató és fejlesztő program a Nyírbátori kistérségben*	2013-2014	229.755	TÁMOP
"Ébresztő! Kopogtat a jövőd!"*	2013-2015	600.000	TÁMOP
"Mi Érted, Te Magadért!"*	2012-2014	56.152	TÁMOP
"Együtt a járható úton" - hátrányokkal küzdő gyermekek és családjaik integrációs esélyeinek növelése a Nyírbátori kistérségben*	2009-2010	18.952	TÁMOP
Komplex intézményi mozgásprogramok és kapcsolódó egészségfejlesztési alprogramok megvalósítása a Nyírbátori Református Általános Iskolában*	2014-2015	13.028	TÁMOP
Magnólia- Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok a leghátrányosabb kistérségekben*	2012-2014	37.501	TÁMOP
Egészségfejlesztési programok a Nyírbátor Város Polgármesteri Hivatalának dolgozói részére	2014	9.766	TÁMOP
Egészségprogram a nyírbátori Sárkány Fürdő dolgozói számára	2012-2013	9.869	TÁMOP
Báthori István Múzeum iskolabarát fejlesztése és oktatási-képzési szerepének infrastrukturális erősítése*	2010-2011	15.011	TIOP
Nyírbátori Kistérség Könyvtárainak fejlesztése*	2010-2011	20.000	TIOP
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Gyermekvédelmi Központja, Nyírbátor, Gyermekotthonainak korszerűsítése*	2009-2011	62.458	TIOP

* A pályázó szervezet nem Nyírbátor Város Önkormányzata vagy annak intézménye

66. táblázat A városrészek utcaszintű határai

Városrész	Határvonalak
1. Városközpont	Füveskert utca, Császári utca, Vár utca, Madách utca, Damjanich utca, Bajcsy-Zs. utca, Hunyadi J. utca, Fáy A. utca, Munkácsi J. sétány, belterület-külterület határvonala
2. víztorony, Csűrőskert, Rózsakert	Füveskert utca, Császári utca, Vár utca, Édesanyák útja mindkét oldala, Ady E. utca, vasútvonat, Császári utca, Zalka Máté utca, Szentvér utca mindkét oldala, belterület-külterület határvonala
3. Ipari park	Derzsi utca, Ipartelepi utca, Császári utca, vasútvonat
4. vasútállomás környéki ipari gazdasági terület	Táncsics utca, Bethlen G. utca, Deák F. utca, Honvéd utca, Bocskai utca, József A. utca, vasútvonat, valamint az Ady E. utca, Martinovics utca, Vasvári Pál utca, Dózsa Gy. utca, Madách utca
5. Északi lakóterület	Táncsics utca, Bethlen G. utca, Deák F. utca, Honvéd utca, Bocskai utca, József A. utca, Derzsi utca, belterület-külterület határvonala
6. Széna téri turisztikai övezet	Táncsics utca, Bóni utca, Gyulaji utca, vasútvonat, belterület-külterület határvonala
7. Délnyugati lakóterület	Vasútvonat, Gyulaji utca, Bóni utca, Táncsics utca, repülőhíd, Ady E. utca, Martinovics utca, Vasvári P. utca, Dózsa Gy. utca, Madách utca, Damjanich utca, Bajcsy-Zs. utca, Hunyadi J. utca, Fáy András utca a Munkácsy sétányig, Árpád utca, Vágóhid utca, Söhördő utca, Kisbogáti utca, belterület-külterület határvonala
8. Déli iparterület	Kisbogáti utca, Söhördő utca, Vágóhid utca, Árpád utca, Iparvágány, belterület-külterület határvonala által határolt terület

67. táblázat A szegregátumok népszámlálási adatai (2011)

Mutató megnevezése	Nyírbátor	1. szegregátum	2. szegregátum
Lakónépesség száma	12719	2163	51
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	17,6	32,7	25,5
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	64,6	60,2	70,6
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	17,8	7,1	3,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,6	71,4	61,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,0	0,5	7,4
Lakásállomány (db)	4727	556	12
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	7,0	33,8	8,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	47,6	79,9	58,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	20,0	60,3	41,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	48,9	19,2	41,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,3	64,8	42,9
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	35,7	75,3	66,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,9	70,4	54,9
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	18,8	59,0	34,8
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	10,0	26,5	13,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	6,6	33,7	8,3
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	6,1	16,6	0,0

68. táblázat Segélyezési adatok (2005-2013)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Rendszeres szociális segélyben részesítettek száma [db]	630	626	628	661	655	101	130	114	103
Rendelkezésre állási támogatásban/bérpótló juttatásban (11.08.31-ig)/foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (11.09.01-től) részesítettek átlagos száma [fő]	-	-	-	-	240	677	674	809	986
Rendelkezésre állási támogatásra/bérpótló juttatásra felhasznált összeg [mFt]	112,5	151,6	217,0	248,0	236,4	199,6	212,1	213,0	196,8
Időskorúak járadékában részesítettek száma [fő]	10	9	8	8	8	10	6	6	8
Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban/kedvezményben részesítettek száma [fő]	1582	1328	1267	1227	1334	2732	1520	1304	1392
Ápolási díj támogatást kérő személyek száma [db]	22	32	43	49	55	58	62	23	88
Ápolási díjban részesítettek száma [fő]	22	32	43	49	55	58	62	23	88
Tárgyévben lakásfenntartási támogatást kérő személyek száma* [fő]	393	546	474	490	528	494	792	781	699
Aktív korúak ellátásában részesítettek száma [fő]	630	626	628	661	895	778	804	914	1089
Lakásfenntartási támogatásban részesültek száma* [fő]	393	500	428	441	462	494	717	733	701
Átmeneti segélyezésben részesült személyek száma* [fő]	1056	649	971	1099	2518	1162	1626	1554	1338
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma* [db]	71	133	214	179	317	331	347	374	342
Gyermekétkeztetési térítés díj, beiskolázási kedvezményben részesült személyek száma [fő]	72	47	45	141	142	141	75	214	214
Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma [fő]	1236	960	873	829	1037	726	750	528	535
Egyéb önkormányzati támogatásokban részesült személyek száma [fő]	2084	2688	3052	3288	3146	3147	3300	1461	291

* pénzbeli és természetbeni

69. táblázat *Belvízvédelmi csatornák*

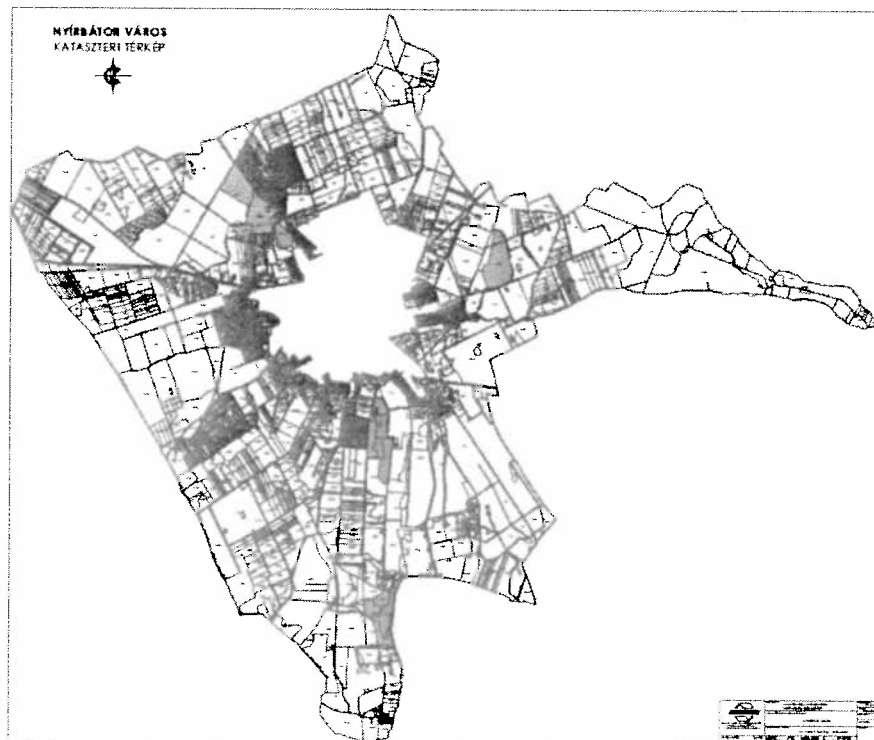
Sorszám	Csatorna neve	Csatorna kezelője
46. sz. Nyíri belvízrendszer		
1.	Vajai-főfolyás	FETIVIZIG
2.	Szénaréti szivárgó	FETIVIZIG
3.	Borbélykúti csatorna	Nyírségi VGT
4.	Borbélykúti csatorna 1. számú oldalág	Nyírségi VGT
5.	Borbélykúti csatorna 2. számú oldalág	Nyírségi VGT
6.	Borbélykúti csatorna 3. számú oldalág	Nyírségi VGT
44. sz. Krasznabalpart belvízrendszer		
7.	Nyírbátor-Vasvári folyás	FETIVIZIG
8.	Mesterréti csatorna	FETIVIZIG
9.	Mesterréti csatorna 1. számú oldalág	Ecsediláp-Krasznabalpart VGT
10.	Mesterréti csatorna 2. számú oldalág	Ecsediláp-Krasznabalpart VGT
11.	Nyíresi csatorna	FETIVIZIG
12.	Nyíresi csatorna 2. számú oldalág	Ecsediláp-Krasznabalpart VGT
13.	Nyíresi csatorna 5. számú oldalág	Ecsediláp-Krasznabalpart VGT
14.	Rosznányási csatorna	Ecsediláp-Krasznabalpart VGT
15.	Rosznányási csatorna 1. számú oldalág	Ecsediláp-Krasznabalpart VGT

Forrás: Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

29. térkép: Önkormányzati tulajdonú ingatlanok Nyírbátor belterületén

30. térkép: Önkormányzati tulajdonú ingatlanok Nyírbátor külterületén

Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
/2015. (IX.09.)
önkormányzati határozata
városi kitüntetések és elismerések adományozásáról

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET

a „városi kitüntetés és elismerés alapításáról, adományozásáról” szóló 6/2003. (II. 13.)
önkormányzati rendelet alapján

DÍSZPOLGÁRI CÍM -et a d o m á n y o z

Csekő Sándor vállalkozó részére,

"PRO URBE NYÍRBÁTOR" kitüntetésben részesíti

Reiner Wilhelm Hannen MSK Hungary BT igazgatót,

Nyírbátori Asztalitenisz Sportegyesületet,

"NYÍRBÁTORÉRT" emlékérem elismerésben részesíti

Colopast Hungary Kft.-t,

Fülep Imre vállalkozót,

Győrffyné Ducsa Mária múzeumi főmunkatársat,

Krivánik József pedagógust.

A kitüntetések és elismerések átadására a 2015. október 23-ai ünnepségen kerül sor.

Kmf.

MÁTÉ ANTAL
polgármester

PAPPNÉ DR. FÜLÖP ENIKÓ
jegyző